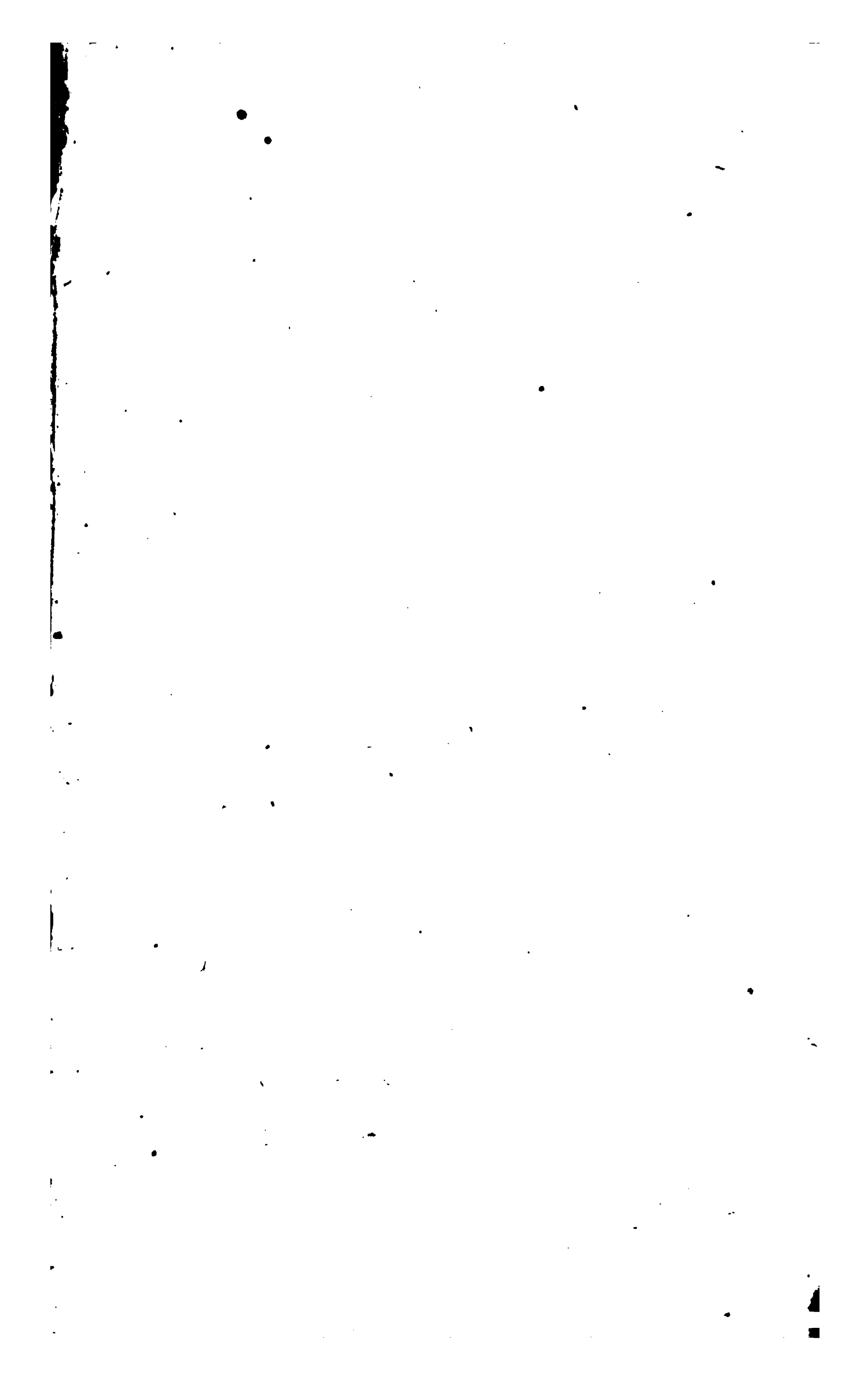






AANHANGSEL
OP DE
KERKELYKE OUDHEDEN
VAN
NEDERLAND;

Behelſende eenige verbeterde en vermeerderde Lyſten der Prooſten en Dekenen, ſo van de vyf Kerken van Utrecht, als van West-Vriesland, gelyk ook een Brief aan den Heer Hoynck van Papendrecht, Aartspriester van Mechelen.



T' UTRECHT,
By HERMANNUS BESSELING, 1744.

VOOR-REDE.

Het geen ik U, Veel geachte en seer bescheidene Leser, in dit boek aanbiede, sal een aanhangsel uitmaken op de Kerkelyke Oudheden van Nederland, door den Heer van Heussen in het Latyn beschreven, en door den Heer van Ryn in onse Nederduitsche moedertaal overgeset, en met aantekeningen opgehelderd. Het is t'samengestelt uit verscheide verhandelingen; van welke ik een kort en beknopt verslag schuldig ben te geven.

Eerstelyk dan sal men in het selve vinden de Lysten der Proosten en Dekenen van de vyf Kerken van

Utrecht, die voormaals in het eerste deel van het Groot Utrechts Placaat-boek op de 239. en volgende bladz. ingelast zyn; doch nu met bewilliging en goedkeuring des Opstellers derselven wederom in het licht gegeven worden. Dese heb ik des te noodsakelyker en nuttiger geoordeelt by dat werk te voegen, om dat men daarin wel eenige Lysten dier Kerk-Voogden, ieder op zyne behoorlyke plaats, opgegeven heeft, doch die, gelyk alle beginselen niet aanstonds tot eene gewenste volmaaktheit konnen gebracht worden, alhoewel uit de ongedrukte aantekeningen van den vermaarden Arnoldus Buchel overgenomen, niet te min nog seer gebrekkelyk zyn, en alleenlyk uit enkele gesegdens, sonder eenig bewys bestaan: en daar tegens de Lysten in het Groot Utrechts Placaat-boek doorgaans met bondige bewysen,

so

ſo veel men die uit oude Schryvers en brieven heeft konnen opſnuffelen, geſterkt zyn. Men moet evenwel ſig niet verbeelden, dat deſe Lyſten blootelyk, ſo als die doemaals in het licht kwamen, hier herdrukt zyn: maar gelyk ik van dien tyd af aan, dat het *Utrechts Placaat-boek te voorſchyn gekomen is*, myn werk daar van gemaakt hebbe, om het geen my tot deſe Prooſten en Dekenen, als ook derſelver opvolging betrekkelyk nu en dan by geval voorkwam, en van den t'ſamenſteller dier Lyſten niet opgemerkt was, neerſtelyk aan te tekenen, heeft het my nog daarboven mogen gebeuren, die Lyſten ſo der Prooſten en Dekenen van de Utrechtſche Kerken, als ook der Canoniken van de Dom-Kerk door den rechtkundigen Vicaris Brock ontworpen, ſo eigenhandig door hem ſelfs geſchreven, als door iemant anders uit

 het

het eigenhandige nageschreven, ook mede meer dan een afschrift der Lysten van deselfde Prooften en Dekenen, door den beroemden Buchel opgesteld, die door den maker der evengenoemde Lysten gebruikt waren, ook tot myn gebruik te bekomen; door hulp van welke alle ik my eindelyk in staat gevonden heb om de Lysten door andere, die sig voor my in dese loop-baan geoeffent hebben, opgesteld, merkelyk te vermeerderen, en ook eenige ingesloope misslagen te verbeteren. Dese vermeerdering en verbetering nu heb ik overal, daar die behoorden, ingevoegt. Ook heb ik by dese my voorkomende gelegenheit een aansienlyk getal van brieven, die voor desen tyd nooit uitgegeven, en door my so nu en dan uit verscheidene met de hand geschrevene boeken byeen versameld waren, achter dese Lysten gevoegt; die my

voor-

voornamelyk daar toe gedient hebben, om een en andere jaren van iemands Prooſt - of - Dekenſchap te konnen opgeven en vast ſtellen; en desgelyks aan anderen tot het uitpluiſen en bewyſen van nog gewichtiger ſaken ſonder twyffel nuttig ſullen konnen zyn. Ten bewyſe *hiervan* verſtrekke een *Brief* van Bisſchop Godebold, dien *ik* op bladz. 296. in het licht gegeven heb, om te bevestigen, dat op het jaar 1127. Mengitus of Mengodus Dom - Prooſt, en Lutgardus of Luthardus Proost van Sinte Marie kerk geweest zyn: dog uit welke men ook verſcheidene ſaken, rakende de Jaar - markten, oudstyds te Utrecht gehouden, afleiden kan. Van welken brief nademaal ik hier gewag gemaakt hebbe, moet ik den Leſer ook waarſchouwen, dat in de Lyst der getuigen in deſen brief genoemt, omtrent het ſtellen der deil-tekenen, gedwaald, en voor *Dux junior Godefridus Comes*

 Hol-

Hollandensis, *Theodoricus Comes Trajectensis*, *Theodoricus*, *Godefridus* gelesen moet worden *Dux junior Godefridus*, *Comes Hollandensis Theodoricus*, *Comes Trajectensis Theodoricus*, *Godefridus*. Want door *Dux junior Godefridus* moet verstaan worden Godefrid de tweede, Hertog van Brabant; die *Dux junior* genoemt word, om dat zyn vader, Godefrid de eerste, op dien tyd nog leefde, en onderscheiden geweest is van *Comes Hollandensis*, welke Eer-naam den volgenden *Theodoricus* toekomt; door wien ik verstaa Dirk den sesden van dien naam, Graaf van Holland, een' zoon van Floris den tweeden, welke omtrent desen tyd tot zyne jaaren gekomen de regering selfs aanvaard heeft, die zyne moeder Vrouw Petronella wegens zijne onmondige jaaren tot nog toe gevoerd had. Van *Comes Trajectensis Theodoricus* kan ik geen verdere naricht geven, dan dat hy ook op het jaar

1129.

1129. gemeld word by Matthaeus lib. II. de Nobil. cap. XXXI. pag. 526. Wyders, dat men ook omtrent het einde van dien brief *in anno vero Episcopatus Domini Godebaldi XIV.* in plaats van *XIII.* lesen moet, heb ik op de bladz. 536. breder aangetoont. Om dese reden dan vlei ik my, door het in 't licht geven dier ongedrukte brieven aan de liefhebberen der Nederlandsche Oudheden geen ondienst gedaan te hebben.

Ten tweeden volgen daarop de Lysten der Proosten en Dekenen van West-Vriesland, welke nog veel gebrekkelyker, dan die der vyf Kerken van Utrecht, in het werk van den Heer van Heussen behandeld waren; so als men, de mynen met die van denselven met elkander vergelykende, by den eersten opslag van 't oog sien kan. Hier omtrent heb ik op deselve wyse, als omtrent de voorgaande Proosten en Dekenen, te werk gegaen.

Want tot het opſtellen deſer Lyſten heb ik, wat aangaat de oudſten der West-Vrieſche Prooſten, hoofdſakelyk gevolgt eene geſchreve Lyst, door den reeds gemelden Vicaris Brock uit de oude ſchriften der Utrechtſche Dom-kerk ontworpen; die ik met eene en andere byvoegſels verder getracht heb op te helderen: en wat aangaat de volgende dier Prooſten, gelyk ook de Dekenen van West-Vriesland, die door den genoemden Brock niet geboekt zyn; deſe heb ik uit oude echte brieven en beſcheiden, ſo veele het my mogelyk was te ontdekken, in order opgetelt, en de afſchriften dier brieven ter bevestiging myner Lyſten achter deſelve gevoegt. Uit welke een liefhebber der Kerkelyke Oudheden kan opmaken, wat het geſag en bewind der Prooſten en Dekenen van West-Vriesland geweest zy, de ſtichting van eenige Vicaryen in West-Vriesland, en meer andere ſaken, welker

be-

behandeling buiten myn oogmerk waren, en daarom niet onwaardig schenen wereldkundig gemaakt te worden.

Nu was by den aanvang van de uitgaaf deses boeks myn voornemen, ten derden hier nog by te doen de Lysten der Proosten en Dekenen van Sint *Lebuinus-kerk te Deventer*, *so als* die ons in het eerste deel van het Kerkelyk en Wereldlyk Deventer in het XIV. en XVI. Hoofdstuck opgegeven zyn door den Wel-Edelen Gestrengen Heer Gerard Dumbar, in zyn leven waardig Geheim-Schryver der stad Deventer; wiens ontydige doodt, den VI. April deses jaars 1744. voorgevallen, weinig hoop overlaat, dat het vervolg van dit voortreffelyk werk voltooit, en nog eindelyk aan de geleerde wereld mede gedeelt sal worden. Want ik sag, dat ook de Lysten deser, welke die waardigheden bekleedt hebben, en door den Heer van Heussen uit Linde-

deborns Deventer Bisdom nageschreven zyn, gebrekkelyk, en voor het grootste gedeelte sonder behoorlyk bewys ter neder gestelt waren; daar die van den Heer Dumbar met verscheide aan Lindeborn en van Heussen onbekende Proosten en Dekenen aangevult, en alle, so dese als gene, met breder bewysen genoegsaam gestaafd zyn. Dog als men met het drukken van dit myn boek nu reets so verre gevordert was, dat men de Proosten van West-Vriesland begonnen had, en ik my bereidede, om ook dat gedeelte van Dumbars Kerkelyk en Wereldlyk Deventer, 't geen tot myn oogmerk diende, ter drukpers te verveerdigen, ben ik daarin onverwacht verhindert geworden door den wegens zyne schriften vermaarden Heer Cornelius Paulus Hoynck van Papendrecht, Aartspriester der Kerke van Mechelen; die, in het voorgaande jaar 1743. zijne Analecta Belgica uit-

uitgevende, in derselven derde stucks eerste deel op de 121. en volgende bladz. eene Geschied-en-Tydkundige Lyst der Proosten en Dekenen van de vyf Kerken van Utrecht door hem selfs opgesteld, als ook eene Lyst der Abten van Sint Paulus t'Utrecht, door een' onbekenden *schrijver op het papier gebracht, dog* door hem opgehelderd en vermeerderd, ingelast heeft: waarin hy de eertyds uitgegeve Lysten der Proosten en Dekenen van de Utrechtsche Kerken, so die, welke in van Heussens Kerkelyke Oudheden van Nederland, als ook in het Groot Utrechts Placaat-boek voorkomen, ondersocht, en veelmalen van dwalingen, en ook wel van dromeryen, met een vry scherp gesnedene pen, beschuldigt heeft. Doordien ik nu op de meeste dier plaatsen de laatst genoemde Lysten gevolgt, en derhalven byna alle door hem opgegeve so genoemde dwalingen mede begaan

heb,

deling overgeslagen was, door my ook voor dwalingen erkent wierd, mogt ontgaan. Hierom heb ik ook uit desselfs verscheidene Lysten geen keuse na myne sinlykheit gedaan, maar voor 's hants met het begin van zyn werk, zynde de Lyst der Dom-Proosten, begonnen: op dat, gelyk men segt, de Leeuw by voor-raad uit dese klaauw beoordeelt mogt worden, en, wat 'er van het verdere te denken zy, ieder gissen konde: met dit voornemen evenwel, om, wanneer ik eerlang ruimer of ledigen tyd bekwam, en bemerken konde, dat myn geringe arbeid den Leser niet onaangenaam was, ook die misslagen, welke in de overige Lysten gesegt waren begaan te zyn, op order te ondersoeken, en den Leser onder 't oog te brengen, 't geen tot staving of van des Heeren Hoyncks, of van myn en der anderen gevoelens aangevoerd kon worden. Achter het ondersoek der

der Dom-Proosten heb ik in denselven brief een' korten uitstap gedaan tot de door hem uitgegeve Lyst der Abten van Sint Paulus, en getracht na te gaan, wat 'er te oordelen wäre van de ses of seven Abten, die de Heer Hoynck roemde door zynen onbekenden Schryver *tot de Lyst, eerst door* Matthaeus opgegeven, en naderhant door den Heer van Heussen nagevolgt, toegevoegt, en door zyne eigene Aantekeningen verder opgeheldert en bevestigt te zyn. Uit welker getal doordien ik vond, dat eenige waarheits halve dienden uitgemonstert te te worden, heb ik tot vergoeding dier schade twee andere Abten, niet alleen aan de Heeren Matthaeus en van Heussen, maar ook aan den Heer Hoynck tot nog toe onbekend, uit de *oude* schriften opgesogt en te voorschyn gebracht. Welk slaen van myn seisen in zyn koorn, ken ik 's mans inborst te recht, ik durf hoopen, dat

 my

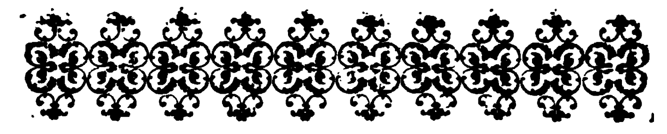
my niet zal kwalyk genomen worden. Dat ik nu desen brief niet in onse Duitsche moeder-taal, in welke myne Lysten opgestelt zyn, maar in de Latynsche geschroven heb, versoek ik, dat my de bescheide Leeser ten goede wil houden. Het dacht my dus 't voegelykst te zyn, om dat het werk van den Heer Hoynck mede in die taal geschreven was. Ik heb eindelyk tot onderschraging van het geen ik in desen brief ter nedergestelt had; eenige oude brieven, die nog nimmer door den druk gemeen gemaakt waren, uit de oorspronkelyke oirkonden afgeschreeven, voor den dag gebracht, en achter mynen brief gevoegt; die ik hoop dat myn Leser des te minder verveelen sullen, om dat men uit eenige derselver reden geven kan van 't geen de Heer Hoynck van Papendrecht, in Nederlands Kerkelyke geschiedenis so ervaren, bekent niet te be-

gry-

grypen, en uit anderen bewesen word waarheit te zyn, 't geen zyne bescheidenheit gelust heeft voor grove dwalingen en ydele droomen uit te schelden.

Eer ik eindige, moet ik den Leser waarschouwen, dat ik by vergissing eenige weinige brieven, even als of die tot nog toe ongedrukt waren, in dit werk ingelyft hebbe, die ik by nader opneming bevonden heb reets voor my door anderen uitgegeven te zyn. Een' dusdanigen sie bladz. 190. die uitgegeven is door van Heussen in Episc. Harlem. pag. 163. col. 2. en in desselfs vertaling in de Kerkel. Oudh. van Kennemerl. 1. deel 545. bladz. alwaar hy evenwel met eenige verandering voorkomt, en te onrecht Baldrik in denselven vermeld, Bisschop van Utrecht genoemt word; daar men liever Baldrik Bisschop van Tongeren of van Luyk verstaan moet, gelyk ik aldaar gestelt heb. Dusdani-

nige zyn ook de brieven op bladz. 293. en 294. die eertyts gedrukt zyn in het Groot Utrechts Placaat-boek van den Heer Griffier van de Water in het 2. deel bladz. 322. en 323. en eindelyk een dusdanige is ook de brief bladz. 333. voormaals uitgegeven door Ant. Matthaeus in de Voorrede van de Scriptor. Rerum Amorfort. bladz. 35. Welke misťasting, en so 'er nog eenige diergelyke mogten gevonden worden, ik versoeke my ten besten te houden. Vaar wel, Leser, en wil myn arbeid met u goetkeuring begunstigen.



LYST
DER PROOSTEN
VAN HET CAPITTEL VAN DEN DOM T'UTRECHT.

SINT ADELBERT, een Engel-Sax en medgesel van Willebrordus, word gemeenlyk *Levita* of *Diacon* genoemt; waarom veele gissen, dat hy door Willebrordus tot eerste Dom-Proost of Archi-Diakon aangestelt zy: dog, dewyl hy by de oudste Schryvers alleenlyk *Levita* of *Diacon* genoemt is, blyft het onseker, of hy wel Proost van den Dom geweest zy. Siet *de Aantekeningen van Matthaeus over de Vermeerderde Chronyk van Beka*, *tom*. *V*. *Analect*. *pag*. 470. Hy wierd van Willebrordus na Kennemerland gesonden, om den Christelyken Godsdienst aldaar voort te planten. Siet *Beka Chron*. *Traject*. *pag*. 10. *Heda Chron*. *Traject*. *pag*. 26. *Johannes de Leidis in Chron*. *Belg*. *lib*. *II*. *cap*. *VI*. en XLI. *de Vermeerderde Chronyk van Beka by Matth*. *tom*. *V*. *Analect*. *pag*. 10. *Annal*. *Egmond*. *cap*. *I*. *en II*. *Oudheden van Kennemerl*. (1).*tom*. 1. *pag*. 448. Zyn leven is uitgegeven door *Mabillon Seculo*

(1) [K. O. tom. 4. pag. 112.]

Seculo IV. SS. Ordinis Benedict. part. I. en *in Actis SS. Mense Junio tom. V. pag.* 94. Zyn doodt word gebracht op den xxv. Junius van het jaar 740. Siet *Joh. de Leidis in Chron. Belg. lib. II. cap. XLI. Martyrol. Rom. Miraeus in Fast. Belgic.* en *Matthaeus tom. V. Anal. pag.* 470. Dog deselve *Joh. de Leidis in Annal. Egmond. cap. II.* brengt zyn doodt op den xv. Junius; alwaar misschien *septimo* voor *decimo septimo* geleesen moet worden. Hy is begraven te Egmond, alwaar hem ter eere eene kerk gesticht wierd. Siet *Wilhelm. Procur. Egmond. by Matth. tom. IV. Anal. pag.* 2. de gemelde *Joh. de Leid. in Chron. Belg.* en *in Annal. Egmond.* op de aangehaalde plaatsen.

SINT GREGORIUS, die volgens het gemeen gevoelen in het jaar 755. Bonifacius in het Bisdom van Utrecht opgevolgt is, word door *Wouter Brockius*, eertyts Vicaris der Dom-kerk, *in Zekere geschreve Lyste van de Proosten, Dekens, en Canoniken der kerken van Utrecht*, ter Secretarye van den Dom berustende, van welke wy meermalen ons gebruik nemen zullen, als Proost van den Dom vermeld; dog op wat grond, is my niet gebleken. De beschryving van zyn leven kan men sien *in Actis SS. Ordinis Benedict. Seculo III. tom. II. pag.* 319. en *in Batav. Sacra* (1) *tom. I. pag.* 452. Men meent, dat hy wegens zyne groot-moeder uit het bloed der Koningen van Vrankryk afgestamt zy. *Jo. Georgius van Eckhard in Comment. de Rebus Franc. Oriental. lib. XV. pag.* 265. heeft ons de navolgende geslagt-lyst van hem opgegeven.

Da-

(1) [K. O. tom. 1. pag. 119.]

Dagobertus II. Rex obiit 678.
ux. Machtildis.

Sigebertus obiit 678.	Irmina Abbatissa Horreensis.	Adela, Ux. N. & deinde Abbatissa Palatioli.	Regentrudis.

Albericus.

Albericus, post GREGORIUS dictus, *Abbas Trajectensis.*	N.
	Albericus Abbas Trajectensis.

Verders getuygt *Heda Hist. Traj. pag.* 38. dat zyne moeder geweest zy de H. Wastradis, dat men haar gedagtenis viert op den XXI. Julius, en dat zy met haar zoon begraven zy in de Kerk van Susteren. Siet ook *Miraeus in Cod. Piar. Donat. pag.* 29. en *de Acta SS. Mense Julio tom. V. pag.* 180. Doch *Buchel in zyne Aanteken. over de aangehaalde plaats van Heda* wil, dat hy te Utrecht in de Kerk van S. Salvator of Oude-Munster ter aarde bestelt zy. Siet mede *Joh. de Leidis in Chron. Belg. lib. IV. cap.* X. Andere stellen, dat Adela, de groot-moeder van Gregorius, en Irmina, zyne oud-moey, geen dochters van Dagobert den tweeden, maar van Dagobert den eersten geweest zyn. Siet *de Aantekening. over het eerste deel van Brouwers Annal. Trevir. pag.* 606.

CRAFT, voor een man van groote middelen vermaart, was Prooft van den Dom omtrent het jaar 838. in welk jaar Frederik, de achtste Bis-

schop van Utrecht, om't leven gebracht is. Nae wiens doodt hy van sommige tot desselfs opvolger in het Bisdom verkoren is; welke waardigheit hy egter niet bekomen heeft. Siet *het Leven van den H. Odulphus cap. II. Beka pag.* 27. *Heda pag.* 51. *de Vermeerderde Chronyk van Beka by Matthaeus Analect. tom. V. pag.* 35. en *Batav. Sacra* (1) *tom. I. pag.* 553. Volgens *Brockius in zyne Geschr. Lyst* heeft hy nog in het jaar 850. geleeft. Tot dit gevoelen schynt hem aanleiding gegeven te hebben een zekere brief van Ludgerus, Bisschop van Utrecht, op dat selve jaar 850. gegeven, in welke benevens meer andere getuigen ymand onder den naam van *Craft* vermeld word. Dese brief is wel te vinden by *Johann. de Leidis in Chron. Belg. lib. V. cap. XXVI.* doch seer gebreckelijk: waarom ik die uit een beter handschrift afgeschreven, en in den Aanhang van meerder brieven hier agter ingelyft heb. Het gevoelen van Brockius kan aan de eene kant hier uit bevestigt worden, dat dese Craft in de optelling der getuigen de eerste achter den Bisschop gemeld word; gelyk de Dom-Prooft ook de eerste in waardigheit geweest is. Dog aan de andere kant staat hier tegen over, dat hem de eernaam van Dom-Prooft aldaar niet gegeven word.

RADENBOLD, of RAGENBOLD, of REGENBALD, word als Dom-Prooft gemeld ten tyde van Balderik, den vyftienden Bisschop van Utrecht, den XXIV. Junius van het jaar 943. Siet *Heda pag.* 79.

GISELBERTUS, een zoon van Walengerus, word door sommige als Dom-Prooft vermeld op het jaar 1005. In *Zekere geschreve Lyst der Proo-*

sten

(1) [K. O. tom. 1. pag. 145.]

sten en Dekenen, die door een onbekende, dog in de Nederlandsche oudheden niet onervarene, opgesteld is, en wel, so ik vermoede, door den vermaarden Buchelius, op wiens naam wy deselve meermaalen aanhalen zullen, vind ik dit navolgende aangetekent: *Habeo Annales Egmondanorum procerum, in quibus legitur, Giselbertum Walengeri filium fuisse Praepositum Trajecti circa annum* 1005. *Verum, quum Bockenbergius hujus non meminerit, nec etiam Annales, vulgari lingua conscripti, nihil certi statuere audeo.* Deze Lyst schynt ook in handen geweest te zyn van *den Schryver van Het Utrechts Bisdom* (1) *tom. I. pag.* 86. die daar uit dese woorden overgenomen en vertaalt heeft. Door *Walengerus* word verstaan Walger, de sesde Heer van Egmont, by *Bockenb. in Dynast. Egmond. pag.* 6. vermeld, dog die van desselfs zoon Giselbert geen gewag maakt; waarom de opsteller dier Lyst niet gelooft, dat dese Giselbert Dom-Proost geweest zy.

ODO, of UDO, was Dom-Proost ten tyde van Adelbold, den negentienden Bisschop van Utrecht, dewelke gestorven is omtrent het jaar 1028. Siet *Heda pag.* 110. Hy word als Dom-Proost op het jaar 1026. gemeld in de *Geschr. Lyst van Buchel*. Van hem word ook gewag gemaakt onder Bernulphus, den twintigsten Bisschop, in het jaar 1050. Siet *Heda pag.* 119.

FOCCO, die FOICO genoemt word in *het Utr. Bisdom* (2) *tom. I. pag.* 86. en by andere, was Dom-Proost onder Bisschop Bernulphus in het jaar 1046. volgens het getuigenis van *Brackius in zyne*

(1) [K. O. tom. 2. pag. 88.] (2) [K. O. op deselve plaats.]

zyne Geschr. Lyst. Het welk indien waar is, so moet ODO, die onder Adelbold Prooft geweest is, onderscheyden worden van UDO, die onder Bernulphus gemeld werd, en moet dan dese FOCCO tusschen ODO en UDO geplaatst worden.

ANSFRID, die AUFRIDUS in *de Lyst van Buchel*, en in *het Utr. Bisdom* (1) *tom. I. pag.* 86. genoemt word, was Dom-Prooft in het jaar 1063. volgens *Brockius in zyne Geschr. Lyst.*

LUDOLPHUS word als Dom-Prooft vermeld in het jaar 1081. by *Brockius in zyne Geschr. Lyst.*

LANZO, die LAUZO genoemt word in *de Lyst van Buchel, en in het Utr. Bisdom* (2) *tom. I. pag.* 86. word als Dom-Prooft vermeld in het jaar 1085. by *Heda pag.* 142. en *Matthaeus de Nobilitate pag.* 436. in het jaar 1086. by *Brock.* en *Buchel. in hunne Geschr. Lysten*, en by *Matthaeus in Praefat. de Fundation. Eccles.*

ARNOLDUS word op dese plaats door *Buchel in zyne Geschr. Lyst* onder de Dom-Proosten gemeld, gelyk ook door *den Schryver van het Utr. Bisdom* (2) *tom. I. pag.* 86. die evenwel aantekend, dat hy by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* achter Godefried van Rheenen gestelt word, 't welk ook *Brockius* en andere doen. Dit is seker, dat eene Arnout op die tyd Dom-Prooft geweest zy.

RODULPHUS, of RADULPHUS, word als Dom-Prooft gemeld op het jaar 1101. by *Heda pag.* 145. op het jaar 1105. by *denselven pag.* 146. en by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 556. op het jaar 1108.

(1) (2) [K. O. tom. II. pag. 22.]

1108. by *Heda pag.* 144. Hy is in het jaar 1112. in het welke Burchard, de drie-en-twintigste Bisschop van Utrecht, sturf, door zyne vyanden om het leven gebragt. *Beka pag.* 45. *de Vermeerderde Chron. van Beka by Matthaeus tom. V. Analect. pag.* 67. en *Joh. de Leidis in Chron. Belg. lib. XVI. cap. V.*

MENGOD, of MEINGOD, word als Dom-Prooft vermeld in het jaar 1118. by *Heda pag.* 152. *twee maal*, en by *Lindeborn in Histor. Episc. Daventr. pag.* 196. in het jaar 1121. by denselfden *Lindeborn pag.* 231. in het jaar 1122. in *twee Brieven*, welke, tot nog toe in druk niet uitgegeven zynde, daarom hier achter by gevoegt zyn. in het jaar 1127. in *een diergelyke Brief*, hier achter aangevoegt. in het jaar 1129. in *een Brief by Dumbar in het Kerkelyk en Wereltlyk Deventer pag.* 343. in het jaar 1131. in *een Onuitgegeve Brief* hier achter, en by *Buchel in zyne Aantekeningen over Heda pag.* 162. alwaar hy, door onachtsaemheit des uitschryvers dies briefs, of der druckers, *Rengod* genoemt word. Hy is gestorven den XXIII. Augustus, sonder dat het jaar-getal uitgedrukt word, by *Matthaeus de Fundat. & Fat. Eccles. pag.* 96.

ROTARDUS word in *de Lyst van Buchel* als Prooft van den Dom opgegeven op het jaar 1120. en verders van hem gesegt, dat hy van andere *Ludgardus*, of *Lietbardus* genoemt, en naderhand Bisschop van Kameryk geworden zy. Van hem kan gesien worden *Carpentier Hist. de Cambray tom. I. pag.* 358. Hetselve getuigt ook *de Schryver van het Utr. Bisdom* (1) *tom. I. pag.* 86. daarby voegende, dat men in sommige schriften *Ludgardus*, in sommige *Liedgardus* op hetselve jaar als

(1) [K. O. tom. II. pag. 22.]

Deken vermeld vind: het geen eene dwaling van den vertaalder is. Want in het Latynsche werk noch *Praepositus*, noch *Decanus* voorkomt. Dog op het jaar 1120. is niet *Ludgardus*, maar *Lubbertus*, of, gelyk hem andere noemen, *Lutbertus* Dom-Deken geweest. Hy kan ook op dat jaar geen Dom-Prooft geweest zyn, om dat de even voorafgaande Mengod voor en naa het jaar 1120. in verscheyde oude brieven als Dom-Prooft vermeld word. Dat 'er evenwel omtrent dese tyd een Prooft *Lierhard*, of *Luitard*, te Utrecht geweest is, dog dat die waarschynelyk de waardigheit van Prooft van Sinte Marie aldaar bekleed heeft, zal op zyn plaats aangetoont worden.

HARDBERT, of HEREBERT, ook HERIBERT VAN BEROM, of van BIEROM, genoemt, afkomstig uit Vriesland, word als Prooft van den Dom gemelt in het jaar 1130. in *een Brief*, die *Buchel in zyne aantekeningen over Heda pag.* 161. ingelast heeft. Doch, dat aldaar voor *MCXXX.* gelesen moet worden *MCXXXI.* blykt niet alleen uit de negende Indictie, en het sevende jaar van Lotharius, in den brief aldaar vermeld: maar ook uit *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 360. die dese selve brief uit een beeter handschrift uitgegeven, en daarin het jaar *MCXXXI.* gevonden heeft. Hy word ook als Dom-Prooft vermeld in het jaar 1132. by *Matthaeus tom. VI. Analect. pag.* 75. *ad Rer. Amorf. Script. pag.* 15. en in *de Oudheden van Vriesl.* (1) *tom. I. pag.* 472. in het jaar 1134. by *Miraeus lib. I Diplom. Belgic. cap.* LIII. in het jaar 1139. Siet *Heda pag.* 160. In het selve jaar 1139. is hy Andreas van Kuyck in het Bisdom van Utrecht opge-

(1) K. O. tom. 5. pag. 118.]

gevolgt. Siet *Analist. Saxo ad ann.* 1139. Hy overleed de ses en twintigste Bisschop den XII. November des jaars 1150. Siet *Matthaeus ad Anonym. Bell. Covord. pag.* 94. en *in Fundat. ac Fat. Eccles. pag.* 104.

COENRAAD, Mark-Graef van Oostenryk, (een halve broeder van moeders syde van Keyser Coenraad den derden, een zoon van Leopold den Heyligen, Mark-Graaf van Oostenryk, en van Agnes, dochter van Keyser Hendrik den vierden, eertyds getrout met Frederik van Hohenstauffe, Hertog van Swaben, en naderhand in het jaar 1106. aan den voornoemden *Mark-Graaf* Leopold hertrout) word als *Dom-Prooft* vermeld in het jaar 1142. by *Hundius en Gewoldus in Metropol. Salisburg. tom. III. pag.* 210. in het jaar 1145. by *Heda pag.* 163. 167. *Buchel over Heda pag.* 168. *Miraeus lib. II. Donat. Belgic. cap. XLVI.* en in *Batav. Sacr.* (1) *tom. II. pag.* 98. Of hy reets te voore omtrent het jaar 1131. Canonik van Sint Lambert te Luyk, en Prooft van Huy geweest zy, gelyk *Tolner. in Cod. Diplomat. Palat. pag.* 42. schryft, wil ik in het midde laaten: alhoewel het my niet waarschynelyk voorkomt. Hy word in het jaar 1149. of als andere willen 1148. Bisschop van Passauw, en in het jaar 1165. Aarts-Bisschop van Saltzburg. Siet *Pez Rerum Austriac. Scriptor. tom. I. pag.* 16. 134. 300. 442. 575. *en* 1203. Hy sterft in het jaar 1168. *Pez d. l. pag.* 345. en wel op den XXVIII. September volgens *Brockius in zyne Geschr. Lyst.* en is begraven in het Clooster van Admunt. Siet *Pez Rerum Austr. Script. tom. I. pag.* 300. 442. 575. *en* 1203. en *Buchel over Heda pag.* 168.

Dat

(1) [K. O. tom. 1. pag. 198.]

Dat hy de Dom-Prooftdye niet tot zyn doodt behouden, maar tot hoger kerkelyke waardigheyt gevordert zynde afgestaen heeft, kan uit zyn navolger afgenomen worden.

GODEFRID VAN RHEENEN, een zoon van Godefrid, en van Sophia, gelyk blykt, ten deele uit *Buchel over Heda pag.* 176. en een *Oude Brief, uitgegeven door Matthaeus ad Anonym. Bell. Covord. pag.* 113. ten deele uit *een andere Brief, mede aldaar uitgegeven pag.* 100. word in *Zekere Geschr. Lyst der Proosten en Dekenen* als Dom-Prooft gemeld in het jaar 1148. wanneer zyn voorsaat Coenraad Bisschop van Passauw wierd. Word nog als Prooft van den Dom vermeld in het jaar 1154. by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. & Fat. Eccles.* in het jaar 1155. Siet *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 120. in het jaar 1156. Siet *Matthaeus de Nobil. pag.* 459. Op het selve jaar 1156. wierd hy tot opvolger van Herman, den seven en twintigsten Bisschop van Utrecht, verkooren. Siet *Beka pag.* 53. *de Vermeerderde Chronyk van Beka by Matthaeus tom. V. Analect. pag.* 80. *Johann. de Leidis Chron. Belg. lib. XVII. cap. XXII.* en *Heda pag.* 171. Hy sterft den XXVII. Mey des jaars 1178. en wierd in den Dom begraven. *Anonym. de Bell. Covord. cap. III. Beka pag.* 55. *de Vermeerderde Chronyk van Beka by Matthaeus tom. V. Anal. pag.* 88. *Job. de Leidis Chron. Belg. lib. XVIII. cap. XII.* en *Heda pag.* 174.

ARNOUT word ten tyde van Godfrid van Rheenen, Bisschop van Utrecht, dog sonder uitgedruckt jaar-getal, als Dom-Prooft gemeld by *Buchel over Heda pag.* 176. in het jaar 1168. by *Matthaeus ad Anonym. Bell. Covord. pag.* 100. en in het jaar 1169.

al-

aldaar pag. 103. Hy is gestorven den xxx. November. Siet *Matthaeus de Fundat. & Fat. pag.* 106.

SIMON staat als Dom - Proost bekent in de jaaren 1174. 1176. en 1178. by *Brockius in zyne Geschr. Lyst.* in het gemelde jaar 1176. by *Matthaeus ad Anonym. Bell. Covord. pag.* 104.

DIRK VAN HOLLAND, een zoon van Dirk, volgens het gemeen gevoelen, den sesden van die naam, Graaf van Holland, en van Sophia, die eene dochter was van Otto, Graaf van Rheinek, en van Geertruyd dochter van Jan, Graaf van Benthem, en tot haar vaderlyke groot-vader had Herman Graaf van Salms, welke in het jaar 1081. door sommige Vorsten tot Roomsch Koning tegen Keyser Hendrik de vierde verkoren wierdt, word als Proost van den Dom gemeld in het jaar 1195. Siet *Wilhelm. Procur. Egmond. by Matthaeus Analect. tom. IV. pag.* 55. *Beka pag.* 57. *Johann. de Leidis Chron. Belg. lib. XIX. cap. III.* en *de Vermeerder de Chron. van Beka by Matthaeus Analect. tom. V. pag.* 94. in het jaar 1196. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 383. in het jaar 119... in *een Ongedrukte brief hier achter num. IX.* Op datselve jaar is hy te gelyk met Arnout van Isenburch, Proost van Sint Lebuinus Kerk te Deventer, tot Bisschop van Utrecht verkooren, en van Roome, waar naa toe hy wegens dese dubbelde verkiesing gereyst was, terug komende te Pavie in het jaar 1198. gestorven, en ook aldaar begraven. *Wilhelm. Procur. Egmond. by Matthaeus Analect. tom. IV. pag.* 57. *Beka pag.* 61. *Anonym. Bell. Covord. cap. X. De Vermeerder de Chronyk van Beka by Matthaeus Analect. tom. V. pag.* 99. *Johann. de Leidis Chron. Belg. lib. XIX. cap. VII.* en *Heda pag.* 184.

FLORENS VAN HOLLAND, een zoon van

van Floris de derde, Graaf van Holland, en van Ada, suster van Willem, Koning van Schotland, is zyn Oom Dirk in de Prooſtdye van den Dom opgevolgt, en word gemeld op de jaaren 1199. en 1201. Siet *Matthaeus Analect. tom. IV. pag.* 366. in het jaar 1204. Siet *Wilhelm. Procurat. Egmond. by Matthaeus tom. IV. Analect. pag.* 64. 65. 66. en 71. en *de Vermeerderde Chronyk van Beka by Matthaeus Analect. tom. V. pag.* 108. In den oorlog, die 'er tusschen zyn broeder Willem en nicht Ada, met Lodewyk Graaf van Los getrouwt, ontstaan is, trok hy de partye van Willem, doch wierd in het jaar 1204. door Dirk van Are Bisschop van Utrecht, die het met Ada en den Graaf van Los hielt, gevangen, en op het slot ter Horst gevoert. *Siet Wilhelm. Procurat. Egmond. by Matthaeus Analect. tom. IV. pag.* 64. *en* 66. *De Rym-Chronyk van Melis Stoke pag.* 69. 70. *en* 71. *Beka pag.* 63. 64. *Johann. de Leid. Chron. Belgic. lib. XX. cap. II. & III. Heda pag.* 186. en andere. Uit dese gevangenis heeft hy sig met groot los-gelt weder vrygekoft. Siet *Anonym. de Bell. Covord. cap. XIV.* Dat hy in het volgende jaar 1205. omtrent den herfst weder vry was, blykt uit *Wilhelm. Procurat. Egmond. ter gesegde plaatse pag.* 71. Het schynt evenwel, dat hy om zyne vryheit te bekomen onder andere ook afstand van de Dom-Prooſtdye heeft moeten doen, omdat ons in het jaar 1204. Lodewyk als Dom-Prooſt voorkomt; gelyk volgen sal.

LODEWYCK is mogelyk den voorsz. Florens van Holland in de Dom-Prooſtdye opgevolgt, dewyl hy als Dom-Prooſt vermeld word in een brief van het jaar 1204. door *Buchel in zyn' Aantekeningen over Heda pag.* 191. ingelast. Dat dese Lodewyck waarschynelyk uit het geslagt der Graaven van Gelder-

land

land geweest zy, sullen wy in de Lyst der Proosten van Oud-Munster sien. Hy word sonder bygevoegt jaar-getal gemeld in *een Onuitgegeve Brief hier achter*. Ik kan niet nalaaten hier by te voegen, 't geen de Heer *van de Water*, Griffier van het Hof van Utrecht, desen Lodewyk aangaande, *in het Aanhangsel van het eerste deel van het Groot Utr. Placaat-boek pag.* 752. aangetekent heeft: " *Lodewyk* word ook op het
„ jaar 1204. gemeld in de *Gemelde Lyst*. Hier te-
„ gen geld niet, dat hy als Prooft van den Dom
„ voorkomt in het jaar 1240. in *de Beschryv. van*
„ *het Bisdom van Deventer pag.* 458. [van de uit-
„ gaaf in folio, of *tom. I. pag.* 134. van de uitgaaf
„ in octavo,] dewyl zulks aldaar een tastelyke
„ schryf- of drukfeyl is. Want voor eerst zo
„ word 'er even te voren een *Theodoricus*, *Proost*
„ genoemt, welke is *Dirk van Randenrode*, te
„ dier tyt Dom-Proost, by wien word gevoegt
„ *Henrik van Breda* Dom-Deken. Daarop moest
„ volgen de naem van den Proost van Oud-Mun-
„ ster, doch in plaatse van dien staat 'er: *Ludo-*
„ *vicus Dom-Proost*, *N. Proost van Sint Salvators*
„ *Kerk*. Die *N.* geeft genoegsaam te kennen,
„ dat hier een misslag in het uitschryven begaan
„ is. Ten andere zo blykt het uit het instru-
„ ment, dat dese *Lodewyk*, die hier in het jaar
„ 1204. voorkomt, in het jaar 1240. al overleden
„ is. Om hierop niet langer te staan, zo oor-
„ deelen wy, dat hier moet geschreven wor-
„ den: *Ludovicus Proost van Sint Salvator;* wel-
„ ke *Lodewyk* te dier tyd Proost van Oud-Munster
„ geweest is. *Siet de Lyste van de Proosten van*
„ *Oud-Munster*." Tot verdere opheldering en

be-

bevestiging deser gissing doe ik hier by, dat de Nederduytsche brief, die in *de Beschryving van het Bisdom van Deventer* voortkomt, is eene vertaling van een Latynsche brief, die door *Lindeborn in Hist. Episcop. Dav. pag.* 73. en 74. uitgegeven is: alwaar dus in de Latynsche taal staat: *Testes Theodoricus Praepositus, Henricus de Breda Decanus: Ecclesiae majoris Ludovicus, S. Salvatoris, Reymarus S. Petri, &c.* Waaruit reeds blykt, dat de letter *N*, die de Heer Griffier verwerpt, ook in de oorspronkelyke taal, waarin dese brief geschreven is, niet gevonden word, en alleen door den vertaalder ingevult is, om dat hy vermoedede, dat de naam van den Prooft van Sint Salvators Kerk door het een of ander toeval overgeslagen was. Verders heeft *Lindeborn* de woorden *Theodoricus Praepositus* dus verstaan, als of dese Dirk Prooft van Sint Lebuinus Kerk te Deventer geweest was: waarom hy ook onder de Proosten dier Kerk *Theodoricus van der Lippe*, broeder van Otto, den tweeden van desen naam, Bisschop van Utrecht, op de jaaren 1220. en 1240. als Prooft vermeld *pag.* 64. Waarin hem *de Schryver der Oudhed. van het Bisd. van Devent.* (1) *tom. I. pag.* 118. gevolgt is. Dog dit gevoelen is niet aannemelyk, om dat de Heer *Dumbar in het Kerkelyk en Wereltlyk Deventer pag.* 321. ons eene Lyst der Proosten van Deventer uit oude brieven en verscheyde Schryveren opmakende, getuigt, dat Diderik van der Lippe Prooft van Deventer in het jaar 1227. overlede zy aan eene wonde, die hy in den slag by Coevorden bekomen had, en dat hem in de waardigheit van Prooft gevolgt zy Otto, door *Linde-*

(1) [K. O. tom. 6. pag. 454.]

deborn overgeslagen, en vermeld in een brief van het jaar 1230. die in het jaar 1239. gestorven is. Siet van den doodt van Dirk Proost van Deventer, des Bisschops broeder, *Anonym. de Bello Covord. cap. XXV.* die getuigt, dat hy in dien slag, swaar aan het hooft gewond zynde, gevangen, en aan de wonde overleden, te Deventer begraven zy. Desgelyks getuigt *Albertus Stadens. ann.* 1227. dat dese Dirk acht dagen na de ontfange wonde gestorven zy. Dat hy ook te Deventer begraven zy, vind ik in *Zekere Lyst der Proosten en Dekenen* aangetekent. Voeg hierby, dat, zo de woorden *Theodoricus Praepositus* verstaan moeten worden van Dirk, Proost van Deventer, insgelyks de woorden, die volgen, *Henricus de Breda Decanus* te kennen sullen geeven, dat op denselven tyd Henrik van Breda Deken van Deventer geweest zy: daar evenwel *Lindeborn pag.* 66. 67. en *de Schryver der Oudheden van het Bisd. van Deventer* (1) *pag.* 121. 122. willen, dat Henrik van Breda in het jaar 1206. Deken van Deventer geweest, en al lang voor het jaar 1240. een ander, Antonius genoemt, hem in de Dekanye opgevolgt zy Waarby gemelte Heer *Dumbar pag.* 336. doet, dat dese Henrik van Breda Deken van Deventer den 1. November van het Jaar 1221. overleden zy. Alle dese redenen byeen genomen bewegen my, om door eene geringe verandering der distinctien in den Latynsche brief by *Lindeborn* aldus te leezen: *Testes Theodoricus Praepositus, Henricus de Breda Decanus Ecclesiae majoris, Ludovicus S. Salvatoris, Reymarus S. Petri* &c. het welk

(1) [K. O. tom. 6. pag. 454.]

welk dan aldus vertaalt moet worden: *De getuigen zyn Theodorikus Proost, Hendrikus van Breda Deken der Hooft-kerk, Lodewyk Proost van Sint Salvator, Reymar Proost van Sint Pieter*, enz. Waardoor de gissing van den Heer Griffier van de Water versterkt, en alle swarigheit opgeheven word.

OTTO VAN DER LIPPE was een zoon van Bernard van der Lippe en van de suster van Dirk van Are, Bisschop van Utrecht. Siet *Anonym. de Bell. Covord. cap. XVII.* Andere noemen zyne moeder Sophia, eene dochter van Frederik Graaf van Arensburg, zyne groot-moeder Petronella dochter van den Heer van Are, een nabestaande van Keiser Lotharius den tweeden. Siet *Hamelmann. Oper. Genealogico histor. pag.* 394. Hy word als Dom-Prooft gemeld in het jaar 1205. in een brief by *Matthaeus Analect. tom. VI. pag.* 135. en *in de Oudhed. van Zeeland* (1) *tom. I. pag.* 264. Siet ook *Matthaeus in Praefat. de Fundat.* alwaar door een druk-feyl het jaar 1245. voor 1205. gestelt word. Ik geloof ook, dat hy als Dom-Prooft vermeld word in het jaar 1208. in een brief by *Matthaeus in de Aantekeningen over Anonym. Bell. Covord. pag.* 129. alwaar het waarschynelyk is, dat men voor *major Decanus* lesen moet *major Praepositus*. Siet onder de Dekens van den Dom op *Otto*. Hy is Otto van Gelder in het Bisdom van Utrecht opgevolgt in het jaar 1215. en niet in het jaar 1212. als *de Schryver van het Utr. Bisdom* (2) *tom. I. pag.* 87. wil. Dese waardigheit heeft hy twaalf jaaren beseten, en is door die van

Coe-

(1) [K. O. tom. 4. pag. 66.] (2) [K. O. tom. 2. pag. 22.]

Coevorden om hals gebracht den XXVII. Julius in het jaar 1227. Siet *Anonym. Bell. Covord. cap.* XXIV. en *Albert. Stadens. ann.* 1227.

WILBRAND VAN OLDENBURG, die omtrent het jaar 1225. tot Bisschop van Paderborn, en in het jaar 1227. tot Bisschop van Utrecht verkoren is, was eenige tyd te voore, eer hy aan het Bisdom van Utrecht quam, door het grootste gedeelte van het Capittel tot Prooft van den Dom gemaakt. Siet *Anonym. Bell. Covord. cap.* XXVI. alwaar meer andere kerkelyke waardigheden, die hy beseten heeft, opgetelt worden. Zo hy evenwel Dom-Prooft geweest is, schynt hy die waardigheid weder afgestaan te hebben, doe hy Bisschop van Paderborn gekoren wierd, om dat op dat jaar een andere Dom-Prooft gemeld word. Hy word in alle *Lysten der Dom-Proosten* overgeslagen.

DIRK VAN RANDENRODE is Wilbrand, zo hy Dom-Prooft geweest is, in die Prooftdye opgevolgt, wanneer Wilbrand Bisschop van Paderborn wierd. Ten minste Dirk word als Dom-Prooft gemeld op het jaar 1225. in een brief by *Matthæus de Jure Gladii pag.* 425. alwaar hy (onseker om wat reden) *Theodericus Marchio*, of *Dirk Mark-Graaf*, genoemt word. op het jaar 1226. by *Matthæus ad Anonym. de Bell. Covord. pag.* 161. op het Jaar 1227. by *Matthæus ibid. pag.* 160. op het Jaar 1228. by *Matthæus ibid. pag.* 163. en by *Buchel. ad Hedam. pag.* 203. op het jaar 1239. in *een Onuytgegeve Brief hier achter.* op het jaar 1240. by *Lindeborn in Histor. Episcop. Daventr. pag.* 74. op het jaar 1243. in *een Onuytgegeve Brief hier achter.* Dat hy in het jaar 1247. noch Prooft geweest, en den 10. Februarius van het jaar 12...

gestorven zy, getuigt *Broekius in zyn Gesebr. Lyst.*

GUIBERT, of GODEBERT, of gelyk andere hem noemen GODFRIED, (die GISELBERTUS genoemt word by *Matthæus in Præfat. de Fundat.*) VAN PERWEYS staat als Proost aangetekent in het jaar 1250. by *Buchel ad Hedam pag.* 221. en *pag.* 251. en by *Dumbar in het Kerkelyk en Wereltlyk Deventer pag.* 315. in het jaar 1252. by *Matthæus de Fundat. Eccles. pag.* 566. in het jaar 1265. Siet *de Oudheden van Delfland* (1) *pag.* 272. in het jaar 1266. in *Zeekere Gesebr. Lyst.* Zyn geslacht-register van vaders syde is te vinden by *Miræus in Notit. Eccles. Belg. cap. CCVI.* van moeders syde by *denselve cap. CXXXII.* Van zyn afkomst kan mede nagesien worden *Butkens Troph. de Brabant livr. VIII. pag.* 627. *en* 628. alwaar ook verscheyde andere kerkelyke amten, die hy bekleed heeft, opgetelt worden. Eer wy verder gaan, konnen wy niet nalaten aantetekenen, dat 'er aangaende de opvolging der Proosten omtrent dese tyd in de verscheyde Lysten, die ons ter hand gekomen zyn, veel verschil zy. In *de Lyst van Buchel* word achter Dirk van Randenrode geplaatst *Dirk van Wyckerade* in het jaar 1247. en dan *Godebert van Parwys* in het jaar 1263. By *Matthæus in Præfat. de Fundat.* vind ik achter Theodoricus in het jaar 1228. dat is Dirk Randenrode, als Proosten vermeld *Giselbertus* in het jaar 1250. en *Lubbertus* in het jaar 1252. *De Schryver van het Utr. Bisd.* (2) *tom. I. pag.* 87. dese

(1) [K. O. tom. 3. pag. 734.]
(2) [K. O. tom. 2. pag. 22.]

se twee Lysten gebruykende heeft deselve aldus in een gesmolten, dat hy achter Dirk van Randenrode stelt *Dirk van Wykerade* in het jaar 1247. *Giselbertus* in het jaar 1250. *Lubbertus* in het jaar 1252. en dan *Godebertus Parwys* in het jaar 1263. en 1266. Dog *Dirk van Wykerade* behoort niet tot de Proosten van den Dom, maar schynt Deken dier kerk, en Proost van Oud-Munster geweest te zyn, als te zyner tyd volgen sal. *Giselbert* heb ik nergens als Dom-Proost vermeld gevonden, en alleen in de aangehaalde plaatsen by *Buchel ad Hedam*, en *Dumbar* een Latynse brief, in welke hy met de eerste letter van zyn naam *G.* op het jaar 1250. gemeld word. Dog dat die letter niet *Gyselbert*, gelyk *Matthæus* schynt gedacht te hebben, maar *Guibert* betekent, heb ik uyt de aangehaalde brief by *Matthæus in Fundat.* opgemaakt. Veel minder kan ik het doen van *den Schryver van het Utr. Bisd.* goetkeuren, die *Giselbertus* en *Godebertus Parwys* als twee bysondere en onderscheyde Proosten opgeeft. *Lubbert*, die alleen by *Matthæus*, en, die hem volgt, *den Schryver van het Utr. Bisd.* gewaagt word, kan op het jaar 1252. geen Proost geweest zyn, om dat *G.* of *Guibert*, en voor en naa dat jaar de Dom-Proostdye beseten heeft; waarom ik hem uyt het getal der Dom-Proosten uytgemonstert heb.

BARTHOLOMÆUS VAN WASSENAAR, Heer van Cranenburg, een zoon van Dirk van Wassenaar en van Bartha van Teylingen, heeft na het overlyden van zyn vrouw N. van Bleyswyk (waar by hy kinderen heeft geteelt, die het geslagt van Cranenburg, nu al lang uytgestorven, voortgeset

hebben) den geestelyken staat aangenomen, en is Proost van den Dom geworden. Siet *Bockenberg Heroës Wassenar. pag.* 135. *en* 136. en *van Leeuwen Batav. Illustr. pag.* 1294. Hy word in alle *Lysten der Dom-Proosten*, die my ter hand gekomen zyn, overgeslagen. Dog, zo hy Dom-Proost geweest is, schynt hy hier geplaatst te moeten worden. Evenwel de selve *van Leeuwen*, die dese Bartholomæus in navolging van Bockenberg Dom-Proost genoemt heeft, noemt hem Dom-Deken *in Batav. Illustr. pag.* 1148. waar in hem voorgegaen is *W. van. Goutboven in de Chron. van Holl. pag.* 135.

ADOLPH VAN WALDECK was een zoon van Adolph Graaf van Waldeck, en van Helena Mark-Gravin van Brandenborch. Siet *Magnum Chronic. Belgic. pag.* 279. Hy was Canonik van Luyck, en word gesegt Proost van den Dom geworden te zyn in het jaar 1280. by *Buchel ad Bekam pag.* 109. word ook gemeld in het jaar 1289. by *Buchel ad Hedam pag.* 225. in het jaar 1294. by *Matthæus in Praefat. de Fundat.* In het jaar 1301. wierd hy door sommige der Canoniken tot Bisschop van Utrecht verkoren; dog de andere hebben Guy van Henegouwen, Thesaurier der Kerke van Luyck, aangestelt: wiens party, door desselfs broeder Jan Graaf van Holland, Zeeland, en Henegouwen gesterkt zynde, heeft boven gedreven. Siet *Beka pag.* 105. *Joh. de Leidis lib. XXVI. cap. V.* en *Heda pag.* 229. Dese Adolph na Rome vertrocken zynde, misschien wegens dese dubbelde verkiesing, is door Paus Bonifacius den achtste (die Hugo van Chalons, Bisschop van Luyk, van de zyne beschuldigt, in het Aarts-

Bis-

Bisdom van Besançon verplaatst had) met het Bisdom van Luyk begiftigt. Dog hy is het volgende jaar 1302. op den XIII. December, zynde het feest van Sinte Lucie, aan vergift overleden. Siet *Hocsem. Gest. Pontif. Leod. by Chapeavill. tom. II. pag.* 334. 336. 340. en *Chron. Magn. Belg. pag.* 279.

GYSELBERT word als Prooft van den Dom gemeld op den VII. Mey des jaars 1303. by *Brockius in zyn Geschr. Lyst.*

WILHELM VAN HORNE is Prooft van den Dom geweest, en sneuvelde in den slag op Duyveland tegens Guy, zoon van Guy Grave van Vlaenderen, in het jaar 1304. *Wilhelmus Procur. Egmond. by Matthaeus Analect. tom. IV. pag.* 141. *Beka pag.* 106. *Chronyk van den Klerk der laage landen by de Zee pag.* 195. *Het oude Goudse Chronykxken pag.* 89. *Joh. a Leid. Chron. Belg. lib. XXVI. cap. XI. De Vermeerderde Beka by Matthæus Analect. tom. V. pag.* 197. *Veldenaer Chron. van Holland pag.* 67. *Chronic. de Holland. apud Matthæum Analect. tom. IX. pag.* 123. en *Heda pag.* 230.

ENGELBERT VAN HORNE was Dom-Prooft omtrent de jaaren 1306. en 1311. volgens *de Geschreve Lyst van Brockius.* Maar *Buchel ad Hedam pag.* 233. getuygt, dat hy oude papieren van het Capittel van den Dom gesien heeft, waar uyt bleek, dat dese Engelbert in het jaar 1302. Prooft en Archi-Diacon van den Dom geweest zy, en dat uyt het geslacht-regifter van de Familie van Horne, door Rietwyk met tamelyke nauwkeurigheyd opgemaakt, kan gesien worden, dat hy die waardigheyd nog in het jaar 1307. bekleet heeft.

Waar dat men dan met de twee voorgaande Proosten sal blyven, kan ik tot nog toe niet oplossen: ten zy men stellen wilde, dat Willem van Horne Dom-Proost, en Engelbert van Horne Proost van Oud-Munster te onrecht met malkanderen vermengt worden. Van dese Engelbrecht siet ook achter in *de Lyst der Proosten van Oud-Munster.*

DIDERIK staat als Proost van den Dom ter deser plaatse, doch sonder bygevoegt jaar-getal, aangetekent in *de Geschreeve Lyst van Brockius.*

FLORIS VAN JUTPHAES, een zoon van Willem van Jutphaes en van N. over de Vecht, (zyn vaders moeder was een natuurlyke dochter van Floris Graaf van Holland, waar van hy, en verscheyde andere van het geslacht van Jutphaes na hem, de naam van Floris gevoert hebben: zyn moeders moeder was N. van Loendersloot: zyn broeder Hendrik van Jutphaes was Dom-Deken, als in *de Lyst der Dekens van den Dom* volgen zal) was eertyds Deken van Sint Jan t'Utrecht, gelyk in *de Lyst der Dekens van die Kerk* volgen zal; en word als Prooft en Archi-Diacon van den Dom vermeld in het jaar 1311. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 116. en *pag.* 362. in het jaar 1317. in *een Ongedrukte brief hier agter*, en by *Matthæus de Nobilitate pag.* 548. en *de Fundationib. Eccles. pag.* 182. in het jaar 1322. by *Beka pag.* 112. *Wilhelm. Procurat. Egmond. by Matthæus Analect. tom. IV. pag.* 174. daar hy evenwel by zyn naam niet genoemt word, *de Vermeerderde Chron. van Beka by Matthæus Analect. tom. V. pag.* 214. *Heda pag.* 239. en *Matthæus Analect. tom. I. pag.* 189. in het jaar 1330. by *Matthæus in Praefat. de Fundat.* in het jaar 1333. by *Matthæus de Jure Gladii*

pag.

pag. 523. Van dese Floris word in *het Utr. Bisdom* (1) *tom. I. pag.* 88. vermeld, dat hy het huys te Doirn begonnen heeft, 't welk niet lang daar na is vervallen; waarin de Schryver gevolgt is *Buchel in zyn Geschr. Lyst der Proosten en Dekenen.* Nu getuygen *Beka, Wilhelmus Procur. Egmond. de Vermeerderde Beka, en Heda* op de hier voore aangehaalde plaatsen, dat Graaf Willem van Holland het huys te Doirn afgebrand hadde. Waarom Floris schynt het verbrande huys weder begonnen te hebben op te timmeren. Hy sterft den XXVIII. Maart volgens *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 82. en *het Dood-boek van het Convent van Witte-Vrouwen t'Utrecht.* en wel in het jaar 1337. volgens *de Geschreve Lyst van Brockius:* 't geen ook bevestigt word door zyn Grafschrift, op een blauwe sark met koper overtogen, die in de Domkerk aan de noord-syde van 't Choor gelegen heeft, uitgehouwen, welk aldus luyde: *DOMINUS FLORENTIUS DE JUDEAES PRAEPOSITUS ET ARCHIDIACONUS TRAIECTENSIS, QUI OBIIT ANNO DOMINI MILLESIMO TRECENTESIMO TRIGESIMO. SEPTIMO. REQUIESCAT IN PACE.*

HENRIK VAN MIERLAAR, die te onrecht *Hendrik van Nieuland* genoemt word in *het Utrechts Bisd.* (2) *tom.* 1. *pag.* 88. een Gelders Edelman, Decretorum Doctor, word door het Dom-Capittel tot Proost verkooren op den VI. April des jaars 1337. of daar omtrent, volgens de aantekening van *Brock en andere in haar Geschr. Lyst.* die ook getuygen, dat hy het huys, of liever Casteel, te Doirn,

(1) [K. O. tom. 2. pag. 22.] (2) [K. O. ibidem.]

Doirn, door zyn voorganger Floris van Jutphaes begonnen, op zyn eygen kosten opgetimmert en volmaakt heeft omtrent het jaar 1356. Van hem word als Prooft gewach gemaakt op den XXI. Augustus in het jaar 1337. by *Matthæus ad Rer. Amorsort. Script. pag.* 213, in het jaar 1338. by *Matthæus de Jure Gladii pag*, 605. in het jaar 1345. by *Matthæus de Nobilit. pag*. 615. Hy sterft op het Feest van Sinte Agnes, zynde den XXI. Januarius in het jaar 1362. volgens *Brock en andere in haar Geschr. Lyst.* Te onrecht heeft *Matthaeus in Præfat. de Fundat.* hem na den volgenden Sweder Uterloe geplaatst.

SWEDER UTERLOE, afkomstig uit Overyssel, is na het overlyden van Mierlaar Proost van den Dom geworden, volgens *Brock en andere in haar Geschr. Lyst.* Hy soude in de jaaren 1360. en 1363. als Dom-Prooft gemeld worden, volgens het schryven van *Matthæus in Præfat. de Fundat.* Dog, indien het waar is, dat zyn voorsaat Mierlaar in het jaar 1362. overleden zy, kan hy op het jaar 1360. nog geen Dom-Prooft geweest zyn. Dit is seker, dat hy als die waardigheid bekledende voorkomt in het jaar 1364. by *Matthæus de Nobilit. pag.* 787. en *tom. IX. Analect. pag.* 202. In het jaar 1365. by *Matthæus Analect. tom. IX, pag.* 224. Als Johan van Vernenborch, de acht en veertigste Bisschop van Utrecht, in het jaar 1365. gestorven was, zyn verscheyde Canoniken, voorwendende dat het voor hun te Utrecht niet veylig was, uyt die stad vertrocken, en hebben by een openbaare aankondiging de overige Canoniken doen weten, dat zy tegen den IX. Julius van dat jaar te Deventer souden maken te zyn; alwaar

zy

zy vervolgens desen Sweder tot Bisschop verkoren hebben. Maar de andere Canoniken, die te Utrecht gebleven waren, hebben Arnoud van Horne tot Bisschop verkoren, en in die waardigheid doen stand houden. *Chronic. Magn. Belgic. pag.* 319. Siet voornamelyk den brief uitgegeve door *Matthæus Analect. tom. IX. pag.* 229. Zyn verkiesing als Bisschop te niet loopende, heeft hy evenwel de Dom-Proostdye behouden, en word als Dom-Proost vermeld in het jaar 1375. in een brief by *Matthaeus de Fundat, Eccles. pag.* 44. Op het jaar 1377. des Vrydags na Alder-Heyligen dach is het verschil, dat dese Sweder Uterloe als Dom-Proost met den Dom-Deken en Canoniken dier kerk hadde, door een uytspraak van Bisschop Arnoud van Horne, aan wie de saak verbleven was, afgedaan. Siet *de Onuytgegeve brief desen aangaande hier achter.* Hy is overleden den XXII. April, volgens *het Dood-boek van het Convent van Witte-Vrouwen.* en wel in het jaar 1378. gelyk blykt uyt zyn Graf schrift hier na volgende, dat op zyn sark in de Dom-kerk uitgehouwen was: *OBIIT VENERABIL'. DOMINVS PRAEPOSITVS TRAIECT. ET ARCHIDIAC. SWEDERVS VTERLOE ANNO MCCCLXXVIII. XXII. APRIL. HIC SEPVLTVS.* Siet ook *Buchel over Heda pag.* 253. Men moet het derhalve voor een schryf of druk-feil rekenen, dat in het gedenkschrift, door *Matthæus de Fundat. Eccles. pag.* 7. uytgegeven, ons het jaar 1377. als zyn sterf-jaar voorkomt. Want dat hy den XXII. April van het jaar 1377. nog leefde, en eenige maanden daar na nog geleeft heeft, blykt uit de zo even aangehaalde *Onuytgegeve brief.* Men vind ook eenen

Sweder Uterloe, dewelke omtrent het jaar 1351. Proost van Sint Pieters Kerk soude geweest syn. Siet van den selven onder *de Proosten van Sint Pieter*.

GYSBERT COCK, een zoon van Heer Aart de Cock van Opyne en van Vrouwe Geertruyd van Bronkhuysen, is na het overlyden van Sweder Uterloe den xx. Mey des jaars 1378. tot Dom-Proost verkoren: welke verkiesing door Bisschop Arnoud van Horne in dat selve jaar goedgekeurt is. Wanneer de afgesant van Paus Urbanus de sesde het verdrag, tusschen Sweder Uterloe en het Dom-Capittel ten overstaan van Bisschop Arnoud van Horne opgerecht, goedgekeurt hadde, heeft Gysbert Cock het selve insgelyks bekragtigt, en de onderhouding desselfs belooft op den XVI. Julius des jaars 1381. Siet *twee Onuytgegeve brieven* hier achter. Hy sterft den xx. Mey des jaars 1391. en is begraave t'Utrecht in de Dom-kerk onder een blauwe sark met een kopere plaat overtoge, op welke dit navolgende opschrift te lesen was: *HIC IACET SEPVLTVS VENERABILIS VIR GISELBERTVS DICTVS COC DE OPINEN PRAEPOSITVS ET ARCHIDIACONVS TRAIECTENSIS, QVI OBIIT ANNO MCCCXCI. XX. MENSIS MAII. AMEN.*

WILLEM GERBRANTSE VAN DER COULSTER, Cancellier van Hertog Albert van Beyeren, Graaf van Holland, is Canonik in den Dom geworden, en in de besitting van de Prooftdye dier Kerke gestelt den XXI. Mey des jaars 1391. volgens *Brockius in zyn Geschr. Lyst.* waarop hy den XXIX. Mey desselven jaars het verdrag, door bemiddeling van Bisschop Arnoud van Horne

ne tusschen Sweder Uterloe als Proost, en het Dom-Capittel bewerkt, goedgekeurt heeft, als blykt uyt *een Onuytgegeve brief hier achter.* Hieruyt kan men opmaken, dat *Simon van Leeuwen in Batav. Illustr. pag.* 922. *de Schryver van het Utr. Bisdom* (1) *tom. I. pag.* 88. en *Buchel in de Lyst der Proosten en Dekenen* te onrecht stellen, dat hy eerst op het het volgende jaar 1392. tot Dom-Proost verkoore, of tot Proost van Utrecht aangenomen zy. Hy is volgens het eenparig getuigenis van *Brockius*, *Buchel*, en *den Schryver van 't Utr. Bisdom* gestorven den x. October des jaars 1399. aleenlyk word zyn doot op den III. October gebraeht in *het Dood-boek van het Convent van Witte-Vrouwen.*

JOHAN VAN MONTFOORT is geweest een zoon van Hendrik, Burg-Graaf van Montfoort, (wiens moeder was Elisabeth van Cuylemburg) en van Odilia van Polanen, dochter van Jan Heer van Polanen, van der Lecke, van Breda, enz. en van Odilia van Horne, halve-suster van Arnoud van Horne, Bisschop eertyds van Utrecht, en naderhand van Luyck. Dese is in October des jaars 1399. Canonik ten Dom geworden, en Dom-Proost gekoren. *Brockius in zyn Geschr. Lyst.* Doch vermids hy op die tyd nog minder-jaarig was, hebben eerst Hendrik Burg-Graaf van Montfoort zyn vader, en Huybert van Montfoort zyn oom, des Saterdags na Sint Victors dach in het jaar 1399. en naderhand Willem Heer van Abcoude, Hubrecht Heer van Cuylemburg en Dirk van Polanen Heer van Asperen, die Johan van Montfoort haar neef noemen, daags voor Sint

(1) [K. O. tom. 2. pag. 22.]

Sint Thomas dag in het selve jaar 1399. belooft, dat dese Johan van Montfoort, meerder-jarig geworden zynde, het verdrag, eertyds tussen den Dom-Proost Sweder Uterloe en het Dom-Capittel aangegaan, bekragtigen sal, als blykt uyt *twee Onuytgegeve brieven hier agter*. Het geen hy ook nagekomen is den XVII. November des jaars 1404. by *zyn Onuytgegeve brief hier agter*. Hy word als Proost vermeld in het jaar 1405. en 1406. by *Matthæus in Praefat. de Fundat.* Wanneer zyn ouder broeder Sweder overleden was, is hy denselven in het jaar 1413. in het Burg-Graafschap van Montfoort opgevolgt, en door Frederik van Blankenheim Bisschop van Utrecht daar mede beleent den XVIII. Februarius, op welken dach hy ook protesteert tegen de onbillike beloften, die hy genoodsaakt wierd tegen zynen wil aan den Bisschop te doen, en sonder welke hy de beleening niet konde bekomen. Dit blykt ten deele uyt het *het Leen-register van den Bisschop*, ten deele uyt een brief by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 142. Hierop heeft hy in het volgende jaar 1414. de Dom-Proostdye nedergelegt, en is naderhand in huwelyk getreden met Cunegund van Bronkhorst, een dochter van Otto Heer van Bronkhorst, en van Hadewich des Graven dochter van Tecklenborch, zynde de huwelykse voorwaarde getekent op sint Michiels dach in het jaar 1422. en heeft by haar kinderen verwekt, en wel onder anderen Hendrik zyn oudste zoon, van wien hy in de gevangenis geworpen en gehouden is tot op zyn dood. Siet *Heda pag.* 287. Zyn dood viel voor op sint Antonis dach in het jaar 1448. *Utrechts Bisdom* (1) *tom.* 2. *pag.* 273.

(1) [K. O. tom. 2. pag. 250.]

SWE-

SWEDER VAN CUYLEMBURG, een zoon van Gerard Heer van Cuylemburg, (wiens moeder was Judith van der Lecke) en van Bartha van Egmond, dochter van Jan Heer van Egmond, en van Guyotte van Amftel, is Canonik ten Dom in het jaar 1408. en, door afftand van Johan van Montfoort, Dom-Proost geworden den VIII. November des jaars 1414. *Brockius in zyn Gefchr. Lyst.* Men vind hem als Dom-Proost vermeld op het jaar 1421. in *de Vermeerderde Beka by Matthaeus Analect. tom. V. pag.* 450. op het jaar 1423. in brieven by *Matthaeus Analect. tom. IX. pag.* 269. 279. en *pag.* 280. In het felve jaar is te Utrecht na de dood van Biffchop Frederik van Blankenheym over de verkiefing van een nieuwen Biffchop feer groote twift gerefen. Een gedeelte verkoor Rudolph van Diepholt, Proost van Osnabrugge en Canonik te Ceulen; een gedeelte Johan van Buren, Proost van Aken en van Sinte Marie t'Utrecht; een derde partye Sweder van Cuylemburg, die zyn ftemmen aan Diepholt overdeed. Dog Paus Martinus de vyfde heeft defe verkiefing vernietigt, en in het jaar 1424. tot Biffchop aangeftelt Rabanus, uyt het adelyk geflagt van Helmftad afkomftig, die federt het jaar 1396. het Bisdom van Spiers befeten had. Maar defe, fig in alle die menigvuldige Utrechtfe partyfchappen niet willende infteken, heeft met Sweder van Cuylemburg het Bisdom voor de Dom-Prooftdye in het jaar 1425. met toeftemming van den Paus verruylt. Siet *Chron. M. Belgic. pag.* 369. *Heda pag.* 284. en *Buchel over Heda pag.* 288. Sweder hier na te Utrecht komende is aldaar feer ftatelyk in de befitting van het Bisdom geftelt: maar, nadien

hy

hy grovelyk tegen de wetten en privilegien aanging, zyn de Staten van hem afgevallen, en hebben Rudolph van Diepholt tot Bisschop aangenomen. Eyndelyk is Sweder na Basel vertrocken, alwaar een generaal Concilium gehouden wierd, om zyn recht op het Bisdom van Utrecht te vervolgen, alwaar hy ook overleden, en in de Kerk der Carthuysers begraven is. Zyn doot word gebracht op den XXI. Augustus van het jaar 1432. in *sekere Geschr. Lyst.* op het jaar 1433. by *Heda pag.* 286. en wel op Sint Matthaeus Apostel en Evangelist nacht, die tusschen den XX. en XXI. September gevierd word, volgens het *Chronic. M. Belgic. pag.* 372. en *Suffrid. Petri in den Append. ad Hedam pag.* 153. denwelken volgt *de* (1) *Schryver van het Batav. Sacr. tom. II. pag.* 426. alwaar door een schryf of druk-feyl te onrecht het jaar 1439. genoemt word. op het jaar 1434. volgens *Veldenaar in zyn Chron.* wiens vertaling in het Latyn *Matthaeus tom. IX. Analect.* onder de naam van *Auctor rerum & Trajectensium & Hollandicarum Anonymus* uitgegeven heeft, niet wetende dat het een Latynse vertaling van Veldenaar was, en daarom overal het seggen van den Anonymus met de woorden van Veldenaar bekragtigende.

PROSPER COLUMNA, een Romynsch burger, zoon van Laurens Columna, die een broeder van Paus Martyn de vyfde was, is, door afstand van Sweder van Cuylemburg, Canonik en Dom-Proost geworden den IV. Junius des jaars 1426. volgens *Brockius en andere in haar Geschr. Ly-*

(1) [K. O. tom. 1. pag. 291.]

Lysten. Zyn gemelde oom Paus Martinus heeft een Diacon-Cardinaals hoed op den xxiv. Mey des jaars 1426. voor hem, alhoewel nog jong zynde, open en in petto gehouden tot den viii. November des jaars 1430. als wanneer hy opentlyk tot die waardigheit verheven is. Siet *Imhof in Genealog. viginti Illustr. in Ital. Famil. pag.* 231. Hy heeft de Dom-Prooſtdye weder afgeſtaan in het jaar 1432. of 1433. als uyt zyn opvolger blyken ſal.

JACOB VAN ZYRCK, geboortig uyt Lotharinge, Scholaſter te *Trier*, is, door afſtand van Proſper Columna, Canonik ten Dom geworde, en tot Dom Prooſt aangeſtelt den iv. Januarius des jaars 1433. *Brockius en andere in haar Geſchr. Lyſten.* Hy is een van die geene geweest, die, na het overlyden van Sweder van Cuylemburg, te Arnhem tot desſelfs opvolger in het Bisdom, het geen nogtans Rudolph van Diepholt reeds beſat, heeft helpen verkieſen Walraven van Moeurs, broeder van Frederik de tweede, Graaf van Moeurs, en van Diderik Aarts-Biſſchop en Keurvorſt van Ceulen. *Matthaeus tom. IX. Analect. pag.* 415. Eertyds in het jaar 1430. wanneer hy Apoſtoliſche Protonotaris en Prooſt van Wurtsburg genoemt word, was hy door het grootſte getal der Canoniken tot Aarts-Biſſchop en Keurvorſt van Trier verkoren, terwyl door andere Ulrich, uit het geſlagt der Vryheeren van Manderſcheyd, Deken te Ceulen, benoemt wierd. Doch deſe twee zyn door Paus Martinus de vyfde afgekeurt, en is in derſelver plaats aangeſtelt de boven gemelde Rabanus van Helmſtad Biſſchop van Spiers: welke aanſtelling ook door Paus Eugenius de

vierde

vierde goedgekeurt is. Siet *Tritbem. Chron. Hirsaug. ad ann.* 1430. *Brouwer. Annal. Trevir. Lib. XIX. pag.* 273. en *Lebmann. in Chron. Spir. Lib. VII. cap. XCIV.* Van dese Rabanus heeft Jacob van Zyrck het Aarts-Bisdom van Trier voor festig duizend Dukaten in het jaar 1439. gekoft, mits dat hy nog so veel gaf aan Jan van Heinsberg Bisschop van Luyck, die in het jaar 1438. door toedoen van Rabanus tot opvolger in het Aarts-Bisdom verkoren was, op dat hy van dese verkiesing soude affien. *Tritbem. Chron. Hirsaug. ad ann.* 1439. en *Brouwer. Annal. Trevir. lib. XIX. pag.* 279. Op dese wys is Jacob van Zyrck Aarts-Bisschop en Keurvorst van Trier geworden, en aldaar gestorven den XXVIII. Mey des jaars 1456. (niet des jaars 1446. als in *sekere Geschr. Lyst* aangetekent staat) Hy wierd te Trier in de Sinte Marie kerk begraven. *Tritbem. Chron. Hirsaug. ad ann.* 1456. en *Brouwer. Ann. Trevir. lib. XIX. pag.* 289. Hy heeft ontrent het jaar 1437. eer hy nog Aarts-Bisschop en Keurvorst van Trier was, afstand van de Dom-Proostdye gedaan, als uyt zyn opvolger blyken sal.

GYSBERT VAN BREDERODE was een zoon van Walraven Heer van Brederode, wiens moeder was Jolante, of, als andere willen, Johanna erf-dochter van Gennip, en van Johanna van Vyanen, eene dochter van Henrik Heer van Vyanen en Ameyden, en van Heylwich van Herlaer. Hy is geboore omtrent het jaar 1416. en wierd Canonik ten Dom den XI. Maart 1435. Dom-Proost door afstand van Jacob van Zyrck daags voor het feest van den Heiligen Andreas den Apostel, zynde de XXIX. November, des jaars 1437. *Broc-*

kius

kius en andere in haar Geschr. Lysten, Matthaeus tom. II. Analect. pag. 499. (alwaar door een misslag het jaar 1436. gemeld word, gelyk als uyt de bygevoegde vyftiende indictie blyken kan) en *pag.* 500. De eerste leen-brief, die op zyn naam als Dom-Proost in het Leen-boek der Dom-Proostdye aangetekent staat, is uytgegeve den 1. Februarius des jaars 1438. Hy is naderhand Proost van Oude-Munster geweest, gelyk wy te zyner plaatse sien sullen. Hy is ook Canonik van Sinte Marie t'Utrecht geworden den XXIX. October. des jaars 1446. volgens *een Lyst der Canoniken van die Kerk.* Hy word als Dom-Proost gemeld in het jaar 1439. by *Matthaeus in Praefat de Fundat.* in het jaar 1443. by *Matthaeus de jure Gladii pag.* 108. in het jaar 1446. by *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 554. in het jaar 1456. by *Matthaeus de Fundat. Ecclesiar. pag.* 321. en *in Praefat. ad Anonym. Bell. Covordic.* *****2. in het jaar 1458. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 151. in het jaar 1459. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 896. in het jaar 1461. by *Matthaeus de jure Gladii pag.* 153. en *de Nobilit. pag.* 808. in het jaar 1462. by *Matthaeus ad Rer. Amorfortiar. Scriptor. pag.* 307. in het jaar 1466. by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. in voce Mosselenberg.* in het jaar 1469. by *Matthaeus de Fundat. Ecclesiar. pag.* 321. 322. en *in Praefat. ad Anonym. Bell. Covordic.* *****2. Ondertusschen wierd Gysbert na de dood van Rudolph van Diepholt tot Bisschop verkoren den VII. April des jaars 1455. Maar Philip, Hertog van Bourgondie en Graaf van Holland, aangeset door de Cabeljauwsgesinden, die het niet wel konden verduwen, dat Brederode, die van de Hoekse party was,

Dominor. de Brederode cap. LXVII. by Matthaeus Analect. tom. II.

SIMON DOEDE, gesegt VAN DER SLUYS, een Rotterdammer, Raad en eerste Lyf-medicus van Karel Hertog van Bourgondie en Graaf van Holland, is na afstand van Gysbert van Brederode aan de Dom-Proostdye geraakt den XIII. Augustus des jaars 1474. Siet *Johann. de Leydis de Orig. & Reb. gest. Dominor. de Breder. cap. LXVII. by Matthaeus Analect. tom. II. pag.* 399. Hier toe heeft Hertog Karel veel geholpe, die, alhoewel overtuygt, dat Gysbert van Brederode te onregt door Bisschop David in de gevangenis geworpen was, nogtans op syn loslating aandringende wilde, dat hy van de Dom-Proostdye afstand dede, op dat Simon vander Sluys daar mede voorsien konde worden. *Een Onuytgegeve Schryver van de Chron. der Heeren van Brederode cap.* LIX. getuygt dat met dese woorden: *Igitur cum Karolus dux ex informatione Domini Brerued ensis David Episcopo molestus esset de liberatione Archidiaconi, ipse Pontifex reluctans quæsivit adbuc causas contra eundem praeter superius positas, ut liberationem ejus differret.* en een weynig lager: *Karolus dux intendebat Magistrum Symonem de Slusa medicum suum sublimare in Archidiaconatus officium, & ideo volebat, ut Gysbertus de Brederuede dignitatibus suis cederet, retentis inde reditibus secundum congruentiam sui status. David etiam Pontifex quam plurimum ad hoc aestuabat.* De voorwaarde, op welke Brederode dese waardigheyd aan van der Sluys afgestaan heeft, siet by *Matthaeus Analect. tom. II. pag.* 497. Dese word als Dom-Proost vermeld in het jaar 1479. en 1493. by *Matthaeus*

thaeus in Praefat. de Fundat. in het jaar 1496. by *Matthaeus Analect. tom. IV. pag.* 506. Ik vind aangetekent in *eenige Lysten der Proosten en Dekenen*, dat dese van der Sluys een eerste Prooft geweest zy, die niet te gelyk Canonik van het Dom-Capittel was: daar al desselfs voorsaten of door het Capittel uyt de Canoniken gekoren waren, of by weege van ruyling een Dom-Heers plaats en de Dom-Prooftdye te gelyk bekomen hadden. Hy is evenwel naderhand Dom-Heer geworden den V. Junius des jaars 1493. Hy is te Mechelen, alwaar hy ook sedert het jaar 1478. Canonik en Prooft geweest is, gestorven den XXVIII. of XXIX. September des jaars 1499. en aldaar begraven. *Brockius in zyn Geschr. Lyst*, en *Le Grand Theatr. Sacré de Brabant tom. I. pag.* 14. Van desen Simon, en zyn broeder Jacob van der Sluys, mitsgaders broeders zoon Willem van der Sluys, siet *den Grooten kenner der Vaderlantse Oudheden, Cornelis van Alkemade in zyn Inleyding tot Jonker Fransen Oorlog.*

PHILIBERT NATURELLI, oorspronkelyk uyt Bourgondie, is Canonik van den Dom geworden, en heeft te gelijk het besit der Prooftdye van die Kerk bekomen den XI. Februarius des jaars 1500. *Brockius en andere in haar geschreve Lysten.* Hy word als Prooft gemeld in het jaar 1502. & 1505. by *Matthaeus in Praefat. de Fundat.* in het jaar 1517. by *Matthaeus tom. I. Analect. pag.* 282. in het jaar 1524. by *Matthaeus ad Anonymi Bell. Covord. pag.* 122. in het jaar 1529. den I. Julius, by *Matthaeus de Fundat. Ecclesiar. pag.* 358. Hy is aan het hof van Keyser Karel van veel aansien geweest, en heeft meer waardigheden be-

sesen. Hy is Prooſt van de hooft-kerk te Mechelen geweeſt, als ook Cancellier van de Ridder-order van het Gulde-Vlies. *Le Grand Theatr. Sacré de Brabant tom.* 1. *pag.* 14. Wanneer Keyser Carel de beſtiering der Nederlanden aan zijn moey de Aartſ-Hertogin Margareta in het jaar 1520. opdroeg, was deſe Philibert Naturelli een der geheime Raaden, welke hij haar op een behoorlyke jaar-wedde toevoegde. *Mieris Hiſtor. der Nederlandſe Vorſten II. deel. pag.* 97. Volgens het evengenoemde *Grand Theatr.* ſoude hy den XXII. Julius van het jaar 1529. overleden, en in de Abdye van Villers begraven zyn; dog *Brockius en andere in haar Geſchr. Lyſten* brengen zyn dood op den XIX. Julius. Achter Naturelli heeft *de Schryver van het Utr. Biſd.* (1) *tom. I. pag.* 90. aangetekent, gevonden te hebben, dat een zeker Hoogleeraar, met naame *Jacobus van Eynatten*, omtrent deſe tyden *Prooſt te Utrecht* geweeſt zy. 'Tgeen hy uyt *de Geſchreve Lyſt van Buchel* overgenomen heeft, die hem *Jac. de Eynattum Doct. Praepoſitum Ultraject.* noemt. Dog het is gewis, dat 'er om deſe tyd geen Dom-Prooſt van die naam geweeſt zy. Derhalve gis ik, dat *Buchel* gemeent ſal hebben Joh. Eynatten, dog die geen Prooſt te Utrecht, maar Prooſt van Sint Servaas te Maſtricht geweeſt is. Deſelve was ook Deken te Cortryck, in welker Lyſt hy in *Sanderi Flandr. Illuſtr. tom. III. pag.* 12. op deſe wys vermeld word: *JOHANNES AB EYNATTEN, Legum Doctor, Maximiliani Romanorum Regis Conſiliarius, & primus Requeſtarum Magiſter, ejuſque Legatus ad Regem Gal-*

(1) [K. O. tom. 2. pag. 23.]

Galliae. Vixit anno 1493. *Fuit item Canonicus Sanctae Gudelae Bruxellis. Item Praepositus Ecclesiae collegiatae S. Servatii Trajecti ad Mosam.* Hy is ook Canonik in het Dom-Capittel t'Utrecht geweest; van wie Brock in de Lyst der Dom-heeren dit volgende heeft aangetekent: *Johannes de Eynatten, Praepositus S. Servatii Trajectensis superioris, Consiliarius Romanorum Regis, Jurium Doctor, admissus XVI. Novembris anno MCCCCLXXXV. ad praebendam, vacantem per mortem Mri. Jacobi de Riben, ex collatione Capituli Trajectensis. Permutat cum Bokelaer anno* 1487.

CLAUDE DE BOISSOT, afkomstig uit Bourgondie, Archidiacon der Kerke van Atrecht, is Dom-Proost geworden den XVIII. Augustus des jaars 1529. volgens *Verscheide Geschr. Lysten*: in welke ook aangetekend staat, dat hy de tweede geweest zy, die de Dom-Proostdye beseten heeft, sonder dat hy Canonik dier kerke was. Twee dagen na dat hy van dese waardigheit besit genomen had, heeft hy twee der Dom-Canoniken aangestelt, den eenen tot zyn' Socius in de Proostdye, den ander tot zyn Officiael in het Archidiaconschap; als blykt uyt *twee Onuitgegeve Brieven hier achter*. Hy heeft de Dom-Proostdye nog geen jaar beseten, en die den 1. Junius des jaars 1530. wederom afgestaan, als uit zyn opvolger blyken sal.

JOHANNES SLACHECK, geboortig uit Westfalen, werd in het jaar 1521. Deken van Sint Lebuinus Kerk te Deventer. Siet *Lindeborn Hist. Episcop. Daventr. pag.* 68. en *Dumbar in het Kerkelyk en Wereltlyk Devent. pag.* 339. in het jaar 1523. Proost van Sinte Marie 't Utrecht, als op zyn plaats sal gesegt worden. in het jaar 1527. Canonik van de

Dom-Kerk, alwaar hy eyndelyk door afstand van Boissot den 1. Junius des jaars 1530. Prooft geworden is; op welken dag hy ook besworen heeft de onderhouding van het verdrag, dat het Capittel eertyds met Sweder Uterlo Dom-Prooft opgerecht had. Ziet *zyn Onuitgevove Brief hier achter.* Hy is overleden in het jaar 1543. in de maand April, gelyk alle eenstemmig getuigen. Doch over den sterf-dach zyn het de Schryvers niet eens. Hy soude gestorven zyn den v. April, volgens *de Geschr. Lyst van Brockius.* Den XII. April volgens *Matthaeus in Praefat. de Fundat.* Den XV. of XVII. April volgens andere. Siet *Dumbar op de aangehaalde plaats.* Doch, dat de XV. April zyn waare sterf-dach geweest zy, blykt uit het volgende opschrift van zyn sark in den Dom, alwaar hy begraven wierd. *ANNO DOMINI M. V. XLIII. DIE VERO XV. APRILIS OBIIT VENERABILIS ET EXIMIVS VIR DOMINVS SLACHECK PRAEPOSITVS ET ARCHIDIACONVS TRAIECTENSIS. CVIVS ANIMAE PROPITIETVR DEVS.*

CORNELIS VAN MYEROP was een zoon van Meester Vincent Cornelisz. van Myerop, eerste Rekenmeester van Holland, en naderhand Thesaurier generaal der Nederlanden, en van Maria Ruysch. Siet *van Leeuw. Batav. Illustr. pag.* 1017. Hy is Deken van Oud-Munster t'Utrecht geweest, als op zyn plaats blyken zal. Hy wierd ook Deken der Hof-Capel in 's Gravenhage na het afsterven van Bernard Bucho van Ayta, die den III. September des jaars 1528. overleden was. Hy is door Keyser Karel aangestelt tot extraordinaris

natis Raad in den Hove van Holland den XIV. Februarius des jaars 1533. volgens den styl dier tyd: of 1534. gelyk men nu schryven soude, en heeft zynen eed gedaan den IV. Maart, daaraan volgende. Siet *van Leeuw. Batav. Illustr. pag.* 1471. en 1475. en *Riemer Beschryv. van's Gravenhag. tom. I. pag.* 237. Hy bekomt eene Canonikale Prebende in den Dom den XIII. of XX. Januarius des jaars 1535. en is na het overlyden van Johan Slacheck Dom-Prooft geworden. Maar dewyl Maria, Koninginne van Hongarye, en Land-voogdesse van Nederland, de Dom-Prooftdye en het Aarts-Diakonschap, uit naam van den Keyser haar broeder, in het Utrechtsche Bisdom had ingelyft, heeft hy veel moeite en twist met den Bisschop Georgius van Egmond daarover gehad, tot dat hy eindelyk in de besitting geraakte den XIII. Februarius des jaars 1545. *Broekius in zyn' geschr. Lyst.* Hy heeft als Dom-Prooft omtrent het jaar 1566. of 1567. na het scheiden van de algemeene Trentische Kerk-vergadering eenige stukken, rakende de leer en kerkelyke tucht na alle plaatsen van zyn Aarts-Diakonschap, en dus ook na Zeeland versonden, om aldaar onderhouden te worden. Siet *de Oudheed. van Zeeland* (1) *tom. I. pag.* 139. Hy is gestorven den XXXI. Julius des jaars 1572. en begraven te Utrecht in de Dom-kerk, onder een fark met koper overdekt, waarop zyn afbeeltsel en wapen staan, benevens het volgende Grafschrift: *ANNO DOMINI MIL. V. LXXII. MENSIS IULII XXXI. OBIIT REVERENDUS CORNELIUS A MIEROP PRAEPOSITUS ET ARCHIDIACONUS TRAIECTENSIS CANONICUS ET DECANUS S.*

C 5 *SAL-*

(1) [K. O. tom. 4. pag. 35.]

SALVATORIS, PROTHONOTARIVS ET REGI HIC A CONSILIIS, HIC SEPVLTVS. CVIVS ANIMAE PROPITIVS DEVS.

ANTONIS VAN SCHOUWENBORCH word door *Ant. Matthaeus in Praefat. de Fundat.* en op zyn woord door *den Schryver van 't Utr. Bisd.* (1) *tom. I. pag.* 90. in de Lyst der Dom-Proosten geplaatst op het jaar 1558. voor welk jaar by den laatstgemelden door een druk-feil het jaar 1688. genoemt word. Doch dat zy beyde gedwaalt, en dese Antonis onder de Dom-Proosten van desen tyd geen plaats hebben kan, blykt uit den voorgaande Proost. Het geen de een en ander 'er by gevoegt hebben, namelyk dat hy naderhand Aarts-Bisschop van Keulen geworden zy, heeft my gelegenheit gegeven om de oorsaak deser dwaling te ondekken. Want *Petrus Mersaeus*, een Minnebroeder Monick, die eene Lyst der Geestelyke Keurvorsten, en Suffraganen van den Aarts-Bisschop van Keulen uitgegeven heeft, getuigt *pag.* 140. dat Antonis van Schouwenborch, Proost van Luyk, van Mastricht, en van Sint Gereon in het jaar 1556. tot Aarts-Bisschop van Keulen verkoren, en den XVIII. Junius des jaars 1558. overleden, en te Keulen in de hooft-kerk begraven zy. Het blykt derhalven, dat men *Trajectum superius*, of *Mastricht*, en *Trajectum inferius*, of *Utrecht*, met elkander vermengt heeft: hoedanig een misslag ook begaan is hier boven. Siet *onse aantekening in het artikel van Philibert Naturelli pag.* 38. Achter dese Antonis van Schouwenborch heeft *de Schryver van het Utr. Bisdom* (2) *tom. I. pag.* 90. gevoegt *Hen-*

(1) [K. O. tom. 2. pag. 23.] (2) [K. O. ibidem.]

Henricus Serieur, die hy *Prooft*, *Aarts-Diaken en Kanonik t' Utrecht* noemt. Waar in hy *de Lyst van Buchel* gevolgt heeft, die hem *Scrieur* genoemt heeft. Maar ik heb nog *Henricus Serieur* nog *Henricus Scricur* onder de Dom-Heeren, veel minder onder de Dom-Prooften vermeld gevonden: waarom ik my verbeeld, dat men ook hier gedwaalt heeft, en hy uyt dese Lyst moet uitgeschrapt worden.

ANTONIS VAN HENNIN VAN BOSSU, een zoon van Johan van Hennin, eerste Graaf van Bossu, Ridder van het Gulde Vlies, wiens moeder was Catharina van Ligne, en van Anna van Bourgondie, een dochter van Adolph van Bourgondie, Heer van ter Veere, Bevere, Vlissinge, enz. en van Anna van Glimes, is geboore in het jaar 1548. en wierd den XX. Julius des jaars 1558. nog minder-jaarig zynde, Canonik ten Dom, voor meerder-jaarig verklaart den V. Junius des jaars 1564. Hy heeft nae het overlyden van Cornelis van Mierop de Dom-Prooftdye bekoome den XXX. September des jaars 1573. waar toe hy reeds Co-adjutor verklaart was. Hy sterft den XXVI. Augustus des jaars 1603. Na zyn overlyden is de Prooftdye lang onbegeve gebleve, en hebben de Staaten van Utrecht de inkomften der selve aan sig behouden, en ten gemeene nutte aangewent, tot dat eyndelyk de volgende tot Dom-Prooft aangestelt zy.

HUGO VAN ZUYLEN VAN NYVELD, een zoon van Amelis van Zuylen van Nyveld, wiens moeder was Judith van Renesse van Cuylemburg, en van Catharina van Blois van Treslong, (die een dochter was van Hugo van Blois van Treslong en van Catharina van Egmond van Ke-

Kenenburg) is geboore den III. September des jaars 1588. en wierd noggeen ses jaaren oud zynde tot Canonik van het Dom-Capittel aangestelt den III. Mey des jaars 1594. hy is den IV. September des jaars 1606. door het Capittel ge-emancipeert en meerder-jaarig verklaart. Na dat de Dom-Prooftdye nu eenige jaaren niet vergeeve was, is hy door Maurits Prins van Orange, als Stadhouder van de Provincie van Utrecht, tot Prooft aangestelt, en de besitting dier waardigheyd bekomen den V. October des jaars 1618. Hy troude den XVI. Junius des jaars 1616. met Regina van Rheede, dochter van Gerard van Rheede Heer van Nederhorst, en van Mechtelt van Diest, en, na verscheyde kinderen by haar verwekt te hebben, is hy overleden den XVI. Mey des jaars 1630. Syn huysvrouw heeft hem lang overleefd, en is gestorven den VIII. April des jaar 1653. Haar lichaam is begraven in de Kerk van de Duytse Ridder-order t'Utrecht, waar haar wapen met dit opschrift ter gedagtenisse opgehangen is:

DE HOOG EDELE GEBOORNE VROUWE VROUWE REGINA VAN RHEEDE WEDUWE DOUARIERE WYLEN DEN HOOG EDELEN GEBOOREN GESTRENGEN HEERE, HEERE HUGO VAN ZUYLEN VAN NYVELD IN ZYN LEVEN DOM-PROOST TOT UTRECHT.

Θ. 7. APRILIS 1653.

CORNELIS VAN LOCKHORST, een zoon van Cornelis van Lockhorst Heer van de Lier en Alkemade, en van Catharina van Hardebol, is door Frederik Henrik Prins van Orange, als Stadhouder van de Provincie van Utrecht, tot Dom-Prooft aan-

aangestelt, en by procuratie tot de besitting van dien toegelaaten den V. December des jaars 1635. heeft selfs den eed gedaan den XXV. November des jaars 1636. en is overleden den XVII. Junius des jaars 1639.

CAJUS LAURENTIUS GRAAF VAN BROKDORFF is Prooft aangesteld door Willem de tweede Prins van Orange, als Stadhouder der Provincie van Utrecht, en tot de besitting van dien toegelaten den XVII. October des jaars 1649. Hy heeft in het jaar 1702. van deeze waardigheyd weder afstand gedaan.

FREDERIK WILLEM VAN DIEST, Vry-Heer van *'t Hamb*, door Willem de derde Prins van Orange, als Stadhouder van de Provincie van *Utrecht*, tot Dom-Prooft aangestelt zynde, heeft daar op den VIII. Julius in het jaar 1686. van de Ed. Mog. Heeren Staten dier Provincie de behoorlyke brieven verkregen. Maar, ondertussen daar over met den Graaf van Brokdroff verschil ontstaan zynde, is het selve eyndelyk door een accoord afgemaakt, en hy in de besitting van de Prooftdye gestelt den VI. Februarius des jaar 1702. Hy is overleden den III. Februarius in het jaar 1726. en begrave te Doorn: alwaar hy voorgenoomen had sig een Graf-tombe met dit navolgende opschrift te doen maaken:

FREDERICVS WILHELMVS
EQVES LIBER BARO DE HAMB,
NATVS EX ILLVSTRISSIMA STIRPE
BARONUM DE DIEST,
QVAE QVATVOR S. R. I. EPISCOPOS,
QVINQVE PRINCIPES DEDIT,

DEI

DEI GRATIA PRAEPOSITVS ET ARCHIDIACONVS
ECCLESIAE TRAIECTENSIS
H. M. F. I.
SIBI AC CONIVGI DVLCISSIMAE
ANNAE DE GOOR,
CVM QVA PER ANNOS ... SINE QVERELA VIXIT
SVISQVE
OBIIT ILLA A. D. XI. IVNII ANNO MDCCXX.
ILLE VERO A. D. . . . . . .

Dog dit voornemen is noyt volvoert, en is hem, als ook zyn Huysvrouw, in de Kerk van Doorn alleenlyk een wapen opgehangen, yder met agt quartieren; voor hem dese volgende:

Diest.	*Taens van Illies.*
Beeke.	*Wiensheim.*
Fink.	*Berniek.*
Kloeck.	*Humpsel.*

Voor haar dese:

Van Goor	*Lamers.*
Holten.	*Eykel.*
Stüning	*Taumans.*
Haas	*Nere.*

PIETER ROETERS is nae het overlyden van de Baron van Diest door de Ed. Mog. Heeren Staaten van Utrecht tot Dom-Proost aangestelt den XIX. November des jaars 1726. en by het Dom-Capittel den IV. December des selven jaars aangenome, en in het besit der Dom-Proostdye gestelt, die dese waardigheyd nog bekleed.

LYST

LYST
DER DEKENEN
VAN HET CAPITTEL VAN DEN DOM.

SIGBOLD is de eerste, die ons als Dom-Deken voorkomt den XXIV. Junius des jaars 943. by *Heda pag.* 79.

SINT WOLBODO, die te onrecht ULBODO by *de Schryver van 't Utr. Bisd.* (1) *tom. I. pag.* 91. genoemt word, stamde af uyt Karel de Groote, volgens het getuigenis van een seker MSS. dat aangehaalt word in *de Acta SS. van de Maant April tom. II. pag.* 855. Hy was de zoon des Hertogs van Bergen, by *de Schryver van 't Utr. Bisd.* (2) *tom. I. pag.* 91. en wel de zoon van Gothfried Graaf of Hertog van Henegouwe, en van Johanna dochter van Boudewyn de jongere, Graaf van Vlaandere, in *Magno Chron. Belgic. pag.* 100. en by *Meyer in Chron. Flandr. ad ann.* 1020. Tegens welk gevoele *de Uytgevers van de Acta SS. ter gemelter plaatse pag.* 858. niet sonder reden inbrengen, dat van dese Johanna van Vlaandere nergens gewag gemaakt word; en vragen verders, wie dog dese Gothfried Graaf of Hertog van Henegouwe geweest zy? daar het seker is, dat 'er om dese tyd vier Raginers achter elkander Graven van Henegouwe geweest zyn, en 'er alsoo voor

(1) [K. O. tom. 2. pag. 23.] (2) [K. O. ibidem.]

voor dese Gothfried geen plaats overig zy. Derhalve vermoeden sy, dat *Meyer* en andere met hem dus gedwaalt hebben, en dat dese vertelling geboore zy, om dat de Weduwe van Boudewyn de jongere hertrout is aan Gothfried Graaf van Verdun en Eiham. Sy willen dan, dat 'er aangaande de ouders en afkomst van Wolbodo niets sekers kan gestelt worden, dan alleen, dat hy uyt de eerste en voornaamste Vlaamschen Adel gesproote zy. Dese Wolbodo is jong zynde Canonik in den Dom geworden, en wierd naderhand tot Scholaster, en eyndelyk tot *Praepositus* (welk woord gemeenelyk *Proost* betekend) verkoren. Siet zyn leven in *Actis SS. ter gemelter plaats pag.* 855. *en* 857. Dog, in plaats van *Proost*, word hy *Deken* van de hoofd-kerk genoemt in *Magno Chron. Belgic. pag.* 100. by *Meyer in de aangehaalde plaats*, en in *Verscheyde geschr. Lysten.* En hierom vermoede ik, dat ook *Johann. de Leidis lib. IX. Chron. Belg. cap. VIII.* geschreven sal hebben *decanus Ecclesiae S. Martini in Trajecto*, alwaar nu door een misslag of der afschryvers, of der druckers, *decimus Ecclesiae* gelesen word; 't welk geen sin kan uytleveren. *Meyer op de gemelte plaats* stelt ook, dat hy Monik van Stavelo, en Cancellier van Duytsland geweest zy; dog het een en ander word door *de Uytgevers der Acta SS. pag.* 859. tegengesproken. Dat hy evenwel Cancellier van Keyser Henrik de tweede geweest zy, getuygt ook *Het Magn. Chron. Belg. pag.* 100. Siet ook *Mallinckr. de Archicancell. & Cancellar. pag.m.* 310. Hy word ook Capellaan van den selven Keyser genoemt by *Aegidius in Addit. ad Anselmi Gesta Pontific. Leod. cap. LXV.* By dese Keyser is hy in

in groote gunst geweest, en werd door hem in het jaar 1017. of liever 1018. in de maand van November tot Bisschop van Luyk aangestelt. *Johann. de Leid. lib.* IX. *Chron. Belg. cap.* VIII. *Magnum Chron. Belgic. pag.* 100. en *Chappeavill. Gest. Pontific. Leod. tom.* I. *pag.* 240. 242. 243. Dese waardigheyd heeft hy ontrent dertig maanden beseeten, en is te Luyk overleden in het jaar 1021. den XXI. April, of liever den XX. April; en wierd aldaar den XXI. April begraaven in de Kerk van S. Laurens. Siet *de Acta SS. Mens. April. tom.* II. *pag.* 861. 862.

EGBERTUS, of EGIBERTUS, of ENGELBERTUS, word in *de Geschr. Lysten van Brock, Buchel, en andere* als Dom-Deken vermeld in de jaaren 1081. en 1085.

LUBBERT, of LUTBERT, is, na het seggen van *Brock, Buchel, en andere in haar Geschr. Lysten*, al Dom-Deken geweest in het jaar 1115. Hy word gemeld in het jaar 1118. by *Buchel ad Hedam pag.* 152. en *Lindeborn Histor. Episc. Dav. pag.* 196. in het jaar 1121. by *Lindeborn Histor. Episc. Dav. pag.* 231. in het jaar 1126. by *Buchel ad Hedam pag.* 156. in het jaar 1131. by *Buchel ad Hedam pag.* 161. (siet boven pag. 8.) en by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 360. en *Lindeborn Hist. Episc. Dav. pag.* 441. in het jaar 1132. by *Matthaeus Analect. tom.* VI. *pag.* 75. en *in de Oudhed. van Vriesl.* (1) *tom.* I. *pag.* 472. in het jaar 1134. by *Miraeus in Diplomat. Belgic. lib.* I. *cap.* LIII. in het jaar 1139. by *Buchel ad Hedam pag.* 160.

ACELIN, of AZELIN, staat als Deken van

(1) [K. O. tom. 5. pag. 118.]

den Dom aangetekent in het jaar 1155. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 120. in het jaar 1156. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 459. Hy word *Anselm* genoemt by *Brock*, *Buchel*, *en andere in haar Geschr. Lysten.* en gesegt Deken geweest te zyn in het jaar 1154. en overlede te zyn den XI. October des jaars 1164. Der word van eenen Anselm als Deken van den Dom gewaagt, doch sonder jaar-getal, by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 750. Na dese *Azelin* of *Anselm* heeft *Buchel in zyn Geschr. Lyst* als Dom-Deken vermeld eerst *Aurelius* in het jaar 1155. en naderhand *Adelbertus*, sonder het jaar, wanneer hy dese waardigheyd soude bekleet hebbe, te melden; alhoewel hy selfs bekent, dat Anselm in het jaar 1154. Dom-Deken geweest, en den 11. October des jaars 1164. overlede zy. Hem heeft hier in ook nagevolgt *de Schryver van 't Utrechts Bisdom*(1) *tom.* 1. *pag.* 91. Dog yder siet van selfs wel, dat het eene met het andere niet bestaan kan, of over een te brengen zy: waarom wy *Aurelius en Adelbertus* uit de Lyst der Dom-Dekenen uitgemonstert hebben, tot dat ons klaarder bewys voor dese haar waardigheid voorkomt. Het soude konne wesen, dat *Aurelius* uit *Anselm* verbastert zy, en *Adelbertus* achter de volgende *Arnoud* behoorde.

ARNOUD was Deken van den Dom in het jaar 1164. by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covord. pag.* 99. in het jaar 1169. *mede aldaar pag.* 100. *en* 103. in het jaar 1170. by *Lindeborn in Hist. Episcop. Daventr. pag.* 70. en in *de Oudhed. van 't Bisdom Devent.* (2) *tom.* 1. *pag.* 129. sonder jaar-getal

(1) [K. O. tom. 2. pag. 23.] (2) [K. O. tom. 6. pag. 457.]

tal by *Buchel ad Hedam pag.* 176. Volgens het getuigenis van *Broek in zyn Geschr. Lyst*, soude hy nog Deken geweest zyn in het jaar 1174. Dese *Arnoud* word in de Lyst der Dom-Dekenen overgeslagen in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en by *de Schryver van 't Utr. Bisd.*(1) *tom.* 1. *pag.* 91. Waar over ik my des te meer verwonder, om dat dese Schryvers selfs ons de bewysen aan de hand geven, waar uit wy betoogt hebben, dat hy Dom-Deken geweest zy, en op wat jaar hy die Dekanye beseten heeft.

DIDERICK, of *THEODORICUS*, word als Deken gemeld *in het* jaar 1176. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 361. en *ad Anonymi Bell. Covord. pag.* 114. in het jaar 1200. mede *op de laatst genoemde plaats pag.* 134. en by *Lindeborn in Histor. Episc. Daventr. pag.* 518. in het jaar 1203. volgens *de Geschr. Lyst van Buchel.* sonder jaar-getal by *Matthaeus Analect. tom.* VI. *pag.* 59.

OTTO word als Deken gemeld in het jaar 1208. by *Matthaeus ad Anonym. de Bell. Covord. pag.* 129. Dog wy twyffelen, of aldaar niet *major Praepositus*, in plaats van *major Decanus*, moet gelesen worden; soo om dat Otto van der Lippe in dese tyd Proost van den Dom geweest is; als om dat Rembold, die volgt, reets in het jaar 1208. Dom-Deken was, gelyk wy straks nader sullen sien. Ten zy men in de eerste plaats by *Matthaeus*, soo aanstonds op *Rembold* aan te haalen, voor 1205. schryve 1215. Want dese Rembold word alleen Proost van Sinte Marie genoemt in het jaar 1208. Siet *beneden in de Proosten van Sinte Marie.*

REMBOLD, of REYNBOLD, staat als Deken

(1) [K. O. tom. 2. pag. 23.]

ken aangetekent in het jaar 1205. of, foo als even aangemerkt is, in het jaar 1215. by *Matthaeus Analect. tom.* VI. *pag.* 135. en in *de Oudhed. van Zeeland* (1) *tom.* I. *pag.* 264. alwaar de brief, door *Matthaeus* uitgegeve, vertaalt, en het jaar 1205. behoude word, gelyk als ook in *de Gefchr. Lysten van Brock, en andere.* ten tyde van Bisschop Otto van Gelder, die in het jaar 1212. gekoren, en in het jaar 1215. overleden is, in *een Onuytgeg. Brief.* in het jaar 1219. wederom in *een Onuytgeg. Brief.* in het jaar 1224. by *Matthaeus Analect. tom.* VI. *pag.* 56. in het jaar 1225. by *Buchel ad Hedam pag.* 201. en *Matthaeus de Jure Glad. pag.* 425. in het jaar 1226. by *Matthaeus ad Anonym. de Bell. Covord. pag.* 161. in het jaar 1227. by *den felve pag.* 160. in het jaar 1228. by *Buchel ad Hedam pag.* 203. Hy word ook gefegt Proost van Sinte Marie, Thefaurier van den Dom, en Canonik van Sint Pieter, Sint Jan, en Sinte Marie t' Utrecht geweest, en gestorve te zyn den x. December in het jaar 122.. in *zekere Gefchr. Lyst.*

HENRICK VAN BREDA komt onder de naam van *Henricus* als Deken van den Dom voor in het jaar 1334. by *Brock, Buchel, en andere in haar Gefchr. Lysten.* Doch hy word op het jaar 1240. *Henrick van Breda* genoemt in een brief by *Lindeborn in Histor. Episcop. Daventr. pag.* 74. en in *de Oudheden van Devent.* (2) *tom.* I. *pag.* 134. foo men onfe waarfchynelyke verbetering, hier boven onder *de Proosten van den Dom pag.* 15. opgege-

(1) [K. O. tom. 4. pag. 66.]
(2) [K. O. tom. 6. pag. 458.]

gegeve, goetkeure. Der word ook eene *Henrik van Breda* als Deken van Sint Lebuin te Deventer op het jaar 1206. vermeld by *Lindeborn Hist. Episc. Dav. pag.* 66. en in *de Oudhed. van 't Bisd. Devent.* (1) *tom.* 1. *pag.* 121. Dog die moet van den Dom - Deken onderscheide worden. Want de Heer *Dumbar in het Kerkelyk en Werelt-lyk Deventer pag.* 336. getuygt, dat de Deken van Deventer den 1. November des jaars 1221. overlede zy.

DIRCK, of THEODORICUS VAN WICKENRODE word als Dom-Deken vermeld op het jaar 1247. in *de Geschr. Lyst van Buchel.* Hy word op het selve jaar, dog alleen met de naam van *Theodoricus*, als Dom-Deken gemeld by *de Schryver van 't Utr. Bisd.* (2) *tom.* 1. *pag.* 91. Dese byde hebben ook eene *Theodoricus van Wickenrode* of *van Wykerade* opgegeven als Prooft van den Dom op het selve jaar 1247. Dog zy schynen hem ten deele met Theodoricus van Randenrode Dom-Proost op dat selve jaar, ten deele met Theodoricus van Wickenrode Dom-Deken vermengt te hebben. Waarom wy hem ook onder de Dom-Prooften uitgemonstert hebben. Der word mede eene Dirck of Theodoricus van Wyckerode op die selve tyd Proost van Oudmunster gevonden; om welke oorsaak ik ook twyffel, of Theodoricus van Wickenrode wel Dom-Deken geweest zy.

AMELIS was Deken van den Dom in het jaar 1250. volgens *de Geschr. Lysten van Brock, Buchel, en andere.*

PIE-

(1) [K. O. tom. 6. pag. 455.]
(2) [K. O. tom. 2. pag. 23.]

PIETER VAN DEN DWARSDYCK was Deken van den Dom in de jaaren 1255. 1257. 1261. en is gestorve den XXVII. Julius, volgens *de even gemelde Geschr. Lysten*. word vermeld in het jaar 1258. in *een Onuytgeg. Brief.*

AEMILIUS, by andere AMELIUS genoemt, word als Deken van den Dom gemeld in het jaar 1267. by *Matthaeus de Fundat. Ecclesiar. pag.* 67. in het jaar 1271. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 271. in het jaar 1282. *ter selver plaatse pag.* 1066. Hy word gesegt gestorve te zyn den XIX. Januarius in het selve jaar 1282. by *Brock, Buchel in haar Geschr. Lysten*, en by *den Schryver van 't Utr. Bisdom* (1) *tom.* 1. *pag.* 91.

STEVEN VAN SCHALKWYCK was Deken van den Dom in het jaar 1283. volgens de aantekening van *Brock in zyn Geschr. Lyst.* Hy word als Dom-Deken vermeld in het jaar 1289. by *Buchel ad Hedam pag.* 226. in het jaar 1290. by *Matthaeus de Nobil. pag.* 830. Dat hy omtrent den XI. September des jaars 1295. gestorve zy, word door *Brock*, *Buchel*, *en andere in haar Geschr. Lysten* aangetekent.

ARNOUD VAN FOREEST word gesegt ten tyde van Bisschop Jan van Zyrck Canonik van Sint Jan t'Utrecht geweest te zyn, in *de Geschr. Lyst van Brock*, en by *van Leeuwen Batav. Illustr. pag.* 965. was Deken van den Dom des daags voor Paaschen in het jaar 1292. volgens *de Geschr. Lyst van Brock.* word ook als Deken gemeld op het jaar 1297. in een oude brief by *Matthaeus de Jure Glad. pag.* 423. waar uyt blykt, dat *Buchel in zyn Geschr. Lyst,*

(1) [K. O. tom. 2. pag. 23.]

Lyst, en, die hem daar in gevolgt heeft, *de Schryver van het Utr. Bisd.* (1) *tom.* 1. *pag.* 92. zyn dood te onrecht op den XIII. Januarius des jaars 1296. gebracht hebben. *Brock in zyn Geschr. Lyst* stelt wel, dat hij den XIII. Januarius overleden zy, doch voegt 'er geen jaar-getal by.

WILLEM CLAUWERT word als Deken van den Dom gemeld in het jaar 1307. en gesegt gestorve te zyn den XXIII. October des jaars 1309. in *de Geschr. Lyst van Brock*. Doch *Buchel in zyn Lyst*, dien ook volgt *de Schryv. van het Utr. Bisd.* (2) *tom.* 1. *pag.* 92. plaatsen zyn doot op den XIII. October van dat jaar.

GERARDUS ALBUS, of GERARDUS WITTE, anders ZOUDENBALCH, was een zoon van Frederik Zoudenbalch, en van Aleyd, die men gelooft gesprote te zyn uyt de oude Utrechtse familie van Witte, welkers naam dese haar zoon schynt aangenome te hebbe. Hy word gesegt de opvolger van Willem Clauwert in de Dom-Dekanye geweest, en gestorve te zyn den XXIII. April des jaars 1312. by *Brock*, *Buchel*, *en anders in haar Geschr. Lysten*. Hy word ook als Dom-Deken vermeld by *Matthaeus in Fundat. Eccles. pag.* 117. alwaar ook *pag.* 85. zyn doot op den XXIV. April geplaatst word. Doch, dat hy daags te voore, te weten den XXIII. April, overlede zy, blykt uyt het volgende graf-schrift, dat in de Sinte Marie kerk t'Utrecht, in de Capel der Zoudenbalchen, door hem gestigt, eertyds te leese was.

ANNO MCCCXII. SINT IORIS DAEGH STERFT DIE EERWEERDIGE HEER GER-

(1) [K. O. tom. 2. pag. 23.] (2) [op deselve plaats.]

GERRIT ZOUDENBALCH, WYLE PROOST DESER KERCKEN, NAE DOM-DEKEN, ENDE CANONICK TEN DOM, SINT PETERS, ENDE DESER KERCKE TUTRECHT, FUNDATEUR DESER CAPELLE MET TWEE PRIESTEREN IN DE EER VAN DEN ALMOGENDE GODT, DER HEYLIGE JONCKVROUWE MARIA, EN DER HEYLIGER APOSTELEN SINT PHILIPS EN SINT JACOBS, TER ZYDE SYNS VADERS BEGRAVEN. BID VOOR DE ZIEL. Aldaar zyn mede begraven zyn oom Hugo, zyn vader Frederik, en zyn fuster Hafa, of Hadewich: van welke zyn oom overleed in het jaar 1280. des daags naa Sinte Juliana Jonckvrouw; zyn vader in het jaar 1308. den XXVI. October; zyn fuster in het jaar 1310. den III. April. Dat hy Proost van Sinte Marie geweest zy, fullen wy in *de Lyst der Prooften van die Kerk* naderhand fien.

JACOB VAN OUTSHOORN was een zoon van Willem van Outshoorn en van Mechtelt N. Siet *Goutbov. Nederl. Chron. pag.* 195. *van Leeuw. Batav. Illuftr. pag.* 1045. en *Matthaeus tom.* IX. *Analect. pag.* 177. Defe is Zoudenbalch in de Dom-Dekanye opgevolgt, gelyk *Brock*, en *Bachel in haar Gefchr. Lysten*, als ook *de Schryver van Utr. Bisd.* (1) *tom.* I. *pag.* 92. getuigen. Hy word ook in het jaar 1318. als Deken van den Dom vermeld by *Matthaeus tom.* IX. *Analect. pag.* 178.

(1) [K. O. tom. 2. pag. 23.]

178. Hy heeft als Deken den eersten steen van den toorn van den Dom gelegt in het jaar 1322. op den dag der Martelaren SS. Jan en Paulus, die op den XXVI. Junius geviert word. Siet *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 32. Hy is nog in het selve jaar op den XXVIII. Julius de vier en veertigste Bisschop van Utrecht verkoore. Siet *Matthaeus tom.* I. *Analect. pag.* 188. *enz. Beka pag.* 112. *Heda pag.* 239. *Veldenaars Chron. pag.* 264. en *desselfs Latynsche vertaaling* door *Matthaeus tom.* IX. *Analect. pag.* 53. sonder naam uytgegeven; in welke vertaaling hy te onrecht *Praepositus Trajectensis* genoemt word. Hy is in het selve jaar 1322. nog geen drie maanden naa zyn verkiesing tot Bisschop overlede; volgens het eenpaarig getuigenis der even gemelde Schryvers: dog over zyn sterf-dag valt verschil. Hy soude den XX. September gestorve zyn volgens *Beka pag.* 112. *de Vermeerderde Chronyk van Beka* by *Matthaeus tom.* V. *Analect. pag.* 214. *Heda pag.* 239. *Veldenaar* en *zyn Latynsche vertaaling op de aangehaalde plaatsen.* op den XXI. September volgens *het Necrologium van Oud-Munster* by *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 99. op den XXII. September, zynde de feest-dach van S. Mauritius en zyn medgesellen. Siet *Matthaeus tom.* IX. *Analect. pag.* 178.

STEVEN VAN BOESINCHEM is Jacob van Outshoorn als Dom-Deken opgevolgt, en overleden den XI. September des jaars 1323. volgens *Brock, Buchel, en andere, in haar Gescbr. Lysten.* Men soude konnen vermoeden, dat de nette dach van des selfs overlyde eenigsints onseker was. Want *Steven Deken van den Dom*

word in het *Necrologium* of *Dood-boek van het Capittel van Oud-Munster* by *Matthaeus de Fundat. Ecclesf. pag.* 98. wel gesegt gestorve te zyn den XI. September; dog sulks kan ook verstaan worde van Steven van Schalckwyk boven gemeld, den welken *Brock*, *Buchel en andere* stellen op den XI. September overlede te zyn. Maar, het geen in dese de twyffeling wegneemt, in *het Doot-boek van het Convent van Witte-Vrouwen*, staat uytdruckelyk aangetekent, dat *Steven van Boesinchem* op den XI. September overlede zy.

GISELBERT VAN EVERDINGEN staat in het begin van Mey des jaars 1324. by *Brock*, *Buchel*, *en andere in haar Gescbr. Lysten* als Dom-Deken aangetekent; en word aldus ook vermeld in een brief by *Matthaeus tom.* IV. *Analect. pag.* 420. Hy was noch Deken in het jaar 1330. maar heeft naderhand van de Dekanye afstand gedaan, en die met Henrik van Jutphaas tegens de Proostdye van Elst verwisselt. Ik vind ook by *Buchel in de Lyst der Proostenvan Elst*, dat hy die Proostdye in de jaaren 1337. en 1344. beseeten, en voor het jaar 1346. aan Philip van Groeneveld afgestaan heeft. Hy is gestorve den XXVIII. Mey des jaars 134.. volgens 't getuigenis van *Brock*, *Buchel*, *en andere in haar Gescbr. Lysten.*

HENRICK VAN JUTPHAAS, een broeder van Florens van Jutphaas, Dom-Proost boven vermeld, was in het jaar 1320. Proost van Elst, en is door verwisseling der selve met Giselbert van Everdingen Deken van den Dom geworde; welke waardigheid hy in den jaare 1333. reets beseeten heeft, volgens *Brock in zyn Gescbr. Lyst.* Hy word gemeld in het jaar 1337. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 321. alwaar

alwaar men ook zyn fegel fien kan. in het jaar 1338. by *Matthaeus de Nobil. pag.* 911. in het jaar 1343. by *den felven aldaar pag.* 615. in het jaar 1344. ook *aldaar pag.* 844. in het jaar 1345. by *Matthaeus de Jure Glad. pag.* 123. Hy was nog Deken in de maand April des jaars 1348. en is overlede den xxx. October des jaars 13... volgens *Brock in zyn Gefchr. Lyst.* Doch *Buchel in zyn Gefchr. Lyst*, en op des felfs voet-fpoor *de Schryver van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* 1. *pag.* 92. ftellen, dat hy in het voorgenoemde jaar 1348. geftorve zy.

HENRICK VAN DER WEYDE word als Deken vermeld den v. Februarius en I. Mey des jaars 1351. in *de Gefchr. Lyft van Brock.* Dog *de Schryver van 't Utr Bifdom* (1) *tom.* I. *pag.* 92. getuigt, dat hy reets in het jaar 1338. Deken van den Dom geweeft zy: waar omtrent hy fekerlyk gedwaalt heeft. Want verfcheyde plaatfen, onder zyn voorfaat Jutphaas door my aangehaalt, bewyfen volkomen, dat gemelde Jutphaas nog lang na het jaar 1338. Dom-Deken geweeft zy. Het fchynt, dat de voornoemde Schryver *de Gefchr. Lyft van Buchel* in handen en voor oogen gehad heeft; waarin ik defe woorden vinde: *Henricus de Weyda* 1338. *praefuit anno* 1353. Doch die foude men aldus konnen uytleggen, dat 'er in oude brieven op het jaar 1338. van Henrick van der Weyde gewag gemaakt word, dog dat hy eerft als Deken vermeld word op het jaar 1353. En feker ik vind in *de Aantekeningen van Brock*, dat defe van der Weyde al in het jaar 1335. Prooft

van

(1) [K. O. tom. 2. pag. 23.]
[K. O. ibidem.]

van West-Vriesland was. Indien *Buchel* het anders begrepen heeft, kan hy ook van dwaaling niet vrygesproken worden. Dese van der Weyde word ook als Dom-Deken vermeld in het jaar 1364. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 787. *tom.* IX. *Analect. pag.* 202. en *in Praefat. ad Anonym. Bell. Covord.* *. 4. in het jaar 1365. by *Matthaeus tom.* IX. *Analect. pag.* 224. Hy word gesegt overleede te zyn den VIII. November des jaars 1370. *in de Geschr. Lysten van Brock, Buchel, en by andere.* Doch *het Dood-boek van het Convent van Witte-vrouwen* brengt zyn sterf-dag op den X. November.

LUBBERT BOLLE is Henrick van der Weyde in de Dom-Dekanye opgevolgt, volgens *de Geschr. Lyst van Brock.* Hy word gemeld in het jaar 1373. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 240. in het jaar 1375. by *den selve de Fundation. Eccles. pag.* 45. in het jaar 1380. by *den selve de Nobilit. pag.* 382. in het jaar 1386. by *Buchel ad Hedam pag.* 264. in het jaar 1393. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 464. *de Nobilit. pag.* 721. en *tom.* V. *Analect. pag.* 621. Ook getuigt *Brock in de Geschr. Lyst*, dat hy in het jaar 1395. op Sint Valentyns dach nog Deken geweest zy. Volgens *Buchel in de Geschr. Lyst*, en, die hem volgt, *den Schryver van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* I. *pag.* 92. soude hy in het jaar 1383. in de order der Duytsche Ridderen getreede zyn. Dog, soo hy dese order aannemende de Dom-Dekanye heeft moete nederleggen, toonen de hier boven aangehaalde plaatsen, dat *Brock in zyn Geschr. Lyst* gelyk heeft, die stelt, dat

[K. O. tom. 2. pag. 23.]

dat hy eerst in het jaar 1396. de Duytsche Ridder-order aangenoomen heeft. Hy stirf op allerzielen dach, of den II. November, in het jaar 1398. en werd begraven in de kerk dier order; alwaar men dit Graf-schrift ter zyner gedachtenis stelde:

IN 'T IAER O. H. MCCCXCVIII. OP ALDER-ZIELEN DACH STERFT Mr *LUBBERT BOL, DIE LANG DOM-DEKEN TOT UTRECHT WAS, EN DAER NA WORD HY EEN BROEDER IN DESER ORDRE. LEYD HIER BEGRAEVEN. BID VOOR ZYN ZIEL OM GODS WIL.*

WILLEM BUSER, die in het jaar 1371. al Canonik ten Dom was, is by het leeven van Lubbert Bolle Deken geworden in het jaar 1396. en heeft selfs by zyn leven tot een opvolger gehad Herman van Lockhorst, gelyk *Brock in zyn Geschr. Lyst* getuigt. Dese Buser soude, volgens *de Aantekening van gemelde Brock*, gestorve zyn den XXVII. Junius des jaars 1413. Van Brock verschilt hier *Buchel*, die *in zyn Geschr. Lyst* wil, dat *P. van Dievendyck* op Buser gevolgt, en den XXVII. Julius des jaars 1399. of 1400. overlede zy: waar in hem *de Schryver van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* I. *pag.* 93. navolgt. Dog voor eerst weet ik niet, dat 'er ergens een geslagt, *Dievendyk* genoemt, voorkomt: ten andere verweckt de gemelde sterf-dag, *de* XXVII. *Julius*, in my het vermoede, dat men leesen moet *Pieter van Dwersdyk*, of *Dwarsdyck*; welke niet alleen door *Brock*, maar ook door *Buchel*, en *den Schryver van 't Utr. Bisdom*, hier boove al op het

1255.

(1) [K. O. tom. 2. pag. 23.]

1255. en volgende jaaren onder de Dom-Dekenen gemeld is, en juſt op den ſelve XXVII. *Julius* geſegt word overlede te zyn. Hierom heb ik hem alhier in de Lyſt der Dom-Dekenen overgeſlage.

HERMAN VAN LOCKHORST, een zoon van Jacob van Lockhorſt en Mechtelt van Drakenborch, is by het leeven van Willem Buſer Dom Deken geworde voor het jaar 1400. volgens *de Geſchr. Lyſt van Buchel.* Hy word gemeld in het jaar 1400. by *Matthaeus in Praefat. lib.* III. *de Nobilit. C. verſo*, en *ad Anonym. Bell. Covord pag.* 44. in het jaar 1402. by *den ſelve de Jure Gladii pag.* 459. en *ad Anonym. Bell. Covord. pag.* 75. in het jaar 1406. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 184. in het jaar 1412. by *Matthaeus Analect. tom.* V. *pag.* 362. *enz.* in het jaar 1413. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 349. in het jaar 1415. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 39. in het jaar 1426. by *Matthaeus tom.* IX. *Analect. pag.* 355. in het jaar 1427. by *Matthaeus ad Rerum Amorfort. Script. pag.* 271. en *tom.* IX. *Analect. pag.* 325. 347. Ik vind ook by *Brock* aangetekent, dat hy in het jaar 1415. Canonik van Sint Lambert te Luyck, en van Sinte Marie t'Utrecht geweeſt zy. Hy is geſtorve den VI. Auguſtus des jaars 1438. Siet *Matthaeus de Fundat. Eccleſ. pag.* 35. en *Buchel ad Hedam pag.* 325. Deſelve *Buchel* heeft aan het eynd van *zyn Geſchr. Lyſt der Dom-Dekens* aangetekent, dat Henrik Scatter op het Concilie van Baſel in het jaar 1431. Dom-Deken te Utrecht benoemt zy, en in het jaar 1435. Choor-Biſſchop en Rector der Univerſiteyt van Leuven was, tot getuige bybrengende *Molan. de*

de Canon. lib. II. *cap.* XXXII. §. 201. Van dese Scatter vind ik by *Brock* aangetekent, dat hy in het jaar 1423. Dom-Canonik geworden, en in het jaar 1432. door het Concilie van Basel gemagtigt zy, om de leden van het Concilie de plaats, waar zy sitten soude, aan te wysen. Dog, *dat hy aldaar* tot Dom-Deken soude benoemt zyn, meld hy niet.

JOHAN PROEYS, een zoon van Bernard Proeys, wiens moeder was Goda van Lantskroon, en van Mabelia van Groenewoude, wiens moeder was Mechtelt van Oey, was Canonik van Sint Jan t'Utrecht in *het jaar* 1433. en bequam na het overlyden van *Herman* van Lockhorst niet alleen dessels Canonikale prebende, maar ook de Dom-*Dekanye* den VIII. November des jaars 1438. Dog de verkiesing tot Deken geschiede niet eenparig; alsoo sommige der Canoniken die waardigheid, hoewel te vergeefs, opdroegen aan Raffo Doggart van Oudewerve, doctor in de Geneef-kunde, die in het jaar 1428. Canonik ten Dom, en in het jaar 1435. Proost van Oldenzaal gemaakt was, en den XII. Februarius des jaars 1443. overleden is. Dit is getrocken uyt *de Aantekeningen van Brock*. In het laatst van het jaar 1448. of in het begin van het jaar 1449. word hy Canonik van Sinte Marie. Als 'er in het jaar 1448. groote twist tusschen Bisschop Rudolph van Diepholt en de stad van Utrecht ontstaan was, heeft de Bisschop het jaar daar aan volgende op Sint Blasius dag, zynde den III. Februarius, de stad overrompelt, en by verrassing in zyn gewelt gebracht; veele der inwoonderen gedood, andere gevangen bekoome, andere in ballingschap versonde; onder welke laatste ook is ge-

weest

woest Johan Proeys, die hy alle geestelyke beneficien, als de Proeven in den Dom, in Sint Jan, in Sinte Marie, en insonderheyt de Dom-Dekanye ontnomen heeft. Siet *Heda pag.* 287. *Veldenaer pag.* 270. *versa. desselfs Latynsche Vertaaling* by *Matthaeus tom.* IX. *Analect. pag.* 69. enz. en *Erdmanni Chronic. Osnabrug.* by *Meibom. tom.* II. *Rer. Germ. Script. pag.* 261. Dat dese affetting in de maand Julius geschiet zy, getuigen *Brock*, *Buchel*, *en andere in haar Geschr. Lysten.* Derhalven heeft *de Schryver van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* I. *pag.* 93. gedwaalt, die *de maand Junius van het jaar* 1446. opgeeft. Doch ook *Brock*, *Buchel*, *en anderen* konnen van dwaling niet vrygesproken worden; doordien uyt sekere brief van Bisschop Rudolph by *Matthaeus de Nobil. pag.* 745. blyckt, dat hy al voor den X. Mey des jaars 1449. van al zyn geestelyke beneficien ontset was. Ten zy men wil stellen, dat hy wel voor die tyd ontset zy geweest, maar dat zyn opvolger in de Dom-Dekanye eerst in de maant Julius verkoore zy. Want ook Henricus Minneprys is eerst den II. Augustus van dat jaar in zyn plaats Canonik van Sinte Marie geworden.

WILLEM VAN HEZE, der byden Rechten Doctor, is na het affetten van Johan Proeys op het aanhouden van Bisschop Rudolph eerst tot Canonik aangestelt, en naderhand Dom-Deken verkoore voor den I. Augustus des jaars 1449. Siet *Matthaeus ad Rer. Amorfort. Script. pag.* 303. van welke waardigheid hy den VI. Augustus besit genoomen heeft. Siet *de Geschr. Lysten van Brock, Buchel*

(1) [K. O. tom. 2. pag. 23.]

Buchel, *en andere*. Hy word ook als Dom-Deken vermeld den VII. April des jaars 1455. by *Matthaeus tom.* II. *Analect. pag.* 432. Dog, Bisschop Rudolph nu doot zynde, heeft hy eenige maanden daar na dese waardigheid wederom moeten afstaan, als uyt het vervolg blyken sal. Hy is gestorven in de maand October des jaars 1477. en in de kerk van Oud-Munster ter aarde bestelt. *Brock in zyn Geschr. Lyst.*

JOHAN PROEYS, die door Bisschop Rudolph van de Dom-Dekanye eertyds berooft was, is naa des Bisschops dood den XIV. Augustus des jaars 1455. in zyn verlate prebende van Sinte Marie herstelt, en heeft insgelyk zyn voorgaande prebende en Dom-Dekanye wederom bekoomen, en werd in de besitting daar van gestelt den XXV. October des jaars 1455. *Buchel ad Hedam pag.* 307. en *de Geschr. Lyst van Brock.* Hy word ook als Dom-Deken vermeld in het jaar 1459. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 869. in het jaar 1461. by *Matthaeus aldaar pag.* 808. en *de Jure Gladii pag.* 153. Naderhand is hy in den jaare 1471. door Bisschop David van Bourgondie wederom afgeset. Siet *Heda pag.* 294. Eyndelyk stirf hy den XIX. December des jaars 1482. volgens *de Geschr. Lysten van Brock*, *Buchel*, *en andere*. Hy werd in den Dom begraven; alwaar op zyn graf-steen zyn vier quartieren uytgehouwen zyn; als twee van 's vaders zyde *Proeys* en *Lantskroon*, en soo veel van moeders zyde, *Groenewoude* en *Oye*, nevens dit volgende opschrift: *ANNO DOMINI MCCCCLXXXII. DIE XIX. DECEMB. OBIIT VENERABILIS ET EGREGIVS VIR DOMINVS JOHANNES PROEYS*

DECANVS HVIVS MAIORIS ECCLESIAE. CVIVS ANIMA REQVIESCAT IN PACE.

LUDOLPH VAN VEEN, geboortig van Campen, der byden Rechten Doctor, is, na dat Johan Proeys door Bisschop David van Bourgondie afgeset was, in het besit zyner Prebende en Decanye gestelt den XI. Julius in het jaar 1471. die in de voorgaande maand Mey aan gemelde Johan Proeys een jaarlykse pensie van vierhondert en ses en vyftig gulden, zynde agt en dertig gulden yder maand, soo lang hy Proeys leven soude, gemaakt heeft. *Brock in zyn geschreve Lyst.* Van hem word gewaagt in het jaar 1474. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 680. in het jaar 1477. by *Matthaeus ad Chronic. Egmond. pag.* 257. in het jaar 1481. by *Matthaeus tom.* II. *Analect. pag.* I. 6. in het jaar 1496. by *Matthaeus Analect. tom.* IV. *pag.* 438. in het jaar 1501. by *Matthaeus ad Rer. Amorfort. Script. pag.* 343. in het jaar 1503. by *Matthaeus tom.* I. *Analect. pag.* 182. Volgens *den Schryver van het Utr. Bisdom*(1) *tom.* I. *pag.* 93. soude hy gestorve zyn den XV. December des jaars 1508. Dog *het Dood-boek van Oud-Munster* by *Matthaeus de Fundation. Eccles. pag.* 107. brengt zyn dood op den volgende XVI. December. Waar mede overeenstemt *Brock in zyn Aantekeningen*, getuygende dat hy den XVI. December des nagts omtrent twee uuren, in het negen en festigste jaar zyns ouderdoms overlede zy.

JACOB VAN APPELTERN, een zoon van Henrik van Appeltern Heer van Persingen, is nog minder-jaarig zynde Canonik van den Dom geworde

(1) [K. O. tom. 2. pag. 23.]

de den XIII. Februarius des jaars 1472. Hy word meerder-jaarig, dat is achtien jaaren oud, door het Capittel verklaart den XXX. September des jaars 1473. word aangestelt tot Proost van Elst omtrent het jaar 1504. welke waardigheid hy den XXX. April des jaars 1523. wederom nederlyde: is tot Dom-Deken verkoore den XX. December des jaars 1508. en heeft den XV. Januarius des jaars 1509. daar van besit genoomen: alhoewel Willem van Enkevoort, te Rome zynde, en de doot van Ludolph van Veen hoorende, de openstaande Dekanye reets voor sig van den Paus verkregen had: waarvan hy dog naderhand heeft moeten affien. *Brock in zyn Geschr. Lyst.* Hy word gemeld in het jaar 1514. by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* ***2. in het jaar 1515. by *Heda pag.* 321. in het jaar 1517. by *Matthaeus tom.* I. *Analect. pag.* 282. in het jaar 1521. by *Matthaeus tom.* III. *Analect. pag.* 408. in het jaar 1524. by *Matthaeus ad Anonym. Bell. Covord. pag.* 122. Hy is gestorve den XXVII. Mey des jaars 1525. volgens *den Schryver van 't Utr. Bisdom* (1) *tom.* I. *pag.* 93. Dog zyn sterf-jaar word gestelt te zyn 1526. by *Brock*, *Buchel, en andere in haar Geschr. Lysten,* als ook in *de Aantekeningen op Lamb. Hortensius Rerum Ultraject. lib.* II. *pag.* 33. En dat hy ook sekerlyk op dat jaar, en niet het voorgaande, gestorve zy blykt uyt het volgende opschrift, dat op een grafsteen in de Dom-kerk gevonden is: *OBIIT VENERABILIS DOMINVS IACOBVS DE APELTERE DECANVS TRAIECTINVS, PRAEPOSITVS ELSTENSIS, IN* CON-

(1) [K. O. tom. 2. pag. 23.]

CONVENTU VALLIS BEATAE MARIAE PROPE ARNHEM SEPULTUS ANNO MCCCCCXXVI. REQUIESCAT IN PACE. Lamb. Hortens. op de aangehaalde plaats beschryft hem, dat hy geweest zy *homo praeter dignitatis nomen, & equestrem inter Sicambros familiam, ab omnibus literis cultuque disciplinarum prorsus alienus.* Alwaar hy ook verhaalt, dat dese Dom-Deken, in het jaar 1525. uyt Utrecht vlugtende, sig naa Karel Hertog van Gelder begeven heeft, en aldaar overlede zy. By welk geval het gebeurd is, dat hy, gelyk uyt het evengemelde grafschrift blykt, in het Clooster van Mariendaal by Arnhem begrave zy.

AMELIS, of AEMILIVS VAN ZUYLEN VAN NYVELD, een zoon van Gerard van Zuylen van Nyveld, Heer van Hoeflaken en Gerosteyn, wiens moeder was Odilia van Montfoort, en van Hillegond van Zuylen van Nyveld, wiens moeder was Alida de Witt, word Canonik van Oud-Munster in het jaar 1503. Canonik van den Dom den IX. Junius van het jaar 1507. Proost van Leyden in de maand Junius des jaars 1518. en, naa het overlyden van Jacob van Appeltern, Deken van den Dom; van welke Dekanye hy den XI. Junius des jaars 1526. besit genomen heeft, volgens *verscheyde Aantekeningen van Broek*, en *desselfs Geschr. Lyst.* Van hem word getuygt, dat hy meer door gewelt der wapenen, dan door de vrye verkiesing der Capittel-Heeren, tot de waardigheyd van Dom-Deken verheve zy. Siet *Lamb. Hortens. lib. II. Rerum Ultraject. pag.* 33. In de

(1) [K. O. tom. 2. pag. 23.]

de onlusten en troublen van zyn tyd is hy seer ingewickelt geweest, en heeft de partye van Karel van Egmond, Hertog van Gelder, tegens Henrick van Beyeren, Bisschop van Utrecht, gehouden. Als dan Bisschop Henrick op den I. Julius des jaars 1528. de stad Utrecht by verrassing ingenomen had, heeft men seer naarstig na hem gesogt. Dog op wat wonderlyke wyse hy dit gevaar ontkome zy, heeft ons wydlopig beschreve *Lamb. Hortens. lib.* VII. *Rerum Ultraject. pag.* 158. en *Gysb. Lap van Waveren in zyn Aantekening over die plaats.* Hy is evenwel in het selve jaar genoodsaakt geweest, afstant van de Dom - Dekanye te doen, dog heeft de Prooftdye van Leyden tot zyn dood behoude; die voorviel op den XII. Januarius des jaars 1554. volgens *de Aantekening van Broek*; of op den XI. Januarius, volgens *het Dood-boek van het Convent van Witte-Vrouwen.* Andere verschuyven zyn dood tot den XIII. April des selven jaars. Dit is seker, dat *de Aantekening van het gemelde Convent*, uytgegeve door *Matthaeus in Fundat. Eccles. pag.* 278. zyn afsterve te onregt op het volgende jaar 1555. brengt. Want *Broek en andere* verseekeren ons, dat Johan van Axel na het overlyden van Amelis van Zuylen van Nyveld van des selfs openstaande Canoniks plaats den IV. Mey des jaars 1554. besit genomen heeft.

THOMAS VAN NYKERKE, afkomstig uyt Gulikerland, die Proost van Sint Jan geweest is, als op zyn plaats sal gesien worde, werd Canonik in den Dom den XXVI. April des jaars 1522. en is tot de besitting van de Dom-Dekanye toegelaate den XXVIII. Julius des jaars 1528. *Broek in zyn Gescbr. Lyst.* ook getuygt *Buchel in zyn Ge-*

schr. Lyst, dat Bisschop Henrick van Beyeren hem veel tot het verkrygen van die waardigheyd geholpen heeft. Hy word als Dom-Deken in het selve jaar gemeld op den XXI. October by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 859. en by *den Schryver van het Batav. Sacr.* (1) *tom.* II. *pag.* 565. daar hy te onrecht *Thomas van Wickerke* genoemt word. in het selve jaar op den XIII. November by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 718. Des niet tegenstaande heeft hy nimmermeer tot het geruste besit der Dekanye konne geraaken. Want hy werd, niet veel langer dan een jaar daar na, door Keyser Karel, of, gelyk men het doe noemde, door de Bourgondische partye genoodsaakt de Dekanye af te staan, volgens *de Aantekening van Brock.*

JOHAN VAN DER VORST VAN LOONBEEK, der byden Rechten Doctor, een zoon van Johan van der Vorst Heer van Loonbeek, die ten tyde van Philip Koning van Castilie, en van des selfs zoon Keyser Karel de vyfde Cancelier van Brabant geweest is, wiens moeder was Barbara van Poppendonck, en van Johanna van Thielt, word Proost van Camerick, Deken t'Utrecht, en Canonick van Sint Lambert te Luyck genoemt by *Butkens Trophées de Brab. tom.* II. *pag.* 367. De Prooftdye van Camerick heeft hy bekomen in het jaar 1529. volgens *Carpentier Hist. de Cambray tom.* I. *pag.* 438. In het selve jaar is hy ook Dom-Deken t'Utrecht geworde. Want Keyser Karel, door overgifte van Bisschop Henrick, Heer van Utrecht geworde zynde, heeft niet alleen goedgekeurt, dat Amelis van Zuylen van Nyveld van de

(1) [K. O. tom. I. pag. 328.]

de Dekanye afstand gedaan had, en vernietigt de verkiesing van Thomas van Nykerke, maar heeft ook de Dom-Dekanye aan dese Johan van der Vorst gegeve; na dat Willem van Enkevoort, die eertyds door den Paus daar mede begiftigt was, als boven pag. 59. gesegt is, en nu door den selven Keyser tot opvolger van Henrik van Beyeren in het Utrechtse Bisdom benoemt was, zyn recht tot de Dekanye overgegeven hadde. Derhalve is dese Johan van der Vorst in de besitting van die waardigheid gestelt des daags voor Sint Marten, zynde den x. November, des jaars 1529. Men moet hier by aanmerken, dat hy Deken gemaakt zy, sonder Canonik te zyn: want hy is eerst Canonik geworden den xv. Maart des jaars 1531. Dit alles heeft *Brock in zyn Geschr. Lyst*, en *in zyn Aantekeningen* ons opgegeven. Hy word als Deken van den Dom vermeld by *Matthaeus tom.* I. *Analect. pag.* 171. sterft den VIII. November van het jaar 1546. *Brock*, *Buchel*, *en andere in haar Geschr. Lysten*. Doch *Carpentier op de Aangehaalde plaats* wil, dat hy schielyk aan een beroerte t'Utrecht overlede zy den IX. November van het selve jaar. Zyn vier vaderlyke quartieren zyn *van der Vorst*, *Spanhem*, *Poppendonck*, *Duffle*: de moederlyke *van Thielt*, *Pipenpoy*, *van Dorne*, *Vilters*. Siet *Butkens op de Aangehaalde plaats*.

ADRIAAN VAN RENESSE VAN WULVEN, een zoon van Jan van Renesse Heer van Wulven, wiens moeder was Margareta van Cuylemburg, en van Aleid Freis van Cuynre Vrouwe van Wilp, wiens moeder was Hadewich van Yselsteyn van den Bosch, is geboore den XIV. Augustus in het jaar 1501. en in den Doop geheve

 door

door Adriaan Florisze, die naderhand onder de naam van Adriaan de sesde de Pauselyke stoel beseeten heeft; na wien, als meede na zyn moeders vader, hy Adriaan genoemt is. Van hem heeft *Matthaeus in Fundat. lib.* 1. *cap.* IV. *pag.* 125. getuygt, dat hy, alhoewel den geestelyken staat aangenomen hebbende, nogtans de gaave van onthouding niet gehad, en veel natuurlyke kinderen nagelaten heeft. Dog hier toe heeft voornamentlyk zyn moeder oorsaak gegeve, die hem wynig liefde toedroeg, en zyn jonger broeder Johan van Renesse de jonge over al voortrock. Want door haar toedoen wierd hy, niet alleen onmondig, maar ook nog seer jong zynde, voor den geestelyken staat opgevoed, en tegens zyn wil den XX. Februarius des jaars 1511. tot Canonik van Sinte Marie t'Utrecht, als ook den VII. December des jaars 1521. tot Canonik in de Dom-kerk bevordert: van welk laatste Capittel hy den VI. April des jaars 1535. Scholaster verkoren is. Ondertusschen had hy meerderjarig zynde heymelyk van de Paus vryheyd bekoomen, om den geestelyken staat te verlaaten, en te trouwen: gelyk hy dan ook tot zyn vrouw genoomen heeft Anna, de dochter van Jan van Abcoude van Meerten Heer van Esschenstein, en van Machtild van Montfoort, geboore in het jaar 1512. Na de dood van zyn ouder broeder Jan van Renesse heeft zyn moeder, onder belofte van hem met beetere goederen te sullen voorsien, hem bewoogen, om ten voordeel van zyn broeder jonge Jan van Renesse van de goederen van Wulven afstand te doen. Als hy daar na hoorde, dat zyn moeder al op den XXVII. Maart des jaars 1527. haar goet Wilp aan zyn jonger broeder jonge Jan
van

van Renesse opgedraagen hadde, en overdagt, dat het geene gedaan was, niet konde herdaan worde, heeft hy in tegenwoordigheyd zyner vrienden alle zyne goederen onder zyn kinderen verdeelt, en nu gewillig den geestelyken staat aangenome: sedert welke tyd hy ingetogender geleeft heeft. Na dat Johan van der Vorst nu ruym twee jaaren en vyf maanden doot geweest was, is hy den XVIII. April des jaars 1549. tot Dom-Deken aangestelt, en so van Keyser Karel de vyfde, als van Koning Philip zyn zoon tot haar geheyme Raad aangenoome. Hy word als Dom-Deken vermeld den III. October des jaars 1549. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 645. Als eyndelyk Georgius van Egmond Aarts-Bisschop van Utrecht op den XXVI. November des jaars 1559. overlede was, is hy op voorspraak van den Cardinaal van Granvelle, Willem Prins van Oranje, en Lamoraal Graaf van Egmond door Koning Philip tot zyn opvolger in de Aarts-Bisschoppelyke waardigheyd benoemt. Dog tien dagen daar na, eer de goedkeuring van Romen aangekome was, en hy plegtelyk ingeweyd kon worden, is hy aan de koorts overleden op den XVII. December des jaars 1559. oud zynde LVIII. jaaren, III. maanden, en XXIII. dagen, en werd t'Utrecht begraven in de kerk der Minrebroeders, in de Capel der Renessen, onder een marmere sark met XXXII. quartieren. Als namaals die kerk afgebrooken werd, zyn zyne beenderen door desselfs zoon Johan van Renesse Deken van Sint Jan in de kerk van Sint Jan overgebragt: alwaar ook zyn husvrouw, nu meerder dan LXXXV. jaaren oud zynde, den XV. December des jaars 1597. overlede, begraven is. Haar graf-schrift kan gesien worden by *Matthaeus de*

Fundat. Eccleſ. pag. 124. Dit is ten deele opgemaakt uyt *de Aantekeningen van Brock*, ten deele uyt *het Geſlagt-register van de familie van Renesse.*

JOHAN VAN DER VECHT, geboore te Campen den I. Mey des jaars 1526. een zoon van Mr. Johan van der Vecht, Burgemeeſter te Campen, werd nog minderjaarig zynde Canonik in den Dom t'Utrecht den I. Auguſtus des jaars 1538. en meerderjarig, dat is achtien jaar oud, verklaart den II. Mey des jaars 1544. Als Adriaan van Renesse nu ruym een jaar overlede was, is Johan van der Vecht tot zyn opvolger in de Dom-Dekanye benoemt, en in de beſitting der ſelve geſtelt den XXIX. December des jaars 1560. en geſtorve den XXII. April des jaars 1572. in het XLVI. jaar zyns ouderdoms. *Brock, Buchel, en andere in haar Geſchr. Lyſten.* Hy werd begraven in den Dom onder een ſark, waar in dit opſchrift gehouwen was. *DOMINVS D. JOHANNES VAN DER VECHT I. V. LICENTIATVS, HVIVS ECCLESIAE DECANVS ET CANONICVS HIC SEPVLTVS. OBIIT XXII. APRIL. ANNO MDLXXII.*

JOHAN VAN BRUHESEN, geboore te Breda den III. Mey des jaars 1527. een zoon van Frans van Bruheſen en Eliſabeth van der Vorſt, die een ſuſter was van den Dom-Deken Johan van der Vorſt, werd Canonik ten Dom t'Utrecht den IV. April van het jaar 1542. Theſaurier van deſelve kerk den VII. Julius 1567. Na het overlyde van Johan van der Vecht is hy met eenpaarige ſtemmen van XVII. Canoniken, die tegenwoordig waaren, den XXII. April des jaars 1572. ten elf uuren in de nacht, als Johan

van

van der Vecht nog maar twee uuren doot geweest was, tot zyn opvolger in de Dekanye verkooren, en plegtelyk in de besitting deser waardigheyd gestelt den xx. Mey des jaars 1573. Hy was sterk Spaansgesint, en een groot tegenstander van die gene, die den Prins van Oranje gunstig waaren: waarom hy, als die partye begon de overhand te bekomen, voor quaad vreesende sig den 11. Mey des jaars 1577. uyt Utrecht begeven, en eerst zyn woonplaets t'Emmerick, naderhand te Ceulen genomen heeft. Hy is den v. Julius des jaars 1584. N. St. geworde Canonik van den Dom te Ceulen. Na de dood van Johan Knyf werd hy door Philip de II. Koning van Spangie tot Bisschop van Groeningen benoemt: doch, eer hy ingeweyd was, werd hy door den selven aangestelt tot Aarts-Bisschop van Utrecht, en is eyndelyk te Ceulen den IX. September des jaars 1600. overleden; alwaar hy in het Koor van de kerk der Karthuizers begraven is. *Brock Geschr. Lyst, de Schryver van Batav. Sacra* (1) *tom.* III. *pag.* 150. *der Oudhed. van Groeningen* (2) *pag.* 83. en *de Aantekening. van Foppens over Miraei opera Diplomat. tom.* I. *pag.* 624.

JOHAN VAN DUVENVOIRDE, een zoon van Johan van Duvenvoirde Heer van Voorschoten, wiens moeder was Elisabeth van Renesse, en van Hadewich van Renesse van Wulven, wiens moeder was Aleyd Freys van Cuynre Vrouwe van Wilp, is geboore den III. Mey des jaars 1530. werd Canonik in den Dom den XXVIII. September des jaars 1540. Scholaster aldaar, door afstand van Adriaan van Renesse van Wulven zyn oom, den XVII. April des jaars 1549. Hy is door het

(1) [K. O. tom. I. pag. 390.] (2) [K. O. tom. 5. pag. 293.]

het Capittel, geduurende het afwesen van Johan van Bruhesen, tot Deken verkoore den XXV. September des jaars 1581. en den XXX. September in de besitting van die waardigheyd gestelt. Hy werd den V. April des jaars 1582. door den Raad der Stad Utrecht met seven andere Canoniken benoemt, om het eerste Lid der Staaten van Utrecht te verbeelden, en benevens ses andere uyt derselver getal door de Ridderschap en andere Steeden van het Sticht den VI. April daar toe verkoore. Siet *het Utrechts Placcaat-boek tom.* I. *pag.* 198. Hy is gestorve den XXVI. Maart des jaars 1600. en begraven in den Dom, alwaar men zyn wapen met dese acht-quartieren opgehangen heeft.

Duvenvoirde.	*Renesse.*
Renesse.	*Freis van Kuynre.*
Isselsteyn.	*Cuylemburg.*
Maalstede.	*Isselsteyn.*

Der was dit volgende opschrift bygevoegt:

SIMPLICITER ET PRVDENTER.

REVERENDO GENEROSO VIRO D. JO. A WASSENAAR ET DVVENVOORDE, EX ANTIQVISSIMA BATAVORVM FAMILIA ORIVNDO, IN HAC METROPOLITANA ECCLESIA TRAIECTINA DECANO, SCHOLAST. ET CANONICO DIGNISSIMO, QVI POST VARIOS PRO REIP. SALVTE SVSCEPTOS LABORES PLACIDE IN DOMINO QVIEVIT, CVM VIXISSET ANNOS LXIX. MENSES X. DIES XXIII. OB. ANNO DOMINI MDC. VII. KAL. APRIL. Ook is 'er op zyn Grafsteen dit volgende opschrift gehackt.

D.

D. O. M.

HEIC QVIESCVNT OSSA ET CINERES GENEROSI VIRI EX VETVSTISSIMA ET INLVSTRI WASSENARIORVM STIRPE PROGNATI DOMINI IOHANNIS A DVVENVOIRDEN, HVIVS METROP. AEDIS DECANI ET SCHOL. DIGNISS. QVINQVE ECCLESIARVM VETERIS TRAIECTI SENIORIS CANONICI, QVI MAXIMO OMNIVM ORDINVM LVCTV ET DESIDERIO XXVI. MARTII ANNO SALVTIS MDC. HINC ABIIT, CVM VIXISSET ANNOS LXIX. MENSES X. DIES XXIII. LECTOR. DEF. BENE PREC.

JOHAN VAN DEN BERG, een zoon van Daniel Paulusze van den Berg, die een brouwer t'Utrecht, en zoon was van Paulus Jansze, (zynde de grootvader van dese Paulus Jansze eertyds huysman op Wiltenburg geweest) is, der byden Rechten Doctor zynde, Canonik ten Dom geworde den 11. Mey des jaars 1567. Hy werd in het jaar 1587. uyt de Geestelykheyd verkoren, om benevens eenige andere het eerste Lid der Staaten 's Land van Utrecht te verbeelde; doch des jaars daar aan volgende wederom verlaate. Siet *het Utrechts Placcaat-boek tom. 1. pag.* 199. Na het overlyde van Johan van Duvenvoorde is hy door het Capittel tot Dom-Deken verkooren op Maandag den VII. April des jaars 1600. en ten selven dage in de besitting van die waardigheyd gestelt. Dese verkiesing is wel door de Magistraat der stad Utrecht, op drie Koningen avond des jaars 1602. goedgekeurt: maar, dewyl de twee voorsittende Leeden der Staten hunne

toe

toestemming niet gegeven hebben, is hy, sonder daar toe verder erkent te zyn, gestorve den XVIII. Maart des jaars 1609. In de Dom-kerk, in welke hy begraven is, was dit navolgende op zyn Graf-sark gehakt: *REV. CLAR. DOMINO D. IOHANNI VAN DEN BERG, HVIVS ECCLESIAE METROP. CAN. ET ELECTO REV. CANONICORVM SVFFRAGIIS DECANO, I. V. DOCTORI, VIRT. EIVS ET FRATERNI AMORIS ERGO BALTHASER VAN DEN BERG FRATER FRATRI DESIDERATISSIMO SEPVLCRI HVIVS SAXVM, SVB QVO CORPVS DEMORTVI CONDITVM EST, INCIDI CVRAVIT. OBIIT PRAECIPITI FATO EREPTVS XV. CAL. APR. ANNO A CHRISTO NATO MDCIX.*

JOHAN VAN MATENESSE, een zoon van Johan van Matenesse Heer van Matenesse, wiens moeder was Adriana van Duvenvoorde, en van Florentina van Cuylemburg vrouwe van Opmeer, wiens moeder was Agatha van der Coulster van Alkemade, word Canonik in den Dom den v. Maart des jaars 1589. en is door het Capittel tot Dom-Deken verkoore den XII. Junius des jaars 1609. Welke verkiesing door de Edele Mogende Heeren Staten deser Provincie op den XIII. Junius goedgekeurt zynde, is hy den XIX. Junius daar aan volgende in de besitting van die waardigheyd gestelt. Hy stirf den v. October des jaars 1613. en werd begraven in den Dom met dese acht quartieren:

Matenesse	*Cuylemburg.*
Duvenvoorde.	*Coulster van Alkemade.*
Assendelft.	*Brienen.*
Noortwyk.	*Zwieten.*

Aan-

Aantekeninge van Brock. Derhalve heeft *van Leeuw. in Batav. illustr. pag.* 1004. gedwaalt, schryvende dat Mateneſſe in het jaar 1611. Dom-Deken geworden, en in het jaar 1614. geſtorve zy.

HERMAN VAN DAERLL, oorſpronkelyk uyt Weſtfalen, uyt het Sticht van Recklinkhuyſen, een zoon van Coenraad Heer van Daerll, wiens moeder was N. van Weſterholt, en van Margareta van Duvenvoorde, een ſuſter van den Dom-Deken Johan van Duvenvoorde, wiens moeder was Hadewich van Reneſſe van Wulven, word Canonik in den Dom den xx. Januarius des jaars 1596. en is na de dood van Johan van Mateneſſe door het Capittel tot Deken verkooren op den xxi. December des jaars 1613. welke verkieſing op den xxviii. December door de Edele Mogende Heeren Staten van Utrecht goed gekeurt zynde, is hy op den xxx. daar aan volgende in de beſitting van de Dekanye geſtelt, en den xxv. Auguſtus des jaars 1617. des nachts ten twee uuren overleden. Hy is in den Dom begraven, alwaar zyn wapen-ſchild met deſe acht quartieren te vinden is.

Daerll.	*Duvenvoorde.*
Weſterholt.	*Reneſſe.*
Bylant.	*Iſſelſteyn.*
Dungelen.	*Kuynre.*

D. O. M. S. S.

NOBILITATE, DOCTRINA, PROBITATE INSIGNI, PATRE NOBILI WESTPHALO, MATRE DVVENVORDIA, DECANI SVI PRAEDECESSORIS ET AVVNCVLI SORORE, R. D. HERMANNO A DAERLL, HVIVS METRO-

TROPOL. ECCLESIAE DECANO ET CANONICO DIGNISSIMO, QUONDAM ETIAM TRAIECTI AD MOSAM CANONICO, QVI CVM VIX IV. ANN. IN DECANATVS POSS. FVISSET, PRAEMATVRA MORTE PRAETER SPEM EREPTVS HINC ABIIT, FRATRES CVM SORORIS MARITO WILHELMO BORRIO AB AMERONGEN DOMINO IN SANDENBORCH, M. H. C. MOERTI OMNES B. M. F. C. VIXIT ANNOS L. M. I. D. III. *DEVIXIT* VIII. *KAL. SEPTEMBRIS, ANNO SALVTIS* CIƆIƆCXVII. *FATA SI TIMERE NON VIS, SEMPER TIME, VIATOR, ET DEFVNCTO AETERNVM GAVDIVM VOVE. VALE, ET QVID FVTVRVS COGITA.*

BERNARD VAN RENESSE VAN MOERMOND, een zoon van Jan van Renesse van Moermond, wiens moeder was Odilia Proeys, en van Petronella van Pynssen, wiens moeder was Geertruyd de Huyter, word Canonik in den Dom den XXIV. September des jaars 1604. is door negentien Canoniken eenparig tot Dom-Deken verkoore den XV. September des jaars 1617. welke verkiesing door de Edele Mogende Heeren Staaten van Utrecht op den XVII. September goedgekeurt zynde, is hy twee dagen daar na in de besitting dier waardigheyd gestelt, en gestorve den XXIV. Mey des jaars 1620. Hy is begraven in den Dom, alwaar zyn Schild met dese acht quartieren, en het volgende opschrift opgehangen is:

Renesse.	*Pynssen.*
Proeys.	*De Huyter.*
Brienen.	*Corf van Bosbuysen.*
Ruysch.	*Diepenhorst.*

D.

D. O. M.
ET
AETERN. MEM.
REVER. AC. ANTIQ.
GENERIS NOBILITATE
CLARI VIRI ET DOM.
BERNARDI A RENESSE,
HVIVS AMPLISSIMAE METROP.
ECCLESIAE TRAIECTINAE DECANO
DIGNISS.
QVI HANC VITAM CVM MELIORE
COMMVTAVIT XXIV. MAII MDCXX.
H. T. H. M. P. P.

JOHAN VAN RHEEDE HEER VAN RENSWOVDE, een zoon van Gerard van Rheede Heer van Nederhorst, wiens moeder was Geertruyd van Nyenrode, en van Mechtelt Peunis van Diest, wiens moeder was N. Velen, word Canonik in den Dom den XXVII. November des jaars 1611. is nog seer jong zynde Dom-Deken verkoore den XIX. Junius des jaars 1620. Welke verkiesing daags daar aan door de Edele Mogende Heeren Staaten van Utrecht goedgekeurt zynde, is hy in de besitting dier waardigheyd gestelt op den XXI. Junius. Hy koopt de heerlykheyd van Renswoude van Philip van Hamal den XXVII. Februarius van het jaar 1623. Hy word verkooren in het Lid der Heeren Ge-eligeerden 's Lands van Utrecht den IV. Februarius des jaars 1634. word in het jaar 1644. als afgesant gesonde na Karel de eerste, Koning van Engeland, en den XXIV. Maart des jaars 1645. door den selve begiftigt met den titel van Baron. Word President van de vergadering van de Staaten 's Lands van

Utrecht den XXIII. October des jaars 1652. Ontdoet sig van alle publique bedieningen, om den overigen tyd zyns levens in rust door te brenge den II. December des jaar 1671. Hy doet afstand van de Dom-Dekanye den XV. April. 1674. en word daags daar aan door Willem de derde Prince van Oranje aangestelt tot President van de vergadering van de Staaten 's Lands van Utrecht, en als supernumerairen Ge-eligeerden Raad van den voornoemde Lande. Sterft den VII. Februarius N. St. in het jaar 1682. Siet *het Utr. Placcaat-boek tom.* I. *pag.* 203. *en* 210. Hy troude den XXVI. Junius des jaars 1616. Jacoba van Eede, dochter van Henrick van Eede, en van N. Kieb, die den XXII. September des jaars 1671. overleed, en in de Dom Kerk begraven is.

SAMUEL DE MAREEZ HEER VAN MAARSBERGE, een zoon van Johan de Mareez, wiens moeder was Maria Gemaer, en van Clara Baron, wiens moeder was N. Vorstelmans, word Canonik van den Dom den I. Junius des jaars 1652. Hy word daarna Dom-Deken den XV. April des jaars 1674. en is aangestelt tot Ge-eligeerde Raad 's Lands van Utrecht den XVI. April van 't selve jaar. Sterft den XI. September des jaars 1691. Siet *het Utr. Placcaat-boek tom.* I. *pag.* 210. Word begraven in den Dom in de Capel van zyn geslagt. Hy trouwde Margareta Trip, die na hem overleed den XXVIII. Julius des jaars 1714. en by haar man begraave werd.

JOHAN VAN WEEDE HEER VAN WEEDE, een zoon van Hendrik van Weede, wiens moeder was Catharina de Cupere, en van Cornelia Blaauw, wiens moeder was N. Oetgens

van

van Waveren, is Canonik in den Dom geworde den XXI. April des jaars 1688. en werd den XV. Mey desselven jaars door zyn Hoogheyd de Prince van Oranje, als Stadhouder, verkooren en beschreven in het Lid der Heeren Ge-eligeerden 's Lands van Utrecht. Werd den II. November des jaars 1691 tot Dom-Deken verkoore; welke verkiesing door haar Edele Mogende de Heeren Staaten op den IV. November goedgekeurt zynde, is hy den VI. daar aan volgende in de besitting van die waardigheyd gestelt. Hy is tot Stadhouder van de Leenen 's Lands van Utrecht aangestelt den XV. Augustus des jaars 1702. en werd als oudste in het lid der Heeren Ge-eligeerde gemaakt President der vergaadering van Haar Edele Mogende de Heeren Staaten 's Lands van Utrecht den XXI. Mey des jaars 1722. overleed den IX. Mey des jaars 1724. Siet *het Utr. Placcaat-boek tom.* I. *pag.* 211. Hy werd begraaven in de Sinte Catharine kerk, alwaar zyn waapen hangt met dese vier quartieren, en het navolgende opschrift:

Weede. Blaauw.

De Cupere. Oetgens van Waveren.

VIRO NOBILISSIMO GENEROSISSIMO JOHANNI DE WEEDE TOPARCHAE DE WEEDE, COLLEGII CANONICORUM PRIMARII DECANO, PRAEPOSITO ELSTENSI, ORDINUM TRAIECTINORUM PRAESIDI, EORUMQUE NOMINE PRIMUM AD CONSILIUM STATUUM, ET MOX AD CONSESSUM ILLUSTRIUM AC PRAEPOTENTIUM SOCIATI BELGII ORDINUM DELEGATO, CURIAE FEUDALI PATRIAE PRAEFECTO, DE REPUBLICA OPTIME

MERITO, VIDUA ET LIBERI MAESTISSIMI H. M. F. C. OBIIT DIE IX. MAII ANNO CIↃIↃCCXXIV. *ANNUM AGENS AETATIS LXV.* Hy trouwde eerst in het jaar 1696. Maria de Gones: en naderhand Walburg Margareta van Alendorp, dochter van Adolph van Alendorp, wiens moeder was Elisabet Pithan, en van Thomelina Pithan, die hem overleeft heeft.

HENRIK VAN NELLESTEIN word Canonik van den Dom den XXVI. Julius des jaars 1689. verkooren en beschreven in het Lid der Heeren Ge-eligeerde 's Lands van Utrecht den VIII. Maart des jaars 1708. Prooft van Oud-Munster den I. Mey des jaars 1715. Deken van den Dom den XV. Junius des jaars 1724. is als oudste in het lid der Heeren Ge-eligeerde aangestelt tot President der vergadering van haar Edele Mogende de Heeren Staaten 's Lands van Utrecht den IV. Februarius des jaars 1733. die dese waardigheden nog besit.



LYST

LYST DER PROOSTEN VAN HET CAPITTEL VAN OUD-MUNSTER.

EEr ik tot de optelling der Prooſten van het Capittel van Oud-Munſter overgae, moet ik den Leeſer ſeggen, dat in *het Utr. Placcaat-boek tom. I. pag.* 783. uit *een Zekere Geſchr. Lyst* vier Prooſten ouder, dan *Blidger*, die hier in de eerſte plaats voorkomt, vermeld worden: namelyk *Bertoldus*, *Gotſelurus*, *Alardus*, en *Ludovicus*; welke my ook in *een Andere Geſchr. Lyst* voorgekomen zyn. Alhoewel ik nu yder zyn oordeel vry laat, of by die, welke hier onder opgetelt worden, ook deſe vier Prooſten gevoegt moeten worden, kan ik evenwel niet nalaten myn gevoele deſen aangaande den Leeſer mede te deelen: namelyk, dat men haar overſlaan moet, om dat zy hier onder in de Lyst gemeld worden. En wel *Bertold* komt hier onder voor de negende in order; *Gotſelurus*, welke naam van *Gocelinus*, of *Gozelinus* wynig of niet verſcheelt, de agtde of tiende; *Alard*, of *Adelhard*, de derde; en *Ludovicus* de dertiende. In dit gevoele word ik hier om te meer verſterkt, dewyl *de Geſchr. Lyst*, welke ik in handen heb, *Bertold* en *Alard* hier onder op haar plaats in het geheel overſlaat; en *Gocelurus* voor *Gocelinus* of *Gozelinus* vermeld, de letters *in* verkeerdelyk in *ur* veranderende; wel-

ke dwaling ligt is, en meer malen begaan word. Dog wy ſtappen hier van af, en gaan over tot de Lyst der Prooſten.

BLIDGER, die als Prooſt van Oud-Munſter op het jaar 1063. vermeld word in *de Geſchr. Lyst van Buchel*, en in *de Beſchryv. van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* 1. *pag.* 189. komt my ook op dat ſelve jaar voor in *een Ongedrukte Brief*, die ik hier achter by gevoegt heb.

LAMBERT word ons als opvolger van Blidger opgegeve in *de Geſchr. Lyst van Buchel*, en in *het Utr. Bisd.* (2) *tom.* 1. *pag.* 189. ſonder dat het jaar gemeld word, waar in hy die waardigheyd ſoude beſeten hebben. Ik geloof, dat hy te onrecht hier heen gebracht word, en dat hy omtrent honderd jaaren agterwaarts volgen ſal.

ADELHARD, die in *Zeekere Geſchr. Lyst Adelarius* genoemt, en in *de Lyst van Buchel*, als ook in *het Utr. Bisdom* overgeſlagen word, is in *een Oude Brief by Buchel ad Hedam*, en by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 436. als Prooſt van Oud-Munſter gemeld in het jaar 1085.

HARMAN, die in *de Lyst van Buchel*, en in *het Utr. Bisd.* (3) *tom.* 1. *pag.* 189. *Hartmannus*, in *Zeekere Geſchr. Lyst Hermannus* genoemt word, is als Prooſt van Oud-Munſter vermeld op het jaar 1101. by *Buchel ad Hedam pag.* 145. in het jaar 1105. by *Buchel ad Hedam pag.* 146. en *Matthaeus de Nobilit. pag.* 557. in het jaar 1108. by *Buchel ad Hedam pag.* 144. in het jaar 1118. by *Buchel ad Hedam pag.* 152. *twee maal.* in het jaar 1119. in *de Geſchr. Lyst van Buchel*,

(1) [K. O. tom. 2. pag. 48.]
(2. 3.) [K. O. ibidem.]

Buchel, en in *het Utr. Bisd.* (1) *tom.* I. *pag.* 189. in het jaar 1121. by *Lindeborn in Hist. Episcop. Daventr. pag.* 231. in het jaar 1122. in *twee Onuytgeg. Brieven hier agter.* in het jaar 1131. by *Lindeborn in Histor. Episc. Daventr. pag.* 441. in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *het Utr. Bisd.* (2) *tom.* I. *pag.* 189. in het jaar 1132. by *Matthaeus Analect. tom.* VI. *pag.* 75. en in *de Oudhed. van Vriesland* (3) *tom.* I. *pag.* 472. in het jaar 1134. by *Miraeus Diplomat. Belgic. lib.* I. *cap.* LIII.

THEMO, of THIEMON, word vermeld in het jaar 1138. in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *het Utr. Bisd.* (4) *tom.* I. *pag.* 189. in het jaar 1139. by *Buchel ad Hedam pag.* 160. in het jaar 1143. by *Matthaeus Analect. tom.* V. *pag.* 529. in het jaar 1145. by *Heda pag.* 165. 167. en in *Batav. Sacr.* (5) *tom.* II. *pag.* 98. op welke drie plaatsen hy *Emo* genoemd word. in het jaar 1146. in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *het Utr. Bisd.* (6). *tom.* I. *pag.* 189. Hy word gesegt den XXVII. October, sonder uytdrucking van het jaar-getal, overlede te zyn. Siet *Matthaeus de Fundation. Eccles. pag.* 102.

JORDAAN word als Proost van Oud-Munster vermeld in het jaar 1164. by *Matthaeus ad Anonym. Bell. Covord. pag.* 99. In *Zeekere Geschr. Lyst* vind ik aangetekent, dat dese Proost eenige goederen sonder toestemming van zyn Capittel vervreemt, of tot desselfs nadeel verruylt had: en

(1) [K. O. tom. 2. pag. 48.]
(2) [K. O. ibidem.]
(3) [K. O. tom. 5. pag. 118.]
(4) [K. O. tom. 2. pag. 48.]
(5) [K. O. tom. 1. pag. 198.]
(6) [K. O. tom. 2. pag. 48.]

en dat naderhand Paus Alexander de II. (ik meen de III.) den XXVII. Junius in het jaar 1179. zynde het twintigste van zyn Pausschap, dit herroepen, en zyn doen vernietigt heeft. Men stelt ook dat hy Deken van Sinte Marie geweest zy, als onder volgen sal.

LAMBERT staat als Proost van Oud-Munster aangetekent in het jaar 1169. by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covord. pag.* 103. in het jaar 1174. in *Zekere Geschr. Lyst.* ten tyde van Bisschop Godefrid van Rhenen, by *Buchel ad Hedam pag.* 176. Misschien is dese deselve, die by andere omtrent honderd jaar vroeger als Proost vermeld word, gelyk wy boven *pag.* 86. reets gesegt hebben.

GOCELIN word Proost van Oud-Munster gemeld in het jaar 1176. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 361. en in *zyn Aantekening over den Anonym. de Bello Covord. pag.* 104. alwaar hy *Bocelinus* genoemt word. Hy schynt ook deselve te zyn, die *Gosuinus* genoemt, en gesegt word Proost geweest te zyn in het jaar 1176. in de *Geschr. Lyst van Buchel*, en in *het Utr. Bisd.* (1) *tom.* I. *pag.* 189. als mede die *Bescelinus* genoemt, en gesteld word de Proostdye beseeten te hebben in het jaar 1178. in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *het Utr. Bisd.* (2) *tom.* I. *pag.* 189.

BERTOLDUS word in *de Beschryv. van 't Utr. Bisd.* (3) *tom.* I. *pag.* 189. alhier geplaatst; dog wat grond de Schryver daar toe gehad heeft, is my onbekend. *Buchel in zyn Geschr. Lyst*, dien hy gemeen-

(1) [K. O. tom. 2. pag. 48.]
(2) [K. O. ibidem.]
(3) [K. O. ibidem.]

meenlyk volgt, heeft alleen aangetekent, dat hy *Bertoldus*, Proost van Oud-Munster genoemt, gevonden heeft, sonder te seggen op wat jaar. Door dien het nu waarschynelyk is, dat *Gocelin*, die voorgaat, en *Gozelin*, die volgt, een en deselve is, schynt *Bertold* hier niet te behooren; maar, so hy in de kerk van Oud-Munster de waardigheyd van Proost bekleed heeft, moet hy op een andere plaats gebracht worden.

GOZELIN (na alle waarschynelykheyd deselve met den zoo even gemelde Gocelin) komt als Proost van Oud-Munster voor in het jaar 1185. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 953. in het jaar 1188. by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covord. pag.* 114. daar hy, ter bevestiging der boove voorgestelde gissing, de naam van *Gocelinus* draagt. Hy word *Giselin* genoemt, en gesegt Proost geweest te zyn in het jaar 1185. in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *de Beschryv. van 't Utr. Bisd.* (1) *tom.* 1. *pag.* 189. Men meent, dat hy ook Deken van Sinte Marie geweest zy, als op zyn plaats sal gesegt worden.

OTTO word als Proost gemeld in het jaar 1200. by *Lindeborn in Histor. Episc. Daventr. pag.* 518. en by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covord. pag.* 134. Hy is gestorve den XXVII. October, sonder dat het jaar selfs uytgedrukt staat, by *Matthaeus in Fundation Eccles. pag.* 102.

WALTER word gevonden als Proost gemeld op het jaar 1200. in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en *de Beschr. van 't Utr. Bisdom.* (2) *tom.* 1. *pag.* 190. in het jaar 1217. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 835. en

(1) [K. O. tom. 2. pag. 48.]
(2) [K. O. ibidem.]

en *de Fundation. Ecclef. pag*. 496. Hy fterft den XVII. Augustus, volgens *Zekere Gefcbr. Lyst*: en wel in het jaar 1220. volgens *de Gefcbr. Lyst van Buchel*.

LODEWYCK word Proost van Oud-Munfter gemeld in het jaar 1226. by *Matthaeus ad Anonym. Bell. Covord. pag*. 161. in het jaar 1227. by *den felven aldaar pag*. 160. in het jaar 1228. by *den felven aldaar pag*. 163. en by *Buchel ad Hedam pag*. 203. in het jaar 1230. by *Matthaeus Analect. tom*. VI. *pag*. 23. in het jaar 1240. by *Lindeborn Hist. Epifc. Dav. pag*. 47. en *den Schryver van't Deventer Bisdom* (1) *tom*. I. *pag*. 134. fo men toeftemt de verbetering dier brieven, gelyk wy in *de Lyst der Prooften van den Dom pag*. 15. 16. opgegeven hebben. Hy fterft den X. December, fonder bygevoegt jaar-getal, by *Matthaeus in Fundation. Ecclef. pag*. 103. Der word gefegt, dat defe Lodewyck een bloed-verwand geweest zy van Otto van Holland, Bisfchop van Utrecht, by *Buchel in zyn Gefchr. Lyst*; en, die hem hier in navolgt, by *den Schryver van het Utr. Bisd*. (2) *tom*. I. *pag*. 190. Tot dit gevoele fchynt Buchel aanlyding gekregen te hebben door een brief, die naderhand ook in handen geweest is van *Lindeborn*, en door hem uytgegeven is *in Histor. Epifcop. Daventr. pag*. 73. Dog, indien hy zyn gevoele op die brief gebout heeft, kan hy van dwaling niet vrygefprooke worden. Het is een brief van Otto de twede van die naam Bisfchop van Utrecht, die een zoon van Willem de eerfte Graaf van Holland geweest is. Die maakt aldaar gewag van *avunculi & praedeceſſoris nostri Do-*

(1) [K. O. tom. 6. pag. 458.] (2) [K. O. tom. 2. pag. 48.]

Domini Ottonis Electi Trajectensis, & fratris sui Domini Lodowici majoris Praepositi Trajectensis, dat is, *van myn Oom* (te weten moeders broeder) *en voor-vader Heer Otto gekoore Bisschop van Utrecht, en van zyn broeder Heer Lodewyck den Dom-Proost.* Het blykt uyt dese woorden, dat niet *Lodewyck de Proost van Oud-Munster*, maar *Lodewyck de Dom-Proost*, die *pag.* 12. vermeld is, een bloed-verwant van Bisschop Otto geweest zy, en derhalve gesproten was uyt de Graven van Gelderland op dese wys.

Otto de tweede, Graaf van Gelderland.

Gerhard de III. Graaf van Gelderland.	Otto de eerste, Bisschop van Utrecht.	Lodewyk, Dom-Proost t' Utrecht.	Adelheyd trout Willem de I. Graaf van Holland.
Otto de III. Graaf van Gelderland.	Henrik, Proost van Oud-Munster, Biss. van Luyk.	Floris de IV. Graaf van Holland.	Otto de twede, Bisschop van Utrecht.

Dog dese Lodewyk, zoon, broeder, en oom der Graven van Gelderland, word by geen der Schryvers, die ons of de historie van Gelderland, of de geslagt-Lyst der Graaven nagelaten hebben, vermeld.

JACOB word als Proost van Oud-Munster vermeld in het jaar 1243. in *de Geschr. Lyst. van Buchel*, en in *de Beschr. van 't Utr. Bisdom* (1) *tom.* 1. *pag.* 190. Sestien jaaren vroeger op het jaar 1227, vind ik eene Jacob onder de Canoniken dier kerk vermeld by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Coword. pag.* 160. Misschien is die naderhand Proost geworde.

HEN-

(1) [K. O. tom. 2. pag. 48.]

HENRICK was een zoon van Gerard de III. van die naam, Graaf van Gelderland, wiens moeder was Richarda van Nassouw, en van Margareta van Leuven, dochter van Henrik de eerste, Hertog van Lotharingen en Brabant, en van Machtild Gravin van Boulogne. Siet *Butkens Troph. de Brab. tom.* I. *pag.* 206. *en* 560. Hy was Prooft van Oud-Munster in het jaar 1247. en werd nog in het selve of in het volgende jaar tot Bisschop van Luyck verkore. *De geschr. Lyst van Buchel*, en *Beschryv. van het Utr. Bisd.* (1) *tom.* I. *pag.* 190. Dat hy in het jaar 1247. overlede zy, getuygen *Aegidius in Gest. Pontific. Leodiens.* die op dese selve tyd geleeft heeft, *cap.* CXXXVII. en *Joh. Hocsemius in Gest. Pontif. Leod. cap.* II. die even na dese tyd geleeft heeft: welke byde uytgegeven zyn door *Chapeav. tom.* II. *Pontif. Leod.* Hierom meen ik, dat niet aannemelyk zy het getuygenis van *Pontan. Hist. Gelric. pag.* 140. *en* 141. en *Slichtenb. in zyn Geldersf. Gesch. pag.* 94. welke willen, dat hy reets in het jaar 1238. tot Bisschop van Luyck verkore zy: volgens welker verhaal hy ook niet Prooft van Oud-Munster, maar van Santen, soude geweest zyn, eer hy tot de Bisschoplyke waardigheyd gevordert werd. Hy is om zyn onkuys en ergerlyk leven door Paus Gregorius de X. van het Bisdom afgeset in het jaar 1274. Siet *Hocsemius op de boven aangehaalde plaats cap.* VIII. *en* IX. Na zyn affetting word hy *Henricus de Monteforti* genoemt, en gesegt gestorve te zyn in het jaar 1284. by *Hocsem. cap.* XII. en XIV.

DIRK VAN WICKENRODE, of WYKERODE

(1) [K. O. tom. 2. pag. 48.]

RODE, word Prooft en Aarts-Diakon van Oud-Munfter vermeld op de jaaren 1247. 1265. en 1272. *in de Gefchr. Lyft van Buchel*, en in *de Befchryv. van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* 1. *pag.* 190. Ik vind hem gemeld op het jaar 1271. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 271.

DIRK VAN ALTENA, of VAN HOORN, was een zoon van Willem, Heer van Hoorn, Altena enz. wiens moeder was Hedwig van Wickrode, en van Margareta Gravinne van Loon. Siet *Butkens Troph. de Brab. tom.* 11. *pag.* 99. Hy komt als Prooft voor op het jaar 1281. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 209. Hy fterft den xx. Maart, fonder dat het jaar-getal daar bygevoegt word. Siet *Matthaeus de Fundat. Eccleʃ. pag.* 81. Van defe Dirk van Hoorn, of van Altena, heeft *Buchel in zyn Gefch. Lyft*, en, die hem navolgt, *de Schryver van het Utr. Bisdom* (2) *tom.* 1. *pag.* 190. 191. twee Prooften gemaakt, als Dirk van Hoorn, die in het jaar 1288. en Dirk van Altena, die in het jaar 1300. Prooft fouden geweeft zyn. Dog het blykt uyt *de Aangehaalde plaats van Butkens*, dat die van het geflagt van Hornes ook de Heerlykheyd Altena befeten hebben. Daar tegen vind ik in *Zekere Gefchr. Lyft* onder dit artikel aangetekent, dat defe Dirk van Hoorn of van Altena defelve is met die geene, die in het voorgaande artikel Dirk van Wickenrode genoemt word. Dat defe Dirk van Hoorn ook Canonik van Luyk geweeft zy, getuigt *Butkens op defelve plaats.*

ENGELBERT VAN HOORN, een broeder

(1) K. O. tom. 2. pag. 48.]
(2) K. O. tom. 2. pag. 48.]

der van de eeve voorgaande Dirk van Hoorn, word gesegt Prooft en Aarts-Diakon van Oud-Munster onder den Bisschop Guido, en naderhand van den Dom geweest te zyn in de jaaren 1306. en 1310. in de *Geschr. Lyst van Buchel*, en *de Beschr. van het Utr. Bisd.* (1) *tom.* 1. *pag.* 191. In *Zekere Geschr. Lyst der Proosten en Dekenen* word dese Engelbert van Hoorn onder de Proosten van Oud-Munster overgeslage; dog hy word onder de Dom-Proosten gebracht, en aldaar staat aangetekent, dat hy in het jaar 1306. Proost van Oud-Munster geweest zy, en in het jaar 1311. nog geleeft heeft; maar dat hy gestorve zy den xx. December, sonder bygevoegt jaar-getal: en word dit gesegde bevestigt met *het Memoriaal-boek van Hugo Poller van het jaar* 1320. Eyndelyk *Butkens Troph. de Brab. tom.* II. *pag.* 99. wil, dat Engelbert van Hoorn, Canonik en Aartf-Diakon van Utrecht, gedood zy in Duyveland in het jaar 1303. Dog wy hebben *boven pag.* 21. gesien, dat Willen van Hoorn in den slag op Duyveland in het jaar 1304. gesneuvelt zy.

PHILIP VAN ALMELOE word by een verkorte manier van schryven in *de Lyst. van Buchel* genoemt *Phts de Almeloe*, en naderhand *Phs*: waar uyt *de Schryver van het Utr. Bisdom.* (2) *tom.* I. *pag.* 191. hem *Philibertus van Almeloe* noemt. In *Zekere Geschr. Lyst* vind ik, dat hy eertyts Proost van Oldenzeel geweest zy, en in het jaar 1311. de Prooftdye van Oud-Munster bekoomen heeft. *Lindeborn in Hist. Episc. Daventr. pag.* 191.

(1) [K. O. tom. 2. pag. 48.]
(2) [K. O. tom. 2. pag. 48.]

191. en *de Schryver van het* Devent.*Bisd.* (1) *tom.* 1. *pag.* 366. alwaar zy ons een Lyst der Proosten van Oldenzeel opgeven, hebben hem onder deselve niet gemeld. Dat hy Proost van Oud-Munster geweest zy, en in het jaar 1315. reeds dood was, kan opgemaakt worden uyt een brief by *Buchel ad Hedam pag.* 234. Waaruyt het dan ook blykt, dat *Buchel in zyn Gescbr. Lyst*, en *de Schryver vau 't Utr. Bisd.* (2) *tom.* 1. *pag.* 191. gedwaalt hebben, ons willende doen gelooven, dat hy nog in het jaar 1317. de Proostdye van Oud-Munster soude beseeten hebben. Nog meerder dwaalt *Zeekere Gescbr. Lyst*, in welke hy gesegt word gestorve te zyn den XIV. Mey des jaars 1320.

JOHAN VAN BRONKHORST was een zoon van Johan Heer van Bronkhorst, en van de erfdochter van Anholt. Siet *Imhoff Notit. Procer. Germ. lib.* IX. *cap.* 11. §. 2. Hy is op twee verscheyde tyden tot Bisschop van Utrecht verkooren: eerst na de dood van Jacob van Oudshoorn, in het jaar 1322. overleden; andermaal na de dood van Jan van Diest, die in het jaar 1340. gestorven is. Dog hy heeft noyt de geruste besitting van het Bisdom konnen verkrygen. Siet *Joh. de Leidis lib.* XXVII. *Chron. Belg. cap.* XIX. en *lib.* XXVIII. *cap.* VI. *Chronic. Magn. Belgic. pag.* 295. *en* 299. *Beka, Heda,* en meer andere Schryvers. Wanneer hy de eerste maal Bisschop van Utrecht verkoore werd, was hy reeds Proost van Oud-Munster. Want in die waardigheyd word hy gemeld in het jaar 1315. by *Buchel ad Hedam pag.* 234. in het jaar 1316. in *een Onuytgegeve Brief hier agter.* Deselve waardigheyd heeft hy nog beseete, wanneer hy de tweede maal tot Bis-

(1) [K. O. tom. 6. p. 516.] (2) [K. O. tom. 2. p. 48.]

Bisschop verkoore werd. Want hy word als Prooſt vermeld op het jaar 1343. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 615. Hy is geſtorven in het jaar 1346. en wel den XXVI. Junius, volgens *Zekere Geſchr. Lyſt*. of den XXV. Junius, volgens *het Dood-boek van 't Convent van Witte-Vrouwen*, en *Matthaeus de Fundat. pag.* 91. 118. Dit word beveſtigt uyt een opſchrift, dat eertyds in Oud-Munſter of Sint Salvators Kerk, in een Capelle door hem geſticht, geſien werd, en aldus luyde: *CAPELLA DOMINI IOHANNIS DE BRONKHORST, PRAEPOSITI ET ARCHIDIACONI HVIVS ECCLESIAE S. SALVATORIS, ET IN EPISCOPVM TRAIECTENSEM ELECTI, QVI OBIIT ANNO MCCCXLVI VII. KAL. IVL.*

GERARD VAN AMERONGEN, uyt het geſlagt van Zuylen van Natewiſch, word Prooſt gemeld in het jaar 1346. in *het Geſlagt-Regiſter van Zuylen van Natewiſch door Buchel opgemaakt*, in *de Geſchr. Lyſt van Buchel*, en in *de Beſchryv. van 't Utr. Bisdom* (1) *tom.* 1. *pag.* 191. alwaar hy te onrecht voor Johan van Bronkhorſt geplaatſt word.

PIETER ROGERII word als Prooſt van Oud-Munſter vermeld in de jaaren 1348. 1351. en 1357. in *de Geſchr. Lyſt van Buchel*, en *in de Beſchryv. van 't Utr. Bisd.* (2) *tom.* 1. *pag.* 191. Hy was de zoon van Willem Rogerii Graaf van Beaufort, (wiens broeder is geweeſt Petrus Rogerii, die het Pausſchap onder de naam van Clemens de

ſesde

(1) [K. O. tom. 2. pag. 48.]
(2) [K. O. Ibidem.]

sesde bekleed heeft) en van desselfs eerste vrouw Maria de Chambon, waarom hy ook *Petrus de Belloforti*, of *de Beaufort* genoemt word: want in *de Geschr. Lyst. van Buchel*, en in *de Beschr. van 't Utr. Bisdom* (1) *tom.* I. *pag.* 191. worden Petrus Rogerius en Petrus Kardinaal de Beaufort door een misslag van elkander onderscheyden, als of het twee bysondere persoonen geweest waaren. Hy is den XXVIII. Mey, zynde daags voor Christus hemelvaarts-dag, des jaars 1348. door zyn oom Paus Clemens de sesde aangestelt tot Diaken-Kardinaal onder den titel S. Mariae novae, alhoewel hy op die tyd nog geen achtien jaaren oud was, en eyndelyk den XXX. December des jaar 1370. of, volgens de styl van 't hof van Rome, dat het jaar met den XXV. December begint, des jaars 1371, Paus gekoore: tot welke waardigheyd hy den V. Januarius des jaars 1371. gewyd zynde de naam van Gregorius de XI. aangenoomen heeft. Siet *Baluzii vit. Papar. Avenion. tom.* I, *pag.* 255. 275. 294. 425. 451. 477. 481. 830. *enz.* *en Pagi Breviar. Pontific. Roman. tom.* IV, *pag.* 207. Derhalve hebben *Buchel in zyn Geschr. Lyst*, en *de Schryver van 't Utr. Bisdom* (2) *tom.* I. *pag.* 191. gedwaalt, als zy zyn verkiesing tot Paus brengen op het jaar 1374. Dat dese Gregorius de XI. Proost van Oud-Munster geweest zy, blykt ook uyt het *Magn. Chronic. Belgic. pag.* 318. en uyt *Matthaeus de Fundat. Ecclesiar. pag.* 92. Hy heeft veele geestelyke amten beseeten, eer hy op de Pauselyke stoel geplaatst werd, waar van ons

Ba-

(1) [K. O. tom. 2. pag. 48.]
(2) [K. O. tom. 2. pag. 48.]

Baluzius in zyn Aanteken. over de Vitae Papar. Avenion. tom. I. *pag.* 1061. verslag doet, onder de selve ook optellende de Proostdye van Sint Salvator t'Utrecht. Hy sterft te Rome aan de steen, of het graveel den XXVII. Maart des jaars 1378. dog geen XLVII. jaaren oud zynde. *Vitae Papar. Avenion. tom.* I. *pag.* 441. 456. 480. 1202. en *Pagi Breviar. Pontific. Rom. tom.* IV. *pag.* 234.

ADEMARVS DE RVPE, een zoon van Hugo de Rupe, Maarschalk van het Pauselyke hof, en van Dalphina Rogeria of de Beaufort, die een suster was van Paus Gregorius de XI. word als Proost van Oud-Munster vermeld, zynde misschien zyn oom Paus Gregorius de XI. in die waardigheyd opgevolgt, en is overlede den II. Julius des jaars 1381. *Matthaeus de Fundation. pag.* 92. Dat Dalphina de Beaufort, een suster van Paus Gregorius de XI. met Hugo de Rupe getrouwt geweest zy, leert ons *Baluzius in zyn geleerde Aanteken. over de Vitae Papar. Avenion. tom.* I. *pag.* 831. Deselve *Baluz. pag.* 833. *en* 834. heeft ons de kinderen, uyt dit huwelyk gebooren, opgegeve; dog heeft *Ademarus* hier vermeld onder deselve niet gesteld.

WILLEM VAN ZYL, die ook Deken van S. Pieter was, soude eerst, vermits Ademarus de Rupe afwesend was, de Proostdye van Oud-Munster voor hem waargenomen hebben, naderhand hem als Prooft opgevolgt zyn, en die waardigheyd beseeten hebben in het jaar 1380. volgens *de Geschr. Lyst van Buchel.* met wie voor het meerder gedeelte overeenstemt *de Schryv. van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* I. *pag.* 191. Der zyn evenwel een

(1) [K. O. tom. 2. pag. 48.]

ge redenen, die my doen twyffelen, of hy wel oyt Prooft van Oud-Munfter geweeft zy. Want het *Dood-boek van die kerk*, uytgegeve door *Matthaeus in Fundat. Eccleſ.* maakt *pag.* 102. wel gewag van het overlyden van Willem Deken van S. Pieter, dog voegt alleenlyk daarby, dat hy Canonik, en niet dat hy Prooft, van Oud-Munfter was. Daarboven word hy ook in *de Lyften door andere opgemaakt* niet vermeld. En eyndelyk uyt het voorgaande artikel blykt, dat Ademarus de Rupe eerft in het jaar 1381. geftorve zy.

JOHAN KARDINAAL VAN VERCELLE word als Prooft van Oud-Munfter vermeld op het jaar 1381. in *de Geſchr. Lyft van Buchel*, en in *de Beſchryv. van het Utr. Biſdom* (1) *tom.* 1. *pag.* 191.

HENRIK VAN STEENBERGE, een bloedverwant van den Hertog van Gelder, en wel afkomftig uyt de baftarden van Gelderland, was in het jaar 1372. Prooft van Zutphen volgens een brief, door *Slichtenb. in de Gelderſ. Geſchied. lib.* VIII. *pag.* 155. en *pag.* 568. aangevoert, en word als die waardigheyd bekleedende op dat felve jaar, en op het jaar 1374. vermeld by *Lindeborn in Hiſtor. Epiſc. Daventr. pag.* 204. ook op het jaar 1378. by *Slichtenb. pag.* 569. volgens *Lindeborn op de gemelde plaats*, was hy in het jaar 1382. Prooft van S. Salvator, of Oud-Munfter t'Utrecht. Dat hy ook defelve Prooftdye in dat jaar, en in het jaar 1385. befat, getuygen *Buchel in de Geſchr. Lyſt*, en de *Schryver van het Utr. Biſdom* (2) *tom.* 1. *pag.* 191.

In

(1) [K. O. tom. 2. pag. 48.]
(2) [K. O. tom. 2. Pag. 48.]

In het jaar 1387. is hy door Hertog Willem van Gelder als zyn afgesant na Engeland gesonden, en heeft daar met Koning Richard zeker verbond gesloote, volgens een brief daar van zynde, die uytgegeven is door *Pontan. in Hist. Gelr. lib.* VIII. *pag.* 324. en *Rymer in Actis public. Angliae tom.* III. *part.* IV. *pag.* 5. Alwaar hy door Hertog Willem genoemt word *Venerabilis vir Henricus de Steenbergen, Praepositus & Archidiaconus S. Salvatoris Trajectensis, noster consanguineus:* 't geen *Slichtenb. pag.* 164. uyt onkunde der waare betekenis van de woorden *Praepositus & Archidiaconus S. Salvatoris Trajectensis*, te onregt vertaalt *Proost en Opper-Deken van de Kerste-kerk tot Utrecht.* Hy word nog als Proost van Oud-Munster gemeld in het jaar 1394. by *Matthaeus ad Rer. Amorfort. Script. pag.* 228. en is gestorve den XXVII. Julius des jaars 1395. Siet *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 94. alwaar hy *nepos Ducis Gelriae* genoemt word.

ALPHARD VAN LICHTENBERG VAN LANSCROON, een zoon van Roetard van Lanscroon, wiens moeder was Hase van der Sterre, en van Alpharda van Lichtenberg, staat als Proost van Oud-Munster aangetekent in de jaaren 1398. en 1399. by *Buchel in zyn Geschr. Lyst*, en by *den Schr. van het Utr. Bisdom* (2) *tom.* I. *pag.* 191. Hy word Canonik in den Dom den X. November des jaars 1394. in plaats van Henrik Schryver Proost van Aarnhem, die den XXXI. October van dat selve jaar overleden was, volgens *de Aantekeningen van Brock.* Hy is als Proost van Oud-Munster vermeld

(1) [K. O. tom. 2. pag. 48.]

meld op het jaar 1400. by *Matthaeus in Praefat. lib.* III. *de Nobilit. C.* 4. *verso.* sterft in de maand Augustus des jaars 1416. *Brock in zyn Aantekeningen.*

WILLEM EGGAART, HEER VAN PURMEREND, opper-Thesaurier van Holland, is nae het afsterven van zyn huysvrouw, by welke hy kinderen nagelaten heeft, Proost van Oud-Munster geworden, en word gesegt die waardigheyd bekleed te hebben in het jaar 1417. in *de Gescbr. Lyst van Buchel,* en *de Beschryv. van 't Utr. Bisdom* (1) *tom.* I. *pag.* 192. Van dese Willem Eggaart siet *Johann. de Leidis in Chron. Belg. lib.* XXXII. *cap.* XXX. *Sim. van Leeuwen Batav. Illustr. pag.* 203. en *Commel. Beschryv. van Amsterd. tom.* I. *pag* 445. Ik vind aangetekent in *zekere Gescbr. Lyst,* dat dese Willem Eggaart soude overlede zyn den 11. Junius des jaars 1417. Dog het kan wel zyn, dat hy in de maand Junius overleden zy, maar, of het juyst den tweede dag van die maand geweest zy, komt my seer bedenkelyk voor. Want *Johan. de Leidis in Chron. Belg. lib.* XXXII. *cap.* XXX. getuygt, dat dese Willem Eggaart, de dood van Willem de sesde Graaf van Holland gehoort hebbende, twee dagen daar na op het slot te Purmerend, dat hy getimmert had, van hertseer overlede zy. Nu is Graaf Willem te Bouchain in Henegouwe overlede den XXXI. Mey van dat selve jaar 1417. Siet *Joh. de Leidis Chron. Holl. lib.* XXXII. *cap.* XXVII. Nu schynt *den opstelder van de vermelde Lyst* de woorden van *Joh. de Leidis* dus begrepen te hebben, als of Willem Eggaart

(1) [K. O. tom. 2. pag. 48.]

gaart twee dagen na het overlyden van Graaf Willem gestorve was. Dog dan kon hy in Westvriesland niet overleden zyn uyt hertseer over de dood van Graaf Willem, in Henegouwe gestorve. Hier komt by, dat *Commelin* in *de Beschryv. van Amsterd. tom.* I. *pag.* 445. verhaalt, dat het Grafschrift van Willem Eggaart nog staat te Amsterdam in de Nieuwe kerk, alwaar hy ook onder een blauwe sark begrave lyd, ten zuyden van het Choor aan een houte balk tussen twee pylaren met gulde letteren geschreven; in het welk hy gesegt word gestorven te zyn den xv. dag in Julius. Indien het grafschrift daar geboekt echt is, komt het my selfs twyffelagtig voor, of hy wel eens Proost van Oud-Munster geweest zy, om dat daar van dese waardigheyd door hem beseete niet gewaagt word.

PIETER VAN DEN STEYNE, of VAN DER STEEN, een Gelders Edelman, word als Proost van Oud-Munster gevonden op het jaar 1422. in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *de Beschryv. van het Utr. Bisd.* (1) *tom.* I. *pag.* 192. in het jaar 1423. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 107. omtrent het jaar 1433. by *Matthaeus Analect. tom.* IX. *pag.* 415. in het jaar 1436. in *Zekere Geschr. Lyst*, in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (2) *tom.* I. *pag.* 192. De laatste Leen-brief, die hy als Proost van Oud-Munster uytgegeven heeft, is van den XXIV. April des jaars 1436. Hy heeft de Capel van Sint Victor, of Sint Olof, die raakende aan den Dom staat, vernieuwt in het jaar 1423. gelyk blykt uyt een steen in dese Capel gemetselt, waar-

(1) [K. O. tom. 2. pag. 48.] (2) [K. O. ibidem.]

waarop de volgende woorden uytgehouwen zyn: *HANC CAPELLAM NOVAM* FIERI FECIT *PETRUS A STEINEN PRAEPOSITUS HUIUS ECCLESIAE ANNO MCCCCXXIII.*

GYSBERT VAN BREDERODE, van wie in *de Lyst der Dom-Proosten hier voor pag.* 32. breeder gehandelt is, heeft onder andere kerkelyke bedieningen ook beseete de Prooſtdye van Oud-Munſter. Dog wanneer hy tot die waardigheyd gevordert zy, heb ik tot nog toe met geen zekerheyd konne gewaar worde. Dit evenwel is waar, dat hy in de Leen-brieven, welke hy als Dom-Proost uytgegeven heeft, de eerſte maal onder zyn eer-titelen ook die van Proost van Oud-Munſter gebruikt heeft den 1. October des jaars 1438. en dat hy die in de Leen-brieven der Dom-Prooſtdye nog niet aangenomen had in een voorgaande brief van den XII. September desſelven jaars: daar evenwel in het Leen-register der Prooſtdye van Oud-Munſter de eerſte Leen-brief, die hy als Proost dier kerke uytgegeve heeft, ondertekent word den VIII. September des jaars 1438. Vorders word hy als Proost van Oud-Munſter gemeld in het jaar 1443. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 108. in het jaar 1446. by *Matthaeus de Fundat. Eccleſ. pag.* 554. Als hy in het jaar 1455. Biſschop van Utrecht verkore was, heeft hy deſe Prooſtdye afgeſtaan ten behoeve van Willem van Montfoort, die volgt. Dog hoewel hy in het naast-volgende jaar 1456. door Philip van Bourgondie genootſaakt wierd ſig van de Biſschoplyke waardigheyd te ontdoen ten behoeve van desſelfs natuurlyke, dog gewettigde, zoon David van Bourgondie, ſegt men, dat hy evenwel deſelve Prooſt-

dye niet weder heeft konne bekomen; maar gedwonge zy geweest, die by een vredes-verdrag aan Willem van Montfoort te laaten behouden. *Een nog ongedruckte Anonymus in Chron. Dominorum de Breder. cap.* XLV. *Gisbertus maneret deinceps Archidiaconus Trajectensis & Praepositus in summo, sicut prius fuerat. Praeposituram autem Sancti Salvatoris jam resignaverat domino Wilhelmo de Montford.* Siet ook *Joh. de Leidis de Orig. & Gestis Dom. de Brederode cap.* LIV. uytgegeve door *Matthaeus Analect. tom.* II. *pag.* 361. *Heda pag.* 292. *de Schryver van 't Utr. Bisd.* (1) *tom.* I. *pag.* 192. en andere. Dese schynt ook de rede geweest te zyn, waarom Gysbert weynig dagen na het ingaan van het gemelde vredes-verdrag, in een zekere brief van den XXXI. Augustus desselven jaars 1456. die uytgegeven is door *Matthaeus in Analect. tom.* II. *pag.* 482. sig alleenlyk Dom-Proost t'Utrecht noemt. Andere willen, dat onder de voorwaarden, op welke Gysbert van Brederode van zyn verkiesing tot Bisschop van Utrecht afstont, ook mede bedonge was, dat hy Aarts-Diaken en Proost van Sint Salvator t'Utrecht blyve soude. Siet de Schryvers aangehaald door *Buchel ad Hedam pag.* 307. *Batav. Sacra* (2) *tom.* II. *pag.* 482. & andere aldaar genoemt *pag.* 484. Om dit verschil te beslissen, gist *de Aantekenaar over het Batav. Sacr.* (3) *tom.* II. *pag.* 484. dat Gysbert de gemelde Proostdye in het maken van het verdrag voor sig behouden, en eerst naderhand aan Willem van Montfoort afgestaan heeft. Dat dese gissing waar zy, blykt uyt het vredes-verdrag, dat, nog onuyt-

(1) [K. O. tom. 2. pag. 48.] (2) [K. O. tom. 1. pag. 305.]
(3) [K. O. ibidem pag. 306.]

onuytgegeven, hier agter by gevoegt is. Hiermede komt overeen, dat 'er brieven van Gysbert van Brederode en van andere voor handen zyn, waar in hy, na afstant van het Bisdom gedaan te hebben, Proost van Oud-Munster genoemt word. Siet *Matthaeus in Praefat. ad Anonymi Bell. Covordie.* *****2. *de Fundat. Ecclef. pag.* 321. en *de Nobil. pag.* 896. dat hy ook in alle Leen-brieven, die hy voor den II. Maart des jaars 1460. als Dom-Proost uytgegeven heeft, sig Proost van Oud-Munster genoemt, en dese titel voor de eerste maal achtergelaten heeft in een andere Leen-brief, die in het selve jaar 1460. den III. April uytgegeven is. Ook blykt het uyt *het Leen-regifter van Oud-Munster*, dat de laatste Leen-brief, die hy als Proost van Oud-Munster uytgegeven heeft, getekent zy den XIV. Maart des jaars 1460.

WILLEM VAN MONTFOORT, een zoon van Lodewyk van Montfoort, Heer van Hafer-woude, (wiens ouders waren Henrik Borg-graaf van Montfoort en Odilia van Polanen) en van Beatrix van Gaveren, word Canonik van den Dom den XXVII. Augustus des jaars 1457. dog heeft dese prebende weder afgestaan aan Dirk Uterweerden IV. December des jaars 1460. Hy is Proost van Oud-Munster geworde door afstand van Gysbert van Brederode. Dog siet hier van in *het voorgaande Artikel*; waar by ik niets te voegen heb, dan alleen dat *Broek in zyn Aantekeningen* wil, dat hy in het Jaar 1457. in de besitting dier Proostdye soude gestelt zyn. Waar tegen schynt te stryden, dat zyn voorganger Gysbert van Brederode nog als Proost van Oud-Munster alle Leen-brieven, gelyk even gesegt is, uyt-

gegeven heeft, en de eerste, die de naam van Willem van Montfoort voert, getekent zy den XI. Mey des jaars 1460. Hy word als Proost vermeld in het jaar 1460. in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *de Beschr. van het Utr. Bisd.* (1) *tom.* I. *pag.* 192. in het jaar 1461. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 153. *de Nobilit. pag.* 808. in het jaar 1469. by *Matthaeus Analect. tom.* II. *pag.* 241. in het jaar 1480. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 464. in het jaar 1496. by *Matthaeus Analect. tom.* IV. *pag.* 465. in het jaar 1510. by *Matthaeus Analect. tom.* III. *pag.* 468. Hy maakt zyn testament in het jaar 1511. 't geen uytgegeven is door *Matthaeus Analect. tom.* III. *pag.* 469. en sterft den XXVI. Mey des jaars 1514. Siet *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 88. De laatste Leen-brief, door hem als Proost van Oud-Munster uytgegeven, is van den IV. April des jaars 1514.

ADRIAEN FLORISSE, of ADRIAEN VAN UTRECHT, gebore t'Utrecht den II. Maart in het jaar 1459. is eyndelyk Paus van Rome onder de naam van Adriaan de VI. verkore den IX. Januarius des jaars 1521. van wiens geheele levensloop en verscheyde kerkelyke waardigheeden, die hy bedient heeft, breedvoerig gesien kan worden by *de Heer Casp. Burman in Analectis Histor. de Hadriano* VI. Het geen hier ter plaatse dient, en niet overgeslage kan worden, is, dat hy Canonik in het Dom-Capittel wierd den XVI. October des jaars 1505. en Proost 't Oud-Munster in het jaar 1514. en dat hy tot zyn eerste residentie als Prelaat toegelaate zy op den XVII. Junius des gemelde jaars 1514. *Brock in zyn Aantekeningen, de Geschr. Lyst*

(1) [K. O. tom. 2. pag. 48.]

Lyst van Buchel, en *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* 1. *pag.* 192. Men vind hem als Proost vermeld in het jaar 1515. by *Heda pag.* 322. welke waardigheyd hy, nu reeds Paus zynde, nog besat in het jaar 1522. Siet *Matthaeus de Fundation. Eccles. pag.* 72. Hy sterft den XIV. September des jaars 1523. in den ouderdom van LXIV. jaaren, VI. maanden, en XIII. dagen, volgens het graf-schrift hem door Enckevoirt opgericht. Siet *Burman Analect. Histor. de Hadriano* VI. *pag.* 80. 'T is derhalve onder de dwalingen te rekenen, als men segt, dat hy in den ouderdom van LX. jaaren overlede zy, in *le Grand Theatr. Sacr. de Brab. tom.* 1. *part.* 1. *pag.* 92.

WILLEM VAN ENCKEVOIRT, geboore in het jaar 1464. te Mierlo, een dorp in de Meyery van 's Hertogenbosch, in het quartier van Peelland, werd Canonik in het Capittel van den Dom den VII. Februarius des jaars 1505. Deken van 's Hertogenbosch in het jaar 1519. en is door Paus Adriaan de VI. wiens vertroude vriend hy was, tot Dataris, en niet lang daar na tot Bisschop van Tortosa in Spanje aangestelt: die hem ook even voor zyn dood den X. September des jaars 1523. tot Cardinaal verkoren heeft. Na het overlyde van die Paus is hy in zyn plaats door het Capittel van Oud-Munster tot Proost verkooren; in welke waardigheyd hy vermeld word op het jaar 1525. in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (2) *tom.* 1. *pag.* 192. Hy is ook Prooft van S. Rombald te Mechelen geweest, aangestelt zynde in plaats van Philibert Naturelli, die den XXII. Julius des jaars 1529. overlede was. Als

(1) [K. O. tom. 2. pag. 48.] (2) [K. O. ibidem.]

Als naderhand Henrik van Beyeren het Bisdom van Utrecht in handen van Paus Clemens de VII. afgestaan hadde, is hy door hem tot desselfs opvolger benoemt. *Goutbov. Nederlands. Chron. pag.* 591. De bulle van zyn aanstelling in dit Bisdom is hem gegeve den 1. October des jaars 1529. Dog hy is in Italie blyve woonen, en heeft door een gevolmagtigde van dit Bisdom besit genomen op Sondag den XXIV. Julius des jaars 1530. in welk jaar hy als afgesant van den Pauselyken stoel Keyser Karel den XX. Februarius te Boulogne gekroont heeft. Siet *Burmans Analect. Histor. de Hadriano* VI. *pag.* 44. Hy heeft van de Proostdye van Oud-Munster afstand gedaan ten behoeve van zyn Neef, die aanstonts volgt: *de Geschr. Lyst van Buchel*, en *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* 1. *pag.* 192. en is te Rome gestorven op Sondag den XIX. Julius des jaars 1534. en niet den XVIII. Julius, gelyk men wil in *Theatr. Sacr. de Brabant tom.* 1. *part.* 1. *pag.* 14. nog in het jaar 1533. als stelt *Goutbov. in de Nederl. Chron. pag.* 591. of in het jaar 1536. als meent *Suffrid. Petri in Append. ad Bekam.* Siet *de Aantekeningen op de kant van Suffrid Petri*, en *Burmans Analect. Histor. de Hadriano* VI. *pag.* 44.

MICHIEL VAN ENCKEVOIRT, geboortig van 's Hertogenbosch, was een zoon van Gerard Michielsz Lombaerds, en van Isabella van Enckevoirt, suster van den zo even gemelde Kardinaal van Enckevoirt. Dese Gerard, met Isabella getrout zynde, heeft de naam van *Enckevoirt* aangenome. *Brock in zyn Aantekeningen*, en *Burman in Analect. Hist. de Hadriano* VI. *pag.* 44. Hy werd

(1) [K. O. tom. 2. pag. 48.]

werd Canonik in het Dom-Capittel t'Utrecht in de maand October des jaars 1527. en in de besitting gestelt den x. Augustus des jaars 1528. dog staat dese prebende weder af den xx. Januarius des jaars 1535. *de Aanteken. van Brock.* Hy is zyn oom als Proost van Oud-Munster en Deken van 's Hertogenbosch opgevolgt: werd ook Canonik van van de Hoofd-kerk van Loven, en Aerts-Diaken van Kempenland. Siet *de Oudhed. van 's Hertogenbosch pag.* 299. Hy word als Proost van Oud-Munster vermeld in het jaar 1528. ten tyde, dat Keyser Karel. Heer van het land van Utrecht werd, in den brief daar van opgestelt, die uytgegeve is door *Matthaeus de Nobilit. pag.* 859. in het *Utrechts Placcaat-boek tom.* 1. *pag.* 12. en door *de Schryver van het Batav. Sacr.* (1) *tom.* II. *pag.* 565. die sig verbeeld heeft, dat die brief door niemant voor hem in druk uytgegeve was. Hy word nog vermeld in de jaaren 1530. en 1549. in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (2) *tom.* 1. *pag.* 193. is gestorve den 1. Mey des jaars 1556. en begraave te Luyck in de kerk van S. Lambert, als blykt uyt het volgende gedenk-schrift, dat eertyts ter zyner gedachtenis in het midde van de Oud-Munster kerk geplaatst was:

PRAESTANTISSIMO MIRAQVE ERGA EGENOS MVNIFICENTIA PRAEDITO D. MICHAELI AB ENCKEVOORT, TOTIVS CAMPANIAE HVIVSQVE FANI ANTIQVI PRAEPOSITO ET ARCHIDIACONO LAVDATISSIMO, REVERENDISSIMI GVILHELMI AB ENCKEVOORT SS. JOHANNIS ET PAVLI CARDINALIS, HV-

(1) [K. O. tom. 1. pag. 328.] (2) [K. O. tom. 2. pag 49.]

HVIVSQVE VETERIS TRAIECTI EPISCOPI COGNATO, HAEREDES AMICIQVE MEMORIAE ERGO PP. EXCESSIT ANNO MDLVI. KAL. MAII LEODII IN S. LAMBERTI SEPVLTVS. TV, QVAESO, VIATOR, PIIS MANIBVS REGNVM PRECARE AETERNVM. Siet *de Aantekeningea op Hortensii Secessiones Civiles Ultrajectinas.*

ROBERT VAN GLIMES, of VAN BERGEN, was een zoon van Antonis van Glimes, Heer van Bergen op den Zoom, wiens moeder geweest is Arioma de Brimeux, en van Jacqueline van Croy, wiens moeder was Carola, of Charlotta, van Chasteau-briant. Siet *van Leeuw. Bat. Illustr. pag.* 1099. Hy word als Proost van Oud-Munster vermeld op de jaaren 1550. en 1562. in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *de Beschryv. van't Utr. Bisd.* (1) *tom.* 1. *pag.* 193. Dog op het jaar 1550 leefde nog zyn voorsaat Michiel van Enckevoirt, die men evenwel niet stelt, dat voor zyn dood afstant van de Proostdye gedaan heeft: waarom dan ook dese niet voor het jaar 1556. Proost geweest kan zyn. Hy is Bisschop van Luyck geworden in het jaar 1557. in Mey. *Beschryv. van het Utr. Bisd.* (2) *tom* 1. *pag.* 193. en *Chappeav. de Gest. Pontif. Leod. tom.* III. *pag.* 384. welke laatste *pag.* 409. getuygt, dat hy den XI. April des jaars 1564. het Bisdom weder afgestaan heeft: en *pag.* 412. dat hy in Januarius, Februarius, of Maart des jaars 1565. overleede zy. Dog in *zekere Geschr. Lyst der Proosten en Dekenen* word zyn dood gebracht op den XV. Januarius des jaars 1565.

HERMAN GRAAF VAN RENNENBERCH,

(1) [K. O. tom. 2. pag. 49.] (2) [K. O. ibidem.]

BERCH, Heer van Zuylen, Oldenhorn enz. was een zoon van Willem Graaf van Rennenberch, wiens moeder was een Gravin van Erpach, en van Cornelia van Cuylemburg, wiens moeder was Johanna van Bourgondie. Siet *Butkens Troph. de Brab. tom.* II. *pag.* 149. 150. Hy is Canonik te Luyck geweest, en werd in het besit van de Prooſtdye van Oud-Munſter geſtelt den IX. April des jaars 1566. volgens *Zekere Geſchr. Lyſt.* Na de dood van Frederik Schenck van Tautenburg Aartſ-Biſſchop van Utrecht, die den XXV. Auguſtus des jaars 1580. overleden is, werd hy tot zyn opvolger benoemt; dog is nooyt tot het beſit dier waardigheyd geraakt. Siet *de Beſchryv. van 't Utr. Biſd.*(1).*tom.* I.*pag.* 193.*Batav. Sacra*(2) *tom.* III. *pag.* 150. en *de Aanteken. van Foppens over Miraei Opera Diplom. tom.* I. *pag.* 624. die verders getuygt, dat hy ook Praepoſitus S. Crucis te Luyck geweest zy. Hy ſterft te Luyck den XVIII. Januarius des jaars 1585. volgens *Zekere Geſchr. Lyſt*, en *Butkens Troph. de Brab. tom.* II. *pag.* 150.

JACOB VAN PAMELE, geboore te Brugge den XIII. Mey des jaars 1536. uyt het adelyk geſlagt der Vry-Heeren van Pamele, een zoon van Adolph Vry-Heer van Pamele, geheime Raad van Keyſer Karel de vyfde, is geweest Canonik in de kerk van S. Donaas te Brugge, Prooſt van S. Omer, en werd door Philip de II. Koning van Spanje aangeſtelt tot Prooſt van Oud-Munſter t'Utrecht. Dog deſe aanſtelling kan voor hem van geen nut geweest zyn, om dat zyn voorſaat eerſt overleden is, of tot Aartſ-Biſſchop van Utrecht benoemt werd, doe de

(1) [K. O. tom. 2. pag. 49.] (2) [K. O. tom. 1. pag. 390.]

de Staaten en Stad van Utrecht het Spaanse juk reeds afgeschud, en sig met de vereenigde Nederlanden door de unie van Utrecht verbonden hadden. Naderhand werd hy door Koning Philip tot Bisschop van S. Omer benoemt; dog na Brussel reysende is hy voor zyn inhuldiging te Bergen in Henegouwe den XIX. September des jaars 1587. in het LII. jaar van zyn ouderdom overleeden, en in die stad in de kerk van S. Waldetrud begraaven; alwaar hem het navolgende gedenk-schrift opgerecht werd: *NOBILI VIRO IACOBO PAMELIO PRESBYTERO, SVMMO THEOLOGO, DIVI SALVATORIS VLTRAIECTENSIS PRAEPOSITO, ECCLESIAE AVDOMAROPOLITANAE ARCHIDIACONO, ET EIVSDEM ECCLESIAE NOMINATO EPISCOPO, MVLTIS IN CYPRIANVM, TERTVLLIANVM ALIOSQVE SCRIPTORES MONVMENTIS EDITIS CLARISSIMO, INTEMPESTIVA EHEV MORTE ABREPTO FRATRES MAESTISS. PP.* Siet *Sanderi Flandr. Illustr. lib.* III. *pag.* 165. *Val. Andreae Desselii Bibl. Belg. pag.* 425. *Beschryv van 't Utr. Bisd.* (1) *tom.* I. *pag.* 193. 200. *Miraeus in Scriptor. seculi* XVI. *pag.* 223. *ed. Fabric. Sweertius*, en *Het Groot algemeen Woorden-boek in het Artikel Pamelius.*

FLORIS VAN HERMALE, een geboore Hollander, word' Canonik in het Capittel van Oud-Munster t'Utrecht den XV. November des jaars 1564. en den V. April des jaars 1582. door den Raad der Stad Utrecht met meerder andere Canoniken benoemt, en den VI. April daar aanvol-

(1) [K. O. tom. 2. pag. 49.]

volgende benevens ses andere Canoniken door de Ridderschap en overige steeden 's Lands van Utrecht verkooren, om het eerste lid der Staaten van Utrecht te verbeelden. Siet *het Utr. Placcaat-boek tom.* I. *pag.* 199. In het jaar 1586. den XXXI. Julius is hy door de Lycesterse Factie uyt Utrecht gebannen. *Bor Nederl. Hist. het* XXI. *boek pag.* 731. dog is, na dat Lycester door de Koningin Elisabeth uyt Nederland opontbode was, weder in Utrecht gekoome in het jaar 1588. in de maand September. *Bor Nederl. Hist. het* XXV. *boek pag.* 347. Na dat de Proostdye van Oud-Munster lang onbegeeve geweest was, werd Hermale den XIX. Junius des jaars 1592. door de Staaten van Utrecht tot Prooft aangestelt, en den XXXI. derselver maand tot het besit van die waardigheyd geadmitteert. Hy sterft in 's Gravenhage den XVIII. of XIX. Januarius in het jaar 1608. *'T Utr. Placcaat-boek tom.* I. *pag.* 199.

REYNOUD VAN BREDERODE, een zoon van Floris van Brederode, wiens moeder was Maria van Doorn, en van Dorothea van Haeften, wiens moeder was Anna van Spangen, is, nog minderjaarig zynde, aan Hermale als coadjutor toegevoegt den XVII. November des jaars 1607. Hy is na de dood van Hermale in het besit der Proostdye geraakt den II. Mey des jaars 1608. Hy sterft in het jaar 1617. Siet *van Leeuw. Bat. Illustr. pag.* 892. en *Baudart. Gedenkw. Geschied.* IX. *boek pag.* 120.

HANS WOLPHARD VAN BREDERODE, Heer van Haeften, is na het overlyden van zyn broeder Prooft van Oud-Munster geworde den XIX. Augustus des jaars 1618. en in de besit-

ting dier Prooftdye geftelt den VII. September des selven jaars. Hy fterft den III. September des jaars 1655. Siet *van Leeuw. Batav. Illuftr. pag.* 892.

WOLPHARD VAN BREDERODE Vryheer van Vyanen, Ameyde, Burg-Graaf van Utrecht, Heer van Cloetingen, Haeften, Herwynen, Nyveld, Voshol, enz. was een zoon van Hans Wolphard van Brederode, wiens moeder was Dorothea van Haeften, en van Louifa Chriftiana Gravin van Solms-Braunfels, wiens moeder was Agnes Gravin van Witgenfteyn. Hy word tot Prooft van Oud-Munfter, welke waardigheyd na het overlyden van zyn vader eenige tyd onbegeve gebleve was, aangeftelt den XXII. Junius des jaars 1674. en fterft den XXI. Julius des jaars 1679. Siet *van Leeuw. Batav. Illuftr. pag.* 892.

PAUL DE CRAUWELAAR word Prooft van Oud-Munfter aangeftelt door de Ed. Mog. Heeren Staaten van Utrecht, en geraakt in de befitting der Prooftdye den XIII. Maart des jaar 1683. Hy fterft den XXII. September des jaars 1702.

HENRICK VAN NELLESTEYN, word, na dat de Prooftdye lang onbegeve geweeft hadde, door de Ed. Mog. Heeren Staaten van Utrecht tot Prooft van Oud-Munfter aangeftelt den I. Mey des jaars 1715. en neemt befit der Prooftdye den III. Junius daar aan volgende, welke defe waardigheyd nog bekleed. Hy was ook Dom-Deken, als gefegt is *boven pag.* 84. Siet het *Utr. Placcaatboek tom.* I. *pag.* 213.

LYST

LYST
DER DEKENEN
VAN HET CAPITTEL VAN OUD-MUNSTER.

SICCO is de eerste, die ons als Deken van Oud-Munster voorgekomen is. Hy word vermeld op het jaar 1081. in *Zekere Geschreve Lyst.*

WYCHARDUS word vermeld als Deken van de Kerk van S. Salvator (dat is, Oud-Munster) t'Utrecht in een brief van het jaar 1105. by *Lindeborn in Histor. Episcop. Daventr. pag.* 216.

RASO word als Deken van Oud-Munster vermeld op het jaar 1118. Siet *Buchel ad Hedam pag.* 152.

HENRICK komt ons als Deken van Oud-Munster voor in het jaar 1126. Siet *Buchel ad Hedam. pag.* 156. Hy is gestorve den XIII. November, volgens *het Dood-boek van Oud-Munster*, uytgegeve door *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 104. sonder dat'er het jaar-getal bygevoegt word.

WICHARD word als Deken gemeld op het jaar 1126. in *Zekere Geschr. Lyst*, op het jaar 1129. by *Dumbar in't Kerkelyk en Wereltlyk Devent. pag.* 343. op het jaar 1131. by *Buchel ad Hedam pag.* 161. volgens onse gissing *boven pag.* 8. opgegeven, en by *Matthaeus de Jure Glad. pag.* 260. als ook by *Lindeborn in Histor. Episcop. Daventr. pag.* 441. in het jaar 1132. by *Matthaeus Analect. tom.* VI. *pag.* 75. en in *de Oudhed. van Vriesland* (1) *tom.* I. *pag.* 472

(1) [K. O. tom. v. pag. 118.]

472. Volgens *Zekere Gescbr. Lyst* is hy overleden in de maand Augustus, sonder dat 'er evenwel het jaar-getal bygevoegt word. Dat dese Wichard van de voorgaande onderscheyde zy, moet ik uyt de brieven, in welke Raso en Henrick tussen beide voorkomen, besluyten.

LUTBERT, of LUBBERT, komt als Deken van Oud-Munster voor in de jaaren 1134. en 1139. in *Zekere Gescbr. Lyst.* op welke jaaren wy *hier voor pag.* 49. een Dom-Deken van dieselve naam gesien hebben, en *hier onder* ook een Deken van S. Pieter sien sullen: waarom ik sonder nader bewys niet durf vast stellen, dat 'er ook op dese tyd een Deken van Oud-Munster geweest zy, die soo genoemt wierd.

HERMAN word als Deken gevonden in het jaar 1155. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 120. in het jaar 1156. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 459.

LAMBERT word als Deken van Oud-Munster aangehaalt in het jaar 1163. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 542. in het jaar 1164. in *Zekere Gescbr. Lyst.*

HERMAN word als Deken gemeld in het jaar 1164. by *Matthaeus ad Anonym. de Bell. Covordic. pag.* 99.

RUDOLPH word als Deken gewaagt in het jaar 1169. by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covordic. pag.* 100. *en* 103. in het jaar 1176. *op deselve plaats pag.* 104. in het jaar 1188. *ook aldaar pag.* 114. ten tyde van Bisschop Godefrid by *Buchel ad Hedam pag.* 176. Hy sterft den VI. April, sonder dat 'er het jaar-getal bygevoegt word, in *het Dood-boek van Oud-Munster,* by *Matthaeus in Fundation. Eccles. pag.* 84.

WAL-

WALTER word als Deken van Oud-Munster gemeld ten tyde van Otto van Gelder, die Bisschop van Utrecht gekoore werd in het jaar 1212. en overleden is in het jaar 1215. in *een Onuytgeg. Brief hier agter.*

WOLFRAN word als Deken gevonden in het jaar 1224. by *Matthaeus Analect. tom.* VI. *pag.* 56. in het jaar 1225. by *Buchel ad Hedam pag.* 201. en *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 425. in het jaar 1226. by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covordic. pag.* 161. in het jaar 1227. op *deselve plaats pag.* 160. in het jaar 1228. nogmaals op *deselve plaats pag.* 163. en by *Buchel ad Hedam pag.* 203. in het jaar 1235. by *Matthaeus tom.* X. *Analect. pag.* 375. in het jaar 1240. by *Lindeborn in Histor. Episcop. Daventr. pag.* 74. en in *de Oudhed. van het Bisd. van Devent.* (1) *tom.* I. *pag.* 134. in het jaar 1247. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 401. in het jaar 1253. by *Matthaeus ad Rer. Amorfort. Script. pag.* 198. Hy is gestorve den XXVI. September, volgens *het Dood-boek van Oud-Munster*, by *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 102. of in de maand October volgens *Zekere Gescbr. Lyst*, sonder dat op dese of geene plaats het sterf-jaar uytdruckelyk gemeld word.

HENRICK POSCH was een zoon van Rudolph Posch, by *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 88. en van Margareta, by *Matthaeus op de gemelde plaats pag.* 78. alwaar ook zyn broeders vermeld worden, als Johan *pag.* 97. en Herman *pag.* 104. Hy selve word als Deken van Oud-Munster genoemt in de jaaren 1259. en 1271 in *Zekere Ge-*

scbr.

(1) [K. O. tom. 6. pag. 458.]

schr. Lyst. in het jaar 1277. in *een Onuytgeg. Brief hier agter.* in het jaar 1282. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 1666. in het jaar 1294. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 830. Hy is gestorve den x. November van het jaar 1305. Volgens *het Dood-boek van Oud-Munster,* by *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 104.

JOHANNES VISKER, of DEN VISSCHER, was een zoon van Gerard Visscher, by *Matthaeus in Fundat. Eccles. pag.* 77. en van Suaneldis, by *Matthaeus op deselve plaats pag.* 90. alwaar ook *pag.* 89. zyn suster Beatrix voorkomt. Hy word Deken van Oud-Munster gemeld op het jaar 1307. in *Zekere Geschr. Lyst*, en is overlede den XIX. Julius des jaars 1309. by *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 93.

MATTHAEUS, die MATTHAEUS UTENLEEN genoemt word in *Zekere Geschr. Lyst*, was een zoon van Erenbert, by *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 85. en van Mechtelt, by *Matthaeus op de gemelde plaats pag.* 93. Hy komt als Deken van Oud-Munster voor in Zekere brief van het jaar 1313. des sondags voor Kers-dag, en van het jaar 1315. des maandags na S. Matthias dag Apostel. Siet *het Utrechts Placaat-boek tom.* I. *pag.* 753. Hy maakt zyn uyterste-wil in het jaar 1316. die nog niet uytgegeve zynde hier agter bygevoegt is. Hy is gestorve den XI. Januarius van het volgende jaar 1317. volgens *het Dood-boek van Oud-Munster*, by *Matthaeus in Fundat. Eccles. pag.* 77.

GILLIS, of AEGIDIUS, PANSIER was een zoon van Dirck Pansier by *Matthaeus in Fundat. Eccles. pag.* 102. die *Heer Dirk Pansier Ridder* genoemt word in *Zekere Geschr. Lyst.* Zyn moe-

moeder was Jutte, of Judith. *Matthaeus in Fundat. Ecclef. pag.* 80. zyn broeder Herman, by *Matthaeus aldaar pag.* 78. Hy word als Deken van Oud-Munfter gemeld in het jaar 1318. by *Matthaeus Analector. tom.* IX. *pag.* 178. in het jaar 1322. by *Matthaeus de Fundation. Ecclef. pag.* 411. en *tom.* I. *Analector. pag.* 192. in het jaar 1326. by *Matthaeus de Fundation. pag.* 70. Hy is geftorven den IV. September des jaars 1330. volgens *het Dood-boek van Oud-Munfter*, by *Matthaeus de Fundat. Ecclef. pag.* 98.

RUTGER UTENWEERDE word als Deken vermeld op het jaar 1337. in *Zekere Gefchr. Lyst.* Hy fterft den XVI. Mey des jaars 1339. als aangetekent ftaat in *het Dood-boek van Oud-Munfter*, by *Matthaeus de Fundat. Ecclef. pag.* 87.

FREDERIK OSSEKYN word als Deken genoemt in het jaar 1343. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 616. Ik vind in *een Geflagt-lyst van die van Winsfen* aangetekent, dat defe Frederik afkomftig was uyt het geflagt der oude Vrenken, die in het begin der veertiende eeuw in Utrecht gebloeyt, en aldaar verfcheyde ftaatlyke eeramten bedient hebben: en dat'er brieven voor handen zyn, in welke defe Frederik noemt Herman Vrenke Canonik van den Dom zyn broeder, en Mechtelt Vrenke zyn fuster: verders getuygt *defelve Geflagt-lyst*, dat defe Mechtelt Vrenke getrouwt zy met Arnout, zoon van Godfchalck Merfeman, die met het wapen van Winsfen fegelde; als ook dat defe Mechtelt Vrenke gehad heeft onder andere kinderen een zoon Gerrit, die zyn moeders naam Vrenke aangenoomen heeft, en een zoon Godfchalck, die met Adelife van Mont-

 foort

getrouwt gewonnen heeft een zoon Godschalck van Winssen, door wie het geslagt van Winssen verders voortgeplant is. De gemelde Frederik Osfekyn sterft den II. Augustus volgens *het Dood-boek van het Convent van Witte-Vrouwen*, sonder dat het sterf-jaar aldaar uytgedrukt word.

GERARD FOECK was een zoon van Everard Foeck en Hillegond, volgens *het Dood-boek van Oud-Munster*, by *Matthaeus de Fundation. Eccles. pag.* 76. 84. 93. *en* 101. zyn suster word genoemt Bertradis, op *deselve plaats pag.* 104. Men vind hem als Deken vermeld in het jaar 1365. by *Matthaeus Analect. tom.* IX. *pag.* 246. en in het jaar 1383. by *denselve Analect. tom.* II. *pag.* 544. alwaar men zyn testament sien kan. Hy is gestorve den VIII. Maart des jaars 1383. Siet *het Dood-boek van Oud-Munster*, by *Matthaeus de Fundation. Eccles. pag.* 81. dog *het Dood-boek van het Convent van Witte-Vrouwen* brengt zyn dood op den XXII. Maart.

EVERARD FOECK, die een susters zoon van de voorgaande Gerard Foeck genoemt word in *het Utr. Bisdom* (1) *tom.* I. *pag.* 194. word als Deken van Oud-Munster gemeld in het jaar 1385. in *een Ongedrukte Brief hier agter.* in het jaar 1390. by *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 64. in het jaar 1400. by *Matthaeus in Praefat. lib.* III. *de Nobilit. C.* 4. *verso.* in de jaaren 1401. en 1403. by *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 153. in het jaar 1403. by *Dumbar in zyn Kerkelyk en Wereltlyk Deventer pag.* 22. in het jaar 1406. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 184. in het jaar 1409. *by Matthaeus ad Rer. Amorsfort. Scriptor. pag.* 235. in het jaar 1413.

(1) [K. O. tom. 2. pag. 49.]

1413. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 349. Men vind ook in *de Aantekeningen van Brock*, dat hy in het jaar 1404. Canonik in den Dom geweest zy. Hy is gestorve den XXVI. Maart des jaars 1418. *Het Dood-boek van Oud-Munster*, by *Matthaeus de Fundation. Eccles. pag.* 82. *de Aanteken. van Brock*, en *Matthaeus tom.* II. *Analect. pag.* 552. alwaar de goederen, die uyt desselfs nalatenschap aan het Capittel van Oud-Munster gekomen zyn, opgetelt worden. *Het Dood-boek van het Convent van Witte-Vrouwen* meld zyn dood op den XXIX. Maart. In *een zekere memorie* vind ik het volgende aangetekent: *Dominus Everardus Foeck Decanus S. Salvatoris ac nepos Domini Gerardi Foeck ex sorore cum Capitulo suo pavimentum chori cum lapidibus de Namurco* 1800. *fecit, una cum* 32. *gradibus de Namurco, &* 13. *de Dinanto, ante & circumquaque altare positis: item* 14. *imagines cum crucifixo artificialiter per Wilhelmum Scherpsweert aurifabrum civem Trajectensem FF. ponderantes ultra* 152. *marcas argenti, item* 42. *imagines de alabastro, & duas fenestras novas oblongas, tam a latere meridionali, quam aquilonari.* Het komt my voor, dat dit bovenstaande uyt de oude papieren van het Capittel van Oud-Munster getrocken zy: waarom ik het waardig geacht heb, alhier ter gedachtenisse te bewaaren.

HENRICK HOUBERCH, Decretorum Doctor, word Canonik van den Dom in het jaar 1401. volgens *de Aanteken. van Brock.* word gemeld als Deken van Oud-Munster in het jaar 1421. by *Matthaeus de Fundation. Eccles. pag.* 64. in het jaar 1422. by *Matthaeus Analect. tom.* II. *pag.* 561. in het jaar 1423. by *Matthaeus Analect. tom.* IX.

pag. 266. *en* 269. in het jaar 1425. by *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 63. en *Analector. tom.* IX. *pag.* 284. *en* 298. in het jaar 1426. by *Matthaeus tom.* IX. *Analect. pag.* 355. in het jaar 1427. by *Matthaeus Rer. Amorsfort. Script. pag.* 272. en *Analector. tom.* IX. *pag.* 325. *en* 347. Hy is gestorve den XXVI. Julius des jaars 1429. volgens *het Doodboek van Oud-Munster*, by *Matthaeus de Fundation. Eccles. pag.* 94. en *de Aanteekeningen van Brock.*

WOUTER GRAUWERT, was een zoon van Wouter Grauwert, die in het jaar 1408. Burgemeester t'Utrecht was, en van Heylwich van Voorn; wiens wapen men segt geweest te zyn drie roode zuylen op een schild van goud. Hy word als Deken van Oud-Munster vermeld in het jaar 1436. in *een Onuytgeg. Brief hier agter.* in het jaar 1437. by *Matthaeus Analect. tom.* II. *pag.* 5. en in het jaar 1455. by *Matthaeus aldaar pag.* 432. *en* 439. In het selve jaar heeft hy zyn testament gemaakt, het welk *Matthaeus* heeft uytgegeven *Analect. tom.* III. *pag.* 391. Hy is gestorven den 11. September. *Matthaeus de Fundation. Eccles. pag.* 95. en wel in het jaar 1456. gelyk blykt uyt het graf-schrift, dat tot zyn gedachtenis eertyts in de kerk van Oud-Munster, in de Capelle van de Heyligen Martinus en Antonius, in welke hy een Vicarye gesticht heeft, en selfs begraven is, geplaatst was, en dus luyde: *ANNO MCCCCLVI. II. SEPTEMBRIS OBIIT VENERABILIS ET EGREGIUS DOMINUS* Mr. *WOUTERUS GRAUWERT, HUIUS ECCLESIAE DECANUS, FUNDATOR ET DOTATOR ISTIUS ALTARIS, CUIUS ANIMAE PROPITIETUR DEUS.*

DIRCK

DIRCK GRAUWERT, was een zoon van Dirk Grauwert, die als Raad, Scheepe, Schout en Burgemeester der Stad Utrecht van het jaar 1420, tot het jaar 1428. meermaals vermeld word, wiens moeder was Heylwich van Voorn, en van Ida Freyse. Hy is zyn oom Wouter in de Dekanye opgevolgt, en word als Deken van Oud-Munster gemeld in het jaar 1456. by *Matthaeus Analect. tom.* 11. *pag.* 481. in het jaar 1459. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 869. in het jaar 1465. in *Zekere Leenbrief van den Dom-Proost hier agter.* Hy is gestorve den XI. Augustus des jaars 1476. volgens *het Dood-boek van Oud-Munster*, by *Matthaeus de Fundation. Eccles. pag.* 95.

DIRCK UTENWEERT, doctor in de Canonique Rechten, word den IV. December des jaars 1460. Canonik van den Dom 't Utrecht. Wanneer Pieter Mileth in het jaar 1469. overlede was, is hy in zyn plaats aangestelt tot Prooft van Leyden, (by *Orlers in de Beschryv. van Leyden pag.* m. 80. en in *de Oudbed. van Rhynland* (1) *pag.* 91. is hy *Dirck uyter Meere*, of *Dirk Uyttermeere* genoemt) ook was hy in het jaar 1472. Vicaris generaal van Bisschop David van Bourgondie, en in het jaar 1475. Prooft van Elst: en werd als opvolger van Dirck Grauwert in de besitting der Dekanye van Oud-Munster gestelt in het jaar 1476. volgens *de Aantekeningen van Broek.* Hy word als Deken van Oud-Munster vermeld in het jaar 1477. by *Matthaeus ad Chron. Egmondan. pag.* 257. in het jaar 1481. by *Matthaeus Analect. tom.* II. *pag.* 6. Hy is gestorve den XVI. September des jaars 1483. *de Aanteken. van Broek.*

HERMANNUS VAN LOCKHORST was een

(1) [K. O. tom. 3. pag. 824.]

een zoon van Willem van Lockhorst, wiens Moeder was Catharina van Mynden, en van Margareta N. en werd Canonik in het Capittel van den Dom op den xv. April des jaars 1482. gelyk ook op het jaar 1483. na het overlyden van Dirck Utenweert, Deken van Oud-Munster, en eyndelyk in de maant Julius des jaars 1486. Proost van Elst, volgens *de Aantekeningen van Broek*. Hy word als Deken van Oud-Munster vermeld in het jaar 1496. by *Matthaeus Analect. tom.* IV. *pag.* 466. in het jaar 1501. by *Matthaeus ad Rer. Amorsfort. Script. pag.* 343. in het jaar 1503. by *Matthaeus Analect. tom.* I. *pag.* 182. in het jaar 1514. by *Matthaeus de Fundation. Ecclesf. in Praefat.* in het jaar 1517. by *Matthaeus Analect. tom.* I. *pag.* 282. in het jaar 1520. by *Matthaeus in Fundation. Ecclesf. pag.* 272. (op welke plaats men voor *M. D. XXXIX. Febr.* lesen moet *M. D. XX. XIX. Febr.*) in het jaar 1524. by *Matthaeus ad Anonym. de Bell. Covord. pag.* 122. Hy is gestorve den XI. Augustus des jaars 1527. Siet *het Dood-boek van de kerk van Oud-Munster*, by *Matthaeus in Fundation. Ecclesf. pag.* 95. alwaar men voor *M. CCC. XXVII.* lesen moet *M. CCCCC. XXVII.* Dese mis-slag, door onagtsaamheyd begaan, is oorsaak geweest, dat ook *H. V. R. in zyn Aantekeningen op 't Utr. Bisd.* (1) *tom.* I. *pag.* 202. op deselve wys gedwaalt heeft, die evenwel beeter had konnen onderrecht worden door *den Schryver van het Batav. Sacra* (2) *tom.* I. *in de Voor-berigten pag.* CXXXI. op welk boek hy ook selfs aantekeningen geschreven heeft.

Hy

(1) [K. O. tom. 2. pag. 51.]
(2) [K. O. tom. 1. Voor-ber. pag. XXXIII.]

Hy is begraven in de kerk van Oud-Munster, in Sint Antonis Capel; alwaar eertyds tot zyn gedachtenisse dit volgende Graf-schrift gestelt was: *ANNO MDXXVII. XI. MENSIS AVGVSTI OBIIT VENERABILIS ET EGREGIVS DOMINVS HERMANNVS DE LOCKHORST, HVIVS INSIGNIS S. SALVATORIS DECANVS, ET MAIORIS ECCLESIAE TRAIECTENSIS QVONDAM CANONICVS, QVI PRAEFVIT DECANATVI ANNIS XLIIII. ANIMA REQVIESCAT IN PACE.* Uyt dit Graf-schrift blykt, dat de feil, in het gemelde Doot-boek begaan, gelyk gesegt is, verbeetert moet worden. Op de aangehaalde plaats van *Het Batav. Sacra* word getuigt, dat dese Herman van Lockhorst geestelyk Vicaris van Frederik van Blankenheim Bisschop van Utrecht geweest zy. Dog die Bisschop was al in het jaar 1423. overlede, lang eer Herman van Lockhorst geboore wert. Men had derhalven in plaats van dese woorden *van den voornoemden Fredericus* behoore te te schryven *van Fredericus van Baden*. Siet den brief ingelast in *Heda pag.* 321. en *Buchel ad Hedam pag.* 325. alwaar hy te recht segt, dat Herman van Lockhorst Dom-Deken, gelyk wy *boven pag.* 62. gesien hebben, de Oud-oom van desen Herman van Lockhorst Deken van Oud-Munster geweest zy. Verders heeft Herman van Lockhorst Deken van Oud-Munster een natuurlyke zoon nagelaate, genoemt Willem van Lockhorst, die Canonik van Sinte Marie 't Utrecht geworden is den III. November des jaars 1516. en geadmitteert is tot het Capittel den VII. Januarius des jaars 1523. In dat jaar was hy te Rome, en heeft van daar

aan

aan zyn Capittel kenniffe gegeve van het overlyden van Paus Adriaan de VI. Zyn brief is uytgegeven in *Append. ad Hedam pag.* II. en door de Heer *Burman in Analect. Hist. de Hadriano VI. pag.* 504. Hy werd Scholaster van Sinte Marie den III. December des jaars 1539. en overleed den XI. Julius des jaars 1559. in het LXXIII. jaar van zyn ouderdom. Hy is begraven in de kerk van Sinte Marie onder een fark, waar op men dit volgende Graf-schrift gestelt heeft. *D. M. GVIL. LOCKHORST, I. V. DOCTORI, CANONICO ET SCHOLASTICO HVIVS ECCLESIAE TRAIECTENSIS B. MARIAE, AMICI ET EXECVTORES POSTERITATIS ERGO POSVERVNT. VIXIT ANN. LXXIII. OBIIT XI. IVNII MDLIX.* Uyt dit Graf-schrift blykt, dat hy geboore zy in het jaar 1486. en derhalve, wanneer zyn vader reeds Canonik van den Dom en Deken van Oud-Munster was.

GERARD VAN SUGGERODE, of VAN ZUGGERODE, der byden Rechten Doctor, word als Deken van Oud-Munster gemeld in het jaar 1528. by *Hortens. Rer. Ultraject. lib.* VII. *pag.* 158. by *Matthaeus de Nobilit. pagg.* 728. 859. en *in Batav. Sacr.* (1) *tom.* II. *pag.* 566. in het jaar 1529. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 789. Hy is gestorve den 1. Februarius des jaars 1533. *Het Doodboek van Oud-Munster*, by *Matthaeus de Fundation. Eccles. pag.* 78. Dat hy in het jaar 1534. al moet dood geweest zyn, blykt uyt *Matthaeus Analect. tom.* III. *pag.* 480.

CORNELIS VAN MYEROP, van wie wy in *de Lyst der Dom-Proosten pag.* 40. breder gehandelt hebben, is Gerard van Suggerode in de Deka-

(1) [K. O. tom. I. pag. 328.]

kanye van Oud-Munster opgevolgt. Hy word als Deken dier kerke vermeld den XII. Februarius des jaars 1533. volgens de manier van tellen, in die tyd in Holland en elders gebruykelyk, of, gelyk men nu soude rekenen, des jaars 1534. Wanneer hy door Keyser Karel de vyfde tot extraordinaris Raads-Heer van het Hof van Holland aangestelt werd. Siet *de Riemer Beschryv. van 's Gravenhag. tom.* 1. *pag.* 237. Dese Decanye heeft hy in het jaar 1559. wederom afgestaan, gelyk blyken sal, uyt het geene zo aanstonts onder zyn opvolger Willem Taats van Amerongen breder gesegt sal worden. Hier tegen schynen twee bewys-stucken van het jaar 1556. te stryden, die door *de Riemer ter gesegder plaatse* aangevoert worden. Het eerste is het by-schrift van een geschildert glas, door dese Cornelis van Myerop aan de kerk van Gouda vereert: het tweede zyn desselfs Ordonnancien omtrent de Leer en Kerkelyke tucht. Welke byde geen gewag van de waardigheyd van Deken van de kerke van Oud-Munster maken: waar uyt men dan soude konne besluyten, dat hy dese Dekanye al voor het jaar 1556. afgestaan heeft. Dog wat aangaat het eerste, dat is gebreckelyk aangehaalt: want een geloofwaardige oog-getuyge heeft my verseekert, dat op het glas dese woorden geschildert zyn: RE-*VERENDVS D. DOMINVS CORNELIVS A MYEROP PRAEPOSITVS ET ARCHIDIACONVS TRAIECTENSIS, DECANVS ET CANONICVS SANCTI SALVATORIS TRAIECTENSIS ANNO DNI* 1556. in dit byschrift heeft *de Riemer* het woord *DECANVS* overgeslage; waar in ik sie, dat

dat hem *Ign. Walvisch in de Beschryv. van der Goude tom.* II. *pag.* 66. voorgegaan is, en het selve woord uytgelaaten heeft. Aangaande het tweede antwoorde ik, dat de Ordonnancien van den Dom-Proost Cornelis van Myerop niet op het jaar 1556. als by *de Riemer* door een schryf of druk-feil staat, maar op het jaar 1566. versonden zyn, volgens het getuygenis van *den Schryver der Oudhed. van Zeeland* (1) *tom.* I. *pag.* 139. welke door *de Riemer* selfs aangehaalt word. Uyt dese twee bewysen kan dan niet anders opgemaakt worden, dan dat Cornelis van Myerop in het jaar 1556. nog Deken van Oud-Munster was; dog dat hy in het jaar 1566. die Dekany reeds afgestaan had: 't geen ik voor waar erkenne, en tegens myn stelling niet stryd.

WILLEM TAATS VAN AMERONGEN, een zoon van Ernst Taats van Amerongen, wiens moeder was Magdalena Meaux van Vorsselaer, en van Mabelia de Ridder van Lunenburg, wiens moeder was Wendelmoet van Spalle, word Deken der kerke van Oud-Munster door afstant van Cornelis van Myerop, die op de gemelde Decanye een jaarlykse lyf-rente van 150. gulden voor sig behielt. Tot onderpand der betaaling van dese lyf-rente heeft Jan Taats van Amerongen Heer van Groenewoude, een ouder broeder van Willem voornoemt, aan Cornelis van Myerop, als Dom-Proost, twee bysondere leenen, aan de Dom-Proostdye behoorende, opgedraagen den IX. Februarius des jaars 1559. onder voorwaarde, dat hy die weder overgeve soude, wanneer hem dese

(1) [K. O. tom: 4. pag. 35.]

dese lyf-rente of door Jan Taats van Amerongen, of door zyn broeder Willem op andere goedereh tot zyn genoegen verfekert werde. *Het Leen-register der Dom-Proostdye.* Hier op is hy in het besit der Dekanye van Oud-Munster gestelt in Maart of in April voor Paaschen des jaars 1559. *Zekere Geschr. Lyst.* In gevolge der boove vermelde voorwaarde heeft Willem Taats van Amerongen, nu Deken van Oud-Munster zynde, den 1. Junius des jaars 1572. aan den Dom-Proost van Myerop tot onderpand der beloofde lyf-rente gestelt zyn hennip en raap-tienden te *Bodegraave*; die daarom het verband, dat eertyds op de twee eerstgemelde leenen gelegt was, wederom opgeheven, en deselve aan Jan Taats van Amerongen Heer van Groenewoude terugge gegeven heeft. *Het Leen-register der Dom-Proostdye.* Dese Willem Taats van Amerongen werd ook Canonik in den Dom den XVIII. December des jaars 1559. dog heeft van dese prebende wederom afstand gedaan den XXVIII. September des jaars 1564. *de Aanteken. van Brock.* Hy was den IV. Januarius des jaars 1571. geestelyke vicaris van den Aarts-Bisschop van Utrecht: is eyndelyk overleden den IV. Mey des jaars 1592. *de Aanteken. van Brock.*

FOLCKRAD, of FOLKARD, VAN MONTZIMA, I.V. Licentiaat, afkomstig uyt Vriesland, een susters zoon van Viglius Swichemius, is den XXXI. Julius des jaars 1586. Canonik van Oud-Munster zynde, door de Lycestersé factie uyt Utrecht gebannen. *Bor Nederl. Hist. het* XXI. *boek pag.* 731. Doch, dit onweer door het vertrek van Leycester gestilt zynde, is hy weder t'Utrecht gekoomen in de maand September des jaars 1588. *Bor Ne-*

derl. Hist. het XXV. *boek pag.* 347. Hy word, aanstonds na het overlyden van Willem Taats van Amerongen, Deken van Oud-Munster verkooren; welke waardigheyd hy met zyn dood weder ontruymde den XII. October des jaars 1605. *Zekere Geschr. Lyst.* Te onrecht heeft *de Schryver van het Batav. Sacr.* (1) *tom.* I. *in het Voor-berigt pag.* CXXXII. dese *Folckrad van Montzima* vermengt met zyn broeder *Bucho van Montzima*, stellende dat Bucho Deken van Oud-Munster geweest zy, dewelke de Prooftdye van Sint Jan beseten heeft, gelyk onder op zyn plaats blyken sal, en *deselve Schryver in Batav. Sacr.* (2) *tom.* III. *pag.* 145. recht getuygt heeft.

PIETER VAN HONTHORST is na het overlyden van Montzima Deken van Oud-Munster geworden den XXI. of, volgens andere, den XXV. October des jaars 1605. Hy sterft de oudste Canonik der vyf collegiale kerken t'Utrecht den VI. Augustus des jaars 1608.

WILLEM VAN RENESSE, was een zoon van Johan van Renesse Heer van Wulven en Wilp, wiens moeder was Alyd van Bronkhorst van Batenborch, en van Margareta van Renesse van Elderen, wiens moeder was Elisabeth gelegitimeerde dochter van Graaf Henrick van Nassauw. Hy is Deken van Oud-Munster verkooren den XVI. Augustus des jaars 1608. en den VIII. September daaraan volgende door de Heeren Staten van Utrecht bevestigt. Hy word als Deken gemeld in het jaar 1610. by *Matthaeus de Nobilit. in Praefat. lib.* III. E. Hy sterft den VI. Januarius des jaars 1631. en word begra-

(1) [K. O. tom. I. voorberig. pag. XXXIII.]
(2) [K. O. ibid. tom. I. pag. 338.]

graven in de kerk van het convent van Sint Servaas by zyn vader.

JOHAN STRICK word Canonik van Oud-Munster den XXV. October des jaars 1605. en is door Maurits Prince van Oranje, als Stadhouder van de Provincie van Utrecht, in het Lid der Heeren Ge-eligeerden 's lands van Utrecht gestelt den XX. Jannarius des jaars 1620. Hy word Scholaster van Oud-Munster den XVIII. December van het jaar 1621. Deken van die kerk den XIV. Januarius des jaars 1631. Ambachts-Heer van Linschoten den XI. November des jaars 1633. Hy word als Deken gemeld in het jaar 1644. by *Matthaeus in Praefat. lib.* III. *de Nobilit. F. verso.* Hy is gestorven den IV. December des jaars 1648. en werd begraven in den Dom, alwaar zyn wapen-schild met dit opschrift opgehangen is:

AE. M.

REVERENDO NOBILI STRENVOQVE VIRO DOMINO JOHANNI STRICK DE LINSCHOTEN, EQVITI, DOMINO DE LINSCHOTEN, POLANEN, ETC. ECCLESIAE S. SALVATORIS TRAIECTINAE DECANO, SCHOLASTICO, ET CANONICO, NEC NON INTER ILLVSTRES AC PRAEPOTENTES CONFOEDERATAE BELGICAE ORDINES AMPLISS. HVIVS PROVINCIAE NOMINE QVONDAM DELEGATO DIGNISSIMO: QVI OB EGREGIAM IN REBVS AGENDIS ANIMI CONSTANTIAM NON MODO PRINCIPIBVS PATRIAEQVE PLACITE ACCEPTVS, SED ET BONIS OMNIBVS CHARISSIMVS, CVM PER SEX DECADES PLVRESQVE ANNOS DOMI FORISQVE PVLCHRE GLORIOSEQVE VIXISSET, TANDEM TVM ANNORVM TVM NEGOTIORVM GRAVITATE OPPRESSVS, ET SIBI SVISQVE DEFICIENS,

CHAIN HEESWYCK, ACHTHOVEN, ETC. IN SVMMO CIVITATIS TRAIECTINAE DICASTERIO PER SEXAGINTA ANNOS IVDEX INTEGERRIMVS COLLEGII CANONICORVM S. SALVATORIS DECANVS VIGILANTISSIMVS, COLLEGII CVRATORVM AQVARVM BYLEVELDENSIVM PRAEFECTVS PRVDENTISSIMVS, AGGERVM, QVI INFERIOREM LECCAM COËRCENT, CVRATOR PRAESTANTISSIMVS, NATVS ANNO CIↃ IↃCXLII. *XVI. APRILIS ST.V. DECESSIT XI. OCTOBRIS* CIↃ IↃCCXXVII. *PLENVS DIERVM, PLENVS HONORVM, MAGNO SVI RELICTO DESIDERIO, ANNO AETATIS LXXXVI. H. M. F. C. N. M.*

JAN JACOB VAN WESTRENEN, HEER VAN LAUWENREGT word Raadſ-Heer in het Hof van Utrecht den xxx. Qctober des jaars 1715. Canonik in het Capittel van Oud-Munster in het jaar 1718. Hy is na het overlyden van den Heer van Heeswyck door het Capittel van Oud-Munſter Deken dier kerke verkooren den xvii. Januarius des jaars 1728. en is tegenwoordig beſitter dier waardigheyd.

LYST

LYST
DER PROOSTEN
VAN HET CAPITTEL VAN SINT PIETER.

RUDOLPH is de eerste, die ons als Prooft van Sint Pieter voorkomt, gemeld op het jaar 1085. by *Buchel ad Hedam pag.* 142. en by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 436. Het moet derhalven een druk-feyl geacht worden, dat hy in het jaar 1005. als Prooft aangehaald word in *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* 1. *pag.* 255.

ANSFRID word als Prooft van Sint Pieter gevonden in het jaar 1108. by *Buchel ad Hedam pag.* 144. en 147. Hy word *Anfrid* genoemt in *Zekere Geschr. Lyst*, en in *de Geschr. Lyst van Buchel*; *Aufrid* in *de Beschryv. van het Utr. Bisd.* (2) *tom.* 1. *pag.* 255.

GODEBALD word gemeld als Prooft op het jaar 1108. in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (3) *tom.* 1. *pag.* 256. Omtrent dese tyd is ook eene Godebald Prooft van Sint Jan geweeft, als onder op zyn plaats volgen sal: ik twyffel derhalven, of dese hier wel aangenomen kan worden.

DIDERICK word als Prooft gevonden in het jaar 1118. by *Buchel ad Hedam pag.* 152. en by *Lindeborn in Histor. Episcop. Daventr. pag.* 106. in het jaar 1119. in *Zekere Geschr. Lyst*, by *Buchel in zyn Geschr. Lyst*, en in *de Beschryv. van 't Utr.*

(1) [K. O. tom. 2. pag. 64.] (2) [K. O. ibidem.]
(3) [K. O. ibidem.]

Utr. Bisdom (1) *tom.* I. *pag.* 256. in het jaar 1121. by *Lindeborn in Histor. Episcop. Daventr. pag.* 231.

LUZO, die ook LAUZO in *Zekere Geschr. Lyst* genoemt word, is als Proost gemeld in het jaar 1131. by *Lindeborn in Histor. Episcop. Daventr. pag.* 441. in het jaar 1132. by *Matthaeus Analect. tom.* VI. *pag.* 75. en in *de Oudhed. van Vriesland* (2) *tom.* I. *pag.* 472. in de jaaren 1132. en 1134. in *Zekere Geschr. Lyst*, in *Buchels Geschr. Lyst*, en in *de Beschryv. van 't Utr. Bisdom* (3) *tom.* I. *pag.* 256.

ANTHELMUS word onder de Proosten van Sint Pieter opgetelt in het jaar 1133. in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *de Beschr. van het Utr. Bisdom* (4) *tom.* I. *pag.* 256. Dog misschien behoort hy tot het jaar 1131. en dan sal hy dieselve zyn, die op dat jaar onder de naam van *Athellelmus* voorkomt in *een Onuytgeg. Brief hier agter.* Dit so zynde, soude hy voor de voorgaande moeten geplaatst worden.

ALBERO word als Proost gemeld in het jaar 1139. by *Buchel ad Hedam pag.* 160. en in *Zekere Geschr. Lyst*, daar hy ook *Alberto* genoemt word. Hy word *Abezo* genoemt, en gesegt ook Proost geweest te zyn in het jaar 1138. in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (5) *tom.* I. *pag.* 526.

LAMBERT, of LUITBERT, word als Proost ge-

(1) [K. O. tom. 2. pag. 64.]
(2) [K. O. tom. 5. pag. 118.]
(3) [K. O. tom. 1. pag. 64.]
(4) [K. O. ibidem.]
(5) [K. O. ibidem.]

gevonden in het jaar 1145. by *Heda pag.* 165. *en* 167. en in *het Batav. Sacr.* (1) *tom.* II. *pag.* 98.

ANDREAS word gemeld in het jaar 1155. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 120. in het jaar 1157. *in de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (2) *tom.* 1. *pag.* 256. in het jaar 1164. by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covord. pag.* 99.

GODEFRID word als Proost vermeld in het jaar 1169. by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covord. pag.* 100. 103. ten tyde van Bisschop Godefrid van Rheene, by *Buchel ad Hedam pag.* 176. in het jaar 1176. by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covord. pag.* 104. in het jaar 1177. in *een Onuytgeg. Brief hier agter.* in het jaar 1178. in *de Geschr. Lyst van Buchel*, in *Zekere Geschr. Lyst*, en in *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (3) *tom.* 1. *pag.* 256.

WOUTER, ook genoemt WALTER, WIGHER, WIEGER, WIGER, of WIKKER, word gemeld in het jaar 1196. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 382. in het jaar 1200. by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covord. pag.* 134. en by *Lindeborn in Histor. Episc. Daventr. pag* 518. in het jaar 1204. by *Heda pag.* 189. in het jaar 1205. of 1215. (Siet *de Lyst der Dom-Dekenen pag.* 51.) by *Matthaeus Analect. tom.* VI. *pag.* 135. en *Oudhed. van Zeland* (4) *tom.* 1. *pag.* 264. alwaar hy te onrecht *Decanus*, of *Deken*, in plaats van *Praepositus*,

(1) [K. O. tom. 1. pag. 198.]
(1) [K. O. tom. 2. pag. 64.]
(3) [K. O. ibidem.]
(4) [K. O. tom. 4. pag. 66.]

siur, of *Proost*, genoemt wordt. in het jaar 1221. by *Lindeborn in Histor. Episc. Davenır. pag.* 67. in het jaar 1224. by *Matthaeus Analect. tom.* VI. *pag.* 56. in het jaar 1225. by *Buchel ad Hedam pag.* 201. en by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 425. in het jaar 1226. by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covord. pag.* 161. in het jaar 1227. by *denselve aldaar pag.* 160. in het jaar 1228. by *Buchel ad Hedam pag.* 203. Dese *Wouter* of *Walter*, en *Wiger* of *Wicher* worden als twee onderscheyde personen gemeld, de eerste op de jaaren 1196. en 1200. de andere op de jaaren 1226. en 1227. in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* 1. *pag.* 256.

REIMAR word als Proost gevonden in het jaar 1228. by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covord. pag.* 163. in het jaar 1230. by *Matthaeus Analect. tom.* VI. *pag.* 23. in het jaar 1235. by *Matthaeus Analect. tom.* X. *pag.* 375. in het jaar 1239. in *een Onuytgeg. Brief hier agter.* in het jaar 1240. by *Lindeborn in Histor. Episcop. Daventr. pag.* 74. en in *de Oudhed. van het Deventr. Bisdom* (2) *tom.* 1. *pag.* 134. in het jaar 1243. by *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 55. in het jaar 1247. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 401. in het jaar 1250. *in Zekere Geschr. Lyst.* Onder Otto (mogelyk den derde) gekoore Bisschop van Utrecht, by *Matthaeus ad Anonym. de Bello. Covord. pag.* 141.

BAUDEWYN, een zoon des Graaven van Benthem, word als Proost van Sint Pieter gemeld in *Zekere Geschr. Lyst.* en wel op het jaar 1258. in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *de Beschry-*

(1) [K. O. tom. 2. pag. 64.] (2) [K. O. tom. 6. pag. 458.]

schryv. van het Utr. Bisdom (1) *tom.* 1. *pag.* 256. Van het geslagt der Graven van Benthem, uyt het welke dese Boudewyn gesprooten moet zyn, siet *Alting, German. Infer. parte* II. *pag.* 22. en *Teschenmach. in Annal. Cliv. pag.* 459. als ook *de Aanteken. van Ditmar over die plaats.* Ik vind aangetekent in *Zekere Geschr. Lyst*, dat hy de Prooftdye van Sint Pieter by zyn leven afgestaan heeft.

ENGELBERT VAN ISENBROKE is Boudewyn van Benthem in de Proostdye opgevolgt; en word vermeld op het jaar 1267. in *Zekere Geschr. Lyst.* in het jaar 1271. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 271. in de jaaren 1270. en 1272. in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (2) *tom.* 1. *pag.* 256. Hy heeft voor zyn dood afstant van de Proostdye gedaan, volgens *Zekere Geschr. Lyst.*

STEVEN VAN BEUSICHEM staat als opvolger van Engelbert in de Proostdye van Sint Pieter aangetekent op de jaaren 1277. 1281. 1285. en 1290. in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (3) *tom.* 1. *pag.* 256. Hy word ook gemeld in het jaar 1277. in *een Onuytgeg. Brief hier agter.* in het jaar 1282. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 1066. in het jaar 1291. by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covord. pag.* 154.

FREDERICK VAN ZYRCK, te onrecht Proost van de Hoofd-kerk, of van den Dom, genoemt by *Joh. Trithem. in Chron. Hirsaug. ad ann.* 1317. en by *Mersaeus in Elector. Eccles. Catalogo pag.* 374. word als Proost van Sint Pieter gemeld in het jaar 1294. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 830. Dese waardig-

(1) [K. O. tom. 2. pag. 64.] (2) [K.O. tom. 2. pag. 64.]
(3) [K. O. ibidem.]

digheyd besat hy nog in het jaar 1317. wanneer hy, na den dood van Guido van Henegouwe, tot Bisschop van Utrecht gekooren werd. *Beka pag.* 111. *Heda pag.* 238. *de Vermeerderde Chron. van Beka* by *Matthaeus tom.* v. *Analect. pag.* 212. *Joh. de Leidis lib.* XXVII. *Chron. Belg. cap.* XIV. *Magn. Chronic. Belgic. pag.* 294. *Veldenaar pag.* 264. en *desselfs Latynse vertaling* by *Matthaeus tom.* IX. *Analect. pag.* 52. Hy is gestorven den XX. Julius des jaars 1322. Siet *de aangehaalde Schryvers*, als ook *Wilhelm. Procur. Egmond.* by *Matthaeus tom.* IV. *Analect. pag.* 173. en *het Dood-boek van Oud-Munster* by *Matthaeus in Fundat. Eccles. pag.* 93.

BERTOLD word als Proost van Sint Pieter gemeld op het jaar 1330. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 775. ten zy men met groote waarschynelykheyd gissen wilde, dat in den brief, die by *Matthaeus aldaar* uytgegeven is, door de uytschryvers een misslag begaan zy, en *Ricoldum*, in plaats van *Bertoldum*, gelesen moet worden; om dat *Ricoldus* al voor het jaar 1330. en ook daar na als Proost van Sint Pieter genoemt word, gelyk aanstonds gesien sal worden.

RICOUD, of RICOLD, VAN HEEZEWYCK, die ook Canonik in den Dom geweest is, word als Proost van Sint Pieter vermeld in de jaaren 1320. en 1337. in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* I. *pag.* 256. in de jaaren 1324. en 1343. in *Zekere Geschr. Lyst.* My staat voor, eertyds gesien te hebben *een' ouden authentiquen Brief van het jaar* 1330. *des*

(1) [K. O. tom. 2. pag. 64.]

des naesten manendages na dertienden dage, in welke hy als Proost voorquam. Men vind hem ook als Proost op het jaar 1336. by *Dumbar tom.* II. *Analect. vet. aevi pag.* 265. so ook op het jaar 1343. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 616.

WOUTER VAN BLOEMENDAEL word onder het getal der Prooften van Sint Pieter getelt op het jaar 1350. in *Zekere Gescbr. Lyst*, in *de Gescbr. Lyst van Buchel*, en in *de Bescbryv. van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* 1. *pag.* 256.

SWEDER UTERLOE word als Proost gevonden op het jaar 1352. in *Zekere Gescbr. Lyst*, en in *een Onuytgeg. briefbier agter*. in het jaar 1357. in *de Gescbr. Lyst van Buchel*, en in *de Bescbryv. van het Utr. Bisdom* (2) *tom.* 1. *pag.* 256. in het jaar 1360. volgens *Brock in de Gescbr. Lyst der Dom-Prooften*; alwaar hy ftelt, dat dese Uterloe in het jaar 1362. Proost van den Dom verkooren, en den XXII. April des jaars 1378. overleden zy. Siet *boove pag.* 24. Daar en tegen soude Sweder Uterloe Proost van Sint Pieter gestorven zyn in het jaar 1360. Volgens *het Dood-boek van Sint Pieter* by *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 118. Waarom het my nog onzeker voorkomt, of Sweder Uterloe Proost van den Dom, en Sweder Uterloe Proost van Sint Pieter een en deselve persoon zy, dan of zy van den anderen moeten onderscheyden worden.

PELGRIM VAN RYN word als Canonik van Sint Pieter gemeld in het jaar 1364. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 782. *en* 787. Nu vind men in *het Doodboek van Sint Pieter*, by *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 117. dat Pelgrim van Ryn als Proost van Sint

(1) [K. O. tom. 2. pag. 64.] (2) [K. O. ibidem.]

Sint Pieter gestorven zy, sonder dat 'er evenwel jaar of dag word uytgedruckt. Het komt my nogtans waarschynelyk voor, dat hy hier ter plaatse gebragt moet worden: waar in ik so veel te meerder versterkt worde, om dat ook *Buchel in zyn Geschr. Lyst* getuygt, dat hy de Prooftdye van Sint Pieter op het jaar 1367. beseten heeft.

RUDOLPH VAN YSENDOORN, of COCK VAN YSENDOORN, waarschynelyk een zoon van Willem de Cock Heer van Ysendoorn, wiens moeder was Mabelia van Arkel tot Hoekelom, en van Arnolda Keppel, word, door afstand van zyn broeder Wouter van Ysendoorn, Canonik in den Dom in het jaar 1356. Hy komt als Proost van Sint Pieter voor in het jaar 1380. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 267. *en* 382. in het jaar 1385. in *een Onuytgeg. Brief hier agter.* in her jaar 1386. by *Buchel ad Hedam pag.* 264. in het jaar 1388. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 266. in het jaar 1389. by *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 126. en in *een Onuytgeg. Brief hier agter.* in het jaar 1400. by *Matthaeus in Praefat. lib.* III. *de Nobilit.* C. 4. *verso*. Hy is gestorven den 1. Maart, volgens *het Dood-boek van het Convent van Mariendaal*, by *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 440. als ook *het Dood-boek van het Convent van Witte-vrouwen.* en wel in het jaar 1410. volgens *de Aanteken. van Brock, Zekere Geschr. Lyst, de Geschr. Lyst van Buchel,* en *de Beschryv. van 't Utr. Bisd.* (1) *tom.* 1. *pag.* 256.

JACOB VAN LICHTENBERCH, een zoon van Alfard van Lichtenberch, een broeder van Alpharda van Lichtenberch, die moeder was van Alphard van Lichtenberch van Lanskroon, Prooft van Oud-Munster, van wie wy boven gesien hebben pag. 100 werd

(2) [K. O. tom. 2. pag. 64.]

werd Canonik van den Dom den 8. April des jaars 1402. volgens *de Aanteekeningen van Broek.* Hy is Rudolph van Ysendoorn in de Proostdye van Sint Pieter opgevolgt, en word als Proost gemeld den xx. Mey van het jaar 1410. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 401. in het jaar 1415. by *Matthaeus Analect. tom.* v. *pag.* 371. in het jaar 1417. in *een Onuytgeg. Brief.* in het jaar 1423. by *Matthaeus. Analect. tom.* IX. *pag.* 266. 269. in het jaar 1424. by *Matthaeus Analect. tom.* VI. *pag.* 118. in het jaar 1425. by *Matthaeus Analect. tom.* v. *pag.* 284. in het jaar 1426. by *Matthaeus Analect. tom.* v. *pag.* 355. in het jaar 1427. by *Matthaeus ad Rer. Amorf. Scriptor. pag.* 272. en *Analect. tom.* IX. *pag.* 325. 347. in het jaar 1436. in *drie Onuytgegeve Brieven hier agter.* in het jaar 1437. by *Matthaeus Analect. tom.* II. *pag.* 502. en in *een Onuytgeg. brief hier agter.* in het jaar 1449. in *een Onuytgegeven brief hier agter.* Hy is gestorven den II. September des jaars 1449. *Aanteken. van Broek, Zekere Gescbr. Lyst,* de *Gescbr. Lyst van Buchel,* en *de Beschryv. van 't Utr. Bisdom* (1) *tom.* I. *pag.* 256. Hy werd begraven in den Dom, daar boven den ingang van de Sacristie dit Graf-schrift voor hem gestelt is: *ANNO DNI MCCCCXLIX. SECUNDA DIE MENSIS SEPTEMBRIS OBIIT VENERABILIS VIR DNS IACOBUS DE LICHTENBERCH PRAEPOSITUS ECCLESIAE SCI PETRI TRAIECTENSIS, NEC NON HUIUS ECCLESIAE CANONICUS. HIC SEPULTUS. ORATE PRO EO.*

HENRICK DE ROVER VAN WINSSEN een zoon van Godschalck van Winssen, wien moeder was Adelise van Montfoort, uyt het geslagt van

(1) [K. O. tom. 2. pag. 64.]

van Rover, waarom dese haar kleyn-zoon de naam van ROVER *van Winsen* aangenomen heeft, en van Elisabeth Mouwer, wiens moeder was Hilleont van Heemstede, word Canonik van den Dom den XIII. Maart, 1415. en Prooft van Roermond omtrent het jaar 1449. op welk jaar hy ook Prooft van Sint Pieter geworden, en den VI. September desselven jaars in de besitting dier Prooftdye gestelt is: dog werd door Johan Scade, zyn opvolger, en die van zynen aanhang weder afgeset. Hy is overleden den XX. Mey des jaars 1468. *Aanteken. van Brock*, *Geschr. Lyst van Buchel*, en *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* I. *pag.* 256.

Mr. JOHAN SCADE word Canonik ten Dom den VII. Januarius des jaars 1446. op welke tyd hy reets Canonik van Sint Jan was. Hy is, na dat Henrick de Rover van Winssen afgeset was, Prooft van Sint Pieter geworden in het jaar 1449. en overleden in het jaar 1452. volgens *de Aanteken. van Brock*; die ook getuygt, dat dese Johan Scade van Lochem was op het jaar 1415. *Notarius Palatii Apostolici*, ten tyde van de algemeene kerk-vergadering van Constans.

WOUTER VAN DER GOUWE, of VAN DER GOUDE, word Canonik van Sinte Marie den V. en X. April des jaars 1445. Hy is Johan Scade in de Prebende van den Dom opgevolgt den IX. Augustus des jaars 1452. en is zyn opvolger ook in de Prooftdye van Sint Pieter geweest; zynde de eerste Leen-brief, die hy als Prooft van Sint Pieter uytgegeven heeft, en in het Leen-regi-

(1) [K. O. tom. 2. pag. 64.]

regifter aangetekent is, van den VII. April des jaars 1453. In dese waardigheyd word hy gemeld in het jaar 1455. by *Matthaeus Analect. tom.* II. *pag.* 432. en *tom.* III. *pag.* 403. in het jaar 1459. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 896. in het jaar 1461. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 808. en *de Jure Gladii pag.* 153. op welke laatste plaats hy te onrecht *Willem van der Goude* genoemt word. Zyn laatste Leen-brief, in het Capittel geregistreert, is uytgegeven den I. Februarius van het jaar 1474. Hy is overleden den III. April des jaars 1475. volgens *het Dood-boek van Oud-Munster* by *Matthaeus in Fundat. Eccles. pag.* 83. en *de Aanteken. van Brock.*

Mr. JOHAN VAN BOURGONDIE word als Prooft van Sint Pieter t'Utrecht vermeld op het jaar 1476. in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* I. *pag.* 257. Eer wy onderfoeken, of dese Johan van Bourgondie waarlyk de Prooftdye van Sint Pieter beseeten heeft, ftaat ons na te speuren, wie zyn ouders geweest zyn, en wat bedieningen hy bekleedt heeft. *Mieris in de Histor. der Nederlandsche Vorsten* heeft ons *tom.* I. *tusschen pag.* 94. en 95. een Geslagt-lyst opgegeven der Bastard-Kinderen van Philips den Gooden, Hertog van Bourgondie, onder welke hy ook meld *Jan Prooft van Sint Donaas te Brugge* XV. *Januarius* 1438. *Raadsheer van Hertog Karel den Stouten, Prooft van Sint Pieter t'Utrecht* 1476. *Protonotarius Apostolicus.* Hy ftelt derhalven, dat hy een broeder geweest zy van David, en van Philips van Bourgon-

(1) [K. O. tom. 2. pag. 65.]

gondie, die byde Bisschoppen van Utrecht geweest zyn, dog dat zy uyt drie verscheyde moeders gebooren waren. Met hem komt ten naesten by overeen *Boxhorn in zyn Byvoegs. op Reygersbergens Chronyk van Zeeland 2. Deel pag.* 324. die insgelyks onder de natuurlyke kinderen van Philips den Goeden telt *Jan van Bourgondie, Proost van Sint Donaas te Brugge.* Dog *Vredius* heeft met goede en onwedersprekelyke getuigenissen beweesen, dat Jan de Onvertzaagden, Hertog van Bourgondie, de vader van Philip de Goede, by Margareta van Borssele verwekt heeft een' natuurlyken zoon, Jan van Bourgondie genoemt, die eerst Ridder, naderhand Proost van Sint Donaas te Brugge, en eyndelyk Bisschop van Kamerik geweest is. Siet *Vredius in Genealog: Comit. Flandr. tab.* XVIII. en *zyne Probation. Genealog. part.* 11. *pag.* 362. enz. Dat nu *Boxhorn*, en, die hem daar in navolgt, *Mieris* stellen, dat Jan van Bourgondie Proost van Sint Donaas, een zoon van Hertog Philip de Goede geweest zy, schynt hier door veroorsaakt te zyn, om dat ook Hertog Philip de Goede, een natuurlyke zoon, Jan van Bourgondie genoemt, gehad heeft: dog die is geen Proost van Sint Donaas, maar Proost van Aire, en van onse L. Vrouwe te Brugge geweest. Siet wederom *Vredius in Geneal. Comit. Flandr. tab.* XIX. en desselfs *Probation. Geneal. part.* 11. *pag.* 406. Van desen Proost van Aire en van onse L. Vrouwe te Brugge kan ook gesien werden *Sander. Flandr. Illustr. tom.* 11. *pag.* 84. daar hy getuygt, dat hy in het jaar 1499. overleden zy. Wat Jan van Bourgondie, den natuurlyken zoon van Jan den Onvertzaagden, selfs aangaat, hy heeft de Proost-

dye

dye van Sint Donaas bekoomen van zynen broeder Philip den Goeden, Hertog van Bourgondie, den VII. Januarius des jaars 1438. volgens *Sanderus Flandr. Illustr. tom.* II. *pag.* 66. of den VI. Januarius desselven jaars, volgens *de Nieuwe Chron. van Vlaenderen tom.* II. *pag.* 261. welke ook *pag.* 266. getuygt, dat hy den VIII. Mey van het selve jaar in het besit deser Proostdye gestelt zy. Hy werd Bisschop van Kamerik in het volgende jaar 1439. op welken tyd David van Bourgondie, de natuurlyke zoon van Philip de Goede, Hertog van Bourgondie, die namaals Bisschop van Uttecht geweest is, in zyn plaats tot Proost van Sint Donaas aangestelt is. Siet *Sanderus in Flandr. Illustr. tom.* II. *pag.* 66. Van desen Bisschop van Kamerik kan men nasien *Carpent. Histoir. de Cambray tom.* I. *pag.* 405. alwaar hy wil, dat Jan van Bourgondie, eer hy tot de Bisschoplyke waardigheyd verheven werd, getrouwt heeft Johanna, of Margareta Absalon, en by haar verwekte eenen zoon, Philip Jan van Bourgondie, Heer van Herlaer, enz. dat hy ook nog daarboven verschyde natuurlyke kinderen nagelaaten heeft. Dog *Vredius in Geneal. Comit. Flandr. Tab.* XVIII. en *in Probat. Geneal. part.* II. *pag.* 370. en 371. getuygt niet alleen, maar bewyst ook, dat Bisschop Jan van Bourgondie acht natuurlyke kinderen uyt acht verscheyde vrouwen, en onder andere Jan Heer van Herlaer enz. uyt Margareta Absalon overgewonnen heeft. Hy is gestorven te Mechelen den XXVII. April des jaars 1480. en werd begraaven te Brussel, in welke stad hy, als zynde Raads-heer van Hertog Kaerl den Stoute, sig meerendeel opgehouden had, in de Kerk van

Sinte Gudule voor het hoog autaar. Siet *Vredius in Probat. Geneal. part. II. pag.* 363. alwaar hy ook zyn graf schrift opgeeft, dat uyt hem overgenoomen wordt in *le Grand Theatre Sacré de Brabant tom. I. part. II. pag.* 188. Uyt dit Grafschrift blykt, dat *Sanderus in Flandr. Illustr. tom. II. pag.* 66. sig vergist, stellende dat hy *te Brussel in het jaar* 1479. overleden zy. Dat nu eyndelyk dese Jan van Bourgondie Proost van Sint Pieters kerk t'Utrecht geweest zy, komt onwaarschynelyk voor. Want voor eerst vind ik niet, dat iemant, behalven de Schryvers boven vermeld, hem die waardigheyd toeeygent. Ten tweede zyn 'er andere, die, de Lyst der Proosten van Sint Pieter t'Utrecht opgevende, hem overslaan. Ten derde is het niet waarschynelyk, dat hy, verscheyde geestelyke waardigheden bekleedt, en wel insonderheyd den Bisschoplyken stoel van Luymerik seven en dertig jaaren beseeten hebbende, eyndelyk in het laatste van zyn leven, op het jaar 1476. Proost van Sint Pieter t'Utrecht heeft willen worden. Indien nochtans Jan van Bourgondie, zoon van Hertog Jan den Onvertzaagde, ergens Proost van Sint Pieter genoemt word, moet men niet verstaan, dat hy Proost van Sint Pieter 't Utrecht, maar Proost van Sint Pieter te Ryssel geweest zy. Ten minste *Sanderus in Flandria Illustr. tom.* II. *pag.* 66. getuygt, dat onder de verscheyde waardigheden door hem bekleedt ook dese geweest zy, dat hy was *Praepositus S. Petri Insulensis & Canonicus Anderlechti*, of *Proost van Sint Pieter te Rysel, en Canonik te Anderlecht.* Dit is evenwel waar, dat 'er eene Jan van Bourgondie omtrent dese tyd geweest zy, die eenig recht op de Proost-

Prooftdye van Sint Pieter t'Utrecht gehad heeft; de wyl ik fie, dat 'er in het Leen-regifter dier kerke een brief is van den xv. Maart des jaars 1478. uytgegeven door Mr. *Johan Knyf, Stadhouder des Eerbaren Heeren Johan van Bourgondie, Proost der kerke van Sint Pieter.* Dog doordien 'er in dat Leen-regifter geen andere brieven op zyn' naam uytgegeven voorkomen, en Heesboom, die volgt, niet alleen na, maar ook voor dien tyd verfcheyde Leen-brieven als Prooft uytgegeven heeft, beken ik gaarne niet te weten, waarop dat recht gegrond zy. Verders komt het my waarfchynelyk voor, dat defe Jan van Bourgondie, op wiens naam die eene Leen-brief vergunt is, niet een zoon van Jan den Onvertzaagde, maar van Philip den Goeden geweeft zy, welke meer andere geeftelyke bedieningen gehad heeft, als wy zo eeven gefien hebben.

JOHAN HEESBOEM, of HEESBOOM, is Wouter van der Goude in de Prooftdye van Sint Pieter gevolgt. Syn eerfte Leen-brief als Prooft, die in het Leen-regifter aangetekent ftaat, is uytgegeven den xvi. December des jaars 1475. Hy word als Prooft van Sint Pieter gemeld op den iii. Junius des jaars 1478. in *de Gefchr. Lyft van Buchel*, en in *de Befchr. van het Utr. Bifdom* (1) *tom.* i. *pag.* 257. op het jaar 1479. 1494. en 1496. in *Zekere Gefchr. Lyft.* op het jaar 1496. by *Matthaeus Analect. tom.* iv. *pag.* 450. Hy was ook Prooft van Sint Andries te Ceulen, en ftierf aldaar den xiii. Junius des jaars 1506. volgens *Zekere Gefchr. Lyft.* Het welk indien 't waar is, moet men vaft ftel-

(1) [K. O. tom. 2. pag. 65.]

stellen, dat Johan Heesboom de Proostdye van SintPieter voor zynen doodt ten voordeele van zynen opvolger afgestaan heeft. Want in het Leen-register van Sint Pieter zyn geen brieven op zynen naam als Prooft later gegeven, dan op den xxx. Augustus des jaars 1495. En zyn opvolger heeft al vroeger Leen-brieven vergunt, dan Heesboom gesegt word gestorven te zyn.

NICOLAAS VAN BOURGONDIE, die men segt een natuurlyke zoon geweest te zyn van Antonis, den grooten Bastard van Bourgondie, Graaf van la Roche, word als Prooft van Sint Pieter gemeld in het jaar 1498. in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *de Beschryv. van het Utr. Bisdoms* (1) *tom. 1. pag.* 257. De eerste Leen-brief, die in het register van Sint Pieter op zyn naam als Prooft voorkomt, is van den xxvi. Januarius des jaars 1499. Hy komt ook als Prooft voor in het jaar 1519. in *Zekere Geschr. Lyst.* De laatste Leenbrief op zyn naam is van den x. Mey des jaars 1520. Uyt dit alles blykt onwedersprekelyk, dat Nicolaas van Bourgondie de Proostdye van Sint Pieter beseeten heeft; dog of hy een zoon van Antonis geweest zy, kan ik niet voor vast verseekeren. Ten minsten ik vind hem nog by Vredius, nog by Boxhorn, nog by Mieris, die ons de Geslagt-lyst der Bastarden van Bourgondie opgegeven hebben, onder de kinderen van Antonis opgetelt. Ik weet ook niet, wiens zoon hy dan geweest sal zyn, omdat ik nergens, buyten de gemelde plaatsen, van hem gewag gemaakt vinde.

JA-

(1) [K. O. tom. 2. pag. 65.]

JACOB SIMONETTA, Auditeur van de Rota, en naderhand Cardinaal, is ook Prooft van Sint Pieter geweeft, zynde de eerfte Leen-brief, die op zyn naam als Prooft uytgegeven, in het regifter aangetekent is, van den IX. December des jaars 1521. de laatfte is van den II. April des jaars 1529.

PIETER VAN BEKE VAN GELDROP, die *Verbeek van Geldorp* in *Zekere Gefchr. Lyft* genoemt word, is Prooft van Sint Pieter geweeft. *De gemelde Lyft* fegt, dat zyn voorganger Simonetta de Prooftdye tot zyn behoef afgeftaen heeft in het jaar 1523. In het Leen-regifter van Sint Pieter zyn maar twee brieven, die hy als Prooft uytgegeven heeft, aangetekent, zynde beyde van het jaar 1524. de eerfte van den XXIII. Mey, de andere van den XXVI. Auguftus. Dog dat Simonetta na die tyd weder Prooft geworden zy, of ten minften door hem als Prooft nog lang de verleyen der leenen gedaan zyn, blykt uyt het voorgaande artikel.

FREDERICK SCHENCK VAN TOUTENBURG, een zoon van Georgius Schenck, Baron van Toutenburg, Ridder van het gulde Vlies, en Stadhouder van Vriesland, Groeningen, en Overyffel, en van deffelfs eerfte vrouw Anna Vos van Steenwyk, word Canonik van den Dom den XVII. Auguftus des jaars 1522. en, door afftand van Geldrop, of liever Simonetta, Prooft van Sint Pieter, in de maand Februarius des jaars 1529. De eerfte Leen-brief, die op zyn naam als Prooft uytgegeven in het Leen-regifter aangetekent ftaat, is van den XXX. November des jaars 1529. Hy is ook Prooft van Oldenzeel geweeft. Na den doodt van Georgius van Egmont, die den XVI. September

des jaars 1559. overleden is, volgens *Suffridus Petri in Append. ad Bekam*, en *van Leeuw. Batav. Illustr. pag.* 952. en niet den XVI. November, als *de Schryver van het Batav. Sacra* (1) *tom.* II. *pag.* 629. verhaalt, is hy tot zyn opvolger aangestelt, en den XIII. November des jaars 1561. tot Aarts-Bisschop van Utrecht ingehuldigt: welke waardigheyd hy beseten heeft tot zynen doodt toe, die voorviel op den XXV. Augustus des jaar 1580. in den ouderdom van LXXVII. jaaren. Alhoewel hy nu Aarts-Bisschop geworden was, heeft hy evenwel de Prooftdye van Sint Pieter behouden. Want in 't Leen-regisster zyn nog brieven van hem aangetekent, gegeven den XXVII. Mey des jaars 1564. Hy werd begraven in den Dom, nevens de deur van de Sacristie, daar zyne tombe sonder eenig graf-schrift nog tegenwoordig gesien word. *Aanteken. van Brock, Zekere Geschr. Lyst, de Geschr. Lyst van Buchel, de Beschr. van het Utr. Bisd.* (2) *tom.* I. *pag.* 257. *Batav. Sacra* (3) *tom.* III. *pag.* 2. en 29. en *Foppens ad Aub. Miraei opera Diplom. tom.* I. *pag.* 624.

WOUTER KERKHOVEN, die *Kerkborne* genoemt word in *de Beschryv. van 't Utr. Bisd.* (4) *tom.* I. *pag.* 257. *Kerkborne* in *Zekere Geschr. Lyst.* en *Kerkhoeven* in *het Devent. Bisdom* (5) *tom.* I. *pag.* 368. was geboortig van Diessen, een dorp in Brabant, en is Deken van Oldenzeel geweest. Siet *Lindeborn Histor. Episcop. Daventr. pag.* 192. en

(1) [K. O. tom. 1. pag. 345.]
(2) [K. O. tom. 2. pag. 65.]
(3) [K. O. tom. 1. pag. 353. en 360.]
(4) [K. O. tom. 2. pag. 65.]
(5) [K. O. tom. 6. pag. 516.]

en *de Beschryv. van het Devent. Bisdom* (1) *tom.* 1. *pag.* 368. Hy is, na dat Frederik Schenck van Toutenburg de Proostdye nedergelegt had, en deselve van het midde des jaars 1564. onbegeven gebleeven was, door Philip Koning van Spanje tot Prooft van Sint Pieter aangestelt den XVIII. Augustus des jaars 1569. *Matthaeus in Fundat. Eccles. pag.* 46. Zyne aanstelling tot Prooft word gebracht op den XVI. December desselven jaars, in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *de Beschr. van het Utr. Bisdom* (2) *tom.* 1. *pag.* 257. De eerste Leen-brief, door hem als Prooft uytgegeven, en in het Leen-boek geregistreert, is van den XX. Januarius des jaars 1570. de laatste van den XXIII. April des jaars 1580. in *Zekere Geschr. Lyst* word getuygt, dat hy te Groeningen in den maant Augustus des jaars 1584. overleden zy.

WILLEM VAM ALENDORP, een zoon van Johan van Alendorp, wiens moeder was Walburch van Nieuwenaer, en van Margareta van Hennin, word Prooft van Sint Pieter den 1. September des jaars 1580. *de Geschr. Lyst van Buchel*, en *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (3) *tom.* 1. *pag.* 257. Uyt het naast voorgaande artikel blykt, dat Kerkhoven, die voor hem de Proostdye gehad heeft, op dien tyd, als Alendorp deselve bequam, nog leefde. Doordien hy nu gesegt word te Groeningen gestorven te zyn, en de Stad Groeningen op het jaar 1580. wanneer Alendorp aangestelt is, van de Unie van Utrecht tot de partye

(1) [K. O. tom. 6. pag. 516.]
(2) [K. O. tom. 2. pag. 65.]
(3) [K. O. ibidem.]

tye des Konings van Spanje afgevallen is, kan het wel zyn, dat Kerkhoven in dese saak ingewikkelt geweest, en daarom van de Proostdye ontset is. Der is in het Leen-boek van Sint Pieter maar een brief van hem als Proost geregistreert, die uytgegeven is den XIV. April des jaar 1593.

ADOLPH VAN ALENDORP is na zyn broeder Willem Proost van Sint Pieter geworden den XXVIII. Augustus des jaars 1595. *de Geschr. Lyst van Buchel*, en *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* 1. *pag.* 257. De eerste Leen-brief, door hem als Proost verleent, en in het register aangetekent, is van den XX. Mey des jaars 1597. de laatste van den XVII. November des jaars 1623. Ik vind in eene Geslagt-lyst deser familie, dat hy Lieutenant-Colonel van een regiment infanterie, en Gouverneur van Schenkenschans geweest, en in het jaar 1628. overleden zy. Ik geloof evenwel, dat hy reets voor dien tyd gestorven was. Ten minsten uyt het Leen-register van Sint Pieter blykt, dat de Proostdye al vaceerde den VII. Julius des jaars 1625. en nog niet begeven was den XIII. April des jaars 1633.

JOHAN VAN WYCK bekomt zyn Commissie als Proost van Sint Pieter den IV. Julius des jaars 1633. Derhalve *Buchel*, getuygende in *de Geschr. Lyst*, dat hy in Junius 1633. Proost geworden zy, heeft sig eene letter misschreven; welken niet alleen daarin gevolgt heeft *de Schryver van het Utr. Bisdom* (2) *tom.* 1. *pag.* 257. maar heeft nog daar booven het jaar 1639. in plaats van 1633. ge-

(1) [K. O. tom. 2. pag. 65.]
(2) [K. O. ibidem.]

gemeld. De eerste Leen-brief, die op zyn naam als Prooft in het regifter aangetekent staat, is van den XII. Julius des jaars 1634. de laatste van den XI. November des jaars 1647. Hy sterft den IX. Januarius des jaars 1648. en heeft na zynen doodt de Proostdye meer dan dertig jaaren gevaceert.

EVERARD BOTH VAN DER EEM heeft door begeving van zyn Hoogheyd Willem de derde, Prins van Oranje, de Proostdye van Sint Pieter bekomen den XI. Julius des jaars 1679. en is door het Capittel in de besitting dier waardigheyd gestelt den XII. Februarius des jaars 1680. De eerste Leen-brief, die op zyn naam in het regifter aangetekent is, was van den XX. October des jaars 1679. en bygevolge al uytgegeven, eer hy nog plechtelyk in de besitting der Proostdye gekoomen was. Hy heeft voor zyn doodt de Proostdye aan zynen opvolger afgestaan, en sterft den XV. April des jaars 1688. Het is derhalven aanmerkens waardig, dat 'er nog een Leen-brief op zyn naam na zyn doodt uytgegeven zy op den XXII. Mey des jaars 1688. die in het Leen-boek geregistreert is. Hy werd begraven in de Kerk van Sint Pieter, daar zyn wapen met dit opschrift hangt. *VIRO AMPLISSIMO EVERARDO BOTH VAN DER EEM, SENATORI SUPREMI TRIBUNALIS, QUAESTORI GENERALI REDITUUM DOMINICORUM, ET MAGISTRO CENSUUM DIOECESEOS TRAIECTINAE, PRAEPOSITO, ARCHIDIACONO, ET CANONICO AD D. PETRI, MAESTISSIMA SOROR H. M. P. C. O. XV. APRIL.* CIↃIↃCIIXC.

JACOB SCHOT heeft door resignatie van Everard

and Both van der Eem, en uytkracht van zekere acte van permisfie van Willem de derde, Prins van Oranje, het recht verkregen om tot de Prooftdye van Sint Pieter geadmitteert te worden, en is dienvolgens door het Capittel in het befit derfelve geftelt den XII. Julius des jaars 1688. Hy was voor den XVI. Augustus des jaars 1691. overleden, om dat ik fie, dat op die tyd de Leen-brieven als Sede praepofiturae vacante uytgegeven zyn.

COENRAAD BORRE VAN AMERONGEN, Heer van Bergefteyn, een zoon van Frederik Borre van Amerongen, Heer van Kersbergen, (fiet onder de Dekens van Sint Pieter) wiens moeder was Nicolaa van Baexen, Vrouwe van Kersbergen en Koninxvry, en van Gerendina Borre van Amerongen, wiens moeder was Elifabeth van Brakel, is Proost van Sint Pieter geworden den XVI. Augustus des jaars 1708. en den XXIII. Augustus in het befit derfelve geftelt. Hy fterft het laatfte mans oir van zyn geflagt den VII. Februarius des jaars 1724. en werd begraven in de Sint Pieters kerk: alwaar zyn wapen-kas (zynde het wapen gebroken, en in het graf geworpen) met defe feftien quartieren en het volgende opfchrift hangt:

Borre van Amerongen.	*Borre van Amerongen.*
Baexen.	*Brakel.*
Daerl.	*Daerl.*
Zuylen van de Haer.	*Doornick.*
Pallaas.	*Pallaas.*
Zuylen van Hermelen.	*Tempier.*
Waffenaar van Duvenvoorde.	*Waffenaar van Duvenvoorde.*
Schagen,	*Haerfelte.*

VIRO NOBILISSIMO,
ATQUE ANTIQUISSIMA STIRPE
NOBILIUM APUD TRAIECTINOS MAIORUM ORTO,
CONRADO BARONI BORRE VAN AMERONGEN,
DYNASTAE BERGESTEINII,
DEI GRATIA PRAEPOSITO ET ARCHIDIACONO
CAPITULI D. PETRI,
QUI ULTIMUS ILLUSTRISSIMAE
ET DE REP. TRAIECTINA OPTIME MERITAE
GENTIS
IN IPSO FLORE AETATIS,
ANNOS XXXIV. NATUS,
OBIIT DIE VII. FEBRUARII ANN. CIƆIƆCCXXIV.
H. M. F. C. VIDUA MOESTISSIMA
IOSINA ANTONIA BARONISSA
TAATS VAN AMERONGEN.

JOHAN DE ROTHE is Proost van Sint Pieter geworden den 11. Junius des jaars 1724. en opden 111. daaraan volgende in de besitting der Proostdye gestelt; die deselve heeden nog besit.



LYST

LYST
DER DEKENEN
VAN HET CAPITTEL VAN SINT PIETER

THIETBALD is de eerste, die ons als *Deken* van Sint Pieters kerk voorkomt in het jaar 1081. in *Zekere Geschr. Lyst.*

HERMAN word als Deken van Sint Pieter vermeld op het jaar 1108. in *de Geschr. Lyst van Buchel.* Doch *Brock* wil, dat hy op datselve jaar Deken van de kerke van Sinte Marie geweest zy.

OTTO word als Deken deser kerke op het jaar 1118. ons opgegeven in *de Geschr. Lyst van Buchel.* Dog ik vermoede, dat *Buchel* hier omtrent gedwaalt heeft, en gelyk van den voorgaanden Herman, soo ook van desen Otto, welke byde Dekens van Sinte Marie geweest zyn, te onrecht Dekenen van Sint Pieter gemaakt heeft. Ten minsten, wy sullen *onder in de Lyst der Dekenen van die kerk* toonen, dat een zekere Otto op dat jaar Deken van Sinte Marie geweest zy.

LUTBERT word als Deken van Sint Pieter gevonden in een brief van het jaar 1131. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 360. Dese brief is met veel misslagen uytgegeven door *Buchel ad Hedam pag.* 161. want niet alleenig word deselve aldaar gesegt gegeven te zyn, *in het jaar MCXXX.* siet *boven pag.* 8. maar ook worden onder de getuygen ver-

vermeld *de S. Petro Decanus*, *Theodr. Freso* &c. waaruyt men soude opmaken, dat Theodoricus in het jaar 1131. Deken van Sint Pieter geweest zy. Doch *Matthaeus* heeft een veel beeter afschrift van dien brief in handen gehad, en volgens het selve uytgegeven *de S. Petro Lubertus Decanus*, *Thiedricus*, *Freso*, &c. Dat nu Lutbert om desen tyd de Dekanye van Sint Pieter beseeten heeft, blykt uyt meer andere plaatsen. Want hy word in die waardigheyd gemeld op het volgende jaar 1132. by *Matthaeus Analect. tom.* VI. *pag.* 75. en in *de Oudhed. van Vriesland* (1) *tom.* I. *pag.* 472. in het jaar 1134. by *Miraeus Diplom. Belgic. lib.* I. *cap.* LIII. en in het jaar 1139. by *Buchel ad Hedam pag.* 160. Ook word 'er in *Zekere Gescbr. Lyst* getuygt, dat hy op de jaaren 1121. 1132. en 1134. Deken geweest zy.

JOHANNES word als Deken van Sint Pieter gemeld op het jaar 1147. in *Zekere Gescbr. Lyst*, en in *de Gescbr. Lyst van Buchel*.

HERMAN word als Deken van Sint Pieter vermeld in het jaar 1155. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 360. in het jaar 1157. in *de Gescbr. Lyst van Buchel*. in het jaar 1163. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 543. in het jaar 1164. by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covord. pag.* 99. in het jaar 1169. by *den selven ibid. pag.* 100. en 103. in het jaar 1176. nog by *denselven ibid. pag.* 104. in het jaar 1178. in *Zekere Gescbr. Lyst*, en in *de Gescbr. Lyst van Buchel*: ten tyde van Bisschop Godefrid, sonder jaargetal, by *Buchel ad Hedam pag.* 176. in het jaar 1188. by *Matthaeus de Bello Covord. pag.* 114.

HENRICK word als Deken gevonden in het

jaar

(1) [K. O. tom. 5. pag. 118.]

jaar 1200. by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Coeord. pag.* 134.

WALTER word onder de Dekenen van Sint Pieter op de jaaren 1200. en 1202. opgetelt in *de Lyst van Buchel.*

ELIAS word als Deken gemeld in het jaar 1204. by *Heda pag.* 189. sonder jaar-getal by *Matthaeus Analect. tom.* VI. *pag.* 133. en in *de Oudhed. van Zeland* (1) *tom.* I. *pag.* 262.

WIGER staat als Deken van Sint Pieter aangetekent op de jaaren 1201. 1205. en 1231. in *Zekere Geschr. Lyst.* op het jaar 1205. of 1215. (Siet *de Lyst van de Dekens van den Dom pag.* 51.) by *Matthaeus Analect. tom.* VI. *pag.* 135. en in *de Oudhed. van Zeland* (2) *tom.* I. *pag.* 262. Dog Wiger is omtrent deesen tyd, van het jaar 1196. tot het jaar 1228. Proost van Sint Pieter geweest, gelyk wy *boven pag.* 137. gesien hebben. Waarom ik geloof, dat men by *Matthaeus* en in *de Oudh. van Zeland*, voor *Decanus* of *Deken*, leesen moet *Praepositus* of *Proost.*

HUGO word als Deken vermeld op het jaar 1226. by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Coeord. pag.* 161. in het jaar 1227. by *denselven ibidem pag.* 160. in het jaar 1228. by *denselven ibidem pag.* 163. en by *Buchel ad Hedam pag.* 203.

EVERARD, die ook gesegt word Canonik en Scholaster in het Capittel van den Dom, en Proost van Tiel geweest te zyn, word, sonder byvoeging van het jaar, als Deken van Sint Pieter gemeld

(1) [K. O. tom. 4. pag. 66.]
(2) [K. O. ibidem.]

meld ten tyde van Otto verkoore Bisschop van Utrecht, welke Otto de derde van die naam is geweest, en den Bisschoppelyken stoel beseeten heeft van het jaar 1233. tot het jaar 1249. by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covord. pag.* 141. in het jaar 1239. in *een' Onuytgeg. brief hier agter.* in het jaar 1240. by *Lindeborn in Histor. Episc. Daventr. pag.* 74. en in *de Beschr. van het Devent. Bisdom*(1) *tom.* 1. *pag.* 134. in het jaar 1258. volgens *de Geschreve Lyst van Buchel.* in het jaar 1260. in *Zekere Geschr. Lyst.*

GERARD word Deken van Sint Pieter genoemt in een brief van het jaar 1241. uytgegeven door *Matthaeus Analect. tom.* VI. *pag.* 62. Dog, indien men eenige achting hebben wil voor *de Lysten*, in het voorgaande artikel vermeld, die willen, dat Everard nog in de jaaren 1258. en 1260. Deken geweest zy, kan Gerard op het jaar 1241. die waardigheyd niet gehad hebben. Het komt my derhalve waarschynelyk voor, dat men in de brief, door *Matthaeus* ons medegedeelt, *Everhardus*, in plaats van *Gerhardus*, lesen moet: en wel des te meer, om dat ook Gerard in die brief niet alleen Deken van Sint Pieter, maar ook *Praepositus Tilensis*, of *Proost van Tiel*, genoemt word, welke Proostdye men segt dat gemelde Everhard bekleedt hebbe.

WIGER word als Deken deser kerke gemeld op het jaar 1245. in *de Geschr. Lyst van Buchel.* Dog het is waarschynelyk, dat 'er in het jaar-getal gedwaalt zy, en hy tot het jaar 1205. hier booven gemeld, behoort, en aldus, gelyk gesegt is, geen

(1) [K. O. tom. 6. pag. 458.]

geen Deken, maar liever Proost van Sint Pieter geweest zy.

STEVEN komt als Deken van Sint Pieter voor op het jaar 1267. in *Zekere Geschr. Lyst*, en in *de Geschr. Lyst van Buchel.* op het jaar 1271. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 270. op het jaar 1272. by *Buchel ad Hedam pag.* 225. *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 375. en *de Fundat. Ecclesf. pag.* 594.

GISELBERT word als Deken vermeld in het jaar 1279. in *de Geschr. Lyst van Buchel.* hy is ook te vinden op het jaar 1282. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 1066. op het jaar 1291. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 154. op het jaar 1294. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 830. op het jaar 1297. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 423. op het jaar 1309. en 1311. in *de Geschr. Lyst van Buchel.*

GERARD VAN UMMEN word gemeld op de jaaren 1310. en 1313. in *Zekere Geschr. Lyst.* Hy word *Gerardus de Bimmon*, of *de Vimmen*, genoemt, en gesegt Deken geweest te zyn op de jaaren 1313. en 1316. in *de Geschr. Lyst van Buchel.* Hy sterft den VIII. April voor het jaar 1319. volgens *de Aanteken. van Buchel.*

JACOB word gesegt Deken van Sint Pieter geweest te zyn in het jaar 1318. in *Zekere Geschr. Lyst*, en in *de Geschr. Lyst van Buchel.*

HENRICK word als Deken gevonden op het jaar 1320. *in Zekere Geschr. Lyst.* op den XXVII. Februarius des jaars 1328. in *de Geschr. Lyst van Buchel.* Dog voor dien tyd heeft zyn opvolger de Dekanye al beseten: waarom men misschien 1320. voor 1328. leesen moet.

JOHAN VAN TURNOUT was Deken van Sint Pieter verkooren, dog nog niet, soo 't schynt,

in

in het besit der Dekanye gestelt daags voor Pinxsteren in het jaar 1326. by *Matthaeus Analect. tom.* IV. *pag.* 420. Hy is gestorven den XXXI. Mey des jaars 1336. *Het Dood-boek van Oud-Munster*, by *Matthaeus in Fundat. Eccles. pag.* 77. 78. 80. en 89.

JOHAN, genoemt ROMAER, is Deken van Sint Pieter geweest, en overleden den XXIX. April des jaars 1340. *Het Dood-boek van Oud-Munster*, by *Matthaeus in Fundat. Eccles. pag.* 86.

TIELMAN JANSZE, of TIELMAN OOM, was een zoon van Jan Oom, Heer van Barendrecht, wiens moeder was Geertruyd van Ratingen, en van Soete van der Dussen, Jans dochter. Siet *van Leeuw. Batav. Illustr. pag.* 1068. Hy word als Deken van Sint Pieter vermeld in het jaar 1343. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 616. in het jaar 1345. by *Matthaeus de Jure Glad. pag.* 124. Hy word *Tielman van Stryen* genoemt, en gesegt ook Deken in het jaar 1366. geweest te zyn, in *de Geschr. Lyst van Buchel.* Hy sterft in het jaar 1368. volgens *van Leeuwen, ter gesegder plaats.*

ROBERT VAN DRONGELEN word gesegt Deken van Sint Pieter geweest te zyn op de jaaren 1355. en 1360. in *Zekere Geschr. Lyst*, en in *de Geschr. Lyst van Buchel.* Maar hoe kan dat met zyn voorsaat overeengebracht worden, die en voor, en nae die jaaren deselve waardigheyt bekleedt heeft?

WILLEM VAN ZYL word als Deken van Sint Pieter voortgebracht op de jaaren 1374. en 1375. in *de Geschr. Lyst van Buchel.* op het jaar 1380. in *de Beschr. van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* II *pag.*

(1) [K. O. tom. 2. pag. 65.]

pag. 257. Of hy ook Proost van Oud-Munster, gelyk sommige stellen, geweest zy, siet *boven in de Lyst dier Proosten pag.* 98. Hy is gestorven den XXVI. October sonder byvoeging van het jaar, volgens *Het Dood-boek van Oud-Munster*, by *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 102.

HENRIK GYSELBERTS ZOON, of GYSBERTS ZOON, word, in *de Beschryv. van het Utr. Bisd.* (1) *tom.* 1. *pag.* 258. op dese plaats als Deken van Sint Pieter gemeld. Hy word voor de voorgaande Willem van Zyl geplaatst in *de Geschr. Lyst van Buchel.* Selfs word hy voor Robert van Drongelen gemeld in *Zekere Geschr. Lyst.* Dog in dese laatste is Willem van Zyl overgeslagen. Dese Henrick is gestorven den XV. Januarius, sonder dat 'er het jaar bygevoegt word, in *Het Dood-boek van Oud-Munster*, by *Matthaeus de Fundat. Ecclesiar. pag.* 77. doch zyn doot word op den XIX. Januarius gebracht in *het Dood-boek van het Convent van Witte-vrouwen.*

ARNOUT DE LANGE, gesegt POT, word als Deken gemeld op de jaaren 1380. 1386. 1390. en 1396. in *de Geschreve Lyst van Buchel.* op het jaar 1385. in *een Onuytgeg. Brief.* op het jaar 1400. by *Matthaeus in Praefat. lib.* III. *de Nobilit.* C. 4. *verso.* in het jaar 1406. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 185. en in *een Onuytgeg. Brief.* Ik vind in *de Aanteken. van Brock*, dat hy op het jaar 1380. Canonik van den Dom, en Officiaal van Bisschop Florentius van Wevelichoven geweest zy. Hy is overleden den XXVIII. Maart des jaars 1414. volgens *de Aanteken. van Brock.*

AL-

(1) [K. O. tom. 2. pag. 65.]

ALPHARD VAN LICHTENBERGH word als Deken van Sint Pieter vermeld op het jaar 1400. in *de Gescbr. Lyst van Bucbel.* Dog dewyl de voorgaande Arnout Pot, en voor, en na dat jaar, als Deken dier kerk voorkomt, kan ik sonder verder bewys hem nog niet voor Deken erkennen. Op dezen tyd was Alphard van Lichtenberch van Lanscroon Proost van Oud-Munster. Siet *boven pag.* 100.

HENRICK VAN HOUBERCH word gesegt de Dekanye van Sint Pieter bekomen te hebben in het jaar 1414. en die wederom afgestaan te hebben in het jaar 1418. volgens *Zekere Gescbr. Lyst.* Hy word ook als Deken van Sint Pieter vermeld in het jaar 1416. in *een Onuytgeg. Brief bier agter.* Volgens *de Gescbr. Lyst van Bucbel* is hy ook Thesaurier van Oud-Munster geweest, en leefde noch in het jaar 1423. Doch dat hy op dien tyd Deken van Oud-Munster geweest zy, hebben wy *boven pag.* 121. gesien. In *de Aanteken. van Brock* word hy gesegt in het jaar 1404. Choorbisschop geweest te zyn.

PIETER DE MERA, oorspronkelyk van Leuven, bekomt eene Canonikale prebende in het Capittel van den Dom op het jaar 1408. Hy word als Deken van Sint Pieter vermeld in het jaar 1418. by *Bucbel ad Hedam pag.* 288. in het jaar 1425. by *Mattbaeus Analect. tom.* IX. *pag.* 284. *en* 298. en in *een Onuytgeg. brief bier agter.*

JOHAN VAN GALENCOOP, SS. Theolog. Doctor, was Deken van Sint Pieter in het jaar 1423. wanneer hy eene Canonikale prebende in het Dom-Capittel bequam, en stierf in het jaar 1428. volgens *de Aanteken. van Brock*, en *Zekere Gescbr. Lyst.*

Zyn sterf-dag was den XVII. April, als blykt uyt *het Dood-boek van Oud-Munster*, by *Matthaeus in Fundat. Eccles. pag.* 421. Dog doordien Pieter de Mera in het jaar 1425. de Dekanye van Sint Pieter nog besat, kan dese Johan van Galencoop op het jaar 1423. nog geen Deken geweest zyn; en moet zyne aanstelling tot die waardigheyd op een later jaar gebracht worden.

ARNOUD VAN DORP word gesegt Deken geweest te zyn op het jaar 1433. in *Zekere Geschr. Lyst.* Hy is begraven in het Karthuizer Clooster by Utrecht volgens *de Geschr. Lyst van Buchel.*

PIETER ZUERMONT VAN HINDERSTEIN was een zoon van Willem Zuermont van Hinderstein. Siet *Matthaeus in Fundat. Eccles. pag.* 119. Hy word als Deken van Sint Pieter gemeld op het jaar 1437. in *een Onuytgeg. Brief hier agter* in het jaar 1455. by *Matthaeus Analect. tom.* II. *pag.* 432. in het jaar 1458. by *Matthaeus Analect. tom.* IX. *pag.* 422. Hy is gestorven in het jaar 1467. volgens *het Dood-boek van Sint-Pieter*, by *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 119. en wel op den XXIII. November, volgens *het Dood-boek van het Convent van Marien-daal*, by *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 482. Hy word begraven in de Kerk van Sint Pieter, alwaar hem ter gedachtenis dit opschrift gestelt is: *VENERABILI VIRO DNO PETRO ZVERMONT AB HINDERSTEIN, HVIVS TEMPLI DECANO ET CANONICO, QVI ANNO DNI MCCCCLXVII. DIE* XXIII. *NOVEMBRIS OBIIT, PIETATIS ERGO PP.*

HENRICK NYS word als Deken van Sint Pieter opgetelt in het jaar 1466. in *Zekere Geschr. Lyst.* Doch op dien tyd leefde nog Pieter Zuer-

mont

mont van Hinderfteyn, gelyk het voorgaand artikel uytwyft. Indien dan Henrick Nys Deken geweeft is, moet hy eenige jaaren later geplaatft worden.

HERMAN VAN RYN is als Deken gemeld in het jaar 1474. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 448. in het jaar 1481. by *Matthaeus Analect. tom.* II. *pag.* 6. in het jaar 1482. by *Matthaeus in Fundat. Eccles. pag.* 115. Men ftelt, dat hy overleden zy den XIV. December des jaars 1488. in *de Gescbr. Lyst van Buchel*, en *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* I. *pag.* 258. Hy is begraven in de kerk van Sint Pieter, alwaar hem dit Grafschrift op een fteen gehouwen in de muur gemetfelt is. *HIC IACET SEPVLTVS VENERABILIS DNS HERMANNVS DE RHENO, DECANVS ET CAN. HVIVS ECCLESIAE, QVI OB. ANNO DNI MCCCCLXXXVIII. . . . XXIIII.* Waaruyt ik giffe, dat hy den XXIV. December geftorven zy.

STEVEN VAN RUMELER, J. U. Doctor, word Canonik in den Dom den XXIX. December des jaars 1484. en was in het jaar 1492. Deken van Sint Pieter, volgens *de Aanteken. van Brock.* Hy word ook vermeld in het jaar 1496. by *Matthaeus Analect. tom.* IV. *pag.* 507. uit welke plaats blykt, dat hy den XIII. Mey van datfelve jaar, wanneer Frederik van Baden tot Biffchop van Utrecht verkoren werd, in de vergadering van het algemeen Capittel der Utrechtfche kerken niet tegenwoordig geweeft zy. De reede is, omdat

(2) [K. O. tom. 2. pag. 65.]

dat hy op dien tyd te Rome was, van waar hy eerst den XVII. October desselven jaars weeder t'Utrecht gekomen is als Prooft van Sint Jan. Siet *onder in de Lyst dier Proosten.* Te onrecht word tot zyn opvolger in *de Geschr. Lyst van Buchel* gestelt Bernd van Tiel, die in het jaar 1514. overleden zoude zyn; want die is Deken van Sinte Marie geweest, als *onder uyt de Lyst der Dekenen van die kerk* blyken sal.

GERARD VAN DER TOORN, geboortig van Zwol, en Licentiaat in de Roomsche Rechten, is Canonik van den Dom geworden den XXVIII. Augustus des jaars 1503, doch heeft dese prebende weder geresigneert den II. Augustus des jaars 1504. *De Aanteken. van Brock,* die hem by de aanstelling van Canonik van den Dom al Deken van Sint Pieter noemt: waarom het waarschynelyk is, dat hy de Dekanye verkregen heeft, wanneer Rumeler tot de Proostdye van Sint *Jan* gevordert werd. Hy komt als Deken van *Sint* Pieter voor in het jaar 1512. in de week na Pinxteren, by *Matthaeus Analect. tom. 1. pag.* 146. in het jaar 1517. by *Matthaeus Analect. tom. 1. pag.* 282. Hy is gestorven den IX. Junius des jaars 1521. en werd in de Sint Pieters kerk bygeset, daar men dit Graf-schrift tot zyner gedachtenis plaatste: *ANNO DNI* MCCCCCXXI; *DIE* IX, *IVNII OBIIT VEN. VIR DNS MGR GERARDVS DE TVRRI, LEGVM DOCTOR, DECANVS ET CANONICVS HVIVS COLL. VICARIVS EPISCOPI TRAIECTENSIS IN SPIRITVALIBVS, HIC SEPVLTVS. ORATE PRO EO.* Aldaar was ook dit volgende opschrift hem rakende: *ANNO DNI* MV^c. *XXI OBIIT VENERABILIS*

LIS VIR MAG^R. GERARDVS DE TVRN, VTRIVSQVE IVRIS DOCTOR, QVI FVNDAVIT IN ALTARI TRIVM REGVM MISSAM COTIDIANAM PER CHORI SOCIOS SVB PVLSV PRIMARVM DICENDAM. HANC SI QVIS NEGLEXERIT, PIA POENA DVPLVM, QVAM PERCIPERE DEBVISSET, FABRICAE PERSOLVERE TENEBITVR. VNDE NEGLECTA RECVPERET. CVIVS ANIMA ET OMNIVM FIDELIVM REQVIESCAT IN PACE. DEDICATIO PRIMA IVNII. Siet ook *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* 1. *pag.* 255.

GEORGE VAN SOLMIS, of VAN SOLMS, was een broeder van Mechtild van Solmis, Abdisse van Mariendaal by Utrecht, welke waardigheyd zy XXIII. jaaren bekleedt heeft, en is overleden den VII, Septemb. des jaars 1570. *Matthaeus in Fundat. Eccl. pag.* 458. en 483. Hun vader was Lodewyk van Solms. *Matthaeus ibid. pag.* 465. hunne moeder Johanna overleedt den XXI. November in het jaar 1518. *Matthaeus ibidem pag.* 482. hunne broeders zyn Johan van Solmis, *Matthaeus ibid. pag.* 439. (die Canonik van Sinte Marie werd den III. April des jaars 1492. Canonik van den Dom den XXII. Junius des jaars 1501. en overleed den XI. Februarius des jaars 1526. *de Aanteken. van Broek*) en Beernt van Solms, overleden den IV. December des jaars 1535. *Matthaeus in Fundat. Eccles. pag.* 853. Hunne susters zyn Barbara van Gaesbeek. *Matthaeus ibid. pag.* 434. Beatrix van Solms, Juffrouw in het Convent van Witte-vrouwen. *Matthaeus ibid. pag.* 435. Petra van

(1) [K. O. tom. 2. pag. 64.]

Solms, Priorin van het Convent van Sint Servaes. *Matthaeus ibid. pag.* 450. en Henrica van Solms, Juffrouw in het Vrouwen-Clooster, overleden den III. of IV. Augustus des jaars 1548. *Matthaeus ibid. pag.* 457. Dese George van Solms word als Deken van Sint Pieter vermeld in het jaar 1524. by *Matthaeus in Fundat. Eccles. pag.* 115. en *ad Anonym. de Bello Covord. pag.* 122. Hy word Canonik van den Dom den VIII. Augustus des jaars 1526. dog heeft dese Dom-prebende wederom afgestaan den II. Augustus des jaars 1527. *De Aanteekening. van Brock.* Hy komt ons nog als Deken voor op het jaar 1528. by *Hortensius Rer. Ultraject. lib.* VII. *pag.* 158. *en* 160. in het jaar 1529. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 789. Hy is gestorven den VII. Augustus des jaars 1541. *Siet het Dood-boek van Sint Pieter*, en *van het Convent te Marien-daal*, by de uytgegeven door *Matthaeus de Fundation. Eccles. pag.* 118. en 458. *Hy* werd begraven in de kerk van Sint Pieter onder een fark, op welke dit navolgende Graf-schrift stond: *SEPVLCRVM VENERABILIS ET EGREGII VIRI, D. GEORGII A SOLMS, DECANI ET CANONICI HVIVS ECCLESIAE, QVI OBIIT ANNO DNI XV℅ XLI. DIE VII. MENS. AVG. CVIVS ANIMAE PROPITIETVR DEVS. AMEN.*

FREDERICK SCHENCK VAN TAUTENBURG word als Deken gemeld in het jaar 1528. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 718. 859. en in *het Batav. Sacr.* (1) *tom.* II. *pag.* 566. Dog dit schynt niet wel overeen gebracht te konnen worden, met het geen hier voorgaet; waeruit blykt, dat

(1) [K. O. tom. I. pag. 328.]

dat George van Solms en voor, en nae het jaar 1528. de Dekanye beseeten heeft. Ten zy men wilde stellen, dat hy, door Bisschop Henrik van Beyeren den 1. Junius des jaars 1528. wanneer die Utrecht met behendigheyd innam, gevangen genomen, en den XXII. Julius na Wyck vervoert zynde, gelyk *Hortens. Rer. Traject. lib.* VII. *pag.* 158. 160. verhaalt, van de Dekanye berooft, en Schenk op datselve jaar tot Deken aangestelt zy; en dat die daarom op den XXI. October, en XIII. November desselven jaars als Deken vermeld word op *de aangehaalde plaatsen*. Dat naderhand, Keyser Karel heer van het Bisdom of desselfs weereldlyk gebiedt geworden zynde, Schenk, in plaats van Deken, Proost van Sint Pieter geworden zy, (*siet de Lyst der Proosten boven pag.* 151.) en Solms in 't besit der Dekanye herstelt werd, die dan ook in die waardigheyd den XXI. Januarius des jaars 1529. voorkomt, als boven gesien is.

JACOB UTEN ENGE, een zoon van Beernt Uten Enge, wiens moeder was Beatrix van Zuylen van Nyveld, en van Johanna Vliet van over de Vecht, wiens moeder was Geertruyt van Drakenborch, is sedert het jaar 1530. Vicaris geweest van Willem van Enckevord Bisschop van Utrecht, die sig te Rome bleef ophouden, *Batavi. Sacr.* (1) *in het Voorberichi tom.* 1. *pag.* CXLIX. Hy word Deken van Sint Pieter aangestelt den VIII. Augustus des jaars 1541. en is gemeld in het jaar 1553. in *een Omnytgeg. brief hier agter.* in het jaar 1561. *Beschryv. van Kennemerl.* (2) *tom.* 1. *pag.* 101.

(1) [K. O. tom. 1. in het Voorberigt pag. XXXVIII.]
(2) [K. O. tom. 4. pag. 27.]

101. in het jaar 1566. in *een Onuytgeg. brief hier agter*. Sterft den VIII. Mey des jaars 1569. *Het Dood-boek van Sint Pieter*, by *Matthaeus de Eem dat. Eccles. pag.* 117. is begraven in de Kerk van Sint Pieter, en staat aldaar op zyn sark het volgende opschrift: *ANNO DNI* 1569. *DIE OCTAVA MENSIS MAII OB. MR. IACOBVS VTENENGHE HVIVS ECCLESIAE DECANVS ET CAN. ORATE PRO EO.* Zyn doodt word in *Zekere Gescbr. Lyst* gebracht op den XIV. Mey.

WILHELM VEUSEL is door het Hoff tot Deken van Sint Pieter aangestelt op den selven tyd, als Jacob Verhaer door het Capittel verkooren was. Dese Veusel, die door het Hoff gehandhaaft werd, is als Deken aangehaalt op het jaar 1570. by *Bor in zyne Nederlands. Histor. lib.* V. *pag.* 328. alwaar hy verhaalt, dat, wanneer de Hertog van Alba in het jaar 1570. *de* Staten van Utrecht, wegens het weygeren van *den* tienden en twintigsten penning, veroordeelt, en van alle privilegien berooft hadde, dese Veusel door deselve na Spanje gesonden werd, om het appel tegens de sententie van Alba aan den Koning te vervolgen. *Schoockius de Bonis Eccles. Sect.* III. *cap.* V. *pag.* 405. getuygt verders, dat dese Veusel sig niet ontsien heeft, binnen Brussel den Hertog van Alba, als die sig na het verrigten van zijn Gods-dienst uyt de Kerk na huys begaf, een dag te betekenen, op welken hy te Madrid voor den Raad des Konings, op welken de Staaten van Utrecht sig beroepen hadden, te verschynen. Uyt Spanje wedergekeert zynde, is hy door de lasteringen van zyn mede-Canonik Bogaart, die de Dekanye voor sig sogt te bekoomen, beklad,

en

en eyndelyk in ballingschap versonden: waar op hy sig naar Mastricht begeeven heeft, alwaar hy Proost gemaakt is, en overleedt te Mechelen den XIII. Februarius des jaars 1614. *De Geschr. Lyst van Buchel.* De reden van zyne ballingschap schynt geweest te zyn, om dat hy eenig silverwerk, het Capittel toebehorende, heimelyk uyt de Stad versonden had. *Bor Nederl. Histor.* XV. *boek pag.* 215.

JOHAN BOGAART is, na dat Veusel in ballingschap verjaagt was, tot Deken van Sint Pieter verkooren op Sinte Magdalenen dag, zynde de XXII. Julius des jaars 1580. *Zekere Geschr. Lyst.* Hy is selfs den XXXI. Julius N. St. des jaars 1586. door de Leycestersche factie in ballingschap versonden. *Bor Nederland. Hist. het* XXI. *boek pag.* 731. dog als door het vertreck van Leycester uyt de Nederlanden, en het nederleggen zyner bedieningen dit onweer overgegaan was, zyn de ballingen weder in hun vaderlandt gekeert. *Bor Nederl. Histor. het* XXV. *boek pag.* 347. Hy sterft den XII. Februarius des jaars 1592. *Zekere Geschr. Lyst*, en *de Geschr. Lyst van Buchel.*

MR. WILGER VAN MOERENDAAL is des daags na het overlyden van Johan Bogaart, namelyk den XIII. Februarius des jaars 1592. Deken van Sint Pieter door het Capittel verkooren. In het jaar 1611. werd hy algemeen Vicaris van den openstaanden Stoel van Utrecht, en is als een weldoender van het Collegie, dat Paus Adriaan de VI. te Leuven gesticht heeft, vermeld. *Voorberigten op Batav. Sacra* (1) *tom.* I. *pag.* CXXXII. daar hy te onregt *Wigger* genoemt word. Hy sterft den

I.

(1) [K. O. tom. I. in het Voorberigt pag. XXXIII.]

1. Julius des jaars 1619. en niet den 1. Junius, als de *Geschr. Lyst van Buchel* wil.

DIDERICK VAN ECK VAN PANTALEON was een zoon van Gerrit van Eck van Pantaleon, wiens moeder was Agnes van Wyck van Abcoude, en van Alyd Ruysch, wiers moeder was Cornelia de Beer. Hy word Canonik van Sint Pieter den 1. September des jaars 1596. gekooren tot Ge-eligeerde Raad in het eerste Lid der Heeren Staten 's Lands van Utrecht den XXII. Januarius des jaars 1606. word President van de vergadering der Staaten 's Lands van Utrecht den 1. Augustus des jaars 1618. Deken van Sint Pieter den XIV. Julius des jaars 1619. is gestorven den VII. Januarius des jaars 1636. Siet *het Utr. Placaat-boek tom.* 1. *pag.* 200. Hy word begraven in de kerk van Sint Jacob, in de Capel van dit geslagt; alwaar zyn wapen met dese XVI. quartieren en het volgende opschrift te sien is:

Eck.	*Ruysch.*
Wyck van Abcoude.	*Beer.*
Ryn.	*Salm.*
Oostrum.	*Freys.*
Beinhem.	*Uytten Eng.*
Uytten van Hareel.	*Ruytenberch.*
Hemerden.	*Loenresloot.*
De Bolle van Heemskerk.	*Ubbelschoten.*

AETERNAE MEMORIAE ILLVSTRIS ET GENEROSI VIRI THEOD. AB ECK, ANTIQVISS. ET NOBILISS. PANTALIORVM FAMILIA PROGNATI, DNI IN LAVWENRECHT,

RECHT, OVDTBROECKHVYSEN, ETC. CANONICI ET DECANI S. PETRI, QVI PER XXX. *ANNOS AMPLISSIMIS PERFVNCTVS HONORIBVS ET DE REP. OPTIME MERITVS, CVM ANNVM EXPLESSET LXIII. ANIMAM CAELO REDDIDIT ANNO* CIƆ IƆ CXXXVI. VII. *EIDVS IANVAR. MAESTISS. CONIVX ET LIBERI MONVMENTVM, QVOD IPSE SIBI PERPETVVM IN ANIMIS HOMINVM RELIQVIT, H. L. F. C.*

JACOB VAN ASCH VAN WYCK is Canonik van Sint Pieter geworden den IV. April des jaars 1611. word door zyn Excellentie Prins Maurits, als Stadhouder, aangestelt tot Ge-eligeerde Raad in het eerste Lid der Heeren Staten 's Lands van Utrecht den XI. Augustus (N. St.) des jaars 1618. en heeft den V. Augustus (O. St.) van die waardigheyd besit genoomen. Hy is door het Capittel van Sint Pieter tot Deken verkooren den XIII. Januarius des jaars 1636. word President aangestelt van de vergadering der Heeren Staten 's Lands van Utrecht den VII. Augustus des jaars 1640. Hy sterft den I. September des jaars 1645. Siet *het Utr. Placaat-boek tom.* I. *pag.* 202. Word begraaven in de kerk van Sinte Catharina, daar zyn wapen opgehangen is met dit volgende opschrift:

AETERNAE MEMORIAE
DNI JACOBI AB ASCH DE WYCK,
DECANI, CANONICI ET SCHOLASTICI
D. PETRI, ORDINVMQVE TRAIECTI
PRAESIDIS, QVI PER XXVII. ANNOS

AM-

AMPLISSIMIS PERFVNCTVS HONORIBVS ET DE REPVBLICA OPTIME MERITVS, CVM ANNOS VIXISSET LIX. MENSES XI. D. X. ANIMAM DEO REDDIDIT ANNO CIƆIƆCXLV. I. *DIE SEPTEMBRIS.*

MAGNATIBVS DILECTVS, OMNIBVS CARVS, IAM CIVE MAIOR, CIVIBVS GERENS SESE FERME MINOREM, MAGNVS ORDINVM PRAESES, TERRAE DIVES, BENIGNVS PAVPERI, BONIS FVLCRVM, HEIC OBRVTVS CITO NIMIS IACET FATO: SED QVID CITO? MORTALIS OMNIS, VT VIXIT, MORITVR EVNDO, ET NECESSITAS HOC EXIGEBAT.

GYSBERT VAN HARDENBROECK Heer van Heer-Jans-dam, een zoon van Joachim *van* Hardenbroeck, wiens moeder was Wilhelma *van* Huemen, en van Johanna van Heer-Jans-*dam*, wiers moeder was Adriana van Schoonhoven, word Maarschalck van het Neder-quartier van 't Sticht van Utrecht den VII. April des jaars 1643. Siet *het Utr. Placaat-boek tom.* II. *pag.* 1070. Deken van Sint Pieter den XXIV. October des jaars 1645. en sterft den XXIX. December des jaars 1653.

GERARD BOTH VAN DER EEM word Deken van Sint Pieter den IV. April des jaars 1654. Hy is gestorven den VI. December des jaars 1660. en begraaven in de kerk van Sint Pieter, alwaar zyn wapenschild met het volgende opschrift hem ter ge-

dachtenisse opgehangen is: *DOMINO GERARDO BOTH VANDER EEM, HUIUS ECCLESIAE DECANO, LIBERI IPSIUS MOESTI IN PERPETUAM MEMORIAM HOC MONUMENTUM POSUERE. OBIIT* VI. *DECEMB.* CIↃIↃCLX.

CHRISTIAAN VAN RODENBURCH, een zoon van Johan van Rodenburch en van Geertruyd Bor, heeft verscheyde der voornaamste eeramten niet alleen der Stad en Landschap van Utrecht, maar ook van Nederland, bedient, waarvan men sien kan: *Burman in Traj. Erudit. pag.* 304. en *het Utr. Placaat-boek tom.* III. *pag.* 265. en *tom.* II. *pag.* 1050. Hy word Canonik van Sint Pieter den II. Februarius des jaars 1659. word aangestelt tot Ge-eligeerde Raad in het eerste Lid der Heeren Staten 's Lands van Utrecht den VIII. Februarius des jaars 1659. word verkooren tot Deken van Sint Pieter den XXI. September des jaars 1660. is overleeden den XVIII. Januarius des jaars 1668. Siet *het Utr. Placaat-boek tom.* I. *pag.* 206.

ROMBOUT MODE is Deken van Sint Pieter geworden den XXVIII. Februarius des jaars 1668. en gestorven den VI. Julius des jaars 1671. Hy werd begraven in de Sint Jacobs Kerk, alwaar zyn wapen met dit opschrift opgehangen is:

PIIS MANIBUS DOMINI
DNI RUMBOLDI MODE, I.V.D. ET
ECCLESIAE DIVI PETRI DECANI.
OBIIT VI. IULII, MDCLXXI.

FREDERICK BORRE VAN AMERONGEN, Heer van Karsbergen, een zoon van Coenraad Borre van Amerongen, Heer van San-

denburch, wiens moeder was Anna van Duerl, en van Nicolaa van Baexen, vrouw van Karsbergen en Koningsvry, wier moeder was Cornelia van Zuylen van de Haar, word Canonik van Sint Pieter den IX. December van het jaar 1670. Deken van Sint Pieter den XIII. September des jaars 1671. is tot Ge-eligeerde Raad in het eerste Lid des Heeren Staten 's Lands van Utrecht aangestelt den XVII. September des jaars 1688. tot Land-Commandeur in der Duytschen Ridder-orders Baley van Utrecht in het jaar 1703. Hy sterft den XII. December des jaars 1722. en is begraaven in de kerck van Sint Pieter met dese festien quartieren en het volgende opschrift op zyn wapen-schild:

Borre van Amerongen.	*Baexen.*
Duerll.	*Zuylen van de Haar.*
Paltaes.	*Zuylen van Harmelen.*
Wassenaer van Duvenvoorde.	*Schagen.*
Ryssenborch.	*Dertbuyssen.*
Westerholt.	*Drakenborch.*
Wael van Vyanen.	*Cock.*
Renesse.	*Bronkhorst.*

VIRO GENEROSISSIMO
AC PRAECLARA AVORVM SERIE NOBILISSIMO
FREDERICO BARONI BORRE VAN AMERONGEN,
CANONICORVM AD D. PETRI PER ANNOS
LI. DECANO
ILLVSTRISS. AC PRAEPOTENTIB. REIP.
TRAIECT. ORDINIBVS
PRIMI LOCI PER ANNOS XXXIV. ADLECTO,
EQVITVM TEVTONICORVM, QVI TRAIECTI SVNT,
PER ANNOS XIX. PRAEFECTO,
PATRI OPTIME DE SE MERITO

H

M. M. P. C.
LIBERI MOESTISSIMI.
OBIIT A. D. XX. DECEMB. ANNO CIƆIƆCCXIII.
ANNO AETATIS LXXXIV.

Siet van hem het Utr. Placaat-boek tom. i. pag. 212.

DANIEL DE LEEUW word Canonik van Sint Pieter den XXVII. Januarius des jaars 1707. is tot Ge-eligeerde Raad in het eerste Lid der Heeren Staten 's Lands van Utrecht aangestelt den VI. November van het jaar 1713. word Deken van Sint Pieter op den V. Februarius des jaars 1723. Hy is gestorven den I. December des jaars 1737. en begraven in de kerk van Sint Jacob met dese acht quartieren op zyn wapen-bord en het navolgende opschrift;

De Leeuw.	*D'Hochepied.*
De Glargen.	*Beck.*
Schadé.	*Vander Muelen.*
Michaëlis.	*De Wale.*

NOBILISSIMO AC GENEROSISSIMO VIRO
DANIELI DE LEEVW,
ECCLESIAE D. PETRI DECANO,
PERILLVSTRIBVS AC PRAEPOTENTIBVS
REG. TRAIECTINAE ORDINIBVS
PRIMI LOCI ADLECTO,
EORVMDEM DELEGATIS ADSCRIPTO,
IN COLLEGIVM CVRATORVM AGGERIS,
QVI AQVAM LECCAE INFERIORIS COËRCET, COOPTATO,
DE REPVBLICA TRAIECTINA OPTIME MERITO,
KALENDIS DECEMBRIBVS ANNO CHRISTI
CIƆIƆCCXXXVII. AETATIS LX. DEFVNCTO,
HOC MONVMENTVM FIERI CVRARVNT
MOESTISSIMA VIDVA ET LIBERI.

Siet van hem *het Utrechts Placaat-boek tom.* 1. *pag.* 213.

GERLACH FREDERICK VANDER CAPELLE, HEER VAN MYDRECHT, word Canonik van Sint Pieter in het jaar 1728. is tot Ge-éligeerde Raad in het eerste Lid der Heeren Staten 's Lands van Utrecht aangestelt den IV. Augustus in het jaar 1729. word Deken van Sint Pieter den VIII. Maart des jaars 1738. en besit tegenswoordig die waardigheyd.



LYST

LYST
DER PROOSTEN
VAN HET CAPITTEL VAN SINT JAN.

ANSELM, die ANCELIN genoemt is in *de Geschr. Lyst van Buchel*, ANCELM in een brief by *Dumbar in het Kerkelyk en Wereltlyk Deventer pag.* 342. ANSHELM by *denselven aldaar pag.* 343. en *in Zekere Geschr. Lyst*, word als Prooſt van Sint Jan gemeld in het jaar 1085. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 435. in het jaar 1086. by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.*

GODEBALD word als Prooſt van Sint Jan gevonden op het jaar 1093. in een brief by *Dumbar in het Kerkelyk en Wereltlyk Deventer pag.* 342. en in *de Oudhed. van Kennemerl.* (1) *tom.* 11. *pag.* 47. in het jaar 1105. by *Buchel ad Hedam pag.* 146. en by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 557. Van hem word ook gewag gemaakt in een brief by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 360. Omtrent dese tyd was ook eene *Godebald* Prooſt van Sint Pieter. Siet *booven pag.* 135.

ADELRICUS word als Prooſt vermeld op het jaar 1108. in *Zekere Geschr. Lyst*, als ook in *de Geschr. Lyst van Buchel*, daar hy *Ildaricus* genoemt word.

RODOLPH word als Prooſt opgetelt op het jaar 1118. in een brief by *Lindeborn in Hist. Episcop,*

(1) [K. O. tom. 4. pag. 164.]

scop. Daventr. pag. 196. als ook in *Zekere Geschr. Lyst.* Hy word ook gemeld op het jaar 1130. in *de Geschr. Lyst van Buchel.* Dog waarschynelyk heeft hy daar omtrent gedwaalt; want Gosewyn, of ten minste Heriman, die volgen sullen, hebben de Proostdye van Sint Jan al voor dien tyd beseeten gehad.

GOSEWYN word als Prooft van Sint Jan opgegeeven in het jaar 1125. by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* in de jaaren 1125. en 1128. in *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* 1. *pag.* 268. Dog dit stryd tegens die plaatsen, in welke Heriman, die straks volgt, op het jaar 1125. en volgende jaaren gesegt word Prooft geweest te zyn: waarom ik dan geloove, dat 'er een misslag in het getal begaan zy, en dat men voor 1125. en 1128. lesen moet 1225. en 1228. op welke jaaren Gosewyn van Amstel de Proostdye van Sint Jan besat, als in het vervolg blyken sal.

HERIMAN word als Prooft gemeld in het *jaar* 1125. by *Matthaeus Analect. tom.* I. *pag.* 137. alwaar door eene druk-fout MCCXXV. voor MCXXV. staat. in het jaar 1131. by *Buchel ad Hedam pag.* 161. (Siet *booven pag.* 8.) by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 359. en in *de Beschr. van het Utr. Bisdom* (2) *tom.* II. *pag.* 694.

REYNARD komt als Prooft van Sint Jan voor op het jaar 1138. in *Zekere Geschr. Lyst.*

ANSELMUS word gemeld in het jaar 1139. by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.*

ARNOLD staat als Prooft aangetekent op het jaar

(1) [K. O. tom. 2. pag. 67.]
(2) [K. O. tom. 2. pag. 355.]

jaar 1155. in *Zekere Geschr. Lyst*, en in *de Geschr. Lyst van Buchel.* op het jaar 1172. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 525.

ALBERT word als Prooft vermeld op het jaar 1176. by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covord. pag.* 104. op het jaar 1178. in *Zekere Geschr. Lyst*, en in *de Geschr. Lyst van Buchel*, op het jaar 1185. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 953. in het jaar 1186. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 954. in het jaar 1188. by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covord. pag.* 114. zonder bygevoegt jaar-getal by *Matthaeus Analect. tom.* VI. *pag.* 59.

THEODORICUS DE ARE word met de naam van *Prooft van Mydrecht* onder de Prooften van Sint Jan opgetelt in *de Geschr. Lyst van Buchel*, dewyl Mydrecht onder de Prooftdye van Sint Jan behoort. En hierom word hy ook *Prooft van Sint Jan* genoemt by *Velden. in Fascic. Temp. pag.* 260. *versa.* en in desselfs Latynsche Vertaling by *Matthaeus Analect. tom.* IX. *pag.* 44. Hy word ook *Prooft van Mydrecht* genoemt by *den Klerk uyt de Laage Landen in de Chron. van Holland pag.* 86. en in *de Vermeerderde Beka*, by *Matthaeus Analect. tom.* V. *pag.* 102. Doch dewyl op beide die plaatsen, en by *Buchel* verders getuygd word, dat hy in het jaar 1198. Bisschop van Utrecht gekoren zy, blykt het, dat zy gedwaalt hebben, en dat men, voor *Prooft van Mydrecht*, lesen moet *Prooft van Maastricht*. Want Dirck van Are was Prooft van Maastricht, wanneer hy Bisschop van Utrecht verkooren werd. Siet *Wilhelm. Procurat. Egmond.* by *Matthaeus tom.* IV. *Analect. pag.* 58. *Beka pag.* 62. *Joh. de Leidis in Chron. Belg. lib.* XIX. *cap.* XI. *Magnum Chron. Belg. pag.* 213.

en *Heda pag.* 185. Hy kan derhalven met recht in de Lyst der Proosten van Sint Jan niet geplaatst worden.

GISELBERT word als Proost vermeld in het jaar 1208. by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covord. pag.* 129. sonder uytdrukking van het jaargetal by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 400. uyt welke plaats blykt, dat hy een bloedverwant geweest zy van Giselbert, Deken van dit selve Capittel. Hy word *Gisolbert van Amstel* genoemt, en gesegt overleden te zyn den x. Mey des jaars 1208. in *Zekere Gescbr. Lyst*: daar ook tot bevestiging van het gesegde bygebragt word *Liber memoriae Ecclesiae B. Mariae.* Doch ik vind op desen tyd geen Giselbert van Amstel vermeld in *den Geslagtboom der Heeren van Amstel*, door *Buchel* opgemaakt, die men denken kan, dat Proost van Sint Jan soude geweest zyn.

GOOSWYN VAN AMSTEL, was een zoon van Gillis, of Egidius, van Amstel, volgens 't gevoelen van *Buchel ad Bekam pag.* 83. welke Gillis gesteld word geweest te zyn de Oud-oom van den beroemden Gysbert van Amstel, die Graaf Floris den vyfden vermoord heeft. Hy word als Proost van Sint Jan gemeld in het jaar 1225. by *Buchel ad Hedam pag.* 201. in het jaar 1226. by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covord. pag.* 161. in het jaar 1227. by *Matthaeus aldaar pag.* 160. *en* 162. in het jaar 1228. by *Buchel ad Hedam pag.* 203. en by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covord. pag.* 163. in het jaar 1239. in *een Onuytgeg. Brief hier agter.* in het jaar 1240. by *Lindeborn in Hist. Episc. Daventr. pag.* 74. en in *de Beschryv.*

schryv. van het Devent. Bisdom(1) *tom.* 1. *pag.* 134. in het jaar 1247. by *Matthaeus de Nobil. pag.* 201. en *de Fundat. Eccles. pag.* 244. Omtrent het jaar 1249. is hy Bisschop van Utrecht geworden. Dog, na dat hy niet veel langer dan een jaar het Bisdom geregeert hadde, heeft hy door toedoen van Koning Willem, Grave van Holland, die waardigheyd wederom afgestaan. Siet *Beka pag.* 83. *Heda pag.* 313. en andere. Alhoewel nu *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* en *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (2) *tom.* 1. *pag.* 268. stellen, dat hy in het jaar 1292. gestorven zy, komt my evenwel dat gevoelen ten eenemaal onwaarschynelyck voor: en misschien hebben zy van Gooswyn van Amstel gesegt, dat sy hadden behooren te seggen van zynen opvolger Willem van Amstel.

WILLEM VAN AMSTEL, broeder van den vermaarden Gysbert van Amstel, die een der hoofden van de t'zaamegeswoornen tegens Graaf Floris was, en van Arnout van Amstel, van wien men meent, dat de stam van Isselstyn gesprooten zy, word als Proost van Sint Jan van sommigen aangehaalt op het jaar 1267. van anderen op de jaaren 1273. en 1275. Ik vind van hem gewag gemaakt in het jaar 1276. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 451. in het jaar 1277. in *een Onuytgeg. Brief hier agter.* in het jaar 1285. by *Matthaeus in Praefat. lib.* III. *de Nobil. B.* en *de Jure Gladii pag.* 427. in het jaar 1288. by *Matthaeus op de laatst genoemde plaats.* Verders vind ik in *Zekere Geschr. Lyst* aangetekent, dat hy nog Proost was in het jaar

(1) [K. O. tom. 6. pag. 458.]
(2) [K. O. tom. 2. pag. 67.]

jaar 1291. dog dat hy stierf den XXV. Mey, sonder dat het jaar-getal uytgedrukt word. Ik verbeelde my derhalven, dat hy in het jaar 1292. gestorven zy, en dat hier van daan gekomen zy, dat men by abuys den doodt van Gooswyn van Amstel op dat jaar gebracht heeft. Voor desen Willem van Amstel hebben *Matthaeus in Praefat. de Fundat.* en *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* 1. *pag.* 268. gestelt eenen *Jan van Amstel*, die de Proostdye soude beseeten hebben op het jaar 1288. en daarop doen zy dan volgen desen *Willem van Amstel*, die Proost soude geweest zyn den XII. Maart des jaars 1292. Dog van Jan van Amstel is my tot nog toe niets gebleken, en Willem van Amstel komt lang voor het jaar 1292 als Proost voor, als uyt het so evengesegde blykt.

JOHAN word als Proost opgegeven daags na S. Remigius van het jaar 1292. by *Matthaeus de Fundat. Eccles. in Praefat.* die segt *in crastino S. Remigii*; dat in *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (2) *tom.* 1. *pag.* 268. te onrecht overgeset word *daags voor S. Remigius*. Hy word ook gemeld in het jaar 1294. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 830.

NICOLAAS, of COLYN, VAN DER STEEN word als Proost vermeld in de jaaren 1311. 1313. 1316. 1317. op Sint Nicolaas avont by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* Hy word *Nicolaas van der Steyne* genoemt, en gesegt een bloedverwant van den Heer van Buuren geweest te zyn, en ook dat hy gestorven zy den XVIII. November, sonder uytgedrukt jaar-getal in *Zekere Geschr. Lyst.*

GE-

(1) [K. O. tom. 2. pag. 67.]
(2) [K. O. ibidem.]

GERARD DE REDEN word als Prooft vermeld op het jaar 1318. wanneer hy zyn teftament gemaakt heeft, by *Matthaeus de Nobilit.* *pag.* 398. Dog hy word op het felve jaar ons als Deken van Sint Jan opgegeven in *Zekere Gefcbr. Lyft*, en in *de Gefcbr. Lyft van Buchel.* Waarom het feker fchynt, dat of zy, of *Matthaeus* gedwaalt hebben.

JACOB word als Prooft vermeld in het jaar 1320. by *Matthaeus in Analect. tom.* v. *pag.* 572. in het jaar 1322. by *Matthaeus de Fundat. Eccles.* *pag.* 411. en in *een Onuytgeg. brief hier agter.* Hy word *Jacobus Gyfelbertus de Steyn* genoemt, en gefegt de Prooftdye in het jaar 1322. befeeten te hebben, en geftorven te zyn in het jaar 1331. in *Zekere Gefcbr. Lyft.* Doch hy word genoemt Jacob van Lichtenberg, en verfekert Prooft van Sint Jan geweeft te zyn in de jaaren 1318. en 1319. in *de Gefcbr. Lyft van Buchel.* Ik vind ook in *het geflacht-regifter van Lichtenberg* door *Buchel* opgeftelt, dat Jacob van Lichtenberg omtrent defen tyd Prooft van Sint Jan, en zyn broeder Ernft van Lichtenberg Deken van Sinte Marie geweeft zyn: en dat zy beide zoonen waren van Jacob van Lichtenberg, die in het jaar 1304. dood geflagen was. Van defen Jacob, die in de Hiftorie van dien tyd feer vermaard geweeft is, kan men fien *Beka pag.* 103. *Heda pag.* 227. *Buchel ad Hedam pag.* 232. *De vermeerderde Beka*, by *Matthaeus Analect. tom.* v. *pag.* 190. 193. 197. 198. *Wilhelmus Procur. Egmond.* by *Matthaeus Analect. tom.* IV. *pag.* 126. en andere.

ARNOLD LOEF VAN RUWEEL, een zoon van Heer Gysbert, Heer van Ruweel, Ridder, wiens moe-

moeder was Loenresloot, en van N. van Zuylen van Anholt, wier moeder men segt geweest te zyn van Meerten, was Canonik van Sint Jan in het jaar 1313. Canonik van den Dom omtrent het jaar 1320. word als Prooft van Sint Jan vermeld in het jaar 1325. in *de Geschr. Lyst van Buchel.* in het jaar 1331. en 1338. Vrydags voor Pinxteren, by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* in het jaar 1337. in *de Oudhed. van Vriest.* (1) *tom.* 1. *pag.* 252. Hy is gestorven in het jaar 1340. op Allerheyligen dag omtrent een uur, en werd begraven in de kerk van Sint Jan onder een sark, waarop zyne gedaante met acht quartieren, en het volgende opschrift uytgehouwen zyn: *ANNO DNI MCCCXL. IN DIE OMNIVM SANCTORVM OBVEN. VIR DNS ARNOLDVS LOEF DE RVEEL, PRAEPOSITVS ET ARCHIDIACONVS HVIVS ECCLESIAE. CVIVS ANIMA DEI MISERICORD. REQ. IN PACE.* Wanneer zyn grafkelder in het jaar 1718. geopent werd, is *'er een* loode plaat, die vermoedelyk op zyne dood-kist gehecht is geweest, gevonden, op welke dit volgende uytgehakt was: *ANNO DOMINI MILLESIMO TRECENTESIMO QVADRAGESIMO IN DIE OMNIVM SANCTORVM QVASI HORA PRIMA DECESSIT ARNOLDVS LOEF DE RVWEEL, HVIVS ECCLESIAE PRAEPOSITVS. CVIVS ANIMA REQVIESCAT IN PACE. AMEN.*

JOHANNES SCAE VAN LOCHVM word als Prooft vermeld in het jaar 1341. by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* Dog hy word in *Zekere Geschr. Lyst*, in *de Geschr. Lyst van Buchel,*

(1) [K. O. tom. 5. pag. 63.]

chel, en in *de Beschr. van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* 1. *pag.* 269. geheel overgeslagen, en heb ik ook op geen andere plaats van hem gewag gemaakt gevonden.

HENRICK VAN RYN, een zoon van Gerrit van Ryn, en N. van de Velde, word als Canonik van Sint Jan vermeld op het jaar 1330. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 775. Hy word als Prooft dier kerke gemeld op het jaar 1339. in *de Gefchr. Lyft van Buchel.* Dog het is feker, dat hy in het jaar gedwaalt heeft, gelyk blykt niet alleen uyt den voorgaanden Prooft Johan Scae van Lochum, maar met meerder fekerheyd uyt de nog verder voorgaande Prooft Arnold Loef van Ruweel. Hy word verder gemeld op de jaaren 1344. 1346. 1357. en 1363. by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* en in *de Beschr. van het Utr. Bisdom* (2) *tom.* 1. *pag.* 269. Hy komt my ook voor in het jaar 1360. by *Matthaeus in Praefat. ad Anonym. de Bello Covord.* * * * *. 2. *verso.* en *tom.* IX. *Analect. pag.* 197. Men wil dat hy geftorven zy den VI. Januarius des jaars 1363. *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* doch in *de Gefchr. Lyft van Buchel*, en in *de Befchryv. van het Utr. Bisd.* (3) *tom.* 1. *pag.* 269. vind men den VI. Junius desfelven jaars.

PIETER VAN DE VELDE, die ook Canonik van den Dom geweeft is, word als Prooft van Sint Jan gemeld in de jaaren 1363. 1375. 1378. en 1380. by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.*

(1) [K. O. tom. 2. pag. 68.]
(2) [K. O. ibidem.]
(3) [K. O. ibidem.]

clef. en in *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* I. *pag.* 269. in het jaar 1364. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 589. en *tom.* IX. *Analect: pag.* 203. in het jaar 1365. op *de laatst genoemde plaats pag.* 225. in het jaar 1372. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 95. in het jaar 1382. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 630. Hy word gesegt gestorven te zyn den XIII. Januarius des jaars 1383. in *het Dood-boek van het Convent van Witte-vrouwen*, en in *de Aanteken. van Brock.* Dog zyn doodt word op den XIV. Januarius gebracht in *het Dood-boek van het Convent van Mariendaal*, by *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 436.

ARNOLD VAN DEN TRICHT, die *Arnold van den Tricht van Buuren* genoemd word in *Zekere Geschr. Lyst*, was Canonik van Sinte Marie in het jaar 1416. en bekomt eene Canonikaale prebende in den Dom op het jaar 1422. den XXVIII. Augustus, volgens *de Aanteken. van Brock*, die verder segt, dat hy afstamde uyt de Heeren van Buuren, en dat hy Proost van Sint Jan geworden zy in het jaar 1383. Hy word als Proost gemeld op het jaar 1385. in *een Onuytgeg. Brief hier agter*, op het jaar 1386. by *Buchel ad Hedam pag.* 264. op het jaar 1389. by *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 127. en in *een Onuytgeg. Brief hier agter.* op het jaar 1393. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 292. op het jaar 1401. by *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 153. op het jaar 1403. by *Matthaeus op deselve plaats*, en by *Dumbar in het Kerkelyk en Wereltlyk Devent. pag.* 22. op het jaar 1406. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 185. op

(1) [K. O. tom. 2. pag. 68.]

op het jaar 1409. by *Matthaeus ad Rer. Amorfort. Script. pag.* 235. op het jaar 1413. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 349. op het jaar 1418. in *een Onuytgeg. Brief hier agter.* Hy heeft van de Proostdye afstand gedaan den XXX. Augustus des jaars 1422. volgens *de Aanteken. van Brock*, die ook getuygt, dat hy Thesaurier van de Domkerk geweest zy. Hy word gesegt gestorven te zyn den XII. Februarius des jaars 1427. by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* en in *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* 1. *pag.* 269. Dog *Brock in zyne Aanteken.* en *Buchel in zyne Geschr. Lyst* brengen zyn overlyden op het voorgaande jaar 1426.

DIRCK VAN WASSENAAR, een zoon van Philip, Heer van Wassenaar en Burg-Graaf van Leyden, wiens moeder was Mechtild Oom vrouw van Barendrecht, en van Maria van Egmond, wier moeder was Guldyn van Amstel, is Canonik van het Dom-Capittel geworden, in plaats van Gerard Foeck, den X. April des jaars 1416. en is in het selve jaar ook aangestelt tot Prooft van Leyden. Hy is verders den XXX. Augustus des jaars 1422. door afstant van Arnold van den Tricht, Prooft van Sint Jan geworden, volgens *de Aanteken. van Brock.* Men vind hem als Prooft vermeld des Dingsdags na den I. September in het jaar 1422. in *de Oudhed. van Kennemerl.* (2) *tom.* 1. *pag.* 311. op het jaar 1423. by *Matthaeus Analect. tom.* IX. *pag.* 269. in het jaar 1425. op *deselve plaats pag.* 284. *en* 298. in het jaar

(1) [K. O. tom. 2. pag. 68.]
(2) [K. O. tom. 4. pag. 79.]

jaar 1426. nogmaals op *deselve plaats pag.* 355. in het jaar 1434. in *een Onuytgeg. Brief hier agter*, alwaar hy sig noemt *Prothonotarius des heiligen Stoels van Romen.* in het jaar 1436. in *een Onuytgeg. Brief hier agter.* in het jaar 1437. by *Matthaeus Analect. tom.* II. *pag.* 502. in het jaar 1446. in *de Oudhed. van Kennemerl.* (1) *tom.* I. *pag.* 256. 260. in het jaar 1447. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 848. in het jaar 1448. in *de Oudhed. van Kennemerl.* (2) *tom.* I. *pag.* 312. in het jaar 1450. op *deselve plaats* (3) *pag.* 286. in het jaar 1451. nog op *deselve plaats* (4) *pag.* 257. in het jaar 1454. nogmaal op *deselve plaats* (5) *pag.* 249. in het jaar 1455. by *Matthaeus Analect. tom.* II. *pag.* 432. in het jaar 1459. in *de Oudhed. van Kennemerl.* (6) *tom.* I. *pag.* 199. in het jaar 1465. den IX. Februarius, wederom in *de Oudhed. van Kennemerl.* (7) *tom.* I. *pag.* 251. Hy is overleden den V. Maart des jaars 1465. volgens *de Aanteken. van Brock. Sie* ook *van Leeuwen Batav. Illustr. pag.* 1149. die zyn' doodt brengt op den XIX. Maart, en segt, dat hy te Utrecht in de Sint Jans kerk onder een verheeve tombe, met zyne vier quartieren daarop, begraaven legt. Te onrecht heeft *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* zyn' doodt gebracht op het jaar 1461. In de kerk van Sint Jan staan aan de muur dese volgende onverstaanbare versen tot zyn gedachtenisse:

BVRCH-

(1) [K. O. tom. 4. pag. 66. en 67.]
(2) [K. O. tom. 4. pag. 79.]
(3) [K. O. tom. 4. pag. 73.]
(4) [K. O. tom. 4. pag. 66.]
(5) [K. O. tom. 4. pag. 64.]
(6) [K. O. tom. 4. pag. 52.] (7) [K. O. tom. 4. pag. 65.]

BVRCHGRAVIVS NATVS LEIDENSIS, HIC GNOSVS PRAEPOSITVS, PROTHONOTARIVS PAPAE, THEODRICVS
DE WASSNAER VRGETVR HAC TVMBA, ROGITEMVS
QVOD DEVS EST ET HOMO EIVS, DECESSIT AB ANNO
M SEMEL, I QVINQVE, BIS TER X, C QVATER, INQVE
MARCI PTH NON DET VT VITAE DONA SIBI.

Hy had omtrent het jaar 1450. een glas aan deſe kerk vereert. Dog, als het door lankheyd der tyd veroudert was, heeft het Capittel het wederom doen vernieuwen, en dit opſchrift daarin doen ſchilderen: *ILLVSTRISS. ET EX ANTIQVA BATAVORVM FAMILIA GENEROSI DNI THEODORICI WASSENAER VICECOMITIS LEIDENSIS, HVIVS ECCLESIAE PRAEPOSITI ET ARCHIDIACONI, FVNDATORIS SODALITII SS. ANTONII ET SEBASTIANI IN HOC SACELLO, VITRVM ISTVD, ANTE CXL. ANNOS AB EO DONATVM VETVSTATEQVE COLLAPSVM, CAPITVLVM S. IOHANNIS GRATITVDINIS ERGO RENOVARI FECIT ANNO XCIX. POST* CIƆ IƆ.

JOHANNES MILITIS, of MILES, dat is DE RIDDER; of DE RUYTER, een Gelderſch Edelman, bekomt eene Canonikale prebende in het Dom-Capittel den xxx. Auguſtus des jaars 1459. de Prooſtdye van Arnhem den xxiv. Julius des jaars 1461. en word in het jaar 1465. na het overlyden van Dirk van Waſſenaar in de beſitting van de Prooſtdye van Sint Jan geſtelt. *De Aanteken. van Broek.* Hy komt als Prooſt voor in het jaar 1466. by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccleſ.* en in *de Beſchryv. van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* 1. *pag.* 269. Hy heeft over de Prooſtdye

(1) [K. O. tom. 2. pag. 68.]

1496. by *Matthaeus Analect. tom.* IV. *pag.* 507.

STEVEN VAN RUMELAER, der beiden Rechten Doctor, dien wy *boven pag.* 167. gesien hebben Canonik ten Dom, en Deken van Sint Pieter geweest te zyn, heeft met Gysbert van Stoutenborch wegens de Proostdye van Sint Jan verschil gehad, en is als Proost van Sint Jan van Rome terug gekeert op den XVII. October des jaars 1496. *De Aanteken. van Brock*, en *Zekere Geschr. Lyst.* Hy word de nasaat van Johan Nys genoemt in *de Oudhed. van Vriesl.* (1) *tom.* I. *pag.* 251. het welk schynt niet van den onmiddelyken nasaat verstaan te worden, ten zy men Willem Ellagranus, die ons in geen Anthentiek stuk voorgekomen is, wilde uytmonsteren, en Gysbert van Stoutenborch niet onder de Proosten rekende, om dat hy, als onwettig aangestelt, de Proostdye aan Rumelaer heeft moeten overgeven. Dese Rumelaer is gestorven den XXI. September des jaars 1504. *de Aanteken. van Brock, Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* en *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (2) *tom.* I. *pag.* 270. Hy werd begraven in de kerk van Sint Pieter onder een sark, waarop syn acht quartieren met dit volgende graf-schrift uytgehakt waren: *MONVMENTVM CLARISSIMO DNO STEPHANO DE RVMELER HVIVS ECCLESIAE TRAIECT. PRAEPOSITO ET ARCHIDIACONO, I. V. CONSVLTO, STEPHANVS DE RVMELER CANONICVS IDEMQVE I. V. D. PROPATRVO PRO MEMORIA, SITIS HIC VTRIVSQVE RELIQVIIS, ORNARI FECIT. ILLVM XI. KALEND. SEPT. ANNO* XV^c^. *IIII. HVNC* XV^c^. *LVI.*

FA-

(1) [K. O. tom. 5. pag. 63.] (2) [K. O. tom. 2. pag. 68.]

FATA IN AETERNAS TENEBRAS RAPUERE, QUIETEM
HIS LUCEMQUE A DEO PERENNES PRECARE VIATOR.

Volgens dit Graf-schrift soude hy den XXII. Augustus overleden zyn. In *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* I. *pag.* 269. vind ik aangetekent, dat op Gysbert van Stoutenborch als Prooft van Sint Jan soude gevolgt zyn *Bavo Favernay*, susters zoon van Viglius Zuichemus, maar dat hy de Prooftdye aan Steven Rumelaer heeft afgestaan. Doch sie hiervan *onder* in den Prooft Carel Perenot *pag.* 203.

JOHANNES INGEWINCKEL heeft verscheyde kerkelyke waardigheden beseten, die voor het meerder gedeelte opgetelt worden by *Lindeborn in Histor. Episcop. Daventr. pag.* 65. en insonderheit by *Dumbar in het Kerkelyk en Wereltlyk Devent. pag.* 329. daar sy ons de Lyst der Prooften van Sint Lebuinus te Deventer, welk amt Ingewinckel mede bekleedt heeft, opgeven: waartoe ook gebracht moet worden, dat hy den IX. en XIII. Mey des jaars 1507. geworden zy Canonik van Sinte Marie t'Utrecht, en Thesaurier derselver kerke den XVI. September des jaars 1525. door brieven van den Paus en sententie definitief, tegen Martinus de Gaesbeek verkregen; als mede dat hy geweest zy Protonotarius des heyligen stoels van Rome. Hy word als Prooft van Sint Jan vermeld op het jaar 1506. in *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (2) *tom.* II. *pag.* 436. op de jaaren 1509. 1516. 1524. 1525. en 1528. by *Matthaeus in*

(1) [K. O. tom. 2. p. 68.]
(2) [K. O. tom. 2. p. 290.]

in Praefat. de Fundat. Eccles. en in *de Beschr. van 't Utr. Bisdom* (1) *tom.* I. *pag.* 270. op het jaar 1522. in *de Oudhed. van Vriesl.* (2) *tom.* II. *pag.* 144. *en* 242, op het jaar 1530. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 90. *en pag.* 210. op het jaar 1534. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 588. Men segt, dat hy te Rome gestorven zy den XXIII. Julius des jaars 1534. in *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (3) *tom.* I. *pag.* 270. of in het jaar 1535. volgens *de Aanteken. van Brock.* Want het moet sekerlyk onder de druk-feilen getelt worden, dat *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* zynen doodt op het jaar 1543. brengt.

ALBERTUS PIGHIUS, geboortig van Kampen, was niet alleen uyt een voornaam geslagt dier Stad afkomstig, maar heeft sig ook daarenboven door zyne geleertheid veel roem verworven, en is tot verscheyde kerkelyke eeramten bevordert. *Val. Andreas Desselius in Biblioth. Belg. pag.* 38. getuygt, dat hy was *sanguine patricio natus*; 't welk *in de Oudhed. van 't Bisdom van Devent.* (4) *tom.* II. *pag.* 30. wel overgeset word *uyt een Borgemeesterlyk geslagt gebooren*, en aanleiding aan *Moreri* gegeven heeft te seggen, dat hy een Edelman geweest zy: 't geen *Bayle* te recht in twyffel treckt, en nooit sal konnen beweesen worden. Onder andere redenen, die men voor het gevoelen van *Moreri* soude konnen bybrengen, voert *Bayle* ook dese aan, dat Pighius veele schoone heerlykheden

(1) [K. O. tom. 2. pag. 68.]
(2) [K. O. tom. 5. pag. 173. 197.]
(3) [K. O. tom. 2. pag. 68.]
(4) [K. O. tom. 6. pag. 589.]

den beseten heeft; want dat hy geweest zy Vryheer in Mydrecht, Wilnis, Cudelsteert, Zevenhove, Tamen, en Heer van Achtienhove, Blocland, *Nuytboorn*, (lees *en Uytboorn*) het welk gemeenlyk een bewys van adelyke afkomst is. Hierop antwoort *Bayle* alleenlyk, dat het evenwel geen overtuygend bewys zy. Dog hy soude overtuygender op dit argument, dat hy self aangevoert, en sig tegengeworpen heeft, hebben konnen antwoorden, indien hy geweeten hadde, dat alle dese opgetelde heerlykheden aan Pighius niet in eygendom toebehoort hebben, maar alleenlyk door hem, als Prooft van Sint Jan in der tyd, beseten geweest zyn, en derhalven daar uyt geen bewys van adeldom kan getrokken worden. Nu reets tot Doctor in de God-geleertheid verheven zynde, werd hy Canonik van den Dom den XX. Junius des jaars 1524. en Schat-meester of Thesaurier derselver kerke den XIII. Julius van het genoemde jaar, volgens *de Aanteken. van Broek*. Wanneer naderhand Johan Ingewinkel overleden was, is hy door Paus Paulus den derden, wiens leermeester hy in de Wiskonst geweest was, met de Proostdye van Sint Jan, op dien tyd ter begeving van het hof van Rome staande, begiftigt. Siet *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 63. Hy heeft de eeden daar toe staande, soo in het Capittel, als in de kerk van Sint Jan, afgelegt in het jaar 1535. Siet *Matthaeus de Nobilit. pag.* 441. *& seqq.* Hy heeft wegens de rechten deser Proostdye proces gevoert tegens den Procureur Generaal van het Hof van Utrecht, en is door den grooten Raad van Mechelen vonnisse in dese saak uytgesproken den XI. Mey des jaars 1538. Siet

Matthaeus de Jure Gladii pag. 61. *& seqq.* Hy is ook Pastoor van Sint Nicolaus kerk te Kampen geweest, van welk ampt hy sig in het jaar 1539. ontdaan heeft. Siet *Lindeborn in Histor. Episc. Daventr. pag.* 270. en *de Beschryv. van het Devent. Bisdom* (1) *tom.* II. *pag.* 7. Over den dag en het jaar van zyn overlyden is onder de schryvers verschil. *De Geschr. Lyst van Buchel* wil, dat hy gestorven zy den XXVI. December des jaars 1542. *Joh. van Renesse*, die het gedenk-teken voor Pighius in Sint Jans kerk opgericht heeft, dat daar nog gesien kan worden, in het jaar 1543. *Zekere Geschr. Lyst* brengt zyn doodt op den XXIX. December des jaars 1543. en aldus ook *de Aanteken. van Brock*; die 'er bydoet, dat de XXIX. December van dat jaar op een Vrydag inviel. *Val. Andreas Dessel. in Bibl. Belg. pag.* 40. drukt sig hier omtrent dus uyt: *Obiit* &c. VII. *Kalend. Januarii anni ineuntis* CIↃIↃXLIII. *Lindeborn in Hist. Episc. Daventr. pag.* 270. aldus: *Obiit* &c. IV. *Kal. Januarii anni ineuntis* CIↃIↃXLIII. De eerste deser twee wil seggen, dat hy den XXVI. de andere, dat hy den XXIX. December des jaars 1542. gestorven zy. *De Schryver der Kerkelyke Oudheden van 't Aarts-Bisdom van Utrecht* spreekt sig selven tegen. Want hy stelt den doodt van Pighius op den XXVI. December des jaars 1542. in 't *Utr. Bisdom* (2) *tom.* I. *pag.* 270. alwaar hy *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* gevolgt is: dog op den XXIX. December van het jaar 1542. in *de Beschryv. van het Devent. Bisd.* (3) *tom.* II. *pag.* 7. daar

(1) [K. O. tom. 6. pag. 582.] (2) [K.O. tom. 3. pag. 68.]
(3) [K. O. tom. 6. pag. 582.]

daar hy fig by *Lindeborn* gevoegt heeft. Wat het sterf-jaar aangaat, dat is buyten twyffel, gelyk andere reeds getoont hebben, het jaar 1542. Men kan evenwel de *Zekere Gefchr. Lyft*, en *den Opfteller van zyn Graf-fchrift*, welke het jaar 1543. gemeld hebben, hier mede verontschuldigen, dat zy de manier van schryven, op dien tyd te Utrecht gebruikelyk, gevolgt zyn: want men aldaar het nieuwe jaar niet op den eersten Januarius, maar op den voorgaanden XXV. December, of Kers-dach, ter dier tyd begon: 't geen nog in het jaar 1570. gebruykelyk was. Siet *het Utr. Placaat-boek tom.* III. *pag.* 365. en eerst den XXXI. December des jaars 1575. verandert is. Siet *het selve boek pag.* 394. Wat aangaat den sterfdag, indien 'er op het seggen van *Brock*, dat hy *des Vrydags* overleden zy, staat te maken is, daar ik niet aan twyffel, kan hy niet den XXVI. maar moet den XXIX. December overleden zyn. Want de Sondags letter van het jaar 1542. is geweest A. waar uyt volgt, dat de laatste dag van dat jaar ook op een' Sondag, en derhalve den XXIX. December op een' Vrydag, den XXVI. op een' Dingsdag gevallen zyn. Verders *Val. Andreas* en *Lindeborn op de aangehaalde plaatsen* seggen, dat hy *senex, een oud man zynde*, overleden zy: *De Beschryv. van het Devent. Bisdom* (1) *tom.* II. *pag.* 7. dat hy *in een hoogen ouderdom* gestorven zy. Daar tegen *Renesse in het gedenk-teken*, voor Pighius in de Sint Jans kerk opgericht: *haud dubie ad majores, imo summos honores, nisi immatura mors ei vitam abripuisset, fuisset evectus*: dat is, *hy soude sonder twij-*

(1) [K. O. tom. 6. pag. 582.]

twijfel tot grootere, ja tot de hoogste eerampten verheven zyn geweest, so hem het leven niet door eenen ontydigen doodt ontrukt was. Aan wien ik liever in desen geloof geef. Want *Val. Andreas ibid. pag.* 38. segt, dat hy in het jaar 1509. nog een jongeling zynde, de eerste prys in de Wysgeerte te Leuven bekomen heeft. Stel nu eens, dat hy toen omtrent twintig jaaren oud geweest zy, dan sal hy LIII. of LIV. jaaren oud gestorven zyn; dat men niet *senex* of *in een' hoogen ouderdom* noemen kan. Eyndelyk *Renesse in het Gedenkteken* seggende, dat Pighius tot *de hoogste eerampten* soude verheven geweest zyn, indien zyn ontydige doodt dat niet belet hadde, schynt daarop zyn oog gehad te hebben, dat men meent, dat Paus Paulus de derde het voorneemen gehad heeft hem tot Cardinaal te benoemen. Siet *Joh. Wimmer in het Leeven van Steph. Vinand. Pighius*, dat voor het tweede deel van *Pighii Annales* staat. Van Albert Pighius en desselfs schriften, siet *Casp. Burman in Trajecto Erudito*, en de verdere Schryvers aldaar aangehaalt.

CAREL PERENOT, der beiden Rechten Doctor, een zoon van Nicolaas Perenot, Heer van Granvelle, en broeder van den zeer beroemden Antonis Perenot Cardinaal van Granvelle, was Proost van Sint Jan, als hy den XV. September des jaars 1550. Canonik van den Dom werd, volgens *de Aanteken. van Brock*. Hy heeft de Proostdye voor zyn doodt afgestaan aan Montzima, die volgen sal, in het jaar 1562. den laatsten dag van Julius, volgens *de Aanteken. van Brock*, of den VII. October, volgens *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* Siet van desen afstand ook by

by *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 124. alwaar dese Perenot genoemt word *Baron van Favernay*, dog *Abt van Favernay* by *Butkens Troph. de Brab, tom.* II. *pag.* 249. Waardoor van een' grooven mis-slag overtuygt word *de Beschr. van het Utr. Bisd.* (1) *tom.* I. *pag.* 269. alwaar tusschen Gysbert van Stoutenburch en Steven van Rumelaer, boven vermeld, onder het getal der Proosten van Sint Jan geplaatst is *Bavo Favernay*, *de susters zoon van Viglius Zuichemus*, sonder jaar-getal te melden, en onderscheyden word van desen Carolus Perenot: daar doch de Baron van Favernay (niet Bavo Favernay) en Carolus Perenot een en de-selfde is, en niet dese, maar zyn navolger Montzima een susters zoon van Viglius Zuichemus geweest is. Verders stellen *Matthaeus in Praesat, de Fundat. Eccles.* en *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (2) *tom.* I. *pag.* 270. dat Perenot tot opvolger in de Proostdye gehad heeft Mr. Hermannus Ruysch: daar het uyt de aangehaalde plaats van *Matthaeus selve in Fundat. Eccles. pag.* 124. blykt, dat Montzima de Proostdye door afstand van Perenot bekomen heeft. Dese Perenot is door afstand van Montzima Schat-meester of Thesaurier der Dom-kerke geworden den XXXI. Julius des jaars 1562, waar van hy besit genomen heeft den XVIII. Maart des jaars 1563. Hy sterft in Bourgondie den XV. Junius des jaars 1567.

BUCHO VAN MONTZIMA, SS. Theologiae Doctor, van geboorte een Vries, de susters zoon van den President Viglius Zuichemus, de broe-

(1) [K. O. tom. 2. pag. 68.]
(2) [K. O. ibidem.]

broeder van Folkard van Montzima Deken van Oud-Munster, van wien wy *boven pag.* 129. gehandelt hebben, word Canonik van het Dom-Capittel t'Utrecht den XXIX. Augustus des jaars 1553. Schat-meester of Thesaurier derselver kerke den IX. April des jaars 1554. welke laatste waardigheid hy den XXXI. Julius des jaars 1562. tegens de Proostdye van Sint Jan met Carel Perenot verwisselt, volgens *de Aanteken. van Broek.* Hy word als Proost gemeld in het jaar 1565. in *het Batav. Sacra* (1) *tom.* III. *pag.* 51. daar hy te onrecht *Deken van Sint Jan* genoemt is, alhoewel op deselve plaats Adriaan van Zuylen als Deken dier kerke vermeld word. Hy komt ook als Proost van Sint Jan voor in het jaar 1567. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 67. op het jaar 1574. in *de Oudhed. van Vriesl.* (2) *tom.* I. *pag.* 307. Hem is den XXXI. Julius N. St., van het jaar 1586. door de *Leycestersche* factie gebooden, sig voor sonnen ondergang uyt de stad Utrecht te begeven, en naar eenige neutrale plaats te vertrekken. Siet *Bor Nederl. Hist. het* XXI. *boek pag.* 731. Het smeekschrift, dat hy en andere deelgenoten van dit ongeval hierover aan Leycester overgegeven hebben, siet by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 615. Dog by hem niet te recht konnende koomen is hy naderhand, in de maand September van het jaar 1588. na dat Leycester naar Engeland vertrokken was, en sig van zyn bewind ontslagen had, weder te Utrecht gekoomen. Siet *Bor Nederl. Hist. het* XXV. *boek pag.* 347. Hy is door eene beroerte, terwyl hy aan ta-

(1) [K. O. tom. I. pag. 365.]
(2) [K. O. tom. 5. pag. 75.]

tafel sat, overvallen zynde schielyk gestorven op Woensdag den VI. Februarius (niet den III. Februarius, als *de Geschr. Lyst van Buchel* wil) des jaars 1594. in den ouderdom van LVIII. jaaren XI. maanden en . . dagen. *Brock in zyn Aanteken.* Hy werd begraven in de kerk van Jutphaas, daar zyn broeder Folkard van Montzima Deken van Oud-Munster hem dit navolgende Graf-schrift heeft doen stellen. *REV. ET AMPLISSIMO DNO, D. BVCHONI A MONTSIMA, PRAEPOSITO ET ARCHIDno. ECCLESIAE S. IOHANNIS TRAIECTENSIS, SACRAE THEOLOGIAE DOCTORI, LINGVAE HEBRAÏCAE, GRAECAE ET LATINAE ERVDITISSIMO, VI. FEBR. MDXCIV. REPENTINA MORTE EREPTO, FOLCARDVS A MONTSIMA DECANVS ECCLESIAE S. SALVATORIS FRATRI B. M. SIBIQVE P. C.* Na zynen doodt heeft zyn voornoemde broeder Folkard van Montzima een glas aan de kerk van Sint Jan vereert, en daar op ter gedachtenisse van zyn' overledenen broeder dit volgende doen schilderen: *REVERENDO ET AMPLISSIMO DNO BVCHONI A MONTSIMA, HVIVS ECCLESIAE PRAEPOSITO ET ARCHIDIACONO DIGNISSIMO, SACRAE THEOLOGIAE DOCTORI EXIMIO, FOLCAR A MONTSIMA ECCLESIAE S. SALVAT. TRAIECT. DECANVS FRATER BENEVOLENTIAE GRATITVDINISQVE ERGO VITRVM HOC P. C. ANNO DNI MDXCIX.*

IN SILENTIO ET SPE.

Ook heeft Jan van Renesse Deken van Sint Jan, dien hy tot uytvoerder van zyn uyterste wil aangestelt had, hem een gedenk-teken in de kerk van Sint Jan opgerecht; dat gesien kan worden by

Mat-

Matthaeus de Fundation. Eccles. pag. 123

STEVEN VAN RUMELAER, de jonge, een neef van Steven van Rumelaer, die in het jaar 1496. Prooft deser kerke geweest is, werd na het overlyden van Montzima door het Capittel van Sint Jan tot Prooft aangestelt in Februarius des jaars 1595. Doch de Heeren Staten van Utrecht, oordelende dat het recht van aanstelling der Proosten aan haar stond, hebben dese verkiesing verworpen, en den volgende Renesse van der Aa tot Prooft verklaart. *Zekere Geschr. Lyst.*

JOHAN VAN RENESSE VAN DER AA, die naderhand heer van Zuylesteyn en van Schoonauwen geweest is, een zoon van Adriaan van Renesse Heer van der Aa, wiens moeder was Sophia van Arnhem, en van Agneta van Renesse van Wulven, wier moeder was Geertruyd van der Haar, gebooren den IV. Februarius van het jaar 1564. word Prooft van Sint Jan den *VIII. Junius* des jaars 1596. en is in de besitting dier waardigheyd gestelt den volgenden XVI. Junius in plaats van Bucho van Montzima. Siet *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 99. enz. Hy word verkooren tot Ge-eligeerde Raad in het eerste lid der Heeren Staten 's Lands van Utrecht den I. Junius des jaars 1610. Hy versoekt aan de Staten van Utrecht den XXIII. April des jaars 1633. afstand te mogen doen, so van de Ge-eligeerde Raads plaats, als van de Prooftdye van Sint Jan ten behoeve van den Graaf van Solms, die volgt; 't geen hem daags daaraan toegestaan word. *Het Utrechts Placaat-boek tom.* I. *pag.* 202. en *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 98. *enz.* Hy sterft den XIV. Mey des jaars 1634.

JOHAN ALBERT, GRAVE VAN SOLMS

BRAUN-

BRAVNFELS, Heer van Muntzenburch, Sonnewalt &c. een zoon van Johan Aelbert Graaf van Solms Braunfels, wiens moeder was Elisabeth van Nassau, en van Agnes Gravinne van Sayn en Witgensteyn, is na afstant van Johan van Renesse van der Aa door de Staten 's lands van Utrecht aangestelt tot Prooft van Sint Jan den XXIV. April des jaars 1633. welke aanstelling door Frederik Henrik Prins van Oranje, als Stadhouder van het Sticht, den VII. Mey daaraan volgende goetgekeurt is. Siet *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 101. enz. Hy werd verkooren tot Geeligeerde Raad in het eerste lid der Heeren Staten van Utrecht den IX. Mey des jaars 1633. en dese verkiesing is door Prins Frederik Henrick als Stadhouder goetgekeurt den XIV. Mey O. St. daaraan volgende. Hy sterft den XXVII. September des jaars 1648. Siet *het Utr. Placaat-boek tom.* 1. *pag.* 203. en *Imhof in Notit. Procer. Germ. lib.* VI. *cap.* XVII. §. 5.

HENRICK TRAIECTINVS, GRAVE VAN SOLMS BRAUNFELS, een zoon van Johan Albert, soo even vermeld, wiens moeder was Agnes Gravinne van Sayn en Witgensteyn, en van Anna Elisabeth Gravin van Falkensteyn in Broich, wiers moeder was Anna Maria van Nassau, is naa het overlyden van zynen vader denselven in de Prooftdye van Sint Jan opgevolgt den XXVI. December des jaars 1648. Hy is geweest Ridder van de Duytsche order in de balye van Utrecht, en wierd na Floris Borre van Amerongen, die den VIII. November des jaars 1675. overleden is, Land-Commandeur. Siet *Matthaeus Analect. tom.* X. *pag.* 367. *en* 371. Hy was Generael der infanterye van den Staat, en werd den XXX. Julius N. St. des jaars 1693. in den slag van Lande

ANSELM word ons als Deken van Sint Jan opgegeven op het jaar 1138. in *Zekere Gescbr. Lyst.* in het jaar 1139. by *Bucbel ad Hedam pag.* 160. in het jaar 1145. by *Heda pag.* 165.

COENRAAD word Deken van Sint Jan aangehaalt in het jaar 1155. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 120. in het jaar 1164. by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covord. pag.* 99. in het jaar 1169. by *denselven aldaar pag.* 103. sonder bygevoegt jaar-getal ten tyde van Godefried van Rheenen, Bisschop t'Utrecht, by *Bucbel ad Hedam pag.* 176.

GERARD word als Deken genoemt in het jaar 1176. by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covord. pag.* 104. in het jaar 1185. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 952. in het jaar 1186. by *denselven aldaar pag.* 954. in het jaar 1188. by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covord. pag.* 114. en *Analect. tom.* VI. *pag.* 59.

GYSBERT, of GISELBERT, komt als *Deken* van Sint Jan voor in het jaar 1196. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 382. in het jaar 1200. by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covord. pag.* 134. in het jaar 1204. by *Heda pag.* 189.

DIDERIK is als Deken van Sint Jan opgegeven in het jaar 1205. in *de Gescbr. Lyst van Bucbel.* in het jaar 1220. in een Brief, die ingelast is in *het Utr. Placaat-boek tom.* III. *pag.* 49.

GISELBERT word Deken vermeld in het jaar 1225. by *Bucbel ad Hedam pag.* 201. en by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 425. in het jaar 1226. by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covord. pag.* 158. en 161. in het jaar 1227. by *denselven aldaar pag.* 160. in het jaar 1228. by *Bucbel ad Hedam*

dam pag. 203. en by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covord. pag.* 163. in het jaar 1230. by *Matthaeus Analector. tom.* VI. *pag.* 23. in het jaar 1234. by *Matthaeus aldaar pag.* 20. en in *de Oudhed. van Delfland* (1) *pag.* 456. in het jaar 1239. in een *Onuytgeg. Brief hier agter.* in het jaar 1240. by *Lindeborn in Histor. Episcop. Daventr. pag.* 74. en in *de Beschryv. van het Devent. Bisdom* (2) *tom.* I. *pag.* 134. in het jaar 1243. by *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 54. sonder bygevoegt jaar-getal, by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covord. pag.* 141. en *de Nobilit. pag.* 400. uyt welke laatste plaats blykt, dat hy een bloet-verwant geweest zy van Giselbert Proost van Sint Jan, *boven pag.* 184. vermeld.

JOHAN VAN PERWEYS is de opvolger van Giselbert in de Dekanye van Sint Jan geweest. *Matthaeus de Nobilit. pag.* 401. Wy hebben *boven pag.* 18. van eenen Guibert van Perweys, Dom-Proost t'Utrecht, en desselfs afkomst gehandelt; dog of Johan van Perweys, Deken van Sint Jan, zyn bloed-verwant geweest zy, is onseker. Hy word als Deken vermeld in het jaar 1245. in *de Geschr. Lyst van Buchel.* in het jaar 1247. by *Matthaeus de Nobil. pag.* 400. en *de Fundat. Eccles. pag.* 244.

JACOB was Deken van Sint Jan in het jaar 1259. volgens *Zekere Geschr. Lyst.* in het jaar 1269. volgens *de Geschr. Lyst van Buchel.* in het jaar 1270. by *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 406, in het jaar 1271. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 270.

(1) [K. O. tom. 3. pag. 780.]
(2) [K. O. tom. 6. pag. 458.]

270. in het jaar 1272. by *Buchel ad Hedam pag.* 224. *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 375. *de Fundat. Eccles. pag.* 594. en in *de Beschr. van 't Utr. Bisdom* (1) *tom.* II. *pag.* 520. in het jaar 1282. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 1066.

THEODORICUS word als Deken aangehaalt op de jaaren 1283. en 1284. in *de Geschr. Lyst van Buchel.*

HERMAN MEYNARDS word vermeld in het jaar 1294. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 830. in het jaar 1297. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 423. in het jaar 1304. in *de Geschr. Lyst van Buchel.*

FLORIS VAN JUTPHAES was Deken van Sint Jan in het jaar 1309. op Sint Severyns dag, volgens *de Aanteken. van Brock.* Hy is naderhand Prooft van den Dom geweeft, gelyk wy *boven pag.* 22. gesien hebben. Uyt vergelyking van het geen aldaar gesegt is, en 't geen van zyn opvolger in de Dekanye van Sint Jan *aanstonds* gesegt sal worden, blykt, dat hy lang voor zyne doodt afstandt van dese Dekanye gedaan heeft. *Brock* heeft aangetekent, dat hy Canonik in de vyf Capittelen t'Utrecht geweeft zy, en dat zyne Prebendens in den Dom, Oud-Munster, en Sint Jan gekomen zyn op Johannes de Pistorio, de Prebende in Sint Pieter op Gerard Foeck, en de Prebende in Sinte Marie op Nicolaas Merre.

FREDERICK word als Deken van Sint Jan gemeld op het jaar 1318. in *de Geschr. Lyst van Buchel.*

GERARD DE REDEN word ook als Deken van

(1) [K. O. tom. 2. pag. 311.]

van Sint Jan vermeld op hetselve jaar 1318. in *Zekere Geschr. Lyst*, en in *de Geschr. Lyst van Buchel*. Wy hebben *boven pag*. 187. gesien, dat hy in het jaar 1318. volgens *Matthaeus*, Prooft van Sint Jan soude geweest zyn, en dat derhalven of hy, of de hier aangehaalde Lysten gedwaalt hebben.

HENRICK VAN LOENRESLOOTH word als Deken genoemt in het jaar 1322. by *Matthaeus Analect. tom*. I. *pag*. 189. in het jaar 1326. by *denselven Analect. tom*. IV. *pag*. 421. in het jaar 1328. by *Matthaeus de Jure Gladii pag*. 610. in het jaar 1330. by *Matthaeus de Nobilit. pag*. 775. in het jaar 1338. by *Matthaeus aldaar pag*. 910. in het jaar 1343. by *Matthaeus nog eens aldaar pag*. 616. in het jaar 1345. by *Matthaeus de Jure Gladii pag*. 124. in het jaar 1351. en 1354. in *de Geschr. Lyst van Buchel*. Dese selve *Buchel* heeft evenwel in *het Geslagt-regifter van Loenreslooth* aangetekent, dat dese Henrik in het jaar 1351. al overleden was.

PIETER, Cardinaal der Kerke van Rome, en Vicecancellier derselve, komt ons als Deken van Sint Jan voor in het jaar 1378. by *Matthaeus de Nobilit. pag*. 630. Ik gisse, dat men door desen Pieter verstaan moet Petrus de Monteruco, die gebooren uyt eene suster van Paus Innocentius de VI. door zyn oom gemaakt is tot Priester Cardinaal met den titel van Sinte Anastasia in het jaar 1356. tot Vicecancellier in het jaar 1361. en overleden is den XXX. Mey des jaars 1385. Siet *Baluz. in de Aanteken. ad vitas Papar. Avenion. tom*. I. *pag*. 934. Uit den dag van zyn overlyden, vergeleken met het geen volgt, is op te maken

dat hy van de Dekanye voor zyn overlyden afstand moet gedaan hebben.

REYNOUT VAN VYANEN, een zoon van Henrick Heer van Vyanen, en van Catharina Uten Goy, word als Canonik van den Dom en Deken van Sint Jan gemeld in *de Gescbr. Lyst van Buchel*; alwaar gesegt word, dat hy na het Bisdom van Utrecht gestaan heeft, en daar mede begiftigt is geweest door Clemens den VII. Paus van Avignon; schoon Florens van Wevelichoven in het besit van 't Bisdom was, die ook Bisschop bleef. Siet hiervan *de Vermeerderde Beka*, *by Matthaeus tom.* v. *Analect. pag.* 284. *Chron. M. Belg. pag.* 324. en *Heda pag.* 259.

CARDINAAL DE MANUPELLE, word als Deken van Sint Jan opgegeven in het jaar 1389.

ARNOUD VAN CUYLEMBORCH, een zoon van Gerard Heer van Cuylemborch, en van Bartha van Egmond, word gesegt Deken van Sint Jan geweest te zyn op het jaar 1393.

RAYNALD DE BRANCACIIS, Diakon Cardinaal met den titel van Sint Vitus in Macello, word onder de Dekenen van Sint Jan gemeldt op het jaar 1393, en was ook Canonik in den Dom, volgens *de Aanteken. van Brock*, die verders getuygt, dat hy in het jaar 1400. overleden zy.

GODEFRID VETKOPER, die *de Noviomago* toegenoemt word in *de Gescbr. Lyst van Buchel*, word getuygt Deken van Sint Jan geweest te zyn in het jaar 1395. Hy komt ons ook als Deken voor op het jaar 1403. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 405. in het jaar 1406. by *denselven aldaar pag.* 185. in het jaar 1422. by *Matthaeus Analect.*

tom.

tom. II. *pag.* 559. in het jaar 1423. *Analect. tom.* IX. *pag.* 266. *en* 269. in het jaar 1425. *Matthaeus Analect. tom.* IX. *pag.* 284. *en* 298.

AEGIDIUS, of GILLIS, VAN WISSEKERKE word als Deken vermeldt in het jaar 1426. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 825.

TYDEMAN BRANT word als Deken van Sint Jan gemeld op het jaar 1429.

GERARD VRENCK VAN WINSSEN, een zoon van Gerrit Vrenck van Winsfen, wiens moeder was Johanna van Lichtenberch, en van Mabelia Scorre, wier moeder was Alyt van den Damme, word gesegt Deken geweest te zyn in het jaar 1432. men vind hem als Deken in het jaar 1436. in *een Onuytgeg. brief hier achter.* in het jaar 1437. by *Matthaeus Analect. tom.* II. *pag.* 502. in het jaar 1455. by *Matthaeus aldaar pag.* 432. Hy is overleden den XII. Januarius des jaars 1465. en word begraven in het midden van Sint Jans kerk onder een groote blauwe fark, waarop zyn wapen met vier quartieren en het volgende opschrift gehackt was: *HIER LEGHET BEGRAVEN D'EERBAER HEER GERRIT VRENK VAN WINSEN, DEKEN ENDE CANONIC DESER KERCKEN. DIE STERFT IN'T IAER ONS HEEREN* MCCCCLXV. *OP TEN* XII. *DAGH VAN IANVARIO BID VOOR DE ZIEL.*

VLTIMVS AD MORTEM POST VLTIMA FATA RECVRSVS.

JOHAN VAN VYANEN VAN JAERSVELDT, die eene Canonikale Prebende in het Capittel van Sinte Marie bequam den XXXI. Augustus

stus des jaars 1448. word getuygt Deken van Sint Jan geweest te zyn in het jaar 1468. Men vind hem in die waardigheid vermeld in het jaar 1481. by *Matthaeus Analect. tom.* II. *pag.* 6. Hy word gesegt de Dekanye nog beseeten te hebben op het jaar 1483.

HENRICK VAN LOTTUM word gestelt Deken van Sint Jan geweest te zyn in het jaar 1494. Hy word ook als Deken vermeldt in het jaar 1496. by *Matthaeus Analect. tom.* IV. *pag.* 450. Hy was in het jaar 1493. Rector der Parochie-kerke van Boxtel, wanneer Heer Henrick van Ranst, Heer van Boxtel, en Henrika van Haasten, zyne gemaalin, aldaar een Collegie van Canoniken oprichten, en desen Henrick van Lottum tot eerste Deken van dat Capittel aanstelden. Siet *de Oudheden van 's Hertogenbosch pag.* 351. Hy sterst den XI. Mey des jaars 1496. *Matthaeus Analect. tom.* IV. *pag.* 507. Hy is begraven t'Utrecht *in de* kerk van Sint Jan met dit Grafschrift: *ANNO DNI MCCCCXCVI. DIE XI. MENSIS MAII OBIIT EGREGIVS ET VENERABILIS VIR MR. HENRICVS DE LOTTVM S. IOHANNIS TRAIECTI, ET S. PETRI BOXTELLENSIS ECCLESIARVM DECANVS. CVIVS ANIMA REQVIESCAT IN PACE. AMEN.* Siet van hem *Schook de Bonis Eccles. pag.* 754. alwaar hy onder andere getuygt, dat dese Henrick van Lottum de Oud-oom van zyne vaderlyke Groot-moeder geweest zy. Hy word *Mr. Henrick Zoelen van Lottum* genoemt in *de Geschr. Lyst van Buchel.*

JOHAN MARTYN is als Deken van Sint

Jan

Jan overleden den 1. Mey des jaars 1506. volgens *Zekere Gescbr. Lyst.* Van hem, als eertyts Deken, word ook gewag gemaakt op het jaar 1508. in een instrument uytgegeven door *Matthaeus de Nobilit. pag.* 551. alwaar ook zyne natuurlyke dochter Catharina vermeldt word.

JOHANNES VAN RYL word als Deken van Sint Jan tusschen Johan Martyn en Willem van der Heyde, dog sonder bygevoegt jaar-getal, geplaatst in *Zeker. Gescbr. Lyst*; alwaar ook getuygt word, dat hy een natuurlyke zoon van Philip van Bourgondie, Bisschop van Utrecht, geweest zy. Van de drie natuurlyke kinderen van desen Philip siet *Matthaeus tom.* 1. *Analect. pag.* 243. *en* 244. Een derselver, en misschien dese Johan, schynt voor den vader overleden te zyn, om dat 'er maar van twee syner natuurlyke kinderen gewag gemaakt word by *Matthaeus tom.* 1. *Analect. pag.* 235.

WILHELMVS HEDA, of WILLEM VAN DER HEYDE, of VAN DER HEY, geboortig van Egmont, of, als andere willen, van Alfen, waarom hy ook in *de Gescbr. Lyst. van Buchel* genoemt word *Wilhelmus Heda Alfenus, magister artium, & baccalaureus decretorum*, was als afgesant by Keyser Maximiliaan te Inspruck in de maand Februarius des jaars 1497. was Canonik van Oud-munster, als hy den XXIX. Mey des jaars 1506. Canonik van den Dom werd; hy word den XXX. September van het jaar 1509. toegelaaten, om als Deken en Prelaat van Sint Jan zyne eerste residentie te nemen. Hy word Prooft van Aernhem in het jaar 1510. resigneert zyne Canonikale Prebende in het Capittel van Oud-Munster in April des

jaars 1516. *De Aantèken. van Brock.* word als Deken van Sint Jan vermeldt in het jaar 1517. by *Matthaeus Analect. tom.* I. *pag.* 282. in het jaar 1518. by *Matthaeus Analect. tom.* III. *pag.* 489. Hy vertrok den XI. Mey des jaars 1521. uyt Utrecht naar Antwerpen, alwaar hy ook Canonik was, en is in die Stad overleden den III. November des jaars 1525. *De Aanteken. van Brock*, en *Val. Andreae Desselii Biblioth. Belgic. pag.* 319. waar hy ook handelt van de geleerde werken, door hem verveerdigt en uytgegeven.

THOMAS VAN NYKERKEN, die wy *boven pag.* 69. gesien hebben, dat ook Canonik en Deken van den Dom geweest zy, was mede Canonik van Sint Pieter, en is Heda in de Dekanye van Sint Jan opgevolgt in het jaar 1525. *De Aanteken. van Brock*, en de *Geschrev. Lyst van Buchel.* Men vind van hem, als Deken van Sint Jan, gewag gemaakt in het jaar 1528. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 718. in het jaar 1529. by *Matthaeus aldaar pag.* 789. in het jaar 1535. by *denselven aldaar pag.* 441. in het jaar 1549. nogmaals by *denselven aldaar pag.* 738. Wanneer hy Dom-Canonik werd, is hy ook Choorbisschop geworden: dog hy heeft die waardigheid tegelyk met zyne Canonikale Prebende in den Dom afgestaan den I. Februarius des jaars 1546. en is gestorven den XIX. Augustus des jaars 1556. *de Aanteken. van Brock*, *Zekere Geschr. Lyst*, en *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 283. Zyn sterf-dag word op den XX. Augustus gestelt in *het Dood-boek van het Convent van Witte-vrouwen*: doch te onrecht, als aanstonds uyt zyn graf-schrift blyken sal. Hy is begraven in de kerk van Sint Jan, in de Capelle,

die

die hy sig selfs daar in het jaar 1536. heeft doen maken. Op zyn graf-sark was dit volgende opschrift gehaekt. *ANNO DNI XVc. LVI. DIE XIX. MENSIS AVG. OBIIT VENERABILIS DNS THOMAS DE NYKERKE, DECANVS S. JOHANNIS ET CHORIEPISCOPVS, MAIORIS, S. PETRI, S. JOHANNIS ECCLESIARVM TRAIECTENSIUM CANONICVS, HIC SEPVLTVS.* Hy soude volgens *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* 1. *pag.* 272. tot opvolger gehad hebben *Albertus Pighius* in het jaar 1535. welke naderhand Prooft van deselve kerk geworden is: 't geen my onwaarschynelyk voorkomt, ten deele door dien Pighius in het gemelde jaar 1535. Prooft geworden is; ten deele, om dat Nykerke, die in de besitting der Dekanye op Heda gevolgt is, die waardigheid nog lang na het overlyden van Pighius bekleedt heeft.

WILLEM VAN BOCHOLT word als Deken gemeld in het jaar 1556. Hy word *Henrik van Bocholt* genoemt in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *Zekere Geschr. Lyst.*, en gesegt, van de Dekanye afstand gedaan te hebben in het jaar 1559. als ook dat hy overleden soude syn daags voor Sint Michiels dag, dat is op den XXVIII. September.

DANIEL VAN DER HEYDE word door afstant van Willem van Bocholt Deken van Sint Jan in het jaar 1559. en is overleden den XXVIII. Mey des jaars 1565. *Zekere Geschryv. Lyst.* Siet ook *Matthaeus de Nobilit. pag.* 643.

ADRI-

(1) [K. O. tom. 2. pag. 68.]

ADRIAEN VAN ZUYLEN, een zoon van Gysbert van Zuylen, wiens moeder was Elisabeth van Zuylen van Nyvelt, en van Eelgis Uten Ham erf dochter van Vleuten, wier moeder was Oeda, of Odilia, van Noorde, was in het jaar 1553. Canonik van Sint Jan, en is Daniel van der Heyde in de Dekanye opgevolgt. Hy heeft als Deken van Sint Jan het Provinciaal Synode van Utrecht, ten tyde van den Aarts-Bisschop Frederick Schenck, den XII. October en volgende dagen des jaars 1565. bygewoont. Siet *Batav. Sacr.* (1) *tom.* III. *pag.* 51. Hy word ook gemeld in het jaar 1566. in *een Onuytgeg. brief hier achter.* Hy is den VI. April des jaars 1582. met nog ses andere tot Ge-eligeerde Raad verkoren, om gesamentelyk te verbeelden het eerste Lid der Staten 's Lands van Utrecht. Siet *het Utr. Placaat-boek tom.* I. *pag.* 198. In de geschillen, die 'er te Utrecht ten tyde van Lycester geweest zyn *in het* jaar 1587. was hy tegens de Lycestersche *factie. Bor Nederl. Histor. het* XXIII. *Boek pag.* 64. Hy sterft den XXV. November des jaars 1599. *Utr. Placaat-boek tom.* I. *pag.* 199. Hy heeft even voor zyn doodt een seker glas aan dese kerk vereert, waarin het volgende opschrift geschildert was: *REVs. ET NOBILIS DNS ADRIANVS A ZVYLEN, ECCLESIAE S. IOHANNIS DECANVS, BENEVOLENTIAE ERGO F. F. Ao.* 1599.

JOHAN VAN RENESSE is geweest een zoon van Adriaan van Renesse van Wulven Domdeken, (siet *boven pag.* 71.) wiens moeder was Aleid Freis van Cuynre Vrouwe van Wilp, en van Anna van Abcoude van Meerten van Essestein,

(1) [K. O. tom. I. pag. 365.]

wier

wier moeder was Machtild van Montfoort. Hy is gebooren in het jaar 1540. en werd Canonik van Sint Jan in het jaar 1552. nog maar twaalf jaren oud zynde. In het jaar 1599. heeft hy een glas aan de kerk van Sint Jan vereert, waarin dit opschrift te leesen was. *JO. A RENESSE CANONICVS, ET ARCHIDIACONI HVIVS ECCLESIAE VICARIVS ET OFFICIALIS, PERSONA GOEDEL. SODALITATIS S. ANTONII COLLEGA, INGRATITVDINIS ARGVMENTVM AD ORNATVM ET NECESS. CC. ANNO CHRIST. LIBERT.* CIƆIƆXCIX. Hy is in hetselve jaar 1599. den XVI. December tot opvolger van Adriaan van Zuylen in de Dekanye van Sint Jan verkooren, welke verkiesing door de Ed: Mog. Heeren Staten 's Lands van Utrecht eerst goedgekeurt is in November des jaars 1605. Hy sterft den XXVII. Julius des jaars 1619. zynde nu al over lang de oudste Canonik van alle de vyf Capittelen, in het LXXIX. jaar van zynen ouderdom. Siet het gedenkteken, den loop van zyn leven beschryvende, 't geen in de kerk van Sint Jan, daar hy ook begraven werd, opgehangen, en in 't ligt gegeven is door *Matthaeus in Fundat. Eccles. pag.* 124.

ANTONY HESSELS is na het overlyden van Johan van Renesse door het Capittel van Sint Jan tot Deken verkooren, en is die verkiesing op den XII. Augustus des jaars 1619. door de Staten 's Lands van Utrecht goedgekeurt. Hy sterft den VIII. of den IX. Julius des jaars 1631.

NICOLAAS VAN BERCK word Canonik van Sint Jan den XV. November des jaars 1596. word gekooren tot Ge-eligeerde Raad in het eerste

ſte lid der Staten 's lands van Utrecht den I. Auguſtus des jaars 1618. Hy is na het overlyden van Antony Heſſel Deken der kerke van Sint Jan gekooren, en door de Staten voor aangenaam gehouden den XXVIII. Julius des jaars 1631. word Preſident der Staten 's Lands van Utrecht den XI. September 1645. is geſtorven den XXI. October des jaars 1652. en begraven in de kerk van Sint Jan, waar zyn wapen met dit opſchrift opgehangen is. *AETERNAE MEMORIAE AMPLISSIMI ET SPECTATISSIMI D. NICOLAI DE BERK, DECANI ET CANONICI D. IOHANNIS, AC ILLVSTRISSIMORVM ET PRAEPOTENTIVM DD. ORDINVM PRAESIDIS, CVM VIXISSET ANNOS LXV. MENSES IX. DIES XXV. DECESSIT XXI. DIE OCT. ANNO* CIƆIƆCLII. Siet van hem verders *het Utr. Placaat-boek tom.* I. *pag.* 202.

ARNOUT VAN CUYLENBORCH word Canonik van Sint Jan den III. Junius des jaars *1618.* is den XXIII. Junius des jaars 1636. verkooren tot Ge-eligeerde Raad in het eerſte lid der Heeren Staten 's Lands van Utrecht, welke verkieſing door Frederik Hendrik Prins van Oranje, als Stadhouder, den VII. Julius N. St. goedgekeurt is. Hy word na het overlyden van Nicolaas van Berck tot Deken van Sint Jan aangeſtelt, en door de Staten van Utrecht beveſtigt den XVIII. November des jaars 1652. Hy is overleden den XXII. December des jaars 1658. en word begraven t' Utrecht in de Buur-kerk, daar zyn wapen met dit navolgende opſchrift opgehangen is. *AMPLISS. ET SPECTATISS. DOMINVS ARNOLDVS A CVLENBORCH, DECANVS ET CANONICVS TEMPLI IOHANNIS, AC*

AC INTER ILLVSTR. ET PRAEPOTENTES VLTRAIECTINAE PROVINCIAE ORDINES ELECTVS, ET EIVSDEM PROVINCIAE AERARII GENERALIS EXQVAESTOR, AETATIS SVAE LX. OBIIT XXII. DECEMB. CIƆIƆCLVIII. Siet van hem *het Utr. Placaat-boek tom.* I. *pag.* 204.

JUSTUS BORRE VAN AMERONGEN, een zoon van Willem Borre van Amerongen, Heer van Sandenborch, wiens moeder was Elisabeth van Pallaas vrouwe van Sandenborch, en van Anna van Daerll, wier moeder was Margareta van Duvenvoorde, word Maerschalck van het Nederquartier des Lands van Utrecht den VIII. April des jaars 1641. *Utr. Placaat-boek tom.* II. *pag.* 1072. Canonick van Sint Jan den XII. Augustus des jaars 1642. is den II. Maart des jaars 1643. verkooren Ge-eligeerde Raad in het eerste lid der Heeren Staten van Utrecht, welke verkiesing Frederik Henrik Prins van Oranje, als Stadhouder, goedkeurt den VII. Maart daaraan volgende; na dat hy den III. Maart van de bediening van het Maarschalcks-ampt ontslaging versogt en bekomen hadde. Hy is, na het overlyden van Arnout van Cuylenborch, Deken van Sint Jan verkooren, en den XI. Januarius des jaars 1659. door de Staten voor aangenaam gehouden. Hy is in 's Hertogenbosch seer schielyk overleden den XIII. Maart des jaars 1663. Siet *t' Utr. Placaat-boek tom.* I. *pag.* 204. *en* 750. Hy werd begraven in de kerk der Ridderen van de Duytsche order t' Utrecht, dog is naderhand in het jaar 1679. overgebracht in de kerk van Sint Jan, daar zyn wapen hangt met dese acht quartieren, en het volgende opschrift:

Bor-

Borre van Amerongen.	*Daerll.*
Pallaas.	*Wassenaar van Duvenvoorde.*
Rysenborch.	*Westerholt.*
Wael van Vyanen.	*Renesse.*

GENEROSISSIMO STRENVOQVE DD. IVSTO BORRE VAN AMERONGEN, VLTRAIECTINAE ECCLESIAE S. IOHANNIS DECANO, ELECTO CONSILIARIO POTENTISSIMORVM DD. ORDINVM VLTRAIECTINAE PROVINCIAE, ET EIVSDEM NOMINE IN COETVM CONSILIARIORVM NOBILISSIMORVM POTENTISSIMORVM DD. STATVVM DELEGATO, SILVAE DVCIS DEFVNCTO XIII./XXIII. MARTII CIↃIↃCLXIII. *CONIVX ET FRATRES MOESTISSIMI H. M. F. C.*

JOHAN VAN SOMEREN, een zoon van Johan van Someren, die het Burgemeester-ampt t' Utrecht bekleedt heeft, en van Barbara Zoggaerts, is gebooren den XX. September des jaars 1634. word Canonik van Sint Jan den VI. Januarius des jaars 1654. Raads-Heer in het Hof van Utrecht den XXIII. September 1662. is, na het overlyden van Justus Borre van Amerongen, tot Deken der kerke van Sint Jan door het Capittel verkooren, en door de Staten den VII. April des jaars 1663. voor aangenaam gehouden. Hy is den XXIII. October des jaars 1666. verkoren tot Ge-eligeerde Raad in het eerste Lid der Heeren Staten 's Lands van Utrecht, en den XV. April des jaars 1674. van zyn amt ontslagen: word wederom aangestelt tot Raads-Heer in het Hof van Utrecht den XXVI. Augustus des jaars 1684. tot President van het Hof den XXI. October des jaars 1691. Hy sterft den XX. Maart des jaars 1706. Siet *'t Utr: Placaat-boek tom.* I. *pag.* 208. *en tom.* II.

II. *pag.* 1048. 1050. Hy is begraven t'Utrecht in de Buurkerk, daar zyn wapen met het navolgende opschrift opgehangen is: *H. S. E. VIR GENERIS SPLENDORE, SVMMIS DIGNITATIBVS ET RARA ERVDITIONE ILLVSTRIS, JOHANNES A SOMEREN, ICTVS TRAIECTINVS, OLIM IN SVMMO CIVITATIS, TRAIECTINAE DICASTERIO IVDEX, COLLEGII CANONICORVM DIVI IOHANNIS DECANVS, ORDINIBVS POPVLI TRAIECTINI PRIMI LOCI ADSCRIPTVS, INDE AD FOEDERATAE BELGICAE ORDINES LEGATVS, CVRATOR AGGERVM, QVI SVPERIOREM LECCAM COËRCENT, TANDEM SVPREMI TRAIETENSIVM DICASTERII PRAESES, NATVS XII. KAL. OCTOBR. ANNO* CIƆIƆCXXXIV. *DECESSIT XIII. KAL. APRIL. ANNO* CIƆIƆCCVI. *VIDVA, FILIAE, ET GENER MOESTISSIMI H. M. F. C.* Siet verders van zyn leven en de boeken door hem uytgegeven by *Burman in Traj. Erudit. pag.* 357.

GERARD MAXIMILIAAN PYNSSEN VAN DER AA, Heer van Deyl, een zoon van Otto Pynssen van der Aa, wiens moeder was Geertruyd van Lauwick, en van Maria Magdalena van Rheede tot Renswoude, wier moeder was Jacoba van Eede, word Canonik van Sint Jan den III. December des jaars 1686. Hy word door Willem de III. Koning van Engeland &c. als Stadhouder van Utrecht, aangesteld tot Ge-eligeerde Raad in het eerste Lid der Heeren Staten 's Lands van Utrecht den XIII. April des jaars 1700. word, na het overlyden van

Johan van Someren, aangestelt tot Deken van Sint Jan den XX. Julius des jaars 1706. President der Staten 's Lands van Utrecht den VI. Junius des jaars 1724. Hy sterft den XX. Januarius des jaars 1732. en word begraven in de Dom-kerk, waar zyn wapen met dese festien quartieren, en het volgende opschrift opgehangen is:

Pynssen van der Aa.	*Rheede.*
Lauwick.	*Eede.*
Tuyl van Bulkesteyn.	*Dtest.*
Ruyter.	*Kaib.*
Heermale.	*Nyenrode.*
Asperen.	*Prunen.*
Groef van Arkelens.	*Velsen.*
Dagverlies.	*Welzer.*

VIRO GENEROSISSIMO,
AC PRAECLARA MAIORVM
SERIE NOBILISSIMO,
GERARDO MAXIMILIANO
BARONI PYNSSEN VAN DER AA,
TOPARCHAE DE DEYLL,
COLLEGII S. IOHANNIS PER XLVI ANNOS
CANONICO,
PER ANNOS FERE XXVII. DECANO,
ILLVSTRISS. AC PRAEPOTENTIBVS
REIP. TRAIECTINAE ORDINIBVS
PRIMI LOCI PER ANNOS XXXII ADLECTO,
ET VLTRA OCTO ANNOS PRAESIDI,
AGGERVM, QVI SVPERIOREM LECCAM
COERCENT, CVRATORI,
QVI VLTIMVS ILLVSTRISSIMAE GENTIS
ANNOS LXXIII. NATVS

O.

O. *D. XX. IANVARII, ANNO* CIƆIƆCCXXXII.
H. M. S. F.
VIDVA MOESTISSIMA
ANNA MARIA DE MAREZ.

MR. KAREL MARTENS word Canonik van Sint Jan in het jaar 1687. Deken derselver kerke in het jaar 1733. Hy sterft den v. November des jaars 1736. en word begraven in de Buur-kerk, alwaar zyn wapen met dit opschrift opgehangen is: *VIRO NOBILISSIMO, AMPLISSIMO, GENERIS SPLENDORE ET MORVM INTEGRITATE CONSPICVO, CAROLO MARTENS, I. V. D. ECCLESIAE D. IOHANNIS TRAIECTENSIS CANONICO ET DECANO VIGILANTISSIMO, COLLEGII AQVARVM BYLEVELDENSIUM PRAEFECTO PRVDENTISIMO, AGGERVM, QVI SVPERIOREM LECCAM COËRCENT, CVRATORI PRVDENTISSIMO, NATO ANNO* CIƆIƆCLXIV. *SEPTEMBRIS XIV. ST. VET. DENATO V. NOVEMB.* CIƆIƆCCXXXVI. *STILO NOVO, MAGNO SVI RELICTO DESIDERIO, ANNO AETATIS LXII. H. M.F.C.F.M.*

MR. NICOLAAS DIERQVENS word Canonik van Sint Jan in het jaar 1696. Deken derselver Kerk in het jaar 1737. waar toe hy syn Commissie van de Staten 's Land van Utrecht den 11. Julius bekomen heeft: welke waardigheid hy tegenwoordig besit.

LYST
DER PROOSTEN
VAN HET CAPITTEL VAN SINTE MARIE.

LAMBERT ENGELBERT word gesegt Prooft van Sinte Marie geweeft te zyn in het jaar 1085. in *de Gescbr. Lyst van Brock.* Hy heeft misschien het oog gehad op zekeren brief, die te vinden is by *Bucbel ad Hedam pag.* 142. dog op die plaats worden *Lambert* en *Engelbert* als twee bysondere Proosten genoemt; sonder dat de namen der kerken, waar van zy Proosten souden geweeft zyn, daarby gedaan worden. 'T zyn derhalven twee Proosten; maar van wat kerken, kan met geene zeekerheid gesegt worden. Ik vind, dat omtrent desen tyd de Prooft van Lebuinus kerk te Deventer *Lambert* genoemt was. Siet *de Lyst van Dumbar.* Verders, omtrent twintig jaaren later, te weten op het jaar 1105. komt ons eene *Engelbertus* Prooft van Elft voor, in een brief by *Bucbel ad Hedam pag.* 146. Dese *Lambert Engelbert* word ook in *Zekere Gescbr. Lyst* als Prooft van Sinte Marie opgegeven, dog op het jaar 1185. gebracht: op welke tyd de Prooftdye onbegeven was. Siet *pag.* 232.

BURCHARD ftaat als Prooft van Sinte Marie aangetekent op het jaar 1108. in *de Lyst van Brock,* en in *Zekere Gescbr. Lyst.*

LITHARD, of LUTHARD, word gesegt Prooft van Sinte Marie geweeft te zyn in het jaar 1108. in *de Gescbr. Lyst van Bucbel,* en in *de Bescbr. van het*

Utr.

Utr. Bisdom (1) *tom.* I. *pag.* 216. in de jaaren 1125. en 1128. by *Brock in zyne Gesch. Lyst*, en in *Zekere Geschr. Lyst.* Men vind wel van zekere *Luitard* als Prooſt gewag gemaakt in het jaar 1121. by *Lindeborn in Histor. Episcop. Daventr. pag.* 231. en van zekere *Litbard* in het jaar 1125. by *Matthaeus Analect. tom.* I. *pag.* 137. als ook van *Lucbardus* in het jaar 1127. in *een Onuytgeg. Brief hier agter.* Maar, van wat voor kerk zy Prooſten ſouden geweeſt zyn, word niet uytgedruckt. Deſe *Litbardus* word geſegt Bisſchop van Camerick gekooren te zyn omtrent het jaar 1131. *De Lyst van Brock*, en *Zekere Geschr. Lyst.* Andere hebben aangetekent, dat ſulcks ſoude geſchiet zyn in het jaar 1130. Siet *Zekere Chronyck* by *Martene Novo Thesaur. Anecdot. tom.* III. *pag.* 1421. Dog beeter, onſes oordeels, word ſulks tot het jaar 1131. gebracht, als blyken kan uyt een ouden brief by *Carpent. Hist. de Cambr. part.* IV. *pag.* 18. alwaar in het midden van den maand December des jaars 1134. gerekend word het vierde jaar van Bisſchop Lithard, of Lietard. Behalven dat ('t welk alle twyffeling wegneemt) Burchard, desſelfs voorſaat in het Camerikſche Bisdom, geſegt word geſtorven te zyn in het jaar 1131. Siet *Daeber. Specil. tom.* II. *pag.* 749. Deſe Lithard is eindelyk door Paus Innocentius den tweeden afgeſet. *Carpent. Hist. de Cambray part.* II. *pag.* 358.

PHILIP word in het jaar 1131. als Prooſt van Sinte Marie opgegeven in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *de Beschr. van het Utr. Bisdom* (2) *tom.* I. *pag.*

(1) [K. O. tom. 2. pag. 54.] (2) [K. O. ibidem.]

pag. 216. Ik vind ook op datselve jaar eenen *Philippus* als Prooft vermeld in *een Onuytgeg. Brief hier achter*. Dog, doordien 'er de naam der kerke, van welke hy Prooft was, niet bygedaan word, kan hy ook gebracht worden tot Philippus Prooft van Sint Libuinus te Deventer.

HUGO word als Prooft van Sinte Marie vermeld op het jaar 1131. by *Lindeborn in Hist. Episc. Daventr. pag*. 441. in het jaar 1134. in *Zekere Geschr. Lyst*, in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *de Beschryv. van 't Utr. Bisdom* (1) *tom*. 1. *pag*. 216.

COENRAAD word als Prooft van Sinte Marie aangehaalt in het jaar 1145. by *Matthaeus Analect. tom*. v. *pag*. 529.

ARNOLD ftaat als Prooft defer kerke bekend in het jaar 1145. by *Heda pag*. 167. Hy word ook gesegt die Prooftdye beseten te hebben in het jaar 1146. in *de Geschr. Lyst van Buchel, en* in *de Beschr. van het Utr. Bisdom* (2) *tom*. 1. *pag*. 216. in het jaar 1147. in *de Geschr. Lyst van Brock*, en in *Zekere Geschr. Lyst*. De Heer Booth, ik weet niet, of het zy Cornelis Booth, Burgemeefter van Utrecht, dan of het zy Everard Booth Heer van Mydrecht, Raadf-Heer 's Hofs van Utrecht, heeft op een brief van Keyser Henrik de vierde van het jaar 1122. welke *hier achter* by gedruckt is, eenige aantekeningen in 't licht gegeven, in dewelke ik het volgende, desen Arnold Prooft van Sinte Marie rakende, vinde: *Giselberti in his diplomatibus memorantur duo, prior Larae Domi-*

nus

(1) [K. O. tom. 2. pag. 54.]
(2) [K. O. ibidem.]

mus, Udonis Comitis frater, Udonisque Episcopi Hildesheimensis & Chunradi Comitis ex sorore nepos, qui ex Gerpirgi conjuge reliquit Arnoldum Praepositum Sanctae Mariae Trajectensis anno 1145. *Chunradum Comitem, Gerardum dictum Bodonem, & Badelogam nuptam Egberto ministeriali. Gerardus autem procreavit Alberonem & Chunradum Canonicos Trajectenses, tum Arnoldum Dapiferum Comitis Hollandiae anno* 1199. *et Henricum Ingen, Dinge dominum, patrem Bothonis Canonici Sancti Salvatoris, Suederi Sculteti Trajectensis anno* 1218. *& Arnoldi de Trajecto, ex quibus nati Theodoricus, Fridericus, & Arnoldus, successive Praetores seu Sculteti Trajectenses anno* 1245. 1260. *&* 1275. Siet ook iets desen aangaande by *van Leeuw. Bat. Illustr. pag.* 1075.

LUGBERT word gesegt alleenlyk Aertſ-Diaken, en niet Prooſt, deser kerke geweeſt te zyn in het jaar 1155. by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* dog hy word *Engebertus* genoemt in een brief, uytgegeven door denselven *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 120.

BAUDEWYN VAN HOLLAND, een zoon van Diderick, volgens het gemeen gevoelen de fesde van die naam, Graaf van Holland, en van Sophia van Rhinecke, een broeder van Diderick Prooſt van den Dom, van wien wy *boven pag.* 11. gehandelt hebben, is Prooſt van Oldenzeel geweeſt, volgens *Lindeborn in Hist. Episcop. Daventr. pag.* 191. Hy word als Prooſt van Sinte Marie vermeld in het jaar 1155. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 120. in het jaar 1169. by *Matthaeus Analect. tom.* IX. *pag.* 169. en *aid Anonym. de Bello Coverd. pag.* 102. in het jaar 1176.

by *denselven aldaar pag*. 103. In het jaar 1178. is hy de negen en twintigste Bisschop van Utrecht verkooren. Siet *Anonym. de Bello Coverd. cap.* IV. *Melis Stoke in de Rym-Chron. pag.* 52. *Procur. Egmondanus*, by *Matthaeus Analect. tom.* IV. *pag.* 45. *Beka pag.* 74. *de Vermeerderde Beka*, by *Matthaeus Analect. tom.* V. *pag.* 88. *Joh. de Leidis in Chron. Belg. lib.* XVIII. *cap.* XIII. *in Chron. Egmond. cap.* XXI. en *Heda pag.* 176. Hy is in het jaar 1196. na dat hy achtien jaaren Bisschop geweest was, overleden. *Anonym. de Bello Covord. cap.* III. *en* IX. *Procur. Egmond. pag.* 57. *Beka pag.* 76. *de Vermeerd. Beka pag.* 99. *Joh. de Leidis in Chron. Belg. lib.* XIX *cap.* VI. en *Heda pag.* 183. 'T is derhalve een druck-feyl te achten, door versetting der Cyfergetallen veroorzaakt, dat zyn doodt op het jaar 1169. gebracht word by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* alwaar hy ook getuygt, dat dese Baudewyn alleen Prooft, en geen Aerts-Diaken, geweest zy, en dat hy in de Sinte *Marie kerk* soude begraven zyn. Sedert syne verheffing tot de Bisschoppelyke waardigheid, is 'er tot het jaar 1200. geen andere Prooft van dese kerk geweest, volgens *Brock in zyn Geschr. Lyst*, en een brief by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covord. pag.* 133.

REMBOLD, of REGEBOLD, is de eerste, die, na dat de Prooftdye omtrent twintig jaaren onbegeven gebleven was, wederom als Prooft voorkomt op het jaar 1200. by *Matthaeus ad Anonym. de Bell. Covord. pag.* 134. in het jaar 1204. by *Heda pag.* 189. en *Bucbel ad Hedam pag.* 191. in het jaar 1207. by *Lindeborn in Hist. Episcop. Daventr. pag.* 73. en in *de Beschryv. van het De-*

recht, Bisdom (1) *tom.* 1. *pag.* 132. in het jaar 1208. by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covord. pag.* 129. Verders getuygt *Brock in zyne Geschr. Lyst*, dat hy in het jaar 1210. ook Dom-Deken geworden zy, en dat hy in het jaar 1227. was Dom-Deken, Prooft van Sinte Marie, en Canonik van Sint Pieter, en van Sint Jan. Siet *boven pag.* 52.

WOUTER word als Prooft van Sinte Marie gevonden op het jaar 1228. in *de Onuytgeg. Statuten deser kerk pag.* 48. en in *de Geschr. Lyst van Buchel.* in het jaar 1230. by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* in het jaar 1237. en 1238. in *de Lyst van Brock*, en in *Zekere Geschr. Lyst.* in het jaar 1239. in *de Geschr. Lyst van Buchel.* in het jaar 1240. by *Lindeborn in Histor. Episc. Daventr. pag.* 74. in het jaar 1247. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 401. in het jaar 1248. in *de Statut. deser kerk pag.* 49. in het jaar 1450. in *de Lyst van Brock*, in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (2) *tom.* 1. *pag.* 216. sonder bygevoegt jaar-getal by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covord. pag.* 141. Hem word in het jaar 1248. een zekere *Giselbert* tot opvolger gegeven in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *de Beschryv. van het Utr. Bisd.* (3) *tom.* 1. *pag.* 216. Maar het schynt ons toe, dat men ter deser plaatse met verplaatsing der Cyffer-letters voor 1248. leesen moet 1284. want op dat laatste jaar vind men van eenen Prooft *Giselbert* gewag gemaakt, gelyk wy aanstonds sien sullen.

AEGIDIVS word als Prooft gemeld op het jaar

(1) [K. O. tom. 6. p. 457.] (2) [K. O. tom. 2. p. 54.]
(3) [K. O. ibidem.]

jaar 1250. by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Ecclef.* en in *de Befchr. van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* 1. *pag.* 216. Dog in *Zekere Lyst der Proosten van Sinte Marie*, ons door den Heer François Hessel, eertyds Canonik deser kerk, ter hand gestelt, word dese *Aegidius* geplaatst op het jaar 1258. en gesegt gevolgt te zyn na *Engelbert*, die in het jaar 1255. de opvolger van den voorafgaanden *Wouter* soude geweest zyn. Hoewel men niet sonder grond soude mogen vermoeden, dat die *Engelbert* te onrecht onder de Proosten opgetelt word; en waarschynelyk tot de Dekenen van dit Capittel behoort, alsoo hem die waardigheid in de oude Brieven en stukken dikwils omtrent desen tyd toegeschreven word, gelyk wy op zyn plaats in *de Lyst der Dekenen* sien sullen.

BERNARD, gesproten uyt de Graven van Henegouwen, word gemeld in het jaar 1278. *by Matthaeus in Praefat. de Fundation. Ecclef.*

ADOLPH DE WALDEGE staat als Prooft bekent in het jaar 1280. by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Ecclef.* Of hy evenwel Prooft deser kerk geweest zy, soude men sonder duydelyker bewys mogen in twyffel trekken, om dat hy ook op dat selve jaar als Prooft van den Dom voorkomt, als wy *boven pag.* 20. gesien hebben.

GISELBERT is Prooft geweest in het jaar 1282. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 1066. in het jaar 1284. by *Matthaeus de Fundat. Ecclef. pag.* 575. en in *de Oudhed. van Groning.* (2) *pag.* 564. Hy word *Giselbert van Amstelle* genoemt by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Ecclef.* en ook gesegt

(1) [K. O. tom. 2. pag. 54.] (2) [K. O. tom. 5. pag. 413.]

segt in het jaar 1297. die waardigheid beseten, en tot zynen mededinger gehad te hebben Hubert van Amersforde, die straks volgt. Hoewel my na het jaar 1284. niets van hem in eenige oude instrumenten voorgekomen is.

HUBERT VAN AMERSFORDE, een zoon van Wouter van Amersforde en van N. van Weerde, is eertyds Pastoor van Steenwyk geweest, en word onder de Dekenen van Oldenzeel in het jaar 1290. getelt by *Lindeborn in Hist. Episcop. Daventr. pag.* 192. en in *de Beschryv. van het Devent. Bisdom* (1) *tom.* 1. *pag.* 367. Hy word als Prooft van Sinte Marie vermeld op het jaar 1286. in *de Deductie van de Familie van Weede pag.* 27. in het jaar 1288. in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *de Beschr. van 't Utr. Bisdom* (2) *tom.* 1. *pag.* 217. in het jaar 1290. by *Matthaeus in Praefat de Fundat. Eccles.* in het jaar 1291. in *de Geschr. Lyst van Brock.* in het jaar 1293. in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *de Beschr. van 't Utr. Bisdom* (3) *tom.* 1. *pag.* 217. in het jaar 1294. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 830. alwaar zyn segel te sien is. in het jaar 1296. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 114. en *ad Rer. Amorfort. Script. pag.* 19. in het jaar 1297. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 423. in het jaar 1299. by *Matthaeus ad Rer. Amorfort. Script. pag.* 20. Hy is gestorven den III. Julius sonder bygevoegt jaar-getal in *het Dood-boek van Oud-Munster*, by *Matthaeus in Fundat. Eccles. pag.* 92. alwaar hy *Hubertus de Stoltenbergh*, dat is *Stoutenburch*, genoemt word. Soo dat hy uyt

(1) [K. O. tom. 6. pag. 516.] (2) [K. O. tom. 2. pag. 55.]
(3) [K. O. ibidem.]

uyt die tack van het geslagt van Amersfoort afstamt, die den toenaam van Stoutenburch aangenomen heeft; en *Huybert van Amersfoort* niet moet onderscheyden worden van *Huybert van Stoutenburch*, gelyk nogtans geschied door *den Schryver der Aanteken. op 't Utr. Bisdom* (1) *tom.* 1. *pag.* 243. vergeleken met *pag.* 217. Zyn doodt word gebracht op den IV. Julius in *de Geschr. Lyst van Brock*, en in *Zekere Geschr. Lyst.* op den V. Julius in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *de Beschr. van het Utr. Bisdom* (2) *tom.* 1. *pag.* 217. Dese Hubert van Amersfoort staat ook in *de Lyst van Hessel* aangetekent als Deken van Sinte Marie, en als stichter van het Convent van Sint Servaas; welk laatste ook *Matthaeus* getuygt *in Praefat. de Fundat. Eccles.* Doch dit Convent is ouder dan Huybert van Amersfoort, en omtrent het jaar 1230. door Willebrand van Oldenborch, Bisschop van Utrecht, uyt Abstede in de Stad Utrecht overgebracht. *Matthaeus in Fundat. Eccles. pag.* 265. Waarom Huybert van Amersfoort niet so seer de stichter, als wel een voornaam weldoender, van dit Convent geweest is.

JOHAN DE CROY word als Proost gevonden op het jaar 1300. by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* In *de Lyst van Hessel* word hy *Johannes de Oroy* genoemt; onder welke naam, of ten minsten weinig daar van verschelende, wy beneden *pag.* 238. een andere Proost ontmoeten sullen.

COENRAAD staat als Proost bekent op het jaar 1309. by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* GE-

(1) [K. O. tom. 2. pag. 61. vergeleken met pag. 55.]
(2) [K. O. tom. 2. pag. 55.]

GERARDUS ALBUS, of GERARD WITTE, uyt de Familie van Zoudenbalch gesprooten, is Deken van den Dom geweest, als *boven pag.* 55. gesien is. Hy word ook gesegt Prooft van Sinte Marie in het jaar 1310. geweest, en overleden te zyn in het jaar 1312. in *de Gescbr. Lyst van Brock*, en by *Mattbaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* Van dese *Gerard Witte* word in *de Lyst van Hessel* onderscheyden een andere *Gerard*, die Proost soude geweest zyn in het jaar 1309. op wien soude volgen *Steven van Zuylen* in de jaaren 1310. en 1312. van welken wy aanstonds sullen handelen; en dan eyndelyk *Gerard de Witte*, mede in de jaaren 1310. en 1312. dog wat grond daar toe den opstelder dier Lyst gehad heeft, is my onbekent.

STEVEN VAN ZUYLEN word gemelt de Proostdye van Sinte Marie met de voorgaande Proosten beseten te hebben in het jaar 1310. en gestorven te zyn in het jaar 1312. by *Mattbaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* Hy word ook gemeld in *de Gescbr. Lyst van Buchel*, doch sonder bygevoegt jaar-getal. Ik vind hem vermeld als Proost op het jaar 1311. in *een Onuytgeg. brief bier achter*, waarin hy aan de Abdisse en het Convent van Mariendaal by Utrecht eenig land overgeeft, om dat zy zyne dochter Conegont in haar Convent ontfangen hadden. Welke gifte goetgekeurd word door zyn broeders zoonen Johan en Dirck van Zuylen op het jaar 1330. in *een Onuytgeg. brief bier achter*. Syn sterf-dag word gebracht op den VI. Maart sonder bygevoegt jaar-getal in *de Aanteken. van Brock*, alwaar hy segt, dat dese Steven van Zuylen ook Canonik van den Dom geweest zy.

GI-

GISELBERT word als Prooft gemeld op het jaar 1313. by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccleſ.*

HENRICUS VAN TEGELEN ftaat als Prooft aangetekent in het jaar 1318. by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccleſ.* in het jaar 1322. in *de Geſchr. Lyſt van Broek.*

WILLEM VAN ISELSTEIN word als Prooft gemeld in het jaar 1329. by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccleſ.* In *de Lyſt van Heſſel* word hy gebracht op het jaar 1324. dat beter overeen kan komen, met het geen aanftonds in het volgende artikel ſal geſegt worden.

ENGELRAMUS DE BOENEN, anders genoemt DE FRENES, word gemeld in het jaar 1337. by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccleſ.* Hy word genoemt *Ingermanus*, of *Ingeramus de Seysſes*, anders *van Boven*, en geſegt Prooft van Sinte Marie geweeft te zyn in het jaar 1327. en geftorven omtrent het jaar 1343. of 1344. *in de Geſchr. Lyſt van Broek.* Van deſen eenen worden in *de Lyſt van Heſſel* twee Prooften gemaakt, de eerfte genoemt *Ingerniannus* op het jaar 1327. de tweede *Engelramus de Boenen*, anders. . . ., in het jaar 1329.

JOHANNES VAN OREY, of JOHANNES DE ORATORIO, is, door begeving van den Paus ter dier tyd, de gemelden Engelramus in de Prooftdye opgevolgt, welke hy beſeten heeft van het jaar 1344. tot het jaar 1357. volgens de *Geſchr. Lyſt van Broek.* Dog *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccleſ.* wil, dat Johan van Orey nu al in het Jaar 1340. Prooft geweeft zy.

JOHANNES AB ALTAVILLA word als Prooft

Prooft gemeld in het jaar 1360. in *de Geſcbr. Lyſt van Brock*, alwaar *Altavilla* overgeſet word *Eltfoldt eene Stad in 't Reingau.* in het jaar 1365. by *Matthaeus Analect. tom.* IX. *pag.* 239. (daar hy *Johannes de Altein* genoemt word) en *pag.* 241. Hy is geſtorven den XXVII. Auguſtus des jaars 1386. volgens *de Geſcbr. Lyſt van Brock* Doch volgens 't berigt van *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccleſ.* ſoude hy in het jaar 1405. overleden, en in de Marie-kerk t'Utrecht begraaven zyn. Dog, dat 'er aldaar een misſlag omtrent het ſterf-jaar begaan zy, blykt uyt de volgende Prooſten.

Mr. ARNOLD DE EMELISSE word geſegt Prooſt geworden te zyn in het jaar 1387. by *Brock in zyn Geſchr. Lyſt.* Hy is geſtorven den XX. April van het jaar 1393. volgens *het Dood-boek van Oud-Munſter*, by *Matthaeus in Fundat. Eccleſ. pag.* 85. waar uyt blykt, dat hy ook Canonik van Oud-Munſter geweeſt zy. *De Geſcbr. Lyſt van Buchel* brengt ſynen doodt op den 11. April des jaars 1392. *de Geſcbr. Lyſt. van Brock* op den XX. April van het jaar 1394. dog verkeerdelyk, dewyl zyn opvolger al in het jaar 1393. de Prooſtdye beſeten heeft, gelyk wy aanſtonds ſien ſullen.

Mr. ALARD DE MOLENDINO, die *Arnoldus* verkeerdelyk genoemt word in *de Beſcbr. van het Utr. Bisd.* (1) *tom.* I. *pag.* 218. gebooren te Deutichem, word Canonik ten Dom in het jaar 138. . . en ſtaat als Prooſt van Sinte Marie bekent op den XXVIII. April des jaars 1393. by *Matthaeus Analect. tom.* IX. *pag.* 256. in het jaar 1400.

(1) [K. O. tom. 2. pag. 55.]

1400. by *Matthaeus de Nobilit. lib.* III. *in Praefat.* C. 4. *verso*. Hy is gestorven den XVIII. Maart des jaars 1406. en werd begraven in de kerk van Sinte Marie t'Utrecht, alwaar op zyn sark dit Graf-schrift is uytgehouwen: *ANNO DNI MCCCCVI. MENSIS MARTII DIE XVIII. OBIIT VENERABILIS VIR, MAGISTER ALARDUS DE MOLENDINO, NATUS DE DOTICHEM, QUONDAM PRAEPOSITUS ET ARCHIDIACONUS HUIUS ECCLESIAE, HIC SEPULTUS. CUIUS ANIMA REQUIESCAT IN PACE. AMEN.* Als hy derhalven in een brief by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 185. als een, die nog leeft, vermeld word op den XXVI. December des jaars 1406. so is sulks te verstaan volgens de tydrekening, die te Utrecht in gebruik geweest is: alwaar men het begin van het jaar rekende van Kersmis, of den XXV. December: en soude dan dese Alard, volgens onse gemeene telling, nog geleeft hebben op den XXVI. December des jaars 1405. welke dag volgens de Utrecht*sche* rekening, in dien brief gevolgt, is de tweede dag van het jaar 1406.

DIDERICK VAN BENTHEM, Doctor in de Canonyke Rechten, gesproten uyt de Graven van Benthem, is Alard de Molendino in de Proostdye van Sinte Marie opgevolgt in het jaar 1406. *De Geschr. Lyst van Brock.* Hoewel *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* en *de Beschryv. van 't Utr. Bisd.* (1) *tom.* 1. *pag.* 218. hem al als Proost brengen op het jaar 1405. regelrecht strydig met het geen strax aangaande syn voorsaat aangetekend, en sonneklaar gebleken is. Hy word vermeld in het jaar 1407.

(1) [K. O. tom. 2. pag. 55.]

1407. in *de Oudhed. van Kennemerl.* (1). *tom.* 1. *pag.* 307. Hy is gestorven den xv. September des jaars 1415. *de Geschr. Lysten van Brock*, en *van Buchel, Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* en *de Beschryv. van 't Utr. Bisdom* (2) *tom.* 1. *pag.* 218. alwaar nogtans verkeerdelyk het jaar 1410. voor zyn sterf-jaar opgegeven word, en hy *leeraar in beide de Rechten* genoemt word, daar hy nogtans *Decretorum doctor*, of Doctor in de Canonyke Rechten, geweest zy. *De Geschreve Lyst van den Heer Hessel* getuygt, dat hy in het Capittel-huys, 't welk te dier tyd eene Capel was, begraven zy. Siet ook *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* Hy schynt naderhandt van daar overgebracht, en in een graf in de kerk begraven te zyn, alwaar hem dit Graf-schrift ter gedachtenisse gestelt is: *ILLVSTRI VIRO THEODORICO DE BENTHEM DD. DOCTORI, HVIVS ECCLESIAE PRAEPOSITO ET ARCHIDIACONO, QVI E VIVIS EXCESSERAT ANNO MCCCCXV. CAL. OCTOBR. XVII. PIA POSTERITAS POSVIT.*

JOHAN VAN BUUREN, een zoon van Gyselbert Heer van Buuren, wiens moeder was Johanna Gravinne van Los, en van Ermgard Gravinne van der Lippe, wier moeder was Jutta Gravinne van Hoya, word Canonik van den Dom in het jaar 1409. Prooft van Sinte Marie in het jaar 1416. volgens het getuygenis van *Brock in zyn Geschr. Lyst*, en in *zyn Aantekening.* daarby doende, dat hy ook Prooft van Aken en Thesaurier van Brabant geweest zy. In het voorbygaan

(1) [K. O. tom. 4. pag. 78.]
(2) [K. O. tom. 2. pag. 55.]

gaan moeten wy desen aangaande twee misslagen aanmerken. De eerste is van *Slichtenborst in de Geldersche Geschiedenis* IX. *boek pag.* 209. alwaar hy van desen eenen Proost Johan van Buuren twee maakt, als een van Aken, en een van onse L. vrouw in 't Sticht van Utrecht, daar *Pontan. in Hist. Gelr. lib.* IX. *pag.* 419. welken hy vertaalt, in het eenvoudig getal gewag maakt van den *Praepositus Aquensis ac Divae Virginis dioeceseos Trajectensis.* De tweede misslag is begaan in *de Beschryv. van 't Utr. Bisdom* (1) *tom.* I. *pag.* 218. alwaar de woorden *Praepositus Aquensis*, die by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* voorkomen, verkeerdelyk overgeset worden *Proost van Oudewater*, in plaats van *Aken*. In het jaar 1423. heeft Johan van Heinsberg, Bisschop van Luyck, by de Canoniken van Utrecht aangehouden, dat zy desen Johan van Buuren tot Bisschop van Utrecht, in plaats van den overledenen Frederik van Blankenheym, wilden verkiesen: dog *zyn* versoek is van geen gevolg geweest. *Heda pag.* 284. Hy is gesneuvelt binnen Cuylemburg op den XXIII. Januarius des jaars 1428. *Matthaeus Analect. tom.* VI. *pag.* 286. *Pontan. Hist. Gelr. lib.* IX. *pag.* 435. en andere.

COENRAAD VAN DIEPHOLT was een zoon van Jan Graaf van Diepholt, (een broeder van Rudolph van Diepholt, Bisschop van Utrecht) wiens moeder was Geertruyd Gravin van Ritberg, en van Margareta, dochter van Coenraad Graaf van Oldenburg. Siet *Hamelmann. Oper. Genealog. Histor. pag.* 377. Hy is op het achtiende jaar zyns

ou-

(1) [K. O. tom. 2. pag. 55.]

ouderdoms Prooſt van Sinte Marie geworden in het jaar 1428. by *Matthaeus ad Anonym. de Bello Covord. pag.* 128. waaruyt blykt, dat deſe Coenraad de opvolger van Johan van Buuren geweeſt zy, en niet *Henricus Raeſius*, die de Prooſtdye in het jaar 1430. ſoude beſeten hebben, gelyk *de Beſchryv. van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* 1. *pag.* 218. ons opgeeft. Tot deſe dwaling heeft oorſaak gegeven *de Geſchr. Lyſt van Buchel*: in welke achter Johan van Buuren volgt *Henr. Rhaeſius Praepoſitus* (S. Mariae) 1450. *Teschenmak. in Annal. Cliv.* 180. en dan verders: *Burano ſuccedit ex Capituli electione Conradus Diepbold, vir nobilis. Buchel* heeft willen te kennen geven, dat volgens *Teſchenmacher* Henrik Rhaeſius op het jaar 1450. Prooſt van Sinte Marie geweeſt zy, dog dat Diephold na het overlyden van Jan van Buuren (die 1428. geſtorven is) door het Capittel tot Prooſt gekooren werd. Hieruyt blykt, dat verkeerdelyk in *de Beſchryv. van 't Bisdom* Raeſius geſtelt word Prooſt geweeſt te zyn in het jaar 1430. in plaats van 1450. en nog, dat hy te onrecht geſegt word in van Buurens plaats gekomen te zyn door verkieſing van het Capittel; 't geen *Buchel* van Diepholt getuygt had. Wat nu de plaats van *Teſchenmacher in Annal. Cliv. pag.* 180. of *pag.* 187. *van de laatſte uytgaaf*, aangaat, het komt my waarſchynelyk voor, dat of *Teſchenm.* een onleeſbaar affchrift der ſtichtinge van twee geeſtelyke huyſingen, die hy daar vermeld, in handen hebbende, te onrecht *ab Henrico Raeſio pio Praepoſito S. Mariae Trajectenſi*, in plaats van *ab Henrico Raeſcopio Praepoſito* &c. ſal

(1) [K. O. tom. 2. pag. 55.]

ſal geleſen hebben, of liever dat de drukkers dus gedwaalt hebben; om dat *Teſchenm. pag.* 285. of *pag.* 313. *in de nieuwe druk*, van de twee ſelve geeſtelyke gebouwen ſprekende, den Prooſt uytdruckelyk *Henrik Raeſcoep* noemt; van wien wy aanſtonds handelen ſullen. Om nu tot Diepholt weder te keeren, hy werd Dom-Canonik den XIII. Maart des jaars 1429. Canonik van Sinte Marie den I. October des jaars 1430. Prooſt van Sint Lebuinus kerk te Deventer den III. Maart 1431. en is ook Prooſt te Osnabrug geweeſt. Hy heeft omtrent het jaar 1440. van de Prooſtdye en Canonikale Prebende van Sinte Marie afſtand gedaan, en is eyndelyk in het jaar 1456. Bisſchop van Osnabrug geworden; wanneer hy zyne Prebende in het Dom-Capittel overgeeft, en ſterft den XXII. Mey des jaars 1482. *Aanteken. van Brock*, en *Dumbar in 't Kerkel. en Wereltl. Deventer pag.* 327. By *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccleſ.* word deſe *Coenraad* t'onrecht overgeſlagen, en *in* deſſelfs plaats vermeld *Rudolph van Diepholt*. Gelyk ook in *de Beſchryv. van 't Utr. Bisdom* (1) *tom.* 1. *pag.* 218. deſe *Coenraad* verkeerdelijk tweemaal gemeld word, eens voor Johan van Buuren in het jaar 1413. en daarna op deſen tyd, ſonder uytdrucking van het jaar.

JOHAN VAN LEUVEN word geſegt in de beſitting der Prooſtdye van Sinte Marie geweeſt te zyn in het jaar 1429. by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccleſ.* en in *de Beſchryv. van het Utr. Bisdom* (2) *tom.* 1. *pag.* 218. Dog of hy immermeer Prooſt

(1) [K. O. tom. 2. pag. 55.]
(2) [K. O. ibidem.]

Prooft geweeft zy, twyffel ik grootelyks. Ten minften fyner word in *Zekere Gefcbr. Lyft*, en in *de Gefcbr. Lyften van Brock*, en *van Bucbel* niet gedacht. Insgelyks heeft *Brock in zyne Aanteken.* wel getuygt, dat hy in het jaar 1426. eene Canonikale Prebende in den Dom bequam, en in de maand December des jaars 1438. overleden zy, maar van de Prooftdye van Sinte Marie meld hy niets.

HENRIK RAESCOP, Doctor in de Canonyke Rechten, word by *Tefchenmach. in Annal. Cliv. pag.* 313. genaemt *Udenbeimenfis*, dat is, geboortig van Udenheim, of Udem, zynde eene kleyne Stadt in het Hertogdom Kleef: dog volgens *Zekere Gefcbr. Lyft*, en volgens *de Gefcbr. Lyft van Brock* was hy oorfpronkelyk uyt het Bisdom van Osnabrug. Hy word Canonik in den Dom den XXXI. Auguftus des jaars 1419. Thefaurier of fchat-meefter dier kerke den IV. Auguftus des jaars 1432. Canonik van Sinte Marie den XXVII. October desfelven jaars; en is in de befitting der Prooftdye van Sinte Marie geftelt in het jaar 1440. volgens *de Aantekening* en *de Gefcbr. Lyft van Brock*; met wien *Zekere Gefcbr. Lyft*, *de Gefcbr. Lyft van Bucbel*, en *de Befcbr. van het Utr. Bisd.* (1) *tom.* 1. *pag.* 218. overeenftemt. Alleen *Mattbaeus in Praefat. de Fundat. Ecclef.* wil, dat hy al in het jaar 1436. Prooft geweeft zy. Hy word vermeld op het jaar 1456. by *Tefcbenm. in Annal. Cliv. pag.* 187. *en* 313. Hy heeft afftand gedaan van de Prebende in Sinte Marie op den XIX. Mey des jaars 1440. van de Prooftdye dier kerke in het jaar 1452. en is geftorven in het jaar 1455. *Brock in zyne Gefcbr.*

(1) [K. O. tom. 2. pag. 55.]

schr. Lyst, en *Zekere Geschr. Lyst.* en wel op den XXII. Januarius van dat jaar, volgens *de Aanteken. van Brock*, de *Geschr. Lyst van Buchel*, het *Dood-boek van Mariendaal*, by *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 437. *in Praefat. de Fundat. Eccles.* en in *de Beschryv. van 't Utr. Bisdom* (1) *tom.* I. *pag.* 219.

ADOLPH VAN RUTENBERG heeft door afstant van Henrick Raescop de Prooftdye van Sinte Marie bekomen in het jaar 1452. volgens *de Geschr. Lyst van Brock*. Hy komt als Prooft voor in het jaar 1455. by *Matthaeus Analect. tom.* II. *pag.* 432. in het jaar 1459. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 896. in het jaar 1484. by *Matthaeus Analect. tom.* X. *pag.* 392. alwaar ook zyn natuurlyke zoon, mede *Adolph van Rutenberg* genoemt, vermeld word. Sonder byvoeging van het jaar-getal, by *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 573. Hy is overleden in het jaar 1494. volgens *de Geschr. Lyst van Brock* en wel op den VI. September, volgens *het Doodtboek van het Convent van Witte-vrouwen, de Geschreve Lyst van Buchel*, en *de Beschryving van het Utrechts Bisdom* (2) *tom.* I. *pag.* 219. Hier van verscheelt *de Lyst van den Heer Hessel*, waarin hy gesegt word gestorven te zyn den VI. December, en op den X. September van het voorgaande jaar 1493. van dese waardigheid ten behoeve van zyns broeders zoon, waarvan aanstonds volgen sal, afstand gedaan te hebben. Hy is begraven in de kerk van Sinte Marie, alwaar op zyn sark dit Latynsche graf-schrift uyt-

(1) [K. O. tom. 2. pag. 55.]
(2) [K. O. ibidem.]

uytgehouwen staat: *HIC IACET SEPVLTVS VENERABILIS ET EGREGIVS VIR, DOMINVS ADOLPHVS DE RVTENBERG, PRAEPOSITVS ET ARCHID. OBIIT ANNO MCCCCXCIIII. VI. SEPT.* als mede dit Duytsche: *HIER LEIT BEGRAVEN H. ADOLPH VAN RUTENBERG, PROOST EN ARCHIDIACON DIESER KERCKE IN 'T IAER ONS H. MCCCCXCIIII. OP TEN SESTEN DAG VAN SEPTEMBER.* Hieruyt schynt te volgen, dat hy de Prooftdye tot zynen doodt beseten, en aan zyn neef niet afgestaan heeft.

ADOLPH VAN RUTENBERG, een broeders zoon van den voorgaanden Adolph van Rutenberg, is zynen gemelden oom in de Prooftdye van Sinte Marie opgevolgt in het jaar 1495. volgens *Zekere Gescbr. Lyst*, en *de Gescbr. Lyst van Buchel*: of in het jaar 1493. volgens *de Lyst van Hessel.* Hy word als Prooft gevonden in het jaar 1496. by *Matthaeus Analect. tom.* IV. *pag.* 466. word Canonik van Sinte Marie den XXI. Junius des jaars 1515. is gestorven in het jaar 1521. *Brock in zyne Gescbr. Lyst*, en *Zekere Gescbr. Lyst.* en wel op den XX. Augustus. *De Gescbr. Lyst van Buchel*, en *de Beschryv. van 't Utr. Bisdom* (1) *tom.* 1. *pag.* 219. Hy is begraven in de kerk van Sinte Marie. *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.*

JOHAN ALBERT, een zoon van Frederik, Mark-graaf van Brandenburg Anspach en Bareith, die een broeder was van Johan Keurvorst van Brandenburg, wiens moeder was Anna, des Keurvor-

(1) [K. O. tom. 2. pag. 55.]

vorstens van Saxen dochter, en van Sophia des Konings van Polen dochter, wier moeder was Elisabeth van Oostenryk, gebooren den xx. September des jaars 1499. is Prooft geworden in het jaar 1521. *De geschr. Lyst van Broek*, en *Zekere Geschr. Lyst.* Hy word ook gemeld op het jaar 1522. by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* Men vind in *de Lyst van Heisel* aangetekent, dat hy genoodsaakt soude geweest zyn, sig van dese waardigheid te ontdoen: sonder nogtans de reden daar van te melden. Hy is in het jaar 1545. Aarts-Bisschop van Maagdenburg geworden, en overleden den xvii. Mey des jaars 1551.

JOHAN SLACHECK, geboortig uyt Westphalen, is Canonik van Sinte Marie geworden den II. Januarius des jaars 1522. Prooft dier kerke in het jaar 1523. *De Geschr. Lyst. van Brock*, en *Zekere Geschr. Lyst.* Men vind hem als Prooft vermeld in het jaar 1528. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 859. en in *Het Batav. Sacr.* (1) *tom. II. pag.* 566. alwaar hy verkeerdelyk *Johannes Sfackerk* genoemt word. In het jaar 1529. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 789 Hy is Dom-Prooft geworden den I. Junius des jaars 1530. Siet *boven pag.* 39. Hierop na Rome gereyst zynde, en de bevestiging in dit ampt van den Paus bekomen hebbende, heeft hy den xxv. Augustus des jaars 1530. van de Prooftdye van Sinte Marie ten behoeve van Antony Perenot afstand gedaan. *De Geschr. Lyst*, en *de Aanteken. van Brock*, en *Matthaeus in Praefat. ad Fundat. Eccles.*

ANTONY PERENOT, een zoon van Nicolaas

(1) [K. O. tom. I. pag. 328.]

laas Perenot Heer van Granvelle, Cancellier en geheime Raad van Keyser Karel den vyfden, en van Nicole de Benevolte, een broeder van Carel Perenot Prooft van Sint Jan, van wien wy *boven pag.* 202. gehandelt hebben, is door afftand van Johan Slacheck op den xxv. Augustus des jaars 1530. in de besitting der Prooftdye van Sinte Marie gestelt, wanneer hy, volgens 't getuygenis van *Brock in zyne Gescbr. Lyst*, nog maar veertien jaaren oud was. Dog *Valer. Andreas Desselius in Bibl. Belg.* stelt, dat hy op den 1. September des jaars 1517. te Besançon soude gebooren zyn, en dan soude hy nog geen dertien jaaren oud geweest zyn, als hy tot Prooft aangestelt werd. Hy word den v. April des jaars 1532. Canonik van Sinte Marie; is in het jaar 1539. Bisschop van Atrecht geworden; en in de maand Julius des jaars 1560. door Paus Pius de vierde tot Cardinaal verkooren: eyndelyk is hy door Koning Philip de tweede aangestelt tot Aartf-Bisschop van Mechelen en Primaat van geheel Nederland: van welke waardigheid hy besit genomen heeft den xxi. December des jaars 1561. Siet *Strada de Bell. Belgic. Decad.* 1. *lib.* 11. *pag.* 68. *Grand Theatr. Sacré de Brabant tom.* 1. *pag.* 17. *Haraei Annal. Brab. tom.* 11. *pag.* 6. Hy is in de geschiedenissen van Nederland seer bekent, en word voor de voornaamste oorsaak der beroertens, aldaar onder Philip den tweeden ontstaan, gehouden. Zyne afbeelding beschryft ons *de Schryver van het Leven van Prins Willem de eerste 't* 3. *Boek op 't eynde.* De Prebende in het Capittel van Sinte Marie heeft hy den xxv. Februarius des jaars 1561. aan Wibrandus Ayta de Zuichem, neef van den President Viglius

Zuichemus, en de Prooftdye van Sinte Marie op maandag den XXII. September van het jaar 1561. aan zynen boesem-vriend Morillon, die volgt, afgestaan. *Brock in de Geschr. Lyst.* Hy sterft te Madrid den XXI. September des jaars 1586. in het LXIX. of LXX. jaar van zynen ouderdom. *Val. Andreas Dessel. in Bibl. Belg. Het Groot Algemeen Woorden-boek*, en de verdere schryvers aldaar aangehaalt.

MAXIMILIAAN MORILLON, geboortig van Leuven, een zoon van Guido Morillon en van Elisabeth van Mil, word Canonik in het Dom-Capittel t'Utrecht den X. Februarius des jaars 1551. doch heeft den I. Februarius des jaars 1552. van dese Prebende wederom afstand gedaan. Hy is naderhant door Koning Philip den tweeden tot Prooft van Sint Pieter te Aire in Artois aangestelt, en heeft door afstand van Perenot de Prooftdye van Sinte Marie bekomen op maandag den XXII. September des jaars 1561. *Brock in zyne Geschr. Lyst.* Dog andere, als *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* en *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* 1. *pag.* 220. brengen zyne aanstelling tot Prooft van Sinte Marie op het jaar 1562. Hy doet afstand van dese waardigheid op den XII. September des jaars 1570. *Brock in de Geschr. Lyst* Hy is door Koning Philip den XXXI. Maart des jaars 1582. benoemt tot Bisschop van Doornick, word in die waardigheid ingeweyd in de maand Augustus des jaars 1583. en neemt besit van dit Bisdom den XV. September desselven jaars. Hy sterft den XXVII. Maart des jaars 1586. oud zynde om-

(1) [K. O. tom. 2. pag. 55.]

omtrent LXVII. jaaren, en word begraven in het Choor van zyne Bisschoppelyke kerk. Siet *Sanderi Flandr. Illustr. tom.* III. *pag.* 450. *Le Grand Theatre Sacré de Brabant tom.* I. *pag.* 15.

JOHAN FONCK, of VONK, der beiden Rechten doctor, geboortig van Amersfoort, is door afstand van Morillon tot de besitting van de Proostdye toegelaten op den XII. September van het jaar 1570. *De Geschr. Lyst van Brock.* Maar by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* word hy gesegt Proost geworden te zyn op den XVII. September van hetselve jaar. Dese plaats van Matthaeus is aangehaalt in *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* I. *pag.* 220. dog aldaar is verkeerdelyk *de* XVII. *van December*, in plaats van *den* XVII. *van September*, vermeld. Hy heeft verscheyde andere eerampten bekleedt, en is in groote gunst by Philip den tweeden Koning van Spanje geweest. Siet *Verhoeven in Brevi Rer. Amersf. Descript. cap.* V. by *Matthaeus in Rer. Amorsfort. Scriptoribus pag.* 50. Alwaar hy gesegt word gestorven te zyn binnen Monson in Arragon in de maand October van het jaar 1585. en wel stierf hy den X. October N. St. *de Geschr. Lyst van Brock.* Siet ook *Bor Nederl. Hist.* XX. *boek pag.* 650.

JOHAN SPITZNAS word gesegt Proost van Sinte Marie geweest te zyn in het jaar 1585. in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (2) *tom.* I. *pag.* 220. dog hy word niet gemeld in *Zekere Geschr. Lyst*, nog by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* Siet onder den volgende.

JOOST

(1) [K. O. tom. 2. pag. 55.] (2) [K. O. ibidem.]

JOOST VAN WITTENHORST, een zoon van Henrick van Wittenhorst, Land-Drost van het Hertogdom Cleef, wiens moeder was Josina van Wees, en van Ulanda van Maschareel, word door de Staten 's Lands van Utrecht aangestelt tot Proost van Sinte Marie den XXX. Junius des jaars 1592. volgens *Zekere Geschr. Lyst.* en is in de besitting dier waardigheid gestelt den V. September des jaars 1592. by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Ecclesf.* Hy word nogtans al op den XXVI. Januarius des jaars 1579. als Proost gemeld in *zeker instrument*, by *Matthaeus de Fundat. Ecclesf. pag.* 144. Waaruyt men soude moeten besluyten, of dat Fonck voor zyn' doodt van de Proostdye afstand gedaan heeft, of dat hy, als houdende de party van den Koning van Spanje, daarvan afgeset zy, en dat niet Johan Spitznas, maar Joost van Wittenhorst, hem in die waardigheid opgevolgt zy.

JOHAN VERHEUL word gesegt *de Proostdye* bekomen te hebben den XIII. September des jaars 1618. by *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Ecclesf.* en in *de Beschryv. van het Utr. Bisd.* (1) *tom.* I. *pag.* 220. of in het jaar 1617. volgens *de Lyst van den Heer van Hessel.* Hy is overleden in de maand Augustus van het jaar 1619.

JOHAN ADOLPH VAN RENESSE was een zoon van Johan Baptist van Renesse, wiens moeder was Alida van Bronkhorst van Batenborch, en van Adriana van Twickelo, Vrouwe van Eerde, wier moeder was Anna van Averhagen; zulcks dat dese en Willem van Renesse Deken van Oud-

(1) [K. O. tom. 2. pag. 55.]

Oud-Munster, *boven pag.* 130. vermeld, broeders zoonen geweest zyn. Hy heeft door begeving der Ridderschap 's Lands van Utrecht eene Canonikale Prebende in de kerk van Sinte Marie bekoomen den VII. Julius des jaars 1606. word in het bezit der Prooftdye dier kerke geset den XXVIII. Februarius des jaars 1620. *Matth. in Praefat. de Fundat. Eccles.* Hy heeft eerst zyn Canonikaat afgestaan den V. September des jaars 1634. en naderhandt de Prooftdye den XII. April des jaars 1636. Siet van hem verder *Hoogstratens Groot Woordenboek in de letter R. bladz.* 67.

ADRIAAN PLOOS VAN AMSTEL, Heer van Oudegeyn, Lievendael, Tienhoven, 't Geyn, een zoon van Gerard Ploos van Amstel, wiens moeder was Brienen, en van Catharina van Leeuwen, wier moeder was Sonnevelt, word Canonik ten Dom den XVII. Mey des jaars 1605. Hy is den XXXI. Mey des jaars 1610. aangestelt tot Ge-eligeerde Raad in het eerste Lid der Staten 's Lands van Utrecht, en door Prins Maurits, als Stadhouder, den XIX. Junius N. St. goedgekeurd. Hy word Proost van Sinte Marie den XII. April des jaars 1636. en is in de besitting van de Prooftdye gestelt den XV. Julius desselven jaars. *Matth. in Praefat. de Fundat. Eccles.* Hy is gestorven den XII. Maart des jaars 1639. Van hem kan men ook nasien *het Utrechts Placaat-boek. tom.* I. *pag.* 200. alwaar meer andere waardigheden, door hem beseten, opgetelt worden.

HENRICK SCHAAP VAN DEN DAM, een zoon van Henrick Schaap van den Dam, wiens moeder was Agnes van Egten, en van Lutgarda van Voorst tot Grimbergen, wier moeder

der was Hermanna Mulart, word Canonik van Sinte Marie den III. November des jaars 1620. is in het besit van de Proostdye gekomen den II. Mey des jaars 1645. *Matthaeus in Praefat. de Fundat. Eccles.* Hy word gemelt in het jaar 1658. by *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 158. Hy heeft zyn Canonikaat afgestaan den VII. Februarius des jaars 1662.

JAN LOUIS GODIN, Heer van Maarsenbroek, Duyvendyk, enz. een zoon van David Godin, wiens moeder was Cornelia Malapert, en van Margareta van Vosbergen, wier moeder was Margareta van Panhuis, werd Canonik van Sinte Marie den V. Januarius des jaars 1663. en is in de besitting van de Proostdye dier kerke gestelt den XI. Mey 1674. word door Willem den III. Prins van Oranje, als Stad-houder, aangestelt tot Ge-eligeerde Raad in het eerste Lid der Heeren Staten 's Lands van Utrecht den XXXI. Maart des jaars 1685. Hy sterft den XXVII. Maart des jaars 1688. en word begraven in de kerk van Sinte Marie, waar zyn wapen-bord met dese sestien quartieren en het volgende opschrift opgehangen is:

Godin.	*Vosbergen.*
Malapert.	*Panhuis.*
Vivien.	*Noordhoek.*
La Faille.	*Hoofsman.*
Creton.	*Pot.*
Bebault.	*Du Bois.*
Malapert.	*Zuydland.*
Capelle.	*Daelberg.*

MEMORIAE VIRI NATALIVM SPLENDORE DIGNITATE ET VIRTVTE ILLVSTRIS, IOHANNIS LVDOVICI GODIN,

MAAR-

MAARSENBROECKII ET DUVEDIKII DOMINI, PRAEPOSITI, ARCHIDIACONI, ET CANONICI AD MARIAE, PRAEPOT. PATRIBUS PRIMI ORDINIS HUIUS DIOECESEOS ADSCRIPTI, FRATRES ET SOROR H. M. P.
ϴ. D. XXVII MARTII, CIↃIↃCLXXXVIII.
ANNO AETATIS XLIX.

Siet ook van hem *Het Utrechts Placaat-boek tom.* 1. *pag.* 211.

COENRAAD TRAJECTINUS BORRE VAN AMERONGEN, Heer van Koninxvry, en na het overlyden van zyn vader ook van Sandenburg, een zoon van Dirck Borre van Amerongen, wiens moeder was Nicoläa van Baexen, en van Anna Adriana Benting tot Diepenheim, wier moeder was Anna van Bloemendael, is in de besitting der Prooſtdye geſtelt op den XXIV. Julius des jaars 1688. Naderhand, den XIV. November des jaars 1709. in het Lid der Heeren Edelen en Ridderſchap des lands van Utrecht beſchreven wordende, heeft hy deſe Prooſtdye in handen van Haar Ed. Mo. geſtelt, om haar welgevallen met deſelve te doen. Siet *Het Utrechts Placaat-boek tom.* 1. *pag.* 319. Hy ſterft den X. Maart des jaars 1710. en word begraven in de Buurkerk, daar zyn wapen-bord met deſe ſestien quartieren en het volgende opſchrift hangt:

Borre van Amerongen.	*Bentinck.*
Baex.	*Bloemendael.*
Daerl.	*Itterſum.*
Zuylen van de Haar.	*Millum.*
Pallaas.	*Itterſum.*
Zuylen van Harmelen.	*Vaeck.*
Waſſenaar van Duvenvoorde.	*Weſterbolt.*
Schagen.	*Vaek.*

PRAE-

PRAENOBILI ET GENEROSO VIRO,
CONRADO TRAIECTINO
BORRE AB AMERONGEN,
DOMINO DE SANDENBVRG,
KONINXVRT, ETC. ILLVSTRIBVS
AC PRAEPOTENTIBVS TRAIE-
CTINAE REIPVBLICAE PROCERIBVS
EX EQVESTRI ORDINE ADSCRIPTO,
DEFVNCTO DIE X. MARTII CIϽIϽCCX.

MAURITS LODEWYCK GRAVE VAN NASSAU, Heer van Driebergen, een zoon van Willem Adriaan Grave van Nassau, Heer van Odyck, enz. wiens moeder was Elisabeth Gravin van Hornes, en van Elisabeth van der Nisse, wier moeder was Elisabeth van Alteren, is in het besit der Proostdye gestelt den XIV. November des jaars 1715. die hy nog tegenswoordig besit.

N. B. Onder de Proosten van Sinte Marie behoort nog GISELBERT TORREKIN, van wien *Matthaeus de Fundat. pag.* 116. *gewaagt.* Hy word *Correkyn* genaamt in *de Geschr. Lyst van Brock*, en gesegt overleden te zyn den 11. April, sonder bygevoegt jaar-getal: zulks dat men hem met sekerheid op zyn nette rang niet plaetsen kan. Het is buiten twyffel een misslag, die in *de Beschryv. van het Utr. Bisd.* (1) *tom.* 1. *pag.* 220. begaan is, wanneer men hem aldaar tusschen Renesse en Ploos van Amstel gestelt heeft. Want dat hy tot hooger tyd moet gebracht worden, geeft zyn naam, waar mede ten tyde van gemelte Renesse niemant genoemt werd, genoegsaam te kennen.

LYST

(1) [K. O. tom. 2. pag. 55.]

LYST
DER DEKENEN
VAN HET CAPITTEL VAN SINTE MARIE.

HERMAN word als Deken van Sinte Marie vermeld in het jaar 1108. by *Brock in zyne Gescbr. Lyst.* Dog *Buchel in zyne Lyst*, die hem onder de Dekenen van dese kerk overslaat, wil, dat hy op hetselve jaar 1108. Deken van de kerk van Sint Pieter geweest zy.

OTTO komt als Deken voor in het jaar 1117. in *de Lyst van Buchel*, en in *de Beschryv. van het Utr. Bisd.* (1) *tom.* 1. *pag.* 221. in het jaar 1118. by *Buchel ad Hedam pag.* 152. en by *Lindeborn in Hist. Episcop. Daventr. pag.* 196. in het jaar 1119. by *Brock in zyne Geschr. Lyst.* Wy hebben *boven pag.* 158. gesien, dat *Buchel in zyne Geschr. Lyst* ook van een Deken der kerke van Sint Pieter, die den selven naam draagt, op het gemelde jaar 1118. gewaagt: dog wy hebben aldaar by gissing gestelt, dat hy te onrecht vermeld zy.

ARNOLD heeft niet lang daarna de Dekanye bekomen. *Buchel ad Hedam pag.* 201. heeft ons een' brief gegeven, die gesegt word van het jaar 1125. waar in *A. S.* als Deken van Sinte Marie voorkomt, dat misschien iemand van desen *Arnoldus* soude willen uitleggen. Dog aldaar is een drukfout

(1) [K. O. tom. 2. pag. 56.]

fout begaan, en moet men *MCCXXV.* lesen in plaats van *MCXXV.* en dan door de letters *A. S.* verstaan *Andreas*, die op het jaar 1225. Deken deser kerk geweest is, gelyk wy op zyn tyd sien sullen. Dit is seker, dat Arnold Deken deser kerke geweest zy in het jaar 1131. als blykt uit een brief by *Buchel ad Hedam pag.* 162. en uyt een andere by *Lindeborn in Hist. Episc. Daventr. pag.* 441. Tot ditselve jaar moet ook gebracht worden een andere brief by den selven *Buchel ad Hedam pag.* 161. alwaar men voor *MCXXX.* lesen moet *MCXXXI.* gelyk dat de negende indictie, die op het jaar 1131 inviel, en meer andere kentekenen der tydrekeninge, in dien brief voorkomende, uytwysen. Ook heeft *Matthaeus de Jure Glad. pag.* 360. dese selve brief uit een ander handschrift uytgegeven, waarin uitdrukkelyk het jaar *MCXXXI.* gemeld word. Siet *boven pag.* 8. Hy word weder als Deken vermeld by *Matthaeus in Analect. tom.* VI. *pag.* 75. en in *de Oudhed. van Vriesl.* (1) *tom.* I. *pag.* 472. in het jaar 1138. by *Broeck in zyne Geschr. Lyst.* in het jaar 1139. by *Buchel ad Hedam pag.* 160. in het jaar 1151. in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *de Beschr. van het Utr. Bisd.* (2) *tom.* I. *pag.* 221.

RUDOLPH komt als Deken van Sinte Marie voor in het jaar 1155. by *Matthaeus de Jure Glad. pag.* 120. in het jaar 1156. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 456. in het Jaar 1157. in *de Geschr. Lyst van Buchel, en in de Beschryv. van het Utr. Bisd.* (3) *tom.*

(1) [K. O. tom. 5. pag. 118.]
(2) [K. O. tom. 2. pag. 56.]
(3) [K. O. tom. 2. pag. 56.]

tom. I. *pag.* 221.

JORDAAN, dewelke in het jaar 1164. Prooft van Oud-Munfter geweeft is, als wy *boven pag.* 87. gefien hebben, was ook op datfelve jaar Deken van Sinte Marie, volgens *de Aantekeninge van Brock in zyne Gefcbr. Lyft*: dat ik ook beveftigd gevonden heb in *Zekere Gefcbr. Lyft.*

GOCELIN, onder de Prooften van Oud-Munfter in het jaar 1176 gemeld, (fiet *boven pag.* 88.) word ook ter felver tyd als Deken van Sinte Marie opgegeven by *Brock in zyne Gefcbr. Lyft.* Hiermede komt overeen *Zekere Gefcbr. Lyft*, in welke aangetekend is, dat *Gofelinus* op het genoemde jaar Prooft van Sint Salvator, en Deken van Sinte Marie ten tyde van Bisfchop Godefried geweeft zy.

REMBOLD, mogelyk ook die geene, die wy gefien hebben, dat in het jaar 1200. Prooft defer kerke geweeft zy, word als Deken van Sinte Marie vermeld in het jaar 1196. by *Matthaeus de Jure Glad. pag.* 383.

HENRICK word als Deken gevonden in het jaar 1200. by *Matthaeus ad Anonym. de Bell. Covord. pag.* 134. in het jaar 1203. by *Brock in zyne Gefcbr. Lyft*, en in *Zekere Gefcbreve Lyft.* in het jaar 1204. by *Heda pag.* 189. in het jaar 1207. by *Lindeborn in Hift. Epifc. Davenur. pag.* 73. en in *de Befcbr. van het Deventer Bifd.* (1) *tom.* II. *pag.* 132. in het jaar 1208. by *Matthaeus ad Anonym. de Bell. Covord. pag.* 129.

ANDREAS komt ons als Deken van Sinte Marie

(1) [K. O. tom. 6. pag. 457.]

rie voor in het jaar 1220. in een brief staande in *het Utr. Placaat-boek tom.* 3. *pag.* 49. in het jaar 1225. by *Buchel ad Hedam pag.* 201. alwaar door vergissing der drukkers *MCXXV*. in plaats van *MCCXXV*. verkeerdelyk staat, gelyk wy *boven pag.* 258. onder den Deken Arnold reets aangemerkt hebben. Hy word ook op hetselve jaar 1225. vermeld by *Matthaeus de Jure Glad. pag.* 425. in het jaar 1226. by *Matthaeus ad Anonym. de Bell. Covord. pag.* 161. in het jaar 1227. by *Matthaeus ad Anonym. de Bell. Covord. pag.* 160. in het jaar 1228. by *Buchel ad Hedam pag.* 203. by *Matthaeus ad Anonym. de Bell. Covord. pag.* 163. en in *de Onuytgegeve Statuten deser Kerke pag.* 48. in het jaar 1230. by *Matthaeus Analect. tom.* VI. *pag.* 23. in het jaar 1231. by *Matthaeus de Jure Glad. pag.* 384. in de jaaren 1237. en 1238. by *Brock in zyne Geschr. Lyst.* in het jaar 1255. in *de Beschryv. van het Utr. Bisd.* (1) *tom.* 1. *pag.* 221. Dog in dit laatste moet een misslag begaan zyn, alsoo de Dekanye al voor dat jaar door den volgenden Deken beseeten geweest is.

ENGELBERT word als Deken gemeld in het jaar 1248. in *de Onuytgegeve Statuten deser Kerke pag.* 49. in het jaar 1266. by *Brock in zyne Geschr. Lyst*, en in *Zekere Geschr. Lyst.* in het jaar 1267. in *de Lyst van Buchel*, en in *de Beschryv. van het Utr. Bisd.* (2) *tom.* 1. *pag.* 221. Hy is gestorven den XI. Junius, sonder dat'er 't jaar bygevoegt is, by *Matthaeus de Fundat. Eccl. pag.* 89. of op den XVI. Junius; by *Brock in zyne Geschr. Lyst.*

NI-

(1) [K. O. tom. 2. pag. 56.]
(2) [K. O. ibidem.]

NICOLAUS DE VELDE word op dese plaats onder de Dekens deser Kerke getelt, en gesegt gestorven te zyn den 1. December, sonder dat het jaar-getal gemeld word, by *Brock in zyne Geschr. Lyst*, en in *Zekere Geschr. Lyst*. Dog in *de Lyst van den Heer Hessel* staat hy wat lager voor Ernst van Lichtenberg geplaatst.

LAURENTIUS ADAM word op dese plaats onder de Dekens van Sinte Marie getelt, en gesegt gestorven te zyn den XXVIII. December zonder bygevoegt jaar-getal, by *Brock in zyne Geschr. Lyst*, en in *Zekere Geschr. Lyst*.

HENRICK word als Deken gemeld in het jaar 1293. by *Matthaeus in Fundat. Eccl. pag.* 152. in het jaar 1294. by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 830. Achter desen Henrik worden in *de Lyst van Buchel*, en in *de Beschryv. van het Utr. Bisd.* (1) *tom.* 1. *pag.* 221. ook als Dekens deser kerk gebracht *Hubert* in het jaar 1294. en *Henrick van Tegelen* in het jaar 1312. Hoewel in *de Lyst van den Heer Hessel* op het jaar 1288. *Huybert van Amersfoort*, en op het jaar 1313. *Henrick van Tegelen* als Dekens gebracht worden. Maar het schynt my toe, dat zy de Proostdye deser kerke bekleedt hebben, gelyk zy ook onder de Proosten geplaatst zyn.

ERNST VAN LICHTENBERG was Deken van Sinte Marie in het jaar 1321. op welk jaar hy vermeld word in *de Onuytgegeve Statuten deser kerke pag.* 26. en by *Matthaeus in Analect. tom.* III. *pag.* 445. alwaar door eene drukfout het jaar 1327. gemeld word. in het jaar 1322. by *Matthaeus in Analect. tom.* I. *pag.* 192. Hy is gestorven den IV. Junius

(1) [K. O. tom. 2. pag. 56.]

Junius des jaars 1325. volgens *Zekere Geschr. Lyst*, en *Brock in zyne Geschr. Lyst.*

RUDOLPH word onder de naam van *Rudolph gesegt Borgrave* als Canonick van Sinte Marie vermeld in het jaar 1321. by *Matthaeus de Nobil. pag.* 786. als Deken dier kerke in het jaar 1326. in *de Onuytgegeve Statuten deser kerke pag.* 77. in het jaar 1330. by *Matthaeus de Nobilis. pag.* 775. Hy word ook genoemd *Rudolph Burggrave*, en *Rudolph van der Burgh* by *Brock in zyne Geschr. Lyst*, en in *Zekere Geschr. Lyst.* Doch in *de Geschr. Lyst van Buchel*, en in *de Beschryv. van het Utr. Bisd.* (1) *tom.* 1. *pag.* 221. word hy genoemd *Roelof van den Bergh*; en gesegt deselve te zyn, die ook genoemt word *Ro. Borghovi.* Hy is gestorven den xx. Mey des jaars 1333. volgens *Zekere Geschr. Lyst.* Hy komt als dood voor in dat jaar des Sondags naa *Martini Translatie*, welke Heylige dag komt op den IV. Julius, in *de Onuytgegeve Statuten deser kerke pag.* 9. Maar in de meermalen gemelde *Lyst van den Heer Hessels* worden nog als Dekens genoemt *Andreas* in het jaar 1328. en *Rudolph de Castro* in het jaar 1329. Alhoewel nu de laatste deselve schynt te zyn met den gemelden *Rudolph van der Burch*, so blyft het echter onseker, hoe dese Andreas en Rudolph met den anderen te vereffenen zyn.

JOHANNES VAN SLEWYCK word als Deken vermeld in het jaar 1336. by *Dumbar Analect. tom.* II. *pag.* 266. en in *Het Kerkel. en Wereltl. Deventer pag.* 268. daar hy *Johannes de Slewyc* genoemd word. in het jaar 1337. in *de Lyst van*

(1) [K. O. tom. 2. pag. 56.]

van Buchel. in de jaaren 1337. en 1338. in *Zekere Gescbr. Lyst.* Hy is gestorven den IX. November, sonder dat het jaar daarby gevoegt word, by *Brock in zyne Gescbr. Lyst*, en in *Zekere Gescbr. Lyst.*

JOHANNES VAN STEENWYCK, die *Johannes van Sterwyck* genoemt word in *de Gescbr. Lyst van Buchel*, en in *de Beschryv. van 't Utr. Bisd.* (1) *tom.* I. *pag.* 221. word als Deken gemeld in het jaar 1340. by *Brock in zyne Gescbr. Lyst*, in *de Gescbr. Lyst van Buchel*, en in *Zekere Gescbr. Lyst.*

HUGO BRAEM word als Canonik van Sinte Marie vermeld in het jaar 1338. by *Matthaeus de Jure Glad. pag.* 605. als Deken van die kerke in het jaar 1345. by *Matthaeus de Jure Glad. pag.* 124. in het jaar 1360. by *Brock in zyne Gescbr. Lyst*, en in *Zekere Gescbr. Lyst.* in het jaar 1362. by *Dumbar in het Kerkel. en Wereltl. Devent. pag.* 338. Zyn testament, 't welk hy gemaakt heeft op den XIV. Maart des jaars 1364. is in druk uytgegeven door *Matthaeus in Analect. tom.* II. *pag.* 531. Hy is gestorven den XXI. November. *Matthaeus de Fundat. Eccles. pag.* 471. en wel in het selfde jaar 1364. volgens *de Gescbr. Lyst van Buchel*, en *de Beschryv. van het Utr. Bisd.* (2) *tom.* I. *pag.* 221. Doch aan een der pylaren van de kerk van Sinte Marie is een vooruytstekende witte steen gehegt, waar op de volgende woorden uytgehouwen zyn:

REVERENDI ET MAGNIFICI ET PRAECLARI VIRI, DOMINI HUGONIS BRAEM I. V. D. INSIGNIS SACRAE HUIUS AEDIS

DE-

(1) [K. O. tom. 2. pag. 56.]
(2) [K. O. ibidem.]

DECANI EXVVIAE SARCO-PHAGO, QVOD INFRA EST, CONTINENTVR, QVI XII KAL. NOVEMB. M. CCC. LXIIII. DECESSIT.

Waaruit blykt, dat hy niet den XXI. November, maar liever den XXI. October, overleden zy.

JACOB CATS, Ridder, word ons als Deken in het jaar 1380. geweest te zyn opgegeven in *de Geschreve Lyst van Buchel*, en in *de Beschr. van het Utr. Btsd.* (1) *tom.* I. *pag.* 221. Maar dat hy deze Dekanye niet beseten heeft, blykt uyt den volgenden, die als Deken, en voor, en na dit jaar, in echte stucken voorkomt.

PIETER VAN LEEUWENBERG, teenrecht in *de Beschryv. van het Utrechts Bisd.* (2) *tom.* I. *pag.* 221. genaamt *Petrus van Lubbenb.* word als Deken gemeld in het jaar 1371. by *Matthaeus in Analect. tom.* IX. *pag.* 239. in de jaaren 1375. en 1378. in *de Beschryv. van het Utr. Bisd.* (3) *tom.* I. *pag.* 221. in het jaar 1385. in een *Onuytgeg. Brief.* in het jaar 1386. by *Brook in zyne Geschr. Lyst.* in het jaar 1387. in *de Onuytgegeve Statuten deser kerke pag.* 65. Hy is gestorven den XIV. Julius des jaars 1393. volgens *Brock in zyne Geschr. Lyst*, en volgens *Zekere Geschr. Lyst.* werd begraven in de kerk van Sinte Marie onder een sark, waarop dit uytgehouwen was: *ANNO DOMINI MCCCXCIII. .... IVLII OBIIT DOMINVS PETRVS DE LEEVWENBERG, QVONDAM DECANVS HVIVS ECCLESIAE. CVIVS ANIMA REQVIESCAT IN PACE.*

Desen

(1) [K. O. tom. 2. pag. 56.]
(2) [K. O. ibidem.]
(3) [K. O. ibidem.]

Desen word tot opvolger gegeven *Everard Foeck* in het jaar 1393. in *de Lyst van Buchel*, en in *de Beschryv. van het Utr. Bisd.* (1) *tom.* 1. *pag.* 221. maar verkeerdelyk, alsoo hy ter dier tyd Deken van Oudmunster geweest is, gelyk wy hem *boven pag.* 120. onder die Dekenen gemeld hebben.

JOHAN WITT VAN DELFF werd Canonik ten Dom in het jaar 139.. en word gesegt Deken van Sinte Marie geworden te zyn in het jaar 1393. by *Brock in zyne Geschr. Lyst*. Men vind hem in het jaar 1406. by *Matthaeus de Jure Glad. pag.* 185. alwaar hy *Johan Wyt* genoemt word. in het jaar 1417. in *de Onuytgegeve Statuten deser kerke pag.* 59. in het jaar 1423. by *Matthaeus in Analect. tom.* IX. *pag.* 266. 269. in het jaar 1425. *pag.* 284. 298. Hy is een van die geenen geweest, die het met Sweer van Cuylemborch gehouden hebben, en van Utrecht naar Arnhem geweken zyn. *Matth. ibid. pag.* 415. Den XXVIII. October des jaars 1433. heeft hy zyn uyterste wille gemaakt, die uytgegeven is door *Matthaeus in Analect. tom.* III. *pag.* 363. en is gestorven den XXX. October des jaars 1434. *Matthaeus de Fundat. Eccl. pag.* 102. Na zyn dood is de Dekanye eenigen tyd door niemant beseten: want dat'er op den XVIII. Junius des jaars 1435. nog geen Deken geweest zy, blykt uyt *de Onuytgegeve Statuten deser kerke pag.* 54. Te onrecht worden in *de Beschryv. van het Utr. Bisd.* (2) *tom.* 1. *pag.* 222. *Johannes de Wit* en *Johannes van Delft* als twee persoonen onderscheyden, en gestelt, dat de eerste in het jaar 1434. soude overleden zyn, en

(1) [K. O. tom. 2. pag. 56.]
(2) [K. O. ibidem.]

en den tweeden in het jaar 1435. tot zyn opvolger soude gehad hebben.

JACOB DE GOYER, geboortig van Oudewater, volgens *de Lyst van Buchel*, en *de Beschryv. van het Utrechts Bisd.* (1) *tom.* 1. *pag.* 222. werd Canonik van Sinte Marie den XXV. Mey des jaars 1434. ten Dom den XXI. October desselven jaars; en is Johan de Witt in de Dekanye opgevolgt. *Brock in zyne Geschr. Lyst.* en wel den XIII. Julius des jaars 1435. volgens *Zekere Lyst van de Dekens en Canoniken van Sinte Marie;* alwaar verders aangetekent word, dat hy verkoren zy onder belofte en borgstelling, van geen brieven van den Paus (die hy reets den XVI. November des jaars 1434. vertoont hadde) te zullen soeken verwerven, of, verworven hebbende, sig daar mede te zullen behelpen, en de vrugten van de Dekanye niet te zullen genieten, als ten tyde van zyne personelyke residentie: verders dat hy den XXII. October des jaars 1438. zyne residentie aangenomen heeft, en tot de Dekanye geadmitteert, en in het Capittel verscheenen zy, schoon hy nog geen Capitulaar was. Hy word ook gemeld in het jaar 1440. by *Matthaeus de Jure Glad. pag.* 170. Men segt, dat hy gestorven zy den XXII. Junius des jaars 1449. volgens *Zekere Geschr. Lyst*, en *Brock in zyne Geschr. Lyst;* die evenwel elders aangetekend heeft, dat hy den XXII. Julius overleden zy.

NICOLAAS HENRICKZ. VAN LUYCK, of DE LEODIO, Kamerling van den Paus, word te gelyk Canonik en Deken in plaats van de Goyer den XII. October des jaars 1449. volgens de *Lyst*

(1) [K. O. tom. 2. pag. 56.]

Lyst der Dekens en Canoniken van S. Marie.

GODEFRID DE WAYA, of VAN WEYE, word Canonik en Deken te gelyk in plaats van den voorgaanden op den XIX. Februarius des jaars 1451. volgens *de genoemde Lyst der Dekens en Canoniken.* Waarmede *Buchel in zyne Geschr. Lyst*, en *de Beschr. van het Utr. Bisd.* (1) *tom.* 1. *pag.* 222. in zo verre overeenstemmen, dat zy stellen, dat hy in het jaar 1451. Deken geworden zy. Doch *Brock in zyne Geschr. Lyst*, en *Zekere Geschr. Lyst* willen, dat hy eerst de Dekanye bekomen hebbe in het jaar 1455. Hy heeft de waardigheid van Deken afgestaan den XIV. April des jaars 1458. en is Scholaster deser selve kerk geworden op den XIX. April daaraan volgende.

HERMAN DROOM, Doctor in de Canonyke rechten, word Canonik van Sinte Marie den XI. September des jaars 1425. Scholaster dier kerk den V. November 1426. en Deken door afstand van Godefridus de Waya, den XIV. April des jaars 1458. aan wien hy wederom de Scholasterye afstaat den XIX. April daaraan volgende. Men vind Hermannus Droom al vermeld als Deken den XXVI. Junius des jaars 1458. by *Matthaeus in Analect. tom.* IX. *pag.* 422. Waarom het blykt, dat *Brock in zyne Geschr. Lyst*, stellende dat hy in het jaar 1459. Deken geworden zy, een misslag begaan heeft. Hy is overleden in het jaar 1476. dog daar is verschil, op wat dach. *Brock in zyne Geschr. Lyst* meent den XXII. Junius. *Een Zekere Geschr. Lyst* segt den XXVI. Junius. Dog *Brock* stelt elders, als ook *Buchel in zyne Lyst*, en de *Beschryv. van 't Utr. Bisd.*

(1) [K. O. tom. 2. pag. 56.]

Bisd. (1) *tom.* 1. *pag.* 222. den VII. Junius. Waarmede overeenstemt het volgende gedenk-schrift: dat tot zyne gedachtenis aan een pylaar van de Sinte Marie kerk geplaatst is: *ANNO DNI M.CCCC. LXXVI. DIE VII. MENS. IVNII OBIIT VENERABILIS MAGR HERMANNVS DROEM, DECRETORVM DOCTOR, HVIVS ECCLESIAE DECANVS, SEPVLTVS IN MONASTERIO CISTERCIENSIS ORD. APVD ISSELSTEYN, QVI FVNDAVIT SINGVLIS DIEBVS, QVANDO PVLSATVR AD PRIMAS, VNAM MISSAM IN HOC ALTARI PER CHORI SOCIOS DICENDAM, IN QVA SI OPVS NEGLIGENS REPERIATVR, PRO POENA DVPLVM, QVANTVM EO DIE PERCIPERE DEBVISSET, FABRICAE SOLVERE SIT ASTRICTVS, VNDE NEGLECTA RECVPERENTVR.* Na het overlyden van Droom soude *Henrik Minneprys* als Deken verkoren zyn den XIV. Junius deselven jaars, dewelke den XII. Junius in het jaar . . . uyt eyge beweging wederom afstand heeft gedaan, volgens *de Geschr. Lyst van Buchel*, en *de Beschr. van het Utr. Bisd.* (2) *tom.* 1. *pag.* 222. Dog ik vind nergens anders van hem gewag gemaakt, waarom ik twyffel, of hy wel ooit in het besit der Dekanye geweest zy. Dit vind ik evenwel in *de Lyst der Dekens en Canoniken van Sinte Marie* aangetekend, dat hy, van Osnabrugge geboortig, in de kerk van Sinte Marie Canonik geworden zy den XXVIII. Maart des jaars 1468. Thesaurier aldaar den XX. September des jaars 1476. en overleden den XXVI. Maart des jaars 1480.

RO-

(1) [K. O. tom. 2. pag. 56.]
(2) [K. O. ibidem.]

ROBERTUS DE LACU, of ROBBERT VAN DEN POEL, Regtsgeleerde, is den voorseyden Herman Droom in de Dekanye opgevolgt den XII. Junius des jaars 1476. schoon hy nog geen Canonik was, maar allenig de verwagting had eene Canonikale Prebende te sullen bekomen, volgens *de Lyst der Dekens en Canoniken van Sinte Marie*. Hetwelk soo zynde, kan 'er nauwelyk voor Minneprys boven vermeld plaats overig zyn. Hy is te Leuven gestorven den XXVI. Junius des jaars 1483. volgens *de gemelte Lyst*, en *Zekere Gescbr. Lyst*. doch den XIII. Junius des jaars 1485. volgens *de Lyst van Buchel*, en *de Beschryv. van het Utr. Bisd.* (1) *tom.* 1. *pag.* 222.

BERNARD VAN TIEL, (een zoon van Jan van Tiel, een kleyn-zoon van Goswin van Tiel) die Canonik van Sinte Marie werd den X. Junius des jaars 1466. staat als opvolger van Robbert in de Dekanye vermeld by *Brock in zyne Gescbr. Lyst*, en in *Zekere Gescbr. Lyst*. en wel op den XIII. Julius des jaars 1483. volgens *de Lyst der Dekens en Canoniken van Sinte Marie*. Hy word gemeld in het jaar 1496. by *Matthaeus in Analect. tom.* IV. *pag.* 466. is overleden den XX. Augustus des jaars 1514. *Matthaeus in Fundat. Eccl. pag.* 460. en werd begraven in zyne kerk van Sinte Marie, alwaar op zyn sark dit volgende uitgehouwen was. *ANNO DNI MCCCCCXIIII. DIE VERO XX. MENSIS AVG. OBIIT VENERABILIS ET EGREGIVS VIR, DNS BERNARDVS DE TEILA, HVIVS ECCLESIAE BEATAE MARIAE VIRGINIS TRA-*

(1) [K. O. tom. 2. pag. 56.]

TRAIECTENSIS DECANVS ET CANONICVS, CVIVS ANIMA REQVIESCAT IN PACE. AMEN.

HENRICK VAN ZOUDENBALCH, een natuurlyke zoon van Everhard van Zoudenbalch, Canonik en Thesaurier van den Dom, en Prooft van Maftricht (die te onrecht Domprooft t' Utrecht genaamt word in *de Beschryv. van het Utr. Bisd.* (1) *tom.* 1. *pag.* 222. om dat de Schryver van dat werk in *de Lyst van Buchel* gesien had, dat hy *Praepositus Trajectensis* genoemt werd) en van Willemyntje N. word Canonik van Sinte Marie den XXVI. October des jaars 1484. naderhand in plaats van Bernard van Tiel Deken dier kerk, gelyk *Brock in zyne Geschr. Lyst* getuygt: en wel op den XXI. Augustus van het jaar 1514. volgens *de Lyst der Dekens en Canoniken dier Kerke* Hy word gemeld in het jaar 1517. by *Matthaeus in Analect. tom.* 1. *pag.* 282. in het jaar 1521. in *de Onuytgegeve Statuten deser Kerke pag.* 46. in het jaar 1524. by *Matthaeus de Jure Glad. pag.* 445. en *ad Anonymi B. Coverd. pag.* 122. in het jaar 1527. in *de Gemelte Statuten pag.* 81, in het jaar 1529. *pag.* 82. Hy heeft, tot hoogen ouderdom gekomen zynde, de Dekanye met bewilliging van het Capittel, gelyk hy belooft had, afgestaan aan zyn navolger Lethmatius in het jaar 1530. mits daar uyt behoudende eene jaarlykse inkomste van twee hondert goudguldens, volgens *Zekere Aanteekeningen van Buchel.* Schoon *Brock in zyne Geschr. Lyst* getuygt, dat hy van de Dekanye afstand gedaan heeft in het jaar 1531. waarvan het tegendeel

(1) [K. O. tom. 2. pag. 56.]

deel uit zyn opvolger blyken zal. Hy is gestorven den v. October des jaars 1531. *Matthaeus de Fundat. Eccl. pag.* 466. en werd begraven in de kerk van Sinte Marie, alwaar op zyn sark dit opschrift gestelt wierd: *OBIIT VENERABILIS VIR, DNS MAGISTER HENRICVS ZOVDENBALCH, HVIVS ECCLESIAE DECANVS ET CANONICVS, ANNO MVc. XXXI. DIE QVINTA MAII, AC TIMANNA EIVS SOROR ANNO MVc. XXI. DIE XIIII. SEPTEMBRIS. REQVIESCAT IN PACE.* Waaruit blykt, dat'er een misslag in *het Doot-boek van Vrouwendael*, door *Matthaeus op de aangehaalde plaats* uitgegeven, begaan is, en zyn doodt niet op den v. October, als aldaar gedaan word, maar op den v. Mey gebracht moet worden.

HERMAN LETHMATIVS VAN GOUDA, een zoon van Hugo Lethmaat, word, door begeving van den Paus, Canonik van Sinte Marie den xx. Februarius des jaars 1523. en Deken op den xi. en xii. October des jaars 1530. volgens *de meergemelte Lyst der Dekens en Canoniken deser kercke.* Hy word gemeld in het jaar 1535. by *Matthaeus in Fundat. Eccl. pag.* 147. in het jaar 1543. in *de Onuytgegeve Statuten deser Kerke pag.* 82. is gestorven op Sint Nicolaas dag den vi. December des jaars 1555. *Brock in zyne Geschr. Lyst*, en meer andere. Maar in *de Beschr. van het Utr. Bisd.* (1) *tom.* 1. *pag.* 222. word hy gesegt te Brussel den xviii. Februarius des jaars 1555. overleden te zyn. Wederom vind men in *de Lyst van den Heer Hessel*, dat zyn sterfdag in Januarius des jaars 1556. sou-

(1) [K. O. tom. 2. pag. 56.]

soude voorgevallen zyn. Dog, uit het geen wegens de aanstelling van zyn navolger Nieuwland gesegt zal worden, soude de Schryver van *de Beschryv. van 't Utr. Bisd.* den tyd best schynen getroffen te hebben. In *deselve Lyst van den Heer Hessel* word hem als opvolger gegeven *Adriaan van Renesse van Wulven* in het jaar 1556. die gestorven soude zyn den VII. December in het jaar 1559. en aan desen weder *Johan van de Vecht* in het jaar 1559. die, daar na Bisschop van Haarlem geworden zynde, van de Dekanye afstand gedaan soude hebben. Dog Renesse en van de Vecht zyn geen Dekenen van Sinte Marie, maar van den Dom geweest; alwaar zy ook vermeld staan: behalven dat ook van de Vecht noit Bisschop van Haarlem geweest zy, maar wel Nieuland, die volgt. Van Lethmatius kan men verder nasien *Valer.. Andr. Desselius in Bibliotb. Belg. pag.* 382. *Batavia Sacra* (1) *tom* II. *pag.* 653. en *Voorberigt op het eerste deel desselfs* (2) *pag.* CXXXI. Ook *Walvisch in de Beschr. van Gouda tom.* I. *pag.* 250.

NICOLAAS NIEULAND, of DE NOVA-TERRA, geboortig van Egmond, Bisschop van Hebron, en Wy-Bisschop t'Utrecht, (Siet *de Beschryv. van Kennemerl.* (3) *tom.* I. *pag.* 93.) is den voornoemden Lethmatius in de Dekanye opgevolgt, volgens de aantekening van *Brock in zyne Geschr. Lyst*, en wel op de nominatie van Philip de tweede, Koning van Spanje; 't welk echter sonder stribbeling niet is toegegaen, gelyk af te neemen is uyt zeke-

(1) [K. O. tom. I. pag. 351.]
(2) [K. O. tom. I. Voorberigt pag. XXXIII.]
(3) [K. O. tom. 4. pag. 24.]

zekeren brief, door hooggemelden Koning Philip aan de vyf Ecclesien van Utrecht geschreven, nopens het verkiesen van hunne Dekenen, den XVIII. Maart des jaars 1555. die ik, uyt *het derde Memoriaal-boek 's Hoofs van Utrecht pag. 6. versa, hier achter* bygevoegd heb: waarvan een stuk sonder dag of jaar te vinden is by *Matthaeus de Nobilit. pag.* 192. Hy is door Koning Philip den tweeden benoemd tot eerste Bisschop van Haarlem in het jaar 1560. welke benoeming Paus Pius de vierde goedgekeurt heeft den XXVI. Mey des jaars 1561. waarop hy den VI. November desselven jaars door zyn' gemachtigden besit van dit nieuwe Bisdom genomen, en eyndelyk den II. Februarius des jaars 1562. zyne openbaare intrede te Haarlem gedaan heeft. *Beschryv. van Kennemerl.* (1) *tom.* I. *pag.* 93. 104. *en* 109. Alhoewel hy sig na dien tyd het meeste in zyn Bisdom onthielt, heeft hy nog eenigen tyd de Dekanye aan sig behouden. Want hy komt nog als Deken voor op den XIV. Mey des jaars 1562. in *de Onuytgegeve Statuten deser kerke pag.* 86. Daarna heeft hy evenwel van de Dekanye afstand gedaan den XVII. September des jaars 1562. *Brock in zyne Geschr. Lyst.* Eyndelyk heeft hy ook de Bisschoppelyke waardigheid nedergelegt in het eynde van het jaar 1569. en word gesegt te Sint Maartensdyk in Zeeland, alwaar hy het overige van zyn leven meest gesleeten heeft, in de maand van Mey des jaars 1580. overleden, en te Utrecht in de kerk van Sint Servaas voor het hooge altaar begraven te zyn. *Valer. Andr. Desselius Bibl. Belgic. Beschryv. van Kennemerl.* (2) *tom.*

(1) [K. O. tom. 4. pag. 24. 28.] (2) [K. O. tom. 4. pag. 34.]

tom. I. *pag.* 128. 129. op zyn ſark ſtond dit opſchrift uitgehouwen. *REVERENDVS DOMINUS NICOLAVS A NOVA TERRA PRIMVS EPISCOPVS HARLEMENSIS HIC REPOSITVS. VIXIT ANN. LXX. D. VI. OB. ANN. MDLXXX. XVII. CAL. IVL.* Waaruit volgd dat hy niet in Mey, maar den XV. Junius, overleden zy.

JOHAN VAN HOGELANDE, een zoon van Caspar van Hogelande en van Agatha van Nieuwerkerk, word Canonik van Sinte Marie den XXX. Mey des jaars 1533. Theſaurier derſelver kerke in het jaar 1548. en eyndelyk Deken door afſtand van Nieuland, by *Broek in zyne Geſcbr. Lyſt.* Hy heeft de Dekanye bekomen den XXIV. en XXV. Junius des jaars 1564. dog is niet voor den XVIII. September van dat jaar in de beſitting derſelven geſteld: wanneer hy ook betuigt heeft, door het aanneemen der Dekanye het voorneemen niet te hebben, van de Theſaurie te willen verlaaten: in *de meermale gemelde Lyſt der Dekens & Canoniken van Sinte Marie.* Hy word gemeld als Deken op het jaar 1564. in *de Onuytgegeve Statuten pag.* 88. Hy is ook extraordinaris Raad in het hof van Utrecht geworden in het jaar 1554. Siet *het Utr. Placaat-Boek tom.* II. *pag.* 1048. Hy is geſtorven den IX. December des jaars 1578. volgens *Zekere Geſcbr. Lyſt.* Dat ook beveſtigt word door een inſtrument, geregiſtreert in het *derde Memoriaal-boek 's Hoofs van Utrecht pag.* 131. *verſo.* het welk ook uytgegeven is door *Matthaeus de Nobil. pag.* 647. Dog aldaar is door eene druk of ſchryffout, voor *naamidnacht*, verkeerdelyk geſchreven *namiddags*, 't welk oorſaak konde zyn, dat

iemant,

iemant, dit instrument lesende, geloofde, dat hy daags te vooren gestorven waare.

LAMBERT VAN DER BURCH, gebooren te Mechelen den x. Augustus des jaars 1542. een zoon van Adriaan van der Burch, en van Barbara van Schore, word Canonik van Sinte Marie in het jaar 1555. en is Hogelande in de Dekanye opgevolgt den IX. December des jaars 1578. *Matthaeus de Nobilit. pag.* 647. want het is sekerlyk een drukfeil, dat *Valer. Andr. Dessel. in Bibl. Belg.* segt, dat hy in het jaar 1588. Deken geworden zy: door wie ook *de Schryv. van 's Utr. Bisd.* (1) *tom. 1. pag.* 223. verleid, en in de selfde dwaling vervallen is. Korte tyd daar aan op den XXIII. Januarius des jaars 1579. werd hy tegen wil en dank genoodsaakt de vermaarde Utrechtsche Unie te ondertekenen. *Matthaeus in Fundat. pag.* 143. *en* 144. Hierom heeft hy, deselve ondertekenende, achter zyn naam gevoegd dese woorden *Capitulo jubente*, dat is, *op bevel van het Capittel*; gelyk blykt uit de Unie selfs by *Bor lib.* XIII. *pag.* 29. In het jaar 1586. den $\frac{11}{21}$ Julius is hy met anderen op last en bevel van den Grave van Leycester door die van Utrecht in ballingschap versonden. *Bor Nederlantsf. Histor. lib.* XXI. *pag.* 731. en *Matthaeus de Jure Gladii pag.* 615. De voorselde ballingen zyn in het jaar 1588. wanneer Leycester naar Engeland vertrokken was, weder in Utrecht gekomen. Siet *Bor Nederl. Hist. lib.* XXV. *pag.* 347. Onder dese is sonder twyffel ook de Deken Lambert van der Burch geweest, die sig naderhand in Utrecht

(1) [K. O. tom. 2. pag. 56.]

Utrecht opgehouden heeft, en Deken gebleeven is. Dat hy in het begin van het jaar 1591. te Utrecht was, blykt uit zyn brief, welken hy van daar den 1. Maart van dat jaar aan Lipsius schreef, die uytgegeven is door den Heer *Petrus Burman in Syll. Epist. tom.* 1. *pag.* 495. ook in het jaar 1592. uit een anderen brief aldaar *pag.* 496. en uyt een monument by *Matthaeus in Analect. tom.* v. *pag.* 525. Hy word Scholaster van Sinte Marie den XXVIII. en XXIX. April des jaars 1605. volgens *de Lyst der Dekenen en Canoniken van Sinte Marie.* Den VII. Februarius des jaars 1617. vind men, dat hy wegens swakheid het huys heeft moeten houden, in *de Onuytgegeve Statuten deser kerke pag.* 89. Hy is gestorven den XVII. Augustus des jaars 1617. en werd begraven in de Kerk van Sinte Marie onder een sark, waarop dese acht quartieren met het volgende grafschrift uytgehouwen zyn.

Van der Burch.	*Schore.*
Lem.	*Boonen.*
Nieuwenhove.	*Busere.*
Van der Merche.	*Pys.*

DOMINE QVIS SVSTINEBIT? LAMBERTVS VAN DER BVRCHIVS, HVIVS SACRAE AEDIS DECANVS, ADRIANI VAN DER BVRCHII EQVITIS AVRATI, REGII PER FLANDRIAM SENATVS PRAESIDIS, CONSILII STATVS SENATORIS, ET REGII SIGILLI CVSTODIS, AC BARBARAE SCHORAE F. MORTALITATIS MEMOR S. S. Q. M. H. P. OBIIT ANNO REPARATAE SALVTIS CIↃIↃCXVII. XVI. *CAL. SEPTEMBRIS, VIXIT ANNOS LXXV. DIES OCTO.* Ik heb ergens aangetekent gevonden, dat ook dese veersen aldaar gelesen werden.

Cum laesa omnia sunt, cum ridet vita, subintrat Mors,

Mors, tanta & claudit gaudia fine brevi.
Quam prudens ille est, primo vitalis ab ortu
Cui semper dicit regula, DISCE MORI.

Siet van desen van der Burch by *Valer. Andr. Dessel. Bibl. Belg.* en *Casp. Burman in Trajecto Erud.* als mede de schryvers aldaar aangehaald.

JOHAN VAN DER MEER (niet *N. Vermeer*, gelyk hy genoemd word in *de Lyst van Buchel*, en in *de Beschryv. van het Utr. Bisdom* (1) *tom.* 1. *pag.* 223.) word Canonik van Sinte Marie den 1. April des jaars 1587. en is door het Capittel tot Deken verkooren den XXV. September des jaars 1617. welken ook de Ed. Mog. Heeren Staten voor aangenaam gehouden hebben den III. October desselven jaars. Men vind hem gemeld den V. Maart des jaars 1618. in *de Onuytgegeve Statuten deser kerk.* Hy sterft den VIII. of IX. September des jaars 1627.

WILLEM VAN DER NYPOORT word Canonik van Sinte Marie den XXXI. December des jaars 1602. hy is door het Capittel tot Deken verkooren, en door haar Ed. Mog. de Heeren Staten voor aangenaam gehouden den X. XI. en XVIII. September des jaars 1627. Heeft op den II. Februarius des jaars 1649. van de Dekanye afstand gedaan, volgens *de Lyst der Dekens en Canoniken dier kerk.*

JACOB VAN BAEXEN, Heer van Hermelen, zoon van Henrik van Baexen, wiens moeder was Theodora van Zuylen van Hermelen, en van Johanna van Zuylen van Nyvelt, wier moeder was Catharina van Weerdenborch, word Canonik

(1) [K. O. tom. 2. pag. 56.]

nonik van Sinte Marie den XXXI. Mey des jaars 1605. Scholaster dier Kerke door begeving der Heeren Staten van Utrecht den XXVI. Mey des jaars 1612. is den XXIV. Mey van het jaar 1639. aangesteld tot ge-eligeerde Raad in het eerste Lid der Heeren Staten 's Lands van Utrecht, den VI. Junius N. St. door Frederik Henrick Prins van Oranje goedgekeurt, en den XI. Junius O. St. in het besit dier waardigheid gesteld. Hy is door het Capittel tot Deken verkooren den IX. Februarius des jaars 1649. den XIII. daaraan volgende door de Staten voor aangenaam gehouden, en den XVI. in de besitting der Dekanye gesteld; waar van, als ook van de Prebende, hy afstand gedaan heeft den XII. December des jaars 1661. Hy is gestorven den VII. Julius des jaars 1663. en begraven te Hermelen, alwaar syn wapen-schild met dese acht quartieren, en het volgende byschrift opgehangen is:

Baexen	*Zuylen van Nyvelt.*
Zuylen van Hermelen.	*Weerdenborch.*
Dertbuysen.	*Duevenvoorde.*
Cock.	*Zuylen.*

NOBILISSIMO VIRO, DOMINO IACOBO A BAEXEN, TOPARCHAE IN HERMELEN, LEEVWENBERG, HERMELREWEERD, HAENWYCK, ET BYLEVELD, COETVI ELECTORVM NOBILIVM AC PRAEPOTENTIVM DOMINORVM ORDINVM PROVINCIAE TRAIECTINAE ADSCRIPTO, VII. IVLII CIƆIƆCLXIII. *DEFVNCTO, LIBERI ET VXOR MOESTISSIMI H. M. PP.* Siet verder van hem *het Utr. Placaat-Boek tom.* I. *pag.* 204.

EVERARD VAN WEEDE, Heer van Weede, Dyckveld, Rateles enz. een zoon van Johan

han van Weede, Burgemeester t'Utrecht, en van Catharina de Cupere, geboorenden xiii. Januarius des jaars 1626. word Canonik van Sinte Marie den i. Februarius des jaars 1639. en is den viii. Februarius des jaars 1659. aangesteld tot Ge-eligeerde Raad in het eerste lid der Heeren Staten 's Lands van Utrecht. Hy word door het Capittel tot Deken van Sinte Marie verkoren, en door haar Ed. Mog. voor aangenaam gehouden den xvii. December des jaars 1667. word aangestelt tot Scholaster van Sinte Marie den xxx. December des jaars 1667. tot Dyk-graaf van den Lekken-dyk boven-dams den xxvii. Februarius des jaars 1668. word uit den eed als Ge-eligeerde Raad ontslagen den xv. April 1674. word hersteld den xxi. December des jaars 1677. word aangesteld tot President van de Staten 's Lands van Utrecht den iv. Februarius des jaars 1682. tot Stadhouder van de Leenen den xxvii. April 1700. Hy werd door de Ho. Mo. Heeren Staten Generaal in Ambassade naar Engeland gesonden, om na het overlyden van Koning Willem den III. het rouwbeklag by zyne opvolgster Koningin Anna afteleggen, en deselve over haare komst tot de kroon geluk te wenschen, alwaar hy overleden is den vi. Junius des jaars 1702. Zyn lyk is naderhand naar Nederland wederom overgevoerd, en t'Utrecht in de kerk van Sinte Catharina begraven; alwaar zyn wapenschild met dese sestien quartieren en het volgende byschrift opgehangen is:

Weede.	*De Cupere.*
Diest.	*Bloemesteyn.*
Schadyk.	*Loquere.*
Velen.	*Hart.*

Van Ryn.	*Spilman.*
Brandenborch.	*Malsen.*
Waveren.	*Floresiers.*
Solms.	*Van de Velde.*

VIRO GENEROSISSIMO, EVERHARDO DE WEEDE, TOPARCHAE DE WEEDE, DYKVELD, RATELES, ETC. COLLEGII BEATAE MARIAE DECANO, ORDINVM TRAIECTINORVM PRAESIDI, SOCIATAE BELGICAE ORDINIBVS ADSCRIPTO, AGGERVM, QVI SVPERIOREM LECCAM COËRCENT, PRAEFECTO, PLVRIMIS PRO REPVBLICA BATAVA LEGATIONIBVS SVMMA CVM LAVDE ET GLORIA DEFVNCTO, DE PATRIA OPTIME MERITO, HEREDES H. M. F. C. DECESSIT LONDINI IN LEGATIONE, QVAM APVD SERENISSIMAM ANGLIAE REGINAM ANNAM OBIBAT, A. D. VIII. IDVS IVNIAS CIƆIƆCCII. *AETAT. LXXII.* Siet van hem verders *het Utr. Placaat-boek tom.* I. *pag.* 206. dog voornamelyk *de Lyk-oratie*, die de Heer Petrus Burman den XXIX. Junius van hetselve jaar 1702. t' Utrecht over hem gedaan, en in druk uytgegeven heeft.

WILLEM VAN DER MUELEN, Heer van Oud-Broeckhuysen, een zoon van Willem van der Muelen, Heer van Nieukoop, Portengen, Blyenborch enz. Raad en Schepen der Stad Utrecht, wiens moeder was Mechtelt Catharina van Santen, en van Constantia Deutz, wier moeder was N. Coymans, word Canonik van Sinte Marie den IV. Mey des jaars 1686. Heer van Oud-Broeckhuysen den XVII. April 1691. Dyk-graaf van den Lekken-dyk beneden-dams den XXVI. Mey des jaars 1691. Deken van Sinte Marie den VIII.

Ju-

Julius des jaars 1702. door het Capittel verkoren, den XXIV. Julius daaraan volgende door haar Ed. Mo. de Staten 's Lands van Utrecht voor aangenaam gehouden, en den naastkomende XXVIII. Julius in de besitting dier waardigheid getreeden: word ordinaris Raad 's Hoofs van Utrecht den XXVIII. April des jaars 1706. is tweemaal getrouwt geweest; eerst den VIII. April des jaars 1690. met Clara Margareta de Mareez tot Maarsbergen, by wie hy twee dochters heeft nagelaten: ten tweede met Sophia Huydekoper, by welke vrouw hy mede eenige dochters verweckt heeft. Hy is door zyne geleerdheid alom vermaard geweest, en heeft verscheide werken uytgegeven: als namelyk I. *Dissertationes de Origine juris naturalis & societatis civilis.* Ultraj. 1680. in 8. II. *Defensio Dissertationis de origine juris naturalis, opposita Simonis Henrici Musaei vindiciis juris naturalis Paradisei.* Ultraj. 1687. in 8. III. *Dissertatio de Sanctitate summi imperii civilis.* Traject. ad Rhen. 1689. in 8. 't welk herdruckt is 1738. in 8. IV. *Exercitationes in Historiam Pomponii de Origine juris partes III.* Traj. ad Rhen. 1691. en 1693. in 8. dat naderhand vermeerderd onder desen titel uitgekomen is: *Exercitationes in Titulos Digestorum de Justitia & Jure, & de Origine juris.* 1723. in 4. V. *Commentarii in Grotium de Jure belli & pacis,* III. *vol.* Traj. ad Rhen. 1696. &c. in Folio VI. *De Ortu & interitu imperii Romani.* Ultraj. 1698. in 8. dat herdruckt is 1738. in 8. VII. *Ondersoek van het Hoogste gebied.* Utrecht 1706. in 8. welk boek sonder naam uytgekomen is. VIII. *Aantekeningen over de Instructie of Styl en manier van procederen voor het Hof van Utrecht.* Utrecht

1706. 2. deelen in 4. IX. *Aantekeningen over de Costumen der Stad Utrecht.* Utrecht 1709. in Folio. X. *Dissertationes de die mundi natali.* Ultraj. 1738. 2. vol. in 4. Hy sterft de oudste Raads-heer van het Hof van Utrecht den IX. November des jaars 1739. in het LXXXII. jaar van zyn ouderdom, en word begraven in de kerk van Sinte Marie, daar zyn wapen met dese acht quartieren en het volgende opschrift opgehangen is:

Van der Muelen.	*Deutz.*
Van Santen.	*Coymans.*
Malapert.	*Schoef.*
De Reechteren.	*De Picquer.*

GENERIS SPLENDORE, VITAE INTEGRITATE,
ET EXIMIA ERVDITIONE
NOBILISSIMO ET AMPLISSIMO VIRO,
GVILIELMO VAN DER MVELEN IC.
TOPARCHAE IN OVDBROVCKHVYSEN,
NIEVCOOP, PORTENGEN, ETC.
COLLEGII CANONICORVM
DIVAE MARIAE DECANO,
SVPREMAE CVRIAE TRAIECTINAE DIOECESEOS
SENATORI PRIMARIO,
ET H. T. PRAESIDI,
AGGERVM INFERIORIS LECCAE RIPAM
COËRCENTIVM PRAEFECTO,
MARITO OPTIMO,
DE REPVBLICA BENE MERITO,
VXOR MOESTISSIMA
SOPHIA HVYDECOPER,
LIBERIQVE H. M. P. C.
O. D. IX. NOVEMB. A. CIƆIƆCCXXXIX.
AETATIS LXXXII.

Siet

Siet verders van hem *het Utr. Placaat-boek tom.* II *pag.* 122. *en* 1055.

JOHAN SERVAAS DE MILAN VISCONTI, Baron des H. Roomschen Ryks, Heer van Nyvelt en Velthuysen, word Canonik van Sinte Marie den XIX. October des jaars 1708. word aangesteld tot Ge-eligeerde Raad in het eerste Lid der Heeren Staten 's Lands van Utrecht den III. Mey des jaars 1717. tot Dyk-graaf van den Lekken-dyck boven-dams den III. December des jaars 1721. tot Houtvester van het Sticht van Utrecht den V. Julius des jaars 1730. tot Deken der kerke van Sinte Marie verkooren, en door de Ed. Mog. Heeren Staten van Utrecht voor aangenaam gehouden den II. December des jaars 1739. Siet van hem verders *het Utr. Placaat-boek, tom.* I, *pag.* 214.



VERSAMELING VAN ONUYTGEGEVE BRIEVEN,

Rakende de Lyſten der

PROOSTEN EN DEKENEN

VAN DE UTRECHTSCHE KERKEN.

VERSAMELING VAN ONUYTGEGEVE BRIEVEN,

Rakende de Lysten der

PROOSTEN EN DEKENEN

VAN DE UTRECHTSCHE KERKEN.

I.

(1) IN nomine Domini Dei & Salvatoris nostri Jesu Christi, Luidgerus, divina favente gratia Trajectensis Ecclesiae Episcopus, notum fieri cupio tam praesentibus, quam etiam futuris, qui suavi jugo Christi colla humilium summittunt cordium, qualiter Baldricus res proprietatis suae ad Ecclesiam, cui indignus praesum Episcopus, dare disposuit, quod & fecit: ea vero ratione, ut nos aliquas ei res ejusdem Ecclesiae in precariam concederemus. Quod ut fieret, utile fore considerantes, cum consultu & consensu cleri nobis commissi, fideliumque laycorum libenti concessimus animo. Tradidit namque jam dictus Baldricus ad memoratam Ecclesiam, in villa Wadake mansum dominicatum & Ecclesiam dedicatam cum hiis, quae in ea sunt divino cultui apta, cum ceteris aedificiis, ac mansos xxv. in hiis villis inter Ermkina (2) & Uberan Malsna mansos duos, in Velgasse II. in Thrinniti II. in Avesate I. in villa jam dicta, id est Waldake, (3) mansos quinque, ex- Anno 850.

 cepto

cepto manso dominicato, in Suumium v. in Bomela I. in Hellouua I. in Heriwina III. in Teratina & Medua II. Et si forte in aliquo manso deficit, statim, quae requirere desiderat, in alio plenitudinem inveniret. Insuper mancipia ipsis mansis cohaerentia, hiis nominibus vocitata: Gemvala & uxor ejus Weleka cum uno infante nomine Bernheri; Ludold & uxor ejus Regenlend cum uno infante nomine Ritger; Wigrad cum uno infante nomine Wlfbald; Helprad & uxor ejus Ritgard cum uno infante nomine Engilrad; Oduvala & uxor ejus Gerburg; Alfri & uxor ejus Nuerenburg cum uno infante nomine Letheri; Bola & uxor ejus Wenda cum uno infante; Adaco & uxor ejus Odelrad cum uno infante nomine Folcheri; Henno & uxor ejus Betta cum uno infante nomine Richelin; Hundolf & uxor ejus Maga; Liefold & uxor ejus Alfrad, & filius ejus Odolf; Liefans & uxor ejus Wenda cum uno infante nomine Asviti; Richard & uxor ejus Meinsmud cum uno infante nomine Sigehard; Wlfranne & uxor ejus Oduvi cum uno infante nomine Helithans; *traditumque* in perpetuum esse vult, ut memorata Ecclesia usum de fructuario perpetualiter augeatur: ea vero *ratione* ut a me vel successoribus meis, rectoribus *videlicet* Ecclesiae Trajectensis, res pertinentes ad supra memoratam Ecclesiam Trajectensem illi in precariam concederentur; quod & fecimus, hoc est Esola, Hamarithi atque Uma cum integritate, & quidquid ad ea loca pertinere videtur, ut firmiter, quamdiu vixerit, & sine ulla mutabilitate permaneant. Et ut ipse omni anno III idus Novembris decem solidos in precariam persolvat, postque ejus discessum supra memoratae res in Hesola, atque Hamaritha & in Uma Ecclesiae in Wadake subjectae sint, & ut propinqui ejus easdem res accipiant, & regant unus post unum. Ego, si ei superstes extitero, & post Craft, si tunc temporis vixerit, post illum Immo, & post Immonem nepos ejus Baldric, si tonsuram clericatus & gradum accipere voluerit, & ut omni anno, quisquam nostrum tunc rector jam dictarum Ecclesiarum extiterit, ad Trajectensem Ecclesiam D. modia ordei, fabae L, Frisgingas XXV. persolvat, & semel in anno Episcopum Trajectensem recipiat, & caballum ei donet valentem XX. solidos, scutum cum lancea valentem V. solidos, si hostilitatis incursio hoc fieri non prohibuerit.

rit. Et ut jam dicti propinqui ejus cum rebus praedictis Ecclesias ornent, aedificia restaurent, (4) pia sollicitudine procurent, ut sui suorumque parentum, fratrum & sororum fusis ad Deum precibus memores existant. Si quis vero, quod futurum esse non credo, si ego ipse, quod absit, aut ullus de successoribus meis, qui contra hanc praestariam venire, aut eam frangere voluerit, sciat se divina ultione feriendum, nisi se meliore sensu & sententia correxerit, & nec, si quid est, quod injuste repetit, evindicare non valeat. Sed praesens praestaria ista firma & stabilis omni tempore permaneat, stipulatione subnixa. Acta est ac data haec praestaria publice in villa Uvadahem II Idus Augusti, anno incarnationis Domini DCCCL, indictione XIII. regno etiam Domini Lotharii imperatoris anno IX. coram testibus infra notatis. Signum Luitgeri Episcopi, qui hanc praestariam scribere jussit. Signum *Craft*. Signum Fiderdac. Signum Luidric. Signum Gerbar. Signum Odelfridi. Signum Mudgod. Signum Aldger. Signum Gelonis. Signum Immonis. Signum Folobrac. Signum Geldolfi. Signum Erkennolfi. Nomina Laycorum: Signum Herebrech. Signum Frederic. Signum Hildeboldi. Signum Reginoldi. Signum Immonis. Signum Suaf. Signum Odilgrep. Signum Radolfi. Signum Abbonis. Signum Wibrath. Signum Trudbold. Signum Snelbrath. Signum Berhard.

II.

(1) Dese brief komt ons wel voor in *Joh. a Leydis lib.* v. *Chron. Belg. cap.* XXVI. dog vol misslagen: waarom ik het dienstig geoordeelt heb, denselve uit een beter Mst hier op te geven; schoon ik niet geloof, die nu van alle fouten bevryd te zyn. De meeste plaatsen, in desen brief vermeld, worden verklaart by *Mens. Alting. in Notit. Germ. Infer. part.* 2.

(2) Een tweede hand verbeterde in het hand-schrift, waar ik desen brief uit genomen heb, *Herinkina*. Dog *Alting ter genoemder plaats* heeft ook *Ermkina* gevonden: *Ermenkana* heeft *Joh. a Leidis*.

(3) Lees *Wadahe*, gelyk boven staat. *Joh. a Leidis* heeft *Madahe*.

(4) De brief by Joh. a Leid. voegt hier eenige woorden tusschen, en leest *restaurent, & clericos qui in Imadahem, qui canonicas horas ibi frequentent, pia* etc.

II.

Anno 1057. (1) Piae memoriae Dominus Baldricus Episcopus, omnibus modis hujus loci honori consulens & utilitati, cum in quodam praedio suo, quod ipse fratribus nostris dederat, Ecclesia non esset, & Episcopus Trajectensis, eo quod in suo episcopatu idem praedium jaceat, decimam sibi vendicaret, conditionem subiit hujusmodi. Duas Ecsias pertinentes ad Episcopatum Trajectensem, quarum alteri Berga nomen est, alteri Linna, sitas autem intra hujus parochiae terminos, has idem Dominus Baldricus emancipavit, & liberas dedit ab omni servitio Episcopali, quod deberent vel sibi, vel successoribus suis. Quamobrem permissum est ei a praedicto Episcopo, Domino videlicet Adelboldo, Ecclesiam in illo praedio construere, cujus nomen est Leinderkirca, ad quam ab ipso invitatus eam consecravit, omnemque illam decimam emancipatam & absolutam ab omni jure, vel quod ipse in ea habere, vel successores sui habituri viderentur, ad eandem Ecclesiam Episcopali auctoritate & perpetua immunitate determinavit, constituto tamen, ut servitium suum *solveretur* Episcopo. Placuit autem successoribus eorum *Domino Dietwino*, item Trajectensi Pontifici Wilhelmo, piae fraternitatis amore in unum coadunatis, conditionem illam renovare, & in praesente Synodo in auribus Cleri & populi publice recitare, ne res apud successores in dubium & contentionem veniat, scripto firmatam memoriae tradere posterorum. Testes Gerardus. Gotbertus. Gedezo. Bernorus. Godescalcus. Humbertus, Archidiaconi. Ex Laycis Comes Emmo. Otto. Godefridus. Lambertus. Reginardus. Humbertus. Wigmannus. Comes Nuruch. Hermannus. Warnerus, & quicunque Synodo interfuere, tam Clerici, quam Layci. Actum est hoc anno incarnationis Domini M. LVII. indictione x. Ego Franco Cancellarius recognovi. Data III. Kal. Novembris in Ecclesia Sanctae Mariae.

III.

(1) *Baldricus* en *Dietwinus*, die anders *Theoduinus* genoemd word, zyn Bisschoppen van Tongeren of Luyk geweest, de eerste van het jaar 1007. tot het jaar 1017. de tweede van het jaar 1048. tot het jaar 1075. Nu komen

komen 'er ons in desen brief verscheide Aarts-Diakonen voor, sonder dat 'er evenwel bygevoegt word, in wat kerk zy die waardigheid bekleed hebben. Dog doordien de saak, in den brief verhandelt, de Bisdommen van Luyk en van Utrecht raakt, soude het wel konnen wesen, dat eenige dier Aarts-Diakonen tot de Utrechtsche kerken behoorden: te meer, om dat de Lysten der Prooften en Aarts-Diakonen in die oude tyden nog gebreckelyk, en 'er veele derselven ons onbekend zyn. Indien het nogtans anders mogt bevonden worden, hoop ik, dat het my niet qualyk sal genomen worden, desen brief, die nogt noit, voor so veel ik weet, gedruckt is, by dese gelegenheid in 't ligt gegeven te hebben. Voorts uit het geen *Heda pag.* 131. *op het eynde* schryft, blykt het, dat hy desen brief gesien heeft: dog hy heeft verkeerdelyk het jaar MLVI. opgegeven: want de X. indictie hier vermeld leert, dat myn hand-schrift te recht leest MLVII. en zo heeft ook *Buchel ad Hedam pag.* 136. gelesen.

III.

(1) In nomine sanctae & individuae trinitatis haec carta consignata, & in Synodo confirmata, banno Episcopali corroborata: quam si quis sancto Willibrordo infringere voluerit, Episcopi Trajectensis est, banno confirmare, armis, quibus potest, defendere, ad communem utilitatem Sancti Martini, Sanctique Willibrordi, quibuscunque modis potest, retinere. Notum sit omnibus in Christo fidelibus, tam praesentibus, quam futuris, qualiter ego Wilhelmus, Sanctae Trajectensis Ecclesiae licet indigne vocatus Episcopus, per manus Advocati mei Gerolfi Reginberto, venerabili S. Epternacensis Ecclesiae Abbati, ejusque Advocato Theoderico in sancta Synodo recognovi mediam partem Ecclesiarum earum, quae infra nominatae sunt, quarum matres videlicet heae, Flardinghe, Kiericwerve, Velsereburg, Heilegelo, Pethem, aliquando a Karolo & Orthodoxis patribus aliis Beato Willibrordo patrono nostro, ac primo sedis nostrae Archiepiscopo, ad eandem Ecclesiam Epternacensem traditae fuerant, sed a Theoderico Comite, ac filio ejus Theoderico, fratreque ejus Florentio invasae, atque propter continuam bellorum seditionem omni Episcopali jure neglecto, in potestatem Episcopi synodali auctoritate redactae fuerant cum capellis infra nominatis, Harago, Schee, Reinsburg, Warmunde, Lieche, Muthon, Risantwald; Asclekervald, Agathenkirica, Hemesenkirica, Alscmannedilf, Spirnerezivald, Scloten, Egmonde, Alcmere, Scirmere, Alisnen, Woggunghen, Aldentorp, Wronlo, quae neque in termino earum, quae

Anno 1063.

modo matres sunt, sitae sunt; quippe ubi neque consecratio, neque terminatio ulla erat, neque ipsae consecratae erant, atque ideo omnis decima, secundum constituta canonum, in manibus Episcopi erat. Ea scilicet conditione, ut idem venerabilis Abbas omnesque ejus successores ad eandem Ecclesiam Epternacensem medietatem habeant earundem Ecclesiarum omnium liberam ab omni servitio Episcopali, neque cercaturam, neque oblationes Episcopo, neque servitium Praeposito, neque ad aedificandas sive consecrandas vel ad terminandas easdem Ecclesias ullum supplementum praebeant, neque ad Synodum coacti veniant, ipsi ministros locare, qui suam partem colligant, ipsi presbyteros ponere, qui ad easdem Ecclesias serviant, similem cum Episcopo potestatem habeant, ipsi in omni utilitate, quae de eisdem Ecclesiis provenire potest, sive in redemptione earum, sive in acquisitione decimarum, sive in compositione illati dampni, excepto Episcopali banno, in omnibus mediam partem accipiant. Si quid vero culpa presbyterorum neglectum fuerit, nullum *inde* dampnum incurrant. Et ut haec nostra conventio *inconvulsa* permaneat, ad petitionem utriusque Advocati *in sancta* Synodo bannum fecimus, paginam istam *transcribi jussimus*, & ipsi subscripsimus. Signum Wilhelmi *Trajectensis* Episcopi. Signum Gerolfi ejus Advocati. Signum Reginberti Epternacensis Abbatis. Signum Theoderici ejus Advocati. Hii sunt testes: *Ansfridus Praepositus: Blydgerus Praepositus.* Lambertus Praepositus. Lindolfus Praepositus. Baldwinus Praepositus. Anselmus Praepositus. Engilbertus & frater ejus Folcardus. Rotbertus. Heremannus & frater ejus Werenhere. Rotbertus. Herradus. Baldricus. Ascolf. Gomeno. Adalardus. Thiemo. Heremanus & frater ejus Gerhardus. Germig. Hubertus. Ravengerus Praepositus. Bezelinus. Fredericus. Adalbertus. Alvezo. Hesel. Orelin. Werenger. Odolt. Winethere. Werenhere. Ostekin. Everwin. Ne quis autem hanc paginam falsam putet, eam sigillo nostro utriusque signavimus. Postremum vero ad majorem successorum fidem regali etiam auctoritate confirmari postulavimus. Si quis irritam eam faceret, iram omnipotentis Dei, Sanctorumque Patrum nostrorum, Martini, Willibrordi, omniumque simul Sanctorum incurrat, &, quod temptaverit, nunquam efficiat. Fridericus Cancellarius vice Sigifridi

Ar-

Archicancellarii recognovi. Data v. Kal. Januarii anno Dominicae incarnationis MLXIII. (2) Indictione II. Anno autem ordinationis Domini Henrici IV. Regis nono, regni vero VII. Actum Coloniae in Dei nomine feliciter, Amen.

(1) Dese brief, dog seer verminkt, komt ons voor by *Joh. a Leidis lib.* XII. *cap.* II. waarom ik denselven uit een beeter hand-schrift hierby gevoegt heb. Ook heeft *Heda pag.* 132. een gedeelte van desen brief in zyne Utrechtsche Historie ingelyft. Insgelyks heeft *Alting* deselve in handen gehad, uit wiens *Germ. infer. part.* II. sy op verscheide plaatsen verbetert moet worden.

(2) Ik twyffel, of men niet lesen moet MLXIV. want dat jaar komt overeen met de tweede indictie, en met de andere kentekenen der tydrekeninge in desen brief vermeld. Ik beken evenwel, dat *Joh. a Leidis* en *Heda* insgelyks het jaar 1063. vermelden.

IV.

Anno 1122.

In nomine sanctae & individuae Trinitatis Henricus, divina favente Clementia quartus Romanorum Imperator Augustus. Dum fidelium nostrorum utilitati benigne consulimus, digneque eorum petitioni acquiescimus, antecessorum nostrorum Regum sive Imperatorum morem exsequimur, & tanto majorem futurorum nobis nostrisque successoribus benevolentiam spe remunerationis captamus. Notum sit igitur omnibus, tam futuris, quam praesentibus, quod non solum Trajectensibus ac Mudensibus, sed etiam omnibus, qui in eorum ambitu continentur, jus ac consuetudinem ac privilegium, ab Episcopo Godeboldo concessum, cognoscimus, & sub hujus conditionis titulo confirmamus, ut unanimes nostrae insistant fidelitati, nostraeque dignitati ac coronae detrahentes & adversantes pro possibilitate opprimere studeant, infideles humiliando, sed fideles corroborando. Nolumus autem fideles nostros sacramentum latere, quod in hujus cartae donatione nobis inviolabiliter se conservare Trajectenses ac Mudenses juraverunt. Est vero hic modus sacramenti, scilicet ut nominatim Trajectensem Episcopatum, omni exclusa occasione, contra omnes mortales in nostra fidelitate nobis retineant. Ut autem hujus nostrae conditionis sive confirmationis auctoritas stabiliter & inconvulsa permaneat, hanc inde cartam propria manu corroboratam scribi, & sigilli nostri impressione jussimus insigniri. Huic nostrae confirmationi idoneos adhibuimus testes, Godebaldum Trajecten-

sem Episcopum, Conraerdum Osnabrugensem Episcopum, *Mengodum Sancti Martini Praepositum*, *Hermannum Praepositum*, Fredericum Comitem de Arensberge, Arnoldum Comitem de Cleve, Arnoldum de Rode & fratrem ejus Rucherum, Giselbertum, Galonem Sculteum. Mudenses quoque Ghisbertus eodem tempore villicus factus, Waldo, Syghebaldus, Hermannus, Wilterus, Jerosolymitani, Godeschalcus, Vischerus, Asgherus, Petrus, Tanto, Gerraerdus, Robertus. omnes etiam, qui Trajectensem civitatem munire debent vallo, ab omnimodo theloneo liberos esse concedimus, quandocumque eamdem civitatem causa mercandi adierint.

Signum Henrici quarti Romanorum Imperatoris invictissimi. Bruno Cancellarius recognovi vice Archicancellarii.

Data apud inferius Trajectum anno Dominicae incarnationis MCXXII. indictione XIII. IIII. Non. Junii, anno Domini Henrici quarti Regni ejus XXIII. Imperii vero XII.

V.

Anno 1122.

In nomine sanctae & individuae Trinitatis Henricus, divina favente Clementia quartus Romanorum Imperator Augustus. Dum fidelium nostrorum utilitati benigne consulimus, digneque eorum petitioni acquiescimus; antecessorum nostrorum Regum sive Imperatorum morem exsequimur, & tanto majorem futurorum nobis nostrisque successoribus benevolentiam spe remunerationis captamus. Notum sit igitur omnibus, tam futuris, quam praesentibus, quod non solum Trajectensibus, sed etiam omnibus, qui in illorum ambitu continentur, jus & consuetudinem ac privilegium, ab Episcopo Godebaldo concessum cognoscimus, & sub hujus conditionis titulo confirmamus, ut unanimes nostrae insistant fidelitati, nostraeque dignitati ac coronae detrahentes & adversantes pro possibilitate opprimere studeant, infideles humiliando, sed fideles corroborando. Venientes autem ad praesentiam nostram devoti ac fideles nostri Ghiselbertus, Galo Scultetus, & Arnoldus Castellanus, & honestiores Trajectenses cives conquesti sunt nobis de violenta injuria, quam in thelonio Trajecti constituto sustinuerunt, dicentes, quod contra

contra antiquam & ratione ſubnixam conſuetudinem a mercatoribus, civitatem illam frequentantibus, graves quotidie fierent exactiones. Habito igitur tractatu cum prudentioribus ſuper antiqua conſuetudine & juſta ſolvendi thelonei ratione intelleximus, quod ſuper ejusdem thelonei rationabili exactione celſitudinis noſtrae auctoritas definire deberet. Decrevimus enim circa hoc, & in perpetuum praecepimus antiquae inſtitutionis & obſervantiae modum, qui talis eſt. Qui deſuper Dusburch veniunt, annonam afferentes, dent octo denarios, ſed octavus eis reddatur, de Plette duos, & unum pro modio. Qui autem a locis infra Dusburch conſtitutis venerint, dent ſeptem denarios, & ſeptimus eis reddatur, de Plette duos, & unum pro modio. Vinum afferentes de quolibet vaſe ſedecim denarios dent, ſextus decimus eis reddatur. Si decem vaſa vel plura habuerint, unius vaſis theloneum remittatur eis, quod vulgo *vulle wyn* dicitur; ſi pauciora, quam decem, nihil condonetur eis. Si aleca ut deferant, emerint, ſi majus eſt theloneum piſcis, quam vini, pro piſce theloneum ſolvant. Freſones ſal afferentes unum lop ſalis & unum denarium ſolvant. Freſones de Oeſterlant venientes, viginti quatuor denarios dent, ita ut quatuor eis reddantur. De Saxonia venientes, decem & ſeptem dent denarios, ſeptimus decimus eis reddatur. Aes venale afferentes, Fertonem de quolibet laſt ſolvant. Denemarci cum mercandi cauſa introierint civitatem, de capite ſuo ſinguli, qui magiſtri dicuntur navium, quatuor denarios dent. Noertmannos ab omnimodo theloneo liberos eſſe cognoſcimus. Quicumque infra terminum hujus thelonei venerit, & de hoc convictus fuerit, quod juſtum theloneum doloſe detulerit, tria talenta Tielenſis monetae ſolvat. Quicumque mercandi cauſa civitatem intraverit, tam ipſi, quam bona eorum, ſub judicio illorum maneant, qui publice juraverunt juſtam judicii dare ſententiam, id eſt Scabinorum. Ut autem hujus noſtrae confirmationis auctoritas ſtabilis & inconvulſa permaneat, hanc inde cartam propria manu corroboratam ſcribi, & ſigilli noſtri impreſſione juſſimus inſigniri. Huic noſtrae confirmationi idoneos adhibuimus teſtes, Godebaldum Trajectenſem Epiſcopum, Coenraerdum Osnaburgenſem Epiſcopum, *Mengodum Sancti Martini Praepoſitum*, *Hermannum Praepoſitum*, Fredericum

Co-

Comitem de Aernesborch, Arnoldum Comitem de Cleve, Arnoldum de Rode & fratrem ejus Rutherum, Gisbertum, Galonem Scultetum, Waldonem, Sigebaldum, Hermannum, Wilterum, Godescalcum, Vischer, Algerum, Petrum, Tantonem.

Signum Henrici quarti Romanorum Imperatoris invictissimi. Bruno Cancellarius recognovi vice Archicancellarii.

Data in Palatio Imperatoris in Trajecto, quod vulgo Losen dicitur, anno incarnationis Dominicae MCXXII. Indictione XIII. (1) IIII. Non. Junii. Anno Domini Henrici quarti regni ejus XXIII. Imperii vero XII.

(1) Op het jaar 1122. telde men niet de XIII. indictie, so als in dessen en de voorgaande brief staat, maar de XV. indictie. De overige kentekenen der tydrekening komen met het jaar 1122. overeen. Derhalve moet men op beyde de plaatsen *indictione* XV. lesen?

VI.

Anno 1127.

In nomine sanctae & individuae Trinitatis, Patris & Filii & Spiritus Sancti, Amen. Notum sit omnibus Christi fidelibus, tam posteris, quam & modernis, qualiter ego Godeboldus, Dei misericordia Trajectensium Episcopus, civitatis nostrae communem dispositurus utilitatem, quatuor principalia mercata, quae apud nos singulis annis habentur, rogatu quorumdam civium nostrorum dividere volui, ut in nativitate Beatae Mariae, & in festo Sancti Martini apud novum fossatum mercatores hospitarentur, & ibidem rerum venalium forum frequentarent. Vero duobus ceteris in Pascha videlicet & in festo sancti Johannis in inferiori parte civitatis, quae *Stathe* nominatur, convenirent. Huic nostrae voluntati maxima pars civitatis & omnes mercatores cum reclamarent, & omnium antecessorum nostrorum & suorum temporibus in vico Stathensi mercata quatuor, quae praediximus, quiete mansisse, juste & rationabiliter approbarent; tandem precibus ducis Lovaniae, Godofredi quoque & Hermanni de Chuc, simul & aliorum nostrorum fidelium consilio super hac re acquiescentes, tam etiam quia ibidem huic negotio domus firmiores & constructiores, sed & locus aptior nobis videbatur, hoc concessimus, ut pro arbitrio atque

atque oportunitate negotiatorum, ficut huc usque habuerunt fine noftra contradictione, a modo, ubicumque voluerint, hofpitandi atque negotiandi ftabilem habeant licentiam. Quod ut ratum & inconvulfum permanere poffit in pofterum, cartam hanc confcribi, & figilli noftri impreffione corroborari juffimus. Hujus rei teftimonio teftes idonei quam plures interfuerunt, clerici primum & laïci liberi & minifteriales, *Praepofitus Mengitus*, *Luchardus Praepofitus*, Geraerdus Praepofitus, Hermannus Decanus, Lutbertus, Otto, Hugo, Wazzo clerici: Adelhaerdus, Simon liberi: dux junior Godefridus comes Hollandenfis, Theodericus comes Trajectenfis, Theodericus, Godefridus, & Hermannus de Chuc, Arnoldus de Grimberga, Hermannus filius Theoderici minifteriales: Arnoldus Caftellanus, Alferus Sculterus, Gheraerdus Thelonearius, Hermannus, Rothulfus, Arnoldus, fratres Mentetus & Goeswinus de Maerfen, Baldgerus & Saxo Herboert, Hermannus Albey, Baldewinus aurifaber, Saxo parvus, & alii multi, quorum nomina caufa breviandi non fcripfimus. Actum eft autem anno Dominicae incarnationis MCXXVII. indictione V. regnante Domino Lothario, III. anno regni ejus, in anno vero Epifcopatus domini Godebaldi XIII: data Trajecti VI. Non. Octobris. feliciter in Chrifti nomine Amen.

VII.

(1) In nomine fanctae & individuae Trinitatis. Notum fit omnibus Chrifti fidelibus, tam futuris, quam modo praefentibus, qualiter ego Andreas, Dei gratia Trajectenfis Epifcopus, caufam quandam inter me & Abbatem Sancti Thrudonis & monachos ejus, quorundam amicorum meorum fuggeftione ortam, timore Dei & amore juftitiae reliquerim, & a fatigatione eorum penitus ceffaverim. Habet enim idem Abbas & Monachi infra noftri Epifcopatus terminos ecclefiam quandam, ftipendiis ipforum deputatam, in villa, quae vocatur Alburch, infra cujus terminos in villa, quae vocatur Babilonia, quaedam fuere novalia, cujus decima noftri juris effe videbatur. Nos vero, licet juftitia aliquatenus nobis favere videretur, viros religiofos nequaquam fatigare praefumentes, eandem decimam

Anno 1131.

cimam libere eis posſidendam remiſimus, & ut Domini miſericordiam pro peccatis noſtris cotidianis orationibus interpellarent, ſi quid juris habere videbamur, in manus eorum tradidimus. Illud quoque firma traditione decrevimus, ut nullus noſtrae ſedis Epiſcopus eidem decimae manum inferat, ſed eam praedictis Monachis libere poſſidendam permittat. Et ut hoc ratum & inconvulſum permaneat, hanc cartam ſcribi juſſimus, & ſigilli noſtri impreſſione eam ſignavimus. Datum anno Dominicae incarnationis M. C. XXXI. indictione nona, anno regni Lotharii VI. epiſcopatus noſtri IV. tempore Theoderici advocati, Comitis Hollandiae, & Domini Rotberti Abbatis. Huic traditioni teſtes interfuerunt idonei, *Meingotus Praepoſitus*, *Hermannus Praepoſitus*, *Athellelmus Praepoſitus*, Rodulphus Praepoſitus (2), *Philippus Praepoſitus*; Alberus Scholaſticus de Sancto Petro, Alwinus Choriepiſcopus, *Libertus Decanus* (3), Ingelbertus Scholaris, Godeſcalcus Decanus (4), Monachi de Sancto Trudone Folcardus & Humbertus, Goezwinus de Valcanberch, Dodekinus Presbyter, Egenoldus, Athalardus layci.

(1) Deſe brief is ook aan *Heda* bekend geweeſt, *gelyk* blykt uit het geene hy ſchryft *in Hiſtor. Traj. pag.* 158.

(2) *Rodulphus Praepoſitus* hier vermeld is Prooſt van Oldenzeel geweeſt: *Philippus*, die volgt, behoord of tot de Prooſten van Sinte Marie, of tot de Prooſten van Sint Libuinus te Deventer.

(3) Ik vind op het jaar 1131. *Lutbert* of *Lubbert* Deken van den Dom. Siet *boven pag.* 49. als mede *Lutbert* Deken van Sint Pieter. Siet *boven pag.* 158. Tot een deſer twee geloof ik dat *Libert* hier vermeld gebracht moet worden.

(4) Van welke kerk Godſcalck Deken geweeſt zy, is my onbekend. Dit meen ik te konnen vaſtſtellen, dat hy tot geen der vyf kerken van Utrecht behoort. Want wy ſagen ſo aanſtonds, dat de Dekens van den Dom en van Sint Pieter ter dees tyd Lutbert genoemd waren: De Deken van Oud-Munſter op het jaar 1131. was Wichard. Siet *pag.* 115. van Sint Jan was Watzo. Siet *pag.* 209. van Sinte Marie was Arnold. Siet *pag.* 257.

VIII.

Anno 1177.

(1) In nomine ſanctae & individuae Trinitatis. Quia ſolet ignorantia per ſucceſſum temporis exacta plerumque turbare negotia, cauta decrevit antiquitas, literis informari vel roborari memoriam, ut nulla fiat in cauſſis controverſia per negligentiam. Cujus rei formam ſecutus ego Gherardus

rardus Comes, filius Domini Henrici Comitis de Ghelre, notifico memoriae tam praesentium, quam futurorum, quia, quodam tempore Trajectum veniens, a civibus honorifice susceptus sum, qui & gravem mihi obtulerunt querimoniam de cotidiana & gravi exactione, quae vulgo *Bede* dicitur, quam ipsi a nostris hominibus in Rinwyc patiebantur. Quorum precibus ex ammonitione vel rogatu Domini Godefridi Episcopi & ministerialium Trajectensium satisfacientes pater meus & ego offendiculum illud in perpetuum removimus, certitudinem, fide interposita, eis praestantes sub hujus constitutionis forma, scilicet ut naves, quae vulgo *licht scip* dicuntur, conducere non cogantur illuc venientes, nisi velint, nec etiam ab ullis, nisi a quibus ipsi delegerint. Quod si navibus Rinwyc applicuerint, & incusati fuerint, quod aliorum merces sint, quae convehunt, morari non cogentur, sed morantibus eis statim *nris eor*: (1) reliquias exhibebunt, in quibus se de objectis expurgabunt. Et quia nonnumquam servi, absentibus vel ignorantibus Dominis, solent exigere panes vel vina, nec non aliarum quarumlibet rerum minuta praesumtione temeraria, ne vel haec vel ulla prorsus eis exactio fieri debeat, decretum est hoc etiam, & pro pietate petitioni eorum adjectum est, ut non solum sint in Rinwyc liberi, verum in tota nostra comitia per tractum Rheni sub nostra protectione firma fruantur pace. Ut autem hujus rei firma sit constitutio, nec hoc apud posteros vel successores nostros ulla deleat oblivio, patris mei sigillo, quae praescripta sunt, pater meus & ego confirmavimus. Acta sunt haec anno Dominicae incarnationis MCLXXVII. indictione decima, anno regni Domini Frederici Imperatoris XXVII. imperii XXIII. Episcopatus vero Domini Godefridi anno XXIII. Testes autem hujus rei sunt Dominus Godefridus Episcopus, Hildebrandus Abbas Ecclesiae Sancti Pauli Apostoli, *Godefridus Praepositus Ecclesiae Sancti Petri*, Helyas Scultetus, & fratres ejus Walterus & Wernerus, Goswinus & Zighebardus frater ejus, Ghiselbertus, Albero ministeriales, Hertgherus ministerialis, Ludolphus, Arnoldus, Gheraerdus de Foro, Albertus & frater ejus Lambertus, Johannes de Aldwyc. Ex parte autem comitis Henricus de Dudenweert, Geraerdus Mummo, Johannes de Zallant, Jacobus de Aernhem, Everardus

ardus de Ormete, Gorwinus de Derentrote, Jacobus de Varnheim, Hildegerus Scultetus de Rinwyc. Isti fidem manu dederunt cum Comite vel coram Comite in domo Didboldi de Staden ista, quae praescripta sunt, nulla ratione infringi. Fuerunt plures quoque hujus rei testes nobiles viri, quos propter fastidium non scripsimus.

(1) Aldus heb ik in het oude hand-schrift, waaruyt dese brief overgenomen is, gevonden: dog ik geloof, dat men voor *uris cor:* lesen moet *nostri coram*.

IX.

Anno 119..

Henricus, divina favente Clementia Romanorum Imperator semper Augustus, & Rex Siciliae, dilectis fidelibus suis, Praeposito, Decano, totique Capitulo Sancti Martini majoris Ecclesiae Trajectensis gratiam suam & omne bonum. Quoniam antiquissimis retroactis temporibus Romanorum Reges & Imperatores, antecessores nostri, vestram sunt experti devotionem, eo quod communi electione & canonica Regem Romanorum seu Imperatorem *pro tempore* existentem, & eorum successores, in Canonicum Ecclesiae vestrae & in fratrem elegistis, faciendo praebendam ipsi debitam officiari per duos Sacerdotes, a Rege seu Imperatore instituendos, qui pro Regibus, Imperatoribus & tranquillitate pacis regni Dominum incessabiliter exorarent. Proinde nostra Imperiali excellentia vestram Ecclesiam protectione tuebimur speciali. Verum quia nostrae excellentiae innotuit, quod, mortuis Sacerdotibus praedictis, Regibusque & Imperatoribus interdum in remotis agentibus, neglectum est hujusmodi in vestra Ecclesia instituere sacerdotes; & cum de hiis, quae ad Deum sunt, major a nobis diligentia requiritur, nolentes per hujusmodi negligentiam Ecclesiam vestram debitis in hac parte privari obsequiis, regia auctoritate statuimus, ut stipendium praebendae nobis assignatae, per manum *Theoderici Decani ipsius majoris Ecclesiae* ejusque successorum in perpetuum duobus sacerdotibus conferatur, qui illud deservire, &, ut praemittitur, pro nostra salute & imperii tranquillitate idonei existant Dominum exorare. Et ut haec rata maneant, & inconvulsa perpetuo teneantur, sigilli nostri impressione

hanc

hanc cartam jussimus insigniri. Datum anno nostri regni XI. Indictione VI. (1) mensis Maji die XV. In Christi nomine amen.

(1) De sesde Indictie valt op het jaar 1188. dog de overige kentekenen der tydrekeninge konnen, soo het my toeschynt, met dit jaar niet overeenkomen.

X.

Omtrent. 1204.

Ego *Lodewicus major praepositus*, cogitans mihi profuturum apud coelestem remuneratorem, si talentum mihi creditum non abscondam, sed ad utilitatem multorum convertam, Ecclesias in civitate Trajectensi ad donationem Praepositi majoris Ecclesiae pertinentes do & assigno Decano majori & Capitulo, quatuor Ecclesias in civitate Trajectensi, ut, cum vacaverint, ipsis dentur denarii piscium modo subscripto. De Civili Ecclesia dabitur, quantum a Decanis de Rynlant, de Kermarlant, de Suythollant, & de Amestele dari solebat. De Ecclesia Sancti Nicholai, quantum a Decania hujus civitatis & Goye olim dabatur. De Ecclesia Sancti Jacobi, quantum a Decaniis Zelandiae dari solebat. De Ecclesia Sanctae Gertrudis tantum dabitur, quantum a Decania Batuae dari solebat. Et sic Praepositus liberas habebit dictas decanias ab omni pensione, & Capitulum majoris Ecclesiae liberam habebit potestatem instituendi sacerdotes in suprascriptis Ecclesiis.

XI.

Anno 121..

Dominus Otto (1) bonae memoriae, electus Trajectensis, fratri suo Domino Gerardo Comiti Gelrensi contulit in feodo decimas de Novalibus in Comitatu ipsius, & hanc conditionem interposuit, quod ipse Comes manum mittere non deberet in decimas, ab Ecclesiis vel aliis personis prius possessas, & sicubi terra aliqua seminaretur inter duos agros, vel sicubi agros aliquos extendi contingeret in longum vel in latum, ibi ipse decimam accipere non deberet; sed tantum de illis novalibus accipere deberet decimas, quae in locis palustribus vel silvosis excolerentur in jurisdictione sua, quae excoli non possent, nisi de licentia ipsius &

consensu. Hanc conditionem ipse Comes sponte acceptavit, & eam se servaturum promisit praesentibus praelatis & ministerialibus Ecclesiae Trajectensis; quorum maxima multitudo affuit, ubi Comes ipse decimas novalium in terra suae potestatis & suae jurisdictionis sub tali conditione recepit. Testibus hiis praesentibus, *Reimboldo, majore Decano Trajectensi, Waltero Decano Sancti Salvatoris*, Waltero Scholastico Sancti Martini, Johanne Sancti Petri, Theoderico Sancti Johannis Canonicis, Capellanis Episcopi: Ghiselberto de Aemstele, Arnoldo Loeff, Alberto & Ernesto de Wulven, Everardo de Montfoerde, & fratre ejus Lubberto, Huberto de Everdinghen, Rodolfo de Bosinchem, Gerardo de Dolre, Theoderico de Buchorst, & Hermanno de Voerst, aliisque quam pluribus.

(1) Dese Otto is Bisschop gekooren op het jaar 1212. en overleden op het jaar 1215.

XII.

Anno 1219.

Quoniam, a prima fundatione Ecclesiae Trajectensis, Decanus & Capitulum Sancti Bonifacii Trajectensis fraternitatem specialem cum majori Ecclesia habuit, & ob hoc conventus dictae majoris Ecclesiae cum processione sua in die patroni sui, scilicet Bonifacii, venire consuevit; & conventus Sancti Bonifacii ad majorem Ecclesiam cum processione sua ad stationes & solempnitates, prout in ordinario Ecclesiae plenius continetur, consueverunt. Postmodum vero Beati Petri, Sancti Johannis, ac Sanctae Mariae Ecclesiis constructis, ac per Episcopos & majorem Ecclesiam primitus dotatis, praedictarum Ecclesiarum conventus ad ipsam Ecclesiam majorem, nec non ad Sanctum Bonifacium in stationibus & solempnitatibus, in dicto ordinario contentis, in signum & memoriam filialis subjectionis, cum suis processionibus venire astricti tenebantur, & venerunt ipsarum Ecclesiarum conventus & Capitula. Multis quoque temporibus assiduisque precibus & instantia maxima supplicabant Capitulo majoris Ecclesiae, ut cum processione sua in festivitatibus suorum patronorum ad ipsorum Ecclesias, patronos eorum honorando, venire dignarentur. Tandem, quia ab hujusmodi pre-

precibus & instantiis non cessabant, nos Capitulum majoris Ecclesiae ad instinctum & importunas preces & instantias venerabilis viri Domini *Reynboldi, Decani nostri majoris, praepositi Sanctae Mariae*, Sancti Petri, & Sancti Johannis Canonici apud nos instantia specialem gratiam ipsis in hoc faciendo consensimus, quod in festivitatibus patronorum suorum, videlicet Sancti Petri, Sancti Johannis, Sanctae Mariae cum processione nostra venire deinceps debeamus. Acta sunt haec in Capitulo majoris Ecclesiae, praesentibus venerabilibus viris Decano & Capitulo Sancti Bonifacii, fratribus nostris, & in hoc consentientibus per Reynboldum Decanum praedictum, anno Domini MCCXIX. in crastino Purificationis Beatae Mariae virginis.

XIII.

Anno 1239.

Otto, Dei gratia Trajectensis Ecclesiae Electus, universis, tam praesentibus quam futuris, in perpetuum notum esse volumus, quod nos de consilio & consensu Praelatorum & Ecclesiae, nec non & ministerialium nostrorum, concessimus dilectis in Christo G. *Praeposito* & Capitulo *Sancti Johannis in Trajecto*, ut faciant aquaeductum, quae vulgariter dicitur *Weteringe*, in veno adjacente silvae ipsorum, quae vocatur *Vuert*, & eumdem aquaeductum protrahant per villam Soes supra & infra, ubi sibi viderint expedire, usque in fluvium, qui dicitur Eme; & eumdem aquaeductum cum prospectu, qui *Schouwinge* dicitur, ac omni jurisdictionis ipsius in perpetuum possideant pleno jure. Ut autem hoc factum nostrum oblivione non pereat, sed perpetua memoria roboretur, praesentem paginam nostro & Ecclesiae nostrae sigillis fecimus communiri. Actum Trajecti, anno Domini millesimo ducentesimo tricesimo nono, praesentibus *Theodrico majori Praeposito, Reimaro Praeposito Sancti Petri, & Eidardo* † *ejusdem Ecclesiae Decano, Goeswino Praeposito, & Giselberto Decano Sancti Johannis*: Amilio de Insula, Bernardo de Dolre, Arnoldo de Schalckwyck, Marschalco nostro, Wilhelmo de Montfoirde, & pluribus aliis ad hoc vocatis.

XIV.

† Ik geloof, dat men hier lesen moet *Everhardo*.

XIV.

Anno 1243.

Universis Christi fidelibus, tam praesentibus, quam futuris, *Theodericus, Dei gratia major in Trajecto Praepositus & Archidiaconus*, in perpetuum. Universitati vestrae sub forma praesentium duxi declarandum, quod maturo consilio, & sana praehabita deliberatione, pro praedecessorum meorum felici memoria & meae salutis augmento de consensu Capituli mei quatuor praebendas, videlicet Cellarii, Magistri coquinae, & duas alias minores, similiter ad officium coquinae spectantes, quarum donatio ad me pertinet, & quae indifferenter ante mea tempora quinque Canonicis infra Ecclesiam, quinque etiam laycis sunt collatae, meo contuli Capitulo. Ita ut, cum praebenda Cellarii vacaverit, ego Praepositus conferam, vel successor meus, qui pro tempore fuerit, conferet sacerdoti, qui celebret ad altare Sanctae Mariae, quod est *in superiori* parte Ecclesiae versus occidentem: *praebendam autem*, quam habet Magister coquinae, dum *vacaverit, similiter* conferam, vel successor meus conferet *sacerdoti*, qui celebret in Capella Sancti Laurentii in domo Praepositi. Insuper idem sacerdos habebit reditus nunc ad ipsam Capellam pertinentes: & duas alias praebendas, quae sunt sub Magistro coquinae, simili modo conferam, vel successor duobus clericis conferet; & hii quatuor loco vicariorum deservient in choro, & exequentur officium, quod de praebendis fieri consuevit, & subditi erunt Decano Ecclesiae ad cohercionem disciplinae; &, in absentia Decani, majori in Capitulo, qui praesens fuerit. Cum autem aliquam praedictarum praebendarum vacare contigerit, si ego vel successor meus a tempore vacationis infra mensem non contulerimus, Decanus, si praesens fuerit, in octo diis conferet eam; alioquin major de Capitulo, qui praesens fuerit, sine dilatione conferet eandem loco Praepositi. Quilibet vero praedictorum vicariorum, qui sacerdos fuerit, ad minus semel in septimana missam dicet pro defunctis, pro animabus videlicet praedecessorum meorum, mea, & successorum meorum. Nos vero Capitulum huic pio facto memorati Theoderici Praepositi nostri consensum praebemus, & ad firmamentum ejus sigillum Eccle-

Ecclesiae nostrae una cum sigillo Praepositi ipsius praesentibus duximus apponendum. Acta sunt haec in Capitulo nostro feria quarta post Nativitatem Beatae Mariae virginis, anno Domini MCCXLIII.

XV.

Anno 1258

Petrus, Dei gratia Decanus, totumque Capitulum *Ecclesiae Trajectensis*, omnibus praesentia visuris salutem in Domino sempiternam. Cum consuetudinis ususque longaevi temporis non sit levis auctoritas, & plerumque discordiam pariant novitates, praedecessorum nostrorum inhaerentes vestigiis, honestas nostri Capituli consuetudines & utiles approbatas & praescriptas volentes imperpetuum observare, decrevimus, ut, quicumque clericus emancipatus in Canonicum nostrae Ecclesiae legitime fuerit electus, a tempore suae electionis a Capitulo & tractatibus Ecclesiae sive Capituli per triennium exclusus existat: Scholaris vero Canonicus, postquam emancipatus fuerit, post suam emancipationem infra duos annos nec Capitulum intrabit, nec tractatibus Capituli intererit, sed ab hiis exclusus remanebit, nulla contradictione interveniente, sparingham nostram more antiquo & solito sine cujuslibet contradictione promisimus firmiter observare. In cujus rei testimonium & munimen fortius praesens scriptum sigillo Ecclesiae nostrae consignavimus. Datum anno Domini M. CC. LVIII. in die Beati Lamberti.

XVI.

Anno 1277.

In nomine Sanctae & individuae Trinitatis Amen. Nos Johannes, Dei gratia Trajectensis Electus, *Amelius Decanus majoris Ecclesiae Trajectensis*, *Stephanus divina gratia Praepositus Sancti Petri*, *Wilhelmus ejusdem gratia Praepositus Sancti Johannis*, & *Henricus Decanus Sancti Salvatoris in Trajecto*, singulis ac universis, tam praesentibus quam futuris, ad quos pervenerit istud scriptum, notum facimus, & istarum testimonio literarum simpliciter ac publice protestamur, quod de discordia, quae fuit orta inter Dominum Johannem Persin militem ex una parte, & homines de Sevenvanc, sub dicti Domini Johannis Dominio constitutos, ex altera

parte, per consilium discretorum & sapientum virorum amicabilis compositio inter ipsos & ordinatio intervenit, ad habendum firmam concordiam & perhennem, ac ad invicem subsequentes conditiones perpetuo promiserunt, a se & a suis posteris a progenie in progeniem ex utraque parte inviolabiliter observari. Videlicet quod Dominus Johannes hominibus antedictis omnem offensam suam & forefactum, quod commiserant erga eum usque ad hoc tempus, plene remisit, ac benigniter condonavit. Et ob hoc ipsi & eorum posteri Domino Johanni suisque posteris tales reditus annuatim a festo Sanctae Walburgis anni proxime affuturi persolvere promiserunt. Homines de Werder dabunt quolibet anno Domino Johanni Persin aut suis haeredibus, ipso prius mortuo, in festo Beatae Walburgis quatuor libras & decem solidos Trajectensium denariorum legalium: inde Scultetus habebit decem solidos. In festo Sancti Bavonis persolvent quatuor libras & decem solidos: inde Scultetus habebit decem solidos. Ad festum Beati Martini hiemale, viginti quatuor libras pro decima sua solvent. Homines de Middella dabunt Domino Johanni aut suis posteris annuatim in festo Beatae Walburgis triginta solidos Trajectenses; inde habebit *Scultetus* triginta denarios. In festo Beati Bavonis *debent persolvere* triginta solidos: inde recipiet Scultetus triginta denarios. Ad festum Beati Martini hiemale quindecim libras pro decima sua dabunt. Homines de Ettersem annuatim debent dare Domino Johanni aut posteris ejusdem in festo Beatae Walburgis triginta solidos Trajectenses: inde Scultetus recipiet triginta denarios. In festo Sancti Bavonis dabunt triginta solidos: inde Scultetus habebit triginta denarios. Ad festum Sancti Martini hiemale quindecim libras pro decima sua solvent. Homines de Vrei persolvent annuatim Domino Johanni aut heredibus ipsius in festo Beatae Walburgis triginta solidos Trajectenses: inde Scultetus recipiet triginta denarios. In festo Sancti Bavonis dabunt triginta solidos: inde habebit Scultetus triginta denarios. Ad festum Sancti Martini hiemale decem libras pro sua decima largientur. In festo Sancti Bavonis infra septennium bis persolvent denarios de Bottinghen. Ad festum omnium Sanctorum pensionem, quae dicitur Vronescoud, singulis annis persolvet villa quaelibet, ut tenetur.

Scul-

Sculteti dabunt caseos & altilia, sicut prius solvere consueverunt. Hoc addito, quod praenominati homines de Sevenvanc, & posteri eorum, singuli temporibus, in personis propriis ac expensis, ad mansionem Domini Johannis Persyn vel heredum suorum apud Velsen, denarios memoratos praetaxato Domino Johanni, vel ipsius heredibus, aut eorum legitimis nunciis ad hoc constitutis, finaliter praesentabunt. Et si dicti homines de Sevenvanc denarios & reditus antedictos per malitiae suae fraudem aliquam obtinerent, nec solverent, ut est dictum, in quolibet tempore praenotato, ex tunc ipsi, citatione & monitione non praemissis, semetipsos & posteros eorumdem per liberam voluntatem ipsorum excommunicationis sententiae subjugarunt, aliquo juris beneficio non obstante. Et postquam in sententia per spatium duorum mensium permanserint indurati, dehinc unus frater Sanctae Katherinae Trajectensis ad eosdem homines de Sevenvanc, in expensis Domini Johannis Persin aut ipsius heredum, diriget iter suum, ipsosque per liberum arbitrium eorumdem auctoritate nostra diocesana excommunicatos publice nunciabit, ab omnibus arctius evitandos. Nec nos ab hujusmodi sententia absolvemus eos, nec nostri posteri, nec absolvi faciemus, quin prius praedicto Domino Johanni aut suis posteris, si viam carnis ingressus fuerit universae, denarios debitos & obtentos plenarie persolverint ac expensas, ac de tali malitia emendam fecerint competentem. Insuper Dominus Johannes Persin, & ejusdem posteri, homines de Sevenvanc defendent, prout Dominus tenetur subditos suos defensare. Praeterea omnes conditiones praescriptas tam Dominus Johannes Persin, quam homines de Sevenvanc, fide super his praestita corporali, perenniter promiserunt, ac etiam juraverunt firmiter observare. In hujus rei firmam stabilitatem & stabilem firmitatem has literas Domino Johanni Persin nostris sigillis dedimus communitas. Datum anno Dominicae incarnationis MCC. LXXVII. Sabbato ante translationem Beati Martini Episcopi.

XVII.

Wy *Steven van Sulen, Proest van Sinte Marien Tutrecht*, doen condt ende verstaen alle den ghenen, die desen brieff zellen zien off horen lesen, dat wy mit onsen vryen wil- Anno 1314.

le, ende mit weitentheyde onser vyff synnen, ende by rade onss brechters ende onser testamentore, broeder Gelys Lesemeysters van der Mynrebroeder, Haren Nyclaes van Moerdrechts Canonix ten Dome, Haren Willaems van Sittren Canonix tot Sinte Marien der kercken Tutrecht, ende Haren Gysbrechts van Yselsteyne Ridders, puerlike ende claerlike gegeven hebben in rechter alemossen ende in rechten testamente der Abdissen en ten Convente van Sinte Mariendale by Utrecht die helft van twaloff morghen lants onderdeelt, ghelegen te Hoechhusen, ende die ghebeten syn tuerslant, die Herman Blome in hure heeft, ende op woenachtich iss, ende die helft van drie mergen lants onderdeelt, alse gelegen syn op Temate, ende die Lubbrecht die Lose in huere heeft, ende op woenachtich iss. Want die Abdisse en 't convent van Sinte Mariendale voirg. om Gods wille ende om onser bede, Conegonde onse dochter ontfaen hebben tot ere Nonne in Goets eren. In oirconde deser dingen so hebben wy Steven van Sulen Proest van Sinte Marien voirg. onsen segel aen desen brieff gedaen. Voirt so heb wy gebeden onsen testamentoren voirg. dat sy desen brieff hebben mede bezegelt mit horen segelen, tenen oirconde alle der stucken, die hyr voir bescreven staen. Ende wy Broeder Gelys Lesemeyster van der Mynrebroeder, Niclaes van Moerdrecht Canonic ten Dome, Willaem van Sittren Canonic tot Sinte Marien der kercken Turecht, ende Gysbrecht van Yselsteyne Ridder, Testamentore voirgenoemt, hebben om bede wille Haren Steven van Sulen, Proests van Sinte Marien voirgenoemt, onse seghele aen desen brief gedaen in kennesse der wairheit. Gegeven int jaer onss Heren dusent drehondert ende elve, op Sinte Peters dach ad Cathedram.

XVIII.

Anno 1316. Universis praesentia visuris ego *Matthaeus*, *Decanus Ecclesiae Sancti Salvatoris Trajectensis*, notum esse cupio, quod, pro mundanis coelestia, & pro temporalibus aeterna commutare desiderans, & sperans, quasdam terrarum possessiones, ad me jure haereditario spectantes, in locis infra scriptis jacentes, ob remedium animae meae & amicorum meorum do, lego & assigno Ecclesiae Sancti Petri Trajectensis jure testamenti in merum proprium, ipsamque

quie Ecclesiam de ipsis haeredem instituo hiis praesentibus ad altare, in dicta Ecclesia Sancti Petri juxta hostium chori versus Aquilonem situatum. Quarum terrarum redditus & proventus ad sustentationem sacerdotis, ad dictum altare nunc celebrantis, & celebrantium pro tempore, continue pertinebunt, tali videlicet conditione, quod sacerdos ibidem celebrans pro tempore orabit continue & sine taedio pro me & amicis meis praedictis, tam in canone missae, quam in aliis suis orationibus, quibuscumque missam pro defunctis dicet, cum commode poterit, horis canonicis die noctuque tenebitur interesse. Ad quod si forte rebellis vel remissus fuerit, quod absit, per Decanum pro tempore existentem per subtractionem sui beneficii praedicti compelletur; omnesque & singuli Canonici de Capitulo ejusdem Ecclesiae, qui pro tempore fuerint, ad hoc firmiter observandum adhibebunt operam & operam efficacem. Cujus quidem altaris collationem, cum ipsum vacare contigerit, mihi Decano praedicto, Gerardo Cockard, & Nycolao fratribus, Ecclesiae Beati Petri praedictae Canonicis, ac Eremberto Eremberti civi Trajectensi ad vitam nostram in solidum reservo: post nostrum vero decessum Decano Ecclesiae Beati Petri praedictae, pro tempore existenti, ipsius altaris collationem continue relinquendo, tali videlicet conditione, quod idem Decanus ipsum altare, quotiescunque vacare contigerit, infra quindenam proximam post obitum seu resignationem sacerdotis, ibidem pro tempore celebrantis, personae idoneae conferat cum effectu. Possessiones autem terrarum praedictarum hiis in locis continentur. Juxta oppidum Oudewater in loco, qui vulgariter Snoyenderweert appellatur, duo dimidii mansi, prout ibidem jacent. Item juxta idem oppidum in seculari jurisdictione Cristantii de Linscoten dimidius mansus, prout jacet ibidem. Item in seculari jurisdictione de Haestrecht undecim jugera. Item in eadem jurisdictione juxta Brederbrugge, in loco qui vulgariter Hund appellatur, sex jugera terrae jacentia. Et sunt omnia praedicta haereditarie pro certa annua pensione locata, prout apparet in instrumentis super haec confectis: ita videlicet, ut annua summa ad triginta libras nigrorum Turonensium se extendat. Si quid autem, seu per negligentiam solutionis, seu alio quoquo modo, de dictis terris superexcreverit, hoc cedet

totaliter presbytero ad dictum altare pro tempore celebranti. In cujus donationis, legati, & assignationis testimonium perpetuum & munimen praesentes literas fieri feci, & sigillo meo proprio ac sigillis venerabilium virorum Officialis Trajectensis ac Officialis Archidiaconi Sancti Salvatoris Ecclesiae praedictae, coram quibus haec acta sunt, ac etiam sigillo Ecclesiae Sancti Petri praedictae sigillari. Et nos Officiales Trajectensis & Archidiaconi praedicti praemissa omnia & singula, quantum in nobis est, ratificamus & approbamus, sigilla Officialitatis & Archidiaconatus praedictorum praesentibus in testimonium perpetuum appendendo. Nos etiam, Decanus & Capitulum Ecclesiae Sancti Petri praedictae, donationem, legatum, & assignationem bonorum praedictorum, prout supra notatum est, ad opus Ecclesiae nostrae praedictae cum gratiarum actione benivole acceptantes, praesentes literas sigillo nostrae supradictae Ecclesiae in testimonium fecimus communiri. Actum & datum Trajecti in Ecclesia Sancti Salvatoris praedicta, anno Domini M. CCC. sedecimo, feria sexta post festum Beatae Agnetis virginis, praesentibus ibidem venerabilibus viris, Domino *Johanne, Praeposito & Archidiacono ejusdem Ecclesiae Sancti Salvatoris*, Symone Zebaers, Ghiselberto de Jutphaes majoris, Johanne dicto Vrenck, Johanne dicto Pot, Sancti Salvatoris Ecclesiarum Trajectensium Canonicis, Huberto Sophye, Theodorico de Tollenbrugge, Friderico filio Duve Presbyteris, Gerardo dicto Vinkevene, & Arnoldo dicto Pot clericis, testibus ad praemissa vocatis specialiter & rogatis.

XIX.

Anno 1317.

Universis haec visuris nos *Florentius, Dei gratia Praepositus & Archidiaconus majoris Ecclesiae Trajectensis*, facimus manifestum, quod cum honestus vir Dominus Zwederus de Abecoude miles nobis recipienti jure proprio donaverit, & tradiderit curtim suam de Meerwyck, & decem & novem jugera terrae ad eandem spectantia, & ad eundem militem ratione dominii vel quasi pertinentia, ut ipse miles & haeredes sui curtim & bona hujusmodi in feudum a nobis & successoribus nostris reciperent in perpetuum, & haberent de haerede in haeredem sic a nobis recipiendo,

&

& omagium nobis debitum & consuetum praestando, tali conditione adjecta, quod feudum & dominium nobis competentia in decimis, exeuntibus juxta monasterium Vallis Beatae Mariae prope civitatem Trajectensem, inter aquam dictam Vecht ex uno latere, & capitale aquaeductum de Westbroec ex altero in latitudine, ac inter parochiam de Maersen juxta Groenesytwende ex una parte, & inter locum dictum Oudsytwende ex altera, ubi finitur jurisdictio temporalis Stephani de Zulen armigeri, & inchoatur jurisdictio Domini Praepositi Ecclesiae Sancti Johannis Trajectensis in longitudine; ac decimis exeuntibus juxta Vecht & Capellam domus de Zulen, in loco dicto Wert in parte occidentali in longitudine & latitudine, prout jacent, quas decimas ipse miles a nobis tenet in feudum, & habet, transferre vellemus de consensu & voluntate Decani & Capituli nostri Ecclesiae pradictae in religiosas matronas, Abbatissam & conventum memorati monasterii vallis Beatae Mariae prope civitatem Trajectensem. quam donationem ipsius militis aestimamus ad praesens, & speramus eidem Ecclesiae nostrae & nobis ac nostris successoribus, pro tempore in eadem Ecclesia Praepositis, esse multipliciter fructuosum de consensu Decani & Capituli nostri feudum hujusmodi decimarum, & quicquid juris nobis competit, vel competere possit in eisdem, ipsis dominabus tradidimus & donamus in hiis scriptis jus, proprietatem hujusmodi feudi & juris nostri, in quantum in nobis est, in ipsas transferentes. In cujus rei testimonium sigillum nostrum una cum sigillo venerabilium virorum, Dominorum Decani & Capituli nostri praedictorum, praesentibus est appensum. Et nos Decanus & Capitulum praedicti protestamur, nos consensisse, & sigillum Capituli nostri praesentibus apposuisse in testimonium praemissorum. Acta sunt haec in villa de Langhebroeck, praesentibus nostris vasallis quam plurimis, ad hoc vocatis & rogatis, anno Domini M. CCC. decimo septimo, feria secunda post Ascensionem Domini.

XX.

Anno 1322.

In nomine Domini amen. Universis praesentia visuris & audituris nos Fridericus, Dei gratia Episcopus Trajectensis,

ctensis, cupimus esse notum, quod cum nuper strenuus vir Johannes de Doernic miles & Jutta uxor ejus legitimi conjuges, fideles seu ministeriales nostri & Ecclesiae nostrae, de bonis dictis ten Nyendye, sitis in parochia Wercondе, in nostra propter hoc & fidelium nostrorum praesentia constituti, dicta bona cum aedificiis, agris, pascuis, pratis, fossatis, aquaeductibus, alto & basso, sicco & humido, decima grossa & minuta, jurisdictione temporali, hominibus feodalibus seu ministerialibus, ac aliis juribus & pertinentiis suis universis, prout a nobis & nostra dependent Ecclesia, & dicta Jutta ejusque progenitores ea a nobis & Ecclesia nostra hactenus tenuerunt, ex certis & justis causis cum effestucatione debita & solempni libere ac voluntarie simpliciter resignantes, supportaverunt in manus nostras ad usus Johannis de Brandenborch civis Trajectini, nobisque supplicaverunt, quod dictum Johannem infeodaremus de eisdem. Et nos, ipsorum conjugum inclinati precibus, lata nobis a nostris & Ecclesiae nostrae fidelibus sive ministerialibus tunc praesentibus sententia, quod id de jure possemus facere, dictum Johannem de Brandenborch infeodavimus de dictis bonis & eorum juribus, pertinentiis ac dependentiis universis, prout a nobis & nostra noscuntur Ecclesia dependere, reservantes nobis de libera voluntate dictorum conjugum ac Johannis praedicti de Brandenborch potestatem plenariam bona hujusmodi de ejusdem Johannis de Brandenborch manibus infra certum tempus pro certa pecuniae summa acquitandi & absolvendi. Quod cum, deficientibus nobis facultatibus, facere non possemus, & dilecti in Christo Decanus & Capitulum Ecclesiae nostrae Trajectensis, cupientes dicta bona de manu layca ad Ecclesiam, quae dudum hactenus hiis & aliis orbata exstitit, revocare, obtenta a nobis auctoritate bona hujusmodi ad suos & Ecclesiae suae usus perpetuos acquitandi, circumspecta providentia procuraverint nobis & Ecclesiae nostrae, loco juris, proprietatis & dominii directi dictorum bonorum ten Nyendyc supportati per dictos conjuges jus proprietatis & dominii nonaginta jugerum terrae arabilis vel circa, sitorum in Batua juxta paludem Valborch, dictorum vulgariter in den Hamme, a nobis & nostra Ecclesia loco dictorum bonorum ten Nyendyc a nobis & nostra Ecclesia tenebantur. Nosque, tam nostra & Eccle-

Ecclesiae nostrae, quam etiam eorundem Decani & Capituli utilitate in hoc conspecta, contenti pro nobis & nostra Ecclesia supportatione juris, proprietatis & dominii dictorum jugerum nobis facta pro jure proprietatis & dominii bonorum ten Nyendyc praedictorum, in praefatos Decanum & Capitulum nostro & Ecclesiae nostrae nomine per honorabilem virum *Jacobum*, *Praepositum Ecclesiae Sancti Johannis Trajectensis*, habentem ad hoc a nobis speciale mandatum, jus proprietatis & dominii praefatorum bonorum ten Nyendyc transferri, ipsosque Decanum & Capitulum in ejusdem juris proprietatis & dominii corporalem possessionem mitti fecerimus, Huberto de Bosinchem, Jordano de Xanctis, & Hugone dicto Pollaert, Canonicis ejusdem Ecclesiae, praesentibus in fundo dictorum bonorum in Nyendyc, & suo atque Capituli sui praedicti & Ecclesiae suae nomine hujusmodi translationem & possessionem juris proprietatis & dominii bonorum ten Nyendyc recipientibus juxta patriae jus & morem, prout ibidem ad hoc vocatorum fidelium seu ministerialium & convicinorum sententiae dictaverunt, praefatum jus proprietatis & dominii bonorum ten Nyendyc in dictos Decanum & Capitulum eorumque Ecclesiam transferimus per praesentes, ipsosque mittimus tenore praesentium in possessionem ejusdem juris proprietatis & dominii, sibi & Ecclesiae suae perpetuo remansuri, renunciantes eidem juri pro nobis & Ecclesia nostra simpliciter & in totum. Cum itaque dicti Decanus & Capitulum, dictis bonis ten Nyendyc per ipsos emptis, & tam de manibus dicti Johannis de Brandenborch, quam etiam dictorum conjugum acquitatis, cum eisdem Johanne de Brandenborch ac conjugibus super totali dictorum bonorum ten Nyendyc disbrigatione eis facienda, ac eorundem bonorum solempniori & evidentiori possessione acquirenda convenissent, dictus Johannes de Brandenborch, coram nobis & nostris fidelibus in camera nostra in Trajecto literas infeodationis suae de dictis bonis a nobis obtentas dicto Decano tradens, dicta bona cum omnibus pertinentiis, juribus, dependiciis, ac omne jus sibi in illis vel eorum aliquo quomodolibet acquisitum sponte resignavit, effestucando simpliciter de eisdem, & deinde dicti conjuges ac Elizabeth & Berta, sorores dictae Juttae, cum electis ibidem coram nobis suis

suis curatoribus seu tutoribus, videlicet Reynero de Malberch & Wilhelmo de Haren, juxta fidelium nostrorum sententiam de dictis bonis ten Nyendyc effestucantes renunciaverunt pro se & suis heredibus omni juri, quod eis vel alicui eorum aut eorundem heredibus in dictis bonis ten Nyendyc, aut eorundem bonorum pertinentiis juribus atque dependitiis quibuscumque, quocunque modo & quacunque causa, competit in praesenti, aut videtur posse competere quomodolibet in futurum. Lata igitur hiis actis solempniter a nobis ac nostris & Ecclesiae nostrae fidelibus seu ministerialibus sententia, quod apud praedictos Johannem de Brandenborch atque conjuges, ac Elizabeth & Bertam eorumque heredes nihil penitus juris in dictis bonis & quibusvis eorum juribus, pertinentiis & dependentiis remansisset, quodque per praemissas resignationes, supportationes, effestucationes atque translationes dictorum bonorum ten Nyendyc praedictis Decano & Capitulo ac eorum Ecclesiae jus plenum & integrum, tam in jure proprietatis & dominii dictorum bonorum *ten Nyendyc*, quam in eisdem bonis eorumque juribus pertinentiis ac dependentiis universis existeret acquisitum; nos eorundem Decani & Capituli, bona praedicta cum suo jure proprietatis & dominii ac aliis suis juribus pertinentiis atque dependentiis universis sibi & Ecclesiae suae incorporari & uniri desiderantium, precibus inclinati, saepe dicta bona ten Nyendyc cum jure proprietatis & dominii ac aliis juribus, pertinentiis, & dependentiis suis universis auctoritate nostra ordinaria, per decreti nostri interpositionem, saepe dictis Decano & Capitulo eorumque Ecclesiae incorporamus tenore praesentium, & unimus ipsis Decano & Capitulo eorumque Ecclesiae ad eorundem Decani & Capituli usus perpetuo permansura, quia nobis & Ecclesiae nostrae de bonis aequivalentibus sufficienter, ut praemittitur, est provisum. In quorum omnium testimonium & perpetui roboris firmitatem has literas exinde conscriptas dictis Decano & Capitulo eorumque Ecclesiae sigilli nostri appensione tradi fecimus communitas. Acta sunt haec Trajecti in dicta nostra camera, praesentibus Domino Jacobo, Praeposito Ecclesiae Sancti Johannis, Johanne dicto van den Vene, Johanne Frederici, Petro dicto Grawaert, fidelibus nostris & aliis quam pluribus fide dignis: &

& datum anno Domini M. CCC. XXII. in crastino Nativitatis Beati Johannis Baptistae.

XXI.

In nomine Domini amen. Anno nativitatis ejusdem M. CCC. XXII. indictione quinta, vicesimo sexto die mensis Junii, hora inter nonam & vesperas, in praesentia mei Notarii publici infrascripti & testium subscriptorum constituti strenuus vir Dominus Johannes de Doernic miles, & Domina Jutta ejus uxor legitima confitebantur, mansum unum, situm in parochia de Wercunde infra limites bonorum dictorum ten Nyendyc, dependentem titulo feodi ab honorabili viro Domino Praeposito Ecclesiae Trajectensis, cum dictis bonis ten Nyendyc honorabilibus viris Dominis Decano & Capitulo Ecclesiae Trajectensis se vendidisse, ipsumque mansum coram ipso Domino Praeposito & ejus fidelibus ac aliis pluribus fide dignis ad ipsorum Dominorum Decani & Capituli usus effestucando simpliciter resignasse; & ex abundanti renunciaverunt pro se & suis heredibus omni juri, quod in dicto manso quomodolibet habuerunt, ac per fidem eorum promiserunt, se nunquam venturos contra resignationem antedictam, nec eam in posterum per se vel alios quomodolibet impugnare. Acta sunt haec Trajecti in domo mansionis Laurentii dicti van den Damme, praesentibus ibidem discretis viris Domino Johanne de Hoesden, Canonico Ecclesiae Sancti Johannis Trajectensis, Ulrico investito Ecclesiae de Hoesden, Hermanno de Brandenborch, Stephano filio Henrici dicti Rikeper, Johanne dicto Scatter, Ghiselberto Hugonis de Outhoesden Clericis, & Johanne de Weteringhen Laycis, & pluribus alii fide dignis testibus, ad praemissa vocatis specialiter & rogatis. Et ego Godefridus de Tule, Clericus Trajectensis Dioecesis, publicus Imperiali auctoritate Notarius, confessioni & resignationi praedictis & omnibus aliis suprascriptis una cum dictis testibus praesens interfui, ea vidi & audivi, & in hanc publicam formam redegi, meoque signo solito & consueto signavi rogatus, sub anno, indictione, mense, die, hora, & loco supradictis.

Anno 1322.

XXII.

XXII.

Anno 1326. Alle den ghenen, die desen brief sellen sien of horen lesen, doe wy verstaen Johan van Doernic Ridder, ende Jutte syn wyf mit kennissen der waerheit, dat eersame lude, die Deken ende 't gemeene Capittel van den Doeme t'Utrecht, ons voldaen hebben, ende aen reeden penninghen betaelt hebben drie hondert pont ende vyftien pont swarter tornoyse, die ons ane gecomen waren, ende verschenen waren overmits Veren Aleyden dode, die Hermans wyf was Over die Vechte, alse van den dertich ponden sjaers, die sy te lyftoghe hadde aen den goede ten Nyendike. Voert so lye wy, dat ons die Deken ende 't Capittel voerseyt vol ende al betaelt hebben an reeden penninghen vyff hondert pont ende vyff ende twintich pont des voerseyden payements, die ons mochten hebben verscenen, als van dien vyftien ponden sjaers, die Joncvrou Mechteld van Noertwyc, die wilneer Herbarens wyff was Over de Vechte, ende nu Gheraets wyff is van den Ryne, te lyfftocht heeft in desen voerseyden goede ten Nyendike, waer by dat wy dese voersegde Heeren den Deken ende Capittel claerlike quyt ghescouden hebben, ende quyt scelden mit desen tieghenwordighen brieve, van desen voerseyden gelde, ende van allen gelde, dat sy ons ghelovet hadden, of sculdich waren van desen voergenoemden goede, want sy ons vol ende al betaelt hebben; ende bekennen mede, dat dit voerseyde goet ten Nyendike, ende al dat daer toe behoert, vry is, ende ewelike bliven sal desen voerseyden Heeren, ende hebben daer of verteghen ende vertyen alles rechts, dat wy daer aen hadden, of dat ons of onsen erfnamen daer aen verschinen mach, alsoe dat wy noch onse erfnamen en nacomelinghe gheenrehande recht en hebben, noch hebben mogen aen desen voerghenoemden goede. Ende op dat alle dese voerscrevene ponten vast ende gestade ende onverbroken bliven, ende wy noch onse erfgenamen daer niet weder segghen noch doen en sellen, nogh en moghen, so hebben wy Johan van Doernic Ridder ende Jutte syn wyff voergenoemde desen brief besegelt mit onzen seghelen. Gegheven int jaer ons Heren dusent drehondert ende ses ende twintich des woensdaghes na Sinte Agnieten daghe.

XXIII.

XXIII.

Alle den ghenen, die desen brieff sellen sien off horen lesen, doe wy verstaen Johan van Zuylen ende Diderick van Zulen knapen, dat wy claerlike vertyen ende qwyt schelden mit desen tiegenwoirdigen brieve tot Geestelike luden behoeff der Abdissen ents Convents van Sinte Marien-dale by Utrecht all recht; dat wy hadden, ofte hebben, ander helfte van twalef morgen lands onderdeelt, alse gelegen syn te Hoechhusen, ende die geheten syn tuerflant, ende ander helfte van drien morgen lands onderdeelt, alle gelegen syn op Temate, dair Lubbrecht de Lose op te wonen plach, welke helfte van desen vyftien morgen lands voirscr. Haer Steven van Zulen onse Oem (1), dair God die ziele off hebben moete, ghegeven ende beset heeft in testamente der Abdissen ende den Convente voirg. Ende omme dat wy willen, dat dit vaste ende stade ende onverbrake blive van ons ende van onsen erfnamen, so heb wy Johan ende Dyderick voirgenoemde desen brieff bezegelt met onsen seghellen. Gegeven in 't jair ons Heeren dusent drehondert ende dertich, des dinxdages na alre zielen daghe.

Anno 1330.

(1) Hy was Prooft van Sinte Marien. Siet den brief van het jaar 1311 geteekent num. XVII.

XXIV.

Universis, praesentes visuris seu audituris, nos *Henricus de Jutfais, Dei gratia Decanus Ecclesiae Trajectensis*, facimus manifestum, quod nos literas reverendi in Christo Patris ac Domini, Domini Wilhelmi, divina providentia quondam Episcopi Trajectensis, non cancellatas, non abolitas, nec in aliqua sui parte vitiatas, sed suo vero sigillo, ut prima facie apparebat, sigillatas vidimus, & perlegimus: quorum tenor sequitur in haec verba. Nos Wilhelmus, Dei gratia Trajectensis Episcopus, omnibus praesentes literas visuris seu audituris notum facimus, & tenore praesentium protestamur, quod nos literas Domini Henrici, quondam Episcopi Trajectensis, nostri praedecessoris,

Anno 1344.

non cancellatas, non abolitas, nec in aliqua sui parte vitiatas, sed suo vero sigillo sigillatas, vidimus in haec verba. Nos Henricus, Dei gratia Trajectensis Episcopus, universis praesentes literas inspecturis notum facimus, & tenore praesentium protestamur, quod nos, considerantes & prae oculis non indigne gerentes fidelitatis obsequia, quae dilecti fideles nostri Scabini, Consules, nec non universitas oppidi nostri de Amersfurt nobis & Ecclesiae Trajectensi exhibuerint hactenus, & adhuc exhibent cum omni diligentia & favore, ipsis Scabinis, Consulibus & universitati de nostrorum fidelium consilio tale jus & talem bonam consuetudinem, qualem hactenus habuerunt, & insuper talem libertatem, & tale jus civitatense, quod vulgariter *Stadt-recht* nuncupatur, qualem vel quale dinoscitur habere nostra civitas Trajectensis, praesentium literarum testimonio concedimus & donamus, eo duntaxat excepto, quod dicti Scabini, Consules, universitas Amersfurdensis nostra bella, quae *Heervairt* dicuntur, peragent & sequentur, sicut prius fecerunt. Ceterum etiam *talis conditio* est adjecta, quod, quando nostra civitas Tra*jectum nostram* solvit precariam, memoratum oppidum de *Amersfoirt* ad hujusmodi nostram precariam solvere tenebitur decem libras Trajectensis monetae. Ut autem hae conditiones praedictae memoratis oppidanis de Amersfoirt super juribus, bonis consuetudinibus eorum, & libertatibus praescriptis, tam a nobis, nostris successoribus, quam ab aliis, inviolabiliter perpetuo observentur, sub poena excommunicationis universis districtius inhibemus, ne quis ipsis oppidanis super praemissis jus eorum infringere praesumat; quod si quis attemptare praesumserit, excommunicationis sententiam se noverit incurrisse. In cujus rei testimonium & munimen, sigillum nostrum praesentibus literis duximus apponendum. Actum & datum Amersfurti anno Domini millesimo CC° quinquagesimo nono, feria quinta in die Beati Odulphi confessoris. Et nos Wilhelmus Episcopus praedictus, easdem literas confirmantes, ipsis civibus de Amersfurt idem jus & privilegium, in eisdem literis contenta, concedimus per praesentes nostrarum testimonio literarum. Datum apud Trajectum anno Domini millesimo CC° nonagesimo octavo, in crastino Nativitatis Beati Johannis Baptistæ. Et in cujus visionis & perlectionis testimonium

nos

nos Henricus Decanus praedictus sigillum nostrum apposuimus huic scripto. Datum anno Domini M. CCC. quadragesimo quarto, Sabbato post Beatae Margaretae.

XXV.

Allen den ghenden, die desen brief zellen sien of horen lesen, doe wi verstaen Goeswyn Wouter Hughen Soen Richter, Jacop Ghizen Soen, Hughe Wouters Soen, Ghise Weerderp, en Jacop Jan Willems Soen, Scepen ter Eembrugghe, dat voer ons quam in 't gerecht *Her Zweder Uter Loe Proest der Kerken tSunte Peters*, ende gaf den Capittel ten Doem t'Utrecht vier pond zwart uter maet, die buten dycks ghelegen is, ende totter Goeyer land hoert, jaerlix te betalen die een helft tot Sunte Martyns misse, ende die ander helft tot Sunte Peters misse, of binnen eenre maent nae elken daghe onbegrepen. Ende dit voerscr. ghelt sel men betalen den cleynen Cameraer in der Kerken ten Doem t'Utrecht: waer dat men des niet en dede, ende die Cameraer voers. daer om zende ter Eme, soud men hem die helfte meer wtpanden, en den bode tien scillingen voer sinen cost, ende den Scout twee groet, ende den Scepen enen grooten. Ende op dat vast ende stade si, soe hebben wi Scout ende Scepen desen brief besegelt mit onsen segel. Gegeven int jaer ons Heren dusent drie hondert twee ende vyftich op Sunte Margrieten avont.

Anno 1352.

XXVI.

Wy Arnt van Hoern, bi der ghenade Goeds Bisscop t'Utrecht, doen cond allen luden, dat onse lieve ende ghemynde *Heer Sweder Vter Loe Domproest t'Utrecht* aen die een zide, ende Domdeken ende Capitel onser Kerken van Utrecht aen die ander zide, ons eens segghens beloeft hebben van sulken twyst ende sceel, als zy onderlinghe gehad hebben tot desen daghen toe. Soe is ons segghen bi der penen, daer zyt aen beyden ziden ons beloeft hebben, na inhout der brieve, die zy ons daer op ghegheven hebben, ende segghen in allen manieren als

Anno 1377.

hyr na beschreven staet. In den iersten, want wi bi waeraftighen scryften ende wyttachtighen tughen, ende zekeren informatien gheinformiert zyn, ende ghevonden hebben, zoe segghen wi, dat alle die goede, die der Domproestyen ende der Archidyaconeye van Utrecht toebehoeren, verbonden ende een onderpant syn den Doemdeken ende Capitel van den Dom t'Utrecht voer alsulken dienst, als die Domproefst voerscr. den Doemdeken ende Capitel voerscr. sculdich is, van brode, bier, maentpenninghe, ende weerscappenninghe, in wat manieren dat die goede gheleghen zyn, et zy in Tyenden, Tyns, pacht, of in vervalle van werliken, of van gheestliken rechte, of anders in wat manieren dat zy gheleghen zyn. Voert sal die Doemproefst in der tyt jaerlix gheven voer dertyen schillinghe en vier penninghe maentpenninghe of weerscappenninghe dertyen oude grote, ende dat derdendeel van enen ouden groeten van der munten des Coninx van Vrancryck, daer die tyen oude grote voers. alsoe goet zyn, als een goet gulden van Florens van zwaerre ghewichte; dat is te verstaen die ierste neghen maende inghaende Remigii in elken jaer, en drie maende daer na volghende in elker maent neghen schillinghe ende vier penninghe der munten voerscr. Voert soe sal die Doemproefst, die in der tyt is, enen becker presentiren, den sal dat Capitel admitteren ende eeden, ofte myt goeder reden weder zegghen. Voert soe sal die Doemproefst, die nu in der tyt is, gheven den Deken ende Capitel voerscr. den eyghendoem van den sestien marc silvers, die hi hevet uten goeden uter Coppel in meereninghe des dyenst van brode ende van byer voerscr. behoudeliken hem zynre lyftochten daer aen, alzoe langhe als hy levet. Ende hyer op sal hem dien Deken ende Capitel brieve gheven, dat hy der lyftocht wael zeker zy. Ende van desen voerscr. sestien marken mach die Doemproefst sine memorie maken, onder den Deken ende Capitel ende den ghenen, die van brode en van byer deylafftich zyn; die men doen sal na synre doet, na der kostume der kerken ende des Capitels voerscr. Item van den elf maenden dienst, die den Deken ende Capitel ontbreken, zoe sal die Doemproefst voer elc mudde terwes gheven acht ende twintich placken, voer elc mudde rogghen twintich placken, voer elc mudde herre-

ren neghen placken, ende voer elke volle maend maendpenninghe vyftien placken, ende die drie ander maende na horen beloep zulkes payments, als nu t'Utrecht ghenghe ende ghave is; te betalen dat een derdendeel tot Sunte Victoers misse nu naest comende, dat ander derdendeel tot Sunte Victoers misse daer naest comende, ende dat derde derdendeel tot Sunte Victoers misse daer naest comende. Mer vercofte die Doemproefst dat bosch van Amerونghen bynnen desen drien jaren voerscr. soe soude hi den Deken ende Capitel voerscr. hoer restant voerscr. dat hem daer of dan ontbrake, betalen mitten ierst en ghelde, dat daer of quame binnen den drien jaren voerscr. Item zoe wes hi enighen singulier persoen onthouden heeft van den Capitel, of meer sculdich is van dyensts, dan van den elf maenden voerscr. dat sal hi al ghereet betalen in dierre weerde, dat hy den anderen betaelde in der tyt, doe hyt desen nyet en gaf. Item des ghelycks segghe wy, dat hi doen sal van den doden provenden. Voert wes die Doemproefst den Heren vercort hevet in desen jaer, zint dat wi daer tusschen ghededinghet hebben, dat sal hi hem verrechten. Voert soe sal die Doemproest dit jaer, dat inghinc op Sinte Remigius dach, die naest verleden is, en wytghaen sal Remigii naest comende, al vol dienen van bier, van brode, maentpenninghe, ende van weerschappenninghe in al der manieren, dat wy na segghen sullen, dat hi dienen sal in zinen live. Ende hyrom sal hy den eyghendom van den Dolre-tyende altehants den Capitel gheven in meeringe des diensts voerscr. behoudelyc zynre lyftocht ende vastenisse daer aen, ende memorien mede te maken in alle manieren, als voerscr. is van den sestien marken silvers. Voert soe sal Her Sweder Doemproest voerscr. alsoe langhe, als hy levet, ende Doemproefst is, alsoe dicke als hi wil, hem selven moeghen ontladen ende vry maken van allen dienste, dien hi sculdich is te doen den Doemdeken, ende Capitel, ende Heren Persoenen ende officiaten der kerken ten Doem van brode, byer, maentpenninge, ende werscappeninghe. Mer wanneer hem des ghenoeghet, dat sal hy den Capitel te weten doen te voeren voer Sunte Johans misse te middezomer, ende dan sal hi hem rechtevoert alle der Doemproefstien zeker goede over gheven, als Tyns, tienden,

den, ende pacht, of in wat manieren dat sy gheleghen zyn, ende diere fellen sy hem bewynden, als te verhueren, te verpachten, ende tienden te vercopen, ende horen oerbaer daer mede te doen tot hore bester gadinghe, ende hem selven dienen twe jaer lanc. Ende also dicke, als die Doemproefft wil, soe mach hi aldus te doen hem selven vrien ende ontladen van den dienste voerscr. Mer soe sal die Doemproefft voerscr. vrylyc behouden tot zynre oerbaer dat huus te Doern mit sulken goeden, als daer toe ghezet syn dat huus mede te houden, na inhout der brieve, die daer op ghemaect zyn, ende hondert oude Vrancrixe scilde goet van goude, ende zwaer van ghewichte, ende van gerechter munten des Coninx van Vrancryc, die hem die Deken ende Capitel voerscr. jaerlix wytreyken sellen, die een helfte te middewinter, ende die ander helfte tsinte Johans misse, alsoe als zy hem selven dienen sullen. Voert soe sal die Doemproefft voerscr. alle jurisdictie, gheestelike, of werlike, ende heerlicheyt, die der Doemproefftien ende der Archidyaconye te gader, of elc van hem bisonder, toe behoeren, ende al dat daer of coemt, vrylic behouden ende ghebruken, ende zyn oerbaer daer mede te doen, also langhe als hy leeft, ende Doemproefft is. Voert wanneer die Doemdeken en Capitel voerscr. hem selven dienen sullen in dien manieren voerscr. zoe sellen sy oec den Doemproefft voerscr. van zynre provende dyenen, ghelyc dat zy dan horen anderen vollen provenden doen zellen. Item soe wie sinen dienst nyet en haelt, als die Doemproefft selven dient, den sal hy int leste van den jaer gheven, alst beloept na den verdinghe in der rechter waerheit aen reden gelde. Item om dat die Doemproefft der kerken goet ghedaen heeft, soe sal die Deken ende Capitel liden mitten Doemproefft, alzo langhe als hy levet, ende Doemproefft is, dat hy voer dertien schillinghe vier penninghe van maentpenninghe voerscr. sal gheven enen halven ouden scilt van Vrancryc, ende in der selver weerde sal hy betalen weerscappenninghe. Voert en sal die Doemproefft gheen goed van der Doemproefften langher verhueren, dan hy den Capitel zelver dienen wil: noch dat Capitel en sal gheen goed langher verhueren, dan zy hem selven dienen sullen, et en zy malc myt anders wille ende consent. Voert zoe sal die

Doem-

Doemproefst den Deken ende Capitel voerscr. wanneer sy hem selven dienen sullen, hulpich ende vordelyc zyn, die goede in te wynnen, die der Doemproefstien toebehoeren, na alle zynre macht. Voert als die Doemproefst selven dienen wil, soe sal hi enen becker setten bi consent des Dekens ende Capitels, ende die sal sinen eet doen na der ouder gewoente, alzo langhe als hy levet. Voert soe segghe wy, dat die Doemdeken en Capitel om der milder ghave, die die Doemproefst dier kerken ghegheven hevet, als voerscr. is, alle dese punten liden sullen ende houden. Voert waer dat enich singulaer persoen van den Capitel, die nu is, of namaels wesen sal, den Doemproefst, die nu is, moyde of moynisse doen woude, om dese compositie, of enich punt daer of te infringeren, dat sal die Doemproefst ende Deken ende Capitel eendrachtelic wederstaen ende weren mit rechte te verandworden, ende ghelyc te becostighen. Ende alle dese voerscr. punten sullen zy malc ander versekeren mit horen brieven, ende viel hyr enich twyst of scoet in, die houden wy tot onser verclaringhe bi der penen, daert ons bi beloeft is. Deser brieve syn twe. In orconde der waerheit, soe hebben wy desen brief bezeghelt mit onsen seghelle. Ende om dat wy *Sweder Uter Loe Doemproefst*, ende Deken ende Capitel der kerken ten Doem voerscr. dit zegghen gheloeft hebben, ende gheloven te houden mit goeden trouwen sonder wedersegghen, zoe hebben wy desen brief mede mit onsen lieven Heer voerscr. besegheit. Ghegheven int jaer ons Heren dusent drie hondert zeven ende tseventich des vrydaghes na alreheylighen dagh.

XXVII.

Anno 1380. vel 1381.

Pileus miseratione divina &c. Sanctae Praxedis presbyter Cardinalis, ad infra scripta Apostolica auctoritate suffultus, dilectis nobis in Christo Decano & Capitulo Ecclesiae Trajectinae salutem in Domino. Justa petentium desideriis dignum est nos facilem praebere assensum, & vota, quae a rationis tramite non discordant, effectu prosequente complere. Sane pro parte vestra nobis oblata petitio continebat, quod dudum venerabilis pater Arnoldus &c. Episcopus Trajectensis loci ordinarius, inter

vos ex una, & dilectum in Christo *Swederum Uter Loe*, *tunc praepositum Ecclesiae Trajectensis*, parte ex altera quondam compositionem, concordiam, & ordinationem de & super nonnullis amministrationibus panis, cervisiae, & denariorum mensurnalium, & convivii, in quibus Praepositus pro tempore existens vobis & successoribus vestris exstat obligatus, fecit & ordinavit, & alias, prout in literis desuper confectis latius continetur. Nos, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, concordiam, compositionem, & ordinationem praedictas, & alia inde secuta, prout provide factae sunt atque gestae, ratas habentes atque gratas, eas, dummodo ad hoc assensus Praepositi moderni interveniat, auctoritate apostolica, qua fungimur, tenore praesentium confirmamus, & praesentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei et Beatorum Petri & Pauli apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Aquisgrani Leodiensis Dioecesis Nonis Junii, pontificatus sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri, Domini Urbani Divina providentia Papae sexti anno tertio.

XXVIII.

Anno. 1381. In Dei nomine Amen. Universis & singulis, tam praesentibus, quam futuris, quorum interest, vel interesse poterit in futurum, nos *Ghiselbertus Kot*, *Dei gratia Praepositus & Archidiaconus Trajectensis*, ad perpetuam rei memoriam cupimus fore notum: quod cum dudum Reverendus in Christo Pater Dominus Arnoldus de Hoern, tunc Trajectensis, nunc vero Leodiensis Episcopus, inter venerabiles viros Dominos Swederum Uter Loe, tunc Praepositum & Archidiaconum Trajectensem, praedecessorem nostrum, ex una, & Decanum & Capitulum Ecclesiae nostrae Trajectensis parte ex altera, quandam compositionem, concordiam, & ordinationem de & super nonnullis amministrationibus panis, cervisiae, & denariorum mensurnalium, nec non convivii, in quibus Praepositus pro tempore existens praefatis Dominis Decano & Capitulo

tulo extiterit obligatus, fecerit & ordinaverit, ac deinde reverendissimus in Christo Pater & Dominus, Dominus Pileus, miseratione divina &c. Sanctae Praxedis Presbyter Cardinalis, & sedis Apostolicae legatus, ad supplicationem dictorum Dominorum Decani & Capituli easdem concordiam, compositionem, & ordinationem praedictas, & alia inde secuta, prout provide factae sunt atque gestae, ratificaverit, easque, dummodo ad hoc assensus noster interveniret, auctoritate Apostolica, qua fungeretur, suis certi tenoris literis duxerit affirmandas, prout haec & alia in literis desuper confectis lucidius continentur. Nos vero, qui eosdem Dominos Decanum & Capitulum nec non Ecclesiam Trajectensem in suis juribus confovere non immerito debeamus, & quia ad praedicta omnia & singula cum suis dependentibus articulis a recto & justo rationis tramite, veridica relatione etiam intercedente, processisse cognoscimus, ad eadem praemissa omnia & singula, prout rite & juste facta sunt, consensum nostrum adhibemus pariter & assensum; promittentes bona fide pro nobis & successoribus nostris, pro tempore Praepositis & Archidiaconis Trajectensibus, hujusmodi compositionem, concordiam, & ordinationem, de quibus supra fit mentio, & confirmationem super eis habitam, ut praemittitur, & obtentam perpetuis temporibus inviolabiliter observare. In quorum omnium testimonium & robur, & ut rata ac firma permaneant, praesentes literas per Ghiselbertum notarium publicum subscriptum scribi & publicari mandavimus, & fecimus; nostrique sigilli appensione duximus roborandas. Datum & actum in domo habitationis domini Praepositi & Archidiaconi praedicti, infra civitatem Ecclesiae Trajectensis situata, sub anno Nativitatis Domini millesimo trecentesimo octuagesimo primo, mensis Julii die decima sexta, hora completorii vel quasi, pontificatus sanctissimi in Christo Patris ac Domini, Domini Urbani, divina providentia Papae sexti anno quarto, indictione vero quarta. Praesentibus ibidem viris discretis Domino Henrico Vliegher, perpetuo vicario Ecclesiae Trajectensis praedictae, & Laurentio Wapenmaker clerico & familiari domestico ipsius Domini Praepositi, testibus ad praemissa vocatis specialiter & rogatis.

Et ego Ghiselbertus de Ense, Clericus Trajectensis

 dioe-

dioecesis, publicus imperiali auctoritate notarius, dum praemissa omnia & singula sic fierent & agerentur, ipsis una cum praenominatis testibus praesens interfui, ea sic fieri vidi, & audivi, & in hanc publicam formam redegi, propriaque mea manu scripsi, & de mandato ipsius Domini Praepositi & Archidiaconi signo meo solito & consueto signavi, una cum appensione sigilli ejusdem Domini Praepositi & Archidiaconi in testimonium omnium praemissorum.

XXIX.

Anno 1385.

In Dei nomine amen. Anno Nativitatis ejusdem millesimo trecentesimo octuagesimo quinto, indictione octava, secundum stilum & consuetudinem civitatis & Dioecesis Trajectensis, mensis Julii die ultima, hora tertiarum vel quasi, pontificatus Sanctissimi in Christo Patris ac Domini nostri, Domini Urbani divina providentia Papae sexti anno octavo, in mei notarii publici & testium infra scriptorum, ad hoc specialiter vocatorum & rogatorum, praesentia personaliter constituti. Venerabiles viri, Domini *Lubbertus Bolle Decanus majoris*, *Rodolphus de Ysendoren Sancti Petri*, *Arnoldus de Tricht Sancti Johannis Ecclesiarum Trajectensium Praepositi*, *Everardus Foec Sancti Salvatoris*, *Arnoldus Pot Sancti Petri*, *Petrus de Lewenberch Beatae Mariae Ecclesiarum Trajectensium Decani*, &c. in loco Capitulari Ecclesiae Trajectensis supra negotio infra scripto capitulariter congregati, & Capitulo ad hoc indicto, ut asseruerunt, idem Dominus Lubbertus Bolle Decanus supradictus quaedam verba nomine suo & aliorum Praelatorum & Canonicorum praedictorum proposuit & dixit; quod dubitatio esset inter eos, quando & in quo facto statuta provincialia, dudum Coloniae edita, observare deberent. Tandem iidem Domini Praelati & Canonici concorditer & unanimiter pro se & eorum Ecclesiis & personis in eisdem exercentibus concordaverunt; quod ipsi de cetero & ab hac hora in antea observare vellent statuta provincialia praedicta secundum omnem sui tenorem eo modo, quo hujusmodi statuta ultra triginta & quadraginta annos tenere & servare ad literam consueverunt, interpretatione seu declaratione alia quacunque non exspectata: adicientes etiam, quod quandocunque alicui

cui Ecclesiae dictarum Ecclesiarum, seu personae singulari earundem, seu alicui personae Ecclesiasticae civitatis Trajectensis, fuerit aliqua injuria illata, occasione cujus injuriae juxta statuta provincialia, hujusmodi injuriam concernentia, interdictum, seu cessatio a divinis, merito debet observari, & ipsa Ecclesia injuriata propter hoc animo deliberandi cessaverit a divinis, ex tunc dicti Domini de Capitulo hujusmodi Ecclesiae injuriatae, seu persona singularis injuriata ejusdem Ecclesiae, statim indici facient generale capitulum, & ibidem hujusmodi injuriam exponent, seu exponet. Et si ipsis Praelatis & Canonicis dictarum Ecclesiarum constiterit per facti evidentiam, vel per publicam famam, injuriam ipsam fuisse realem, dictae Ecclesiae seu personae singulari hujusmodi illatam, propter quam dicta statuta provincialia merito debeant observari; ex tunc omnes aliae & singulae Ecclesiae cessare debent & tenentur, & absque alia quacunque declaratione cessabunt juxta eorundem statutorum continentiam & tenorem. Et si aliqua dubietas vel ambiguitas inter Praelatos & personas Capitulares hujusmodi Ecclesiarum praedictarum super tali negotio evenerit, quod illa vice discutere nequiverint, utrum cessare debeant, an non: nihilominus dictae aliae Ecclesiae una cum Ecclesia praedicta injuriata animo deliberandi a divinis cessare debeant, quousque fuerit per dictos Praelatos & personas Capitulares discussum, quid in hiis fuerit faciendum. Super quibus ominibus, &c.

Et ego Wilhelmus Buer Clericus Trajectensis dioecesis &c.

XXX.

Nos *Wilhelmus*, *Dei gratia Praepositus & Archidiaconus Trajectensis*, notum facimus universis, quod, tactis corporaliter sacrosanctis Euangeliis, juravimus hiis praesentibus, & juramus, quod compositionem, quam quondam bonae memoriae Arnoldus de Hoern inter quondam Swederum Uter Loe, tunc Praepositum & Archidiaconum dictae Ecclesiae Trajectensis, & Capitulum ipsius Ecclesiae fecit, & ordinavit, quoad omnes & singulas perpetuitatis clausulas firmam & perpetuis temporibus illibatam servabimus, panem, cervisiam, denarios mensurnales, & convivii, juxta tenorem ejusdem compositionis, videlicet pro singulis decem solidis unum flore- (Anno 1391.)

num

num de Florentia, aut verum valorem ejusdem, sine quacunque subtractione & diminutione ministrando, nec non taxationem panis & cervisiae, vulgariter *Verding* appellatam, juxta tenorem libri camerae & modum quondam Ghiselberti Koc, immediati praedecessoris nostri, firmiter observando. Insuper quia in dicta compositione cavetur, quod omnia bona, tam Praepositurae, quam Archidiaconatus, sunt Dominis Decano & Capitulo Ecclesiae praedictae pro servitio praebendatorum & officiatorum ejusdem Ecclesiae obligata; idcirco juravimus, & juramus, quod, quamdiu erimus Praepositus & Archidiaconus dictae Ecclesiae Trajectensis, deputabimus & ponemus unum Canonicum praebendatum capitularem ipsius Ecclesiae in socium nostrum, ad percipiendum & levandum omnes fructus & reditus dictae Praepositurae, & ad recipiendum cautiones pro eisdem fructibus, & reditibus, ad usum & in solutionem servitii praebendatorum & officiatorum praedictorum: quodque etiam constituemus unum alium Canonicum capitularem in officialem nostrum, ad exercendam jurisdictionem Ecclesiasticam, & ad percipiendum omnia & singula emolumenta hujusmodi jurisdictionis Ecclesiasticae in Archidiaconatu nostro praedicto ad usum supradictum. Salvo, quod praefati nostri socius & officialis, postquam praebendatis & officiatis praedictis de eorum servitio fuerit integraliter satisfactum, nobis de reliquis facient computum legalem & rationem. Promittimus insuper bona fide, praefatos Decanum & Capitulum singulosque Canonicos praebendatos ipsius Ecclesiae perpetuo servare indempnes, si quovis modo, quod absit, eos vel aliquem eorum ratione admissionis per eos de nobis ad dictos Praeposituram & Archidiaconatum nostros factae per quoscunque vel quemcunque molestari contingat; quodque admissioni hujusmodi & possessioni inde secutae ad decretum Dominorum Decani & Capituli praedictorum sine contradictione renunciabimus, si forsitan eis postmodum visum fuerit in eisdem Praepositura & Archidiaconatu nos jus non habere, & quod cum aliqua persona compositionem de Praepositura & Archidiaconatu praedictis sine expresso eorundem Dominorum Decani & Capituli consensu nullatenus faciemus. In cujus rei testimonium sigillum nostrum, quo utimur ad praesens,

[...]tes, duximus praesentibus apponendum. Datum Traiecti anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo primo, mensis Maij die vicesima nona.

XXXI.

Anno 1399.

Wy Henric Borchgrave van Montfoerde, ende Hubert van Montfoerde Ridder doen cont ende kenlic allen luden, dat wi ten heyligen ghezworen hebben, ende ten heyligen zweren, dat wi *Jan van Montfoerde*, onsen soen ende neve, alsoe goet hebben sellen, dat hi den Deken ende Capittel ten Doem t' Utrecht, als hi *Doemproest t' Utrecht* is, ende alsoe lang, als hi Doemproest t' Utrecht wesen sal, alle die punten ende verbande houden en wel voldoen sal, die hem H. Willam van der Couster, Doemproest t' Utrecht, des God genadich si, geloeft ende ghezwoeren hadde te houden in sinen levende live, in enen openen brieff, ghescreven in Latyn, wes Copie, hier na van woerde te woerde bescreven staet, sprekende aldus: Nos Wilhelmus Dei gratia &c. (1) Voert zekeren wi, ende geloven bi onsen ede verscr. dat Jan voergenoemt den Deken ende Capittel voerscr. alsoe vol dienen sal van bier, broede, ende maenpenninge van hueren veerlich provenden, die si hebben in huere kerken, weder huer Canoniken ende persoen tegenwoerdich syn, ende huer provende verdienen, oft en doen, als hi van ouder custumen sculdich waer te dienen ende te doen, of alle die Canonic voerscr. residentie deden, en tegenwoerdich waren. Voert zekeren wi ende geloven op onsen eet voerscr. dat wi Jan voerscr. alsoe goet hebben sellen, als hi tot sinen mundighen dagen coemt, dat hi alle dese voerscr. punten zekeren, zweren ende geloven sal te houden mit sinen openen brieven, in allen manieren, penen, ende verbande, als voerscr. is, ende als wyt nu geloeft hebben. Alle dese voerscr. punten hebben wi geloeft ende gezworen voer ons, ende loven se mede voer onsen erfnamen ende nacomelingen wel te houden ende te voldoen. Ende dede wi des niet, of dat wi enich van den punten voerscr. verbraken, zoe zekeren, zweren wi, ende geloven, dat wi tot maningen des Dekens ende Capittels voerscr. of hueres gewaerden boden sullen incomen leisten binnen der

Stad

Stad van Utrecht, elc mit ses mannen ende ses peerden, in een zeker herberge, die men ons wisen sal, daer rechte maeltiden te eten, ons selven te winnen aen den weert, ende daen niet te scheiden, wi en hadden van alle desen punten voerscr. voldaen den Deken ende Capittel voerscr. Ende of enich van ons tween selve niet leisten en mocht, die mach voer hem ses goede man mit ses peerden insenden te leisten, als voerscr. is, syn eet mede te bewaren. Ende waer dat sake, dat enich van ons tween storve, eer alle dese vorwaerde voerscr. voldaen waren, soe zoude die ander, die dan te live blive, tot maninge des Dekens ende Capittels voerscr. of huers ghewaerts boden, incomen leisten binnen der Stad van Utrecht, met twalof mannen ende twalof peerden, in allen manieren voerscr. ter tyd toe, dat den Deken ende Capittel voerscr. in des doden stat een alsoe goeden borge geset worde, als die dode was, alle argelist wtgeset. Voert soe gelove ic Henric Borchgrave te Montforde voerscr. den Deken ende *Capittel voerg.* enen brieff te bewarven tusschen dit ende *Kersdach* naestcomende, daer hem in verbynden sellen *die Here* van Apcoude, die Here van Culenborch ende H. Heinric van der Lecke Here van Heeswyc, dat si Jan minen soen alsoe goet sellen hebben, als hi tot sinen mundighen dagen coemt, dat hi alle die punten voerscr. houden ende voldoen sel in alle manieren, verbanden, ende penen, als ic ende Hubert myn brueder geloeft hebben, of in te comen leisten binnen der Stad van Utrecht, elc mit ses mannen ende peerden, in allen manieren als voerscr. is. In kennisse der waerheit soe hebben wi Heinric Borchgrave te Montforde ende Hubert van Montforde Ridder onse zegele aen desen brieff gehangen tenen orconde. Ghegeve int jaer ons Heren dusent drie hondert negen ende tnegentich des saterdages nae sunte Victoers dach.

(1) Dese brieff is hier boven num. XXX. reeds uitgegeven: waarom wy den selven hier weggelaten hebben.

XXXII.

Anno 1399. Wi Willam Heer van Apcoude ende van Duersteden, Hubrecht Heer van Culenborch van der Lecke ende van

den

den Weerde, ende Dirc van Pollanen Here van Asperen, doen cont ende kenlic allen luden, dat wi gelooft hebben, ende geloven bi onser sekerheit, ende bi onser trouwen, dat wi Heren *Jan van Montfoirde Doemproest t'Utrecht*, onsen neve, alsoe goet hebben sellen, als hi tot sinen mundighen daghen comt, dat hi den Deken ende Capittel ten Doem t'Utrecht alle die punten geloven, sekeren, ende zweren sal te houden ende voldoen, die Her Heinric Borchgrave van Montforde syn vader, ende H. Hubert van Montforde syn Oem den Deken ende Capittel voers. voer hem geloft hebben, en op al sulke verbande ende penen, als sy et geloft hebben, ende in alle manieren, als die brieven spreken, die si daer of ghegeven hebben. Ende en dede wy des niet, soe geloven wi bi onser zekerheit ende bi onser trouwen, dat wy, tot maninghen des Dekens ende Capittels voers. of huers gewaers boden, sullen in comen leisten binnen der Stat van Utrecht, elc mit ses mannen ende ses peerden, in een seker herberge, daar men ons in wisen sal, daer rechte maeltiden te eten, ons selven te winnen aen den weert, ende daen niet te sceiden, wi en hadden van allen desen punten vorscr. voldaen den Deken en Capittel voors. Ende of enich van ons drien selve niet leisten en mocht, die mach voer hem ses goede man mit ses peerden in seinden te leisten, als voerscr. is, syn eed mede te bewaren. Ende waert dat sake, dat enich van ons drien storve, eer alle dese vorwaerde voers. voldaen waren, soe souden die ander, die dan te live bleven, tot maninghen des Dekens ende Capittels voers. of huers gewaerden boden, in comen leisten binnen der Stad van Utrecht, mit twalof mannen ende peerden, in allen manieren voers. ter tyd toe, dat den Deken ende Capittel voers. in des doden stat alsoe goede borghe gheset worde, als die dode was, ende al argelist wtgeseit. In orconde, soe hebben wi, Willam Here van Apcoude ende van Duerstede, Hubrecht Heer van Culenborch, van der Lecke, ende van der Weerde, ende Dirc van Pollanen Here van Asperen desen brief besegelt mit onsen segelen. Ghegeven int jaer ons Heren dusent drie hondert negen ende tnegentich, op Sante Thomas avont Apostoli.

XXXIII.

XXXIII.

Anno 1404. Nos *Johannes de Montfoirde, Dei gratia Praepositus & Archidiaconus Trajectensis*, notum facimus universis, quod, tactis corporaliter sacrosanctis Euangeliis, juravimus hiis praesentibus, & juramus, quod compositionem, quam quondam bonae memoriae Arnoldus de Hoern inter quondam Swederum Uter Loe, tunc Praepositum & Archidiaconum dictae Ecclesiae Trajectensis, & Capitulum ipsius Ecclesiae fecit & ordinavit, quoad omnes & singulas perpetuitatis clausulas, firmam & perpetuis temporibus illibatam servabimus, panem, cervisiam, denarios mensurnales & convivii ipsis Dominis Decano & Capitulo, pro ejusdem Ecclesiae Trajectensis quadraginta praebendis, sive Canonici & personae ipsius Ecclesiae praesentes fuerint, & omnes residentiam fecerint, sive non, secundum antiquam eorum observantiam, ac si omnes & singulae personae ipsius Ecclesiae Trajectensis corporaliter praesentes fuerint, & residentiam fecerint, videlicet pro singulis decem solidis unum florenum aureum de Florentia, aut verum valorem ejusdem, plenarie & sine quacunque subtractione vel diminutione ministrando: nec non taxationem panis & cervisiae, vulgariter *verding* appellatam, juxta tenorem libri Camerae & modum quondam Ghisberti Koc praedecessoris nostri firmiter observando. Insuper quia in dicta compositione cavetur, quod omnia bona, tam Praeposituræ, quam Archidiaconatus Trajectensis, sunt Dominis Decano & Capitulo Ecclesiae praedictae pro servitio praebendatorum & officiatorum ejusdem Ecclesiae obligata; idcirco juravimus, & juramus, quod, quam diu erimus Praepositus & Archidiaconus dictae Ecclesiae Trajectensis, deputabimus & ponemus unum Canonicum praebendatum capitularem ipsius Ecclesiae in socium nostrum, ad percipiendum & levandum omnes fructus & reditus dictae Praepositurae, & ad recipiendum cautiones pro eisdem fructibus & reditibus, ad usum & in solutionem servitii praebendatorum & officiatorum supradictorum: quodque etiam constituemus unum alium canonicum capitularum & officialem nostrum ad exercendum jurisdictionem Ecclesiasticam, & ad percipiendum & colligen-

ligendum omnia & singula emolumenta hujusmodi juris-
dictionis ecclesiasticae, in archidiaconatu nostro praedicto,
ad usum supradictum. Salvo, quod praefati nostri socius
& officialis, postquam praebendatis & officiatis praedictis
de eorum servitio fuerit integraliter satisfactum, nobis de
reliquis facient computum legalem & rationem. Promit-
timus insuper bona fide, praefatos Dominos Decanum &
Capitulum, singulosque Canonicos praebendatos ipsius Ec-
clesiae, perpetuo servare indempnes, si quovis modo, quod
absit, eos vel aliquem eorum ratione admissionis, per eos
de nobis ad dictos Praepositurarn & Archidiaconatum no-
stros factae, per quoscunque vel quemcunque molestari
contingat: quodque admissioni hujusmodi & possessioni
inde secutae, ad decretum Dominorum Decani & Capi-
tuli praedictorum, sine contradictione renuntiabimus, si
forsan ei postmodum visum fuerit, in eisdem Praepositura
& Archidiaconatu nos jus non habere: & quod cum a-
liqua persona compositionem de Praepositura & Archidia-
conatu praedictis, sine expresso eorundem Dominorum De-
cani & Capituli consensu, nullatenus faciemus. In cujus
rei testimonium sigillum nostrum eisdem praesentibus du-
ximus apponendum. Datum Trajecti anno Domini mil-
lesimo quadringentesimo quarto, feria secunda post Brittii
Episcopi, quae fuit mensis Novembris die decima septi-
ma.

XXXIV.

Johan van Montfoirde, by der genaden Goits Doemproist Anno 1405.
Tutrecht, doen kond ende kenlic allen luden, die desen
brieff geroent sall werden, dat wy gegeven hebben, ende
geven, den gemeynen burgeren ende ondersaten der Stat
van Amersfoert, die binnen den kerspell van Amersfoert
woenen, dat men hem nyet voir ons off voir onsen Of-
ficiael Tutrecht, noch anders wair, mit geestelicken rech-
te te rechte roepen noch dagen en sall, ruerende van
wairlicken saken; behoudelic ons onser jurisdictie in al-
len geestelicken saken, ende in allen geestelicken personen,
sonder enich argelist. In oirkonde der wairheit so hebben
wy desen brieff bezegelt mit onsen zegele. Gegeve int
jair ons Heeren M. CCCC. ende vive, op ten XX. dach der
maent van October.

XXXV.

Anno 1405.

Frederic by der genaden Goits Bisscop, ende *Johan, by der selven genaden Domproist Tutrecht*, doen kondt allen luden, die desen brieff sellen sien off hoeren lesen, dat wy geloift hebben, ende loven, den Borgermeisteren, Scepenen, en Raidt der Stat van Amersfoirt, dat wy die saken, die tusschen ons an die een side, ende die Borgermeisteren, Scepenen, ende Rait der Stat van Amersfoirt an die ander side, hangende is in den hove van Romen, ruerende van Gysbert Dwingeland, onsen Procuratoren op sullen doen setten voir dien richter in den sake in den hove van Romen, tot alsulker tyt toe, als die Stat Procuratoren van Amersfoirt nutte duncket wesen. In oirconde des briefs soe hebben wy onse segelen an desen brief doen hangen. Gegeve int jair ons Heeren M. CCCC. ende vive, op den XI dusent maichden dach.

XXXVI.

Anno 1405.

Frederic by der genaden Goits Bisscop, ende *Johan, Doemproist Tutrecht*, doen kond allen luden, dat wy den Borgermeisters, Scepenen, Rade, ende die gemene Stat van Amersfoirt quyt gescouden hebben, ende quyt scelden mit desen openen brieve, van allen brueken, die zy tegen ons misdaen hebben an Gysbert Dwingelant, die men seide dat clerc was, dien zy voir gevangen, ende mae ter doet gebrocht hebben; ende van sulker penen, als zy dair aff verbuert hebben, also verre als die pene an ons draget; ende voirt van allen cost, dien in die pleyt, ende oic van den anderen pleyt, dat toe Coelen van der jurisdictie geweest is, gedaen hebben: behoudelic dat onse Officiael enen ygelic van Gysberts magen voirs. recht doen sullen, die voir hem, als van enen clerc, recht dair aff spreken ende vorderen willen op die gene, die zy beclagen willen. In oircoude der wairheit so hebben wy onse zegelen an desen brief gehangen. Gegeve int jair ons Heeren M. CCCC. ende vive op ten twintigsten dach der maent October.

XXXVII.

XXXVII.

Fredericus de Blankenhem Dei gratia Episcopus, nec non *Johannes de Montfoirde*, *eadem gratia Praepositus & Archidiaconus Trajectensis*, notum facimus universis, quod nos citra revocationem quorumcunque Procuratorum, prius per nos constitutorum, omnibus melioribus modo, via, jure, causa, & forma, quibus melius & efficacius possimus, facimus, constituimus, creamus, & ordinamus honorabiles & discretos viros magistros, Johannem filium Cristiani, Arnoldum Borre, Canonicos oppidi Amersfordensis, Trajectensis dioecesis, & Archidiaconatus nostrorum, Ludovicum Taits, & Johannem de Roden Clericos dictae nostrae dioecesis, absentes tanquam praesentes, & quemlibet eorum in solidum, ita quod non sit melior conditio occupantis; sed, quod unus eorum inceperit, alter eorundem prosequi valeat & finire, nostros veros & legitimos Syndicos & Procuratores, & actorum factores, negotiorum nostrorum gestores, & nuncios speciales ad prorogandum, suspendendum, prorogari & suspendi petendum, hinc ad viginti annos proxime futuros inclusive, causam & causas appellationis seu appellationum, & negotii principalis seu negotiorum principalium, inter Procuratores fiscales curiarum nostrarum ex una parte, & honorabiles & discretos viros Burgimagistros, Scabinos, Consules, Rectores, ac totam universitatem oppidi Amersfordensis praedicti parte ex altera, in Romana curia vel extra, coram quibuscumque judicibus ordinariis vel delegatis, pendentes indecise, occasione quondam Gysberti Dwingelant, Clerici Dioecesis praedictae, in dicto oppido per plura tempora captivati & detenti, ac quarundam literarum citatoriarum, monitoriarum & excommunicatoriarum, ab audientiis nostris contra oppidanos Amersfordenses Laicos in causis civilibus emanatarum, & in sancta Synodo nostra Trajectensi successive executarum, dantes & concedentes praedictis nostris Syndicis & Procuratoribus, & cuilibet eorum in solidum, plenam & liberam potestatem, ac mandatum speciale pro nobis nostroque nomine dictas causas suspendendi, prorogandi, suspendi & prorogari petendi, & prorogationis consensum

Anno 1408.

procurandi, ut praemissum est, ac jurandi in animas nostras tam de calumnia quam de . . . . seu cujuslibet alterius generis licitum & in praemissis necessarium juramentum, a parte vel a judice delatum, praestandi, absolutiones quascunque ab excommunicationis sententiis contra eosdem Burgimagistros, Scabinos, Consules, Rectores ac totam universitatem dicti oppidi, occasione praemissorum a jure vel ab homine, etiam a quibuscunque judicibus laicis impetrandi, alium seu alios procuratorem seu procuratores loco sui seu alterius eorum substituendi, consimilem & eandem potestatem in praemissis habentem seu habentes, eundem seu eosdem revocandi, & onus procurationis hujusmodi in se iterum resumendi, toties quoties eis seu eorum alteri visum fuerit expedire, ac generaliter omnia alia & singula faciendi, gerendi, & exercendi, quae in praemissis necessaria fuerint, seu alias quomodolibet oportuna, ratum, gratum & firmum habentes, & perpetuo habituri totum, & quidquid per dictos nostros Syndicos & Procuratores, substitutum seu substitutos *ab ipsis* seu altero eorum, actum, dictum, gestum, factum, seu alias quomodolibet procuratum sit vel *fuerit in praemissis*, seu aliquo praemissorum, promittentes nihilominus bona fide, sub hypotheca & obligatione omnium bonorum nostrorum, pro dictis nostris Syndicis & Procuratoribus & quolibet eorum, ac substituto vel substitutis, omnibus quorum interest vel intererit, judicatum solvi, judicio sisti, cum omnibus ceteris clausulis necessariis seu oportunis. In cujus rei testimonium sigilla nostra praesentibus duximus apponenda. Datum anno Domini millesimo quadringentesimo sexto, mensis Augusti die ultima.

XXXVIII.

Anno 1406. In nomine Domini amen. Anno nativitatis ejusdem millesimo quadringentesimo sexto, indictione quartadecima, mensis Januarii die vicesima sexta, hora tertiarum vel quasi, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris ac Domini nostri, Domini Innocentii, divina providentia Papae septimi, anno secundo, in venerabilium & circumspectorum virorum Dominorum *Arnoldi Pot Decani*, Johannis de Compostel, Wilhelmi de Riebeec, Arnoldi Gruter, Arnoldi de Gruythuus,

ius, Johannis Wael, Nicolaï Wilde, Petri de Amster-
im, Alfaerdi de A, Johannis Herboert, Johannis de
lerkelo, & Nicolaï filii Meynaerdi, Canonicorum Capi-
ilarium Ecclesiae Sancti Petri Trajectensis, in loco Ca-
itulari ejusdem Ecclesiae consueto capitulariter congrega-
orum, & Capitulum facientium, meique Notarii publici
t testium infra scriptorum, ad hoc specialiter vocatorum
t rogatorum, praesentia personaliter constitutus honorabi-
s & discretus vir Dominus Gheraerdus Foec, Canoni-
us Ecclesiae Trajectensis, executor testamenti & ultimae
oluntatis Johannis de Lippia, alias dicti Keyser, quon-
am Canonici Trajectensis, prout de suae executionis
nandato plene constabat, atque constat quodam publico
nstrumento, signo & subscriptione discreti viri Wilhelmi
Vinnepenninc, Clerici Trajectensis Dioecesis, publici A-
ostolica auctoritate Notarii, subscripto & signato, (cu-
us tenor de verbo ad verbum inferius annotatur) suo &
uorum coëxecutorum nomine, ut asseruit, ibidem publice
roposuit & dixit, se domum & aream retro immunita-
em Ecclesiae Sancti Petri praedictae, in loco dicto *op ten*
amme, inter domum & aream Domini Wilhelmi Buser
Canonici Trajectensis ex una parte, & domum & aream
uccessorum & heredum quondam Johannis de Driel ci-
is Trajectensis parte ex altera, situatas cum omnibus ju-
ibus & pertinentiis suis, salvis praedictis Dominis De-
ano & Capitulo annuali pensione quatuordecim solido-
um talis monetae, sicut ipsi communiter de pacto here-
itario capere consueverunt, nec non jure praeemptionis,
ulgariter dictae *voercoep*, justo venditionis titulo hono-
abili viro Domino Herberno de Oy Canonico Traje-
tensi, pro quingentis & triginta uno florenis novis Gelren-
bus, certis terminis ad hoc deputatis solvendis, vendi-
isse. Cujus quidem domus praeemptionem idem Domi-
us Gheraerdus Foec praefatus Dominis Decano & Capi-
ulo ibidem praebuit, petens super hoc videlicet, an di-
tam emptionem, sic, ut praemittitur, contractam pro se
etinere, vel ipsam eidem Domino Herberno sub pacto
t juribus praedictis hac vice liberam dimittere vellent,
ibi ad statim vel saltem infra triduum proximum confor-
miter responderi. Cui praefati Domini, post aliqualem de-
iberationem, per os praedicti Domini Decani, concordi-
 ter

ter sic responderunt, quod praedictam emptionem in omnibus, prout ipsam executores praedicti cum Domino Herberno de Oy contraxerunt, hac vice duntaxat, ipsi Domino Herberno liberam dimittere vellent & resignare. Et eam ibidem per os Domini Decani praedicti concorditer, nemine contradicente, publice resignaverunt, jure pacti hereditarii & praeemptionis eis in posterum semper salvo. Super quibus omnibus & singulis praefati Domini Decanus & Capitulum petierunt, sibi fieri per me notarium infrascriptum publicum instrumentum. Acta sunt haec Trajecti, sub anno, indictione, mense, die, hora, loco, & pontificatu, quibus supra, praesentibus discretis viris Johanne dicto Weyer, & Baldewino dicto Heye, presbyteris perpetuis beneficiatis in eadem Ecclesia Sancti Petri, & Jacobo de Dorschen Sculteto Capituli praedicti testibus, ad praemissa vocatis specialiter & rogatis. Tenor vero mandati executionis sive ultimae voluntatis, de quo supra fit mentio, sequitur & est talis. In nomine Domini amen. Anno nativitatis ejusdem millesimo quadringentesimo quinto, indictione tertiadecima, mensis Julii die octava, hora vesperorum vel quasi, pontificatus sanctissimi in Christo Patris ac Domini nostri, Domini Innocentii, divina providentia Papae septimi, anno primo, in mei notarii publici & testium infrascriptorum, ad hoc specialiter vocatorum & rogatorum, praesentia personaliter constitutus honorabilis & discretus Vir, Dominus Johannes de Lippia, alias dicti de Weyl, Canonicus Trajectensis, compos per gratiam Jesu Christi suorum mentis, corporis, rationis & intellectus, recognoscens nihil fore morte certius, nihil incertius ejus hora, cupiensque diem suae peregrinationis extremum ordinatione testamentaria praevenire, non confisus de suis meritis, sed tantum de gratia Salvatoris, fideicommissarios executores & dispositores suae ultimae voluntatis, omniumque bonorum suorum, & rerum mobilium & immobilium, spiritualium & temporalium, in civitate & dioecesi Trajectensi duntaxat situatarum, elegit, constituit, & ordinavit venerabiles & discretos viros Dominum Robertum de Wissche, Praepositum Elstensem, Gheraerdum Foec, & Wilhelmum de Ramesdorp, Canonicos Trajectenses, quibus plenam & liberam potestatem dedit & man-

1405.

mandatum speciale, se sine omni inventario, computi redditione, aut contradictione cujuslibet, auctoritate propria de omnibus bonis suis, mobilibus & immobilibus, spiritualibus & temporalibus, in civitate & dioecesi Trajectensi praedictis situatis duntaxat, actionibus & juribus quibuscunque, tam praesentibus quam futuris, post mortem suam relinquendis intromittendi, ingrediendi, vendendi, alienandi, transigendi, & de ipsis disponendi & ordinandi libere, prout in quadam scedula per ipsum vel de mandato suo conficienda, suo proprio sigillo sigillanda, vel alias autentice munienda & roboranda, quam secundum incrementum & detrimentum bonorum & rerum suarum omnium praedictarum conscribere intendit, vel conscribi faciet, lucidius judicabit. Quam quidem scedulam voluit comprehendi sub praesenti ultima sua voluntate, & ejusdem vigoris existere, sicuti est ultima voluntas sua praesens: quam si non fecerit clare personaliter, vel forte diminute fecerit, oblivione vel alia de causa praepeditus, extunc voluit, quod iidem executores & dispositores sui testamenti, solutis ante omnia debitis suis, de quibus liquere poterit, secundum propriam industriam distribuant & ordinent omnia & singula sua bona praedicta, per ipsum non disposita, ad honorem Dei, prout ipsimet animae suae saluti melius noverint expedire. Super qua distributione & ordinatione extunc suorum executorum fiduciam duxit onerandam; dans & concedens eisdem executoribus seu manufidelibus suis, nec non transferens in eosdem omnia & singula bona sua, mobilia & immobilia, praesentia & futura supradicta, omnesque actiones reales & personales, utiles, contrarias & directas, sibi contra quascunque personas ecclesiasticas vel seculares, collegia seu universitates, quacunque occasione vel causa, competentes & competentia, ac omnia sua jura praesentia & futura, & constituens eosdem suos executores procuratores in rem suam, & ponens ipsum in locum & jus suum, ita quod dicti sui testamenti executores post mortem suam nomine suo coram quibuscunque judicibus competentibus pro hujusmodi actionibus utilibus & directis adversus easdem personas, collegia seu universitates agere & experiri poterunt, ac omnia alia & singula facere & exercere, quae in praemissis necessaria fuerint, vel quomodolibet

oportuna. Et, si aliquem ex dictis suis executoribus ante praesentis testamenti, seu ultimae voluntatis, executionem plenariam qualitercumque super executione praemissorum de jure vel de facto impediri, vel impeditum esse contingat, vel forsan mori contigerit, extunc superstes vel superstites ex eisdem praemissa omnia & singula exequendi, disponendi, & ordinandi plenam & liberam habeant, seu habeat facultatem. Et hanc suam ultimam voluntatem esse asseruit, quam valere voluit jure testamenti. Quod si jure testamenti non valeat, seu valere non possit, saltem valeat jure codicillorum seu alias, prout melius valere poterit jure cujuslibet ultimae voluntatis, omnibusque aliis & singulis testamentis, per ipsum ante praesentis diei datam sub quacumque verborum formula factis seu habitis, tenore praesentium expresse revocatis; volens hoc praesens suum testamentum seu ultimam voluntatem valere, & obtinere roboris firmitatem, ac rogans eosdem suos executores praesentibus humilibus, quatenus *divinae remunerationis* intuitu hujusmodi executionis onus in se suscipere velint. Super quibus omnibus & *singulis idem Dominus* Johannes testator petiit, sibi fieri per me Notarium infrascriptum publicum instrumentum. Acta sunt haec Trajecti in domo habitationis testatoris praefati, sub anno, indictione, mense, die, hora, & pontificatu, quibus supra, praesentibus ibidem discretis viris Mathia de Helloc cive Trajectensi, & Simone filio Nicolaï laïco Trajectensis dioecesis, testibus ad praemissa vocatis specialiter & rogatis. Et ego Wilhelmus Winnepenning Clericus Trajectensis dioecesis, publicus Apostolica auctoritate Notarius, quia praemissis omnibus & singulis, dum sic, ut praemittitur, agerentur & fierent, una cum praenominatis testibus praesens interfui, eaque sic fieri vidi, & audivi; ideo hoc praesens publicum instrumentum propria manu mea scriptum exinde confeci, & in hanc publicam formam redegi, signo & nomine meis solitis & consuetis signavi rogatus & requisitus, in fidem & testimonium omnium & singulorum praemissorum,

Et ego Wilhelmus de Riebeec Clericus Trajectensis dioecesis, publicus Imperiali auctoritate Notarius, praemissis omnibus & singulis, dum sic, ut praemittitur, coram venerabilibus Dominis Decano & Capitulo Ecclesiae

Sancti

sancti Petri praefatis & per eosdem agerentur & fierent, una cum praenominatis testibus praesens interfui, eaque omnia & singula sic fieri vidi & audivi, ideo praesens publicum instrumentum per alium fideliter scriptum, me aliis legitime occupato, exinde confeci, & in hanc publicam formam redegi, signoque & subscriptone meis solitis & consuetis signavi, requisitus in testimonium veritatis.

XXXIX.

Anno 1416.

Alle den genen, die desen brieff sellen sien of horen lesen, doe ic verstaen *Henric Heuberch, Deken tsinte Peters Tutrecht*, dat ic in goeden trouwen geloeft hebbe, ende gelove mit desen brieve, waert sake dat Roeloff van Hantaert tot eniger tyd den pacht, die hy den eerberen Heren Deken ende Capittel ten Doem Tutrecht sculdich is van horen tienden tot Andels ende tot Hervelt, als twe ende vyftich ende enen halven ouden Vrancrixe scilde, vol ende all niet betaelt en hadde alle jaer voer sinte Remigius dach, daer die pacht in verschinen sal, ende syn borgen, die hy daer op geset heeft, gemaent zyn geweest in te comen leysten, so wes dat dan onbetaelt is van den twe ende vyftich ende enen halven ouden scilde voers. voer die Sinte Remigius dach, dat sal ic tot maningen der Heren voerg. of hoers gewaerden bode opleggen ende betalen vol ende al, sonder enich vertreck ofte wederseggen mit enigerhande saken. Ende dese losnisse sel dueren tien jaer lang, na inhoud der brieve en vorwaerden, die die Heren ende Roeloff voers. mit malcanderen overdragen hebben, alle argelist wtgeseit. In kennisse der waerheit heb ic desen brieff besegelt mit minen segele. Gegeven int jaer ons Heren dusent vier hondert ende sestien, op ter heiliger Apostelen dach Sunte Peters ende Sunte Pouwels.

XL.

Anno 1417.

Wy *Jacob van Lichtenberch, Proefst der kerken Sinte Peters te Utrecht*, maken cont allen luden, ende bekennen mit desen brieve, dat wy van alsulken twist ende sceel,

als onse voervader Her Roelof van Ysendegen, den God ghenadich zy, hadde mitten Deken ende Capittel der kerken Sinte Peters voerf. als van den goede te Dinxsteden, ghelegen in Drenthe, daer een segghen van ghebleven was aen Bisschop Florens van Wevelichoven salligher gedachten, die afflivich wart, eer hi zyn zegghen wtspak, gueteliken overdraghen zyn mit onsen Deken ende Capittel der kerken voerf. in dustanigher manieren: als dat wy onse leven lang rusteliken ende vredeliken hebben ende bezitten zullen dat goet te Dinxsteden, sonder enighe aensprake of moynisse van onsen Deken ende Capittel voerf. Ende des zellen wy onse leven lanc alle jaer op Sinte Peters dach ad Cathedram, of binnen viertien daghen daer na onbegrepen, gheven ende betalen onsen Deken ende Capittel voerf. wt den goede to Dinxsteden voerf. drie goede oude scilde, als die ghemeen Ecclesie boren sal van horen pacht in elker tyt der betalinghe. Behoudelic ons ende onser Proefstyen ende der kerken van Sinte Peter ende een yghelic syns rechts. In oerconde der waerheyt hebben wy desen brief doen bezeghelen mit onsen zeghel. Ghegheven int jaer ons Heren dusent vier hondert ende seventien, des daghes nae Sinte Margrietendach.

XLI.

Anno 1418. Wy *Aernt van den Tricht*, *by der genaden Goeds Proest der kerken tot Sinte Johanne Tutrecht*, maken condt ende kenlic allen luden, hoe dat die eerbair Deken ende Capittel der kerken van Sinte Johanne voirseit, die Heeren van Kathrinen Tutrecht, ende Willem van Winsen, Jacob Sloyer, ende Pieter van Valkendael, also alse die drie personen voirscreve van der landgenoten ende buere wegen in den Achtienhoeven dair toe gheset syn op te een syde, ende die eerbair de Abdisse ende ghemene Convent van Sinte Mariendale by Utrecht op te ander syde, by onsen wille consente ende goetdunken malek mit ander overdragen syn alsulke punten, voirwairden, ende verbande, als hier na bescreven staen. In den eersten, so hebben die Abdisse ende Convent voirseit den lantgenoten voirscr. overgegeven, alse dat sy hebben sellen een opvaert in

in des voirseiden Convents wyck van den Daell, gelegen in onsen gerechte van den Achtienhoeven in derdehalff viertel, die den Convent voirseit toebehoert, dair boven naest gelant syn die Heeren van Sinte Kathrinen voirseit, ende beneden die Heeren van Sinte Jan voirgen. Ende dese opvaert sell strecken van der hoell tot der nywer dwersweteringhe toe; ende hier voir so sellen die lantgenoten weder houden ende maken tot ewigen dagen buten dess Convents cost ende schade alle slusen, scutten, ende alle meen werk, dat der voirseider derdehalff viertel toebehoert te maken, off te ghelden. Ende die lantgenoten voirseit sellen desen opvaert houden, ende maken buten dess voirseiden Convents cost ende scade: ende mede so sellen sy die walle op beyden syden van der opvaert houden, ende maken, alse redelick ende moghelic iss. Ende die lantgenoten voirseit en zellen ghoen zoeden uten voirseiden lande slaen, ende die wech aen die dwersweteringe sell breet wesen anderhalve roede, ende die sloet bynnen sell wyt wesen achte voete. Ende dese opvaert ende walle zell onse Scoute van den Achtienhoeven voirseit mitten heemraders jaerlicx scouwen, ende die scouwe daghe hier off zellen wesen die eerste dach op ten Meye avont, ende die ander dach op Sinte Jacops avont inden somer dair naest comende. Ende so wie dat syn werck ter eerster scouwe niet gemaect en hadden, die verbuerde een placke, ende dan voert op die helfte meer, ende all voert nader ouder ghewoenten. alle dinck sonder argelist. Ende want sy dit aen beyden syden voir onss belyet ende overdragen hebben, endet op beyden syden vaste ende stade gehouden ende onverbroken blive, voir hem ende voir hoir nacomelingen op beyden syden, so hebben wy voir onss selven ende om bede wille van beyden partyen voirg. onsen zegel aen desen brieff ghedaan tenen oirconde. Deser brieve syn drie alleens sprekende, gegeven int jair onss Heeren dusent vier hondert ende achtien, op sinte Johans avont te mydde somer.

XLII.

In nomine Domini amen. Anno nativitatis ejusdem millesimo quadringentesimo vicesimo quinto, indictione ter-

Anno 1425.

tertia, die Lunae mensis Septembris decima, horis infrascriptis, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri, Domini Martini, Divina providentia Papae quinti, anno octavo, in loco Capitulari Ecclesiae Sancti Petri Trajectensis, Capitulo ad infrascripta indicto, ac Canonicis capitularibus ejusdem Ecclesiae in civitate Trajectensi praesentibus, per me Hermannum de Mera notarium infrascriptum, ipsius Capituli nuncium, ad hoc specialiter vocatis, coram venerabilibus viris Dominis *Petro de Mera Decano*, Arnoldo Gruter, Johanne Wael, magistro Petro de Aemsterdam, Nicolao Meynaerdi, Petro Franconis, Arnoldo de Tieghel, Johanne Spiker, & Johanne de Bruunsvelt, Canonicis capitularibus, & Capitulum ejusdem Ecclesiae Sancti Petri tunc repraesentantibus, a me notario infrascripto infra horas horologii septimam & octavam diei praedictae constituti honorabiles viri, Domini Johannes de Herkelo, alias dictus de Hasselt, & Wilhelmus Gerardi, Canonici dictae Ecclesiae, ex parte eorundem Dominorum Decani & Capituli ad tractandum cum deputatis Majoris, Sancti Salvatoris, Sancti Johannis, & Sanctae Mariae Trajectensium Ecclesiarum, quid propter excessus in die Mercurii proxime transacta post decantationem completorii infra & extra immunitatem dictae Ecclesiae Sancti Petri circa & contra personam Domini Gerardi de Damasco, Canonici Ecclesiae Sancti Petri, etiam in sacris constituti, ac contra libertatem Ecclesiasticam per nonnullos laycos de consilio civitatis Trajectensis commissos, facere deberent, specialiter deputati retulerunt in effectu, & dixerunt, per hujusmodi deputatos fore deliberatum, quod servari deberet concordia, inter Praelatos & Capitula dictarum Ecclesiarum Trajectensium alias conclusa. Et, hujusmodi relatione facta, ad statim copia instrumenti dictae concordiae ibidem exhibita, & per me lecta fuit. Sic quod extunc praefati Domini Decanus & Capitulum Ecclesiae Sancti Petri praedictae deliberaverunt super excessibus praedictis, de quibus nondum erant Capitulariter informati, testes recipere, mandantes desuper citari quatuor testes fide dignos. Qui sic citati, & per eorum sacramentum desuper receptum ad deponendum super praemissis veritatem constricti, sigillatim examinati fuerunt, & deposuerunt in effectu & in-

inter cetera: quod plures Layci, de quorum numero fuerunt Theodericus Grawert, Jacobus Voecht, Johannes Grawert, & Fredericus Huberti, die Mercurii, quinta praesentis mensis Septembris, post decantationem completorii praedicti, intraverunt curiam seu aream dicti Domini Johannis Spiker, sitam infra immunitatem Ecclesiae Sancti Petri praedictae, ad expellendum praefatum Dominum Gerardum extra eandem immunitatem & civitatem Trajectensem, prout hoc dicto Johanni Spiker per expressum dabant intelligere: dictique Layci ad statim dictum Dominum Geraerdum, in eadem curia seu area repertum, circumdederunt, asperis & atrocibus verbis per organum dicti Theoderici Grawert ipsum invadentes, & in tantum dictum Dominum Gheraerdum terruerunt, & angariaverunt, quod ipse ibidem quasi homo mortuus apparuit, denegantes eidem Domino Gheraerdo hoc petenti concedere paululum temporis, intra quod suum sibi posset assumere breviarium. Quin immo sic circumdatus Theodericus Grawert praedictus cum brachio ipsum Dominum Gheraerdum ad exeundum civitatem aliquantulum trudere videbatur: ita quod ipse Dominus Gheraerdus metu potentiae, & terribilis apparatus, ac gestorum dictorum Laycorum ipsum, ne eorum manus evaderet, circumdantium, & pro conservatione corporis sui coactus fuit exire; prout inter dictos Laycos comminatorie & aspere ipsum alloquentes exivit immunitatem & civitatem Trajectensem praedictas. Consequenter vero circa horam tertiarum & successive, quo usque sextae in eadem Ecclesia sancti Petri decantarentur, praefati Domini Decanus & Capitulum Ecclesiae Sancti Petri Trajectensis praenominatae hujusmodi Capitulum propter supra & infra scripta continuantes, depositionibus hujusmodi testium debite recensitis & ponderatis, ac desuper, prout melius poterant, deliberatione praehabita, non valentes praemissa conniventibus oculis in praejudicium libertatis Ecclesiae pertransire, animo prosequendi concordiam, de qua supra dicitur, vocatis ad hoc testibus infra scriptis, facere deliberarunt, prout in cedula infra scripta, quam de verbo ad verbum per me legi fecerunt, continetur. Tenor vero dictae cedulae sequitur, & est talis: „ Nos Decanus „ & Capitulum Ecclesiae Sancti Petri Trajectensis, certi-

„ tificari per fide dignas personas desuper examinatas de
„ excessibus, commissis infra & extra immunitatem no-
„ stram circa personam Domini Gheraerdi de Masch
„ Concanonici nostri, animo melius deliberandi suspen-
„ dimus organa nostra in dicta Ecclesia a divinis cum
„ protestatione, quod illa readsumere volumus & inten-
„ dimus, cum id nobis pro meliori videbitur expedire.
Ex hujusmodi cedula per me lecta iidem Domini Deca-
nus & Capitulum, audientes adhuc sextas in eadem Ec-
clesia Sancti Petri decantari, per eorum Decanum de eo-
rum jussu ad chorum dictae Ecclesiae Sancti Petri acce-
dentes, juxta protestationem & tenorem dictae cedulae,
mediante positione manus ad librum, fecit signum suspen-
sionis hujusmodi, ita quod propterea Dominus Arnoldus
Zass, in conclusione hujusmodi sextae existens, ultra non
cantavit. Super quibus omnibus & singulis dicti Domini,
Decanus & Capitulum Ecclesiae Sancti Petri saepe dictae,
petierunt a me Notario publico infra scripto unum vel
plura publicum vel publica instrumentum, seu instrumen-
ta. Acta sunt haec locis, die, hora, & pontificatu, qui-
bus supra, praesentibus ad hujusmodi cedulae lectionem
& ad alia extunc immediate sequentia Magistro Herman-
no de Oemeren Presbytero animarum ejusdem Ecclesiae
Sancti Petri, & Nicolao Johannis Clerico Trajectensi,
testibus vocatis specialiter & rogatis.

Et ego Hermannus de Mera, Clericus Trajectensis
dioecesis, publicus Imperiali auctoritate Notarius, quia
praemissis omnibus & singulis, dum sic agerentur & fie-
rent, praesens interfui, dictosque testes modo & forma
praescriptis vocavi, ac omnia alia & singula fieri vidi &
audivi; ideo hoc praesens publicum instrumentum exin-
de confectum, ac manu mea propria scriptum & subscri-
ptum, in hanc publicam formam redegi, signoque & no-
mine meis solitis & consuetis signavi, in fidem & testi-
monium omnium & singulorum praemissorum rogatus &
requisitus.

XLIII.

Anno 1434. Wy *Dirck van Wassenaer*, *Prothonotaris des Heiligen stoils van Romen*, *Archidiaken in den Doem*, en *Proist tsint*

Jans

Sant kerken Tutrecht, doen kond allen luden, dat wy ge-
ien ende overgelesen hebben goide openen bezegelde brie-
ve, gans ende gave, ongerazeert, ongecancelleert, beze-
gelt mit waiachtige segele, als dat wail geleeck in den aen-
schyn, ende wy dat beste bekennen mochten, sprekende
van woirde te woirde aldus. Aelbrecht by Goids gena-
den Palsgrave up ten Ryn, Hertoge in Beyeren, Greve
van Henegouwe, van Hollant, van Zelant, en Heer van
Vrieslant doen kond allen luden, dat wy gegeven hebben
ende geven mit desen brieve de Stat van Amersfoirt, dat
sy ende alle hoir burgers sullen vaeren mit all hoeren goi-
den voir all onsen tollen om den honderſten penninc onss
dair off te geven: behoudelic zo wes bier men binnen
Amersfoirt brouwet, en in onsen lande coemt, daer sul-
len sy ons off geven, off dien wyt bevelen, als van hoe-
ren broute, dat is van twaeloff tranel vate vol biers, dat
sestendeel van enen goiden, ouden Vrankrykſen scilt, off
sulc payment, als dair guet voir is. Ende hier mede sul-
len hoir burgers veilich vaeren ende keren over all in on-
sen landen, mit hoeren goide te copen ende te vercopen,
te water ende te lande, sonder anders enich ofbreek off
ander verbot op hen off op hoeren goide te legen, ten
wair dat sy yet mit rechte in onsen lande verbueren; dat
sullen sy gelden, ende dair sullen wy hem een onvertoge
gastrecht off doen, alsi alst recht gelegen is, dairt ge-
sciet. Ende wairt datter een oirloge worde tusschen den
Gestichte van Utrecht ende ons, ende de Stat van Amers-
foirt des Gestichts hulpers worden, so en souden sy noch
hoir goit nyet geveilicht wesen in onsen lande dat oirloge
wt, mer als dat oirloge gedaen is ende gesuent, so sell
dese brieff ende voirwerde in all hoire machte bliven. En-
de alle dese voirs. punten geloven wy te houden ende te
doen houden voir ons ende onse naecomelingen der Stat
van Amersfoirt ende all hoeren burgeren, die nu syn, off
namails wesen sullen, duerende tot ewigen dagen. In
kennisse der wairheit so hebben wy desen brieff bezegelt
mit onsen segell. Ende om die meerre vestenisse wille,
so heeft onse lieve geminde soen Willem van Beyeren,
van Henegouwe, van Hollant, ende Greve van Oestervant
desen brieff mede bezegelt. Ende wy Willem van Beye-
ren, van Henegouwe, van Hollant, by der genaden Goits
Gre-

Greve van Oistervant hebben in getuychenisse ende kennisse alle dese voirwerden desen brieff mede bezegelt mit onsen segele. Gegeven in den Hage op ten lesten dach in Junio, int jair onss Heren M. CCC. achtendetnegentich.
Aelbrecht by Gods genade Palsgreve op ten Ryn, Hertoge in Beyeren, Greve van Henegouwe, van Hollant, van Zelant, ende Heer van Vrieslant, doen cond allen luden, dat wy by tyden ons liefs brueders Hertoge Willems van Beyeren, Greve ende Heere onser landen voirs. dien God genedich moet wesen, als Ruwairt synre ende onsen landen voirs. gegeven hadden de Stat van Amersfoirt ende hoeren burgeren sulke brieve, privilegien, vriheiden, ende hantvesten, als hier na bescreven staen. Aelbrecht by Goids genaden Palsgreve op ten Ryn, Hertoge in Beyeren, Ruwairt van Henegouwe, van Hollant, van Zelant, ende van Vrieslant, doen kond allen luden, dat wy gegeven hebben, ende geven mit desen brieve, voir ons ende onse nacomelingen die Stat van Amersfoirt tot enen eweliken erfpachte alsulke biertollen, als sy onss schuldich syn te geven, alse van twaloff tranel vate biers, dat binnen Amersfoirt gebrouwen wert, so wes des in onsen lande coemt, dat sestendeel van enen ouden Vrankryksen schilt. Ende voir dese biertollen sullen sy ons ende onsen nacomelingen geven jairlix hondert goide Vrankrykse scilde off payment, dat dair guet voir is, in elker tyt der betalinge onss te betalen binnen Amersfoirt, off dien wyt bevelen, jairlix op Sunte Bertelmeus dach, of viertien dagen dair na onbegrepen: ten wair datter een oirloge worde tusschen den Gestichte van Utrecht ende ons, ende de Stat van Amersfoirt des Gestichts helpers worden, also lang als dat oirlogen duerde, so en soude sy ons genen pacht geven. In oirconde desen brieve bezegelt mit onsen segele. Gegeven in den Hage op ten iersten dach van Augusto, int jair onss Heren MCCC. acht ende tachtich. Ende om die meerre vestenisse wille, so heeft onse lieve Soen Willem van Beyeren, van Henegouwe, van Hollant, ende Greve van Oistervant, desen brieff mede besegelt. Ende wy Willem van Beyeren, van Henegouwe, van Hollant, by der genaden Goids Greve van Oistervant, hebben in getuge ende gedenckenisse alle dese voirs. voirwerden desen brieff mede bezegelt mit onsen segele. Gegeve

geve in den Hage, op ten iersten dach in Augusto, int jair ons Heren M. ccc. acht ende tachtich. Item noch enen brief, sprekende als hier na gescreven staet. Aelbrecht by Goits genaden Palensgreve op ten Ryn, Hertoge in Beyeren, Ruwairt van Henegouwe, van Hollant, van Zelant, ende van Vrieslant, doen kond allen luden, dat die Stat van Amersfoirt mit ons overdragen is, dat hoir burgers varen sullen mit hoeren goide voir onsen tollen, ende onse tolnaeren dair off te geven, gelyc dat die Burgers van Utrecht van hoeren goiden geven nu in deser tyt, ende bevelen onse tolnaeren, die nu syn, off namails wesen sullen, dat sy hem met dustanigen tollen gelde laten genuegen. Dit sall dienen tot ewigen dagen. In oirconde 's briefs bezegelt mit onsen zegell. Gegeven in den Hage op ten iersten dach in Augusto, int jair ons Heren Mccc. acht ende tachtich, welke brieve, privilegien, vryheiden ende hantvesten voirs. als Heer onser landen wy gevestigen ende geconfirmeert hebben, vestigen ende confirmieren mit, desen brieve der Stat ende Burgeren van Amersfoirt voirs. ende geloven voir ons ende onse nacomelingen der selven Stat ende hoeren burgeren ende nacomelingen te doen, ende te doen houden in alle manieren, alse de voirs. brieve inhouden ende begrepen hebben, tot ewigen dage toe. In oirconde desen brieve bezegelt mit onsen segell. Gegeven in den Hage op ten derden dach in Julio, in 't jair ons Heren Mccc. acht ende tnegentich. Willem van Beyeren, van Henegouwe, van Hollant, by der genaden Goits Greve van Oistervant, doen kond allen luden, dat wy geconfirmeert hebben mit desen brieve der Stede van Amersfoirt sulke hantvesten ende brieve, als hem onse lieve genedige Heere ende Vader bezegelt gegeven heeft, ende onse tegenwoirdige brieve doirgesteken is, ende gelovende voir ons ende onse nacomelingen den goiden luden van Amersfoirt ende hoeren nacomelingen vast ende stede te houden tot ewigen dagen myt desen brieve, bezegelt mit onsen segele. Gegeven in den Hage op ten vyften dach van Julio, in 't jair ons Heeren Mccc. acht ende tnegentich. Ende want wy Dirck van Wassenaer voirg. dese voirs. brieve overgesien ende gelesen hebben, bezegelt myt waeraftigen segelen

tween sloten; daer die Proest den enen sloetel of hebben sal, en den anderen sloetel wy Deken ende Capittel voers. of die gene, die wy dat bevelen sullen. Ende die officiael ende Deken in der tyt sellen elx ons Proest, Deken, ende Capittel voers, horen eet daer op doen, dat sy dese jurisdictie voerscr. dese vier jaer truwelic bewaren sullen, ende ons Proest, Deken, ende Capittel voers. of die wy samentlic daer toe setten sullen, daer of goede volcomen rekeninge ende bewijs doen, des jaers twee werven, alse Cantate en Remigii, van allen gelde ende goede, dat sy daer of geboert hadden: ende dat terstont op te leggen ende te voldoen, datter of gecomen is, ons Proist, Deken, en Capittel voerscr. dat wy samentlike deilen sullen half ende half, behoudeliken ofter enigen onraet ofte cost opgegaen ofte omgedaen ware, dat sal mèn daer eerst of nemen, ende wes dan daer blyft, dat sal men deilen in manieren voerscr. Ende dese officiael ende Deken en sellen geen grote excessen corrigieren, buten consent ende weten des Proests, Dekens, ende Capittels voers. ofte den ghenen, die wy dat samentlike bevelen sullen dese voers, vier jaeren duerende. Ende als dese voerscr. vier jaer omgecomen syn, so en sal die Proest deser voerseider Proestyen syn leven lang voertmeer niet onderwynden, heymelic noch openbaer in geenrewys. Ende dan so sullen wy Deken ende Capittel voerg. dese voers. Proestye mit allen horen toebehoren, jurisdictien, ende andere goeden, ende renten, als voer int begin des briefs begrepen syn, vrilic alleen hebben, ende gebruken tot onser nutschap, ende te regieren, te officieren, Officialen ende Dekenen alleen te setten, als ons genueget, sonder enich bewys den Proest daer van te doen syn leven lanck; ende dat zegel ad causas sullen wy vry alleen hebben in onsen handen, onsen vryen wille mede te doen, sonder enige aensprake ofte toeseggens des Proests voers. ofte yemants van synre wegen, behoudelic des, dat die Proest voers. syn heerlike lenen verleyen sall, ende Kerken ende beneficien geven sal, als voerscr. staet. Ende dan soe sullen wy Deken ende Capittel voers. hier voer jaerlix wtreyken ende betalen, vryts gelts op onsen cost ende scade, twe hondert goede gouden overlantsche Rynsche gulden, geslegen voer

da-

datum des briefs, of payement hoirre weerden in aller tyt der betalinge: te betalen tot dien selven drien terminen, in alre manieren, als voerscr. staet: ten waer tzake, datter een gemeen presenten oirloge quaem in den lande, alse tusschen den Hertoge van Ghelre mit sinen lande ende luden aen die een side, ende den Gestichte van Utrecht aen die ander zide: ofte den Biscop van Munsteren ende dat Gestichte van Utrecht; ofte den Greve van Hollant ende dat Gestichte van Utrecht, so dat men der Proestyen goede om des oirloges kenliken niet gebruken en mochte, soe soud men die pensye voers. dat oirloge duerende, ende niet langer, redeliken na gelegentheit der saken verminren tot goetdunken eens, die die Proest voers. ende eens, die wy Deken ende Capittel voerg. daer toe vuegen sullen; ende onsen Here van Utrecht tot enen overman, also verre als die twe seggers niet eens en waren. Wes hem redeliken hier in dunct wesen, daer sullen wy aen beiden siden samentlic in te vreden wesen. Maer teinden desen vier jaren, als die Proest voers. syn hant alinge ende all of trecken sall van der jurisdictien voers. ende wy ons alleen der jurisdictien onderwynden sullen, ende den Proest geven voer syn pensye twe hondert Rynsche gulden, als voerscr. is, al waer tzake dat wy van der jurisdictien niet en boerden, noch en kregen, so en sullen wy nochtans den Proest voerscr. niet afslaen nog corten van der pensyen voerscr. ruerende van der jurisdictien wegen. Voert syn vorwairde, waert tzake, dat die Proest eniger tyt afllvich worde, voer enige termine der betalinge voers. soe sullen wy Deken ende Capittel voerg. des Proests testamentoers wtreicken ende betalen also veel renten na den beloep der tyd, die hy beleeft hadde, ende niet meer. Mer waert tsake, dat die Proest voers. der kerken van Sente Peters voers. dan ter tyd van testament van hem beset of anders enige scout sculdich waer, dat mogen wy inhouden ende verhalen aen den renten, die wy hem sculdich gebleven waren. Voert so sullen wy Deken ende Capittel voerg. onbelast wesen van allen lyfrenten ende erfrenten, die die Proest van der Proestyen wegen tot desen dage toe sculdich wesen mach: ende des sal die Proest weder hebben ende bueren alle restant van der Proestyen goede voer-

scr. wtgeseit van der geesteliker jurisdictien, dat sal men deilen als voerscr. is. Ende wy Deken ende Capittel voers. sellen voertmeer alle alsulke dienst en alle lyfrenten ende erfrenten, die die Proest jaerlix van synre Proestyen wegen sculdich is, wtreiken ende betalen buten scade ende cost des Proists voers. also lange, als hy leeft. Voert synt vorwarde, waert tsake dat die Proest voers. tot eniger tyt permutierde, resignierde, ofte weerloes werde der Proestyen voerscr. so souden wy claerliken vry ende quyt wesen aen beiden siden van der overdrachte ende ghescheit voerscr. behoudeliken altoes die incorporatie van den Proestyen goeden voerscr. in hairre weerden ende volcomenre machten te bliven. Voert so sal ons die Proest voerscr. tot onser vermaninge enen anderen brief geven, bezegelt mit sinen segel, ons te vestigen ende te machtigen in der Proestyen, ende in allen horen herelicheden, jurisdictien, renten, ende goeden; ende des nummermeer te wederroepen, noch daer tiegen te doen, of yemant anders van synre wegen syn leven lanc, alsoverre als wy den Proest voerscr. jaerlix voldeden van synre pensyen voers. Ende want wy alle dese voerscr. punten ende vorwaerden eendrachtelic ende mit ripen rade mitten eerbaeren Heren Jacob van Lichtenberch Proest voerg. aengegaen ende overgecomen syn, als voerscr. staet: soe geloven wy in goeden truwen ende rechte sekerheit, alle dese voers. punten ende vorwarden, ende een ygelic bysonder, vaste, stede, ende onverbreckelic te houden, ende wael te voldoen den Proest voerscr. syn leven lanck. Ende waert tsake, dat wy in alle of enich der punten voerscr. gebreckelic worden, ende oec volcomelik niet en hielden, als voerscr. staet, dat God verhueden moet, so wes cost ende scade die Proist voerscr. daer of hadde ende lede, dat sullen wy hem oprichten ende betalen, sonder enich wederseggen van ons, ende hem des te geloven mit sinen ede. Ende hier voer hebben *Meyster Wouter Grawaert Deken tot Oudemunster*, Herman Vos, Canonic ten Doem, Johan Weert, Canonic tot Oudemunster, Claes Cloetinc Canonic tsente Johans t' Utrecht geloeft, ende geloven voer ons, ende voer onsen erfgenamen ende testamentoren mit gesamender hant, elx voer al ende ongescheiden, by onser truwen ende sekerheit, waert

tsake

tsake, dat die Deken ende Capittel der kerken van Sente Peters voers. in allen of in enich der punten, in desen selven brieff gescreven ende begrepen, gebrekelic worden, ende die vol ende all niet en hielden, noch en voldeden, dat wy dan terstont tot maninge des eerbaeren Heren Jocob van Lichtenberch, Proist der kerken van Sente Peters voers. ofte syns gewaerdes bode, ofte syns besegelde maenbrieven, in comen sullen binnen der stat van Utrecht in een eersame herberge, daer hy ofte syn gewaerde boden ons in wisen, ofte doen wisen, aldaar te leggen ende te leysten, ende rechte maeltiden te houden, na goeder luden sede, ons selven te winnen ende te quiten aen den weert, ende wt der voers. herbergen niet te scheyden noch leystens op te houden in gheenrewys, wy en hebben eerst den Proest voerg. dat volkomelic verricht ende voldaen, mit alle alsulken cost ende scade, als die Proest voerg. daar by geleden ende om gedaen hadde, ende hem ofte syns gewaerde bode des te geloven mit horen ede. Voert so hebben wy borgen voerg. vorder geloeft ende geloven in alre geloeften, als voerscr. staet, alse waer dat sake, dat enich van ons vieren voerg. tot eniger tyt aflivich worde, so sullen wy voerg. die dan in levende live syn, binnen sess weken enen also goeden man in derselver geloften weder setten in des doden stede, also dicke als dat geschiede, ofte wy voerg. die dan in levende live syn, sullen terstont tot vermaninge des Proests voerscr. ofte syns gewaerden bode ofte synre brieven daer voer in comen binnen der Stat van Utrecht in een eersame herberge, daer hy ofte syn gewaerde boden ons in wysen, of doen wysen, ende aldaer te leggen ende te leysten in allen manieren ende geloeften, als voerscr. staet, ter tyt toe ende also lange, dat wy enen also goeden man, dair den Proest voerscr. aen genuecht, weder geset hebben in des doden ende ofgegangen stat. Ende alle dese voers. geloeften, ende een ygelic bysonder, en sellen wy borgen voerg. noch onse erfnamen ofte testamentoren ons niet weren, noch doen weren mit enigen rechte, geestelike ofte weerlike, ofte mit gheenrehande anderen zaken, in wat manieren dat men dat versieren ofte doen mach, alle argelist wtgeseit. In oirkonde des briefs soe hebben wy Deken ende Capittel voerg. de-

sen brief besegelt mit onser kerken grote segel over ons selven. Ende want wy Meyster Wouter Grawaert Deken, Herman Vos, Jan Weert, ende Claes Cloetinc Canoniken tot Utrecht voers. alle dese voers. geloeften, punten ende vorwaerden geloeft hebben voer ons ende voer onse erfnamen ende testamentoren vaste, stade, ende onverbreekelic te houden, ende te voldoen in manieren, als voerscr. is; so hebben wy des tot enen oirkonde onse segelen wthangende mede aen desen brief gedaen. Geg. int 't jaer ons Heren dusent vier hondert sessendertig, opten heiligen Cruusdach exaltatio.

XLV.

Anno 1436. Wy *Jacob van Lichtenberch, Proest tSinte Peters t'Utrecht*, doen condt alle luden, want wy in tiden voerleden twist ende schele gehadt hebben mitten eerberen Deken ende Capittel van Sente Peters voerscr. alse van hoirre administratien hem jaerlix te geven ende uyt *te reyken*, na recht ende gewoente des Capittels voerscr. Soe hebben wy mit ripen rade, mit voerdachten sinnen, ende mit onsen vryen wille een minlic gescheit, overdrachte, ende vaste vorwaerden aengegaen mitten Deken ende Capittel voerscr. in manieren ende na wtwysinge des selven briefs, als hier na bescreven staet. In den eersten soe sellen die Heren Deken ende Capittel voerg. vrylic hebben ende gebruken onse leven lang sonder enich wederseggen onse Proestye voerscr. mitten provende, die in voertiden daer aen incorporeert is, leengoeden, eygen en kormisluden, ende alle dat van der eygenscap ende kormeyscap comen sal, jurisdictien geestelic en weerlic, erfpachten, tynsen, tienden, andere pachten ende renten, handwissel, nacoep, ende voert alle opcominge ende aenvallinge, hoe ende in wat manieren die genoemt moegen wesen, ende alle datter Proestye voers. toebehoert, ende aencomen mach: wtgenomen alle heerlike leengoede, die sal men aen ons versueken, ende die sullen wy verlyen, ende die heergewaden, die daer of comen, alleen hebben ende behouden, ende anders niet. Ende alle kerken ende beneficien, die onder der Proestyen collatie syn, die sullen wy oec alleen geven,

geven, als hier toe gewoentliken is geweest. Mer dat van den proclamatien, institutien, absentien, ende officiatien coemt, ofte comen sal, dat sullen die Deken ende Capittel voerscr. opbueren ende hebben mit sulken vorwaerde, dat wy Proest, Deken, ende Capittel voerg. die vier eerste jaer naest comende na datum des briefs, ende niet langer, tsamen half ende half gelyc deilen sellen alinge ende al, dat van der geesteliker jurisdictien comen sal, soe van afterstal, ende dat binnen desen eersten vier jaren verschinen sal, het sy van officiatien, proclamatien, institutien, van heymeliken truwen, absolutien van excessen, ende hoirre correctien, ende alle andere zaken, geestelike ende weerliken luden, in wat manieren dat men die noemen mach, geschiet syn ofte geschien moegen, die der jurisdictie aenroerende syn. Ende hier sellen wy Proest, Deken, ende Capittel voerg. mallikanderen truwelic bystandich ende behulpelic in wesen mit rade ende mit dade, dese jurisdictie in allen horen ouden reke ende goeden regiment te brengen na allen onsen vermoegen; ende den cost, die men daarom doet, ofte doen sal, die sel men nemen van der jurisdictien goeden: ende wat dan daer overblyft, dat sellen wy Proest, Deken, ende Capittel voerg. gelyc deylen, half ende half, duerende dese vier jaer voerscr. ende niet langer. Ende hier toe sullen ons die Deken ende Capittel voers. wtreyken ende betalen dese vier jaer vrys gelts elx jaers hondert ende vyfendetseventich goede gouden overlantsche Korvorster Rynsche gulden, gessegen voer datum des briefs, of payement hoirre weerden in der tyt der betalinge. Te betalen dat een derdendeel van den gelde voerscr. op ten Heyligen Corsdach nu naest comende, dat ander derdendeel op ten Meydach daer naest volgende, ende dat leste derdendeel op Sinte Lambrechts dach daer naest comende, of binnen viertiendage na elken termyn onbegrepen. Mede synt vorwarden, dat wy Proest voerg. enen officiael setten sellen van den personen der kerke voerscr. Ende die Deken ende Capittel voerg. sellen wederomme enen Deken setten in Velue duerende dese vier jaer voerscr. dese jurisdictie te regieren. Ende wy Proest, Deken, ende Capittel sullen enen zegel doen greven ad causas, daer sal opstaen gescre-

ven mit onse wapen: *Sigillum ad causas Jacobi de Lichtenberch, Praepositi Ecclesiae Sancti Petri Trajectensis*, welc zegel men leggen sal in een kist mit tween sloten, daer wy ênen sloetel of hebben sellen, ende den anderen sloetel die Deken ende Capittel voers. ofte die gene, die sy des bevelen sellen. Ende die Officiael ende Deken in der tyt sellen elx ons Proest, ende den Deken ende Capittel voerscr. horen eet daar op doen, dat sy die jurisdictie voers. dese vier jaer truwelic verwaren sullen, ende ons ende den Deken ende Capittel voerg. of die wy samentlic daer toe setten sellen, daer of goede volcomen rekeninge ende bewys doen des jaers twe werven, alse Cantate ende Remigii, van allen gelde ende goede, dat sy daer of geboert hadden, ende dat terstont op te leggen, ende te voldoen, datter ofgecomen is tot behoef ons Proests, ende des Dekens, ende Capittels voers. dat wy samentlic gelyc deylen sullen, half ende half, behoudelic des, of daer enigen onraet ofte cost opgegaen, ofte omgedaen waer, die salmen daer eerst ofnemen. Ende wes daer dan blyft, dat salmen deylen in manieren voerscr. Ende dese Officiael ende Deken en sellen geen grote excessen corrigieren buten consent ende weten ons Proests, ende des Dekens ende Capittels voerscr. of den genen, die wy dat samentlic bevelen sellen dese voerscr. vier jaer duerende. Ende als dese voers. vier jaer omgecomen syn, so en sullen wy Proest voerg. ons des voers. Proestyen onse leven lang voert meer niet onderwynden, heymelic noch openbaer in geenrewys. Ende dan so sullen die Deken ende Capittel voerg. dese onse Proestye mit allen horen toebehoren, jurisdictien ende andere goede ende renten, als voer int begin des briefs begrepen syn, vrylic alleen hebben en gebruken tot hoere nutscap, ende te regieren, te officieren; officialen ende Dekenen alleen te setten, ende tontsetten, als hem dat genueget, sonder enich bewys ons daer of te doen, duerende onse leven lang, ende dat segel ad causas vry alleen hebben in horen handen, horen vryen wille mede te doen, sonder enich aensprake ofte toeseggens van ons Proest voerscr. ofte yemant anders van onser wegen: behoudelic des, dat wy onse heerlike leenen verleyen sellen, ende kerken ende beneficien geven, als voerscr. staet.

Ende

Ende dan soe sellen ons die Deken ende Capittel voerg. hier voer jaerlix wtreiken ende betalen vrys gelts, op horen cost ende scade, twe hondert goeden gouden overlantsche Rynsche gulden, geslegen voer datum des briefs, of payement hoirre weerden in elker tyt der betalinge: te betalen tot dien selven drien terminen, in alre manieren, als voerscr. staet. Ten waert sake, datter een gemeen presenten oirloge quaem in den lande, alse tusschen den Hertoge van Gelre mit sinen lande ende luden aen die een side, ende den Gestichte van Utrecht aen die ander zide: ofte den Greve van Holland ende den Gestichte voers. ofte den Bisschop van Munster ende den Gestichte van Utrecht voerscr. also dat die Deken ende Capittel voerscr. der Proestyen goedelic kenlic, om des oirloges wille, niet gebruken en mochte, soe soude men die pensye voers. dat oirloge duerende, ende niet langer, redeliken na ghelegentheit der zaken verminren tot goetdunken eens, die wy Proest voerscr. ende eens, die die Deken ende Capittel voerg. daer toe vuegen sullen, ende onsen Here van Utrecht tot enen overman, also verre als die twe seggers niet eens en waren. Ende wes hem redeliken hier in dunct wesen, daer sellen wy van beiden siden dan samentlic in te vreden wesen. Mer teinden deser vier jaren, als wy onse hant alinge ende al of trecken sellen van der jurisdictie voerscr. ende die Deken ende Capittel alleen der jurisdictien onderwynden sellen, ende ons geven voer onsen pensie twehondert Rynsche gulden, als voerscr. is, alwaert tsake, dat die Deken ende Capittel van der jurisdictie niet en boerden noch en cregen, so en sullen die Deken ende Capittel nochtans ons niet afslaen of corten van der pensyen voerscr. ruerende van der jurisdictien wegen. Voert synt vorwaerden, waert zake, dat wy tot eniger tyt aflivich worden voer enige termine der betalinge voerscr. soe sellen die Deken ende Capittel voerg. onsen testamentoers wtreiken ende betalen alsoe veel renten, na den beloep der tyt, die wy beleeft hadden, ende niet meer. Mer waert tzake, dat wy der kerken van Sente Peters voerscr. dan ter tyt yet sculdich waren van testament hem beset, ofte anders enige scout, dat mogen sy inhouden ende verhalen aen den renten, die sy ons sculdich gebleven waren. Voert soe sellen die Deken

ken ende Capittel voerscr. onbelast syn van allen lyfrenten ende erfrenten, die wy van der Proestyen wegen sculdich syn, ofte wesen moegen, tot desen dage toe. Ende dat sellen wy weder hebben ende bueren alle restant van der Proestyen goede voerscr. wtgeseit van der geestelikerjurisdictien, dat sal men deilen als voerscr. is, ende die Deken ende Capittel sellen nu voertaen al alsulke dienst ende alle lyfrenten ende erfrenten, die wy Proest jaerlix van onser Proestyen wegen sculdich syn, wtreiken ende betalen buten onsen scade ende cost, also lange, als wy leven. Voert synt vorwaerde, waert tzake, dat wy Proest voers. tot eniger tyt permutierde, resignierde, ofte anders weerloes werde der Proestyen voerscr. so souden wy claerliken vry ende qwyt wesen aen beiden siden van der overdracht ende gescheit voerscr. behoudeliken altoes die incorporatie van der Proestyen goede voerscr. in hoire weerden ende volcomenre macht te bliven. Voert so sellen wy Proest voers. tot vermaninge des Dekens ende Capittels enen anderen brief geven, besegelt mit onsen segel, *hem te vestigen* ende te machtigen in der Proestyen ende in allen horen herelicheden, jurisdictien, renten ende goeden, ende des nimmermeer te wederroepen, noch daer tiegen te doen, ofte yemand anders van onser wegen onse leven lang, also verre als die Deken ende Capittel voerscr. ons jaerlix voldeden van onser pensyen voers. Ende want wy alle dese voerscreven punten ende vorwaerden eendrachteliken ende mit ripen rade mitten eerbaeren Heeren Deken ende Capittel voerg. aengegaen ende overcomen syn, als voerscr. staet; soe geloven wy in goeden truwen ende rechte sekerheit, alle dese voers. punten ende vorwarden, ende een ygelic bysonder, vaste, stede, ende onverbrekelic te houden. Ende waert tzake, dat wy in alle ofte enich der punten voers. gebreckelic worden, ende oick volcomelic niet en hielden, als voerscr. staet, dat God verhuedet moet, soe wes cost ende scade die Deken ende Capittel voerscr. daer of hadden ende leden, dat sullen wy hem oprechten ende betalen, sonder enich wederseggen van ons, ende hem des te geloven mit horen ede, die Deken mit tween Heeren Capitularen van hoirre alre wegen doen sal. Ende hier voer hebben wy *Dirc van Wassenaer*, Proest

steke-

tsente Johans, *Gheryt Vrenck*, *Deken tsente Johans*, Folkier van Lichtenberch, Canonic tsente Marien, ende Heintic die Rover van Winsen, Canonic ten Doem Tutrecht, ende Proist van Ruermonde geloeft, ende geloven voer ons, ende voer onsen erfnamen ende testamentoren mit gesamender hant, elx voer all ende ongescheiden, by onsen truwen ende sekerheit, waert tsake, dat die Proest van Sente Peters kerk voerscr. in allen of in enich der punten, in desen selven brief gescreven ende begrepen, gebrekelic worde, ende die vol ende al niet en hielde noch en voldede, dat wy dan terstont tot maninge der eerbaerre Heren Deken ende Capittel der kerken van sente Peters voers. ofte hoir gewaerden boden, ofte hoir besegelder maenbrieven, incomen sullen binnen der stat van Utrecht in een eersame herberge, daer sy ofte hoir gewaerde bode ons in wisen, of doen wisen, aldaer te leggen ende te leysten, ende rechte maeltiden te houden, na goeder luden sede ons selven te winnen ende te quyten aen den weert, ende wt der voersseider herbergen niet te scheiden, noch leistens op te houden in geenrewys, wy en hebben eerst den Deken ende Capittel voerg. dat volcomelic verricht ende voldaen, mit al alsulken cost ende scade, als die Deken ende Capittel voerg. daer by geleden, ende om gedaen hadden, ende hem ofte hoir gewaerde boden des te geloven mit horen ede. Voert so hebben wy borgen voers. vorder geloeft ende geloeven in alre geloeften, als voerscr. staet, al waer dat sake, dat enich van onsen vieren voerg. tot eniger tyt aflivich worde, so sullen wy voerg. die dan in levende live syn, binnen sess weken enen also goeden man in der selver geloeften weder setten in des doden stede, also dicke als dat geschiede, ofte wy voerg. die dan in levende live syn, sullen terstont tot vermaninge des Dekens ende Capittel voerscr. ofte haer gewaerde boden, ofte hoirre brieven daer voer incomen binnen der Stat van Utrecht in een eersame herberge, daer sy ofte hoir gewaerde boden ons in wisen, of doen wisen, ende aldaer te leggen ende te leysten in aller manieren, ende geloeften, als voerscr. staet, ter tyt toe ende also lange, dat wy enen alsoe goeden man daer den Deken ende Capittel voers. aen genueget, weder geset hebben in des doden ende afgegangen stat. Ende alle dese voers. geloeften

ten, ende een ygelic byfonder, en fellen wy borgen voerg. noch onse erfnamen ofte testamentoren ons niet weren, noch doen weren mit enigen rechten, geestelike ofte weerlike, ofte mit gheenrehande anderen zaken, in wat manieren dat men dat versieren ofte doen mach, alle argelist wtgeseit. In oirkonde des briefs soe hebben wy Proest voerg. desen brief besegelt mit onsen segel. Ende want wy Dirc van Wassenaer Proest, Heinric Vrenck Deken, Folkier van Lichtenberch, Canonic tsente Marien, ende Heinric die Rover van Winsen, Canonic ten Doem Tutrecht, ende Proest tot Ruermonde voerg. alle desse voers. geloeften, punten ende vorwaerden geloeft hebben voer ons ende voer onsen erfnamen ende testamentoren vaste, stade, ende onverbrekelic te houden ende te voldoen in manieren, als voerscr. staet, soe hebben wy des tot enen oirkonde onse segelen wthangende mede aen desen brief gedaen. Gegeven int jaer ons Heren dusent vier hondert sess ende dertich op ten heyligen Cruusdach exaltatio.

XLVI.

Anno 1436. Wy *Jacob van Lichtenberch*, *Proist der Kercken van Sente Peters Tutrecht*, doen condt ende kenlic allen luden, want een gescheyt gegaen is tusschen ons ende die eerberen Heren Deken ende Capittel der Kerken van Sente Peters voers. na inhoud der brieve, daer van opgemaect, ende op huden datum des briefs gegeven, daerom hebben wy voer ons, onse erfnamen, testamentoren ende nacomelingen quyt gescouden, ende schelden quyt die Heren Deken ende Capittel voerscr. van allen saken, schade, onkost, ende toeseggen, dat wy op te voerscr. Heren gehadt hebben, ofte hebben moegen tot desen dage toe, ruerende van onser Proestyen der Kerken voers. Ende lyen ende kennen, dat die Heren voerscr. ons daer van wael vernuecht ende voldaen hebben. Ende loven voer ons, onsen testamentoren ende erfnamen den voers. Heren nummermeer hynder, moynisse ofte aenspraek daer van te doen, ofte doen doen by yemant anders van onser wegen. Ende mede bekennen wy ende believen mit desen on-

nsen brieve, dat alsulke hout ende busschc, als gelegen
yn in den kerspel van Westerhesselt ende daer omtrent,
ils ons toebehoren ende aengecomen syn, altoes bliven
ullen an den Deken ende Capittel van Sente Peters voerscr.
Ende op dat alle dese voerscr. punten altoes vast ende sta-
de bliven sullen, so hebben wy tot enen oirkonde desen
brief mit onsen zegel bezegelt. Geg. in 't jaer ons He-
ren dusent vier hondert sess ende dertich.

XLVII.

In nomine sanctae & individuae Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, amen. Nos *Jacobus de Lichtenberch Praepositus* ex una, nec non *Petrus Zuermont de Hinderssteyn Decanus*, Johannes de Herkeloe, Nicolaus Meynardi, Petrus Franconis, Jo. Spiker, Jo. de Bibusvelde, Florentius de Zoelen, Gerardus de Damasche, Jo. de Noerde, Wilhelmus Gerardi, Suederus Cluetinc, Andreas Knyf, Wilhelmus de Bakerweerde, & Nicolaus de Sperenwoude, Canonici Capitulares Ecclesiae Sancti Petri Trajectensis, partibus ex altera, capitulo ad infra scripta peragenda juxta morem & observantiam dictae Ecclesiae indicto, Capitulum ejusdem facientes & repraesentantes. Ad providentiae spectat officium, perspicaci consideratione futura prospicere, & adversus ea, quae divinae domui possent inferre dispendia, salubriter providere. Nos itaque considerantes, quod inter nos mutuo nostrosque praedecessores de & super servitio sive ministratione panis & cervisiae, denariorum mensurnalium, aliorumque jurium, de bonis dictae Praepositurae nobis Decano & Capitulo debita, quae, undecumque & qualitercumque provenientia, pro hujusmodi servitio sive ministratione facienda nobis Decano & Capitulo ypothecata sunt & obligata, gerendis fere singulis annis, nedum nostris temporibus, sed & a tanto tempore & per tantum tempus, de cujus contrario sive initio memoria hominum non exiltit, suborta fuerat materia dissensionis, cujus occasione aut litem mutuo ingredi, aut ad eorum Praepositorum arbitrium & voluntatem nos Decanus & Capitulum componere compellabamur cum eisdem Praepositis: ob

Anno 1437.

quod

quod dicta nostra ecclesia in spiritualibus & temporalibus permaxima passa est & patitur detrimenta: ac attendentes, quod non nisi tempore pacis bene colitur pax, quodque medio ejus res parvae crescunt, discordia vero maximae dilabuntur: cupientesque dissensionibus & malis hujusmodi, quantum possumus, obviare, praehabitis diversis tractatibus, multorumque peritorum & bonorum virorum consiliis, qui salutem & pacem dictae nostrae Ecclesiae & nostram zelabantur, tandem nobis visum est inire & facere concordiam & compositionem unam temporalem tempore vitae nostrae, scilicet Jacobi Praepositi praedicti, duntaxat servandam, prout in aliis hinc inde confectis literis plenius continetur. Aliam vero perpetuam in modum & formam subsequentes perpetuo duraturam: videlicet, quod jurisdictio Ecclesiastica Praepositurae sive Archidiaconatus dictae nostrae Ecclesiae cum omnibus & singulis suis obventionibus & emolumentis, nec non vasallorum investitura, feudorum cognitio & decisio de eisdem, beneficiorum collatio, una cum praebenda hujusmodi Praepositurae annexa, sicuti haec omnia pertinere & spectare consueverunt ad Praepositos praedictos, ac hodie pertinent & spectant ad nos Jacobum Praepositum modernum, spectabunt & pertinebunt ad nos Jacobum, nostrosque successores Praepositos futuros; quibus nos Jacobus Praepositus, salva semper compositione temporali inter nos Jacobum & Capitulum facta, de qua supra fit mentio, in & cum omnibus & singulis suis clausulis ac punctis, & nostri successores Praepositi perpetuo contenti stabimus & stabunt. Ita quod de aliis bonis & juribus, quae ad Praeposituram sive Archidiaconatum hujusmodi pertinere consueverunt, nullatenus nos Jacobus Praepositus nostrique successores intromittemus, nec intromittere poterimus, nec poterint, aut debemus seu debebunt, quovis quaesito ingenio sive colore, erimusque & erunt deinceps ab omnibus oneribus & obligationibus sive servitiis, quibus ratione bonorum Praepositurae & Archidiaconatus praedictorum ipsis Decano & Capitulo aliisque personis, quibus in cervisia & panibus, denariis mensurnalibus, & aliis servitiis sive juribus ministrare & servire tenebantur & tenebamur, penitus liberi & absoluti.

Sal-

Salvo etiam, quod Praepositus, qui pro tempore erit, tenebitur suum consuetum & solitum officium in choro & Ecclesia nostris, ac ministrationem, quae alio nomine mandatum nuncupatur, singulis annis per totam quadragesimam pro pauperibus, & in coena Domini pro Decano, Scholastico, Thesaurario, Canonicis, Vicariis, Scholaribus, aliisque officialibus dictae nostrae Ecclesiae, facere omnibus modo & forma, quibus haec per Praepositos praedictos fieri solita sunt & consueta. Deinde vero omnia & singula bona Praepositurae seu Archidiaconatus praedictorum, sive in censibus, sive in decimis grossis & minutis, sive in jurisdictionibus aut dominiis temporalibus, sive in terrarum aut bonorum commutationibus, vulgariter *bantwisselt*, sive in pensionibus, reditibus, obventionibus aut bonorum devolutionibus, sive in mancipiis aut hominibus censualibus aut cuermedalibus, seu aliis quibuscumque juribus, bonis, & rebus consistant, aut in futurum consistent, nec non libera & plenaria administratio sive dispositio eorumdem cum omnibus & singulis suis obventionibus, emolumentis certis & incertis, etiam ratione sigilli aut alias, quocumque jure, colore vel titulo provenientibus, nobis Decano & Capitulo ad usus personarum in Ecclesia nostra praedicta praebendatarum & aliorum, quibus per Praepositos pro tempore existentes ministratio de supradictis fieri consuevit, perpetuo incorporabuntur, unientur, & annectentur; & inter nos & easdem personas secundum ratam unumquemque praedictorum concernentem, ad instar bonorum diversorum, sine diminutione qualibet ministrabuntur & dividentur. Cumque super praemissis diversos diversis vicibus mutuo habuissemus tractatus, tandem visum est nobis, concordias, tam temporalem, quam perpetuam, & ordinationes, nec non incorporationem, unionem, sive annexionem praemissas nobis & Ecclesiae praedictae fore & esse debere plurimum accommodatas & profuturas. Nobis itaque in domo nostra capitulari, ut praemittitur, congregatis, deliberavimus, determinavimus & conclusimus mutuo, nemine discrepante, concordias & ordinationes, aliaque omnia & singula superius designata acceptanda, amplectenda, & suscipienda, ac per nos acceptari, amplecti & suscipi de-

 bere;

pere; eaque mutuo & unamini consensu acceptamus, amplectimur, & suscipimus: & insuper incorporationi, unioni, & annexioni jurium & bonorum superius, ut praemittitur, consequutorum omnibusque aliis, prout supra conscripta sunt & designata, nostrum adhibemus consensum pariter & assensum: supplicantes utrimque Reverendo in Christo Patri & Domino, Domino Rodolpho Episcopo Trajectensi, quatenus concordias & ordinationes supradictas approbare & ratificare, nec non jura & bona corporalia & incorporalia, prout superius designata sunt & conscripta, nobis Decano & Capitulo ad usus supradictos perpetuo incorporare, unire, & annectere dignetur & velit. In quorum omnium & singulorum fidem & testimonium praemissorum praesentes literas sigillis nostrorum Praepositi ac Capituli praedictorum jussimus appensione communiri. Datum anno Domini millesimo quadringentesimo trecentesimo septimo, vicesima die mensis Januarii.

XLVIII.

Anno 1440.

Gysbert broeder tot Brederode, tot Genp, tot Vyanen &c. Domproist ende Proist tot Oudemunster t' Utrecht, doen cond allen luden, dat wy uyt duechdeliker mynliker gunsten, vruntscap ende gelove, die de Eerbare onse gemynde lieve neven ende vrunde Burgermeystere, Scout, Scepenen ende Raitzlude der Stat van Amersfoirt en onser ouderen van langen verleden tiden onderlinge gehat hebben, ende dair sy onsen lieven broeder Heeren Reynalt, Heere tot Brederode, tot Genp, tot Vyanen, Burchgreve t'Utrecht, ende Heere ter Ameyde, ende ons op versocht ende vervolcht hebben, ende begeert doe te houden om sulke scelen ende uytstaen, als deser tyt tot desen dage toe tusschen hen ende ons is geweest, ruerende van den jurisdictie onser Domproestien, des wy toe beiden siden an onsen lieven Broeder voirg. getogen hebben gehat, ende dair hy om ons toe beiden siden in den selven mynliker gunste ende vrientscap te houden, een dedinge en een seggen af gededingt, gesecht, ende wtgesproken heeft tusschen ons an beiden siden, als dat die selve Stat ende onse

onse lieve vrunden voirs. geen burgeren in den landen geseten na deser tyt meer aennemen sullen noch houden, die sy hem bewynden sullen te verdedingen ofte te verantwoirden, dat onse Doemproistyen jurisdictie tegendragen sall, sy en sullen ons ende onse Doemproistie ons rechtz dair af laten, ende gebruiken, ende houden. Ende hebben den selven onsen lieven neven ende vrunden der Stat van Amersfoirt voirs. dair op geconsenteert, gegonnen, ende gegeven, consentieren, gunnen, ende geven hem voir ons ende onse nacomelingen, dat wy van allen saken, van scade ende van sculde ruerende, die hoir burgeren ende ingeseteneen, die een tegen den anderen, onderlinge in hoire Stat te doen sullen hebben, of dat yment van buten in hore Stat of op hoeren burgeren ende ingesetenen te doen sell hebben, geen dagebrieve of bannebrieve van onser Doemproestien jurisdictien wegen in hoire Stat seynden en sullen, of laten comen, sonder alle argelist. In kennisse der wairheit so hebben wy onse segele aen desen brief doen hangen tot enen rechten oirconde der wairheit. Gegeven int jair ons Heren dusent vierhondert ende veertich, XIV. dage in Meye.

XLIX.

Anno 1448.

Wy Gisbert, Broeder tot Brederoede, tot Vyanen ende ter Ameyde, Doemproist, ende Proist tot Oudemunster t'Utrecht, maken cond allen luden, alsoe onsen lieve genedigen Heer van Utrecht een afstellen, nederslaan ende te nyet gemaict heeft sulken pleyt ende rechtvorderinge, als gehangen heeft in den hoeve van Romen, tusschen synre genaden ende my aen die een side, ende synre Stat van Amersfoirt an die ander side, van gebreke ende scelinge, so doen wy desgelyx oick afstellen, nederslaan, ende maken te nyet sulken pleyt, rechtvorderinge ende gedinge, als hier voir bescreven ende benoemt stait. Des tot oirconde so hebben wy onsen zegell an desen brieff gehangen. Gegeven in 't jair onss Heeren MCCCCXLVIII. op sint Cosmas en Damianen dach.

L.

Wy *Jacob van Lichtenberch*, *Proyst Sinte Peter Tutrecht*, doen kondt allen luyden, dat wy gesien, gehoirt ende overgelesen hebben enen brieff, gans ende gave ongeraseert ende ongecancelleert, bezegelt mit des hoichgeboeren ende moigenden Forsten zegell Hertoge Willems zegell van Hollant saliger gedachtenisse &c. alst geleek in der wairheit, ende wy best bekennen konden, sprekende van woorde aldus. Willem by der genaden Goits Palensgrave op ten Ryn, Hertoge in Beyeren, Greve van Henegouwe, van Hollant, van Zelant, ende Heer van Vrieslant, doen kondt allen luden, want alle tytelicke saken mitter tyt verganclic syn, soe ist noit, dat men die mit gescrifte ewich make, op dat zy tot alre tyt in der menschen memorie tegenwoirdich bliven. Het is ons ende onsen gueden luden well kenlick, dat onse geminde die stat van Amersfoirt ons in onsen oirlogen ende in anderen alsoe veell gueder truwer diensten gedaen heeft, dat sy oick, oft God wille, voirt meer aenhouden sullen, so dat wy mit reden dair toe gehouden syn der selver stat van Amersfoirt lieve ende dancberheit dair voir te beweysen, ende hebben dair om allen hoeren burgeren, die nu syn, ende die namails wesen sullen, van onser rechter wetenheit gegeven, ende geven mit desen tegenwoirdigen brieve, dat zy tot ewigen dagen mit haren liven, scepen, ende goiden tollen vry vaeren ende keren sullen over all in onsen landen ende stroemen, die wy nu hebben, off wy ende onse erven namails gecrigen moigen sonder enigerleye ofbreck, hoe dat genoemt mach wesen, behoudelic dat zy ons alle jare voldoen ende betalen sullen sulke hondert Francrycsche Scilden, als zy ons jairlix sculdich syn. Ende ontbieden mit ernsten bevelende allen onsen tolnaeren over all in den onsen, die nu syn, off namails wesen sullen, dat zy die Burgere van Amersfoirt guetelick ende vredelick vaeren laten ende keren mit haren liven, scepen, ende goiden als voirs. stait, sonder enigen toll van hem luden te eyschen off te nemen in eniger wys. In kennisse hier off, ende om dat wy onser geminder der

stat

Stat van Amersfoirt ende haeren burgeren, die in der tyt wesen sullen, dese voirs. gifte vaste ende stade houden, ende van enen ygeliken gehouden willen hebben, voir ons ende onsen erven tot ewigen dagen onverbroeken, soe hebben wy onsen zegell an desen brieff doen hangen. Gegeve in den Hage op des Heyligen cruys dach exaltation. Int jair ons Heeren dusent vierhondert ende derthien. Ende want wy Jacob van Lichtenberch voirs. desen brieff aldus gesien, gehoirt ende overlesen hebben, als voirs. stait, so hebben wy onsen zegell an desen brief doen hangen. Int jair ons Heren dusent vierhondert negen ende veertich, op Sancte Bartholomeus avont.

LI.

Anno LVI. den VII^{sesten} dach in Augusto weert onse Here Bisscop David van Bourgoengen ingeleet als een Bisschop.

Anno 1456.

(1) Her Gysbert van Brederode Electt Tutrecht sel resigniren al alsulk recht, als hy hem vermet te hebben totter kerken van Utrecht, tot behoeff des Vaders in Goede, David van Borgoengen Bisscop Tutrecht, ende dat by consente der Staten van den Lande ende Sticht van Utrecht. Ende die selve Staten sullen ontfangen min Heer voirs. Heren David van Borgoengen, ende doen ghehoirsamheit, als horen Bisscop ende geestelic ende weerlicken Heren, die welke ontfanginge ende gehoirsamheit sal gedaen weerden terstont, by den Staten van den Stat ende van der Nederstichte van Utrecht. Ende desgelyc sall die terstont dair na gedaen worden by all den anderen van den Sticht van Utrecht, tsy aen geen syde, of aen dese syde der Ysellen. Ende off dair enige waren, tsy aan gene syde, of aan dese side der Ysellen, die weygerden, of vertreckende werden the doen die voirs. ghehoirsamheit, ende te ontfangen den voirs. Heren David in horen Bisscop ende Heer, die voirs. Staten van den Stat ende Nedersticht van Utrecht zullen gheloven ende ghehouden wesen bystant te doen, ende te dienen minen voirs. Heeren den Hertoge, ende den Bisscop van Utrecht voirs. om die te brengen,

ende te doen comen tot ghehoirsamheit, ende om te doen ende confirmiren mitten voirs. van den Staten van der Stat ende Nedersticht van Utrecht; ende dat buten kost ende last van minen voirs. Heren den Hertoghe, ende mins Heren van Utrecht voirs. ende mit redelicken ende mit themelicken getale van volke: ende zulk, als sy hier voirtyts gheplogen hebben te dienen hore Heren Bisscoppen Tutrecht, of sy niet bet en willen doen, ende sonder prejudici van horen privilegien om den toecomenden tyt, overmits die punten hier na bescreven.

Ierst so sal myn voirs. Here van Borgoengen geloven the werwen van onsen Heiligen Vader den Paeus, buten kost ende last van den voirs. Heren Gysbert, een dispensaci ende ander redelicken saken, hem noet wesende the hebben van onsen voirs. Heiligen vader den Paeus om syn sekerheit, om die saken hier na verclaert.

Item sal weder hebben ende behouden die voirs. Gysbert zyn Doemproestie, ende Proestie van Oudemunster Tutrecht,

Item sel deselve Here Gysbert hebben die Proestie van Sinte Donaes the Brugghe.

Item sell ghehouden syn myn voirs. Heer van Utrecht te betalen ende besorgen den voirs. Heren Gysbert, op dat selve Bisdom Tutrecht, die summe van vier dusent twe hondert Rynsge Guldens sjaars, ende tot tween terminen int jair: dat is te weten, die helfft tot onser vrouwen Lychmisse naestcomende, ende die ander helfte op ten eersten dach in Oest dairna volgende, te betalen ende te leveren die selve summe in die Stat van Vyanen by Utrecht, ende dit tsvoirseiden Heren Gysberts leven lang gedurende, of so lange als ons Heiligen Vader den Paeus, myn voirs. Here van Borgoengen, off myn Here van Utrecht voirs. hem versien sullen hebben, off doen versien, van enige beneficien, curatis vel non curatis, der hy ghebruken mach in tytell of in ewige bevele, by dispensatie apostolica, wtgesceyden bisdomme off abdien ende sonder vorder gewyt te worden, vry weerdich wesende alle jair also vele, alst beloept die voirs. pensie. Die welke pensie myn voirs. Heer die Hertoge gheloven sall te doen confirmiren by onsen voirs. Heylige vader den Paeus: ende die vyff kerken van Utrecht sullen die consentiren.

Ende

Ende wanneer die selve onse Heylige Vader die Paeus, min voirs. Heer van Burgoengen, of minen Heer van Utrecht voirs. sullen hebben versien, of doen versien, den voirs. Heren Gysbert van enigen beneficien jairlix vry wesende twee hondert Rynsge gulden, off daren boven, dat sal wesen in ofcortinge ende mynderinge der voirs. pensie.

Item die voirs. Here van Utrecht ende die drie Staten van den voirs. Sticht van Utrecht sullen bewysen ende versekeren den voirs. Heren Gysbert, voir syn kosten ende scade gehadt tot Romen, ende om die Ruteren, ende gewapende, ende anders tot desen daghe toe, die somme van vyftich dusent lewen, te betalen even verre dat aengaet die van der Stat ende Sticht van Utrecht: also wael geestelic als weerlic, die helft then halven jair naestkommende, ende die ander helfft ten eynde van den halven jair dair naest volgende. Mer als van den geestelicken luden in myns voirs. Heren 's Hertogen lande wesende onder Bisdom ende Crisdom Tutrecht, die sullens hebben tyt ende dach the betalen hoir aendeel ende porti van den precarium, dat by hem consentiert wert minen voirs. Here van Utrecht, ten eynde van den voirs. jair naescomende, ende die ander helffte ten eynde van den navolgende jaire. Behoudelic dat alzullic precarium off bede, als die voirs. Here van Utrecht hebben sal tot synre vrolicker incoemst, als dat wel gewontelic is, sell wesen ende bliven in minringe ende ofkorttinge van der somme van den vyftich dusent lewen voirs. Behoudelic ende wtgenomen also verre alst aen beërft den Steden ende Casteleynen van Amersfoirt, Renen, ende Horst, ende hore toebehoren, die alre onderdanicheit gedaen hebben den voirs. Heren van Utrecht, den welken hy gegeven ende quyt ghescouden heeff hoir deel en porti van den voirs. precarium, die selve sullen wesen ende bliven qwit, ende niet dair of betalen, noch enichsins contribueren in die betalinge van den vyftich dusent lewen, het en geliefde hem. Ende mids dat min voirs. Here van Utrecht consentiren sall dat van syn precarium comen ende bekeert sell werden in oirbair boven ghescreven, ende dat hi bystant doen sall als een Here, dat te doen opburen ende incomen,

men, offer enige weren, die dair teghen segghen wylden, ofte weygerden dair van te betalen hoir deel ende porci, die selve Here van Utrecht ende all synre guede sellen bliven ende wesen vry, qwit, ende onbelast der voirs. vyftich dusent lewen. Ende sal die voirs. Heer Gysbert hem dair of gheven behoudelicke brieven van quintancie, ende dat welke precarium of bede myn voirs. Here van Borgoengen sal consentiren ende gehengen, loep hebben ende opbouren tot oirbair, als boven, op die geestelicke luyde in sinnen landen ende heerlicheyden, so verre als hem dat voirs. Bisdom dair in strecket, ende dat by den luyden ende gecommitteerden des selves Bisscops, als dat ghewoentelic is geweest by sinnen voirvaderen Bisscopen.

Item sell die voirs. Here Gysbert weder wesen van den Rade myns voirs. Heren van Burgoengen in Hollant, als hy voir was.

Item sell gheloven ende sweren myn voirs. *Here van* Utrecht, den drien Staten ende een ygelic van hem te houden ende te onderhouden hoir rechten, privilegien, vryheden, ende goede gewoenten; ende oeck den landbrieff, ende die niet te verbreken, also ende desgelycx dat ghedaan hebben syn voirvaders Bisscoppen Tutrecht.

Ende als van den genen, die seggen ende halden, dat men hem sculdich sy by wylen eer Bisscop Roeloff, off syn voirvaderen Bisscoppen Tutrecht, myn voirs. Here van Utrecht sall dair off doen ende voldoen so verre, als hy bevynden sall dair inne gehouden te wesen, ende dat hy dat van redenen wegen sculdich is te doen.

Item als van den ballingen ende voirvluchtigen van Utrecht, ende van den ghenen, die nu dair wt syn, ende oeck die ballingen ende voirvluchtigen van Hollant, dair off sall gedaen worden achtervolgende ende nader vormen ende inhout der zoenen lest gemaect, tuschen minen voirs. Here van Burgoengen aen die een syde, ende den voirs. wylen eer Bisscop Roedolph, ende die Stat van Utrecht aan die ander syde, die welke zoene onderhouden sel werden aen die een, ende aen die ander syden. Ende of die verbroken is geweest, dat sal opgerecht, ende gerepariert werden, als behoren sall.

Item voert meer die voirs. Here die Hertoghe ende

myn

min Here van Utrecht voirs. zullen op horen coft ende last doen alle mogentlicke neersticheit, ende procuriren per effectum te werven van onsen Heyligen Vader den Paeus sine bullen, by den welken hy of ende the niete doen sal alle banne, excommunicatie, ende ander expolie, gedaen by der censuren van der kerken, by crachte der mandaten des hoeffs van Romen geimpetreert ende verworven, ten verzuke van minen voirs. Here den Hertoge, off minen Here den Byssco p voirs. so waer die execusien ghedaen syn, het sy int hoeff van Romen, off herwaert over, teghen den voirs. Heren Gysbert, ende den ondersaten geestelic ende weerlic der Stat ende des Gesticht van Utrecht, wt redenen der ongehorsamheit by hem gedaen in deser saken, zint der pronunciaci en promoci van minen voirs. Here van Utrecht. Ende dit als van den genen, die hem ghehorsam werden, ende sal een ygelic hebben ende weder komen, so wael die geestelic als die weerlic, tot synen goeden, renten ende opkominge ende besittinge, woedanich sy syn onroerende, ende sal ghebruken ende die hebben, ende nemen, midgaders die vruchten ende achterstallen, die dair van verscenen syn, ende niet ontfangen ende syn, ruerende goede in naturen wesende, ende die niet genomen, ghegeven, noch ontfangen en syn, als hy hier voirtyts dede.

Item myn genade Here van Burgoengen sell Paeussche brieve werven, dat die provisi ende promoci, die onse Heylige Vader die Paeus Bisscop David van Burgoengen opt dat Sticht van Utrecht gegeven heeft, so hy oeck niet echt geboren en is, ende sy hem ontfangen sellen in horen Bisscop, dat den Ecclesien van Utrecht dat aen horen Statuten, rechten, previlegien, ende vryheden in toecomenden tyden niet hynderen en sall.

Item dat min Here van Burgoengen vergeven sel allen den ghenen, syn sy geestelic off weerlic, die Heren Gysbert van Brederode ende syn partien hulpe, bystant, raet, ende dienst in der saken gedaen hebben, alt gene, dat sy dair in tegen hem misdaen mogen hebben.

Item van der incoemst myns Heren van Burgoengen. Ten eersten sell myn Here van Cleve in hebben dat bol-

werck op te Waert, so dat myn Here van Utrecht veylich dair verby met sinnen vreenden by myn Here van Burgoenge voirs. comen mach.

Voert sell myn Here van Cleve te voren, eer myn Here van Burgoengen Bisscop David in brengen sell Tutrecht, die poertte, gheheten Sinte Katerinen poerte, dair myn voirs. Here, of God wilt, incomen sell, inhebben, ende die poerte bewaren ende inhalden, tot dat myn voirs. Here van Burgoengen mit sinnen luden weder uter Stat van Utrecht getogen sy. Ende myn Heer van Burgoengen mach in der Stat comen mit also veel volcks, als hem ghelieven sall: ende die reysege te poerd, ende te wagen, sullen in die Stat gheherbercht werden by den foriren van mynen voirs. Here, ende enighe vreende van de Stat, die dair toe ghevoecht sell werden, then alre ghevuechlicsten, dat men sell kunnen ende mogen. Ende die Archiers ende die andere the voete sullen gheherbercht werden in der Duytscher Heren huys tot Sinte Katerinen, tsinte Pouwels, ende anderen Godhusen, of des te doen is.

Item sell myn voirs. Here mit synen voirs. volc goede eerbere mannen ordiniren, so dat sy nyemant gheen ongevoech doen en sellen, ende ellic wael betalen. Ende off dair enige clage off come, dat sell myn voirs. Here rechten aen hoir lyff. Ende hier off sell myn voirs. Here van Cleve goet voir bliven. LII.

(1) Wanneer men de Lyst der Proosten van Oud-Munster, alwaar ik pag. 104. van dit Vredes-verdrag myn gebruyk gemaakt hebbe, drukte, geloofde ik, dat dese brief nog niet uytgegeven was, en beloofde daarom deselve hier agter te sullen byvoegen. Dog ik sag naderhand, dat ik my vergist hadde, en dat die reeds door Matthaeus in Observat. ad Rerum Amorfort. Script. pag. 308. in 't ligt gegeven was. Ik heb evenwel deselve nogmaals doen drucken, om dat Matthaeus de woorden, om welker wille ik dese brief aangehaald hebbe, en die pag. 370. alhier met lopende letters voorkomen, door agteloosheit overgeslagen hadde: behalven dat hy ook in den dag van de ingegane vrede gedwaalt, en gelyk *den vyften dach in Augusto* afgeschreven heeft; daarder uitdruckelyk eerst *den* VII*sten dach in Augusto*, en daer na boven het woort VII*sten*, met deselfde hand *sesten* geschreven staat. Der zyn nog andere verschillen, dog van minder belang, tusschen de uytgaaf van de Heer Matthaeus en dese. Waar uyt die ontstaan zyn, laat ik andere oordelen. Dit alleen kan, en moet ik versekeren, dat desen brief afgeschreven zij na het selve voorschrift, dat ook Matthaeus gebruikt heeft, (voorondergesteld zynde dat hy het voorschrift, gelyk hy getuygt, bekomen heeft ex chartulario majoris ecclesiae) en dat ik dat in de aldergeringste klynigheden getrouwelyk opgevolgt hebbe.

LII.

Wy *Gysbert van Brederode*, *Doemproefst Tutrecht*, *Proefst tSinte Donaes the Brugghe*, *ende erfcancelier van Vlaenderen*, doen condt ende kenlick allen luyden met desen onsen tegewordighen brieve, dat wy verliet hebben ende beleendt, verlyden, ende verlenen *Meyster Dirck Grawairt*, *Deken der kerken van Oudemunster Tutrecht*, een halve hoeve lands, ghelegen in dat kerspel van Ameronghen op ten hoeven in Borrenvelt, dair Otte van Hokelom of syn nacomelinghe boven, ende beneden onser Dom-Proefstien landt van Utrecht, naist ghelegen is, the houden van ons en van onser Doemproefstien van Utrecht voirg. meyster Dirck Grawairt voirscr. ende syn nacomelinghe, in alle den selven rechten ende manieren, dairt Geryt Grawairt syn broeder was, dairt hem van aanghecomen ys, ende syn voirvaders voir hem tot desen daghe thoe in gehouden hebben. Ende voir Meyster Dirck Grawairt voirg. dede ons huldinge, eede ende manschap Gheryt Duys. Doe dat ghedaen was, rechtevoirt dair nae, op die selve tyt so quam wederom voir ons ende onse mannen van leen hier nae bescreven Meyster Dirck Grawairt, Deken der kerken van Oudemunster voirs. met Gheryt Duys sinen ghecoren voecht ende mombair voirg. ende droghen ons samenlick op, ende ghaven ons over in onsen handen met hoirre bider vryen moetwille dese halve hoeve lands voirscr. also die hier voir bescreven ende bepaelt steet. Ende Meyster Dirck Grawairt, ende Gheryt Duys syn ghecoren mombair voirg. verteghen dair af met ghesamender handt tot onsen behoef, met hande ende met monde van allen rechte ende toesegghen, dat sy dair aen hadden, also dat sy dair niet meer aen en behielden, noch wachtende en waren, ende wy onsen vryen wille dair mede doen mochten, als onse leen-mannen wysden, dat van rechts weghen behoorde, ende met recht stedicheit hebben ende behouden sall. Doe dat aldus ghesciet ende ghedaen was, rechtevoirt dair nae op die selve tyt verlyden wy ende beleenden, verlyden ende beleenen met desen onsen brieve Dyonys van Leefdael dese halve hoeve lands voirg.

Anno 1465.

voirg. also die hier (voir bescreven ende bepaalt staat: the houden van ons ende van onser Proestien Tutricht voirg. Dyonys van Leefdael voirs. ende syn nacomelinghe in alle den selven rechten ende manieren, dairt Meyster Dirck Grawairt Deken der kerke van Oudemunster t'Utrecht voirscr. ende syn voirvaders voir hem tot desen daghe toe ingehouden hebben. Behoudelick altyt ons, onser Doemproefstien van Utricht voirg. ende enen ygheliken syns rechts. Hier waren over ende aen dair dit ghesciede onser Doemproefstien leenmannen van Utricht voirs. als Gheryt van Zulen ende Jan van Anxter, ende veel meer ander gueder mannen. In oirconde ons zeghels hier aen desen brief gehangen op ten twe en twentichsten dach in Decembri, int jair ons Heren dusent vierhondert vyfentsestich. LIII.

LIII.

Anno 1488. Alsoe sekere scelingen ende gebreecken *geweest syn tusschen* die Stat van Utrecht ende der *Stat* van Amersfoirt, heercomende van wanbetalinge, die steden voirs. malcanderen doende waeren van haeren renten, dair by vele besaten ende moeynisse quamen, tot vorder lasten sich stellende; die mitten besten te verhueden heeft myn genedige Heere van Utrecht vervolcht ende bearbeyt beide de stede voirs. te verlycken, die saken geheell en all an sine genaden te stellen ende te keren, dair inne te doen, te navolgen, te doin doin, ende doin navolgen, tgene sine genaden dair inne souden ordinieren ende uytspreken. Dat welke bi den steden voirs. belieft ende toegelaten hebben sine genaden den steden doen scriven, omme een uytsprake van den saicken te doen, sy hair gedeputeerden op dach datum van desen voors. sine genaden sanden ende scicten; dair van wegen der Stat van Utrecht gecomen syn Dirck Ruysch ende Bernt Proeys Albertz. ende van wegen der Stat van Amersfoirt Clais Jacobz. ende Lumen Reyerz. ende in haere tegenwoirdicheit heeft myn genedige heere op den scelinge gewesen, geordiniert, ende uitgesproken, dat die Stat van Utrecht den borgeren ende inwoenderen der Stat van Amersfoirt geven ende betalen sall,

sall, gelyck sy hoirs selfs burgeren geven ende betalen. Ende die Stat van Amersfoirt sall den borgeren ende inwoenderen der Stat van Utrecht betalen hair renten jairlix den golden Arnoldus gulden twee stuvers myn, dan sy hairs selfs burgeren ende inwoenderen geven ende betalen, ende andere payement dair nae, na hair beloip duerende drie jairen lange, nae der heiliger drie koningen dach naistcomende; ende teynden den drien jairen ofte den steden voirs. samentlicke, oft elck van hem, nyet en beliefde alsoe voirt te ontfangen ende te betalen, so sall ende mach elc op syn recht, segell, ende brief staen. Ende alstan burgeren ende inwoenderen der Stat van Utrecht op der drier heyligen coningen dach naistcomende drie jaeren lange, off dair omtrent, van achterstallige pachten ten achteren syn sullen, die achterstalle sullen die drie jaeren lange naistcomende voirs. bliven staen ende berusten sonder manen of betalen, ende teinden den drien jaeren soe sall die Stat van Amersfoirt dan dubbelt elx jairs betalen in sulcker weerden, als zy alstan betalende warden ter tyt toe, die achterstalle van den drien jaeren off dair omtrent betaelt sullen wesen. Ende hier mede sullen alle besaten ende rechtvorderinge of, doet, ende te nyet wesen. Ende vielen enige gebreke ofte twisten tusschen beiden, hout myn genedige Heere aan hem ende tot synre genaden verclaringe, alle dinck sonder argelist. Dit geschiede tot Duersteden voir myn genedigen Heere, praesentibus de consilio *Meyster Ludolph van die Vene, Domdeken t' Utrecht*, Daniel van Bochout Heer tot Bouler &c. Johan van Hemerten, hoifmeister myns genedichs Heeren, ende meer anderen. In 't jair ons Heren dusent vierhondert, achtendetachtich, op ten vierden dach in Augusto.

LIV.

Claudius de Boysset, Jurium doctor, Praepositus & Archidiaconus Ecclesiae Trajectensis, venerabili viro confratri dilecto Domino & Magistro Henrico Zoudenbalch, Ecclesiae Trajectensis Canonico, Salutem in Domino, & in commissis diligentiam debitam dahibere. De vestris fide & inre-

Anno 1529.

integritate ac circumspectione plenariam gerentes confidentiam, vos ad officium Socii Praepositi, per unum ex Canonicis capitularibus dictae Ecclesiae teneri, & per talem gubernari solitum, elegimus & assumpsimus, vosque in Socium Praepositi ordinamus & deputamus, dantes & concedentes vobis tenore praesentium plenariam facultatem, omnes & singulos fructus, reditus & proventus dictae nostrae praepositurae, a die decima octava mensis Augusti proxime praeteriti usque ad festum Sancti Remigii proxime futuri, & ulterius a festo Sancti Remigii usque ad idem festum anno proxime futuro, videlicet millesimo quingentesimo tricesimo, & sic consequenter de anno in annum, usque ad nostram revocationem, nostro nomine exigendi, levandi & recipiendi, & desuper quitandi ac finem & quitantiam concedendi, & de eisdem fructibus Capitulo ejusdem Ecclesiae & aliis juxta consuetudinem, ordinationes & statuta dictae Ecclesiae Trajectensis administrandi, omniaque & singula, quae ad officium Socii Praepositi spectant & pertinent, oneraque illius requirunt, faciendi, gerendi ac procurandi, vosque in procuratorem quoad praemissa creamus & deputamus, ad nostro nomine & pro nobis, coram quibuscunque curiis & judicibus, Ecclesiasticis & secularibus, comparendum, & agendum, nosque & bona ac jura Praepositurae nostrae in omnibus & per omnia defendendum, ac quoscunque terminos de usu, more, & stilo curiarum praedictarum servari solitos tenendum & observandum, sententias ferri petendum, & ab eis ac quibuscunque gravaminibus appellandum & appellationes prosequendum usque ad finem litis & causae, unum quoque vel plures procuratores totiens quotiens substituendum & revocandum, & generaliter omnia alia & singula faciendum & procurandum, quae causarum praedictarum merita requirunt, cum clausulis promissionis ratihabitionis & relevationis, quas hic habemus & habere volumus pro expressis In fidem praemissorum praesentes literas fieri, nostrique sigilli fecimus appensione communiri. Datum anno Domini millesimo quingentesimo vicesimo nono, die vicesima mensis Augusti.

LV.

Claudius de Boyssot, Jurium doctor, Praepositus & Archidiaconus Ecclesiae Trajectensis, universis & singulis praesentes literas inspecturis Salutem in Domino. Universitati vestrae notum facimus, quod nos omnibus melioribus modo, via, jure, causa & forma, quibus potuimus & debuimus, possumusque & debemus pro causis & negotiis, nos & nostram jurisdictionem in civitate & dioecesi Trajectina concernentibus, quibus nos aliis arduis legitime praepediti negotiis interesse nequimus, de literarum scientia, ac fide, probitate & industria venerabilis & circumspecti viri Domini & Magistri Gerardi Beyer, dictae Ecclesiae Canonici ad plenum informati, eundem Dominum Gerardum, licet absentem, tanquam praesentem, nostrum solum & in solidum praesentium per tenorem facimus, constituimus, & creamus Vicarium & Officialem specialem & generalem, ita tamen, quod specialitas generalitati non deroget, nec & contra, dantes & concedentes eidem plenam, liberam & omnimodam potestatem, facultatem, & auctoritatem omnes & singulas causas matrimoniales, beneficiales, aliasque, prophanas & mixtas, ad nostrum tribunal spectantes, audiendi, cognoscendi, & fine debito terminandi & exsequendi, ac excommunicandi, aggravandi & reaggravandi, notarios, procuratores, & apparitores, ac quoscunque alios officiales deputandi & destituendi, & ab eis & Decanis nobis subditis leges, emendas, ac alia jura, computa, rationes & reliqua recipiendi, levandi, & recuperandi, & de receptis, levatis, & recuperatis quitandi penitus & absolvendi: nec non de beneficiis seu officiis Ecclesiasticis & secularibus, cum cura & sine cura, de quibus institutio & admissio ad nos pertinet, quascunque personas nobis praesentatas habiles & idoneas instituendi, illaque jure devoluto conferendi & assignandi, & de illis quibuscunque personis idoneis providendi, provisionesque ac alias quascunque literas excommunicationales, aggravationales, executoriales, proclamationales, citatoriales, inhibitoriales in & circa praemissa omnia & singula necessarias, & oportunas decernendi & concedendi, Ecclesiasque

Anno 1529.

que & Monasteria ac Capellas & loca quaecunque Ecclesiastica visitandi, & quascunque personas Ecclesiasticas & seculares de eorum excessibus criminibus & delictis mulctandi, puniendi & corrigendi, & de hujusmodi excessibus criminibus & delictis ipsis poenam salutarem injungendi, commutandi & remittendi, dispensandi & absolvendi, & generaliter omnia alia faciendi, committendi & exequendi, quae ad officium nostrum Archidiaconale pertinent, & nos ipsi faceremus, si praesentes & personaliter interessemus, etiamsi talia forent, quae mandatum exigerent magis speciale, prout ad ipsius vicariatus & officialatus officium noscitur de jure vel consuetudine spectare: cujus sententias & mandata, prout rite lata fuerint, rata & grata habere promittimus, & faciemus, auctore Domino, inviolabiliter observari, mandantes omnibus & singulis nobis subditis, qualiter praedictum Dominum *Gerardum Beyer* nostrum vicarium & officialem suscipiant & admittant, & ei in his, quae jurisdictionem nostram concernunt, pareant & obediant, prout de jure tenentur. In cujus rei testimonium praesentes literas exinde fieri, & per notarium publicum infrascriptum subscribi & signari, sigillique jussimus & fecimus appensione communiri. Datum in Haga Comitum dioecesis & Archidiaconatus nostri Trajectensis, sub anno a nativitate Domini millesimo quingentesimo vicesimo nono, indictione secunda, die vero mensis Augusti vicesima, pontificatus S. in Christo Patris & Domini nostri, Domini Clementis Divina providentia Papae septimi anno sexto, praesentibus ibidem venerabilibus & spectabilibus viris Magistro Vincentio Cornelii primo computationum Caesareae Majestatis in curia Hollandiae Zelandiae & Frisiae magistro, & Domino Nicolao Thevenot, Canonico Ecclesiae Cathedralis Atrebatensis, testibus ad praemissa vocatis & rogatis. Sic subscripsit Joh. de Goch Notarius ss.

LVI.

Anno 1530.

Nos *Johannes Slacbeck, Dei & Apostolicae sedis gratia Praepositus & Archidiaconus Trajectensis*, notum facimus universis, quod, tactis corporaliter sacrosanctis Evangeliis,

jura-

Juravimus his praesentibus, & juramus, quod compositionem, quam quondam bonae memoriae Arnoldus de Hoirn inter quondam Swederum Uter Loe, tunc Praepositum & Archidiaconum dictae Ecclesiae Trajectensis, & Capitulum ipsius Ecclesiae fecit & ordinavit, quoad omnes & singulas perpetuitatis clausulas, firmam ac perpetuis temporibus illibatam servabimus, panem, cervisiam, denarios mensurnales & convivii ipsis Dominis Decano & Capitulo, pro ejusdem Ecclesiae Trajectensis quadraginta praebendis, sive Canonici & personae ipsius Ecclesiae praesentes fuerint, & omnes residentiam fecerint, sive non, secundum antiquam eorum observantiam, ac si omnes & singulae personae ipsius Ecclesiae Trajectensis corporaliter praesentes fuerint, & residentiam fecerint, videlicet pro singulis decem solidis unum florenum aureum de Florentia, aut verum valorem ejusdem, plenarie & sine quacumque subtractione vel diminutione ministrando, nec non taxationem panis & cervisiae, vulgariter *verding* appellatur, juxta tenorem libri camerae & modum quondam Giselberti Kock praedecessoris nostri firmiter observando. Insuper quia in dicta compositione cavetur, quod omnia bona & emolumenta, tam Praepositurae, quam Archidiaconatus Trajectensis, sunt Dominis Decano & Capitulo Ecclesiae praedictae pro servitio praebendatorum & officiatorum ejusdem Ecclesiae obligata; idcirco juravimus, & juramus, quod, quamdiu erimus Praepositus & Archidiaconus dictae Ecclesiae Trajectensis, deputabimus & ponemus unum Canonicum praebendatum capitularem ipsius Ecclesiae, domum claustralem infra immunitatem Ecclesiae Trajectensis habentem, in Socium nostrum, ad percipiendum & levandum omnes fructus & reditus dictae Praepositurae, & ad recipiendum cautiones pro eisdem fructibus & reditibus ad usum & solutionem servitii praebendatorum & officiatorum praedictorum: & quod etiam constituemus unum alium Canonicum capitularem ejusdem Ecclesiae, domum claustralem infra immunitatem prædictam habentem, in Officialem nostrum, ad exercendam jurisdictionem ecclesiasticam, & ad percipiendum & colligendum omnia & singula emolumenta hujusmodi jurisdictionis ecclesiasticae in Archidiaconatu praedicto ad usum supradictum. Salvo, quod praefati nostri Socius &

Officialis, postquam praebendatis & officiatis praedictis de eorum servitio fuerit integraliter satisfactum, nobis de reliquo reddent computum legalem & rationem. Promittimus insuper bona fide, praefatos Dominos Decanum & Capitulum singulosque Canonicos praebendatos ipsius Ecclesiae perpetuo servare indemnes, si quovis modo (quod absit) eos, aut aliquem eorum, ratione admissionis, per eos de nobis ad dictos Praepositurum & Archidiaconatum nostros factae, per quoscumque seu quemcumque molestari contingat; quod admissioni hujusmodi & possessioni inde secutae ad decretum Dominorum Decani & Capituli praedictorum sine contradictione renunciabimus, si forsan postmodum repertum fuerit, in eisdem Praepositura & Archidiaconatu nos jus non habere; & quod cum aliqua persona compositionem de Praepositura & Archidiaconatu praedictis, sine expresso eorum Dominorum Decani & Capituli consensu, nullatenus faciemus. *In cujus rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum.* Datum Trajecti anno a nativitate Domini millesimo quingentesimo tricesimo, die prima mensis Junii.

LVII.

Anno 1553. Wy *Jacob Uten Enge, Deken der Kerke van Sint Pieter t'Utrecht*, Adriaan van Zuylen, Canonik Sint Jans, en Dirck Snoey van der eene; Anthonis Foeyt, Job van Zuylen van Nyvelt, ende Adriaan van Zuylen van Nyvelt van der andere syden, doen cond, daer over ende aengeweest te syn als hylicx mannen, in de vergaderinge des hylicx tussen den Erentfesten ende Vromen Joost Snoey, ende Juffrouw Elsabe, Johan van der Haers dochter, &c. des Joost Snoey brengt aan Juffrouw Elsabe voornoemt in den eersten eenen tient, gelegen in den lande van Cleve, om den Duyts kerk in het kerspel van Weel, te leen gehouden van den Domproost t'Utrecht. Noch den hof ten Bleeck aldaer, die men hout van den Jor. van den Berch te leen. Noch seker stuk goets genaemt Wolfswinkel, gelegen in den gerechte van Rynswoude, ende men van Pulinck van Scherpenzeel te leen hout. Noch een stuk goets in den selven gerechte, genaemt Snidclaer, van den

Keys.

Keys. Maj. te leen gehouden. Noch veertien mergen een hont lants, gelegen in Portengen, eygen goet. Noch vier mergen lants in de oude A. Noch de huysinge gelegen aen de oostsyde der grafte tussen de Vie brug ende Sint Jacobs brugge, met 't huys daar aan, genaemt het cleyn Hert. Item een huys tussen Sint Jacobs brug ende de poort aen de westsyde der grafte, daer Pauwels Sass nu in woont. Noch seven gulden vyftien stuyvers 's jaars losrenten. Ende Johan van der Haer geeft met Juffrouw Elsabe synre dochter, in den eerste een halve hoeve gelegen aen de Vaert, geldende jaerlicx sestich gulden, ses Cappoenen, en acht pont boter. Ende hier uyt heeft Willem Foeyt jaerlicx negen ende veertich stuyvers. Noch een hofstede aldaer, geldende jaerlicx twee Philips guldens, ende twee Cappoenen. Noch twee hofsteden met een camp weylants by der Horst, gelegen in den kerspel van Rhenen, ende wordt gebruykt by den Drost van Prattenborch. Noch de helft van twalef mergen lants, gelegen op Bylevelt, ende Cornelis Wynter bruict. Noch sevenendevystich guldens 's jaars lyfrenten tot lyve van Juffrouw Elisabeth voorf. aen die Stat Utrecht. Geeft noch, na syne ende Juffrouw Anne huysvrouwen doot, vyftien mergen lants gelegen in den gerechte van Vreeswyk, jaerlicx om een ende sestich gulden, een stoop meyse booter, twee mudden haver, ende vyftien Cappoenen &c. Noch sal Johan van der Haer den voorn. Joost Sonoy en Juffrouw Elsabe, syn toekomende huysvrouw, syn swager ende dochter, hebben ende houden den tyt van twee jaren lanck naestcomende in synen huyse in de cost. Ende Joost Sonoy sal synen toekomende huysvrouw te lyftochte maken hondert Caroli guldens 's jaars, &c. In kennisse der waerheyt so hebben wy Jacob Uten Eng, Adriaan van Zuylen, Dirck Sonoy, Anthonis Foeyt, Job van Zuylen van Nyvelt, ende Adriaen van Zuylen van Nyvelt, hylicxluden voornoemt, desen brief elcx met ons eigen handt onderteykent, ende daer toe met onse segelen hier beneden uythangende besegelt. Ende want wy Joost Snoy ter eenre, ende Johan van der Haer ter andere syde, gelooft hebben, desen tegenwoirdige hylicke voorwaerden malcanderen aldus na te gaan, &c. soo hebben wy desen brief elcx mede onderteykent met ons selfs

 hant

hant, ende daer toe met onsen segelen besegelt t'eenen oirconde. Deser brieven syn twee alleens sprekende. Geg. in 't jaar O. H. 1553. op den 25. in Novembri.

LVIII.

Missive by Coe Mat aen de vyf Ecclesien of Godshuysen binnen Utrecht gescreven, belangende het eligeeren van heurl. Deeckenen.

By den Coninck

Anno 1555.

Weerdige, Lieve, Besondere. Wy hebben overlanck ontfange die Supplicatie, by uwe Gedeputeerden ons gepresenteert, beroerende de swaricheyt by die van den Capittele van Sinte Marien Kerke aldaer gemaect, uyt saken van der nominatie by ons gedaen van *den Bisschop van Ebron, suffragan tot Utrecht, tot ter Dekenye in der zelver Kerk* vaceerende. Maer zoe wy op dezelve Supplicatie nyet en hebben willen ordineeren, sonder eerst en al voren wel en behoirlicken geinformeert te zijne, hoe dat men by tyden des Keysers, ons Heer en Vaders, in gelyken geüseert heeft, en dat wy oic met anderen merckelicken zaken belaeden zyn geweest, en hebben wy uwe voirschreve Gedeputeerden niet eer connen affveerdigen: ende gehoirt hebbende 't rapport, van 't geene dat de voirschreve zake mochte aengaen, en op alles rypelic met die van onsen Rade gelet hebbende, hebben wy nyet anders cunnen bevinden, dan dat men in de nominatie totter voirschreve Dekenye, daer van quaestie es, die gewoonlicke forme ende maniere naegevolcht heeft, volgende die declaratie, t'anderen tyden by onsen voornoemden Heere en Vadere daer op gemaect. Waerom wy, insonderheyt oic aenmerckende die goeden qualiteit des voorschreven Suffragans, by ons totter voorschreve Dekenye genomineert, soe voorschreve es, van geen andere meyninge en konnen wezen, dan dat dezelve nominatie haer volcomen effect behoirde te sorteeren, zonder letsel ofte wedersseggen des voirschreven Capittels van Sinte Marien, om ons in onse gerechticheyt nae alden hercomen en gebruyck nyet

nyet te laten depossesseeren: ende nochtans wesende u mit allen genaden geneycht, ende begeerende op 't versouc by u gedaen, aengaende die dispositie van de voorschreve Dekenye, u genadelicken te gelieven, hoewel wy redenen zouden hebben nyet lichtelicken te veranderen, 't geene des van ouds gebruyckt ende geüseert es geweest, soe zyn wy geresolveert 't uwer contemplatie te accordeeren, dat, als voortaen eenige Dekenye van de vyf Ecclesien van Utrecht voirschreve vaceeren zal, wy nomineeren zullen eenen van uwer Kercke ende Collegie, waer meede gy onses erachtens redene hebt u te genoegen. Ende indien dat gy daer en boven persisteert, om in Justicie gehoort te worden, volgende uwe voorschreve Supplicatie, zullen wy op uwe voorder versoek ordonneeren, als wy bevinden zullen nae redene te behoiren. Doch dat voer alle de voornoemde Suffragan totter voorschreve Dekenye, volgende onse voorschreve nominatie, toegelaten worde, soo wy nyet en denken metter daet ons te laten depossesseeren; waeromme wy oick begeeren, dat gy den voornoemden van Sinte Marien wilt onderwysen, dat zy sonder voorder swaricheit den voornoemden Suffragaen tot possessie van de voorschreve Dekenye coomen laten, op dat wy nyet veroirsaeckt en worden by andere middelen daer inne te voorsiene, en ons in onsen gerechtigheit te handholden.

Voorts hebben wy nyet geerne gehoort, dat uyt zake van de voorschreve nominatie eenige onverstant tusschen onsen President ende Raeden t' Utrecht ende u verreesen zoude wesen. Ende gemerct, dat tot vorderinge van onsen dienst wel van noode es, dat die van onsen voornoemden Rade gerespecteerd worden, so 't behoirt, en hebben wy nyet goet connen vinden die protestatien, die gy onlancx tegens den zelven geüseert hebt. Ende ingevalle ghy u eenichsints van hen had te beswaren, soudt behoirt hebben 't zelve ons te kennen te geven, en onse provisie daer op te versoecken, en aengaende de swaricheit by u gemaect, voor den voorschreven van onsen Raede te willen compareeren, des gemaent en aldaer ontbooden zynde; aengesien dat die van onsen voorschreven Raede in onsen en onsen stadhouders afwesen aldaer on-

sen persoon representeeren. Ende dat dikmael eenige zaken overcommen, die u, tot vorderinge van onsen dienst, ofte uwer eygen ende der 's Landen welfaert, gecommunicceert moeten worden, ende behoirt ghy daeromme nyet te weygeren, op der zelve versouck u by den voorn. Raet te vinden, alwaert oic soe, dat de zake u nyet uytgedruckt en waere, al eer gy aldaer quaemt, gemerct dat dickwils nyet wel en zoude betaemen alsulcke zaken te verclaeren ofte divulgeeren, ordonneeren wy u daeromme, dat ghy voortaen, van hen ontbooden zynde, u by den zelven vindt zonder eenige weygeringe. Ende nyettemin, op dat de voorgenoemde van onsen Raedt u nyet zonder mercklicke oorsake ontbieden, en dat ghy by hen oic wederom nae uwen staet word gerespecteert, hebben wy de voorn. van onsen Raede belast, behoirlyke Discretie daer inne te gebruycken, begeerende wel ernstelick, dat gy van uwer zyden mitte voornoemde van onsen Raede in allen goeden eendrachtigheid leeft, en onderlinge den een den anderen eerdt en respecteert, soe tot onsen dienste en welvaert van den Lande wel van noode es; ende uwen staet en qualiteit betaemt en toebehoirt, 't welk ons insonderheit aengenaem wesen zal. Weerdige, Lieve, Bysondere, &c. de Bruxelles le XVIII. de Mars 1555.

Aux Doyens & Chapitres des cincq Eglises d'Utrecht.

Den Weerdigen, onsen Lieven, Bysondere, die Dom Deecken, Dekens, ofte vice-Dekens, en Capitulairen van de vyf Godhusen t' Utrecht, ende elc van hen bysonder. Accordeert met het derde Memoriaelboek 's Hoofs van Utrecht, voor zoo verre dit geextraheerde aengaet, by my Griffier 's Hoofs van Utrecht, J. V. D. WATER.

LIX.

Anno 1566.

Doen wy verstaen Wernaer van der Does, Heer tot Cattendyck en Bergendael, Adriaen van der Does, Baillu en Dyckgreve van Schielant, Heer van Middelborch ende Foreest, Jacob van der Does, Heer tot Bekesteyn ter eenre; *Jacob Uten Enghe, Deken van Sinte Pieter, Adriaen van Zuylen, Deken der Kerke sint Johans*, Johan van Duvenvoirde, Scholaster der Kerke ten Doem t'Utrecht, Steven van Rossum, Heer tot Pudroyen, &c. ende Caerl van Lynden, Amptman in Overbetuwe, van der andere syde, dat wy, als hylicxluden by partyen daer toe gerequireert, daer by, over, ende aen geweest syn in der vergaderinge des huwelicx tussen den Erentfesten ende Vrome Jor. Johan van der Does, Heer tot Noortwyck op Zee ende Langervelt ter eenre, ende die Edele, Gestrenge, ende Vrome Heer Dirck van Zuylen, Heer van Zevender, &c. Ridder, mitsgaders Vrouwe Josina van Drakenborch, met Juffrouw Elisabeth van Zuylen, haer lieder beyder dochter, ter andere syden, soo dat Jor. Johan van der Does, en Joncfrouw Elisabeth voornoemt in wettelicken huwelick aen malcanderen vergadert syn, by tussen-spreken haerer naesten magen: des Jor. Johan van der Does, brengt tot desen huwelicke &c. in den eerste xv. mergen weylants, gelegen in den kerspel van Abcoude, geldende jaerlicx twee ende seftig guldens, noch een hoeve lants, gelegen by het huys ter Haer, doende een ende tnegentig guldens 's jaers: noch een hofstede, genaemt Bergensteyn, met een hoeve lants: noch een hoeve lants ende vier mergen, gelegen aen den Leckendyk tusschen Amerongen ende Wyck, ende gelt 's jaers hondert vyf ende tseventigh gulden: noch een hoeve lands tot Brueckelen, doende tnegentich guldens: noch vier mergen lands, gelegen tot Cameryck, jaerlycx gebruyct om hondert ende twintich guldens: noch een halve hoeve tot Bruekelen, geldende ses ende dertich guldens: noch seven gulden jaerlicx uyt sekere Dorpen in Waterlant: noch 't goet te Velsen, dat doet jaerlicx hondert ende dertich gulden: item die Weduwe van Joost van Lent geeft jaerlicx van huyshuer

veertich guldens: noch Reyer Aertsz 's jaers seven ende ende een halve gulden: noch de Weduwe van Steven van Schayck vyf ende twintich guldens 's jaers: noch vyftien guldens te renten: noch Gysbert Spruyt tot Amersfoort twaalf guldens tien stuyvers: noch Eerst Taets van Amerongen, ofte syne erfgenamen, jaerlicx vyftich guldens: noch Mr. Johan Phls van Mathe seven gulden vier stuyvers: noch Wauter van Wede twee ende vyftich guldens tien stuyvers: de Rentmeester van Kon. Majt. Domeinen negen gulden acht stuyvers jaerlicx: noch ses gulden vyftien stuyvers: noch de Weduwe van Eerst van Nienrode is jaerlicx schuldich de renten van achtien gulden.... stuyvers met het achterstal, bedragende twee hondert guldens; waer over proces is hangende noch ongecideert voor den Hove van Utrecht: noch Gysbert en Johan van Hardenbroek gebroederen, wonende tot Cuylenborch, geven jaerlicx twee guldens, waer over ook proces is hangende: noch twee ende twintich guldens: noch vyf ende twintich guldens jaerlicx: noch Juffrouw Geertruy Hysingh twaalf gulden tien stuyvers: noch Mr Frederik Utenham vier ende twintich guldens: noch Jacob van Rexen twee ende sestich guldens tien stuyvers: noch hebben de executeuren van Zal. Heer Frans van Nienrode diverse percelen van renten, bedragende 's jaars acht ende twintich gulden sestien stuyvers: heeft noch in de Gelderse Veenen sestien mergen, ende in de Reense Veenen acht mergen, waer van noyt gedolven is, ende soude na estimatie van kenners 's jaers wel gelden seshondert guldens ofte meer: ontfangt noch jaerlicx van syn vierdepart in Cattendyck in Zeland elf pont groot Vlaems: noch dat Schoutampt van Noortwyck gelt jaerlick twee hondert guldens: noch dat Clercq ambacht met 't bode ampt seven ende dertich guldens: noch syn huysinge tot Noortwyck gelt jaerlicx te huere twee ende twintich guldens: noch drie gulden: noch vyf gulden jaerlicx: noch gelt jaerlicx de schilploot omtrent drie guldens tien stuyvers: noch de nieuwe molen hondert drie ende twintich guldens. Ende Dirck van Zuylen Ridder &c. geeft met Juffrouw Elisabeth, zynre dochter, een hoeve lants op Bruedycxvelt: noch acht mergen lants gelegen op Oudelant in 't lant van Woerden, leengoet van Hol-
lant,

lant: ende noch eenen mergen eygen goet: ende Vrouw Josyna van Drakenborch geeft deselve haere dochter noch een stuk lants gelegen op Bulwyck, tins ende tient vry: noch vier mergen lants aldaer, met conditien &c. En ingevalle geen kynderen achter gelaten en worden, sol Jor. Johan van der Does syne toekomende huysvrouw lyftochten in seshondert guldens 's jaers, ende sy hem in hondert guldens 's jaers, &c. Des t' oirconde so hebben wy Willem vander Does, Adriaen vander Does, Jacob vander Does, Jacob Uten Enge, Adriaen van Zuylen Dekens, Jan van Duvenvoirde Scholaster, Steven van Rossum, ende Caerl van Lynden, hylicxluyden ter beede der voorsf. partyen, mitsgaders wy Johan van der Does ende Dirck van Zuylen, ratificerende alle 't geen voorsf. is, desen brief elcx onderteykent met ons selfs hant, ende daer toe met onsen segelen hier beneden uythangende besegelt, &c. Gegeven in 't jaer ons Heeren 1566. op ten 22. dach in Septembri.



LYST
DER PROOSTEN
VAN WEST-VRIESLAND.

RODOLPH VAN STOUTENBURCH, afstammende uyt het geslacht der Heeren van Amersfoort, een soon, soo men meent, van Wouter Heer van Stoutenburch, en van eene dochter van Jacob Taats, word in *de Geschreven Lyst der Proosten van West-Vriesland*, door *den Vicaris Brock* opgestelt, ons opgegeven als de eerste Proost van West-Vriesland, *die hy* uyt de oude schriften en papieren van de Domkerk t'Utrecht heeft konnen opspooren: den welken hy segt die waardigheid bekleedt te hebben op de jaaren 1292. en 1325. Hy stelt ook, dat hy overleden zy den XI. October des jaars.....

JACOB VAN DER BINCKHORST (van het geslacht van Binckhorst kan men nasien by *Goutbov. in de Chron. pag.* 98. en *de Riemer in de Beschryv. van 's Gravenb. tom.* I. *pag.* 60.) word in *de Lyst van Brock* onder de Proosten van West-Vriesland opgeteld, en van hem getuygt, dat hy een wereldsch Heer en Ridder geweest, en overleden zy den XIV. Augustus des jaars 135... Indien hy nu de Proostdye tot op zyn dood beseten had, soude hy achter den volgenden moeten geplaatst worden; dog ik heb de order van *Brock* sonder groote noodsakelykheid niet willen veranderen, om dat het seer wel wesen kan, dat hy de Proostdye voor zyn dood

dood afgestaan heeft.

HENDRICK VAN DER WEYDE was, volgens de *Lyst van Brock*, in de jaaren 1335. en 1346. Proost van West-Vriesland. Naderhand is hy omtrent het jaar 1351. Dom-Deken geworden, en gestorven in het jaar 1370. *Siet de Lyst der Dom-Dekenen hier voore pag.* 59.

GHISELBERT VAN RENEN is, gelyk ons de *Lyst van Brock* getuygt, in het jaar 1354. Canonik van den Dom, en Proost van West-Vriesland geweest. Hiermeede komt bynaa overeen een onuytgegeve brief van het jaar 1356. in *de Volgende Versameling Num.* 1. te vinden; in welke hy door de Dom-Heeren haar mede-Canonik genoemt werd, en het Dom-Capittel eenen Bartholomeus van Stryen, Pastoor van Bodegraven, tot Deken van West-Vriesland aanstelde, en aan ieder beveelt, hem als sodanig te erkennen; niettegenstaande Ghiselbert van Renen sig daar tegens of reets verset hadde, of sig namaals versetten mogte. Dese *Lyst van Brock* vermeld hem nog als Proost op het jaar 1363. en stelt, dat hy den III. Junius des jaars 1386. gestorven zy.

FRANCISCUS CARDINALIS MONOPOLITANUS, of FRANCISCUS PRIESTER CARDINAAL DER KERKE VAN SINTE SUSANNA (hy noemt sig op de een' en andere wys) was, volgens *de Lyst der Dom-Canoniken van Brock*, in het jaar 138... Canonik der Domkerk t'Utrecht, en werd in het jaar 1393. Proost van Sint Lebuinus kerk te Deventer. *Siet Dumbar in het Kerkel. en Wereltl. Deventer pag.* 323. In het jaar 1394. heeft hy met het Dom-Capittel een verdrag ingegaan, dat hy wegens zijn Dom-

Heers

Heers plaats jaarlyks vyftig Rynsche guldens genieten soude; en erkende ter selver tyd, dat hy uit hoofde der Prooſtdye van West- Vriesland daar tegen jaarlyks ses en twintich gelyke guldens het Capittel schuldig was. Den brief desen aangaande siet in *de Volgende Versamel. Num.* II. In het jaar 1398. geeft hy aan de inwoonders van Enkhuysen het voorrecht, dat die van Medenblick en Hoorn op die tyd genoten, hier in bestaande, dat niemand, te Enkhuysen woonende, voor den Proost van West-Vriesland, zyn Deken, of minder beampten, buyten de vryheid van de Parochie-kerken dier stad behoefde te recht te staan. Van dese vergunning heeft *de Schryver der Kerkel. Oudh. van Kennemerl.* (1) *tom.* II. *pag.* 361. gewag gemaakt, dog sonder het jaar, in het welk dit voorrecht verleend is, te melden; dat ons opgegeven word in den brief des Proosts in *de Volgende Versamel. Num.* III. Volgens *de Lyst van Brock*, heeft hy zyn Dom-Heers plaats te gelyk met de Prooſtdye op het jaar 1400. afgestaan aan den volgenden Andreas van Schoirle. Ik vinde by *Dumbar ter gemelter plaats pag.* 327. aangetekend, dat dese Cardinaal in het jaar 1405. overleed. Uit dit alles kan ieder sien, hoe seer *de Schryv. der Kerk. Oudh. van Kennemerl.* (2) *tom.* II. *pag.* 324. het spoor byster is, als hy desen Francifcus Cardinaal stelt op het jaar 1470. Proost van West-Vriesland geweest te zyn.

ANDREAS VAN SCHOIRLE is, gelyck zo

(1) [K. O. tom. 4. pag. 243.]
(2) [Ibid. tom. 4. pag. 233.]

zo even uyt *de Lyst van Brock* gesien is, door afstand van zyn voorsaat Franciscus, te gelyck Dom-Heer en Proost van West-Vriesland geworden op het jaar 1400. Ick vind dit volgende in *de Geschr. Lyst der Dom-Canoniken van Buchel* hem aangaande aangetekend: *Andreas Scoirle admissus est ad Praebendam D. Francisci E. S. Susannae Presbyteri, Monopolitanensis Cardinalis ac Præpositi Praepositurae Westfrisiae (adbuc anno* 1398. *& Praepositi Daventriensis anno* 1396.) *anno* 1400. *idem XXI. Novembris ad supplementum anno XIV*c. *III. obiit VIII. Martii* 1435. Hy komt ons noch in de waardigheid van Proost voor in een brief van het jaar 1431. in *de Kerkel. Oudh. van Kennemerl.* (1) *tom.* II. *pag.* 370. Dat hy den VIII. Maart des jaars 1435. overleden zy, heeft *Brock in de Lyst deser Proosten* ingelyks getuygt.

GYSBERT VAN RIETVELT word als Proost van West-Vriesland op het jaar 1437. vermeld in *de Kerk. Oudh. van Kennemerl.* (2) *tom. II. pag.* 324. Ik vind dit volgende van hem aangetekend by *Brock in de Lyst der Dom-Canoniken. Gisbertus de Rietvelt, ex Dominis de Nyenrode, admissus est anno XIV*c. *XXV. ad Praebendam Domini Theodorici de Zweten. Cessit per privationem anno* 1444. *& pro eo Otto de Tiela.* Hy komt als Proost voor in sekere brief van den XV. April des jaars 1437. vermeld in *de Kerk. Oudh. van Kennemerl.* (3) *tom.* II. *pag.* 375. dog die volkomen uytge-

(1) [K.O. tom. 4. pag. 245.]
(2) [Ibid. tom. 4. pag. 233.]
(3) [Ibid. tom. 4. pag. 246.]

gegeven is in *Episc. Harlem. pag.* 142. *col.* 2.

FORTIGARIUS DE PLACENTIA word achter Rietvelt als Proost van West-Vriesland op het jaar 143... opgegeven, en, dat hy dese waardigheid beseten heeft, word bevestigt met zyn graf-schrift in *de Kerkl. Oudh. van Kennemerl.* (1) *tom.* 11. *pag.* 324. Voeg hier by het getuygenis van *Sanderus*, die in *Flandr. Illustr. tom.* 111. *pag.* 109. in de Lyst der Proosten van Sinte Walburgs kerk te Veurne dit nevensgaande van hem ter nedergesteld. *Fortigarius de Placentia Brugensis, Consiliarius & Elemosynarius Philippi Boni Burgundiae Ducis, Praepositus Furnensis, nec non S. Petri Insulensis, item West-Frisiae in Ecclesia Ultrajectensi, Canonicus & Archidiaconus major Ecclesiae Atrebatensis, cujus electus fuit Episcopus anno* 1439. *Mortuus est anno* 1452. Ik vind dit volgende by *Brock in de Lyst der Dom-Heeren* van hem aangetekend: *Fortigarius de Placentia, Brugensis Flander, admissus est ad Praebendam Petri van der Praest anno XIV^c. XXXIV. idem VII. Maji anno XIV^c. XXXV. ad supplementum per mortem Ryswyck; permutavit cum* Coesvelt *anno* 1438. *Hic Fortigarius, ex oppido Brugensi in Flandria oriundus, Archidiaconus Atrebatensis, ac Insulensis & Furnensis praepositus, item Consiliarius, Protocapellanus & Elemosynarius Philippi Ducis Burgundiae & Brabantiae, electus est anno* 1439. *Episcopus Atrebatensis, & obiit XI. Februarii anno* 1452. Dewyl nu het Dom-Capittel t'Utrecht de Proostdye van West-Vriesland alleenlyk aan Canoniken van haar kerk vergaf, moet hy dese Proostdye tusschen

(1) [K. O. tom. 4. pag. 233.]

schen de jaaren 1434. en 1438. beseten hebben, in welken tyd die waardigheid ook door Rietvelt bekleedt is, gelyk wy even gesien hebben. Dog of hy Proost voor, of na Rietvelt geweest zy, kan ik met geen grond versekeren; hoewel my het eerste waarschynlyker voorkomt, omdat 'er nae Rietvelt, die in het jaar 1437. Proost was, voor hem, die het jaar 1438. afstand van de Dom-Prebende deed, nauwelijks tyd overig is. Dog hier omtrent laat ik ieder zyn oordeel vry.

PHILIP VAN WASSENAER; J. V. Licentiaat, eên zoon van Henrick van Wassenaar, Burg-graaf van Leyden, en van Catharina van Gruithuysen, word gesegt Proost van West-Vriesland geweest te zyn in het jaar 1450. Siet *de Kerkel. Oudh. van Kennemerl.* (1) *tom.* 11. *pag.* 324. Ik vind, het geen volgt, in *de Lyst der Dom-Canoniken van Breck* wegens hem aangetekend: *Philippus de Wassenair, J. V. Licentiatus, filius domini Henrici, Domini de Wassenair, admissus est XXVI. Martii anno XIV^c. XLIX. ad Praebendam vacantem per mortem M. Johannis Colentier, idem XV. Augusti anno XIV^c. LI. ad Choriepiscopatum. Idem XI. Januarii anno XIV^c. LIV. ad suplementum per mortem Adami de Papenhoven vacantem: quod supplementum rursus die XII. Junii anno XIV^c. LIV. resignat M. Hermanno Droem, confratri suo. Idem Philippus factus est anno* 1450. *Praepositus Westfrisiae a Capitulo. Permutat Praebendam cum Nicolao Mileth anno* 1462. *& creatus eques auratus obiit*

(1) [K. O. tom. 4. pag 233.]

obiit sine liberis anno 1474. Aangaande zyn sterf-dag verscheelt van dese aantekening *de Schryv. der Kerk. Oudh. van Kennemerl.* (1) *tom.* 11. *pag.* 324. stellende, dat hy in het jaar 1470. overleden zy. Dog hier omtrent stemmen met *Brock* overeen *van Leeuw. in Batav. Ill. pag.* 1150. *Goutbov. in de Chron. pag.* 137. en *Bockenb. in Batav. Regib. pag.* 153. De brief, waarby hy, door den Deken en het Capittel van den Dom voor den tyd van ses jaaren tot Proost van West-Vriesland aangesteld zynde, belôoft, de gewoone pensie van ses en twintich Florentynsche goud-guldens jaarlyks aan het Capittel te sullen betalen, is gegeven daags na Sint Pieter en Paulus dag in *het jaar* 1450. en te vinden in *de Volgende Versamel. Num. IV.* Hy is, hiertoe aangestelt zynde, te Hoorn gekomen, en heeft aldaar als Proost van West-Vriesland tien jaaren gewoont in het huys, dat naderhand tot een gevangen-huys gebruikt is, staande aan de plaats by de steege, die daarom sedert de Proosten-steege genoemt werd, doch wiens naam door den gemeenen man in de Proef-steeg verbasterd is. Sie *Velius. Chron. van Hoorn p. m.* 42. *van den eersten druck.* De gemelte ses jaaren verlopen zynde, schynt hy stilswygend in dit ampt nog eenigen tyd gecontinueert te zyn; tot dat, hy eyndelyk, het zy over de betaling van het beloofde geldt, het zy om een andere oorsaak, met het Capittel in verschil geraakt zynde, Pieter Mileth hem op het jaar 1459. in de Proostdye opgevolgt is, als blykt uyt een brief in *de Volgende Versamel. Num. V. lit. C.* Indien men aan de verklaring

(1) [K. O. tom. 4. pag. 233.]

ding van Heer Cornelis Engelbertsz. Priester, op zyn Priesterlyk woordt gegeven, geloof wil slaan, is het pleyt-geding, hierover ontstaan, te Maastricht door een Kardinaal van wegen den Apostolischen Stoel ten voordeel van Pieter Mileth uytgeweesen. Siet *de Kerkel. Oudh. van Kennemerl.* (1) *tom.* II. *pag.* 321. Dit schynt voorgevallen te zyn in het jaar 1462. (wanneer Wassenaar, volgens *de Lyst der Dom-Heeren van Brock*, syne prebende afstond ten behoeve van Nicolaas Mileth; die waarschynelyk een bloed-verwant van Pieter Mileth sal geweest zyn) omdat, als wy in 't vervolg sien sullen, *Brock* eerst van dat jaar aan Mileth als Proost erkent.

PIETER MILETH is de opvolger van Wassenaar geweest in de Prooftdye, gelyk wy aanstonds sien sullen. Hem aangaande vind ik het volgende in *de Lyst der Dom-Canoniken van Brock* aangetekend: *Petrus Mileth, Praepositus Ariensis & Leydensis, & Choriepiscopus Trajectensis, admissus est VI. Februarii anno XIV^c. LV. ad praebendam vacantem per mortem D. Henrici Raescop, Idem creatus fuerat Canonicus sub exspectatione praebendae, primo loco vacaturae, X. Maji anno* 1454. *& deinde ad Praeposituram Leydensem. Idem admissus anno XIV^c. LXV. XIII. Martii ad supplementum, per mortem D. Theodorici de Wassenaer Praepositi S. Johannis vacans. Idem anno XIV^c. LXV. die IX. Septembris iterum ad Choriepescopatum ex resignatione M. Johannis Brant, Canonici Trajectensis. Obiit anno* 1469. Ik heb ter gelegenheid van desen Pieter Mileth in *onse Volgen*

(1) [K. O. tom. 4. pag. 233.]

gende Versameling Num. V. letters A. B. C. D. en E. vyf brieven uytgegeven, waar van de eerste, zynde van den XXIX. September des jaars 1459. behelst zyne aanstelling, onder sekere voorwaarden, door den Deken en het Capittel der Kerke van Utrecht, tot Proost van West-Vriesland, en dat wel voor den tyd, soo lang als hy Canonik van de Dom-kerk soude zyn: in de tweede, zynde van den selven dag, bekent Mileth de Proostdye van West-Vriesland op de voorwaarde, hem door den Deken en het Capittel voorgeschreeven, aangenomen te hebben; wyders belovende jaarlyks de gewoone pensie van ses en twintich Florentynsche goud-guldens aan het Capittel te sullen betaalen, ter tyd toe, dat hy in het geruste besit der Proostdye geraakt sal zyn; en die beloften hebbende te sullen betaalen twintich Engelsche goude nobels, en daar voor eenige borgen het Capittel te sullen stellen. By de derde, zynde mede van den selfden dag, belooft hy de pensie van ses en twintich Florentynsche goud-guldens, die op Sint Martyns dag in de Winter van het jaar 1459. aan het Capittel verschuldigd was, te sullen betaalen, indien Philip van Wassenaar nalatig was in dat te doen. By de vyfde, zynde van den II. October desselven jaars, hebben twee der Dom-Canoniken, en een der Canoniken van Sint Pancras-kerk te Leyden, sig voor Pieter Mileth, wegens de betaling der beloofde jaarlykse pensie, aan het Capittel van den Dom voor borgen gestelt. Tot beter verstand van den vierden brief, die van den XXIX. September des jaars 1459. is, moet ik hier nog by voegen, 't geen ik desen Pieter Mileth aangaande in *de Lyst der Dom-*

Hee-

Heeren van Broek mede aangetekend gevonden heb. *Praedictus Mileth litem habuit cum Stephano Duce Bavariae super praedicta praebenda; in qua lite Dux Stephanus obtinuit sententiam adjudicatoriam, quae transivit in rem judicatam, literis executorialibus desuper expeditis, sub dato anno XIV c. LV. die XII Decembris. Nihilominus praedictus Mileth continuavit possessionem praebendae usque diem obitus sui de facto, anno XIV c. LXIX. & ex tunc successit Dux Stephanus, videlicet IX. Januarii anno* 1470. Nu belooft Mileth by den vierden brief *Litera D.* den Deken en het Capittel der Kerke van Utrecht schadeloos te zullen houden, voor soo veel het proces aangaat, dat hy met Steven Hertog van Beyeren over de Dom-prebende had. Hier uyt blykt, dat Pieter Mileth tot Proost van West-Vriesland aangesteld is op den XXIX. September des jaars 1459. Nogtans vind ik in *de Lyst der Proosten van Broek*, dat Mileth aan Wassenaar eerst opgevolgt is in het jaar 1462. Het welk kan veroorsaakt geweest zyn, omdat *Broek* den tyd van de opvolging getekent heeft van dien dag aan, dat Mileth in het vreedsaam besit der Proostdye gekomen is. Want dat 'er verschil over geweest is, kan niet duister afgenomen worden uyt den soo even aangehaalden brief *Num. V Litera C.* Want de heele voorsorg, dat Mileth de ses en twintich Florentynsche goud-guldens aan het Capittel verschuldigd, betalen soude, indien Wassenaar in gebreken bleef die te betaalen, was niet nodig, soo Wassenaar goedwillig van de Proostdye afstapte. Het kan ook uyt den voorgaanden brief *Litera B.* afgelyd worden; alwaar onderscheid gemaakt word tusschen de pensie, die hy tot op de vreedsame besitting der Proostdye, en die hy naderhand jaarlyks opbren-

gen soude. Dit sal nog meer blyken, indien de verklaring van Heer Cornelis Engelbrechtsz. Priester, hier boven onder Wassenaar vermeld, die hy sestich jaaren oud zynde gegeven heeft, de waarheid in alles gelykvormig moet geacht worden. Ik geloof geensins, dat hy, dese verklaring op zyn Priesterlyk woordt gevende, willens en wetens verkeerdelyk sal getuygt hebben: maar wel, dat hy, alhoewel in oprechtigheid volgens zyn beste weeten verklarende, kan gedwaalt hebben: want, dat hy niet wel van de saak onderricht is geweest, blykt eerst hier uyt, dat hy onder andere verklaart, dat Mileth eerst een Canoniksdye in den Dom soude gekregen hebben, *na dat* het proces over de Proostdye tusschen hem en Wassenaar ten zynen voordeele uytgewesen was; daar het uyt *de soo omstandige aantekening van Brock* blykt, dat hy tusschen de vier of vyf jaaren eerder Dom-Canonik, dan Proost van West-Vriesland, geweest zy. Dog Cornelis Engelbrechtsz. kan hier door in dwaling geraakt zyn, omdat hy gehoort heeft, dat, de saak nu al beslist zynde, Wassenaar zyne Dom-prebende afgestaan heeft, en dat Nicolaas Mileth hem in het jaar 1462. daarin opgevolgt is; als blykt uyt *de aantekening van Brock aangaande Wassenaar*, in het voorgaande artikel vermeld. Dus sal hy Pieter en Nicolaas Mileth met elkander vermengt hebben. Ten tweede; dat dese Priester qualyk onderrecht was, blykt hier uyt, dat hy getuygt, dat Pieter Mileth in het eerste jaar van zyn besit overleden zy, daar 'er, volgens *de aantekening van Brock*, tussen zyne aanstelling als Proost en zyn overlyden omtrent tien jaaren verloopen zyn. Eyndelyk schynt *de Schryver van de*

Kerkel-

Kerkel. Oudb. van Kennemerl. (1) *tom.* 11. *pag.* 320. *en* 324. te stellen, dat hy dese verklaring op het jaar 1514. wanneer hy sestig jaaren oud was, gegeven heeft; waar uyt volgt, dat hy omtrent het jaar 1454. gebooren was, en derhalve in het jaar 1459. wanneer het verschil tusschen Wassenaar en Mileth begon, maar vyf jaaren oud was. Soo dat hy dan maar sal verklaard hebben, het geen hy had hooren seggen, en sig daarom ook soo veel te ligter kan vergist hebben, of door de vertelling van andere bedrogen zyn. Voorts word dese Mileth als Proost op het jaar 1463. opgegeven door *den Schryv. der Kerkel. Oudh. van Kennemerl.* (2) *tom.* 11. *pag.* 324. omdat hy hem op die tyd vermeld vind in een brief, waar van hy selfs *aldaar* (3) *pag.* 421. gewag maakt. Ik heb in *myn Volgende Versameling Num. VI.* een brief ingevoegt van den Deken en het Capittel ten Dom van het selve jaar 1459. in het welk Mileth Proost geworden was, waar by zy ons opgeven, het geen zy aangaande den Proost van West-Vriesland in haar liber Camerae gevonden hebben, en wel des te meer, om dat een diergelyk instrument, dog veel onvolkomender, ons voorkomt in *de Kerkel. Oudh. van Kennemerl.* (4) *tom.* 11. *pag.* 318. 319. *en* 320. Wanneer 'er in het jaar 1463. in de kerk van Outdorp een altydduurende Capellanye aan het outaar van de H. Maagd Maria gestigt was, waar van de Stigtings-brief gesien kan worden in *het soo even genoemde boek* (5) *pag.* 417. (dog

(1) [K. O. tom. 4. pag. 233.] (2) [Ibidem.] (3) [Ibidem pag. 258.] (4) [Ibidem pag. 232. en 233.]
(5) [Ibidem pag. 257].

(dog die daar te onrecht gesegt word gesticht te zyn in de kerk van Sint Bavo te Haarlem) heeft Mileth dese stigting bekrachtigt door zyn brief, die *aldaar* (1) *pag*. 421. vermeld word, en uytgegeven is *in Episcop. Harlem. pag*. 150. *col*. 1. Achter desen Mileth word ons in *de Kerkel. Oudhed. van Kennemerl*. (2) *tom*. 11. *pag*. 324. als Proost van West-Vriesland opgegeven (want dat Franciscus Cardinalis, die aldaar tusschen beyde komt, hier niet behoort, hebben wy reets boven aangemerkt) een seker *Mr. Otto Roelofsz*. (*Rudolphi*) dewelke een Priester, en seventich jaren oud zynde verklaarde, dat hy de Proostdye van West-Vriesland door het Metropolitaansche Capittel bekomen, en achtien jaren lang bekleed had: dat ook Pieter Mileth deselve Proostdye van Hertog Philip van Burgondie gekreegen had: dat daarop tusschen den gemelden Mileth en hem Otto Roelofsz. die het van het Capittels wegen bekleede, een proces geresen, en na Romen betrokken was: dat vorders Mileth het proces met kosten met al gewonnen had, en dat daar na hy Otto voornoemd een verdrag met Mileth aangegaan had. Dese verklaring kan men op *de voorgenoemde plaats pag*. 322. sien. Wat naam 'er nu aan dese verklaring gegeven moet worden, indien 'er op eenige oude instrumenten en brieven staat te maken is, laat ik andere oordeelen. Want niet Otto Roelofsz. en Mileth, maar Philip van Wassenaar en Pieter Mileth hebben over de Proostdye met elkander proces gehad, 't geen ten voordeel van den laatsten uytgewesen is: ook is het onwaar, dat de een door het Capit-

(1) [K. O. tom. 4. pag. 258. (2) [K. O. tom. 4. pag. 233.]

pittel, en de ander door Hertog Philip van Burgondie aangesteld zyn, dewyl het uyt de brieven, door my in *de Volgende Versameling Num. IV.* en *V.* opgegeven, blykt, dat zy beyde door het Capittel de Proostdye bekomen, en om andere redenen process gevoert hebben. Voeg hier by, dat, soo Otto Roelofsz. door het Capittel, Mileth door den Hertog van Burgondie, als Graaf van Holland, aangesteld was, het Capittel na het overlyden van Mileth, by het leven van Otto Roelofsz, geen andere Proost soude aangestelt hebben; 't geen evenwel geschiet is, gelyck wy in het vervolg sien sullen. Voeg hier nog by, dat Otto Roelofsz. te gelyk met Mileth, en bygevolg op het jaar 1459. aangesteld zynde, de Proostdye geen achtien jaaren kan bekleedt hebben, doordien binnen dien tyd twee andere Proosten, een door den Hertog van Burgondie, en een door het Capittel aangesteld zyn. Verders heeft Otto Roelofsz. seventig jaaren out zynde dese verklaring gegeven onder Hertog Maximiliaan in het jaar 1514. volgens *den Schryver van de Kerkel. Oudh. van Kennemerl.* (1) *tom.* 1. *pag.* 324. Hieruyt volgt, dat hy gebooren zy omtrent het jaar 1444. en hy bygevolg op het jaar 1459. wanneer en hy en Mileth tot Proosten aangestelt werden, maar vyftien jaaren oud was; op welk jaar syns levens-tyd het niet waarschynelyk is, dat hy sal Proost geworden zyn. Daaren boven was het een wesentlyke hoedanigheid van die geene, die tot Proost, voor al door het Capittel, aangestelt werd, dat hy Canonik der Dom-kerk was: welke waardigheid het nimmer blyken sal, dat Ot-

(1) [Ibidem 233.]

to Roelofsz. ooyt bekleet heeft. Eyndelyk dese Otto Roelofsz is niet Proost, maar Deken van West-Vriesland geweest, als uyt de volgende lyst der Dekenen blyken sal. Dese redenen hebben my bewogen vast te stellen, dat Otto Roelofsz te onregt onder de Proosten van West-Vriesland opgeteld zy, en hem uyt der selver lyst uyt te monsteren.

EVERARD VAN ZOUDENBALCH, een zoon van Huybert van Zoudenbalch en Waltera Schouten van de Kelre, is, als wy in het vervolg bewysen sullen, Pieter Mileth in de Proostdye van West-Vriesland opgevolgt. Desen aangaande heeft *Brock in de Lyst der Dom-Heeren* het volgende aangetekent: *Everardus Zoudenbalch admissus est anno XIV^c. XLV. die XXIII. Octobris ad praebendam, vacantem per mortem Theodorici Oudecoop. Idem X. Januarii anno XIV^c. XLVI. admissus ad Choriepiscopatum, & tunc fuit etiam Canonicus B. Mariae Trajectensis. Idem XXIII. Martii anno XIV^c. L. ad supplementum D. Johannis Proeys Decani, vacans per privationem ejusdem. Idem XIV. Novembris anno XIV^c. L. ad Capitulum admissus. Idem admissus mense Iunio anno XIV^c. LXX. ad Praepositaram Trajecti superioris ex resignatione D. Gisberti de Brederode, Archidiaconi nostri, cujus collatio spectat ad Carolum Ducem Brabantiae, qui in eadem resignatione consentiit, reservata pensione III^c. Florenorum pro Brederode. Idem XXIV. Julii anno XIV^c. LXXXII. admissus est ad Thesaurariam Trajectensem ex resignatione Tullemanni. Idem fundat hospitale S. Elizabeth pro orphanis in Trajecto, in vigilia S^ti. Pontiani anno XIV^c. XCI. Domum suam Zoudenbalch*

balch in de Donkerstraet construi fecit sub annis MCCCCLXVII. & MCCCCLXVIII. Obiit XXIX. Martii anno MDIII. Na het overlyden van Mr. Pieter Mileth is 'er een groot verschil ontstaan over het recht van begeving der Prooftdye van West-Vriesland, tusschen het Dom-Capittel aan de eene, en Karel Hertog van Burgondie, als Graaf van Holland, by wie ook Bisschop David sig voegde, aan de andere kant, en hebben beide daar toe iemand aangestelt. Want het Capittel heeft op den IV. December des jaars 1469. de Prooftdye aan *Everard van Zoudenbalch* tot wederroepens of wederopseggens toe vergeven, volgens een brief daar van besegeld, en uytgegeven in *de Volgende Versameling Num. VII.* Hertog Karel benoemde daar toe *Mr. Antonis Hanneron*, (die by anderen *Hanneton*, of *Haneton*, dog by *den Schryver van de Kerkel. Oudh. van Kennemerl.* (f) *tom.* II. *pag.* 321. *en* 322. meer dan eens te onrecht *Mr. Antonis Haveron* genoemt word) in welke bediening Bisschop David, meenende dat dit ampt tot zyner begeving stont, hem bevestigt heeft. Dese Hanneron word ons op dese wys in *Sanderi Flandr. Illustr. tom.* II. *pag.* 66. beschreven. *Antonius Hanneron Artbesius, Magister Parisiensis ac Decretorum Doctor, Caroli Audacis Burgundiae Ducis olim Paedagogus, dein Consiliarius, & Praepositus Ecclesiarum S. Waldetrudis Montibus Hannoniae, & S. Bartholomaei Bethuniae, receptus fuit ad Praepositurum Brugensem XXIV. Decembris* 1467. *fundavit in Academia Lovaniensi Collegium S. Donatiani. Anno* 1477. *captus fuerat a Gandavensibus rebellantibus*

(f) [K. O. tom. 4. pag. 233.]

eo, quod fuisset Carolo Audaci Burgundiae Duci a consiliis secretis: hinc translatus ad arcem Vilvordiensem aegre periculum capitis evasit. Vivere desiit X. Decembris 1490. sepultus in Choro S. Donatiani. Niet lang daerna heeft Bisschop David, onderricht zynde, dat de begeving deser Proostdye aan het Capittel der Dom-kerk stond, de bevestiging van Hanneron herroepen, en bevolen, dat men den geene, die door het Capittel tot Proost aangestelt was, daarvoor ook erkennen soude: by zyn brief van den XXII. October des jaars 1470. in *de Volgende Versameling Num. VIII.* Hiermede nam evenwel het geschil nog geen eynde; maar de saak werd na Romen getrocken, alwaar drie definitive vonnissen over het besit der Proostdye ten voordeele van het Dom-Capittel en door het selve aangestelden Proost Zondenbalch uytgesproken zyn. Want dit vind ik deswegens in *de Lyst der Proosten van Brock* aangetekend: *Post cujus* (Petri Maletii) *mortem, eam* (Praeposituram Westfrisiae) *impetravit Romae M. Antonius Hanneron, aerarii Brucellensis praefectus & Praepositus S. Donatiani Brugensis, cui se opposuit D. Everardus Zondenbalch, qui eam obtinuit a Capitulo: &c., ortaque inter eos desuper quaestionis materia in Romana Curia diutius litigando, tres conformes diffinitivae sententiae super possessorio Praepositurae hujusmodi pro Capitulo & dicto Domino E. Zoudenbalch, & contra M. Antonium Hanneron latae sunt.* Siet van desen twist over de Proostdye het getuygenis van Heer Cornelis Engelbertsz. Priester, en Meester Otto Roelofsz. Priester by *den Schryv. der Kerkel. Oudhed. van*

Ken-

Kennemerl. (1) *tom. II. pag.* 321. *en* 320. Dog wat staat op denselver verklaring te maken zy, hebben wy reets gesien. Hy was in het jaar 1475. in het volkomen besit der Proostdye, en heeft den xxvii. Maart van dat jaar, met toestemming van den Dom-Deken en het Capittel, twee Dekenen van West-Vriesland, Frederik Jansz. voor ses jaaren, en Gerrit Jansz. voor een jaar aangestelt. De brieven daar van konnen nagesien worden in *de Volgende Versameling Num. IX. en X.* Waarom ik weynig geloof kan slaan aan de verklaring van den gemelde Cornelis Engelbrechtsz. die getuygt, dat Zoudenbalch eerst in de jaaren 1484. en 1485. te Hoorn aangekomen, en besit van de Proostdye genomen heeft. Het tegendeel kan niet alleen uyt die twee brieven opgemaakt worden, maar ook nog uyt een brief van Bisschop David van den xx. Februarius des jaars 1483. in *de Volgende Versameling Num. XI.* in welken hy te konnen geeft, dat hy, door het verkeerde voorgeven van sommige misleit, als of de Deken en het Capittel van den Dom, of wel de Proost van West-Vriesland in het selve, nalatig waren om een Land-Deken aan te stellen, en daarom het recht dier aanstelling aan hem vervallen was, tot Deken van West-Vriesland verkoren had Heer Gysbert Waldorp, Priester en Pastoor van Koedyck; dog nu beter onderricht zynde, dat de Dom-Deken en het Capittel, als ook de Proost van West-Vriesland, lang van te voore het Dekenschap op de gewoone wyse versorgt hadden, zyn voorgaande aanstelling van Gys-

(1) [K. O. tom. 4. pag. 233.]

Gysbert Waldorp tot Deken herroept, en ieder, onder het rechtsgebiet der Prooftdye van West-Vriesland woonende, beveelt, denselven niet meer te gehoorsamen, en hem gebiet van dat geene, het welk hy uyt de inkomsten der Decanye genooten had, behoorlyke rekening te doen. Want door het aanstellen der Dekenen toonde hy in het besit der Prooftdye te zyn, en dat erkende ook Bisschop David Hetselve kan ook blyken uyt een brief van Everard van Zoudenbalch als Proost van West-Vriesland, gegeven den x. Julius desselven jaars 1483. waarby hy goedkeurt, dat Johan Heer van Egmond, Baer, enz. het patronaatschap der kerspel-kerk van Herenkerspel, of *Haringkarspel*, afstaat aan den Deken en het *Capittel der* Canoniken van Egmond, en desselfs inkomsten by die van het Capittel gevoegt worden, mits dat het voor een Vicaris of Capellaan, tot waarneming van den dienst aldaar, behoorlyk sorgt. Siet desen brief in *de Volgende Versameling Num.* XI. Wy hebben hier voor uyt *de Lyst der Dom-Canoniken van Brock* gesien, dat hy in het jaar 1503. overleden zy. Dog voor zyn doot is dese Prooftdye aan een anderen besitter overgegaen, gelyk uyt zyn opvolger blyken sal; het zy hy versogt heeft van deselve ontslagen te zyn, het zy het Capittel van selfs een ander daar mede versien heeft.

ANTONIS POT, een zoon van Jacob Pot en Catharina van Vlaenderen, is, gelyk als uyt het vervolg blyken sal, Everard van Zoudenbalch in de Prooftdye van West-Vriesland opgevolgt. *Brock in de Lyst der Canoniken van den Dom* heeft dit volgende van hem gemeld. *Anthonius Pot, filius Jacobi Pot, civis Trajectensis, Legum Licentia-nus,*

tus, admissus est XIV. Julii anno XIVc. LXXIII. ad praebendam & supplementum Domini Henrici Urdemans, Canonici supplementati, caussa resignationis: Idem ad Capitulum XVI. Julii anno XIVc. LXXVI. Idem anno MD. erat Officialis Tractensis. Obiit subito die Veneris XXIV. Octobris circa horam XI. noctis anno MD. Dat hy nu Proost van West-Vriesland geweest zy, is seker; dog wanneer hy die Prooſtdye bekomen, en hoe lang beseten heeft, blykt niet: het welk van meest alle volgende Prooſten moet gesegt worden, om dat de brieven van hunne aanſtelling my niet voorgekomen zyn, en *de Lyst dier Prooſten van Broek* met den voorgaande Zoudenbalch ophout. Dat hy evenwel den XXVI. Januarius des jaars 1498. wanneer Everard van Zoudenbalch nog leefde, Proost geweest zy, blykt uyt een brief, behelsende de ſtichting van sekere Vicarye in de kerk van Broeck, op het autaar van den H. Martelaar Pontiaan, door welke een andere brief van den Proost Pot van den VI. Julius desselven Jaars geſtoken was. Dese twee brieven syn te sien in *de Volgende Versameling Num. XIII. literis A. en B.* waaruyt ook blykt, dat hy niet alleen op zyn ſterf-jaar 1500. maar reets op het begin van het jaar 1498. Officiaal van den Bisschop van Utrecht geweest zy. Hy heeft dese Prooſtdye tot op zyn ſterf-dag niet beseten, maar die is al eerder, en wel kort na de soo even gemelde tyd, op een ander besitter overgegaan, als uyt zyn opvolger blyken sal.

GERLAK VAN DER DONCK, dien wy aanſtonds sien sullen, dat Pot in de Prooſtdye van West-Vriesland opgevolgt zy, was een zoon van Johan van der Donck Heer van Opbicht en

van

van Alarda van Hoven. Dit volgende heeft Broek *in de Lyst der Dom-Heeren* ons van hem nagelaaten: *Gerlacus van der Donck Gelrus, filius Johannis van der Donck, Domini de Opbicht, admissus est anno* XIV^c. XLV. *in Januario ad praebendam & supplementum ex resignatione Henrici Raescop Junioris, emancipatus* I. *Aprilis anno* XIV^c. L. *fecit actum suum* XXI. *Decembris anno* XIV^c. LV. *quum pridie, videlicet* XX. *Decembris, ad ordinem subdiaconatus admissus fuisset. Et quidem fecit actum suum anno aetatis suae* XXI. *vide desuper protocollum de die* XXIV. *Maji* 1454. *Fuit tandem Presbyter. Admissus est ad Capitulum ultima Septembris anno* XIV^c. LIX. *Supplementum Gerlaci venit ad Sparingiam usque annum* 1456. *exclusive, quo anno* 56. 57. *&* 58. *fuit plenus supplementatus. Idem habuit tribus primis annis quartam partem praebendae, & deinde fuit plenus non supplementatus. Hoc quia Raescop ante resignationem nunquam fuit particeps perceptionis supplementi, & nondum in ordine subdiaconali, & actum nondum celebravit. Obiit* XXVII. *Augusti anno* 1503. Dat nu dese van der Donck nog by het leven van den voorgaanden Antonis Pot Prooft van West-Vriesland geweest zy, blykt uyt zyn brief van den XV. Februarius des jaars 1499. Waarby hy Otto Rudolphi, Priester en Pastoor van Veenhuysen, voor den tyd van seven eerst komende jaaren op sekere voorwaarden tot zyn Deken en Officiaal aanstelt; en den brief des voornoemden Otto Rudolphi van den IX. Maart desselven jaars, waarby hy die ampten op de voorgeschreve voorwaarden aanneemt. De brief is te sien in *de volgende Versameling Num.* XIV. Hy heeft den dienst,

door

door Ministra en gemeene Susteren des Convents van Sinte Geertruyd binnen Hoorn in de Kerk van haar Convent den xx. December des jaars 1486. opgerecht, goedgekeurt den xx. Mey des jaars 1499. Siet de brieven in *de Volgende Versameling Num.* xxi. *Literis B, C. en D.* Of hy de Proostdye tot zynen dood toe beseten heeft, dan of reets van te voore een andere Proost aangestelt was, is my onbekend.

ADRIAAN RAM, J. V. D. een zoon van Arent Ram, wiens moeder was Elisabeth de Witt, en van Agneta van Hove, Arents dochter, heeft na van der Dutck de Proostdye van West-Vriesland beseeten; dog, of hy hem onmiddelijk opgevolgt zy, kan ik met geen sekerheyd seggen. Ik vind dit volgende by *Brock in de Lyst der Dom-Heeren* aangeteekent: *Adrianus Ram, filius Arnoldi Ram, I. V. Doctor, admissus* xix. *Septembris anno* xiv^c. lxxxv. *ad praebendam vacantem per mortem M. Hugonis de Hovve, avunculi sui, quam Romae impetravit: nunc adiit Romam* xxi. *Aprilis anno* xiv^c. lxxxv. *admissus ad supplementum per mortem 's Gravensandt* v. *Novembris anno* xiv^c. xcvii. *& ad Capitulum* xxi. *Septembris anno* xiv^c. lxxxix. *Idem ad Praepositur am Leydensem vacantem per mortem M. Nicolai Lavenuis* xv^c. xvii. *die* xvii. *Augusti ex collatione Capituli. Obiit* xxii. *Junii* 1518. *aetatis suae* liv. Dat dese Adriaan Ram op het jaar 1509. Proost van West-Vriesland geweest zy, blykt uyt sekere brief van den xxii. Mey van dat jaar, rakende de fundatie van eene vicarye in de Parochie-kerk van Hoorn, en een andere brief van den xxiv. Mey door de voorgaande gestoken, waarby Adriaan Ram dese

fun-

fundatie goed keurt en bevestigt, die gesien konnen worden in *de Volgende Versameling Num. XV. literis A. en B.* Dat hy evenwel de Proostdye niet lang voor dien tyd bekomen heeft, en 'er by gevolg tusschen hem en zyn voorsaat van der Donck, den XXVII. Augustus des jaars 1503. gelyk wy uyt *Brock* gesien hebben, overleeden, een of meer Proosten geweest zyn, wier naamen by mangel van aantekeningen en narichten ons onbekend zyn, soude blyken uyt twee zyner brieven, gegeven den XX. October desselven jaars 1509. waarby hy Otto Roeloffz. Deken van West-Vrieslant aanstelt, om van ieder Priester en andere Geestelyken een halve Rynsche Goud-gulden, en van ieder Convent of Klooster vier Rynsche goud-guldens voor hem, *als* eene beede hem verschuldigt, te eysschen, indien men dese beede als eene gifte voor zyne blyde inkomst kan en mag rekenen. Siet dese twee brieven in *de Volgende Versameling Num. XVI. en XVII.* Hoe lang hy de Proostdye beseten heeft, is my onbekend; dit sal evenwel blyken uyt het geene volgen sal, dat voor zijn overlyden reets een ander daar mede versien was.

GERARD VAN ZOUDENBALCH, een zoon van Gerard van Zoudenbalch en van Geertruyd van Zuylen van Natewisch, is Proost van West-Vriesland geweest, als in het vervolg sal getoont worden. Van hem heeft *Brock in de Lyst der Dom-Heeren*, het geen hier volgt, aangetekent: *Gerardus Zoudenbalch, filius Gerardi, minorennis admissus est ad praebendam vacantem (ex collatione Capituli) die* XXIV. *Augusti anno* XIV^c.-LXXVII. *per mortem D. Ottonis de Tiela. Idem emancipatur* XIX. *Martii anno* XIV^c. LXXXI. *nondum* com-

completo decimo octavo aetatis suae anno. Idem ad supplementum XVIII. Februarii anno XIVc. LXXXIV. per mortem Braesman, & ad Capitulum VIII. Augusti anno XIVc. LXXXVI. & admissus ad Thesaurariam XVIII. Decembris anno XVc. ex resignatione Everardi patrui.. Obiit IX. Novembris 1524. Dat hy den XXII. September des jaars 1515. by het leven van zyn voorsaat, Prooft van West-Vriesland geweest zy, blykt uyt zyn brief, waar by hy toestaat, dat Jacob Stalpert, Pastoor der Parochie kerk van Westerblokker, en Sybrand Mathielz, die een officie in de selve Kerk, ter eere van het H. Kruys gesticht, besat, hunne bedieningen met elkander verwisselen mogten. Siet desen brief in *de Volgende Versameling Num. XX.* Dat dese Prooftdye voor zyn doot door een andere beseten werd, sal het vervolg aantoonen.

BERNARD VAN HAERLEM komt na Gerard van Zoudenbalch als Prooft van West-Vriesland voor. Van hem heeft *Brock in de Lyst der Dom-Canoniken* dit navolgende getuygt: *Bernardus de Hairlem, filius Gerardi, filii Nicolaï de Haerlem minorennis admissus XVIII. Augusti anno XIVc. LXXXVII. ad Prabendam ex resignatione Francisci Domicelli de Bredenrode, & III. Aprilis anno XVc. III. ad supplementum, vacans per mortem Everardi Zoudenbalch. Emancipatur V. Novembris anno XIVc. XCVIII. admissus ad Capitulum IX. Februarii anno XIVc. XCVIII. Obiit XX. Aprilis anno XVc. XL.* Dat hy den XV. October des jaars 1516. de Prooftdye nog by het leven van zyn voorsaat, die eerst in het jaar 1524. gestorven is, als wy gesien hebben, beseeten heeft, word beweesen uyt zyn brief, waarby hy voor altoos

bevestigt den dienst, door Ministra en gemeene Susteren des Convents van Sinte Geertruyd binnen Hoorn in haar Kerk gesticht; welke, gelyk wy hier boven gesien hebben, nu al te voore door Gerlack van der Donck, Proost van West-Vriesland, in het jaar 1499: bevestigt was. Siet den brief in *de Volgende Versameling Num.* XXI. *litera A.* Hy komt nog voor in een brief van den IX. Mey des jaars 1518. by welke hy toestaat, dat Gerrit Dircksz. van Hoorn en Pieter Man, die ieder besitters van eene Vicarye waren, deselve met elkander mogten verruylen. Siet den brief *ter selver plaatse Num.* XXII. Tot hoe lang hy de Proostdye beseeten heeft, is onseker. Achter desen soude als *Proost* moeten volgen *Aarnout van Boucborst*, die dese waardigheid in het jaar 1520. gesegt word bekleedt te hebben, by *den Schryv. der Kerkel. Oudb. van Kennemerl.* (†) *tom. II. pag.* 325. Dog ik kan niet gelooven, dat hy de Proostdye ooit beseten heeft, om dat ik niet vind, dat hy Canonik van den Dom geweest zy, en als soodanig van *Broek* vermeld word; daar het evenwel een standvastig gebruyk was, dese Proostdye aan geen ander, als aan een Canonik van de Dom-kerk, te vergeeven. Siet den brief in *de Volgende Versameling Num. VI.* Het blykt ook uyt genoegsaam alle boven vermelde Proosten, die wy gesien hebben te gelyk Canoniken van den Dom geweest te zyn. Doet hier by, dat dese Arnout van Boechorst Deken van West-Vriesland geweest zy, gelyk uit de Lyst dier Dekenen blyken sal. Te onrecht dan heeft *De Schryv. der Kerkel. Oudb.* den Proost en Deken van West-Vriesland onder malkander vermengt.

(†) [K. O. tom. 4. pag. 234.]

MAR-

MARCUS VAN WEES, een zoon van Beernt van Wees, wiens moeder was Delen, en van Johanna van Kuylenborch, wier moeder was Woutera Grauwert, is, gelyk aanstonds beweesen sal worden, Prooft van West-Vriesland geweest. Ik vinde dit volgende by *Brock in de Lyst der Dom-Canoniken* van hem aangetekend. *Marcus de Weeze, filius Bernardi, minorennis admissus est IX. Februarii anno XV^c. VII. ad Praebendam, vacantem per mortem Boucbout.* (nempe Johannis van Bouchout van Beverweert, domini de Loenhout, ut *Brock alibi in eodem Catalogo testatur*) *Idem emancipatur XXIV. Novembris anno XV^c. IX. Idem admissus ad Capitulum VII. Augusti anno XV^c. XIV. Idem admissus VIII. Augusti anno XV^c. XVII. ad supplementum vacans per mortem Lavennis. Idem admissus ultima Aprilis anno XV^c. XXIII. ad Praepositurum Elstensem, sibi ex resignatione Domini Jacobi de Apelteren Decani Trajectensis dimissam. Obiit IX. Decembris XV^c. XLVIII.* Dat hy nu op het jaar 1524. en dus na den voorgaanden Bernt van Haarlem, Prooft van West-Vriesland geweest zy, blykt uyt een opene brief, in dat jaar door Bisschop Henrik van Beyeren, den Deken, het Capittel ten Dom, en Marcus van Wees Prooft van West-Vriesland gegeven; by welke de opgesetene in de Prooftdye van West-Vriesland, door het vieren van vele heylige dagen boven andere, in het waarnemen van hunne ambachten en neringen, van den Deken van West-Vriesland beswaart zynde, van veele derselver ontlast worden, die men voortaan alleen in de Kerken, en niet op de markten, nog over de steden en straaten, houden soude,

biddende en beveelende Heer Jan Michielsz. Walderiau, Deken van West-Vriesland, aan dese ordre te gehoorsamen. Siet *Episcop. Traject. pag.* 30. *col.* 1. Wanneer hy Prooft geworden zy, of hoe lange hy die waardigheid beseten heeft, kan met geene sekerheid gesegt worden.

LAMBERT TEN DUYNEN is de eerste, die my na Marcus van Wees als Prooft van West-Vriesland voorkomt, alhoewel ik geloof, dat 'er tusschen die beyde nog verscheyde andere Proosten geweest zyn. Ik vind dit volgende van hem aangetekend door *Brock in de Lyst der Dom-Canoniken: Lambertus ten Duynen Daventriensis, utriusque Juris Licentiatus, admissus est X. Septembris anno XV^c. XXVIII. ad praebendam ex resignatione Johannis de Renesse minorennis. Idem XII. Septembris anno XV^c. XXXII. ad Capitulum. Idem VIII. Julii anno XV^c. XXXV. ad Supplementum, vacans per mortem D. Lazari de Rosetis. Fuit utriusque juris Licentiatus experientissimus. Obiit XXV. Aprilis* 1552. *aetatis suae LXIV.* Hy word *Lambert van Duinen* genoemt, en gesegt Prooft geweest te zyn op het jaar 1524. by *den Schryver der Kerkel. Oudh. van Kennemerl.* (1) *tom. II. pag.* 325. Waaraan ik geen geloof kan geven, ten deele om dat uyt het voorgaande artikel blykt, dat Marcus van Wees op hetselve jaar 1524. Prooft van West-Vriesland was, ten deelen ook om dat hy, volgens *de bovenstaande Aanteekening van Brock*, eerst in het jaar 1528. Dom-Canonik geworden zy, en wy hier voor gesien hebben, dat de Dom-Canoniken niet gewoon

(1) [K. O. tom 4. pag. 235.]

woon geweest zyn iemand anders, dan een hunner mede-broederen, tot Prooft aanteftellen. Doch miffchien fal het jaar 1524. aldaar door eene druckfout voorkomen in plaats van het jaar 1534. en fal hy gelooft hebben, dat ten Duynen op dat jaar Prooft van Weft-Vriefland geweest zy, om dat hy hem in feker verdrag van dat felve jaar, tusfchen den Deken van Weft-Vriefland en desfelfs geeftelyke onderfaten aangegaan, en door hem *aldaar pag.* 326. (1) uytgegeven, vermeld vind. Dog hy word in dat verdrag wel uytdruckelyk *Officiaal van myn Heer den Arcbidiaken*, en *Officiaal van myn Heer den Dom-Prooft* genoemt. Nu is de Prooft van Weft-Vriefland geen Officiaal van den Dom-Prooft, maar van het Dom-Capittel. Siet den brief in *de Volgende Verfameling num.* VI. uyt welke ook blykt, dat hy door den Deken en het Capittel verkooren word, daar den Officiaal van den Dom-Prooft, door den Dom-Prooft felve aangeftelt werd. Siet *de Voorgaande Verfameling rakende de Lyften der Prooften en Dekenen der Utrechtfche Kerken num.* XXXI. XXXIII. Dat ook de Officiaal van den Dom-Prooft niet gemeens heeft met den Prooft van Weft-Vriefland, kan ook blyken uyt de Commiffie, die de Dom-Prooft aan zyn Officiaal gewoon is te geven: hoedaanig een wy mede aldaar uytgegeven hebben *Num. LV*. Op wat andere grond de voornoemde Schryver ten Duyne als Prooft van Weft-Vriefland op het jaar 1524. of 1534. opgegeven heeft, is my onbekend. Dat evenwel ten Duyne de Prooftdye van Weft-Vriefland bekleedt heeft, bekent ik gaarne; dog daar benevens, gelyk het onfeker is, wanneer

(1) [K. O. tom. 4. pag. 234.]

hy tot Prooft is aangeftelt, dat het alfoo blykt, dat hy den XXXI. Maart des jaars 1552. Prooft was, uyt zyn brief op dien tyd gegeven, waarby hy goedkeurt, dat Paftoor, Fabryk-meefters, en Schepen van Koedyk eenig land in erf-pacht uytgegeven hebben. Siet *de Volgende Verfameling num.* XXIII. Defe brief is maar xxv. dagen voor zyn overlyden uytgegeven, waarom het meer dan waarfchynelyk is, dat hy by zyn overlyden de Prooftdye nog befeeten heeft.

JOHAN BEYER is ten Duyne in de Prooftdye van West-Vriefland opgevolgt, gelyk ik aanftonds bewyfen fal. Van defen heeft *Brock in de Lyst der Dom-Heeren* het volgende opgetekent: *Johannes Beyer, Canonicus S. Mariae Trajectenfis, admisfus de mane circa octavam horam die XV. Februarii anno XV^c. XLIV. ad praebendam, vacantem per mortem Johannis de Bovinia, ex collatione Domini Gerardi Beyer turnarii patrui ejus. Idem admisfus est XXVIII. Augusti anno XV^c. XLV. ad fupplementum, vacans per mortem Johannis Ruysch. Idem ad Capitulum XXV. Februarii anno XV^c. XLVIII. Obiit IX. Septembris anno* 1566. Het is waarfchynelyk, dat hy ten Duynen in de Prooftdye van West-Vriefland opvolgt zy, om dat hy reets als Proost voorkomt op den I. September des jaars 1553. in fekere brief, by welken hy, op het verfoek van de Mater en eenige Conventualen van het Cloofter van Sinte Cecilie te Hoorn, eenige veranderingen maakt omtrent de Vicarye, eertyts in dat Cloofter gefticht, die door den Biegt-vader desfelfs plagt waargenomen te worden. Siet den brief in *de Volgende Verfameling Num.* XXIV.

Hy

Hy heeft als Proost van West-Vriesland op den X. September des jaars 1554. toegestaan, dat Arnout van Bree, Pastoor der Kerspel-Kerk van Bovenkerspel, seekere 80. guldens ontfangen, en tot opbouwing van het afgebrande Pastoorshuys aanleggen soude. Siet zyn brief in *de Volgende Versameling Num. XXV.* Hy heeft nog als Proost op den XXVII. Julius des jaars 1559. vergund aan den Pastoor en Fabryk-meesters van Sybekarspel, dat de besitter der Vicarie, die in hunne Kerk op het Autaar van de H. Maagt Maria gesticht was, soude gehouden zyn om drie missen des weeks te doen, volgens zyn brief te sien in *de Volgende Versameling Num. XXVI.* Hy heeft eyndelyk op den VI. September des jaars 1560. als Proost van West-Vriesland, toegelaten de verkooping van sekere vier mergen lands, gelegen in Hoogkerspel, om met het geld daar voor ontfangen de afgebrande Parochie-Kerk van Medenblick te herbouwen. Siet zyn brief in *de Volgende Versameling Num. XXVII.* Hoe lang hy na dien tyd de Prooftdye nog gehad heeft, kan ik niet bepaalen; dog wel, dat voor zyn overlyden reets een andere Prooft aangestelt is geweest, als uyt zyn opvolger blyken sal.

CORNELIS VAN NYENRODE, een zoon van Gysbert van Nyenrode en van Cornelia van Wavere, gebooren in het jaar 1521. word na Johan Beyer als Proost van West-Vriesland vermeld. Van hem heeft *Brock in de Lyst der Dom-Heeren* dit navolgende aangetekent: *Cornelius de Nyenrode, filius Gisberti, admissus est XIV. Februarii anno XV^c. XLIII. ad praebendam, vacantem per mortem Johannis Torck, ex collatione turnarii. Idem XXIX. Apri-*

Aprilis anno XV^c. XLV. ad supplementum, vacans per mortem Gerardi Beyer. ad Capitulum XII. Julii anno XV^c. XLVII. Permutat anno 1566. *Obiit X. Julii anno* 1575. Ik heb onder zyn voorsaat gesegt, dat hy Proost van West-Vriesland geworden zy, eer zyn voorsaat overleden was, die gestorven is den XIX. September des jaars 1566. Want ik vind hem als Proost vermeld op den III. April des jaars 1566. in sekeren brief, waar by hy toestemt, dat de Pastoor van Bovenkerspel eenig land, tot zyne Pastorye behoorende, in erf-pacht geven soude voor een jaarlykse canon, en sekere somme gereede penningen, mits het gerede geld aanleggende tot reparatie van het pastorale huys. Siet den brief in *de Volgende Versameling Num. XXVIII.* Hy was in het selve jaar 1566. een der verbondene Edelen, die het beroemde versoekschrift aan de Hertogin van Parma inleverden, en heeft daarom zyn Dom-Heers plaats afgestaan ten behoeve van Galenus of Gesein van Woerden van Vliet, die den XXI. Mey, geen twee maanden na het geven van den evengemelde brief, als Dom-Heer geadmitteert wierd, volgens *de Lyst der Dom-Heeren van Brock.* Op de komst des Hertogs van Alva is dese Cornelis van Nyenrode uyt Nederland na Wesel geweeken, en heeft sig aldaar in den huwelyken staat begeven met Catharina van Neverum, Reiniers dochter.

JOHAN VAN WEDE heeft na Nyenrode de Proostdye van West-Vriesland beseeten. Van hem getuygt *Brock in de Lyst der Dom-Heeren* dit volgende: *Johannes a Wede, filius Hermanni a Wee, civis Trajectinus, natus ultima Decembris anno a Nativitate Domini* 1528. *V. J. Licentiatus,* ad-

admissus est XXVIII. Junii anno XV^c. LVIII. ad Praebendam, vacantem per mortem D. Michaëlis ab Helmont, ex collatione D. Henrici Godefredi, avunculi turnarii. Idem ad Capitulum prima Julii anno XV^c. LXII. Idem ad supplementum, vacans per mortem D. Johannis Beyer, die XII. Septembris anno XV^c. LXVI. Obiit XX. Julii 1585 *aetatis LVII.* Hy komt als Proost voor in een sekere brief van den I. Maart des jaars 1570. waar by hy toelaat; dat op eenig land, aan de Parochie-Kerk van Bovenkerspel behorende, dog in erf-pacht uytgegeven, waarop eene huysing getimmerd was, meerder huysen mogten getimmerd worden. Siet *de Volgende Versameling Num. XXIX.* In plaats van desen Johan van Wede heeft *de Schryver van de Kerkl. Oudh. van Kennemerl.* (1) *tom. II. pag.* 325. als Proost van West-Vriesland in het jaar 1570. ons opgegeven Godefrid van Mierlo, de tweede Bisschop van Haarlem, en segt het te sullen blyken onder Hoorn. Dog aldaar vind ik niet, als alleen *pag.* 340. (2) dat Mierlo de Kerkdiensten te Hoorn in het jaar 1570. verrigte, en op denselve tyd by den Proost van West-Vriesland gegaan is. Dog wat hy daar mede seggen wil, soude niemant verstaan, ten zy hy 'er by gedaan had, dat hy dat boven in syn leven breder verhaalt hadde. Hy oogt daar op het geen hy gesegt had *in het eerste deel pag.* 151. (3) alwaar hy verhaalt, dat Bisschop Mierlo, den 1. Mey des jaars 1571. zyne plegtige intrede in de Cathedrale Kerk van Haarlem gedaan hebbende, eerlang na Hoorn gereist is, om de Proostdye en het Dekenschap van West-Vriesland; die door

(1) [K. O. tom. 4. pag. 234.] (2) [K. O. Ibid. pag. 237.]
(3) [K. O. Ibidem pag. 40.]

de bulle van Pius de vyfde in vollen eygendom aan den Bisschop van Haarlem overgegeeven was, in 't besit te neemen, en dat hy aldaar met alle eerbiedigheid aangenomen en ingehuldigt sy. Voor dese Proostdye soude de Bisschop van Haarlem, volgens de schicking van Philip den tweede, Koning van Spanje, aan het Dom-Capittel van Utrecht jaarlyks drie duysent dukaaten betaalen. Siet *het Supplement op de Opera Diplomatica van Miraeus, of het derde deel der selver, door Foppens versamelt en uytgegeven, pag. 552.*



LYST

LYST DER DEKENEN VAN WEST-VRIESLAND.

BARTHOLOMAEUS VAN STRYEN, Priester en Pastoor van Bodegrave, is de oudste der Dekenen van West-Vriesland, die my voorgekomen is. Hy word door het Dom-Capittel t'Utrecht voor Deken van West-Vriesland tot wederseggens toe aangestelt, schoon Heer Ghiselbert van Renen hun mede-broeder sig daar tegen versettede, of reets verset hadde, op het jaar 1356. Siet den brief in *de Volgende Versamel. Num. I.* Van Ghiselbert van Renen siet *de Voorgaande Lyst der Proosten van West-Vriesland pag.* 391.

MR. JOHAN DE WAAL word door *den Schryver der Kerkelyke Oudh. van Kennemerl.* (1) *tom. II. pag.* 330. als Deken van West-Vriesland opgegeven op het jaar 1461. en alhoewel ik hem tot nog toe in geen oude brieven vermeld vinde, heb ik ook nogtans geen reede, om hem dese waardigheid met grond te betwisten.

FREDERICK JANSZ. Priester word door Everard van Zoudenbalch, Proost van West-Vriesland, als ook door den Deken en het Dom-Capittel t'Utrecht, tot Deken van West-Vriesland voor

(1) [K. O. tom. 4. pag. 235.]

voor den tyd van ses jaaren aangestelt in het jaar 1475. Siet den brief in *de Volgende Versamel. Num. IX.*

GERRIT JANSZ. Priester word door Everard van Zoudenbalch, Prooft van West-Vriesland, als mede door den Deken en het Dom-Capittel t'Utrecht, voor den tyd van een jaar tot Deken van West-Vriesland aangestelt in het jaar 1475. Siet den brief in *de Volgende Versamel. Num. X.*

GYSBERT WALDORP, Priester en Pastoor van Koedyck, word door Bisschop David van Bourgondie op een vals voorgeven, als of de Deken en de Canonisken van het *Dom-Capittel* t'Utrecht, als ook de Prooft van West-*Vriesland*, in hunne plicht nalatig waaren, *tot* wederseggens toe voor Deken van West-Vriesland aangestelt; dog, van het tegendeel onderricht zynde, heeft hy de voorgaande aanstelling herroepen in het jaar 1483. Siet den brief in *de Volgende Versamel. Num. XI.*

OTTO ROELOFZ. Priester en Pastoor van Veenhuizen, word door Gerlak van der Donck, Prooft van West-Vriesland, gelyk ook door den Deken en het Dom-Capittel t'Utrecht, voor den tyd van ses jaaren aangesteltt tot Deken van West-Vriesland in het jaar 1499. Siet den brief in *de Volgende Versameling. Num. XIV.* Het is waarschynelyk, dat hem dese waardigheid naderhand, het zy stilswygend, het zy uytdruckelyk, verlengt zy. Want ik vind hem nog als Deken vermeld op het jaar 1509. in twee brieven, die men vinden kan in *de Volgende Versamel. Num. XVI. en XVII.* Het is dese selve Otto

Roe-

oelofsz. die in het jaar 1514. verklaarde, dat
r de Prooftdye van West-Vriesland van het Dom-
apittel bekomen, en ook achtien jaaren lang
ekleed'had, by *den Schryver der Kerkel. Oudh.*
an Kennemerl. (1) *tom. II. pag.* 322. Dog wat
aat op dese verklaring te maken zy, hebben wy
eets in *de Lyst der Proosten van West-Vriesland*
ag. 402. *gesien.*

ARNOVT VAN BOCHORST, of ARENT
'AN BOECKHORST, was in de voortyt van
et jaar 1515 Deken van West-Vriesland, en werd
an de Vriesen gevangen, dog door bede van
e Burgemeesteren van Hoorn weder losgelaten.
iet *Velius in de Chron. van Hoorn pag.* 95. Dit
loet my geloven, dat het dese Arnout van Boc-
iorst zy, die de jaarlykse pensie der Kerken van
West-Vriesland, en het inkomen van het Dom-Ca-
pittel in West-Vriesland voor seven jaaren pagtede
op het jaar 1513. volgens twee brieven daar van
synde in *de Volgende Versamel. Num. XVIII. en*
XIX. Dese word ook als Prooft van West-Vries-
and op het jaar 1520. opgegeven by *den Schry-*
ver der Kerkel. Oudh. van Kennemerl. (2) *tom.*
II. pag. 325. Dog ik heb hier voor in *de Lyst*
der Proosten pag. 414. gesegt, waarom het my
onwaarschynelyk voorkomt, dat hy die waar-
digheid soude beseten hebben. Ik doe nu hier
by, dat dese dwaling veroorsaakt zy door een
sekere brief, uytgegeven in *Episcop. Harlem. pag.*
144. *col.* 2. alwaar dese volgende woorden ge-
vonden worden: *Arnoldus de Boeckhorst, Deca-*
nus

(1) [K. O. tom. 4. pag. 233.]
(2) [K. O. ibid. pag. 234.]

nus & Officialis Praepositus Westfrisiae, a Capitulo Ecclesiae Trajectensi constitutus judex. Waaruyt moet volgen, dat hy te gelyk Prooft van West-Vriesland, en ook Deken, dat is, Officiaal van sig selfs als Prooft, geweest zy, en sig selfs ook aldus geschreven heeft. Waar van ik niet weet een eenig voorbeeld gevonden te hebben. Dese swarigheden konnen opgeheven worden met eene geringe verbeetering, indien men voor *Praepositus* wil lesen *Praepositurae*. Dan sal hy sig noemen Deken en Officiaal van de Prooftdye van West-Vriesland. Dat ook dese brief slordig door den uytgever afgeschreven, of gedrukt zy, blykt uyt het woord *Trajectensi*, waaruyt men moet besluyten, dat hy door het Capittel tot Richter aan de Kerk van Utrecht gestelt zy, alwaar men lesen moet *Trajectensis*, en dan segt hy, dat hy door het Capittel der Utrechtse kerk tot Richter gestelt zy.

JAN MICHIELSZ. WALDERIAV word als Deken van West-Vriesland vermeld op het jaar 1524. in sekere brief, die uytgegeven is *in Episcop. Traject. pag.* 30. *col.* 1. van welkers inhoud siet hier boven in *de Lyst der Proosten van West-Vr. pag.* 415. Hy word in *Episcop. Harlem. pag.* 136. overgeslagen, dog by *den Vertaalder in de Kerkel. Oudh. van Kennemerl.* (1) *tom. II. pag.* 330. *Jan Michielz. Weldericum* genoemt, en gesegt Deken van West-Vriesland op het jaar 1523. geweest te zyn. Hy word *Jan Michielsz. Walderiamo* genoemt, en gesegt omtrent het jaar 1520. wat vroeger en laater, de Dekanye bedient te heb-

(1) [K. O. tom. 4. pag. 235.]

ebben, by *den Aantekenaar over deselve Kerl. Oudh.* (1) *tom. II. pag.* 336. Eyndelyk zyn naam is *Jan Michielsz. Walderiauw* by *van den Hoof in de Histor. van Enkhuisen pag.* 50.

PIETER RUUCH, of RUYSCH, word als Deken van West-Vriesland vermeld op het jaar 1534. in zeker accoord tusschen 't Capittel van den Dom en den Deken aan de eene, en gemachtigde der steeden van West-Vriesland aan de andere kant, ten overstaan van Mr. Joost Sasbout, ingegaan by *van den Hoof in de Historie van Enkh. pag.* 58. Dog in een zeker handschrift van dit verdrag, dat ik gesien, en met het gedrukte vergeleken heb, word by *Pieter Ruysch* genoemt. Het selve verdrag is ook te vinden in *de Kerkel Oudh. van Kennemerl.* (2) *tom. II. pag.* 330. dog aldaar, als ook in *Episcop. Harlem. pag.* 136. worden op het eynd van dien brief de woorden *Meester Pieter Ruysch, of Ruuch, Deeken van West-Vriesland*, die in het handschrift, en by *van den Hoof* staan, overgeslagen. Hy word ook by den Latynschen Schryver en zyn vertaalder genoemt *Pieter Ruygh*, en gesegt op het jaar 1524. Deken geweest te zyn.

GERBRAND SCHAGE word als Deken van West-Vriesland vermeld op het jaar 1552. in een brief uytgegeven in *de Volgende Versam. Num. XXIII.* Hy word *Gerbrandus Cragius* genoemt in *Episcop. Harlem. pag.* 136. en *Gerbrand Kraag* in *de Kerkel. Oudb. van Kennem.* (3) *tom. II. pag.* 330. alwaar ook gestelt word; dat hy de nasaat van

(1) [K. O. tom. 4. pag. 236.]
(2) [K. O. ibid. pag. 234.]
(3) [K. O. ibid.]

van Ruysch geweest zy: dat tegens de woorden van den Latynschen Schryver is, die getuigt, dat de volgende Ramp de opvolger van desen Schage geweest zy.

GERRIT RAMP, een Priester te Haarlem, word als opvolger van Gerbrand Schage in de Dekanye van West-Vriesland gemeld, en gesegt overleden te zyn den XXIV. Mey des jaar 1553. *in Episc. Harlem. pag.* 136. en *de Kerkel. Oudh van Kennem.* (1) *tom. II. pag.* 330.

JOHAN GRAAF word op het jaar 1553. als opvolger van Ramp opgegeven, en van hem verhaalt, dat hy, om de groote klagten over hem gedaan, dat hy ongeleerd en een tyran was, als ook om dat hy den bedongen pacht qualyk betaalde, omtrent Sint Bavoos dag, die den 1. October invalt, door het Dom-Capittel van de Dekanye afgeset zy. Siet *de Kerkel. Oudh. van Kennem.* (2) *tom. II. pag.* 330. *en* 331.

EGBERT BOOM, een Utrechtsch Priester, word door het Dom-Capittel na het afzetten van Johan Graaf tot Deken van West-Vriesland na Sint Bavoos-dag aangestelt, en als Deken vermeld op het jaar 1556. in *de Kerkel. Oudh. van Kennem.* (3) *tom. II. pag.* 330. *en* 331. alwaar ook getuygt word, dat het Capittel wenschte, dat dese Boom sig beter in die bediening gedraagen mogt, dan zyn voorganger. Het blykt ook uyt een andere plaats *aldaar pag.* 457. (4) dat hy eenige groove misbruyken afgeschaft en verandert heeft.

ROE-

(1) [K. O. tom. 4. pag. 234.]
(2) [K. O. ibidem.]
(3) [K. O. tom. 4. pag. 235.] (4) [K. O. ibidem pag. 267.]

ROELOF STRAKMAN word op het jaar 1561. als Deken van West-Vriesland opgegeven door *van den Hoof in de Hist. van Enkhuysen pag.* 92. Hy word ook vermeld in *de Kerk. Oudh. van Kennemerl.* (1) *tom. II. pag.* 330. *en* 385. dog op de eerste plaats *Strachtman*, en op de andere *Strachman* genoemt. Het selfde komt ook voor in *Episc. Harlem. pag.* 136. *en* 145. *col.* 1.

JOHAN GRUELIVS, of GRUWEL, word in het jaar 1564. gestelt Deken van West-Vriesland geweest te zyn, by *Brandt in de Hist. der Reform. V. Boek, bladz.* 266. alwaar hy als een yverig voorstander van de Roomsch-Catholyke Gods-dienst voorkoomt. Hy schynt den selfden te bedoelen op het jaar 1567. *aldaar* IX. *Boek bladz.* 472. daar hy verhaald, dat de Hoornsche burgers, door den Pastoor van de groote Kerk wegens ketterye beschuldigt, den Deken van West-Vriesland, die nochtans den aanklaager in geen' bitterheid week, in soo verre aan hunne syde gekregen hebben, dat hy self naer Utrecht trok, en daar soo goede verklaaring van den stand der Kerke tot Hoorn gaf, dat het Capittel genoegen nam. Of dit oorsaak is, dat men in de *Kerk. Oudh. van Kennemerl.* (2) *tom. II. pag.* 330. daar hy *Johannes Grudelius* genoemt word, van hem getuygt, dat hy van het geloof afgeweken is, dan of hy waarlyk van den Roomsch-Catholyken Gods-dienst afgegaan is, en sig by de Protestanten gevoegt heeft, is my onbekend. Dit is de laatste der Dekenen van West-Vriesland, van wie ik melding gevonden heb.

VER-

(1) [K.O. tom. 4. pag. 235. 249.] (2) [K.O. ibid. pag. 235.]

VERSAMELING
VAN
ONUYTGEGEVE BRIEVEN,
Rakende de Lysten der
PROOSTEN
EN
DEKENEN
VAN WEST-VRIESLAND.

ONUYTGEGEVE BRIEVEN
Rakende de
PROOSTEN EN DEKENEN VAN WEST-VRIESLAND.

I.

Capitulum Ecclesiae Trajectensis universis & singulis Ecclesiarum & Capellaniarum rectoribus, eorum vices gerentibus, ac universis aliis Christi fidelibus, cujuscunque status, gradus, ordinis, seu conditionis existant, intra limites nostrae jurisdictionis partium & terrarum Westfrisiae, Trajectensis Dioeceseos, constitutis, ad quos praesens nostrum mandatum pervenerit, salutem in Domino sempiternam. Universitati vestrae tenore praesentium innotescat, nos fecisse, constituisse, creasse, & ordinasse nunc noviter virum discretum, nobis in Christo dilectum, Dominum *Bartholomaeum de Stryen*, presbyterum curatum Ecclesiae de Bodegrave, dictae dioecesis nostrum *Decanum*, Officialem, & gubernatorem universalis nostrae jurisdictionis & pertinentiarum ejusdem, per terminos seu partes *Westfrisiae* supradictae, eidemque Bartholomaeo commisimus dictam jurisdictionem, pro nobis & vice ac nomine Capituli nostri exercendam, regendam, officiandam & gubernandam usque ad nostram revocationem, juxta formam & continentiam certarum nostrarum literarum, sigillo dicti nostri Capituli firmatarum, ipsi Bartholomaeo a nobis super hujusmodi nostra unanimi commissione traditarum. Hinc est, quod vos omnes & singulos supradictos in virtute sanctae obedientiae conjunctim & divisim requirimus, & monemus, quatenus praefato Domino Bartholomaeo suisque commissariis, ab eodem deputatis ac deputandis, intendatis & obediatis in omnibus reverenter, non obstante oppositione seu contradictione *Domini Ghiselberti de Reinen nostri Concanonici*, & non obsistentibus quibuscunque processibus, per ipsum aut quemvis alium vobis fortassis exhibitis, aut quomodolibet exhibendis. Sic vos regentes in praemissis, ne, vestra, quod absit, pertinacia seu inobedientia exigente, contra vos per nos procedi oporteat juxta canonicas sanctiones. Datum sub sigillo Capituli nostri, anno Domini MCCCLVI. feria quinta post festum B. Luciae virginis & martyris.

Anno 1356.

II.

II.

Anno 1394

Venerabilibus & circumſpectis viris, Dominis Decano & Capitulo *Eccleſiae* Trajectenſis, amicis noſtris cariſſimis, *F. Cardinalis Monopolitanus.*

Venerabiles amici cariſſimi. Intelleximus ex literis Domini Henrici de Brandenborch, Canonici Eccleſiae Sancti Petri Trajectenſis, noſtri vicarii praedilecti, vos cum eo noſtro nomine pro quinquaginta florenis Rhenenſibus, nobis annuatim de noſtra praebenda per vos ſolvendis, fore concordatos; de quibus contentamur, dummodo nobis annuatim ſumma quinquaginta florenorum Rhenenſium, ſeu verus valor eorundem, prout quinquaginta floreni Rhenenſes potuerint comparari, libere perſolvatur; etiam recognoſcentes per praeſentes, nos fuiſſe & eſſe Capitulo Trajectenſi annuatim in viginti ſex florenis Rhenenſibus *ratione* penſionis annuae *noſtrae praepoſiturae Weſtfriſiae* obligatos. Nos vobis offerentes. Datum Romae die xx, menſis Junii anno Domini Mcccxc quarto.

III.

Anno 1398.

Franciſcus, miſeratione divina Eccleſiae ſanctae Suſannae Presbyter Cardinalis, ac Praepoſitus Praepoſiturae Weſtfriſiae Trajectenſis dioeceſis, dilectis nobis in Chriſto Conſulibus ac Communitati, nec non Parochianis de Enchuyſen, partium Weſtfriſiae dictae Praepoſiturae noſtrae, ſalutem in Domino ſempiternam. Nos itaque veſtris oneribus & laboribus & expenſis, quantum cum Deo poſſumus, parcere cupientes, ut nulla perſonarum dicti veſtri oppidi aut ſubditus extra ſeu ultra emunitates Eccleſiarum parochialium, ſeu alterius earum dicti oppidi, ad noſtri, ſeu Decani noſtri, aut ſui procuratoris, aut alterius cujuſcunque inſtantiam ſuper quibuſcunque exceſſibus, forefactis, aut delictis, aut quavis alia occaſione auctoritate noſtra, aut dicti Decani, aut alterius cujuſcunque inferioris noſtri, ad judicium evocetur, &, ſi hujusmodi perſona hujusmodi evocata fuerit, quod hoc remiſſum habeatur vobis ex ſpeciali privilegio eodem, quo oppida de Medenblick & de Hoorn dictae noſtrae Praepoſiturae huc usque freta ſunt, tenore praeſentium indulgemus,

genus. In cujus rei testimonium sigillum nostrum, quo in dicta nostra Praepositura utimur, praesentibus duximus impendendum. Datum anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo octavo, mensis Januarii die ultima.

IV.

Universis & singulis, praesentes literas visuris seu audituris, ego *Philippus de Wassenair*, *Canonicus Trajectensis*, & *Praepositus Westfrisiae* pro tempore in Ecclesia Trajectensi antedicta, cupio fore notum: quia venerabiles & circumspecti viri Domini, Decanus & Capitulum dictae Ecclesiae Trajectensis, mihi regimen & administrationem Praepositurae Westfrisiae per suas certi tenoris literas hinc ad sex annos inclusive proxime sequentes commiserunt, idcirco pro me meisque heredibus & executoribus tenore praesentium publice recognosco, me teneri & efficaciter obligatum fore ad observationem omnium & singulorum articulorum inferius descriptorum. In primis videlicet, quod regimen & administrationem dictae Praepositurae per terminos & limites partium Westfrisiae, durantibus sex annis supradictis, tam quoad clericos, quam laicos, juxta formam libri Camerae dictae Ecclesiae Trajectensis, & commissionis, mihi desuper per eosdem Dominos Decanum & Capitulum factae, tenorem laudabiliter exercebo, & quod jura ipsius Praepositurae propriis meis laboribus & expensis servabo, & recuperabo, & quod lapsis dictis sex annis me de regimine & administratione supradictis nullatenus quovis quaesito colore intromittam, nec jus sive interesse ad eandem Praeposituram mihi competere quovis modo praetendam; sed ipsam in manibus eorundem Dominorum meorum, Decani & Capituli, libere dimittam. Insuper quod occasione commissionis hujusmodi, sicut praemittitur, mihi factae solvam praefatis Dominis meis, Decano & Capitulo, aut eorum majori Camerario pro tempore, singulis annis supradictis, solitam & consuetam pensionem annuam viginti sex florenorum aureorum de Florentia, aut eorum verum valorem, absque diminutione aliqua, adversitate & impedimento quibuscunque non obstantibus. Praeterea quod Praeposituram, sive administrationem supradictam, nullo umquam tempore permutabo, nec alicui resignabo, neque ab

Anno 1450.

Eccesia Trajectensi supradicta quovis modo alienabo. Ceterum in casu & eventu, quo, durantibus sex annis supradictis, ex quacunque vel occasione desierim esse Canonicus praebendatus dictae Ecclesiae Trajectensis, aut eorum possessionem dimiserim, quod ex tunc de Praepositura sive administratione supradicta me de cetero non intromittam, neque jus ad eandem mihi competere, ut praefertur, quovis quaesito colore praetendam. Item in casu, quo praefatis Dominis meis, Decano & Capitulo, aut singularibus personis praefatae Ecclesiae, occasione commissionis antedictae mihi, ut praefertur, factae aliqua dampna aut gravamina inferrentur in rebus, personis, aut bonis eorundem per quamcunque personam Ecclesiasticam, sive secularem, quod ex tunc ad requisitionem eorundem Dominorum, Decani & Capituli, aut illius, cui dampnum sive gravamen, ut praefertur, illatum fuerit, illa amovere effectualiter procurabo, ac ipsos & eorum quemlibet de dampnis & gravaminibus hujusmodi propriis meis laboribus & expensis indempnes relevabo. Item similiter juxta posse procurabo, quod census, eidem Ecclesiae Trajectensi per Ecclesias Westfrisiae debitus, singulis annis integraliter persolvatur. Item postremo in casu, quo hujusmodi pensionem annis singulis ante festum obitus Beatissimi Martini majori Camerario Ecclesiae praedictae non solvero, aut aliquem articulum de praedictis non adimplevero, seu in aliquo eorundem negligens aut remissus inventus fuero, ex tunc commissio hujusmodi erit nulla, & ad requisitionem praefatorum Dominorum, Decani & Capituli, ab exercitio jurisdictionis Praepositurae antedictae cessabo, neque de exercitio jurisdictionis hujusmodi me de cetero intromittam, nec me Praepositum Westfrisiae nominabo, aut nominari procurabo, publice vel occulte, quovis ad hoc quaesito ingenio vel colore. Quae omnia & singula praemissa, & eorum quodlibet, promitto fideliter adimplere & observare, & nullo unquam tempore contravenire, facere, vel ordinare; & ita ad sancta Dei Euangelia, tactis per me corporaliter scripturis sacrosanctis, juro. In quorum omnium & singulorum fidem & testimonium praemissorum ego Philippus de Wassenair principalis sigillum meum praesentibus apposui; & nihilominus, ad majorem promissorum roboris firmitatem, Venerabilem ac egregios & generosos viros Dominos, Theo-

do-

doricum de Wassenair, Praepositum Ecclesiae sancti Johannis Trajectensis, Jacobum Dominum de Wassenair, Johannem de Wassenair militem, & Johannem de Wassenair armigerum, avunculos & fratres meos rogavi, quatenus praesentes literas una mecum & pro me sigillarent. Et nos Theodoricus, Jacobus, Johannes, & Johannes praefati, ob dicti Philippi Magistri, consanguinei & fratris nostri, rogationem sigilla nostra eisdem praesentibus apponi fecimus. Datum anno Domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo, in crastino Beatorum Petri & Pauli Apostolorum.

V.

Anno 1459. A.

Decanus & Capitulum Ecclesiae Trajectensis universis & singulis, tam clero, quam populo, per terminos Praepositurae nostrae Westfrisiae constitutis, salutem in eo, qui est omnium vera salus. Inter cetera, quae nostro incumbunt officio, illud potissimum esse dinoscitur, ut circa salubre regimen ac statum prosperum & tranquillum commissorum Ecclesiae nostrae subditorum talem praeficiamus personam, per quam saluti animarum eorundem feliciter consulatur. Sane dudum, videlicet de anno Domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo in crastino Beatorum Petri & Pauli Apostolorum, venerabili & generoso Domino Philippo de Wassenair, Canonico praebendato Ecclesiae nostrae Trajectensis, regimen & administrationem ac exercitium jurisdictionis per terminos & limites Praepositurae nostrae Westfrisiae, cum omnibus juribus & pertinentiis suis, ad sex annos tunc proxime futuros commisimus, prout in nostris inde confectis literis plenius continetur. Cum itaque dicti sex anni jam dudum transacti sint, & ex eo commissio nostra hujusmodi expiraverit, unde volentes, quod in eadem Praepositura nostra nulla negligentia committatur, ad personam venerabilis & circumspecti viri *Magistri Petri Milet, Praepositi Ariensis & Leidensis, ac Canonici Praebendati dictae Ecclesiae nostrae Trajectensis*, literarum scientia, vitae ac morum honestate praeclarum, opereque potentem & sermone, nostrae mentis aciem direximus, sub spe & confidentia certa, quod ea, quae pro tranquillitate & felici regimine subditorum Ecclesiae nostrae si-

bi duximus committenda, tota virtute perficere studebit. Hinc est, quod eundem *Petrum* per dictas nostras Praeposituram Westfrisiae terminos facimus, constituimus, & creamus *Praepositum Westfrisiae in Ecclesia nostra Trajectensi praedicta*, quamdiu Canonicus praebendatus extiterit in eadem, dantes & concedentes ipsi Magistro Petro plenam, generalem, & liberam potestatem, & mandatum speciale in clericos & laicos, universitates, communitates, & collegia de beneficialibus, criminalibus, civilibus, & mixtis pecuniarum, nec non matrimonialibus & aliis quibuscunque caussis, ad nos & Praeposituram nostram praedictam spectantibus, cognoscendi, definiendi, & exequendi; Ecclesias, personas, & loca ibidem visitandi, praedicandi; synodos exercendi; super quibuscunque criminibus, culpis & delictis ac negligentiis quarumcunque personarum, seu communitatum, aut universitatum, *ibidem ex officio*, vel ad partium instantiam inquirendi, *corrigendi*, & *definiendi*, mulctas & poenas infligendi in *personas*, *universitates*, communitates, ecclesias, parochias, & *loca*; *excommunicationis*, suspensionis, & interdicti sententias, & poenas alias canonicas fulminandi & infligendi, & per ipsum inflictas & fulminatas absolvendi, suspendendi, relaxandi & tollendi: nec non matrimonia clandestine contrahentes & interessentes eisdem corrigendi, & ab excommunicationis sententia, quam propterea inciderunt, absolvendi: nec non clericos & ecclesiasticas personas, quorum protervitas & rebellio hoc exegerit, super quo suam conscientiam oneramus, capiendi, captivandi, & incarcerandi, & a carcere relaxandi: testamenta quoque & ultimas voluntates presbyterorum, clericorum, & aliorum subditorum in dicta nostra Praepositura Westfrisiae confirmandi & approbandi; & insuper quoscunque clericos seu presbyteros, ad quaecunque beneficia seu officia ecclesiastica cum cura, vel sine cura, etiam si canonicatus ac praebendae forent, praesentatos, examinandi; illosque, si idonei reperti fuerint, praemissis debitis proclamationibus, instituendi & investiendi, inhabiles refutandi, cum absentibus a suis beneficiis dispensandi, & officiationes concedendi; & generaliter omnia alia & singula faciendi & exercendi, quae in praemissis & circa ea necessaria fuerint, seu quomodolibet opportuna, & quae ad dictam nostram Praeposituram Westfrisiae

friſiae, & ad ejus Praepoſitum pro tempore, de more vel conſuetudine pertinere dinoſcuntur. Proviſo tamen, quod ſuper definitivis ſententiis, in matrimonialibus cauſis ferendis, conſilium noſtrum inquiratur. Volumus etiam, & eidem Magiſtro Petro Praepoſito noſtro Westfriſiae tenore praeſentium indulgemus, quod ipſe unum vel plures Decanum, vel Decanos in Praepoſitura noſtra Westfriſiae antedicta conſtituere & deputare valeat ad tempus ſeu tempora, de quo ſeu quibus ſibi viſum fuerit expedire, qui eandem in omnibus & per omnia habeat ſeu habeant poteſtatem, prout ſuperius eſt expreſſum. Quare vobis omnibus & ſingulis ſupradictis, in virtute ſanctae obedientiae & ſub poenis ſuſpenſionis & excommunicationis, diſtricte praecipiendo mandamus, quatenus dicto Magiſtro Petro Praepoſito noſtro, nec non Decano ſeu Decanis ab eo deputando ſeu deputandis, obediatis in omnibus & ſingulis, & intendatis reverenter: alioquin ſententias, quas ipſe ſeu Decani deputandi praedicti rite tulerit ſeu tulerint in rebelles, faciemus, auctore Domino, inviolabiliter obſervari. Praeſentibus vero una cum conſtitutionibus & deputationibus Decani ſeu Decanorum, earundem vigore quoquo modo factis, quam primum praefatus Magiſter Petrus Canonicus praebendatus in dicta Eccleſia noſtra Trajectenſi eſſe deſierit, minime valituris noſtrorum teſtimonio literarum. Datum Trajecti in domo noſtra Capitulari, ubi ad praemiſſa fuimus capitulariter congregati, anno a Nativitate Domini milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo nono, die viceſima nona menſis Septembris.

Anno 1459. R.

Univerſis & ſingulis, praeſentes literas viſuris ſeu audituris, ego *Petrus Milet, Canonicus Eccleſiae Trajectenſis, & Praepoſitus Westfriſiae in eadem*, cupio fore notum, quia venerabiles Domini, Decanus & Capitulum Eccleſiae Trajectenſis, mihi regimen & adminiſtrationem Praepoſiturae Westfriſiae per ſuas certi tenoris literas, quamdiu Canonicus praebendatus in Eccleſia Trajectenſi ſupradicta fuero, commiſerunt, idcirco pro me meiſque heredibus & executoribus tenore praeſentium publice recognoſco, me teneri, & publice obligatum fore, ad obſervationem omnium & ſingulorum articulorum infraſcriptorum. In primis videlicet, quod regimen & adminiſtrationem dictae Praepoſiturae per

ter-

terminos & limites partium Westfrisiae, tam quo ad clericos, quam quo ad laïcos, juxta formam libri Camerae dictae Ecclesiae Trajectensis & commissionem, per eosdem Dominos, Decanum & Capitulum, mihi desuper factam, quamdiu Canonicatum & praebendam in Ecclesia Trajectensi obtinuero, absque quacunque innovatione laudabiliter & legaliter exercebo: jura quoque & pertinentias ipsius Praepositurae propriis meis laboribus & expensis conservabo, recuperabo, & defendam. Item procurabo, quod census, eidem Ecclesiae Trajectinae per ecclesias partium Westfrisiae debitus, singulis annis integraliter persolvatur. Item commissionem seu interesse meum hujusmodi nullo unquam tempore simpliciter, vel ex caussa permutationis, vel alias, resignabo, aut dimittam, aut ab Ecclesia Trajectensi quovis modo alienabo, nec per pensionem aliquam, quantumcunque parvam seu magnam ultra pensionem infrascriptam, quovis quaesito colore gravabo, vel gravari permittam: nec *Praeposituram* seu commissionem ipsam praebendae meae Trajectensi incorporari auctoritate Apostolica vel alias impetrabo, nec impetrata etiam motu proprio utar. Item casu, quo praefatis Dominis, Decano & Capitulo, aut singularibus personis Ecclesiae Trajectensis, occasione commissionis antedictae mihi, ut praefertur, factae, aliqua dampna aut gravamina, quod absit, inferrentur in eorum personis, rebus, sive bonis, per quemcunque personam ecclesiasticam vel secularem, ex tunc ad requisitionem eorundem Dominorum, Decani & Capituli, aut illius, cui dampnum vel gravamen hujusmodi illatum fuerit, illa amovere effectualiter procurabo, & eosdem de dampnis & gravaminibus praedictis, propriis meis laboribus & expensis, indempnes relevabo. Item ratione commissionis hujusmodi, sicut praemittitur, mihi factae, solvam praefatis Dominis, Decano & Capitulo, aut eorum majori Camerario pro tempore, pensionem annuam solitam, videlicet viginti sex florenorum aureorum de Florentia, aut eorum verum valorem, donec dictae Praepositurae possessionem habuero pacificam. Et postquam possessionem ipsam, sicut praemittitur, pacificam obtinuerim, ex tunc solvam singulis annis pro pensione annua viginti nobilia aurea monetae Regis Angliae, boni & justi ponderis, videlicet quatuor Engels cum dimidio, aut eorum verum valorem, absque diminutione aliqua, adversitate, occasione guerrarum aut ali-

aliquorum casuum fortuitorum, qualitercunque forsan eventurorum, aut impedimento, vel aliis casibus seu causis non obstantibus quibuscunque. Et pro hujusmodi pensione, sic singulis annis solvenda, ponam fidejussores: videlicet Officialem meum pro tempore, qui praeerit regimini dictae Praepositurae; & unum ex Canonicis Ecclesiae sancti Pancratii Leydensis, qui colligit & recipit fructus Praepositurae Leydensis ad usus meos; ac unum vel duos ex Canonicis dictae Ecclesiae Trajectensis, qui obligabunt se conjunctim & divisim pro dicta pensione annua. Item casu, quo hujusmodi pensionem modo praedicto singulis annis, ante festum obitus videlicet hyemalis Beatissimi Martini confessoris, per me aut fidejussores meos praedictos eidem majori Camerario in civitate Trajectensi integraliter non solvero, aut aliquem articulorum suprascriptorum quovis quaesito colore infregero, vel integraliter, ut praemittitur, non observavero, volo & recognosco ex nunc, prout ex tunc, & ex tunc, prout ex nunc, propter hujusmodi moram sive negligentiam me cecidisse ab omni jure & interesse commissionis Praepositurae antedictae, & quod commissio mea hujusmodi erit nulla, ac ad requisitionem praefatorum Dominorum, Decani & Capituli, ab exercitio jurisdictionis Praepositurae antedictae cessabo, neque me de exercitio supradicto per me ipsum, alium, vel alios quovis modo intromittam, nec me Praepositum Westfrisiae nominabo, aut nominari procurabo. Postremo praemissa omnia & singula, & quodlibet eorum, ultra poenas praetactas sub poena mille florenorum Rhenensium pro una Camerae Apostolicae, & reliqua medietatibus fabricae Ecclesiae Trajectensis, si commissa fuerit, applicandorum, & in vim juramenti, in prima mea receptione ad praebendam Trajectensem praestiti, fideliter adimplere & observare, nec quicquam a sede Apostolica vel alias impetrare, aut impetratis vel concessis etiam motu proprio uti, quod cedere posset in praejudicium articulorum praedictorum, aut alicujus eorundem, aut praemissis in aliquo contravenire, publice vel occulte, directe vel indirecte, quovis quaesito ingenio vel colore. In quorum omnium & singulorum fidem, & testimonium praemissorum praesentes literas sigillo meo impendente sigillavi. Datum anno Domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo nono, die vicesima nona mensis Septembris.

Uni-

Anno 1459. C.

Universis & singulis, praesentes literas visuris seu auditu-ris, ego *Petrus Milet, Canonicus praebendatus Ecclesiae Traje-ctensis, ac Praepositus Westfrisiae & Leydensis in eadem*, fa-cio manifestum, quia venerabiles Domini, Decanus & Capitulum Ecclesiae Trajectensis, mihi regimen & admi-nistrationem Praepositurae Westfrisiae, quam venerabilis Dominus Philippus de Wassenair, eorum Concanonicus, hucusque habere consuevit, commiserunt, quos propterea indemnes non immerito relevare debeam; hinc est, quod sponte et bona fide promisi, & promitto per praesentes, si contingat, quod praefatus Dominus Philippus pensionem viginti sex florenorum de Florentia, ipsis Dominis, Decano et Capitulo, ratione dictae Praepositurae de anno praesenti quinquagesimo nono debitam, ante festum obitus Beatissimi Martini confessoris proxime venturum non solverit, quod ex tunc eosdem viginti sex florenos de Florentia, aut eorum verum valorem, ad dictorum Dominorum, *Decani* & *Ca-pituli*, requisitionem majori Camerario pro tempore dictae Ecclesiae Trajectensis solvam cum effectu, absque protra-ctione, excusatione, vel contradictione quacunque: sic quod idem major Camerarius desuper contentabitur, & in sua computatione tunc facienda computare posset & debeat, se illos recepisse, dolo & fraude in praemissis omnibus pe-nitus exclusis. In cujus rei testimonium sigillum meum eis-dem praesentibus apponi feci. Datum anno Domini mille-simo quadringentesimo quinquagesimo nono, die vicesima nona mensis Septembris.

Anno 1459. D.

Universis & singulis, praesentes literas visuris seu auditu-ris, ego *Petrus Milet, Canonicus praebendatus Ecclesiae Tra-jectensis, ac Praepositus Westfrisiae & Leydensis in eadem*, cupio fore notum, quod nuper siquidem a quibusdam literis citato-riis, per Dominum Decanum ecclesiae Sancti Cuniberti Co-loniensis, subexecutorem quarundam literarum Apostolica-rum executorialium, ad instantiam venerabilis & illustris viri Domini Stephani de Bavaria, Thesaurarii Coloniensis, contra me super praebenda mea Trajectensi, ut dicitur, decretis, una cum venerabilibus Dominis meis, Decano & Capitulo Ecclesiae Trajectensis, appellaverim, ipsique me in possessione dictae praebendae meae tueantur & defendant: cum itaque verisimile sit, eundem Dominum Decanum

sube-

subexecutorem contra praefatos Dominos meos, Decanum & Capitulum Ecclesiae Trajectensis, atque me procedere velle atque debere; appellatione antedicta non obstante: hinc est, quod sponte ac bona fide promisi, & promitto per praesentes, si contingat, quod Deus avertat, ipsum Dominum Decanum subexecutorem, aut judicem alium quemcunque, ob non paritionem dictarum literarum executorialium, vel alias, contra praefatos Dominos meos, Decanum & Capitulum Ecclesiae Trajectensis aut singulares personas ejusdem, ad declarationem sive denunciationem excommunicationis, vel aliarum censurarum aut poenarum quarumcunque, procedere, aut ipsis & eorum personis, rebus vel bonis molestare, quod ex tunc ad requisitionem eorundem Dominorum, forsan declaratorum sive denunciatorum, absolutionem pro ipsis sic declaratis, propriis meis laboribus & expensis, impetrando, ac ipsos a censuris, poenis, seu molestiis hujusmodi absolutos, liberos, & indempnes relevabo. Et nihilominus causam & causas appellationis seu appellationum, praemissorum occasione pro parte mea ac praefatorum Dominorum meorum, Decani & Capituli, qualitercunque interpositarum, similiter propriis meis laboribus & expensis prosequar, & defendam suis loco & tempore opportunis. In cujus rei testimonium sigillum meum eisdem praesentibus apponi feci. Datum anno Domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo nono, die vicesima nona mensis Septembris.

Anno 1459. E.

Universis & singulis, praesentes literas visuris seu audituris, facimus manifestum Nos Petrus de Gouda, & Otto de Tyela, Canonici Ecclesiae Trajectensis, nec non Nicolaus de Zyll, Canonicus curatus ecclesiae Sancti Pancratii Leydensis, Trajectensis Dioeceseos, quod nuper siquidem venerabiles Domini, Decanus & Capitulum Ecclesiae Trajectensis, *regimen & administrationem ac exercitium jurisdictionis per terminos & limites Praepositurae Westfrisiae, cum omnibus juribus & pertinentiis suis, venerabili viro Magistro Petro Milet, Praeposito Arnensi & Leydensi, ac Canonico praebendato dictae Ecclesiae Trajectensis, commiserit*, ipseque Magister Petrus Praepositus commissionem hujusmodi sub certis modis, conditionibus, & formis, per eum promissis, acceptaverit; in quibus inter alia cavetur, quod ipse Magister Petrus

Petrus Praepositus ratione dictae commissionis solvet & assignabit praefatis Dominis, Decano & Capitulo, aut eorum majori Camerario pro tempore, singulis annis ante festum obitus Beatissimi Martini confessoris, viginti sex florenos de Florentia, donec dictae Praepositurae Westfrisiae possessionem habuerit pacificam; & postquam possessionis hujusmodi sic pacifice assecutus fuerit, solvet deinceps singulis annis viginti nobilia aurea monetae Regis Angliae, boni & justi ponderis, videlicet quatuor Engels cum dimidio, aut eorum verum valorem: quodque cautionem fidejussoriam pro pensione hujusmodi sic solvenda praestare teneatur, prout in eorundem hinc inde confectis literis plenius continetur. Unde nos, ob ipsius Magistri Petri rogatum, pro praemissorum securitate majori promisimus, & promittimus per praesentes, quilibet nostrum pro toto & indivisim, ut & tanquam principales: videlicet si contingat, quod praefatus Magister Petrus Praepositus pensionem antedictam, sic superius specificatam, eisdem Dominis, Decano & Capitulo, aut eorum majori Camerario pro tempore, de anno domini millesimo quadringentesimo sexagesimo proxime venturo ante festum obitus Beatissimi Martini confessoris, quod absit, non solverit, ex tunc, ad eorundem Dominorum, Decani & Capituli, aut majoris Camerarii requisitionem, pensionem ipsam una cum omnibus & singulis dampnis, expensis, & interesse, per eos propter eam forsan passis, solvemus, ac defectum hujusmodi supplebimus, & refundemus absque protractione, excusatione, vel contradictione quacunque, sic quod praedictus major Camerarius pro tempore desuper contentabitur, & in sua computatione tunc facienda computare posset, & debeat, se illos recepisse. Renunciantes in praemissis & horum occasione omnibus & singulis appellationibus, privilegiis, exemptionibus, exceptionibus, & cautelis, quibus nos contra praemissa aut aliquod eorundem juvare seu defendere possemus, dolo & fraude in his omnibus penitus exclusis. In cujus rei testimonium nos Petrus & Nicolaus praedicti sigilla nostra eisdem praesentibus apposuimus: & ego Otto praefatus ob mei proprii sigilli carentiam fateor, Magistrum Petrum de Gauda supradictum praesentes literas ad mei rogatum pro parte mea similiter sigillasse. Unde ego idem Petrus easdem literas ob dicti Domini Ottonis rogatum sigilli mei appen-

appensione pro eodem, sicut pro me ipso, sigillavi. Datum Trajecti anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo nono, in crastino Sancti Remigii Episcopi & Confessoris.

VI.

Anno 1459

Decanus & Capitulum Ecclesiae Trajectensis ad universorum notitiam deducimus, & deduci volumus per praesentes, quod nos ex libro Camerae Ecclesiae nostrae Trajectensis authentico per Notarium nostrum infrascriptum *statuta sive puncta, de Praepositura nostra Westfrisiae* mentionem facientia, copiari & exhiberi fecimus, tenorem, qui sequitur, continentia. In primis folio VIII. in secundo latere, Rubrica de Praepositura Westfrisiae, videlicet: Jurisdictio omnimoda Episcopalis & ea, quae sunt jurisdictionis, pertinent ad Capitulum nostrum per terram Westfrisiae Trajectensis dioeceseos: cujus jurisdictionis exercitium Capitulum nostrum committere consuevit uni ex Concanonicis nostris praebendatis ad vitam vel ad tempus, prout sibi placuit: & talis Officialis Capituli Praepositus Westfrisiae appellatur, & istud non est officium perpetuum, neque beneficium, neque dignitas in Ecclesia nostra, & ex emolumentis ipsius jurisdictionis pensionem Capitulo solvere consuevit, quantum in commissione ei injunctum fuerit. Et hoc ita scriptum reperitur: Haec sunt jura Praepositurae Westfrisiae in Ecclesia nostra Trajectensi. Inprimis Godeboldus, quondam piae memoriae Episcopus Trajectensis, dedit Ecclesiae Trajectensi & Praeposito Westfrisiae, & ad opus ipsius Praepositurae, & ad onera ipsius sustinenda, jurisdictionem spiritualem liberam & absolutam, perpetuis temporibus exercendam, per terram Westfrisiae. Item hoc dedit dictus Episcopus Ecclesiae Beati Martini ad hujusmodi Praepositurae Westfrisiae opus sub ea forma, quod Decanus & Capitulum eligere pro tempore deberent Praepositum ibidem, & eidem curam ipsius Praepositurae conferre cum omnibus juribus episcopalibus, exercendis in Praepositura eadem absque confirmatione Episcopali. Item quod Praepositus Westfrisiae, existens pro tempore, posset clericos & laicos ibidem corrigere, modis de jure debitis & consuetis. Item quod posset in septennio bis sua exercere sy-

nodalia, mulctas & poenas suscipere, & absolvere delinquentes. Item dictus Dominus Episcopus contulit & concessit Praeposito, inibi pro tempore existenti, potestatem secum ducendi quolibet septennio, dum sibi placeret, & sibi visum foret expedire ad eandem Praeposituram, Episcopum unum catholicum ad ea, quae sunt ordinis & consecrationis, exercenda, & eundem reducere, & emolumenta exinde provenientia cum eodem Episcopo sic dicto percipere. Item quod haec omnia & singula per dictam Praeposituram sunt observata a tempore, cujus memoria non habetur, pacifice & quiete. Item folio XXX. Rubrica, quid sit faciendum expirata commissione, videlicet: Praepositura Westfrisiae vacare non potest, quia Capituli est jurisdictio, & Capitulum jurisdictionem per se exerceat, vel alteri committat ad tempus, vel in perpetuum, prout velit. Item folio LII. Rubrica de Officio Praepositi Westfrisiae, videlicet: Praepositus Frisiae aliud non est, *quam* Officialis Capituli nostri per Frisiam, & posset *committi per* Capitulum Praepositura haec, immo Officialitas, *clerico simplici* ad tempus, si vellet. Capitulum tamen hactenus uni Canonico praebendato hoc committere consuevit, quamvis non capitulari; & ideo nec curam habet, nec dignitatem, nec impedit quem a quocunque beneficio vel dignitate alia, nec est beneficium, neque officium in Ecclesia nostra, sed ministerium nudum & Officialis Capituli. Ad ipsum pertinet, ex emolumentis jurisdictionis Frisiae juxta conventionem, inter ipsum & Capitulum habitam, respondere, & ad ipsum pertinet per terram illam libere omnem jurisdictionem episcopalem, & ea quae sunt jurisdictionis, exercere, nullo excepto. Potest etiam, & debet, quolibet septennio aliquem Episcopum pro hiis, quae sunt ordinis Episcopalis, per illam terram impendendis sine requisitione vel consensu nostro invitare; excepto, quod non licet ibidem ordines celebrare sine consensu Praepositi. Praepositus etiam clericis, in dicta terra Frisiae beneficiatis, potest literas dimissorias ad ordines dare, quia hoc jurisdictionis est. Episcopus etiam Trajectensis, invito Praeposito, potest clericos illius patriae ordinare, & literas dimissorias concedere. Praepositus etiam sententias excommunicationis, suspensionis, & interdicti, & alia statuta provincialia & synodalia Episcopi Trajectensis tenetur admittere & observare, & ipse

Prae-

Praepositus ab hujusmodi sententiis canonicis in casibus episcopalibus habet absolvere & relaxare; & quoad hoc majorem habet auctoritatem, quam alii Archidiaconi, qui quoad hoc plus non habent, quam docuerint ex consuetudine praescripsisse. Praepositus sive Capitulum nostrum habet jurisdictionem Episcopalem omnimodam ex donatione. Item folio LXXIIII. Rubrica de Juramento, videlicet: Juramentum, quod praestat Praepositus Frisiae Capitulo nostro in receptione commissionis suae: Juro ad haec sancta Dei Euangelia, quod Praepositurae Westfrisiae officium, mihi per Capitulum meum Trajectense commissum, fideliter exercebo; pensionem, mihi a Capitulo meo injunctam, debitis terminis, singulis annis exsolvam; jura quoque, res & pertinentias ipsius, seu jura & antiquas consuetudines servabo, ministrabo, & defendam; & quod ipsius res & pertinentias praedictas non distraham, neque alienabo; distracta quoque & alienata pro posse & nosse recuperabo. Sic me Deus adjuvet & haec sancta Euangelia. Item folio CX. Rubrica de his, quae Canonicis & Chorisociis per Capitulum ministrantur, videlicet: Camerarius noster major haec bona recipit: primo a Praeposito nostro accipit denarios mensuales & denarios convivii. Item quod provenit de decem mansis in Eytheren &c. Item quod provenit de jurisdictione Frisiae &c. Item folio CXLVIII. Rubrica de Consecratione Ecclesiae & altarium, videlicet: Praepositus Westfrisiae potest quemcunque Episcopum infra terminos Frisiae invitare, & Ecclesias & altaria consecrari, reconciliari, & confirmari facere per eundem, sine licentia Episcopi Trajectensis. Et, quoniam praesens extractum sive copiam punctorum sive statutorum praedictorum invenimus cum originali libro Camerae praedicto ad plenum concordare, idcirco praesentes nostras literas testimoniales per dictum Notarium nostrum exinde fieri, & sigillo Capituli dictae Ecclesiae nostrae fecimus appenso communiri. Datum & actum anno a Nativitate Domini MCCCCLIX. die ultimo mensis Septembris.

Sic ss. Subscriptum & collationatum per me Petrum Hasert, Notarium, & concordat cum originali: quod attestor manu propria.

VII.

Anno 1469. Decanus & Capitulum Ecclesiae Trajectensis universis & singulis, tam clero quam populo, per terminos Praepositurae nostrae Westfrisiae constitutis, salutem in eo, qui est omnium vera salus. Inter cetera, quae nostro incumbunt officio, illud potissimum esse dinoscitur, ut circa salubre regimen ac statum prosperum & tranquillum commissorum Ecclesiae nostrae subditorum talem praeficiamus personam, per quam saluti animarum eorundem feliciter consulatur. Sane dudum, videlicet de anno Domini MCCCCLIX. die vicesima nona mensis Septembris, Venerabili & Circumspecto Domino Magistro Petro Miler, Canonico praebendato Ecclesiae nostrae Trajectensis, regimen & administrationem ac exercitium jurisdictionis per terminos & limites Praeposturae nostrae Westfrisiae, cum omnibus juribus & pertinentiis suis; donec & quousque idem Magister Petrus in dicta Ecclesia nostra Canonicus exstiterit praebendatus, & non ultra, commisimus, prout in nostris inde confectis literis plenius continetur. Cum itaque praefatus Magister Petrus Millet jam dudum per mortem in Ecclesia nostra Canonicus desiit esse praebendatus, & ex eo commissio nostra hujusmodi expiraverit, unde volentes quod in eadem Praepositura nostra nulla negligentia committatur, ad personam Venerabilis Viri *Everardi Zoudenbalch, Canonici Praebendati Ecclesiae nostrae Trajectensis antedictae*, literarum scientia, vitae ac morum honestate praeclarum, nostrae mentis aciem direximus, sub spe & confidentia certa, quod ea, quae pro tranquillitate & felici regimine subditorum Ecclesiae nostrae sibi duxerimus committenda, tota virtute perficere studebit. Hinc est, quod eundem *Dominum Everardum*, confratrem nostrum, per dictae Praeposturae nostrae Westfrisiae terminos & limites, facimus, & constituimus, & creamus, *Praepositum Westfrisiae in Ecclesia nostra Trajectensi* praedicta usque ad nostram revocationem, & non ultra, dantes & concedentes ipsi domino Everardo praedicto plenam, generalem, & liberam potestatem, & mandatum speciale inter de-

clericos & laïcos, universitates, & communitates, & collegia, de beneficialibus, criminalibus, civilibus, & mixtis pecuniarum, nec non matrimonialibus & aliis quibuscunque caussis, ad nos & Praepositu ram nostram praedictam spectantibus, cognoscendi, diffiniendi, & exequendi; Ecclesias, personas, & loca ibidem visitandi, praedicandi, Synodos exercendi; super quibuscunque criminibus, culpis & delictis ac negligentiis quarumcunque personarum, communitatum, aut universitatum ibidem ex officio, vel ad partium instantiam inquirendi, corrigendi & diffiniendi, mulctas & poenas infligendi in personas, universitates, communitates, Ecclesias, Parochias, & loca; excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias, & poenas alias canonicas fulminandi & infligendi, & per ipsum inflictas & fulminatas absolvendi, suspendendi, relaxandi, & tollendi: nec non matrimonia clandestine contrahentes & interessentes eisdem corrigendi, & ab excommunicationis sententia, quam propterea incurrerunt, absolvendi. Nec non clericos & Ecclesiasticas personas, quorum protervitas & rebellio hoc exegerit, super quo suam conscientiam oneramus, capiendi, captivandi, & incarcerandi, & a carcere relaxandi: testamenta quoque & ultimas voluntates Presbyterorum, clericorum, & aliorum subditorum in dicta nostra Praepositura Westfrisiae confirmandi & approbandi; & insuper quoscunque clericos seu Presbyteros ad quaecunque beneficia seu officia Ecclesiastica cum cura, vel sine cura, etiamsi Canonicatus & praebendae forent, praesentatos examinandi; illosque, si idonei reperti fuerint, praemissis debitis proclamationibus, instituendi & investiendi, inhabiles refutandi, cum absentibus a suis beneficiis dispensandi, officiationes concedendi; & generaliter omnia alia & singula faciendi & exercendi, quae in praemissis & circa ea necessaria fuerint, seu quomodolibet oportuna, & quae ad dictam nostram Praepositu ram Westfrisiae & ad ejus Praepositum pro tempore de jure vel consuetudine pertinere dinoscuntur. Proviso tamen, quod super diffinitivis sententiis in matrimonialibus caussis ferendis consilium nostrum inquiratur: volumus etiam, & eidem Domino Reverendo & Praeposito nostro West-

frisiae tenore praesentium indulgemus, quod ipse unum vel plures Decanum, vel Decanos in Praepositura nostra Westfrisiae antedicta, nostro ad hoc accedente consensu pariter & voluntate, constituere & deputare valeat ad tempus seu tempora, de quo seu quibus sibi visum fuerit expedire; qui eandem in omnibus & per omnia habeat seu habeant potestatem, prout superius est expressum. Quare vobis omnibus & singulis supradictis in virtute sanctae obedientiae & sub poenis suspensionis & excommunicationis districte praecipiendo mandamus, quatenus dicto Domino Everardo Praeposito nostro, nec non Decano seu Decanis ab eo deputando seu deputandis, obediatis in omnibus ac singulis, & intendatis reverenter, alioquin sententias, quas ipse seu Decani deputandi praedicti rite tulerit seu tulerint in rebelles, faciemus auctore Domino observari. Praesentibus vero una cum constitutionibus & *deputationibus* Decani seu Decanorum, earundem vigore quoquo *modo* factis, quando Reverendum praefatum dominum *Everardum* per nos revocari, sicut praemittitur, contigerit minime valituris: salvo tamen, quod, si per dictum Dominum *Everardum* Praepositum ab eisdem Decano seu Decanis aliisque dictae nostrae Praepositurae subditis vigore hujusmodi nostrae commissionis aliqua emolumenta recipi contingat, nobis totiens, quotiens ad id per nos requisitus fuerit, computum & rationem faciet rationabiles fideles & legales. In quorum omnium & singulorum fidem & testimonium sigillum Capituli nostri praesentibus duximus appendendum. Datum Trajecti in domo nostra Capitulari, ubi ad praemissa fuimus capitulariter congregati, anno a Nativitate Domini MCCCCLXIX. die vero quarta mensis Decembris.

VIII.

Anno 1470.

David de Burgundia, Dei & Apostolicae sedis gratia Episcopus Trajectensis, universis & singulis presbyteris, clericis, & notariis publicis, ceterisque tam ecclesiasticis, quam secularibus personis, nobis subditis, & eorum cuilibet in solidum, ac illi vel illis, ad quem vel ad quos praesentes nostrae literae pervenerint, salutem in Domino,

&

& praesentibus fidem indubiam adhibere. Pridem ad persecutionem Venerabilis nobis in Christo dilecti Magistri Anthonii Hanneron, Praepositi Brugensis sancti Donatiani, & Cancellarii perpetui Flandriae, atque consilarii nostri, certas eidem Magistro Anthonio super Praeposituram seu jurisdictionem Westfrisiae nostrae dioeceseos concessimus literas, per quas eidem Magistro Anthonio Praeposituram Westfrisiae antedictam, seu illius jurisdictionem, quam & ejus provisionem ac plenariam dispositionem, ex informatione ejusdem seu sui procuratoris & aliorum, existimaveramus ad nos fuisse & esse canonice & plene devolutam, quantum in nobis fuit, ne jus nostrum, si quod nobis competiisset, seu competere potuisset, negligere videremur, contulimus, sibique de eadem providimus, &, quantum potuimus, constituimus eundem, mandantes eundem in possessionem Praepositurae seu jurisdictionis induci, sibique de fructibus ejusdem responderi; prout in literis nostris desuper emissis plenius dinoscitur contineri: cumque depost Venerabiles nobis dilecti Decanus & Capitulum Ecclesiae nostrae Trajectensis nobis literas, super dispositione illius Praepositurae per ipsos facta concessas, exhibuerint, continentes quod de dicta Praepositura in tempore debito & infra illud disposuerint sufficienter, fatemur & recognoscimus, quod, si de hoc fuissemus certiores, nos de Praepositura hujusmodi minime intromisissemus, neque collationem seu dispositionem illius ad nos devolutam praetendissemus, quodque, cum ita sit, nihil juris per collationem, quam de eadem fecimus, tribuerimus, propterea quod mentis nostrae nunquam fuerit, neque sit impraesentiarum, Ecclesiae nostrae praedictae in jure suo quovis modo praejudicare, sed tantummodo jus nostrum, si quod habuissemus, conservare. Quare vobis omnibus, & cuilibet vestrum, insinuamus, intimamus, & declaramus, vos aut aliquem vestrum minime artari seu obligari ad observantiam praedictarum nostrarum literarum, Magistro Anthonio praedicto super hujusmodi Praepositura concessarum. Immo, illis non obstantibus, significamus, &, quantum debemus, indulgemus, ut dictis Dominis Decano & Capitulo Ecclesiae nostrae Trajectensis praedictae & Praeposito atque Decano

no Westfrisiae, per eos deputatis seu deputandis, tamdui adhaereatis, & suis pareatis ac obediatis mandatis, donec & quousque iidem Domini Decanus & Capitulum ac Praepositus & Decanus super hujusmodi Praepositura seu jurisdictione Westfrisiae coram judice competente in judicium vocati & citati fuerint, & sint legitime ac canonice evicti, judicati, & condempnati. Datum in castro nostro Duerstede sub nostro sigillo praesentibus appenso, anno Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo, die vero vicesima secunda mensis Octobris.

IX.

Anno 1475. Decanus & Capitulum Ecclesiae Trajectensis, ac *Everardus Zoudenbalch, Canonicus praebendatus, Praepositus Westfrisiae in eadem*, universis & singulis, tam Clero quam populo, per terminos Praepositurae nostrae Westfrisiae constitutis, salutem in eo, qui est omnium vera salus. Universitati vestrae cupimus innotesci, quod nos, de legalitate & industria dilecti nobis Domini Frederici Johannis, Presbyteri Trajectensis dioeceseos, quibus apud nos plurimorum juvatur testimonio, confidentes, eundem Dominum Fredericum Johannis ad sex annos proxime sequentes, a die dati praesentium incipientes, & non ultra, per dictae nostrae jurisdictionis Westfrisiae terminos & limites constituimus, fecimus, & ordinavimus nostrum Decanum atque Officialem, prout per praesentes constituimus, facimus, atque ordinamus, dantes & concedentes ipsi Domino Frederico Johannis, durantibus sex annis praedictis, plenam & liberam potestatem, ac mandatum speciale inter clericos & laicos, universitates & collegia, de criminalibus, civilibus & mixtis pecuniarum, nec non matrimonialibus & aliis quibuscunque causis, ad nos & nostram jurisdictionem spectantes, cognoscendi, definiendi, & exequendi; Ecclesias, Parochias, personas ac loca ibidem visitandi, praedicandi, synodos exercendi: super quibuscunque criminibus, culpis & delictis ac negligentiis quarumcunque personarum seu universitatum ibidem ex officio vel ad partium instantiam inquirendi, corrigendi & definiendi: in personas, unversitates, Ecclesias, Parochias, & loca excommuni-

municationis, suspensionis & interdicti sententias ac alias poenas canonicas fulminandi & infligendi, & per ipsum inflictis & fulminatis absolvendi, suspendendi, relaxandi, & tollendi: nec non matrimonia clandestina contrahentes, & eisdem interessentes corrigendi, & ab hujusmodi excommunicationis sententia, quam propter hoc inciderint, absolvendi: nec non clericos & Ecclesiasticas personas, ceterosque nobis subditos, quorum protervitas & rebellio hoc exegerit, super quibus suam conscientiam oneramus, capiendi, captivandi, & incarcerandi, & a carcere relaxandi; testamentaque & ultimas voluntates presbyterorum, clericorum, & aliorum subditorum in dicta nostra jurisdictione Westfrisiae confirmandi & approbandi: & insuper quoscunque clericos presbyteros ad quaecunque beneficia seu officia Ecclesiastica, cum cura vel sine cura, etiamsi canonicatus & praebendae forent, praesentatos examinandi; illosque, si idonei reperti fuerint, praemissis debitis proclamationibus, instituendi & investiendi, inhabiles refutandi, cum absentibus a suis beneficiis dispensandi, officiationes concedendi, & generaliter omnia alia & singula faciendi & exercendi, quae in praemissis & circa ea necessaria fuerint, seu quomodolibet oportuna, & quae ad regimen seu gubernationem dictae nostrae jurisdictionis Westfrisiae, & ad ejus Decanum seu Officialem de jure vel consuetudine pertinere dinoscuntur. Reservantes nobis nihilominus cognitionem causarum, tam super beneficiis quam officiis cum ipsorum institutionibus & singulis eorum incidentibus, dependentibus & connexis, ad collationem seu praesentationem Comitis Hollandiae seu ipsius locum tenentis pro tempore spectantibus. Reservamus insuper omnia & singula emolumenta & proventus, de jure vel consuetudine in dicta nostra jurisdictione Westfrisiae de quaestibus & quaestoribus fabricae Ecclesiae nostrae Trajectensis provenientes & provenientia. Reservamus simili modo omnes & singulas precarias, per terminos nostrae jurisdictionis nobis concedendas, ac omne id, quod nobis a quibuscunque personis Ecclesiasticis sive secularibus, occasione jocundi adventus seu alias qualitercunque, sub limitibus nostrae jurisdictionis hujusmodi donari poterit; nec non donationes & concessiones privilegiorum

quorumcunque, ac confirmationes eorundem, quae omnia pari modo reservamus. Insuper nobis adhuc reservamus medietatem proventuum & emolumentorum, ex consecrationibus seu reconciliationibus Ecclesiarum, altarium, seu coemeteriorum nunc existentium, provenientium, de in futurum quoque constituendis Ecclesiis, altaribus, coemeteriis, aut eorum reconciliationibus fiendis, & consecrationibus nobis tertiam partem proventuum & emolumentorum, exinde provenientium, tantummodo reservandam. Postremo reservamus nobis medietatem omnium & singulorum emolumentorum & proventuum de homicidiis & membrorum mutilationibus, per terminos & limites dictae nostrae jurisdictionis Westfrisiae qualitercunque fiendis & factis, quomodolibet provenientium: de quibus ac de proventibus ex consecrationibus seu reconciliationibus altarium sive coemeteriorum, sicut *praemittitur*, provenientibus, praefatus Dominus Fredericus *se non intromittet* aliquo modo, nisi de nostro *speciali consensu*: quo obtento, nobis aut Camerario nostro, ad hoc deputato, de praemissis computum faciet & rationem legales. Proviso tamen, quod super definitivis sententiis, in *matrimonialibus* causis ferendis, consilium nostrum inquiratur. Quare vobis omnibus & singulis supradictis, in virtute sanctae obedientiae, & sub poenis suspensionis & excommunicationis, districte praecipiendo mandamus, quatenus eidem Domino Frederico, Decano nostro supradicto, obediatis in omnibus ac singulis, & intendatis reverenter: alioquin sententias, quas ipse rite tulerit in rebelles, faciemus, auctore Domino, inviolabiliter observari; praesentibus vero ad statim, postquam dicti sex anni exspiraverint, seu completi fuerint, minime valituris. In quorum omnium & singulorum testimonium praemissorum, praesentes literas sigillorum Capituli ac Praepositurae nostrae Westfrisiae antedictae fecimus appensione communiri. Datum Trajecti in domo nostra Capitulari minori, ubi ad praemissa fuimus capitulariter congregati, anno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo quinto, die Jovis vicesima tertia mensis Martii. Sic signatum:

Cornelius de Brouwershave Notarius
Capituli sst.

X.

Decanus & Capitulum Ecclesiae Trajectensis, & *Everardus Zoudenbalch*, *Canonicus Praebendatus*, *Praepositus Westfrisiae in eadem*, universis & singulis, tam Clero quam populo, per terminos Praepositurae nostrae Westfrisiae constitutis, salutem in eo, qui est omnium vera salus. Universitati vestrae cupimus innotesci, quod nos, de legalitate & industria dilecti nobis Domini Gerardi Johannis, Presbyteri Trajectensis dioeceseos, quibus apud nos plurimorum juvatur testimonio, confidentes, eundem Dominum Gerardum per praesentem annum proxime sequentem, a die dati praesentium incipientem, & non ultra, per dictae nostrae jurisdictionis Westfrisiae terminos & limites constituimus, fecimus & ordinavimus nostrum Decanum atque Officialem, prout per praesentes constituimus, facimus, atque ordinamus, dantes & concedentes ipsi Domino Gerardo plenam & liberam potestatem, ac mandatum speciale inter clericos & laïcos, uniuersitates & collegia, de criminalibus, civilibus & mixtis pecuniarum, nec non matrimonialibus & aliis quibuscunque causis, ad nos & ad nostram jurisdictionem spectantes, cognoscendi, definiendi, & exequendi; Ecclesias, Parochias & personas, ac loca ibidem visitandi, praedicandi, synodos exercendi; super quibuscunque criminibus, culpis, & delictis ac negligentiis quarumcunque personarum seu universitatum ibidem, ex officio vel ad partium instantiam, inquirendi, corrigendi & definiendi; in personas, universitates, Ecclesias, Parochias, & loca excommunicationis, suspensionis & interdicti sententias ac alias poenas canonicas fulminandi & infligendi, & per ipsum inflictis & fulminatis absolvendi, suspendendi, relaxandi, & tollendi: nec non matrimonia clandestina contrahentes, & eisdem interessentes corrigendi, & ab hujusmodi excommunicationis sententia, quam propter hoc inciderint, absolvendi: nec non clericos & Ecclesiasticas personas, ceterosque nobis subditos, quorum protervitas & rebellio hoc exegerit, super quibus suam conscientiam oneramus, capiendi, captivandi, & incarcerandi, & a carcere relaxandi: testamentaque & ulti-

Anno 1475.

ultimas voluntates presbyterorum, clericorum, & aliorum subditorum in dicta nostra jurisdictione Westfrisiae confirmandi, & approbandi: & insuper quoscunque clericos presbyteros ad quaecunque beneficia seu officia Ecclesiastica, cum cura vel sine cura, etiamsi canonicatus & praebendae forent, praesentatos examinandi; illosque, si idonei reperti fuerint, praemissis debitis proclamationibus, instituendi & investiendi, inhabiles refutandi, cum absentibus a suis beneficiis dispensandi, officiationes concedendi, & generaliter omnia alia & singula faciendi & exercendi, quae in praemissis & circa ea necessaria fuerint, seu quomodolibet oportuna, & quae ad regimen seu gubernationem dictae nostrae jurisdictionis Westfrisiae, & ad ejus Decanum seu Officialem de jure vel consuetudine pertinere dinoscuntur: omnibus tamen & singulis causis & casibus, nobis ob certas caussas, in aliis *nostris literis* latius specificatas, reservatis, duntaxat exceptis. *Proviso* tamen, quod super definitivis sententiis, in *matrimonialibus* causis ferendis, consilium nostrum inquiratur. *Quare* vobis omnibus & singulis supradictis, in virtute sanctae obedientiae, & sub poenis suspensionis & excommunicationis, destricte praecipiendo mandamus, quatenus eidem Domino Gerardo, Decano nostro supradicto, obediatis in omnibus & singulis, ac intendatis reverenter. Alioquin sententias, quas ipse rite tulerit in rebelles, faciemus, auctore Domino, inviolabiliter observari: praesentibus vero post annum minime valituris. In quorum omnium & singulorum testimonium praemissorum, praesentes literas sigillorum Capituli ac Praepositurae nostrae Westfrisiae antedictae fecimus appensione communiri. Datum Trajecti in domo nostra Capitulari minori, ubi ad praemissa fuimus capitulariter congregati, anno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo quinto, die Jovis vicesima tertia mensis Martii.

XI.

Anno 1483.

David de Burgundia, Dei & Apostolicae sedis gratia Episcopus Trajectensis, dilectis nobis tam Clero quam populo, per jurisdictionem Westfrisiae nostrae dioeceseos constitutis,

stitutis, & cuilibet illorum salutem in Domino, & praesentibus fidem indubiam adhibere. Nuperrime nobis ex quorumdam suggestione exposito, quod dilecti nobis Decanus & Capitulum Ecclesiae nostrae Trajectensis, seu Praepositus Westfrisiae in eadem, se in ordinando in eadem jurisdictione Decanum ruralem, ad exercendum illic jurisdictionem Ecclesiasticam, negligentes reddidissent, atque ex negligentia hujusmodi jus ordinandi Decanum ibidem ad nos devolutum extitisset: nos tunc, volentes circa praemissa dictae jurisdictioni & illius subditis, quantum in nobis esset, salubriter consulere & providere, dilectum nobis Dominum *Gysbertum Waldorp, Presbyterum pastorem parochialis Ecclesiae de Koedyck* dictae jurisdictionis, usque ad nostram revocationem, in Decanum ad regendum & gubernandum dictam jurisdictionem sub certis modis & formis, ac quod de omnibus & singulis, per eum receptis & levatis, nobis ad usum dictae nostrae Ecclesiae Trajectensis computum redderet debitum atque legalem, constituimus, fecimus & ordinavimus, prout haec & alia in prioribus nostris literis plenius continentur & recitantur. Cum autem exinde hanc suggestionem nobis sinistre & contra veritatem factam existere accepimus, atque etiam comperimus in veritate, quod dicti Domini Decanus & Capitulum Ecclesiae nostrae Trajectensis, atque Praepositus Westfrisiae in eadem, tempore dati dictarum priorum nostrarum literarum & dudum ante, de Decano ibidem solito more disposuissent, quodque dispositio seu ordinatio Decani hujusmodi ad nos minime spectaverit, seu pertinuerit. Cupientes itaque Ecclesiae nostrae Trajectensi praedictae in suis juribus minime praejudicare, sed, quantum in nobis est, illa conservare, vobis omnibus & singulis supradictis, & cuilibet vestrum insinuamus, intimamus & notificamus, quod praefatum Dominum Gisbertum atque literas nostras praemissas, sibi super exercitio dictae jurisdictionis Westfrisiae concessas, revocavimus, atque per praesentes revocamus & tollimus, declarantes vos aut aliquem vestrum minime artari, seu obligari, ad observationem praedictarum priorum nostrarum literarum, eidem Domino Gisberto, sicut praemittitur, in hoc negotio Decanatus concessarum. Ipsi quoque Domino Gisberto mandamus,

damus, ut, si quae ex dicto Decanatu emolumenta, proventus, & obventiones levaverit; aut perceperit, ea integre & absque diminutione nobis, aut nostro in spiritualibus Vicario, restituat & persolvat realiter & cum effectu. Datum in castro nostro de Duersteden sub nostro sigillo praesentibus appenso, anno Domini millesimo quadringentesimo octuagesimo tertio, die vicesima mensis Februarii.

Donker.

XII.

Anno. 1483.

Everardus Zoudenbalch, Praepositus Westfrisiae in Ecclesia Trajectensi, universis & singulis Christi fidelibus, *praesentes* nostras literas inspecturis, salutem in Domino *sempiternam*. Pastorale officium nobis commissum digne tunc exequi arbitramur, cum Ecclesiis & earum personis de suis necessitatibus & commoditatibus oportunis congrue providemus. Vacante siquidem ad praesens Ecclesia parochiali de Herenkerspel nostrae Praepositurae per mortem Domini Rutwardi, filii Rentonis, ultimi rectoris ejusdem, dum vixit, sua nobis venerabiles viri, Decanus & Capitulum Ecclesiae collegiatae Beatae Catharinae Egmondensis dioecesos Trajectensis, humili petitione monstrarunt, quod cum ipsa Ecclesia collegiata, seu verius Capitulum ejusdem, in fructibus, reditibus, & proventibus adeo large nondum accrevit, ut ad congruam distributionem quotidianam horis in dicta Ecclesia celebrandis personaliter interessentibus, tam videlicet Canonicis & Vicariis, quam etiam personis aliis ipsius Ecclesiae, debitam, aliaque diversa ejusdem Ecclesiae incumbentia onera sufficiant: quin immo pro hiis & aliis supportandis oneribus suffragio egeat ampliori, nos praefatam Ecclesiam parochialem de Herenkerspel per nobilem & generosum virum nobis in Christo dilectum Joannem, Dominum de Egmonda & de Baer, &c., verum & unicum ejusdem parochialis Ecclesiae collatorem seu patronum, prout in quibusdam ipsius nobis desuper ostensis atque praesentatis literis suo sigillo sigillatis

latius vidimus contineri; eisdem Decano & Capitulo collatam, seu verius pro toto jure patronatus ejusdem, ipsi Joanni Domino de Egmonda quomodolibet competentis, dispositioni eorundem Decani & Capituli assignatam cum omnibus juribus & pertinentiis suis licentia & consensu nobilis & generosi Joannis Domini de Egmonda praefati, auctoritate nostra ordinaria dicto Capitulo & mensae ejus Capitulari unire, annectere, & incorporare, fructus quoque & reditus, ac proventus, exinde quomodolibet proventuros, dictorum Decani & Capituli usui & dispositioni perpetuis temporibus applicari, ipsis & eorum indemnitati in praemissis paterne providere dignaremur. Nos igitur, piis & rationabilibus ipsorum Decani & Capituli supplicationibus hujusmodi favorabiliter inclinati, volentesque eorundem indemnitatibus in praemissis paterne providere, collationem, concessionem, & translationem dictae Ecclesiae de Herenkerspel, ac juris patronatus illius, per praenominatum Dominum Joannem, Dominum de Egmonda & de Baer, dictae Ecclesiae collegiatae seu ipsius collegio, ut supra scribitur, novissime factam, communicato nobis per praesens desuper jurisperitorum consilio, auctoritate nostra ordinaria tenore praesentium ratificamus, approbamus, & in Dei nomine confirmamus, eandemque Ecclesiam parochialem in Herenkerspel, ut praemittitur, aut alitercunque vacantem, cum omnibus juribus & pertinentiis suis praefatae Ecclesiae collegiatae Beatae Catharinae de Egmunda, seu illius mensae capitulari, auctoritate & tenore praedictis in Dei nomine annectimus, unimus, & incorporamus, dictosque exinde provenientes, seu, ut praemittitur, proventuros fructus, reditus, & proventus praefatorum Decani & Capituli usui & dispositioni libere & perpetuis temporibus applicamus, ipsisque Decano & Capitulo ex nunc & in antea perpetuis & futuris temporibus Vicarium in dicta Ecclesia parochiali seu Capellanum idoneum, de quo ipsis videbitur, qui illam in divinis laudabiliter regat, & gubernet, atque jura nostra parochialia, quae nobis nihilominus maneant semper salva, exinde solvat, instituendi, revocandi, & destituendi, ac loco destituti alium denuo instituendi, & ordinandi, quotiens ipsis placuerit, & visum fuerit expedire, ita & taliter,

ter, quod ipsa parochialis Ecclesia suis debitis & requisitis non defraudetur obsequiis, & in ea animarum cura nullatenus negligatur: super quod eorundem Decani & Capituli conscientias perpetuis temporibus oneramus, auctoritate & tenore similibus plenam & omnimodam concedimus facultatem pariter & auctoritatem hiis praesentibus. In quorum omnium & singulorum testimonium sigillum nostrum ad causas praesentibus duximus appendendum. Datum anno MCCCCLXXXIII. die vero X. mensis Julii

Martinus filius Johannis Notarius ss.

XIII.

Anno. 1489. A.

In nomine Domine amen. Anno a nativitate ejusdem millesimo quadringentesimo nonagesimo *octavo*, *indictione* prima, mensis Januarii die vicesima sexta, *hora* vesperarum vel quasi, Pontificatus sanctissimi in *Christo* Patris ac Domini nostri, Domini Alexandri, divina providentia Papae sexti, anno ejus sexto, in mei Notarii publici testiumque infrascriptorum, ad hoc vocatorum & rogatorum, praesentia personaliter constitutus honorabilis & discretus vir Dominus Sybrandus, filius Gerardi, Presbyter & altarista in Ecclesia parochiali de Outkarspell, partium in Langedyck, Trajectensis dioeceseos, sancti Spiritus gratia inspirante, animo & intentione, ut asseruit, fundandi, dotandi, & erigendi unam perpetuam vicariam sive capellaniam, intendens specialiter, ut asseruit, saluti & remedio animarum, sui ipsius, parentum, & benefactorum suorum, sana deliberatione praehabita, de bonis sibi a Deo collatis ad Dei omnipotentis, ejusdem matris Mariae virginis intemeratae, Beati Pontiani martyris, & omnium Sanctorum laudem pariter & honorem, quandam vicariam perpetuam in Ecclesia parochiali de Broeck supra Langedyck in altari Sancti Pontiani martyris inferiori fundavit, dotavit, & erexit modo & forma infrascriptis. Videlicet, quod presbyter, ad dictam vicariam praesentandus, & in ea instituendus, post mortem primi praesentandi & instituendi, a tempore suae institutionis erit perpetue

petue ad personalem residentiam, & ad tres missas in qualibet septimana celebrandas in dicto altari, obligatus pro animabus dicti fundatoris, parentum, & benefactorum suorum; nec non pro animabus illorum, qui dictum altare Sancti Pontiani erexerunt, ac ad idem altare seu vicariam manus porrexerunt, aut futuris temporibus porrigent, adjutrices. Salvo, quod primus praesentandus & instituendus ad vitam suam sit liber, exemptus & absolutus ab omni onere. Assignavitque, transtulit, contulit, & donavit omnibus melioribus modo, via, & jure, quibus melius potuit & debuit, donatione perpetua firma & irrevocabili, pro dote ejusdem perpetuae vicariae seu capellaniae, ad usum & sustentationem Capellani sive rectoris in eadem deservientis: inprimis quandam petiam terrae, quantitatem semi-quatuor mensurarum & modico plus, vulgariter *vierdalff garff ende twee snesen*, continentem, in parochia de Noortscherwoud supra Langedyck consistentem, citra fossam molendinae, cujus confines sunt fabrica Ecclesiae parochialis de Outkarspell ex parte orientali, Nicolaus filius Pauli ex parte occidentali, & Henricus filius Gerardi ex parte aquilonari. Hanc petiam terrae Gerardus filius Johannis Ackerman, parochianus in Noortscherwoudt, vir probus & honestus, sine omni fraude & dolo conduxit a dicto fundatore ad annum pro quinque florenis Rhenensibus monetae currentis. Insuper dictus fundator, una cum Petro filio Iyonis, & Thoma filio Gerardi, magistris fabricae in Broeck, modo & forma supradictis assignavit ad eandem vicariam quoddam pratum, situm & contentum in districtu de Broeck, dictum vulgariter de Lagheweyd; cujus confines sunt Bruno filius Theoderici ex parte australi, Meynardus filius Siboldi, & Alardus filius Gerardi ex parte boreali. Istud pratum Petrus filius Theoderici, parochianus in Broeck, vir probus & honestus, sine fraude & dolo conduxit ad decennium, annuatim pro tribus florenis Rhenensibus cum dimidio & cum duobus stuferis currentis, resignaveruntque praedictus dominus Sybrandus fundator, & magistri fabricae Ecclesiae parochialis de Broeck, & transtulerunt ad vicariam antedictam proprietatem, dominium, ac omne jus, ipsis & eorum alteri in ante-

dictis terris sive bonis quomodolibet competentia, ex causa & ob causam antedictam, & ad usus praedictos, cum omnibus juribus & pertinentiis pro se suisque heredibus & sequacibus universis, & eisdem pure & simpliciter renunciaverunt. Volueruntque dictus fundator & magistri fabricae praenominati hujusmodi terras ac reditus sive fructus earum, postquam dicta vicaria in beneficium Ecclesiasticum per ordinarium loci fuerit erecta, ad dictam vicariam & ipsius rectorem perpetuis temporibus jure dominii & proprietatis manere, spectare, & pertinere. Adjungitque dictus fundator, & voluit, quod jus patronatus, ac praesentandi & conferendi praedictam vicariam, post mortem primi praesentandi & instituendi, potestas sit, & maneat cum aliis juribus requisitis, in arbitrio & sub discretione magistorum fabricae Ecclesiae parochialis de Broeck, & Decani contubernii Sancti Pontiani protunc existentium. Salvo, quod neminem *praesentabunt*, nisi cum consensu & consilio pastoris ipsorum protunc existentis. Quare praefatus fundator, nec non ejusdem *perpetuae* vicariae rector, & dicti magistri fabricae reverendo ac egregio viro *Magistro Antonio Pott*, *Officiali reverendissimi Domini Trajectensis*, *nec non Praeposito Westfrisiae*, ac Dominis Capitularibus, sive ipsius aut ipsorum vices in hac parte gerentibus, pro prima institutione ejusdem vicariae obtinenda praesentarunt & praesentant honorabilem virum Dominum Simonem filium Petri presbyterum, supplicantes eisdem humiliter, ut ipsi hujusmodi fundationem, erectionem, dotationem, translationem, resignationem onerum impositorum, juris patronatus reservationem, praesentationem, ac omnia & singula praemissa, sua auctoritate ordinaria ratificare & confirmare dignentur; ipsam vicariam servatam hiis modo, forma & conditionibus in beneficium Ecclesiasticum perpetuum erigere & creare, ac terras cum fructibus earum & reditibus ad usus praefatos mortificare, & mortificata decernere fore Ecclesiastica: nec non immunitate, privilegio, & libertate Ecclesiastica gaudere & frui posse, quibus alia bona Ecclesiastica gaudent & utuntur: & dictum Dominum Simonem praesentatum in & ad eandem instituere canonice, jure parochialis Ecclesiae loci hujusmodi semper salvo. Quae omnia & singula prae-

scrip-

scripta Dominus Sybrandus fundator, & magistri fabricae valere voluerunt, ac perpetuae firmitati inviolabiliter subjacere, omnibus melioribus modo, jure, & forma, quibus melius & efficacius potuerunt & debuerunt de jure vel consuetudine, in omnibus dolo & fraude seclusis. Super quibus omnibus & singulis saepe dicti Dominus Sybrandus fundator, & magistri fabricae petierunt sibi fieri a me Notario publico subscripto unum vel plura publicum seu publica instrumentum seu instrumenta. Acta sunt haec in domo mei Notarii subscripti, sub anno, indictione, die, mense, hora, pontificatu supradictis, praesentibus ibidem honestis & discretis viris, Hermanno filio Johannis van der Molen oppidano Harlemensi, Gerardo filio Gerardi de Vlaerdingen, & Henrico filio Gerardi, parochianis in Outkarspell, laicis dictae Trajectensis dioecesеos, testibus fide dignis ad praemissa testificandum vocatis specialiter & rogatis. Et ego Theodericus filius Theoderici presbyter & Curatus parochialis de Suydscherwouda, partium in Langedyck Trajectensis dioeceseos, publicus sacra imperiali auctoritate Notarius, quia praemissis fundationi, dotationi, resignationi, onerum impositioni, juris patronatus reservationi, praesentationi, omnibusque aliis & singulis suprascriptis, dum sic, ut praemittitur, agerentur & fierent, una cum praenominatis testibus praesens interfui, eaque sic fieri vidi & audivi, ideo hoc praesens publicum instrumentum manu propria fideliter conscriptum exinde confeci, & in hanc publicam formam redegi, signoque & nomine meis solitis & consuetis signavi rogatus & requisitus in fidem & testimonium omnium & singulorum praemissorum.

Decanus & Capitulum Ecclesiae Trajectensis, ac *Antonius Pott, Canonicus praebendatus dictae Ecclesiae & Praepositus Westfrisiae in eadem*, universis & singulis Christi fidelibus, tam praesentibus quam futuris, salutem in eo, qui est omnium vera salus. Cultum divinum semper augeri cupientes, ad humilem supplicationem dilecti nobis in Christo Domini Sybrandi filii Gerardi presbyteri, fundatoris Capellaniae seu vicariae, de qua in instrumento publico, cui hae nostrae literae transfiguntur, fit mentio,

1494. B.

 fun-

fundationem dotationemque illius vicariae, prout in dicto instrumento describuntur, tenore praesentium ratificamus, approbamus, & in Dei nomine confirmamus, ipsamque vicariam in titulum Ecclesiastici beneficii erigimus, ac bona ad eandem in dicto instrumento assignata, & in posterum assignanda, de cetero fore & esse Ecclesiastica decernimus, ac sub Ecclesiastica libertate tuenda. Et nihilominus honestum virum Dominum Simonem Petri, presbyterum Trajectinae dioeceseos, nobis ad eandem vicariam praesentatum, hac primaria vice instituimus in eadem, illamque sibi cum omnibus juribus & pertinentiis confirmamus, ac de illa providemus, investientes eundem traditione praesentium de eadem. Quocirca universis & singulis Dominis presbyteris, clericis, notariis, & tabellionibus publicis, ac eorum cuilibet, tenore praesentium mandamus, quatenus eundem Dominum Simonem in corporalem, realem & actualem *possessionem* dictae vicariae recipiant, & admittant, ac *inducant* auctoritate nostra, in eadem adhibitis ad hoc *solempnitatibus* debitis & consuetis harum nostrarum testimonio literarum. Datum Trajecti sub venerabilis & egregii viri, Domini Ludolphi de Veno, Decani Ecclesiae Trajectensis, ac dictae nostrae Praepositurae Westfrisiae sigillis praesentibus appensis. Anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo octavo, mensis Julii die sexta.

Mich. Kryen de Breda Notarius ss.

XIV.

Anno 1499.

Universis & singulis, praesentes literas visuris & audituris, ego *Otto Rodolphi Presbyter, Pastor Ecclesiae in Verhusen*, jurisdictionis Westfrisiae Trajectensis dioeceseos, cupio fore notum, quia venerabiles Domini Decanus & Capitulum Ecclesiae Trajectensis, nec non *Gerlacus van der Donck, Canonicus praebendatus & Praepositus Westfrisiae* in eadem, mihi regimen & gubernationem dictae jurisdictionis Westfrisiae per suas certi tenoris literas inferius insertas ad septem annos, proxime & immediate sequentes, in festo Remigii proxime sequente inchoandos, commiserunt:

il-

idcirco pro me meisque heredibus & exsecutoribus tenore praesentium publice recognosco, me teneri & efficaciter fore obligatum ad observationem omnium & singulorum infrascriptorum. Inprimis videlicet, quod durantibus hujusmodi septem annis regimen & gubernationem jurisdictionis per terminos & limites partium Westfrisiae durante commissione, mihi a Dominis Decano ac Capitulo & Gerlaco Praeposito praefatis desuper facta, tam quoad Clericos, quam quoad Laïcos, juxta formam libri camerae dictae Ecclesiae Trajectensis, & commissionem meam praedictam, & antiquam dictarum partium laudabilem consuetudinem, exercebo, aut per Presbyterum idoneum, quem singulis annis ipsis Dominis Decano & Capitulo ac Praeposito pro obtinenda ab ipsis commissione durantibus annis supradictis nominabo, regi et gubernari faciam: & quod jura ipsius jurisdictionis Westfrisiae pro meo posse meis expensis & laboribus conservabo & recuperabo, ac conservari faciam & recuperari. Item quod occasione commissionis meae hujusmodi solvam libere singulis annis, durantibus septem annis hujusmodi, in civitate Trajectensi praelibatis Decano Capitulo & Praeposito, aut eorum Camerario ad id deputando, pensionem annuam centum & quatuor nobilium aureorum monetae Henrici regis Angliae, boni auri & justi ponderis, ante datam praesentem incudatorum, aut eorum justum valorem, pro una in festo Remigii proxime venturo, quo primus annus dictorum septem annorum incipiet, & pro alia medietatibus prima die mensis Aprilis, extunc proxime & immediate sequentis, aut infra quatuordecim dies post quemlibet dictorum terminorum inclusive absque diminutione aliqua, adversitate guerrarum aut aliquorum casuum fortuitorum, qualitercumque eventurorum, aut impedimento vel aliis casibus seu caussis quibuscunque non obstantibus. Insuper in casibus, per Dominos Decanum, Capitulum, ac Praepositum praefatos in praedicta & inferius inserta commissione mea ipsis reservatis, ego, aut per me nominatus seu nominandus, nihil immutari, attemptari, seu fieri procurabimus, neque immutabimus, attemptabimus, seu innovabimus, nisi de ipsorum dominorum Decani, Capituli, & Praepositi licentia speciali

atque consensu; & in eo casu eisdem Dominis Decano, Capitulo, & Praeposito, seu eorum Camerario ad id deputando, computum, calculum, aut rationem reddam & faciam, seu reddi & fieri procurabo legales: quodque, durantibus dictis septem annis, omni anno novam commissionem super exercitio dictae jurisdictionis meis sumptibus & expensis a dictis Dominis Decano, Capitulo, & Praeposito recipiam. Postremo, casu quo hujusmodi pensionem singulis annis, sicut praemittitur, dictis Dominis Decano, Capitulo, & Praeposito, seu eorum Camerario non solvero, aut aliqua ex praemissis punctis seu articulis non adimplevero, seu in aliquo eorundem negligens fuero, commissio hujusmodi erit nulla & extincta, neque me amplius de exercitio hujusmodi jurisdictionis intromittere potero, si & in quantum hoc dictis Dominis placuerit, & alias non: salvis tamen eisdem Dominis pecuniis ipsis tunc qualitercumque occasione commissionis meae hujusmodi restantibus, quas ego per praesentes promitto eisdem solvere & realiter satisfacere, & ad requisitionem dictorum Dominorum ab exercitio & gubernatione jurisdictionis hujusmodi cessabo Quae omnia, & singula praemissa, & eorum quodlibet ad Sancta Dei Euangelia, tactis corporaliter per me scripturis sacrosanctis, juro fideliter adimplere & observare. In quorum omnium & singulorum fidem, & testimonium praemissorum praesentes literas sigillo meo impendendo duxi sigillandas & muniendas. Datum Trajecti sub anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo nono, mensis Martii die nona. Tenor vero commissionis mihi factae per supradictos Dominos Decanum, Capitulum, & Praepositum, unde supra fit mentio, sequitur, & est talis. Decanus, & Capitulum Ecclesiae Trajectensis, ac *Gerlacus van der Donck, Canonicus Praebendatus dictae Ecclesiae, & Praepositus Westfrisiae in eadem*, universis & singulis, tam clero quam populo, per terminos Praepositurae nostrae Westfrisiae constitutis, salutem in eo, qui est omnium vera salus. Universitati vestrae cupimus fore notum, quod nos de legalitate & industria dilecti nobis magistri Ottonis Rudolphi Presbyteri, rectoris Parochialis Ecclesiae in Venhusen, Trajectensis dioeceseos, quibus apud

apud nos plurimorum commendatur testimonio, confidentes, eundem magistrum Ottonem Rudolphi ad septem annos proxime sequentes, a festo Sancti Remigii proxime sequente inchoandos, & non ultra, per dictae nostrae jurisdictionis Westfrisiae terminos & limites fecimus, constituimus, & ordinavimus nostrum Decanum ac Officialem, prout per praesentes facimus, constituimus, & ordinamus; dantes & concedentes ipsi magistro Ottoni, durantibus septem annis praedictis, plenam & liberam potestatem & facultatem, ac mandatum speciale inter clericos, laïcos, universitates, & collegia de criminalibus, civilibus, & mixtis pecuniarum, nec non matrimonialibus & aliis quibuscunque causis, ad nos & nostram jurisdictionem praedictam spectantibus, cognoscendi, definiendi, & exsequendi, Ecclesias, Parochias, & personas ac loca ibidem visitandi, praedicandi, Synodos exercendi, super quibuscunque criminibus, culpis, delictis, ac negligentiis quarumcunque personarum seu universitatum, ibidem ex officio vel ad partium instantiam inquirendi; corrigendi, & definiendi; in personas, communitates, & Ecclesias, Parochias, & loca excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias & alias poenas Canonicas fulminandi & infligendi, & per ipsum inflictas & fulminatas absolvendi, suspendendi, relaxandi, & tollendi: nec non matrimonia clandestina contrahentes & eisdem interessentes corrigendi, & ab hujusmodi excommunicationis sententia, in quam propterea inciderunt, absolvendi: nec non clericos, & Ecclesiasticas personas, ceterosque nobis subditos, quorum protervitas & rebellio hoc exegerit, super quibus suam conscientiam oneramus, capiendi, captivandi, & incarcerandi, ac a carcere relaxandi. Testamenta quoque & ultimas voluntates Presbyterorum, Clericorum, & aliorum subditorum in dicta nostra jurisdictione confirmandi & approbandi; & insuper quoscunque Presbyteros & Clericos ad quaecunque beneficia & officia Ecclesiastica, cum cura vel sine cura, etiamsi Canonicatus & Praebendae forent, praesentatos examinandi, illosque, siidonei reperti fuerint, praemissis debitis proclamationibus, instituendi, & investiendi, inhabiles refutandi, cum absentibus a suis beneficiis dispensandi, officiationes con-

cedendi, & generaliter omnia alia & singula faciendi, & exercendi, quae in praemissis & circa ea necessaria fuerint, seu quomodolibet oportuna, & quae ad regimen seu gubernationem dictae nostrae jurisdictionis Westfrisiae & ad ejus Decanum seu Officialem de jure vel consuetudine pertinere dinoscuntur: salvo, quod idem magister Otto omni anno, dictis septem annis durantibus, novam & specialem commissionem a nobis super praemissis recipiat suis sumptibus & expensis, reservantes nobis nihilominus cognitionem caussarum tam super beneficiis, quam officiis, cum ipsorum institutionibus, & singulis eorum incidentibus, dependentibus & connexis, ad collationem seu praesentationem Comitis Hollandiae, seu locum tenentis pro tempore, spectantibus. Reservamus insuper omnia & singula emolumenta & proventus de jure vel consuetudine in dicta nostra jurisdictione Westfrisiae, de quaestibus & quaestoribus fabricae Ecclesiae nostrae *Trajectensis* provenientes. Reservamus simili modo omnes & singulas precarias, per terras nostrae jurisdictionis nobis concedendas, ac omne id, quod nobis a quibuscunque personis Ecclesiasticis sive secularibus, occasione jocundi adventus seu alias, qualitercunque sub limitibus nostrae jurisdictionis hujusmodi inoriri poterit. Nec non donationes & concessiones privilegiorum quorumcunque, ac confirmationes eorundem; quae omnia pari modo nobis reservamus. Insuper nobis adhuc reservamus medietatem proventuum & emolumentorum, ex consecratione seu reconciliatione Ecclesiarum, altarium & coemiteriorum nunc exstantium provenientem; de in futurum quoque constituendis Ecclesiis, altaribus, coemiteriis, & eorum reconciliationibus fiendis & consecrationibus nobis tertiam partem proventuum & emolumentorum hinc inde provenientium tantummodo reservamus. Postremo reservamus nobis medietatem omnium & singulorum emolumentorum & proventuum de homicidiis & membrorum mutilationibus, per terminos & limites dictae nostrae jurisdictionis Westfrisiae qualitercunque fiendis & factis, quomodolibet provenientium: de quibus ac de proventibus ex consecrationibus seu reconciliationibus Ecclesiarum, altarium & coemiteriorum, sic ut praemissum est, prove-

nien-

ientibus praefatus magister Otto se non intromittet aliquo modo, nisi de nostro speciali consensu: quo obtento, nobis aut camerario nostro ad hoc deputato de praemissis computum & rationem faciet: proviso, quod super definitivis sententiis, in matrimonialibus causis ferendis, consilium nostrum inquiratur. Quare vobis omnibus & singulis supradictis in virtute sanctae obedientiae & sub poenis suspensionis & excommunicationis districte praecipiendum mandamus, quatenus eidem magistro Ottoni Decano nostro supradicto obediatis in omnibus & singulis supradictis reverenter; alioquin sententias, quas ipse rite tulerit in rebelles, faciemus auctore Domino inviolabiliter observari: praesentibus vero statim, postquam dicti septem anni exspiraverint, seu completi fuerint, minime valituris. In quorum omnium & singulorum fidem & testimonium praemissorum praesentes nostras literas exinde fieri, & per Notarium nostrum subscribi, sigillorumque Capituli ac Praepositurae nostrorum Westfrisiae fecimus appensione communiri. Datum Trajecti in domo capitulari nostra minori, ubi ad praemissa fuimus capitulariter congregati, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo nono, mensis Februarii die decima quinta.

Ita esse fateor ego Otto filius Rodolphi, teste manu mea propria.

XV.

In nomine Domini amen. Anno a nativitate ejusdem millesimo quingentesimo nono, indictione duodecima, mensis Maji vicesima secunda die, hora septima ante meridiem vel quasi, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris ac Domini nostri, domini Julii, divina providentia Papae secundi, anno ejus sexto, in mei Notarii publici testiumque infrascriptorum, ad hoc specialiter vocatorum & rogatorum, praesentia personaliter constituta honesta & discreta persona Yda, filia Theodrici Jacobi, protunc conjunx Johannis filii Alardi de Hoirn Trajectensis dioeceseos & Praepositurae Westfrisiae, de suis propriis bonis ad perpetuam rei memoriam seu in perpetuum testamen-

Anno 1509. A.

mentum, sui ipsius, parentum & progenitorum ac benefactorum suorum salutem, & in remedium animarum, maturis deliberationibus praehabitis, ac sanis, ut asseruit, consiliis coelestia pro mundanis, & aeterna pro temporalibus commutare desiderans, in augmentum divini cultus, ad laudem pariter & honorem omnipotenis Dei, omniumque Sanctorum Dei, & praesertim B. Annae, Matris Virginis Mariae gloriosissimae, & filii ejus Jesu Christi, & de consensu sui mariti, Johannis Alardi praedicti, tutoris jam existentis, & Heddonis filii Theodrici, sui veri heredis, ibidem praesentium & astantium, fundavit, erexit, dotavit & creavit, ac tenore praesentium fundat, erigit, dotat, ac creat quandam vicariam sive perpetuam capellaniam in parochiali Ecclesia de Hoirn, Praepositurae & dioeceseos praedictarum, ad altare per subscriptos collatores assignandum seu deputandum, deserviendum, & officiandum: & in ac pro dote & fundatione *dictae vicariae* sive perpetuae capellaniae, & ad usus & *sustentationem* vicarii seu capellani, in ipsa perpetuo *deserviturí*, *omnibus* melioribus modo & forma, quibus potuit & debuit, dedit, contulit, & assignavit, ac praesentibus dat, confert, & assignat donatione pura & irrevocabili terras infrascriptas cum omnibus fructibus, reditibus, & emolumentis: In primis quinque jugera terrarum, minus duobus hont, graniferarum in districtu & banno de Oesterblocker, adjacentia terris Ecclesiae parochialis praedictae de Oesterblocker a parte orientali, & Francisci filii Frederici de Enckhuysen a parte occidentali circumvallata & circumsepta. Praeterea dicta fundatrix proprietatem, dominium, & omne jus, sibi de antedictis terris, reditibus & bonis quomodolibet competentia, ex causa & ob causam antedictam & ad usus praedictos cum omnibus juribus & pertinentiis suis, pro se, suis heredibus & sequacibus universis, tam conjunctim, quam divisim, resignavit & transtulit in vicariam sive perpetuam capellaniam antedictam, eisdem pure ac simpliciter renunciando, volens hujusmodi terras antedictas cum omnibus fructibus & emolumentis suis, postquam vicaria sive praedicta capellania per ordinarium loci in beneficium Ecclesiasticum fuerit erecta, ad saepedictam vicariam sive perpetuam capel-

ellaniam & ipsius rectorem perpetuis futuris temporibus
ıre dominii & proprietatis spectare & pertinere; reservato
.bi, quousque vixerit, jure patronatus seu praesentandi
ıepe dictam vicariam seu perpetuam Capellaniam: salvo
ımen, quod immediate &. ante omnia, postquam in Ec-
lesiasticum beneficium fuerit vicaria sive perpetua ca-
ıellania erecta, pro primaria institutione honorabilis vir
Dominus & magister Jacobus filius Ellini presbyter sit
nstituendus, & quod eidem conferatur, & eidem Vica-
iae sive perpetuae capellaniae praedictae deserviat cum tot
& tantis missis, prout aptus fuerit, & conscientia sua
ıum ad hoc moverit: salvo etiam, quod posthac Prae-
ıositus Westfrisiae seu ejus Decanus, pro omni aliorum
otiens quotiens hujusmodi institutione, gaudebit tantum
ıureo Leone, denario taliter nominato. Quibus omni-
bus semper salvis & illaesis perpetuo permansuris, prae-
nominata fundatrix devolvi voluit & devenire desideravit,
post obitum ejus & Heddonis filii Theodrici praedicti,
ıus patronatus seu praesentandi ad honorabiles & discre-
ıos viros & Dominos Sigerum filium Ymonis, confesso-
rem conventus Sanctae Katherinae in Hoirn, & vicarium
perpetuum in Ecclesia perpetua Hornensi, & Theodri-
cum filium Wilhelmi presbyteros, pronunc confessorem
conventus Sanctae Clarae in Hoirn, & Heddonem Fi-
lium Theodrici praedictum oppidanum Hornensem; &
uno illorum trium defuncto, alii duo superstites cum vi-
cario unum tertium in locum mortui eligent & defuncti,
& sic de persona in personam. Ita tamen, quod semper
maneant duo spirituales & unus secularis collatores de
sanguine praefatae fundatricis, si inveniri poterint, & in
Hoirn moram si traxerint. Qui, saepedicta capellania
seu vicaria vacante, de cetero unum presbyterum vel
presbyterandum duntaxat infra annum bonae vitae & lau-
dabilis famae, non habentem aliud officium aut benefici-
um, seu alia bona spiritualia, in linea consanguinitatis di-
ctae fundatricis attinentem, praesentabunt ad eandem. Qui
si inveniri non poterit, ex tunc uni presbytero seu pres-
bytrando infra annum, alieno, & de linea consanguini-
tatis dictae fundatricis non existenti, pure & simpliciter
propter Deum vicariam seu perpetuam capellaniam con-
ferent

ferent antedictam, qui eandem vicariam seu perpetuam capellaniam non resignabit, nisi ad manus collatorum antedictorum, non permutabit, seu aliud officium seu beneficium non acceptabit. Quod si attemptatum per deservientem fuerit, ipso facto vicaria praefata vacabit, & alteri conferetur, omnibus dolo & fraude seclusis penitus in praemissis, nihilominus universis & singulis praedictis in suo robore permanentibus & permansuris. Et in eventum praedicta fundatrix novum altare non construxerit aut aedificari fecerit, quod extunc vicarius vicariae praesentis providebit de altari cum suis requisitis & necessariis, de reditibus ipsius vicariae pertinentibus. Supplicans igitur saepedicta fundatrix humiliter & devote egregio viro & Domino *Adriano Ram Praeposito Westfrisiae*, seu ejus Decano, ut ipse hujusmodi fundationem, erectionem, creationem, resignationem, oneris impositionem, juris patronatus reservationem, & omnia alia & singula praemissa sua auctoritate ordinaria ratificare dignetur & confirmare, ac confirmatam ipsam vicariam, praemissis omnibus illaesis permanentibus, & conditionibus praemissis observatis, in perpetuum beneficium Ecclesiasticum erigere, ac creare, ac terras cum omnibus reditibus, fructibus, & emolumentis suis mortificare, & mortificata decernere Ecclesiastica, nec non immunitate, privilegio, & libertate Ecclesiastica gaudere & frui posse, quibus alia bona Ecclesiastica gaudent & utuntur, jure parochialis Ecclesiae antedictae in omnibus semper salvo. Super quibus omnibus & singulis praenominata fundatrix sibi fieri petiit a me, Notario infrascripto, unum vel plura publicum seu publica instrumentum seu instrumenta in meliori forma. Acta sunt haec in domo inhabitationis domini Petri filii Michaelis presbyteri in Hoirn, in die Sacksteech staets, sub anno, indictione, die, hora, mense, pontificatu, quibus supra, praesentibus ibidem honorabilibus & discretis viris & Dominis, Petro filio Michaelis jam dicto, & Ellino filio Symonis, pronunc confessore sororum conventus Sanctae Mariae Magdalenae in Hoirn presbyteris, testibus fide dignis, ad praemissa testificanda vocatis specialiter & rogatis.

Et ego Johannes, filius Johannis Symonis, Clericus Trajecten-

ectensis dioeceseos & Praepositurae Westfrisiae, publicus sacra imperiali auctoritate Notarius, quia praemissis omnibus & singulis, dum sic, ut praemittitur, fierent & agerentur, una cum praenominatis testibus interfui, eaque omnia & singula sic fieri vidi & audivi, ideo hoc praesens publicum instrumentum manu mea propria conscripsi, & illud nomen Jacobus in decima nona regula positum approbo. In signum & testimonium omnium praemissorum nomine & signo meis subscriptis significo & attestor

Johannes, filius Johannis Symonis, Notarius sst.

Transfixum.

Vicedecanus, & Capitulum Ecclesiae Trajectensis, & *Adrianus Ram, utriusque juris doctor, Canonicus praebendatus, Praepositus Westfrisiae in eadem*, universis & singulis Christi fidelibus, praesentibus & futuris, Salutem in eo, qui est omnium vera salus. Cultum divinum semper augeri cupientes, ad humilem supplicationem dilectae nobis in Christo Ydae, filiae Theodrici Jacobi, conjugis legitimae Johannis Alardi de Hoirn, & de ejus consensu fundatricis vicariae sive capellaniae perpetuae in honore Sanctae Annae intitulatae, de qua in instrumento publico, cui praesentes nostrae literae transfiguntur, fit mentio, fundationem & dotationem hujusmodi vicariae, prout in eodem instrumento describuntur, tenore praesentium ratificamus, approbamus, & in Dei nomine confirmamus; salvo, quod dicta Yda fundatrix, non obstante, quod in ipsa fundatione id non caveatur, usum fructum terrarum in ipsa fundatione assignatarum, quoad ipsa vitam duxerit in humanis, & similiter dictus ejus maritus, quamdiu vixerit, sibi debeant absque omni, si voluerint, onere retinere, ac jure eodem & matricis Ecclesiae similiter semper salvo: & propterea dictam vicariam in titulum Ecclesiastici beneficii erigimus, ac dictas terras & bona, ad illam assignatas, & assignata & in posterum assignanda, de retro fore & esse Ecclesiastica decernimus, & sub Ecclesiastica libertate tuenda: promisso, quod si dicta fundatrix ac ejus maritus usumfructum dictarum terrarum ante eorum mortem quandocunque cum onere fundationis

Anno 1509. B.

prae-

praedictae pro magistro Jacobo Ellini presbytero, qui dictam vicariam juxta dictae fundationis tenorem obtinebit, dimittere voluerint, quod extunc praefatus Magister Jacobus hujusmodi terras apprehendere, & onus fundationis praedictae vicariae subire possit. Et nihilominus dictum Magistrum Jacobum Ellini presbyterum ad eandem vicariam nobis praesentatum pro hac prima vice in eandem duximus instituendum, & instituimus, ac illam sibi in Dei nomen conferimus, eundem investientes traditione praesentium de eadem. Quocirca mandamus universis Ecclesiasticis personis, notariis & tabellionibus publicis quibuscunque, nobis subditis, postquam ad hoc fuerint a parte dicti Magistri Jacobi requisiti, seu aliquis eorum fuerit requisitus, dictum *Magistrum* Jacobum, vel procuratorem suum ejus nomine, in possessionem corporalem, realem & actualem dictae *vicariae* recipiant, ponant, admittant, & *inducant cum solemnitatibus* debitis & consuetis. Datum in domo Capitulari minori supradictae Ecclesiae nostrae *Trajectensis*, sub venerabilis viri Domini Wilhelmi de *Weerdenborch Canonici* & pronunc Vicedecani nostri & supradictae Praepositurae nostrae Westfrisiae sigillis. Anno Domini millesimo quingentesimo nono, die vero vicesima quarta mensis Maji.

Ge. Beyer Notarius ss.

XVI.

Anno 1509.

Decanus, & Capitulum Ecclesiae Trajectensis, ac *Adrianus Ram, Canonicus praebendatus, Praepositus Westfrisiae in eadem*, dilecto nobis in Christo Domino *Ottoni filii Rodolphi, Decano seu Officiali jurisdictionis nostrae Westfrisiae* praedictae, salutem in Domino, & in commissis debitam adhibere diligentiam. Vobis, de cujus experta providentia & legalitate plene confidimus, tenore praesentium committimus, damus, & concedimus vobis potestatem ac mandatum speciale, vice & auctoritate nostris a singulis beneficiatis, officiatis, altaristis & presbyteris, per praefatam jurisdictionem nostram Westfrisiae constitutis, medium florenum Renensem aureum ratione & nomine precariae nobis debitae exigendi, recipiendi,

&

& levandi, ac desuper cum eisdem juxta quantitatem ac qualitatem beneficiorum, officiorum, altarium, bonorum, & personarum illorum componendi, conveniendi, paciscendi, taxandi, moderandi, prout expertae providentiae vestrae visum fuerit expedire, ac de levatis, conventis, taxatis, & moderatis, receptis praemissis, eosdem quitandi, ac finem & quitantiam dandi & concedendi, cum pacto solempni & expresso, de rem semel habitam & solutam ulterius non petendo, & generaliter omnia & singula faciendi, quae in praemissis necessaria fuerint, seu quomodolibet oportuna. Ratum etiam & gratum habemus, & habebimus, perpetuoque habituri erimus, quicquid per vos in praemissis actum, factum, & gestum fuerit, ac quomodolibet fieri contigerit. Salvo, quod nobis, de receptis & levatis precariis antedictis, computum & rationem ac satisfactionem facere ac respondere teneamini & debeatis fideles & legales, nostrarum testimonio literarum. Datum anno Domini millesimo quingentesimo nono, die vero vicesima mensis Octobris.

Ge. Beyer Not: ss.

XVII.

Anno 1509.

Decanus, & Capitulum Ecclesiae Trajectensis, ac *Adrianus Ram, Canonicus Praebendatus, Praepositus Westfrisiae in eadem*, dilecto nobis in Christo Domino *Ottoni filio Rodolphi, Decano seu Officiali jurisdictionis nostrae Westfrisiae* praedictae, salutem in Domino, & in commissis debitam adhibere diligentiam. Vobis, de cujus experta providentia & legalitate plene confidimus, tenore praesentium committimus, damus, & concedimus vobis potestatem ac mandatum speciale, vice & auctoritate nostris a singulis conventibus & monasteriis cujuscunque ordinis, infra limites dictae nostrae jurisdictionis constitutis, simul cum viro Patre Rectore, seu alias gubernatore officiante, aut capellano presbytero, quem voluerint, inibi computato quatuor florenos Renenses aureos ratione & nomine precariae nobis pronunc debitae exigendi, recipiendi, & levandi, ac desuper cum iisdem conventibus

&

& monasteriis, juxta quantitatem ac qualitatem conventuum & monasteriorum, ac bonorum eorundem, componendi, conveniendi, paciscendi, taxandi, moderandi, prout expertae providentiae vestrae visum fuerit expedire, ac de conventis, moderatis, taxatis, receptis & levatis praemissis dictos conventus & monasteria quitandi, ac finem & quitantiam dandi & concedendi, cum pacto solempni & expresso, de rem semel habitam & solutam ulterius non petendi: & generaliter omnia alia & singula faciendi, quae in praemissis necessaria fuerint seu quomodolibet oportuna. Ratum etiam & gratum habemus, & habebimus, perpetuoque habituri erimus, quicquid per vos in praemissis actum, factum, & gestum fuerit, & quomodolibet fieri contigerit: salvo, quod nobis, de receptis & levatis precariis antedictis, computum & rationem ac satisfactionem facere ac respondere teneamini & debeatis fideles & legales nostrarum testimonio *literarum*. Datum anno Domini millesimo quingentesimo nono, die vero vicesima mensis Octobris.

Ge. Beyer Not^s ss^s

XVIII.

Anno 1513. Officialis Curiae Trajectensis notum facimus universis, quod comparens coram nobis tamquam in figura judicii *Magister Arnoldus de Beckorst* recognovit, se ad firmam seu annuam pensionem recepisse ad septem annos proxime venturos, inchoandos a festo Remigii proxime futuro, census Ecclesiarum jurisdictionis Westfrisiae Trajectensis dioeceseos, annis singulis pro octo florenis Philippi aureis: quos quidem octo florenos Philippi aureos hujusmodi annis singulis majori Camerario pro tempore Ecclesiae Trajectensis in Dominica Cantate aut infra octo dies depost in civitate Trajectensi exsolvet, ac sic libere solvere promisit sub poena excommunicationis & expensarum, nostrarum testimonio literarum. Datum anno Domini millesimo quingentesimo tertio decimo, die vero prima mensis Octobris.

Ge. Beyer ss^s

XIX.

Officialis Curiae Trajectensis notum facimus universis, quod comparens coram nobis, tamquam in figura judicii, *Magister Arnoldus de Bochorst* recognovit, se ad firmam seu annuam pensionem recepisse, ad septem annos proxime venturos, inchoandos a festo Remigii proxime futuro, Reportationes Sancti Martini in jurisdictione Westfrisiae Trajectensis dioeceseos, annis singulis pro summa decem florenorum Philippi aureorum; quos quidem decem florenos Philippi aureos annis singulis Magister dictus fabricae Ecclesiae Trajectensis in Dominica Cantate in civitate Trajectensi solvet, & sic libere solvere promisit sub poena excommunicationis & expensarum, nostrarum testimonio literarum. Datum anno Domini millesimo quingentesimo tertiodecimo, die vero prima mensis Octobris.

Anno 1513.

Ge. Beyer ss.

XX.

Decanus, & Capitulum Ecclesiae Trajectensis, ac *Gerardus Zoudenbalch, Canonicus praebendatus ejusdem Ecclesiae, & Praepositus Westfrisiae in eadem*, universis & singulis Dominis Presbyteris, Clericis, Notariis, & Tabellionibus publicis, quibuscumque nobis subditis, ad quos praesentes nostrae literae pervenerint, & eorum cuilibet in solidum, Salutem in Domino sempiternam. Supplicarunt nobis in Christo dilecti Magister Johannes de Wael procurator, & eo nomine, Magistri Jacobi Stalpert, Curati parochialis Ecclesiae de Westerblocker, partium jurisdictionis nostrae Westfrisiae Trajectensis dioeceseos, prout de suo procurationis mandato ad infra scripta faciendum nobis constabat, ex una, & Dominus Zybrandus Mathiae, possessor officii Ecclesiastici, in eadem Ecclesia inibi in honorem Sanctae crucis fundati, principalis partibus ex altera, quatenus, cum propter certas rationabiles causas nobis ostensas multum expediret, tam dictis Magistro Jacobo & Domino Zybrando principalibus, quam Eccle-

Anno 1515.

siae & officio antedictis, ipsos eadem ad invicem permutare, nos, ab ipsis Magistro Johanne de Wael, procuratorio nomine dicti Magistri Jacobi antedictae parochialis Ecclesiae de Westerblocker, & Domino Sybrando Mathiae principali dicti officii Ecclesiastici canonicis resignationibus receptis, ipsos principales praenominatos ad eadem, Ecclesiam & officium, mutuo via permutationis hujusmodi transferre curaremus. Facta igitur nobis fide per praedictos de causis antedictis, & quod in praemissis nihil intercesserit fraudis vel Symoniacae pravitatis, resignationes parochialis Ecclesiae & officii Ecclesiastici antedictorum, in manibus nostris successive sponte factas, recepimus & admisimus, ipsosque Magistrum Jacobum & Dominum Zybrandum de cura & sollicitudine, quibus dictis parochiali Ecclesiae & officio Ecclesiastico respective & in antea tenebantur adstricti, absolvimus; dictumque officium Ecclesiasticum, quod dictus Dominus Zybrandus habuit & possedit, & prout illud ante resignationem hujusmodi obtinebat, praelibato Domino Magistro Jacobo Stalpert principali, licet absenti, in personam dicti procuratoris sui, contulimus & conferimus, sibique providimus, & tenore praesentium providemus de eadem, ipsum instituentes in eandem, & ipsum investientes potentialiter de eadem per praesentes. Quocirca vobis omnibus supradictis & vestrum cuilibet in solidum districte praecipientes mandamus, quatenus dictum Dominum Magistrum Jacobum, vel procuratorem suum legitimum ejus nomine, in corporalem, realem, & actualem possessionem vel quasi officii Ecclesiastici antedicti, juriumque & pertinentiarum omnium ejusdem, auctoritate nostra inducatis, cum solempnitatibus debitis & consuetis, recepto ab eodem vel dicto suo procuratore fidelitatis & obedientiae & alias solito juramento; praecipientes omnibus & singulis pensionariis, pactionariis, & debitoribus dicti officii, quatenus ipsi Domino Magistro Jacobo de ipsius officii Ecclesiastici fructibus, reditibus, proventibus, juribus & obventionibus universis respondeant temporibus ad hoc positis atque statutis; in contradictores vero quoslibet & rebelles, trium dierum canonica monitione praemissa, excommunicationis sententiam fulminamus. Datum sub De-

cani

tami nostri atque Praepositurae nostrae Westfrisiae sigillis, anno Domini millesimo quingentesimo quintodecimo, die vicesima secunda mensis Septembris.

XXI.

Decanus, & Capitulum Ecclesiae Trajectensis, ac *Bernardus de Haerlem Decretorum doctor, Canonicus praebendatus, & Praepositus Westfrisiae in eadem*, ad perpetuam rei memoriam. Hiis, quae pro divini cultus augmento provide ordinata sunt, ut illibata persistant, libenter adjicimus roboris firmitatem. Cupientes itaque, quod officium Ecclesiasticum perpetuae Missae, singulis diebus Dominicis & festivis, nec non feriis quartis & feriis sextis, per totum annum perpetuis futuris temporibus, in Ecclesia conventus sanctimonialium Sanctae Gertrudis oppidi de Hoirn, partium dictae nostrae jurisdictionis Westfrisiae Trajectensis dioecesis, per aliquem sacerdotem, quem ministra & sorores praefati conventus de voluntate & consilio Patris Confessoris ejusdem conventus pro tempore hoc ordinandum, celebrandae seu celebrare faciendae, dudum, anno Domini millesimo quadringentesimo octuagesimo sexto vicesima mensis Decembris, per suprascriptos ministram & conventum fundatum, atque bonis terris & possessionibus ad eum usum donatis dotatum, perpetuum fiat, ac divinum officium Missarum hujusmodi numquam intermittatur, sed continuo compleatur, perficiatur, ac proficiat pro salute Christi fidelium, in ipsius officii fundatione nominatorum, & aliorum omnium, vivorum pariter & defunctorum, ad instantiam ministrae & conventus praedictorum, dicti officii fundatricum, humilem supplicationem & de expresso consensu dilecti nobis in Christo Domini Francisci Tencg, moderni ejusdem officii possessoris, tenore praesentium auctoritate nostra ordinaria proinde duximus statuendum, & statuimus; quod dictum officium Ecclesiasticum erit & manebit perpetuo officium pro solo nutu ammonibile. Quodque dicti ministra & conventus de voluntate & consilio Confessoris eorundem pro tempore ad Ecclesiasticum officium cum assignata dote ejusdem deinceps perpetuis futuris temporibus,

1516. 4.

quotiens idem officium per mortem seu alias per liberam resignationem vel amotionem vacare contigerit, unum sacerdotem secularem Praeposito Westfrisiae, aut ejus Decano, praesentare tenebitur pro institutione canonica obtinenda. Quodque idem sacerdos sic praesentatus a Praeposito nostro Westfrisiae, aut ejus Decano pro tempore, institutionem capere & obtinere astringatur; sub ea tamen modificatione, quod talis sacerdos praesentatus non aliter coartetur, quam, quatenus officium hujusmodi per mortem vacaverit, non ultra medios fructus, & quatenus per resignationem vel amotionem pro tempore vacaverit, non plus quam quartam partem fructuum pro institutionis legibus solvere teneatur, inhibentes Decano pro tempore dictae nostrae jurisdictionis Westfrisiae, & aliis quibuscumque utriusque sexus hominibus, ne ipse, contra hujusmodi nostri statuti tenorem, praefatos ministram & conventum ac sacerdotem pro tempore officii praedicti *in aliquo* molestare aut perturbare, seu ultra praemissa gravare praesumant, aut faciant seu permittant eosdem ab *aliis in hac parte* molestari, perturbari, aut in aliquo praegravari. *Primam* insuper originalem fundationem dicti officii de data *supra* dicta ac literas ratificationis Venerabilis quondam Domini Gerlaci van der Donck, Praepositi Westfrisiae, desuper de data anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo nono die vicesima mensis Maji super dicta fundatione subsecutas, quarum tenores inferius sunt inserti, salvis praemissis, & sub modificatione nostra praescripta, tenore praesentium & simili auctoritate nostra ordinaria approbamus, ratificamus, & in Dei nomine confirmamus, jure communi ac matricis Ecclesiae, quibus derogare non intendimus, semper salvis. Datum & actum in civitate Trajectensi, in domo nostra Capitulari minore Ecclesiae Trajectensis, sub Domini Jacobi de Apelteren, Decani nostri, & praefatae Praepositurae nostrae Westfrisiae sigillis praesentibus appensis, anno a nativitate Domini millesimo quingentesimo sextodecimo, die vero quintadecima mensis Octobris.

Copia fundationis Vicariae seu officii Missarum in conventu S^tae^ Getrudis in Horen funda-

1486. B.

Kenlick ende openbaer zy alle den ghenen, die desen jegenwoirdigen brieff zullen sien off hoeren lesen, dat wy Ministra ende gemeene zusteren des convents van sinte Geertruden bynnen Hoirn van der derde oirde Sancti Francisci, by consent, rade, wille, ende goetduncken van onsen Pater, ende Cornelis Claesz. onsen Voecht, tot die eere Goeds ende vermeeringe des Godlicken dienst, bynnen onser kercke des voirscr. Convents gefundeert ende ordineert hebben een ewich officie ende dienste, om dat Aeff Claes dochter, ende Marigen Dircx dochter, onse professede zusteren, the bet zellen moegen wesen deelachtich alle die duechdelicke wercken, die in onsen convent moegen geschien in der ewicheyt. Waeromme zy onse Convent zekere landen gegeven hebben nae 't inhout van eenen Schepenen brieff, daar dese aen gevestich is. Welcke officie ende dienste bedient zal werden by eenen devoten ende eerbaeren Priester, die wy ende onse nacomelingen Ministra ende zusteren des voirscreven Convents by onsen wille ende rade van onsen Pater daer toe zellen ordineeren ende deputeeren, zonder anders consent daer op to versoecken, zoe dicke ons dat goetduncken zall, off van noede ende oirbairlick wesen zal, om dat die Priester, by ons geordineert, op 't hoge autaer, off een ander autaer bynnen onser voirscr. kercke, dat zelffde officie bedienen zal myt [illegible]eren Missen, die hy alle weke doen zal, als op all[illegible]onnendage ende alle ander heylich dage comende in den jaer, ende des woensdages, ende des vrydages om als dan te bidden den tween onsen voirnoemde susteren, ende den ghenen, daer zy dat voir begeert hebben, ende dat op een zeker tyt ende ure, die wy ende onse nacomelingen den selffden Priester in der tyt dienende zellen beteyckenen ende ordineren. Ende tot onderhoudinge van desen voirscreve ewigen dienst hebben wy Ministra ende zusteren des voirscreve convents assigneert ende toegescict dese voirscreve landen, als acht mergen landts, liggende in den ban van Scellinchout; ende dat op dusdanige condicien, als dat wy van den vruchten ende renten, comende van dese voirscreve landen, jaerlicx geven ende wtreycken zellen den Priester, dese officie bedienende, een eerbair loen in gelde, ende dat

nae gelegentheyt van zynen dienste der Missen, die hy doen zal. Ende zoe wat alsdan van den zelfden renten ende vruchten voirscreve is overlopende, dat by ons bestelt werden ende gaen tot miswyn, ende misbroet, ende tot lichte ende ornamenten van de voirseyden dienste. Ende op dat dese onse ordinantie van de voirscreve officie ende dienste ten ewigen dagen mach werden onderhouden, soe bidden wy Ministra ende gemeen zusteren des voirscreve Convents den Eerweerdigen Proest van Westvrieslant, dat hy dit voirscreve ewighe officie wil approbeeren, ratificeren, ende confirmeren, ende die zelfde lande by ons tot onderhoudinge van den selfde dienste assigneert, wil mortificeren, ende confirmeren die vryheyt van der heyliger kercke, gelyk dat van rechts wegen behoert the geschieden. In kennisse der waerheyt hebben wy Ministra ende gemeen zusteren des voirscr. Convents desen brief bezegelt myt ons Convents zegel hier aan hangende, in 't jaer ons Heeren duysent vier hondert sess ende tachtich, den twyntichste dach in Decembri.

1499. C. *Gerlacus van der Donck, Praepositus Westfrisiae in Ecclesia Trajectensi*, universis & singulis Christi fidelibus, praesentibus ac futuris, salutem in eo, qui est omnium vera salus. Cultum divinum semper augeri cupientes, ad humilem supplicationem dilectarum nobis religiosarum personarum Ministrae & sororum domus seu conventus Sanctae Gertrudis oppidi Hornensis de tertia regula Sancti Francisci, nostrae jurisdictionis Westfrisiae Trajectensis dioeceseos, fundatricum officii perpetui, de quo in litera, cui hae nostrae literae transfiguntur, fit mentio, fundationem ac donationem dicti perpetui officii ceteraque, in eadem litera conscripta & contenta, tenore praesentium ratificamus, approbamus, & in Dei nomine confirmamus, ipsumque officium in titulum perpetui officii Ecclesiastici erigimus, nec non bona, ad hoc in eadem litera, sigillo dicti conventus sigillata, assignata, fore & esse Ecclesiastica, & sub Ecclesiastica libertate tuenda decernimus. Datum sub sigillo nostrae praefatae jurisdictionis Westfrisiae, quo ad causas utimur, praesentibus appensum. Anno

nos Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo nono, mensis Maji die vero vicesimo. Sic subscriptum,

Nicolaus F. Judoci Notarius &c.

1486. D.

Wy Thonis Pietersz. ende Melis Claesz. Schepenen in Schellinchout oirkonden ende kennen, dat voir ons gecomen zyn Aeff Claes dochter, ende Marigen Dircx dochter, beyde professede Zusteren in sinte Geertruden Convente bynnen der Steden van Hoirn, in gesonde lyve, wetende haere vyff sinnen, myt Jan Claesz. haere beyde gerechte ende bestorven voecht, ende myt Heere Lambert Gerytsz. Priester, Nel Geryts dochter, ende Nel Pieters dochter, als gerechte erfgenamen van Marigen Dircx dochter voirnoemt, ende Aeff Claes dochter voirnoemt voir hair zelven, ende Marigen Dircx dochter voir haer zelven, ende als gerechte erffgenaem van Aeff Claes dochter voirscreve, gelyden ende bekenden, dat sy tsamentlick ende myt malkanderen myt goeden rypen berade ende wel bedachten moede, aendenckende die cortheyt hoere dagen, ende die zekerheyt hoir dooder, om zalicheyt haeter zielen ende haere ouders zielen, ende om alle duechdelicke ende Godlicke wercken, in wat manieren datse in den voirscreve Convente geschien ende gedaen werden, ofte in tyden toecomende ymmer meer zullen geschien ende gedaen werden, mede deelachtich te wesen, ende om zekere andere zaken hem daer toe porrende, puerlicke om die mynne Goeds, by consent van haeren vocht ende van haeren erffnamen voirnoemt gegont, gegeven, ende quyt gescouden hebben, ende mits desen tegenwoirdigen brieve gonnen, geven, ende quytscelden den zusteren van sinte Geertruden Convente bynnen der voirscreve Stede van Hoirn tot eenen vryen eygendom tot ewigen daghen duerende, zonder tot eenigen tyden daer weder wt te erven, acht morgen landts gelegen in den ban van Scellinchout, daer naest landen nu van zyn Pieter Gast aen die zuytzyde, ende Jan Luuyt aen die noirtzyde: Ende Aeff Claes dochter myt Marigen Dircx dochter voirnoemt, by consent als voirscreve staet, set-

gen dese voirscr. acht morgen lants in handen van de Susteren des selfden Convents voirs. om die the oirbaren, te besigen, ende te gebruycken als haere vrye eygen goet, ende haeren vryen wille daer mede moegen doen ende te laten, gelyck zy doen myt alle andere haere eygene goeden, den Convente voirscreve toebehoerende. Behoudelick dat men den eygendom van desen voirs. acht morgen lants tot geenre tyt zal moegen vercoopen, versetten, noch vervreemden in geentehande manieren, tot ewigen dagen duerende, op datse den Susteren van den voirscreven Convente nyet ontoogen noch vervreemt en werden. Belovende voirt Aeff Claes dochter ende Marigen Dircx dochter voirgenoemt, by consente als voirscreven staet. dese voirscreve gonste, gifte, ende quytsceldinge vast, stede, ende van goeder weerde te onderhouden, ende volcomen te doen onderhouden, ende te volcommen, zonder in tyden toecommende daer tegens ter contrarie te doen, ofte te laten doen in eeniger manieren. Voirt zoe gelyden ende bekenden Aeff Claes dochter ende Marigen Dircx dochter voirgenoemde, dat zy by den zelfden consente ende oirlove, als voirscr. staet, overgegeven hebben, myt rechter eernste ende neerstichеyt begerende, waert zake dat die nacomelinge ende erven van desen voirscr. erffgenamen, die hair consente hier inne dragen, ende oirloven daer toe gegeven hebben, dese voirscr. gonste gifte ende quytsceldinge nyet en beliefde tachtervolgen, noch toe te laten in zulcker manieren ende formen, als voirsc. staet; ende daer tegens ter contrarie deden, dat als dan mitter dade alle dandere goeden, by dooden van Aeff Claes dochter, ende Marigen Dircx dochter voirnoemt aftergelaren, geconfischeert ende verbuert zellen wesen, welcke voirscreve goeden, indien datse verbuert werden, gesmaldeelt zellen wesen: te weten, een derdendeel tot myns Gen. Heeren behoeff, ende dat ander derdendeel tot des Dekens behoeff van Westvrieslant, ende een derdendeel tot behoeff van der Prochie kercke der Stede van Hoirn. Behoudelick nochtans, dat dese voirscr. gonste, gifte, ende quytsceldinge altyt vast, gestade, ende van goeder wairden wesen zal, ende tot ewigen dagen blyven; in alle schyn; of die nacomelinge ende erven

van de voirseyden erffgenamen, die hier inne geconsenteert hebben, daer tegens niet en daden, noch gedaen en hadden. Alle fraude ende argelist wtgescheyde. In kennisse der waerheyt hebbe ick Thonis Pietersz. voirn. Scepen desen brieff bezegelt myt mynen segel hier gehangen. Ende want ick Melis Claesz. Scepen voirnoemt nu ter tyt selve geen segel en hebbe, noch en gebruycke, soe heb ick gebeden den Eerbaeren Jan Claesz. Schout tot Scellinchout dese brieff voir my te willen bezegelen. Ende ther begeerte ende beden wille van Melis Claesz. Scepen voirnoemt, soe hebbe ick Jan Claesz. Schout voirn. mynen zegel hier mede aangehangen, op ten achtienden dach in Novembri, in 't jaer ons Heeren duysent vierhonderd seff ende tachtich.

XXII.

Vicedecanus, & Capitulum Ecclesiae Trajectensis, ac *Bernardus de Haerlem, Decretorum doctor, Canonicus praebendatus ejusdem Ecclesiae, & Praepositus Westfrisiae in eadem*, universis & singulis Dominis Presbyteris, Clericis, Notariis, & Tabellionibus publicis, quibuscunque nobis subditis, & vestrum cuilibet in solidum, ad quem, vel ad quos praesens nostrum mandatum pervenerit, salutem in Domino sempiternam. Supplicarunt nobis Dominus Gerardus filius Theodrici de Hoirn, Rector vicariae Sanctae crucis in Hulst Trajectensis dioeceseos, principalis ex una, & Dominus Johannes de Goch presbyter, tamquam procurator, & eo nomine, Domini Petri Man, Rectoris & possessoris vicariae sive Capellaniae perpetuae, fundatae per quondam Dominum Fredericum Petri Presbyterum, erectae, sitae, & ammortizatae in Ecclesia parochiali de Hoirn in honore B. Mariae Virginis & Sancti Martini confessoris, prout de suo procurationis mandato fidem fecit sufficientem, partibus ex altera; quatenus, cum propter certas rationabiles causas nobis ostensas multum expediret ipsis principalibus & dictis beneficiis, ipsos eadem ad invicem canonice permutare, eosdem, ex causa permutationis hujusmodi receptis resignationibus, mutuo transferre curaremus. Facta itaque nobis fide sufficienti de causis antedictis; &

Anno 1518.

quod in praemissis non intervenit, neque interveniet fraus, dolus, symonia, seu quaevis alia illicita pactio aut corruptela, nos, dictorum supplicantium votis favorabiliter annuentes, & hujusmodi permutationi auctoritatem nostram interponentes, resignationes dictorum beneficiorum, in manibus nostris ex dicta causa ac alias sponte & libere factas, recepimus & admisimus, ipsosque Dominos Gerardum & Petrum a cura & sollicitudine, quibus dictis eorum beneficiis inantea tenebantur astricti, absolvimus, dictamque vicariam B. Mariae & Sancti Martini in Hoirn, quod dictus Dominus Petrus Man habuit & possedit, prout illam ante resignationem hujusmodi obtinebat, praefato Domino Gerardo F. Theodrici de Hoirn contulimus & conferimus, sibique providimus, & tenore praesentium providemus de eadem. Quare vobis omnibus & singulis supradictis, & vestrum cuilibet in solidum, in virtute sanctae obedientiae ac sub poenis suspensionis & excommunicationis, districte praecipientes mandamus, quatenus praefatum Dominum Gerardum Theodrici, vel procuratorum suum legitimum pro eo & ejus nomine, in & ad corporalem realem & actualem possessionem dictae vicariae B. Mariae & Sancti Martini juriumque & pertinentiarum omnium ejusdem ponatis, recipiatis, admittatis & inducatis cum solennitatibus debitis & consuetis, recepto ab eodem vel dicto suo procuratore fidelitatis & obedientiae ac alias solito juramento, praecipientes universis & singulis pensionariis, pactionariis, & debitoribus dictae vicariae B. Mariae & Sancti Martini, ut eidem Domino Gerardo Theodrici de Hoirn, vel suo legitimo procuratori pro eo, de dictae vicariae B. Mariae & Sancti Martini fructibus, redditibus, & proventibus, juribus & obventionibus universis plenarie & integre respondeant, ac ab aliis responderi faciant, & permittant, temporibus ad hoc positis & statutis, in contradictores quoslibet & rebelles, trium dierum canonica monitione praemissa, excommunicationis sententiam fulminamus. Datum sub Vicedecani nostri & praefatae Praepositurae sigillis praesentibus appensis, anno Domini millesimoquingentesimo decimo octavo, die vero nona mensis Maji. Sic subscriptum.

Ge. Beyer ss.

XVIII.

XXIII.

Adrianus a Renesse Decanus, & Capitulum Ecclesiae Trajectensis, ac *Lambertus then Duynen, Canonicus praebendatus ac Praepositus Westfrisiae in eadem*, universis & singulis Christi fidelibus, praesentes literas inspecturis, visuris, seu legi audituris, notum facimus & manifestum, quod nos humilem supplicationem honorabilis & discretorum virorum, Domini Pastoris ac Magistrorum fabricae & Scabinorum villae de Coedyck, partium Praepositurae nostrae Westfrisiae Trajectensis dioeceseos, accepimus, continentem, quod ipsi, propter magnam & evidentem utilitatem & meliorationem fructuum fabricae Ecclesiae de Coedyck, sub beneplacito nostro vendidissent, & in emphyteusin perpetuam concessissent Theodrido Uffsz & Reinero Gerardi, parochianis & buronibus dictae villae de Coedyck, sex jugera terrae, sitae in Noortkerspel, pro annua pensione & canone sexaginta florenorum Caroli liberae pecuniae, de quibus in literis dictae Emphyteusis latius fit mentio; orantes, ut eorum supplicationi ex causa praedicta favorabiliter annuere dignaremur: unde nos, Decanus, & Capitulum, & Praepositus Westfrisiae praedicti, petitioni dictorum supplicantium inclinati, hujusmodi venditionem & concessionem dictae Emphyteusis & pacti perpetui, propter evidentem utilitatem & meliorationem fructuum antedictae fabricae Ecclesiae de Coedyck, capta tamen prius per nos debita informatione a Domino *Gerbrando Schagio, Decano & Officiali nostro jurisdictionis nostrae Praepositurae praedictae*, an hujusmodi venditio & in pactum perpetuum concessio cedit ac cedet in evidentem utilitatem dictae fabricae, nec non omnia & singula, in dictis literis contenta & descripta, tenore praesentium auctoritate nostra ordinaria ratificamus & approbamus, & in Dei nomine confirmamus; inhibentes idcirco omnibus & singulis Magistris fabricae, futuris temporibus promovendis & eligendis, ac aliis quibuscunque, ne sic praemisso contractui venditionis & perpetui pacti concessionis, sic ut praemittitur, per nos approbati & confirmati, quovis modo aut colore vel ingenio opponant seu con-

Anno 1552.

contradicant, harum nostrarum testimonio literarum. Datum in domo nostra Capitulari minori, sub Decani ante praedicti tam suo quam Capituli nostri praedicti nominibus, ac Praeposituræ nostrae Westfrisiae sigillis, praesentibus appensis, anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo, die vero XXXI. mensis Martii.

XXIV.

Anno 1553. Adrianus de Remesse a Wulven Decanus, & Capitulum Ecclesiae majoris Trajectensis, ac *Johannes Bye, Canonicus praebendatus ejusdem Ecclesiae, & Praepositus Westfrisiae in eadem*, universis & singulis, praesentes nostras literas visuris & audituris, salutem in Domino sempiternam. Injunctum nobis pastorale officium exposcit, ut ad ea, per quae religiosarum personarum, *in puritate cordis* altissimo famulantium, *commoditatibus, devotioni* & necessitatibus consulitur, sollicita mente favorabiliter intendamus; praesertim cum temporum hoc requirit necessitas, & causae rationabiles persuadent. *Sane pro parte* dilectarum nobis in Christo religiosarum Welmoeae *Clementis* Matris, ac sex seniorum sororum conventualium totius Conventus sanctae Ceciliae oppidi de Hoirn, videlicet Aleydis Johannis, Catharinae Gerardi, Elisabethae Martini, Machteldis Gerardi, Aleydis Johannis, & Agathae Andreae, patronarum & collatricum certae vicariae seu beneficii Ecclesiastici, per quatuor dicti Conventus sorores professas in eodem Conventu quondam erecti, fundati, & dotati, & aliarum sororum conventualium ejusdem Conventus supplicatio continebat, quod, licet ultra hominum memoriam praedictae vicariae officia a Patre & Confessore pro tempore dicti Conventus in Ecclesia ibidem ad singulare augmentum divini cultus semper celebrari, ac Pater ac Confessor pro tempore, hujusmodi vicariam & officium Patris & Confessoris ibidem exercens, in eodem Conventu residere consueverit, nihilominus postremus antedicti Conventus Pater & Confessor, hujus consuetudinis immemor, ac, nulla prorsus habita occasione seu causa saltem rationabili, insciis & irrequisitis Matre & sororibus, eundem Conventum exire, & officium Patris & Confessoris

is secreto relinquere, dictam tamen Vicariam sibi reserare non est veritus. Et quia eadem Mater & sorores collatrices haec aut similia sibi futuris temporibus evenire, iisque insuetis mediis praedictam Vicariam perdere, suaque non modo oblatione privari, verum etiam divina officia, a tempore fundationis ejusdem Vicariae semper in eodem Conventu celebrata, eo ipso diminuta iri metuunt, supplicarunt nobis, quatenus ipsis de remedio oportuno prospicientes, eandem Vicariam ac fructus & proventus ejusdem dicto Conventui & officio Patris & Confessoris pro tempore ibidem eo modo, ut, vacante eodem officio Patris, vacet similiter eadem Vicaria, auctoritate nostra annectere, unire, & incorporare, ac onus ejusdem Vicariae, quod incertum est, ad quatuor Missas hebdomades, in dicto Conventu per Patrem & Confessorem pro tempore singulis hebdomadis festivis, aut, illis deficientibus, feriatis diebus, & horis per ante dictas supplicantes designandis & praescribendis, celebrandas, determinare ac restringere dignaremur. Nos itaque, dictarum supplicantium votis favorabiliter annuentes, ac considerantes, ejusdem Vicariae fundationem ad augmentandum cultum divinum in eodem Conventu per fundatrices praesertim factam esse, volentesque earundem Matris & sororum sincerae devotioni consulere, dictam Vicariam, una cum suis fructibus, emolumentis, & obventibus universis, saepe dictis conventui & officio Patris ac Confessoris ejusdem Conventus pro tempore auctoritate nostra ordinaria tenore praesentium annectimus, unimus, & conditione infrascripta incorporamus: videlicet, quod, antedicti Patris & Confessoris per mortem, amotionem, dimissionem, aut alias qualitercunque vacante officio, similiter & Vicaria praedicta realiter & cum effectu vacare censeatur, ac tunc ante dictis Matri & sororibus collatricibus alium Patrem assumere, dictamque Vicariam sic vacantem de novo conferre, eundemque Patrem nobis, vel Decano jurisdictionis nostrae Westfrisiae, pro institutione canonica praesentare liberum & integrum erit: salvo tamen, quod idem Conventus, Mater & sorores totiens, quotiens praedictam Vicariam modo praedicto, aut alias qualitercunque, vacare contigerit, pro legibus institutionis unum scutum antiquum valoris duorum Caro-

rolinorum aureorum in specie, ac ulterius singulis an- censum perpetuum decem stuferorum Hollandicorum, secunda Maji cessurum, nobis aut Decano pro tempore jurisdictionis nostrae Westfrisiae ratione hujus incorporationis solvent, & satisfacient, eadem auctoritate nostra ordinaria statuentes & ordinantes, praefatum pro tempore Patrem & Confessorem ad quatuor Missas hebdomadis, modo, quo supra, celebrandas, perpetuis extinde temporibus astrictum & obligatum fore: & nihilominus dilectum nobis in Christo Dominum Petrum Wilhelmi, nobis ab antedictis collatricibus & patronis praesentatum, ad dictam Vicariam, per liberam resignationem discreti viri Domini & Magistri Jacobi Walrami, Presbyteri, ultimi possessoris ejusdem, aut alias qualitercunque, de praesenti vacantem, hac vice instituimus, illamque sibi cum omnibus & singulis juribus, & pertinentiis suis universis contulimus, & conferimus per praesentes. *Quare* universis & singulis Presbyteris, Clericis, Notariis, & Tabellionibus publicis quibuscunque nobis subditis *districte* praecipientes mandamus, quatenus dictum *Dominum Petrum* Wilhelmi, vel Procuratorem suum pro eo & ejus nomine, in corporalem, realem, & actualem possessionem dictae Vicariae juriumque & pertinentiarum omnium ejusdem admittatis, ponatis & inducatis cum solemnitatibus debitis & consuetis, recepto tamen ab eodem vel dicto suo Procuratore fidelitatis & obedientiae solito juramento. Datum Trajecti anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo tertio, die vero prima mensis Septembris.

Lamzweert Notarius Capituli ss.

XXV.

Anno 1554. Adrianus de Renesse a Wulven Decanus, & Capitulum Ecclesiae majoris Trajectensis, ac *Johannes Bor*, *Canonicus praebendatus ejusdem Ecclesiae*, *&* *Praepositus Westfrisiae in eadem*, honorabili dilecto nobis in Christo Domino Arnoldo Bree, Pastori Parochialis Ecclesiae in Bovenkerspel, partium jurisdictionis nostrae Westfrisiae, salutem. Ex parte tua porrecta nobis supplicatio continebat,

rebat, quod, licet, postquam certi commissarii Caesareae Majestatis, vigore literarum Octroye suae Majestatis, ad instantiam buronum de Bovenkerspel, Hoichkerspel, Luttikebroeck & Grootebroeck impetratarum & concessarum, effodissent & confecissent portum in Bovenkerspel, iidemque commissarii in confectione ejusdem portus transfodissent certam partem terrarum magnitudinis centum virgarum aut eo circiter, praebendae Pastorali dictae Ecclesiae de Bovenkerspel spectantium, pro pretio earundem terrarum, cum conditione, quod pecuniae exinde provenientes in restaurationem & reaedificationem domus dotis dictae Parochialis Ecclesiae de Bovenkerspel applicarentur, sibi summam octuaginta florenorum Carolinorum exsolvere praesentarint, nihilominus hujusmodi summam, in dictum usum applicandam, absque nostris licentia & auctoritate recipere & acceptare nolueris, supplicans nobis humiliter, quatenus tibi antedictam summam octuaginta florenorum recipiendi, ac ad restaurationem & reaedificationem domus dotis praedictae, quae abhinc triennio vel circiter igne totaliter consumpta est, applicandi licentiam pariter & facultatem concedere & impartiri dignaremur. Nos itaque, tuis in hac parte supplicationibus favorabiliter inclinati, factique certiores per relationem certi nostri commissarii, ad capiendas super narratis tuis in loco inspectionem & informationem oculares, per nos ad hoc ad tuam instantiam deputati, praenarrata veritati consona esse, tibi, ut praedictam summam octuaginta florenorum a dictis Commissariis seu buronibus loco dictarum terrarum effossarum recipere, & in restaurationem ac reaedificationem dictae domus dotis applicare & convertere possis & valeas, auctoritate nostra ordinaria tenore praesentium licentiam pariter & facultatem concedimus & impartimur. Salvo, quod dictae pecuniae in nullum alium usum, quam dictae domus structuram, collocentur, ac nos per legitimum documentum infra dimidiatum annum post factam dictae domus aedificationem de eo certiores facias: alioquin hujus nostrae concessionis gratiam nullius esse volumus valoris vel momenti. Datum Trajecti anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo quarto, die vero decima mensis Septembris.

XXVI.

XXVI.

Anno 1554.

Adrianus de Renesse Decanus, & Capitulum Ecclesiae Cathedralis Trajectensis, *ac Johannes Beyer Canonicus praebendatus ejusdem Ecclesiae, & Praepositus Westfrisiae in eadem*, notum facimus universis ad futuram rei memoriam; quod his, quae pro divini cultus augmento provide ordinata existunt, ut illibata permaneant, libenter adjicimus roboris firmitatem. Ex parte siquidem dilectorum nobis in Christo Domini Bartholomaei Johannis Pastoris, Heyconis Mathiae, & Petri filii Jacobi alias Ysssz. Magistrorum fabricae pro tempore Ecclesiae Parochialis in Sybekarspel, jurisdictionis & Praepositurae nostrae Westfrisiae, tanquam patronorum & collatorum Vicariae perpetuae altaris Beatissimae & intemeratae Deiparae Virginis Mariae, in dicta Parochiali Ecclesiae fundatae, nobis porrecta supplicatio continebat; qualiter dicta Vicaria, olim in primaeva fundatione tribus dotata duntaxat jugeribus terrarum, tunc annue valentibus octo florenos Rhenenses, cum onere legendi quotidie per possessorem ejusdem Psalmos Miserere & De profundis, cum collecta pro fundatoribus & fidelibus defunctis, ea conditione fundata sit, ut, si patroni & burones dictae Ecclesiae eandem majoribus annuis reditibus in posterum dotarent, & augmentarent, ipsis quoque tunc liberum esset dictae Vicariae possessorem onerare aliquot Missis hebdomalibus, in & ad devotionem & commoditatem Parochianorum ibidem in dicto altari celebrandis. Et quia dicta tria jugera terrarum, nunc locationi exposita, annue valeant triginta & unum similes florenos, ac quidam Albertus Evrardi, Parochianus dictae Ecclesiae de Sybekarspel, devotionis ac pietatis ergo, pro augmentatione ejusdem Vicariae reditum perpetuum trium florenorum Carolinorum eidem Vicariae assignaverit, iidemque exponentes attenta hujusmodi augmentatione, & quod possessor pro tempore, quum ex dictae Vicariae terris nunc locatis, tum augmentatione praefata annue, praeter alia accidentia, a buronibus ibidem sibi impendenda, percipiet triginta quatuor florenos, dictam Vicariam sub nostro beneplacito tribus

Missis

Missis hebdomadalibus, diebus videlicet Dominica, Martis, & Sabbati, in dicta Ecclesia & altari, in & ad honorem omnipotentis Dei, ac devotionem parochianorum excitandam, celebrandis, ea conditione onerarent, quod possessor pro tempore dictae Vicariae aut eidem personaliter deserviat, vel, si id ipsum facere recuset aut negligat, ex tunc hujusmodi Vicariam in & ad manus nostras, ad praesentationem tamen dictorum collatorum, dimittat & resignet, dictique collatores ex tunc alium idoneum Presbyterum nobis seu nostro Decano pro tempore Westfrisiae, dummodo idem Decanus ad haec commissionem a nobis habeat, praesentent, qui dictae Vicariae onera praefata subeat & supportet, dictosque reditus & proventus exinde provenientes libere percipiat, supplicarunt nobis quam humiliter, ut eandem augmentationem, tam in reditibus annuis, quam officio celebrandarum trium Missarum hebdomadalium, una cum conditionibus appositis factam, approbare, ratificare, & confirmare dignaremur. Nos itaque, eorum supplicantium votis favorabiliter annuentes, dictisque augmentationi & assignationi redituum & trium Missarum hebdomadalium auctoritatem nostram ordinariam interponentes, easdem tenore praesentium approbamus, ratificamus, & in Dei nomine confirmamus, eadem auctoritate nostra statuentes & decernentes, dictae Vicariae possessorem pro tempore futurum ad dictarum trium Missarum hebdomadalium celebrationem, in praefatis diebus faciendam, astrictum; alioquin per nos seu nostrum pro tempore Decanum, ad hoc commissionem Westfrisiae habentem, privandum, & in ejus locum, ad praesentationem dictorum collatorum, alium idoneum Presbyterum sub onere & commodo praedictis ponendum & instituendum esse, ac nihilominus bona dictae Vicariae, in literis, quibus hae nostrae literae sunt transfixae, assignata, & in posterum assignanda, Ecclesiasticae libertati ascribimus, & Ecclesiastica libertate fore tuenda decernimus, juribus matricis Ecclesiae ac cujuscunque alterius, quibus per praemissa derogare non intendimus, semper salvis. In quorum fidem & testimonium praesentes literas exinde fieri, ac sigillis Decani nostri & Praepositurae nostrae Westfrisiae, quibus in his utimur, communiri jussimus

 &

& fecimus. Datum Trajecti anno Domini MDLX. & XXVII. mensis Julii.

Lamzweerde Notarius Capituli ss.

XXVII.

Anno 1560.

Decanus, & Capitulum majoris Ecclesiae Trajectensis, ac *Johannes Beyer*, *Canonicus praebendatus ejusdem Ecclesiae*, *& Praepositus Westfrisiae in eadem*, notum facimus universis, praesentes nostras literas visuris, ad futuram rei memoriam, quod nos, cupientes piorum hominum Christi fidelium subditorum parochialis Ecclesiae oppidi de Medenblick, nuper casu & igne fortuito prorsus consumptae, devotioni consulere, & providere, ut ejusdem parochialis Ecclesiae fabrica, in honorem Dei omnipotentis fideique nostrae stabilimentum, denuo *reaedificetur*, & restauretur, ad humilem supplicationem & requisitionem Magistrorum & Rectorum fabricae antedictae *parochialis* Ecclesiae, venditionem & alienationem quatuor *jugerum* terrarum, sitarum in Hoichkerspel, quibus ab *oriente* terrae Theodrici Nicolaï Hermanni de Binnewysen, ab occidente vero terrae Elisabethae viduae Tymanni adjacent, spectantium Vicariae perpetuae altaris Sancti Johannis Euangelistae, in dicta Ecclesia parochiali de Medenblick siti, per dictos Rectores & Magistros fabricae, tanquam dictae Vicariae patronos & collatores, de consensu Domini Cornelii Rembrandi, ejusdem Vicariae pro tempore possessoris, ac nostro sub beneplacito, in favorem Elisabethae filiae Tymanni, relictae & viduae quondam Johannis Francx, pro summa trium millium sexcentorum & quadraginta quinque florenorum Carolinorum vel circiter factam, & in scedula venditionis hujusmodi de data anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo nono die quinta mensis Decembris latius descriptam, una cum omnibus & singulis pactis & conditionibus in eadem scedula contentis, auctoritate nostra ordinaria tenore praesentium approbamus, ratificamus, & in Dei nomine confirmamus. In quorum omnium fidem & testimonium praesentes literas sigillis Decani nostri & Praepositurae nostrae

Wes-

Westfrisiae, quibus in his utimur, confirmari jussimus & fecimus. Datum Trajecti anno Domini MDLX. die vero VI. mensis Septembris.

Lamsweerde Notarius Capituli ss.

XXVIII.

Anno 1566.

Johannes van der Vecht Decanus, & Capitulum Ecclesiae Metropolitanae Trajectensis, *Cornelius de Nyenroide, Canonicus praebendatus ejusdem Ecclesiae, & Praepositus Westfrisiae in eadem*, honorabili dilecto nobis in Christo domino Ysbrando de Texalia, pastori in Bovenkerspel partium jurisdictionis nostrae Westfrisiae, salutem in Domino sempiternam. Ex parte tua porrecta nobis supplicatio continebat, qualiter eidem curae tuae pastorali inter cetera bona quinque hond terrarum, vulgariter dictarum die voerd totte tocht, spectant, quotannis non plus valentia, quam decem florenos, & quod domus dotis tuae curae necessaria reparatione egeat, quam non facere asseris, nisi concessa dicta portione terrae in emphyteusin perpetuam, pro canone decem florenorum annuorum, & summa centum florenorum Carolinorum semel tibi annumeranda, & per te in reparatione ejusdem domus dotis tuae applicanda. Supplicari itaque nobis fecisti, ut tibi easdem terras in emphyteusin hujusmodi cuidam Haconi Petri dandi & concedendi facultatem daremus. Nos itaque, tuis in hac parte supplicationibus favorabiliter inclinati, factique certiores, praenarrata esse vera, ac proinde hujusmodi concessionem emphyteusis in evidentem utilitatem dictae tuae pastoralis curae cessuram, tibi, ut easdem quinque hont terrarum antedicto Haconi Petri pro te, tuisque in eadem parochiali Ecclesia successoribus, pro canone annuo decem florenorum, quolibet floreno ad quadraginta grossos monetae Flandriae computato, duobus in terminis, pro una videlicet in Beati Johannis Baptistae nativitate, & pro altera Sancti Martini hyemalis festo medietatibus, sub poena commissi solvendis, in hujusmodi emphyteusin pertinentem dare & concedere, nec non centum aliis florenis, semel per eundem Haconem

 Petri,

Petri, hujus concessionis emphyteusis gratia, tibi [illegible] merandis, possis & valeas, auctoritate nostra ordinaria tenore praesentium licentiam tibi concedimus & facultatem. Salvo, quod dictus canon decem florenorum de & super dictis terris & aliis sufficientibus bonis, pro securatione solutionis ejusdem, debite firmiterque hypothecetur, ac literarum desuper conficiendarum duplicata ad nos quantocius per te transmittantur, in archivis Ecclesiae nostrae majoribus, ad perpetuam rei memoriam ac posteris pro tempore utilitatem, conservanda; atque dicti centum floreni in reparationem tuae dotis & nullum alium usum applicentur: alioquin hujus nostrae licentiae gratiam nullius esse voluimus roboris vel momenti. In quorum fidem & testimonium Decani nostri & Praepositurae nostrae Westfrisiae sigilla, quibus in his utimur, duximus appendenda. Datum die tertia mensis Aprilis *anno* a nativitate Domini millesimo quingentesimo *sexagesimo sexto*.

Lamzweerde Notarius *Capituli* [illegible].

XXIX.

Anno 1570. Johannes van der Vecht Decanus, & Capitulum insignis Ecclesiae Metropolitanae Trajectensis, ac *Johannes de Wee, Canonicus praebendatus ejusdem Ecclesiae, & Praepositus Westfrisiae in eadem*, dilecto nobis in Christo Haconi Petri salutem in Domino sempiternam. Exponi nobis fecisti, qualiter de nostris beneplacito & consensu in emphyteusin perpetuam a Domino Ysbrando de Texalia, pastore in Bovenkerspel partium Praepositurae nostrae Westfrisiae, certas terras eidem parochiali Ecclesiae spectantes, continentes quinque hondt terrarum, acceperis pro canone annuo decem florenorum Carolinorum, & in eo fundo domos & certa aedificia struxeris, & aedificari feceris: ita tamen quod adhuc magna sit pars earundem terrarum vacua, aedificiis tamen exstruendis apta, ac proinde nonnulli sint, qui libenter quoque in eodem fundo domos aedificarent, dummodo tibi & eisdem auctoritate nostra id facere permitteretur. Unde nos supplicari humiliter fecisti, quatenus, ut residuum dictarum terrarum vacuum in struc-

rum

am & aedificationem aliarum domorum elocare posses, licentiam concedere dignaremur. Unde nos, tuis in hac parte supplicationibus favorabiliter inclinati, ut id, quod ex dictis quinque hondt terrarum adhuc vacuum est, in domorum & aedificiorum structuram libere & licite cuivis elocare possis & valeas, accedente ad hoc consensu ipsius moderni pastoris, auctoritate ordinaria licentiam tibi concedimus, & facultatem impertimur. Salvo tamen, quod eaedem in dicto fundo exstruendae imposterum aedes & domus, perinde atque domus per te ibidem nunc posita & erecta, in assecurationem solutionis canonis dictorum decem florenorum perpetuo manebunt obligatae, & in eventum non solutionis ejusdem canonis pro termino, in literis desuper confectis designato & expresso, tam dictae domus & aedificia adhuc exstruenda, quam illa domus nunc ibidem aedificata, in commissum cadent, ac ad pastoralem curam de Bovenkerspel & pastorem pro tempore ibidem libere & licite absque aliqua contradictione revertentur. In quorum fidem &c. Datum 1570. die prima mensis Martii.

EPISTOLA

AD VIRUM CLARISSIMUM

CORNELIUM PAULUM HOYNCK VAN PAPENDRECHT,

ARCHIPRESBYTERUM MECHLINIENSEM,

VIRO CLARISSIMO

CORNELIO PAULO HOYNCK VAN PAPENDRECHT,

ARCHIPRESBYTERO MECHLINIENSI,

S. P.

Quum sub exitum anni proximi Analecta tua Belgica, tum primum ad me Trajectum allata, avidis oculis perlustrarem, incidi in *Catalogum Historico-Chronologicum Praepositorum & Decanorum quinque Ecclesiarum Ultrajectensium*, quem parti primae tomi tertii inseruisti. Hunc statim, sepositis tantisper reliquis collectionis tuae monumentis, eo cupidius evolvere coepi, quoniam tum maxime subsecivis operis ac pauculis, quae mihi a gravioribus negotiis vacuae supererant, horis occupabar recensendo, augendoque, & simul cum paucis aliis, quae hoc volumine continentur, schedis edendo illo eorumdem *Praepositorum & Decanorum Catalogo*; quem, ab *Arnoldo Drakenborch Professore Ultrajectino* collectum, *Johannes van de Water*, *Jurisconsultus*, & postea meritis suis ad amplissimum ac splendidissimum Graphiarii Curiae Trajectinae munus evectus, anno CIϽIϽCCXXIX. inseruit *tomo primo Edictorum regionis & urbis Trajectinae*. Quum deinde hunc ingenii tui foetum, quantum temporis, quibus premebar, an-

gustiae permittebant, paullo diligentius perlegerem, & cum antea evulgato Drakenborchii Catalogo compararem, quam primum verum esse comperi, id quod ipse etiam in *Praefatione*, Catalogo tuo praefixa, confiteris, te, eadem via, qua Professor Ultrajectinus calcavit, ingressum, eademque methodo, qua praeierat, insecutum esse; aliquando tamen a sententia ejus in diversa abiisse. Quia igitur hujus viri Catalogum, ipso non invito atque etiam permittente, novis monumentis, quae subinde aliud agens collegi, illustrabam, &, pressius ipsius vestigiis insistens, nonnisi paucis locis, in quibus certior lux aliunde affulcebat, & fida testimoniorum auctoritas id suadebat, ab ipso dissensi: hinc mearum partium esse judicavi, ut, Catalogum Drakenborchianum ac meum cum tuo diligenter conferens, singula loca, quibus non eadem tradidimus, ac tu opinionis divortium publice denunciasti, ut & quaedam alia prae reliquis conspicua, accuratius excuterem, atque, omnibus rerum momentis, qua oportebat attentione, perpensis, denuo examinarem, cui tandem sententiae, tuae, an nostrae, calculus adjiciendus videretur. Neque ab hac molestia alacriter subeunda me illa cogitatio deterrere potuit, quod jam in eum locum rem meam deductam esse viderem, ut nullus amplius fructus, nullum commodum ex opere tuo in meum derivari, neque Catalogus, qui sub manibus erat, inde vel emendari, vel augeri posset: quia, quo tempore Analecta tua nanciscebar, typographi jam integram omnium Praepositorum ac Decanorum seriem descripserant, & in ultima parte veterum monumentorum ac diplomatum ineditorum, quibus dicta fr-

firmare, & verbis fidem adstruere constitueram, curanda haerebant. Contra potius, ut volenti ac lubenti animo hunc laborem susciperem, illud me permovit, quod nihilominus non omnem operam huic rei impensam irritam & inutilem fore; sed vel illud me inde consecuturum praeviderem, ut ex hoc examine & institutis sententiae vel probandae vel refellendae caussa disceptationibus haec historiae patriae pars, & quae ei connexa erant, magis magisque paullatim illustraretur; utque, si me, imprudenti festinatione lapsum, aberrasse deprehenderem, debitam industriae laudem gratus tibi tribuere possem, eademque opera Lectorem monendi occasionem haberem, ne ad eumdem lapidem, qui mihi fraudi fuerat, ipse etiam improvida offenderet. Numquam enim stulte adeo ac stolide mea mihi placuerunt, ut in animum inducere ausus sim, me semper recto tramite institurum; & quidem praesertim in hac materia, ad quam perficiendam innumera librorum volumina perlegenda, & plura monumenta, partim edita, partim inedita, huic provinciae recte administrandae indaganda, atque ex latebris, quibus occultantur, eruenda sunt, quam ut uni homini; eique aliis agendis undique semper implicito, satis ad id temporis supersit. Quin contra ingenue confiteor, me expertum esse, id quod facillimo negotio accidere posse forte tu etiam, Vir Clarissime, tuo exemplo didicisti, mihi uno vel altero loco in praecipitia abrepto aliquid humani evenisse. Ceterum omnibus, quae ad totum Praepositorum & Decanorum Trajectensium Catalogum, publicae luci a te expositum, tumultuaria opera in schedas conjeci, in justum ac decen-

tem

tem ordinem digerendis, & hoc tempore tecum communicandis omnino otium mihi deest: neque insuper, licet eo ex voto affluerem, ut illud hac occasione fieri posset, libelli, cui haec epistola subjungenda est, modulus commode pateretur. Reliqua igitur tantisper premens, ea nunc tamquam promulsidem apponere, & speciminis loco aequae judicii tui censurae subjicere animus est, quae ad primum ejus caput (Praepositos Ecclesiae Majoris intelligo) observavi.

Insuper huic Praepositorum & Decanorum Catalogo libuit tibi subjungere *Catalogum Abbatum S. Pauli ordinis S. Benedicti in civitate Trajectina*, ab Anonymo quodam recentiori confectum, sed passim observationibus tuis, quas uncinis inclusas ipsi contextui inseruisti, illustratum. *Ejus ope* te illi Catalogo, quem Matthaeus in *Fundat. & Fat.* Eccles. lib. 1. cap. xi. pag. 203. ex *chartis & priscis* aliis monumentis se confecisse profitetur, septem; illi vero, quem ex Matthaeo repetiit Heussenius in Hist. Episc. Ultraj. pag. 96. sex ejusdem Monasterii Abbates addidisse monuisti: quod eo minus mirum videtur, quia ipse Matthaeus loco laud. testatus est, in Catalogo suo non omnes Abbates memorari, quotquot olim Monasterio praefuerunt; sed hos tantum, quos repererat, & quorum apud se chartae fuere. Quoniam vero, dum schedas meas evolvo, nonnullae alicujus, ut puto, momenti difficultates occurrerint, ob quas circa pleraque eorum, in quibus tu & Catalogi tui Auctor a Matthaeo dissensistis, in eamdem, in quam tu ivisti, partem ire nequeam, haud aegre te laturum confido, me eas quoque examini tuo proponere, ut de merito earum ex animi sententia pronun-

ıncies. Immo eo nomine me etiam gratiam à initurum ſperare audeo. Si enim, quae in medium proferam, rejicienda docueris, eo magis nonymi tui opera recens additi, atque a te adptati Abbates, ut & annotationes, quibus Anonymi Catalogum illuſtraſti, confirmabuntur. At forte quaedam eorum non omni ratione deſtituta apparebunt, & hinc Abbatum tuorum nonnullis locum, quem a te & ab Anonymo tuo obtinere juſſi ſunt, tamquam vitio creatis iterum eripiendum eſſe aequum judicabitur, veritas historica, cujus te perquam ſtudioſum eſſe paſſim omni tempore prae te tuliſti, diligenter indagata paullatim magis in apricum prodire, ac melius aſſeri poterit; nominatim vero Abbatum S. Paulli, quorum curam te tangere hoc opere demonſtraſti, ſeries, quam nondum integram & ab omni errore liberam ſtatuere audeo, nonnihil caſtigabitur. Neque etiam hoc ſtadium, licet tantum leviter, decurrens a meta, quam tangere mihi propoſui, aberrabo. Quum enim hunc tomum, tamquam appendicem, Belgicae verſioni Hiſtoriae Epiſcopatuum foederati Belgii Heusſenianæ adjicere conſtituerem, id mihi conſilii fuit, ut exemplo Catalogi Praepoſitorum & Decanorum Eccleſiae Trajectinae, & dein Praepoſitorum ac Decanorum Weſtfriſiae, quos paullo mendoſius, quam quis credere poſſet, ab eo editos esſe experientia didicerim, Lectores monerem, opus illud, etſi vaſtum magnique voluminis, nondum tamen ab omni parte perfectum eſſe, & in eo plurima reſtare, quae alteram curam requirant, ac digna ſint, ut latius elaborentur, & hinc non niſi caute a rerum imperito legendum eſſe. Huic autem eidem conſilio

meo

meo conducere videtur series tua Abbatum S.
Paulli; praesertim si constare possit, ejus ope il-
lam, quam Heussenius dedit, sex genuinis ac veris
Abbatibus ipsi incognitis augendam esse. Ast
omnia igitur Lectorum interesse putavi, ut statue-
re possent, utrum re vera in Abbatum S. Pauli
Indiculo Heussenium, sive potius Matthaeum,
sub cujus nomine Heussenius se eum dare public
professus est, diligentia defecerit, & Abbates sui
illis testimoniorum auctoritatibus nitantur, ut re-
liquis tuto addi possint.

Antequam vero illa, quae primo loco ad Prae-
positos tuos Majoris observata oculis tuis subji-
cienda censui, depromere incipiam, ex re futu-
rum arbitror, ut paucis, sed quae nunc *sufficere*
existimo, (latius enim id exsequi, *& ad vivum re-*
secare operae non est) proponam, *quibus subsi-*
diis instructus ad Catalogum *Praepositorum &*
Decanorum edendum accesserim, & quemadmo-
dum illis usus fuerim: ut ita tibi constare possit,
quam auctoritatem, quae tradidi, mereantur; ta-
demque opera quaedam adderem, quae nosse
conduceret. Primo igitur ad manus mihi fuit Ca-
talogus Praepositorum ac Decanorum Majoris, ac
S. Mariae, cujus auctor exstitit Walterus Broe-
kius. Et quidem ipsum ejus autographum ab il-
lis, in quorum manu ac scriniis erat, benigne usi-
bus meis concessum est. Deinde adhibui Ano-
nymi Indiculum omnium Praepositorum & Deca-
norum quinque Ecclesiarum Trajectensium; sed
vitiose admodum ab homine linguae Latinae, qui
compositus est, plane rudi descriptum. Et qui-
dem duplex ejus habui exemplum, eadem manu
exaratum, iisdem ubique mendis obsitum ac de-

for-

ormatum, & eamdem linguae Latinae ignorantiam praeferens. Hunc passim *Zekere geschreve Lyst* appellare soleo, quia nullius auctoris nomen ulla parte adscriptum inveni. Omnino tamen mihi persuasum est, illum ab eodem Waltero Brockio collectum, & ex ejus exemplari excerptum esse. Rationes autem, quae ad id credendum me induxerunt, hae fuere: quod viderim, Anonymi Catalogos Praepositorum & Decanorum Majoris & S. Mariae ad verbum convenire Indiculis modo memoratis, quos Brockii manu conscriptos penes me fuisse dixi; nisi quod in ipso autographo desint imperitiae linguae Latinae indicia, quae in Anonymo passim exstant. Praeterea quod in eodem Anonymo repererim varios alios Catalogos, quibus exhibebantur Praepositi Leidenses, Elstenses, Montis Odiliae sive Ruraemundani, ac Westfrisiae, tum Thesaurarii & Scholastici Majoris, ad quas dignitates olim nulli, nisi qui in Collegium Canonicorum Majoris cooptati erant, provehi solebant: quos omnes Catalogos, iisdem plane verbis conceptos, modo memoratum Brockii autographum pariter continebat. His argumentis legitime efficere potuisse videor, reliquos Praepositorum & Decanorum Indiculos, quos idem Anonymus conservavit, itidem ex Brockio, sed alio, quam quod mihi adfuit, ejus exemplari descriptos esse. Id igitur vel alicubi adhuc latitat, vel postea stirpe periit. Ceterum memoratum Anonymi exemplum ex autographo Brockii, non contra hoc ex illo, excerptum esse, inde judicavi, quod in Brockiano autographo spatia vacua inter quoslibet ejus articulos relicta erant, quibus, quae postea indagaret, adscripturus erat, & passim etiam

tiam indagata adscripserat; quum Anonymi apo-
graphum continua serie exaratum foret: qui
quemque autographi articulum non uno actu, sed
diversis vicibus, modo hanc, modo illam ejus
partem, codici insertum esse varius atramenti co-
lor, qui hic dilutior, ibi nigrior apparebat, vel
literarum forma nunc grandiuscula, nunc minu-
scula, nunc rarior, nunc densior, indicabat; quum
in apographo omnia uno eodemque tempore
scripta esse, idem atramenti color, eadem litera-
rum forma ostenderet: quod denique errores,
quos sua colligens, & subinde in chartam con-
jiciens, Brockius commiserat, sed mox iterum manu
sua emendarat, recte & sine ulla litura in *Anony-
mo* exarata essent. Praeterea *Anonymi exemplum*
scriptum fuisse, postquam jam *Brockius obierat*,
id mihi indicio erat, quod illa, *quae post mor-
tem* Brockii autographo ejus alia plane *manu*, ve-
luti supplementum vel continuatio quaedam, ad-
dita erant, in Anonymi apographo eadem, qua
priora omnia, manu scripta conspicerentur. In-
super nactus sum similem alterius viri docti opera
adornatum Praepositorum & Decanorum quinque
Ecclesiarum Catalogum, & quidem bina itidem
ejus exempla, quae per omnia conveniebant.
In utroque tamen soli S. Bonifacii, sive S. Sal-
vatoris, Decani desiderabantur. Licet autem ne-
que hic ullius nomen adscriptum praeferat; attamen
Arnoldum Buchelium verum ejus auctorem esse,
certo certius mihi constitit ex plurimis locis; qui-
bus ad Msta sua provocans ea propriis sibi notis &
vocum compendiis aut siglis indicat: qualia,
exempli caussa, in Catalogo Praepositorum Ma-
joris, quem his adjuncturus sum, occurrunt in
Theodorico de Randenrode, in Theodorico de
Wyc-

Wyckerade, in Godeberto Parwys, in Adolpho de Waldeck, in Engelberto, in Henrico de Miertlaer, & in Johanne de Montfort. Quum autem quaedam Buchelii inedita mihi versare olim contigerit, & hinc scribendi illa compendia, quibus uti solitus est, mihi notissima facta sint, eorum indicio Catalogum hunc, licet Anonymum, ad nullum alium, quam ad Buchelium, referendum esse, primo oculorum conjectu videbam. Ad haec consului etiam Catalogos Praepositorum Majoris, S. Johannis, & S. Mariae, quos Anton. Matthaeus, partim a Stephano van Rhemen, nobili Transisalano, & in antiquitate Belgica haud leviter versato, acceptos, partim propria industria ac labore ex chartis ac monumentis antiquis collectos, edidit, & quibusdam operis de Fundationibus & Fatis Ecclesiarum exemplis praefigi curavit.

Nullum horum instrumentorum negligendum esse duxi, sed eam cuique illorum fidem habui, qua digna videbantur. Neque dubito, quin consilium meum landaturi sint omnes, qui noverint illos, a quibus monumenta haec confecta, & Catalogi collecti sunt. De Buchelio & Matthaeo publice praedicari licet, quamvis eorum in historiam & antiquitates, tum Trajectinas, tum universi Belgii, merita, nondum luci, cui oportebat, exposita sint, nihilominus, quae illorum opera typis descripta publice prostant, omnem laudem superare, eorumque in hac historiarum parte peritiam notiorem esse, quam ut multis probare necesse sit, recte me pleraque, quae in his Catalogis tradiderunt, vera credidisse, donec aliunde aliter docerer. At Brockius, qui vulgo prioribus minus notus est, seculo sexto decimo vixit, &

patria Tilburgensis Brabantinus munus Vicarii in Ecclesia majori gessit: cui propterea dignitatis, qua fungebatur, & amicitiae, quam cum praecipuis ac primariis Canonicorum per varia eorum collegia contraxerat, privilegio liberior aditus patuit, tum ad ceterarum Ecclesiarum, tum ad suae tabularia, quae eo tempore longe locupletiore diplomatum, chartarum, aliorumque varii generis monumentorum thesauro instructa erant, quam nos hodie in illis superesse deprehendimus. Data hac commoda occasione avide usus omnia illa, quae sedulo indagare poterat, indefessa diligentia atque improbo labore excussit, &, quae sibi utilia fore praevidere poterat, inde excerpsit. Ea nisi conservata essent; multa illorum, quae nos hodie, circa Praepositos & Decanos Ecclesiarum Trajectensium variasque alias Belgii nostri antiquitates, scire gloriari possumus, tantum non aeternis ignorantiae tenebris obruta ac sepulta jacerent, & penitus ignorarentur; quia horum, quae vidit & manu versavit, bona pars postea vel variis casibus periit; vel illaudabili fraude ignorantibus dominis subducta alibi occultantur. Praesertim vero in capite Catalogi Praepositorum & Decanorum summi templi Trajectini testatus est, *se eum ex variis diplomatibus, privilegiis, & aliis veterum chartarum ejusdem Ecclesiae monumentis collegisse*. Quantam denique rerum patriarum notitiam sibi compararit, ex Buchelio & aliis historiae nostrae instauratoribus constat, qui passim ejus cum laude meminerunt, & quae ipso docente didicerint, grata mente praedicarunt. Is obiit die XXIII. Junii anno CIƆIƆCXII. & in Ecclesia, ubi Vicarium egerat, sepultus est sub sarcophago caeruleo, cui

hic

sic titulus sepulcralis incisus est: *REVERENDO ET EGREGIO VIRO D. WALTERO BROCK TILBVRGENSI, HVIVS METROPOL. TRAI. ECCLESIAE VICARIO, HOC MONVMENTVM POSVERVNT HEREDES. OBIIT ANNO MDCXII. XXIII. IVNII. REQ. I. S. P. A.* In eodem hoc sarcophago insuper insculpta fuerunt quatuor proximorum majorum paternorum, totidemque maternorum sequentia insignia.

BROCK.	*HAREN.*
VAN DER STAEKEN.	*BROECHVSEN.*
HEESACKER.	*OOSTERZEEL.*
BARCK.	*OERLE.*

Horum igitur vestigiis in adornando Praepositorum & Decanorum Catalogo meo institi, eorumque sententiae legitimam ac convenientem rationem habui: non tamen me tanta superstitione iisdem addictum adhaesisse profiteor, ut, quae literis consignarunt, tanquam ex tripode dicta existimaverim. Potius enim cogitavi, non tantum eos homines fuisse, qui facile falli potuerunt: verum etiam Brockium & Buchelium Indiculos illos sibi solummodo confecisse, neque eam curam huic labori suo impendisse, quasi eumdem aliquando in lucem emittere proposuissent: immo numquam forsitan in animum induxisse, in aliorum conspectum perventurum; certe neque huic, neque illi ultimam manum impositam esse. Praesertim quum Broekius, cujus tamen Catalogi multis partibus, quam Buchelianı, locupletiores sunt, in initio Praepositorum ac Decanorum Majoris testetur, *se opus suum adhuc imperfectum censere.* Hinc, viam a Professore Trajectino olim calcatam, quam & tu nuper exemplo tuo probasse vi-

di, ingressus, subinde non tantum annotare incepi
loca auctorum sponte occurrentia, in quibus Prae-
positorum & Decanorum mentio fiebat, & unde
me aliquam instituto meo lucem foenerari posse
credebam; sed etiam paullatim colligere instituti
diplomata, & alia instrumenta, publica ac priva-
ta, vel quae a Praepositis & Decanis emissa erant,
vel in quibus tamquam rerum gestarum testes lau-
dabantur; nec non inscriptiones funebres, quae
in Ecclesiis patriis a temporum injuriis salvae su-
pererant: idque eo consilio, ut, quum tresviri il-
li Brockius, Buchelius, & Matthaeus plerumque
sola tantum singulorum nomina & tempus, quo
dignitatem administrarunt, annotare *satis habue-
rint*, ego contra ab iis dicta *testimoniis idoneis* fir-
mare conarer; &, ubi quisque *monumenta jam typis*
descripta, in quibus memorabantur, *reperire pos-
set*, qua par erat diligentia, notarem; eodemque
adderem, si quae in manus incidissent, inedita:
vel, si quid per imbecillitatem humanam lapsi forent,
modeste monerem: vel denique, ubi aliquod mi-
hi specilegium reliquum fecerant, eo Catalogum
augerem. Hinc tandem factum esse expertus sum,
ut multam partem eorum, quae ipsi tantum verbo
notarant, ad hanc obrussam examinata, justis testi-
moniis vel stabilire, vel refellere, vel etiam non
nihil illustrare potuerim. Superesse fateor plura,
quae nullodum testimonio confirmare potui: illa
tamen propterea falsi accusare, non est meae fron-
tis. Eo casu, si legitimae repudiandi caussae de-
sint, potius judicium, quid de iis statuendum sit,
suspendo, & praestare arbitror, ut exspectemus,
donec clarior nobis lux oriatur. Interim vero,
ne quid ex illis, quae viri docti indagarunt, &
am-

tamquam vera reliquerunt, periret, ea sub ipsorum nomine, & hinc etiam ipsorum periculo, meis intexenda esse censui. Potuerunt enim petita esse vel ex illis diplomatibus, quae hodie interierunt; vel ex illis, quae, licet jam edita, nondum tamen in manus meas inciderunt; vel denique ex illis, quae etiam nunc plura in scriniis, vel publicis, vel privatis, parum adhuc excussis inedita servantur, & forsitan olim in lucem publicam protrahentur. Ut igitur ex illis, quae aliorum nomine aliorumque periculo refero, ubi deinceps prolatis testimoniis veritati consentanea esse apparebunt, nullam, nisi forte cujusdam diligentiae ac bonae fidei, laudem mihi quaero; ita vicissim, si quis eadem, quum postea minus vera reperientur, mihi, tanquam eorum sententiam probanti, adscribere vellet, inique mecum ageret; ac talis aegre ferre non poterit, si jam nunc publice omnes contester, ipsum neque boni, neque probi viri partes acturum.

Miraris forsitan, Vir Clarissime, quid rei sit, cur, illos, quorum labore & auxilio in Catalogo meo contexendo adjutus sum, recensens, nullam tamen mentionem fecerim Clarissimi Heussenii; qui, Historiam Episcopatus Ultrajectini edens, Praepositorum & Decanorum Indiculos passim operi suo interposuit, & saepissime non modo antea a Drakenborchio, sed nunc etiam a me ad partes vocatus est; idque hominis ingenui esse negas, si quis illi, per quem profecerit, debitas laudes tribuere subterfugiat. Camarinam hanc, crede mihi, sponte non movissem, utque illius mortui, qui, quum viveret, mihi plane ignotus exstitit, &, albus an ater fuerit, nescio, honori ac famae par-

cerem, numquam me ad sententiam de Indiculo ejus dicendam permoveri passus fuissem, liberum cuique permittens, ut de silentio meo judicarent, quidquid vellent; nisi nuper in lucem prodiisset Analecta tua Belgica, & in illis Catalogus Historico-Chronologicus. Quum enim videam, te Professori Trajectino passim in Schediasmate tuo exprobrasse, quasi praeeuntem Heussenium simpliciter secutus, & alii eo in praecipitia perductus sit; dubitare non potui, nec debui, quin, operâ hac conspecta, confestim, ubi expertus fueris, qualibet ferme pagina Historiam Episcopatus Trajectini aliquoties ad partes vocari, idem de me judicium laturus sis. In hanc igitur reprehensionem ne, quamvis immeritus, attamen incogitâ taciturnitate incidam, *scias, rogo, me in Heussenii Catalogis nihil alicujus frugi, quod sibi tamquam proprium vindicare posset, umquam agnovisse.* Ex copiis enim, quibus Catalogum meum editurus instructus sum, didici, eum Majoris, S. Bonifacii sive S. Salvatoris, & Petri, & S. Mariae Praepositos, insuper Majoris, & S. Mariae Decanos ad verbum ex Buchelii Catalogis descripsisse; ita tamen, ut Praepositos primo & ultimo loco memoratos ex editis Matthaei Catalogis interpolasse profiteatur: & quidem tam nullo in hac re consilio versatus est, ut, tamquam sorex suo se indicio prodens, saepe retinuerit verborum compendia, quibus Buchelius indicarat Msta, per quae varia monumenta ad Praepositos & Decanos pertinentia digesserat. Quae res tibi, non sine causa, utpote in his plane hospiti, interdum negotium facessit; quum vel fateri debueris pag. 141. te notas illas ignorasse, vel eas pag. 146

16. perperam interpretari conatus sis, & hinc
surdas adeo sententias, quae tamen non nisi ex
tiosa tua ac perversa interpretatione nascebantur,
eussenio, & hinc, quem descripsit, Buchelio
ibueris, ut, si alterutri in animum venissent, se
iente captos, atque ad agnatos & gentiles deducendos
esse, palam indicassent. Praepositos & Decanos
S. Johannis aliunde desumsit. Decanos S.
alvatoris & S. Petri jejune admodum tetigit, prioris
ollegii tantum quatuor, posterioris tantum septem
adducens. Ratio est, quod Decani S. Salvatoris
per Buchelium collecti non exstent: certe
eos nondum vidi, neque Heussenius habuit;
jusdem autem Buchelii Decani Petrini ipsi quoque,
nescio quo casu, defuerunt; quum tamen
supersint, mihique in utroque exemplo meo ad manus
fuerint. Ex horum Decanorum specimine
olligendum est, quid vir iste praestitisset, si hanc
operis sui partem nullis adminiculis, sed, ut dicitur,
suo Marte, explere debuisset. Ob haec
quidem facinora in numerum plagiariorum legitime
referri nequit: nullo enim loco testatur, Catalogos,
quos exhibuit, sua opera confectos esse. Sed
tamen non bona fide, certe non ingenue, egisse
censendus est, quod inofficioso silentio praeterierit,
eos alterius diligentia adornatos esse, nisi
quod nominatim profiteatur, se Praepositorum &
Decanorum S. Johannis seriem, a nemine adhuc,
quod sciret, ne a Matthaeo quidem, integre traditam,
ex Ecclesiae istius monumentis accepisse,
ac supplesse. Ut autem sponte arbitrari possis, utrum,
quae dixi, vera sint, ad finem huic epistolae subjiciam
Praepositos Majoris ex sententia Buchelii:
ita enim tibi facultas erit, eos commodo tuo cum

Praepositis ab Heussenio datis conferendi. Iisdem Buchelianis ad latus apponam Praepositos Majoris Brockianos, quia multiplex eorum in sequentibus mentio fiet. Quum autem mihi inspicio sit, Catalogos Brockii & Buchelii maximam partem ex eodem fonte profluxisse, eosque natos esse Indiculum praesertim Praepositorum & Decanorum Majoris, sive ex libro quodam ipsius Ecclesiae, in quo paullatim, prout alteri alteris subinde sublegebantur, annotati erant, exceptum, sive aliunde suppeditatum, quem deinde ipsi, sed praesertim Brockius, vario modo auxerit; &, quia ipso Brockii autographo usus sum, supplementa ejus ex atramenti colore, *diversa characterum* forma, aliisque indiciis a *reliquis distinguere* potuerim, ea, quae Brockium *postea addidisse* opinor, uncinis includam, ut *tanto tibi apertius* fiat, his amotis, Brockii & Buchelii *Catalogos* parum differre. Haec, quae nunc palam profiteri facto tuo coactus sum, quum hunc Catalogum ederem, adhuc premere constitueram: ne vero iis, qui Heussenium Praepositorum & Decanorum Indiculos Episcopatui Trajectino passim inseruisse noverant, mirum videretur, eorum nullam subinde a me mentionem fieri, Heussenium, ubicumque necesse esse videbatur, simul cum certo quodam Catalogo', (*Zekere geschreeve Lyst*) per quem Buchelii Catalogum intellexi, memorandum duxeram. Verum de his plus satis. Nunc tempus est, ut ad primam pensi mei partem aggrediar.

Ad pag. 135. *num.* XIII.

LITARDUM Praepositum Majoris, omnibus L
itea incognitum, protulisti nobis ex diplomate
nni 1116. quod editum exstat in nova Miraei
litione pag. 961. Eoque invento, fortunae
iae applaudens, triumphali hac formula tibi i-
se gratulatus, ac novercantis fortunae malignita-
m aliis, quibus adeo felicibus esse non contige-
it, exprobrare avide conatus es: *Hunc ignora-
ent Matth. & Drakenb.* Ante vero, quam vi-
eamus, quid de hoc *Litardo* sentiendum sit,
t utrum locum, quem tuo suffragio adeptus est,
robe tueri possit, permitte, quaeso, Vir Clarissi-
ie, ut tibi familiariter confitear, me, quum
erba haec primum legerem, vehementer mira-
im esse, quid tantum horum duorum, neque
isuper tertii Heussenii, memineris; quum &
pse ille tuum Majoris Praepositum *Litardum* ig-
orarit. Mox quidem in mentem veniebat, duo
uum faciant idem, non tamen idem esse; sed ci-
o hanc cogitationem iterum repudiavi: id enim
le aequitate tua praesumendum non esse censui;
raesertim quum ulli umquam mortalium ne mini-
nam quidem suspicandi ansam sponte tua praebere
onatus sis, te ad animadversos Heussenii errores
vel tantillum connivere velle. Hac igitur
onjectura rejecta, animo vicissim occurrebat, eo
orte Heussenium a te non memoratum esse, quia
Litardum, Praepositum tuum Martinianum, tan-
tum inveneras in diplomate, quod Clarissimus
Collega & amicus tuus ex Mstis archivis Eccle-
iae B. Mariae Brugensis in nova Miraei editione

anno 1723. vulgavit, & Episcopatus Ultrajectinus Heussenii, in quo ejus Catalogus Praepositorum reperitur, jam quatuor ante annis prodierat, quam nova illa Miraei editio typographorum prelum relinqueret: iniquum itaque tibi visum fuisset, ut ipsi vitio verteres, quod chartam, nondum typis descriptam, quum Catalogum Praepositorum contexeret, consulere, & in ea latitantem *Liudolfum* in dias luminis oras protrahere neglexisset. Verum, mentis aciem diligentius huc intendens, eam etiam cogitationem, duas praesertim ob causas, iterum damnandam esse sponte animadverti. Primo enim si haec non memorati Heussenii causa tibi exstitisset, multo justius *omisisses Matthaeum*, qui, tot annis Heussenio vetustior, similiter somniare non potuit, *quid charta, in tabulariis a se non excussis servata, & demum diu* post se mortuum evulgata, loqueretur: vel, si nihilominus eum nominatim traducendum putasses, sine dubio simul tibi succurrisset, Matthaeum, quod hunc *Liudolfum* inter Praepositos Majoris memorare neglexit, excusandum esse; non enim vidisse, vel potius videre non potuisse, diploma, ex quo eum eruisti: quemadmodum hoc titulo Heussenium benigne excusasti infra pag. 179. Secundo, diploma anni 1116. quale in nova Miraei editione legitur; Heussenio non latuit. Ipse enim ante Clariss. Collegam tuum simile ex ineditis Bockenbergii Annalibus cum orbe literato communicavit in Batav. Sacr. part. 1. pag. 140. Idque nec tu, Vir Clarissime, ignorare potuisti, ut constat ex illis, quae notas infra pag. 166. Ob has igitur causas ipsum eo, quo putare volebam, nomine hic tacitus praeterire non potuisti. Quam fri-

rima haec tentamina male cessissent, ulterioribus conjecturis indulgere ausus non sum; sed malui a te decurrere, &, quum prudens ac sapiens nihil sine legitima caussa facere consueverit, rogare, qua tandem ratione adductus vel Matthaeo hic ignorantiam *Litardi* exprobrandam esse censueris, vel nomen Heussenii, qui magis ex merito istius culpae reus agendus erat, silentio involveris? Si quid vero ex re tua esse judices, ut Matthaei nomen deinceps inducatur, & tamen incognita mihi ratio obstet, ut ejus loco Heussenii nomen adscribi nolis, ne quid interim numerus eorum, quos *Litardum* Praepositum Majoris ignorasse lectoribus tuis professus es, detrimenti capiat ac decrescat, en, me Matthaei vicarium tibi offero, neque aegre laturus sum, si ejus nomini meum substituas. Nam & ipse itidem eumdem Praepositum Majoris ignoravi supra pag. 7.

Quod nunc ad rem ipsam attinet, non tantum ignorantiae, cujus Matth. & Drakenb. accusasti, me quoque reum ultro profitebor, tibique victas manus alacriter porrigam; sed etiam *LITARDI* tui nomen Praepositorum Catalogo meo deinceps inseram, ejusque reperti gloriam, quam cordi esse ostendisti, tibi inter primos gratulabor; modo antea exiguam & parvi momenti difficultatem, quae consensum meum nonnihil adhuc moratur, tollere haud dedignatus fueris. Eam autem, si audire operae est, hanc accipe. Diplomati, quod laudasti, hos Trajectensis Ecclesiae testes adscriptos offendo: *Lidbertus Decanus*, *Albetus*, *Theodoricus Archidiaconus*, *Littardus Praepositus*, *Hugo*, *Luzo*, *Hardbert*, *Blidgerus*, *Clemarus*, *Baldericus*, *&* *ceteri Fratres*. Horum primum

mum esse *Lübbertum*, vel *Lutbertum*, immo *Lutum*, Decanum Majoris, mihi consentis pag. 16.
Quinam secundus *Altetus*, & tertius *Theodoricus Archidiaconus* fuerint, ego, & forsitan etiam tu, Vir Clarissime, quem in his me longe versatiorem esse confido, nescimus, ignoramus: neque etiam nostra nunc refert, ut in eos diligentius inquiratur. At quartus *Littardus Praepositus* vix alius esse potest, quam in ipso diplomatis contextu memoratus *Litardus Praepositus*; quem tu inter Praepositos Ecclesiae majoris retulisti, licet eum quarto loco memorari videris. Jam vero, *si attendamus ad ordinem Ecclesiarum, in actibus publicis servari solitum*, Litardus vel Littardus *ille certo certius anno* 1116. *non fuerit Praepositus Majoris. Nam Decanus Majoris praecessit* quidem *omnes Praepositos, tam civitatis, quam Dioecesis*, sed *solo Praeposito majoris Ecclesiae excepto*; qui quin *Episcopo Ultraj. proximus dignitate fuerit*, negari nequit. Inter adductos itaque testes, ante omnium reliquarum Ecclesiarum Praepositos & Decanos, primo loco memorabatur Praepositus Majoris, quem plerumque sequebatur Decanus Majoris, & hinc ordine suo aliarum Ecclesiarum Praepositi, ac postea earum Decani. Et ita non tantum ego semper censui, cujus in hac re auctoritas tibi levior esse potest; verum etiam, cujus, in eadem re exercitatissimi, adsensus maximi apud te ponderis erit, ita sponte TU ipse, Vir Clarissime, judicasti in proxime praecedentibus & sequentibus locum, quem in manibus habemus, pag. 134. lin. 32. pag. 137. lin. 5. pag. 134. lin. 6. Si igitur meum etiam adsensum exprimere, & dignitatem Praepositi Majoris, quam in *Litardum* contulisti, eidem sartam tectam meo suffragio servari

rari velis, rogo, vel ut docere digneris, me &, quem mihi per omnia suffragari vidisti, Papenbrechtium in digerendo ordine Praepositorum & Decanorum Ecclesiarum Trajectensium, quem observatum fuisse diximus, ubi in diplomatibus testes laudantur, errore lapsos esse: vel ut rationem reddas, cur in diplomate, de quo agimus, ab ordine recepto, & alias semper observari solito, recessum sit. Horum alterum ubi praestiteris, in castra tua transire, & *Litardum* rite a te Praepositum Majoris creatum esse, fateri poterimus.

At vero vel te, vel alium quemlibet forsan rogaturum praevideo, quid tandem de *Litardo* tuo statuendum foret, si ex serie Praepositorum Majoris expungendus esset, quum tamen in ipso diplomate & inter testes ei subscriptos diserte *Praepositus* vocetur? Summo jure possem hunc tui beneficii Praepositum Majoris etiam curae tuae committere, ac respondere, quod tu pag. 186. Heussenio circa Bertoldum quemdam occinuisti: *de illo videris ipse.* Ut tamen pateat, me quoque tui caussa ipsi favere, &, quantum possim, honori ejus consulere velle, observo, *Litardum* vel *Littardum* tuum simpliciter in diplomate nostro *Praepositum* vocari, non expresso nomine Ecclesiae, in qua Praeposituram obtinebat: postponi autem tribus aliis testibus; quorum certe primum, Decanum Majoris, Praepositus ejusdem Majoris praecedere solet. Inde, nisi quid aliud tibi videatur, efficere audeo, *Litardum* tuum Praepositum fuisse alterius Ecclesiae; quales plures vel in ipsa urbe, vel in Dioecesi Trajectina exstitisse mecum nosti. Quin immo, si in re hujus momenti jus suffragii mihi

mihi concedere non recuses, ulterius pergens insuper addam, verisimile videri, eum Ecclesiae S. Mariae Trajectensis Praepositum fuisse. Non tantum enim Drakenb. pag. 255. b. retulit, *Litardum* hunc vel *Litbardum* (illa enim eadem nomina esse non, puto, negabis) ejus Ecclesiae Praepositum annis 1125. & 1128. a Brockio statui, quod & tu verum esse pag. 272. credis; verum etiam quosdam velle, eumdem jam anno 1108. Praepositaram illam obtinuisse. Novi equidem, te ibidem professum esse, sententiam hanc tibi non arridere: partim enim haustam esse ex HENRICO VAN RYN; partim Brockium notare, eodem anno 1108. *Burchardum* ejusdem S. Mariae Trajectensis Praepositum fuisse, eique Heussenium consentire, nisi quod *Lutbardum* vocet, quem Brockius *Burchardum* dixerat. Quum autem in his, quae tibi displicent, Drakenborchii vestigia secutus sim in Catalogo pag. 228. te non aegre laturum spero, si argumentorum tuorum momenta exigendi, atque examinandi potestatem mihi arrogem, utrum hae caussae satis legitimae sint, ut in alia omnia eas. Ante tamen, quam id facere incipiam, quaedam breviter praemittenda puto. Et quidem primo moneo, te locum describere neglexisse, ubi *Henricus van Rijn* Praepositura Marianam Trajectensem anno 1108 *Litardo* tribuit. Verum auctor ita vage laudatus non minus molestiae mihi exhibet, quam tibi illud *alibi*, quod pag. 136. in Heussenio culpas, & hinc jure tibi reponi posset, quod eidem pag. 134. & 141. reposuisti: *Utinam docuisses, ubi haec repereris!* Vel *Utinam indicasses, unde hoc sumseris!* Te igitur, Vir Clarissime, qui, non aliis

oculis

oculis credere, alteri auctor es, & hinc sine dubio, illa scribens, verba *Henrici van Ryn* tuis oculis vidisti ac legisti, etiam atque etiam rogo, ut locum, ubi reperetis, additis libro & pagina indicare digneris; quem, licet studiose indagatum, deprehendere nondum potui. Drakenborchius autem & ego laudavimus *de Beschryv. van het Utr. Bisd. tom.* 1. *pag.* 216. qua tota pagina nulla *Henrici van Ryn*, sed sola *Heussenii* verba occurrunt. Secundo da, quaeso, caussam, cur existimaveris, Heussenium, memorantem *Lutbardum*, potius indicasse *Burchardum* Brockii, quam Drakenborchii, cui & ego pag. 228. consensi, *Litbardum* vel *Litardum*. Ne vero eam mecum communicare subterfugias, prius, en, meam tibi aperiam: me nempe, ut ita sentirem, inductum fuisse, quia major est affinitas ac similitudo inter ductus literarum, quibus scribuntur voces *Lutbardus* & *Litardus*, vel *Litbardus*, vel, ut etiam scribi video, *Luobardus*, quam quibus scribuntur voces *Lutbardus* & *Burchardus*. His praemissis, quod nunc attinet ad rationes, quas dedisti, cur Drakenborchio & mihi, *Litardum* anno 1108. Praepositum S. Mariae fuisse credentibus, consentire nequeas, earum prima erat, quod levior tibi foret auctoritas *Henrici van Ryn*, cui soli hanc sententiam inniti existimas, sed pro quo *Heussenium*, aperte *Lutbardum*, id est *Litbardum* vel *Litardum*, memorantem substituas, rogo. Eum enim ego, & sine dubio etiam Drakenborchius, innuimus. Verum huic difficultati, licet nescius te eam moturum, jam dudum occurri, docens in Catalogo pag. 228. idem persuasum fuisse Buchelio, quem Heussenius licet numquam eum nominet, attamen fide-

fideliter in hac re describere solitus est. Buchelium autem credidisse, *Luthardum Praepositum S. Mariae anno* 1108. fuisse, constitit mihi ex apographo ejus utroque. At Buchelius, quod recte de Brockio eadem pag. 272. pronunciasti, *potuit reperisse ad chartas, titulos & registra nobis ignota*, conversasse, & in iis reperisse, *Luthardi* vel *Litardi* Praeposituram Marianam ad annum 1108. referendam esse. Hinc, nisi gravissimas ob caussas, fides ipsi abroganda non est. Et haec Bucheli sententia eo verisimilior evadet, si *Litardum* octavo anno post, sive anno 1116. Praepositum S. Mariae fuisse ex diplomate a te laudato mecum statuere velles. Adde, ab anno illo 1108. usque ad 1131. quo *Litardum* hunc Episcopum Cameracensem factum concedis, nullum, praeter *Litardum*, Praepositum S. Mariae occurrere. *At, quae jam* altera tibi ratio est, quo minus id facere *possis*, obstat Brockii auctoritas, qui eodem anno 1108. *Burchardum* Praepositum S. Mariae fuisse statuit. In hoc sententiarum divortio disquirendum foret, utri duorum, Buchelio an Brockio, in digerendis S. Mariae Praepositis potius adsentiendum esset; si constaret, nullam eos in concordiam redigendi rationem iniri posse. Verum, ut nos in hoc curriculo exerceamus, nihil necesse est; quoniam via, & tamen haud anxie quaesita, eos conciliandi exstat; quam, quum inventu facillima & admodum naturalis sit, tibi sponte in mentem non venisse, miraculo mihi simile est. Quid enim simplicius est, quam ut statuamus, ambos, & *Burchardum* & *Litardum*, eodem anno 1108. Praepositos S. Mariae fuisse; illum anno ineunte, hunc ei substitutum anno exeunte? qualia exempla

saepe-

sæpissime in vita quotidiana occurrere, & quædam etiam in nostris Praepositorum & Decanorum Catalogis reperiri, ne ipse quidem negaturus es. Certe idoneis argumentis sequenti articulo probandum erit, anno 1139. *Mengodum* Praepositum Majoris laudari in diplomatibus vetustis, eum obiisse eodem anno 1139. atque illi successisse *Hardbertum*; qui itidem eodem anno ut Praepositus Majoris in alio diplomate occurrit. Et cur, quaeso, antiquiori tempore accidere potuisse negaremus, ut alicui morienti vel honore abeunti eodem anno successor sublectus sit, quod recentiori tempore frequentissimum esse agnoscimus?

Aliam adhuc superesse video difficultatem, quae impedire posset, ne sententiam meam, qua statui, *Litardum*, quem tu *Praepositum Majoris* creasti, solummodo *Praepositum S. Mariae* fuisse, laudare, eique subscribere vel possis, vel velis. Ea prius proponenda, tum amovenda est. Difficultas in eo consistit, verisimile non videri, Godebaldum Episcopum Trajectinum, qui prudentiae laude celebratur, & commune *Prioratus* (an emendandum *Praesulatus*? ut legitur in diplomate, sub eodem Godebaldo Episcopo, biennio postea dato, apud Buchel. ad Hedam pag. 151.) ejus consilium, ut Ecclesiae Martinianae ejusque Canonicis recuperarent injuste & per subreptionem a capite suo alienatam Ecclesiam, quae est in Sisela, sive in Sisseela, cum suis appendiciis, id est Ecclesia S. Mariae in Brugge, quae erat prius in Sisseela matri suae subjecta; eos itaque uti voluisse opera *Litardi*, Praepositi S. Mariae Trajectensis, qui in hac re sibi ac successoribus suis nec fieri nec meti nove-

rat: eosque non potius ad id adhibuisse industriam unius Canonicorum ipsius Ecclesiae Martinianae; qui ex re feliciter ad finem perducta fructum incepti & exhausti laboris exspectare poterat, & sperare, inde eventurum, ut, si quando Canonici Ecclesiae S. Mariae Brugensis, Praeposito suo privati, novum sibi praefici Canonicos S. Martini oraturi essent, ipse, pristini beneficii memoria nondum obliterata, Praepositus constitueretur. Verum, ut nodum hunc, ne ad eum adhaerescas, amovere incipiam, respondeo, argumentum hoc non magis mihi, qui per *Litardum Praepositum* intelligo Praepositum S. Mariae, quam tibi, qui Praepositum Majoris intelligendum censes, adversari. Nam in diplomate tuo statui, *si quando unus Canonicorum Ecclesiae S. Mariae Brugensis* Trajectum veniens Praepositum, loco *demortui*, sibi dari orabit, Decanum & Fratres *communiter successione perpetua*, *OMNI RESPECTU Episcopi & MAIORIS PRAEPOSITI* EXCLUSO, eum tamquam super propria & speciali possessione sua provisuros, & illius electioni tradituros. Unde jure efficere posse videor, omnem utilitatem ex reciperata Ecclesia Siseelensi tantum ad Decanum & Canonicos Martinianos, nullam vero ad eorum Praepositum, cui in hac re nec serebatur, nec metebatur, redundasse: & hinc etiam verisimile non videri, Godebaldum Episcopum & commune Prioratus, aut Praesulatus, ejus consilium magis opera *Litardi Praepositi Majoris*, quam *Litardi Praepositi S. Mariae* in hac re usum fuisse. Difficultas igitur non minus tuam, quam meam sententiam premere videtur. Ea vero utrum tanti momenti sit, ut *Litardo* tuo Praeposi-

utam Majoris abrogare cogaris, dum tu deliberas; ego interim, ab omni hac objectione sententiam meam liberaturus, atque ostendere conaturus, eamdem difficultatem *Litardo* meo, *Praeposito S. Mariae*, non obstare, somnium narrabo, quod his diebus media meridie, oculis apertis, vigilans in nonnullis Bibliothecae meae libris vidi. Quum Conradus Episcopus Trajectinus anno 1088. IV. Kal. Nov. Ecclesiae Majoris privilegia antiqua confirmaret, insuper constituit, ne alius ad Praeposituram Ecclesiae gloriosissimae Virginis Mariae, per se noviter dotatae, & per se atque ipsam Ecclesiam Majorem fundatae evehi posset, nisi qui unus de Canonicis Majoris Ecclesiae foret. Diploma Episcopi edidit Matthaeus in Praefat. ad Anon. B. Covord. Talis Canonicus Majoris exstitit *Frater Litardus*, qui a Lamberto, Tornacensis & Noviomensis Ecclesiae Episcopo, *supradictae* Trajectensis) *Ecclesiae Canonicus* vocatur; & *ad Capitulum Brugis pro negotio hujusmodi* (nempe pro negotio Ecclesiae Siscelensis) *communi consilio venisse* dicitur. Diploma vide in nova Miraei editione pag. 963. Hic idem *Frater Litardus* in diplomate a te laudato *Litardus Praepositus* vocatur. Si autem jam statuamus, eum, quo tempore Brugas missus est, simul *Canonicum Majoris* & *Praepositum S. Mariae Trajectensis* fuisse, opera, quam recuperandae Ecclesiae Siscelensi impendit, exhibita erit in negotio, cujus utilitas ad Decanum & Fratres, seu Canonicos Majoris, adeoque etiam ad se, spectabat. Nunc tibi vicissim causa reddenda erit, non tantum cur potius fidei *Litardi Praepositi Majoris*, quam cujusvis Canonicorum, commissa fuerit talis res, a qua omnis respectus

Episcopi & *Majoris Praepositi*, id est ipsius *Litardi*, *exclusus* erat: verum insuper, cur Lambertus, Tornacensis & Noviomensis Episcopus, anno 1122. *Fratrem Litardum Trajectensis Ecclesiae Canonicum* vocet, quo jam anno 1116. in diplomate a te laudato *Litardus Praepositus* appellatus est. Si autem hujus rei caussam ante a me reddendam conferes, quam ipse dares, responderem, *Litardum* de omni illo negotio non *tamquam Praepositum S. Mariae Trajectensis*, sed *tamquam Canonicum Majoris*, Brugas missum esse, & hinc Godebaldum Episcopum & commune *Prioratus*, vel *Praesulatus*, ejus consilium literis, ad Lambertum Episcopum Tornacensem datis, *quibus Litardo* legato suo potestatem transigendi *de Ecclesia* Siseclensi concessam esse testabantur, *cum tantum Canonicum Majoris* appellasse: *cui propterea Lambertus* in diplomate suo, quo, *quid cum eo actum fuerit*, profitetur, non alium titulum tribuere potuit.

Ut nunc somnio, quod narravi, favorem tuum conciliem, permitte, quaeso, ut in conspectum tuum producam unum & alterum eorum, quibus tu his majorem sine dubio, quam mihi, auctoritatem tribuis, eosque sententiae meae favere probem. Inter eos autem primo loco (potesne credere, Vir Clarissime?) te ipsum laudare audeo; qui, quamvis forsitan inscius, attamen ita sensisti. Id quod hoc modo demonstro. Heussenius in Episc. Ultraj. pag. 50. ed. 1. seriem dans Praepositorum Majoris, inquit: "RO-„ TARDUS, Anno 1120. fit tandem Episcopus „ Cameracensis, alibi ponitur *Lutgardus* eodem an-„ no, alibi *Lietardus*". Heussenius more suo descripsit Buchelium, ut ex Catalogo ejus huic episto-

lae subjecto constat. Buchelius sua excerpsit ex diplomate, quod ex nova editione Miraei laudasti, sed cui pro anno 1116. adscriptus erat annus 1120. de quo postea videbimus. Id patet ex Brockii Catalogo, quem Bucheliano junxi. Jam vero Heussenio, sive Buchelio, cujus ille verba sua fecit, ex diplomate tuo, sed cui tantum alius annus adscriptus est, *Lietardum* anno 1120. Praepositum Ecclesiae Majoris proferenti, ita recte pag. 136. respondes: " *Lietardus* unus circa haec tempo-" ra fuit Praepositus; non Majoris, sed B. Mariae," ut infra suo loco, qui etiam Episcopus Came-" racensis factus est". Si ex tua sententia unus tantum *Litardus*, vel *Lietardus*; (non credo enim te diversum nomen esse statuturum) circa haec tempora, id est circa annum 1120. fuit Praepositus, & quidem non Majoris, sed B. Mariae, sententiam tuam priorem subvertis, & *Litardus*, quem anno 1116. *Praepositum Majoris* fuisse dicis, reiciendus est. Neque excipere potes, *Litardum* non fuisse Praepositum Majoris *circa haec tempora*, quia dignitatem illam quadriennio antea obtinuit. Nam tum similiter dici nequit, *Lietardum circa haec tempora Praepositum B. Mariae* fuisse, quem demum quinquennio post admittis infra pag. 172. Non repeto, *Lietardum* ex eodem Diplomate proferri *Praepositum Majoris* anno 1120. ex quo tu *Litardum* anno 1116. profers. Secundo loco inter eos, qui sententiae meae favent, laudo Brockium, qui utrumque diploma, & illud anni 1116. quod tu, & alterum anni 1122. quod ego ex nova Miraei editione ad partes vocavimus, vidit; iisque examinatis, posteris reliquit, quo munere *Lietardum* in Ecclesia Trajectina functum

crediderit. Is igitur, priusquam diligentius omnia huc facientia examinasset, eamdem de Liardo sententiam fovit, quam te de Litardo fovere indicasti. Id constat ex ipsius Catalogo, in quo sequentia annotantur, ita ut uncinis inclusa posita ab ipso Brockio addita sint: *Rotardus anno MCXX. fit tandem [circa annum MCXXII] Episcopus Cameracensis, [& anno 1133. erat unus postulatus ejus tertius.] alibi ponitur Luzardus eodem anno, alibi [frater] Lietardus, [prout in litera Cameracensis Episcopi, in qua alienatio bonorum in Zizile o'b'. quo tempore observatur in Ecclesia Trajectensi claustralis obedientia anno* 1122.] Ubi Brockium aberrasse, & male *in litera Cameracensis Episcopi*, pro *in litera Tornacensis Episcopi*, dedisse, mihi persuadeo. Verum, quum postea accuratius mentem *advertisset*, *repudiata* priori sententia, in eamdem partem discessit, in quam me quoque pedibus ivisse vidisti. Non modo enim in Catalogo Praepositorum Majoris superius laudata verba inductis lineis delevit, & in margine haec adscripsit: *Casimundus hic, qui Praepositus S. Mariae*: Verum etiam in Catalogo Canonicorum Majoris Trajectensis, quae sequuntur, notavit:

1120. *Fratres & Canonici Trajectenses.*
Lubbertus Decanus.
Altetus.
Theodoricus Archidiaconus.
Luthardus Praepositus S. Mariae [& Canonicus Traj. 1122.] fit circa annum 1132 Episcopus Cameracensis. Erat Canonicus S. Martini & Bonifacii.

Hugo.
Lyso. [*Luzo.*]
Herdbertus.
Blidgerus.
Gelmarus.
Baldricus.

Ex his videre potes, Brockium eamdem sententiam, quam ego veriorem esse putavi, probasse, & existimasse, *Lutbardum*, sive *Litardum*, simul fuisse *Praepositum S. Mariae* & *Canonicum Majoris*: praeterea eum duorum diplomatum alterum retulisse ad annum 1120. alterum ad annum 1122. Hic autem ille est Brockius, cujus sententiae tantum ponderis & auctoritatis tribuisti pag. 272. ut propterea Drakenborchio, *Litardum* anno 1108. Praepositum S. Mariae fuisse statuenti, adsentiri nolueris, quoniam Brockius eodem anno *Burchardum* istius Ecclesiae Praepositum fuisse testabatur. Utrum nunc plus ponderis & auctoritatis Brockio, quam tibi ipsi, concessurus sis, tu videris. Ceterum ex antea memorata Brockii annotatione iterum efficio, ab eo repertum fuisse simile prioris diplomatis apographum, quale Heussenius in Batav. Sacra part. 1 pag. 140. ex ineditis Bockenbergii Annalibus protulit: quum in nova Miraei editione ad annum 1116. referatur

Hunc utriusque apographi dissensum circa tempus dati diplomatis ipse observasti in Decanis Majoris pag. 166. Verum, ut addis, *non libuit tibi alterutri editioni insistere.* Et cur, quaeso, Vir Clarissime, non libuit? Quum ipse caussam ejus tacueris, cuivis liberum conjectandi campum reliquisti. An igitur non libuit, quia chronologica haec disceptatio parum aut nihil ad schediasmatis

tui argumentum faciebat? At tamen ei titulum fecisti *Catalogi Historico-Chronologici*. An, quia ad materiam, quam prae manibus habebas, & in hoc Catalogo tractabas, parum aut nihil commodi ex Chronologica dissertatione redundaturum putabas? At ea alicujus momenti futura erat. Si enim, accurata disquisitione chronologica instituta, pateret, diploma referendum esse ad annum 1116. tanto verisimilior evaderet sententia Buchelii, statuentis Lubbertum anno praecedenti 1115. Decanum Majoris fuisse: de qua nunc pronunciare reformidasti pag. 1166. Sin, referendum esse ad annum 1120. non ita confidenter adversus Heussenium sive Buchelium, &, quod ignorasti, adversus propriam sententiam pronunciasses, *Lietardum* vel *Litardum* unum circa annum 1102. *Praepositum* fuisse, *non Majoris*, *sed B. Mariae*. Ita enim *Litardus*, quem ex hoc diplomate Praepositum Majoris esse probare conatus es, non tantum circa haec tempora, sed etiam ipso anno 1120. Praeposituram Majoris obtinuisset. An, quia judex sedere, & sententiam ferre noluisti inter Bockenbergium, cujus Chronologiam te sequi professus es, cujusque auctoritati plurimum tribuis, & Clarissimum Virum, amicum ac Collegam tuum, qui novae operum Miraei diplomaticorum editioni praefuit, eamque insigni monumentorum cumulo auxit, & notis illustravit, uter eorum in vitiosum hujus diplomatis exemplum inciderit? At unius vel alterius diplomatis minus emendati productio nihil meritis eorum detraxisset, & ipsi potius laudandi fuissent, quod diplomata dedissent, non ad lubitum commutata, sed quemadmodum in codicibus priscis invenissent. An denique, quia materiam

hanc

anc labyrinthum tibi fore existimabas, eumque ideo ingredi ausus non es, quod filo Ariadnaeo destitutus te exitum ejus reperturum desperares? Si proprio te modulo ac pede metitus es, laudo consilium tuum; at tum potius Catalogum simpliciter *Historicum*, quam *Historico-Chronologicum*, vocasses. Verum, quaecumque demum caussa est, cur alterutri editioni diplomatis insistere non libuerit, quum tamen stadium, quod aperuisti, ipse ingredi nolueris, non aegre te laturum confido, si ego me in eo exercere, &, cursum, quem, cui libet, reliquum fecisti, peragens, inquirere audeam, utri ejus apographo potior fides habenda sit, ei, quo usi sunt Bockenbergius & Brockius; an ei, quod Clarissimus Miraei nuperus editor adhibuit? unde nobis insuper occasio praebebitur trium aut quatuor aliorum diplomatum subscriptiones leviter emendandi. Heussenius periodum, quae dati diplomatis tempus continet, ita ex Bockenbergio protulit: *Tradita est anno Incarnationis Dominicae* 1120. *Indictione* 2. *anno vero* 2. *Episcopi G.* &c. Eadem vero pericope in nova Miraei editione hoc modo concipitur: *Tradita est anno Incarnationis Dominicae millesimo centesimo decimo sexto, Indictione IX. anno II. Episcopatus God.* Utrumque diplomatis exemplum triplicem temporis characterem, seu notam Chronologicam exhibet, annum incarnationis Dominicae, annum Indictionis, & annum Episcopatus Godebaldi. De duobus prioribus dissentiunt, de tertio inter eos convenit. Ut igitur certius constare possit, utri in prioribus adhaerendum sit, oportet, ut in tertium antea inquiramus, ac constituamus, quo anno Godebaldus Episcopatum adeptus sit. Is autem pendet ex an-

no emortuali & numero annorum, per quos Episcopum egit. Et quidem eum obiisse pridie Idus Novembres, sive die XII. ejus mensis anno 1128. uno ore testantur Beka pag. 46. Bekae Chronici auctius apud Matthaeum tom. V. Anal. pag. 69. Joh. a Leidis Chron. Holl. lib. XVII. cap. III. Heda pag. 149. Veldenaer pag. 257. versa, ejus Interpres Latinus, quem edidit, sed male ab eo distinxit, Matth. tom. IX. Anal. pag. 34. & Bockenberg. in Pontif. Ultraj. pag. 17. 18. quorum ultimus tradit, eum per sedecim annos Episcopatui praefuisse. Sed is cuique Episcopo adscribere solet omne tempus, quod inter mortem decessoris & ipsius substitutionem effluxit. Reliqui omnes consentiunt, eum per quindecim annos Episcopatum Trajectinum obtinuisse. Hi autem anni vel numerandi sunt integri & absoluti; & tum Episcopus electus erit anno 1113. vel ultimum annum tantum incepit, quo casu ad Episcopatum evectus erit anno 1114. Sed auctoritate omnium, quotquot reperiri potuerunt, diplomatum Godebaldi, quae annum Episcopatus ejus adscriptum praeferunt, confirmatur, verius esse, annum quintum decimum Episcopatus Godebaldi tantum inchoatum, non autem finitum esse, quum moreretur, & hinc ipsum dignitate Episcopali auctum fuisse anno Christi 1114. quo numerabatur Indictio septima; auctum autem fuisse, postquam jam aliqua hujus anni pars exacta foret. Inde sequitur, in annum Christi 1115. Indictionem VIII. incidere annum Episcopatus ejus partim primum, partim secundum: in annum Christi 1116. Indictionem IX. annum ejus partim secundum, partim tertium; qui posterior adscriptus est diplomati Florentii Comitis Hollandiae, cujus excerptum nobis dedit Joh. de Leid. in Annal. Egm. cap. XVIII. In annum

num Christi 1118. Indictionem XI. incidere annum Episcopatus ejus partim quartum, partim quintum: quorum prior occurrit in diplomate apud Buchel. ad Hedam pag. 151. ubi pro *Indict. XII.* legendum est *Indict. XI.* & in diplomate Godebaldi ibid. pag. 152. posterior in diplomate ejusdem Godebaldi apud Lindeborn. in Hist. Episc. Daventr. pag. 197. In annum Christi 1125. Indictionem III. incidere annum Episcopatus ejus partim undecimum, partim duodecimum: quorum posterior notatur in diplomate ipsius Godebaldi apud Matthaeum tom. I. Analect. pag. 137. ubi errore typographorum editur *anno Dominicae incarnationis* CIOCCXXV. pro CIOCXXV. ut ipse Matthaeus monet in Fundat. & Fat. Eccles. pag. 404. In annum Christi 1126. Indictionem IV. incidere annum Episcopatus ejus partim duodecimum, partim tertium decimum; eorum prior adscribitur in Godebaldi diplomate apud Buchel. ad Hedam pag. 153. ubi legendum est *Ind.* 4. pro *Ind.* 3. posterior in ejusdem Godebaldi diplomate ibid. pag. 155. In annum Christi 1127. Indictionem V. incidere annum Episcopatus ejus partim tertium decimum, partim quartum decimum: quorum priorem praefert diploma Godebaldi, quod superius ex Msto edidi pag. 296. Tandem in annum Christi 1128. Indictionem VI. in quem historici antea laudati mortem Godebaldi conferunt, incidere annum Episcopatus ejus partim quartum decimum, partim quintum decimum. Patet igitur, quum anno Christi 1128. tempore mortis dicatur quindecim annis Episcopatui praefuisse, annum quintum decimum tantum inceptum fuisse; qui demum exire debebat anno sequenti 1129. Indictione VII. Verum

rum quo die anni 1114. Godebaldus Episcopatum nactus sit, definire nequeo. Tria tantum diplomata notavi, quibus hujus Episcopi annus & simul anni post Christum natum dies adscriptus est. Horum primum occurrit apud Joh. de Leidis in Annal. Egm. cap. XVIII. quod datum anno Christi 1116. quum adscriptum habeat annum Godebaldi *tertium*, diem autem XVII. Kalendas Augusti, docet, eum die XVI. Julii anno 1114. jam Episcopum Trajectinum fuisse. Secundum anni 1126. editum a Buchel. ad Hedam pag. 155. praefert annum Episcopatus ejus tertium decimum, diem vero VIII. Idus Julii ex quo colligo, eum jam die VIII Julii anni 1114. Episcopi munere functum esse. Tertium anni 1127. primum a me editum est supra pag. 296. sed aperte vitio laborat. Datum enim dicitur *in anno Episcopatus Domini Godebaldi XIII. VI. Nonis Octobris.* Nam hinc efficiendum foret, eum die 2. Octobris anno 1114. nondum Episcopatum Trajectinum adeptum esse, quod duobus praecedentibus diplomatibus adversatur. Cum iis autem in concordiam redigetur, si levissima mutatione pro *Domini Godebaldi, XIII.* scribamus *Domini Godebaldi XIIII*, vel potius *XIV*. Ita enim sequetur, eum jam die 2. Octobris anno 1114. Episcopum fuisse; quod duobus illis memoratis diplomatibus convenit. Id igitur ex omnibus illis, quae adhuc disputavimus, patere contendo, Godebaldum Episcopatum nactum esse anno Christi 1114. Indictione VII, & quidem ante ejus anni diem VIII. Julii. Superest nunc, ut his insistentes examinemus, quemadmodum in utroque diplomatis, de quo hic ago, apographo tres illi temporum characteres inter se conveniant: inde enim manifestum

ere-

vadet, utrum eorum fide dignius ac verius fit; cujus rei caussa hanc disquisitionem suscepimus. Bockenbergianum primo loco praefert annum Christi 1120. Verum eo non numerabantur anni Indictionis & Godebaldi secundus, qui subjunguntur; sed potius Indictionis tertius decimus, Godebaldi partim sextus, partim septimus. Secundo loco praefert annum Indictionis secundum. Verum is requirit non annum Christi 1120. nec annum Godebaldi secundum, qui in apographo hoc memorantur; sed potius annum Christi 1124. & annum Godebaldi partim decimum, partim undecimum. Tertio loco praefert annum Godebaldi secundum. Verum huic non convenit annus Christi 1120. nec Indictionis secundus, qui in apographo praecedunt; sed potius annus Christi partim 1115. partim 1116. & Indictionis partim octavus, partim nonus. Hinc tuto colligo, subscriptionem apographi Bockenbergiani sanae chronologiae ab omni parte adversari, & ideo merito rejiciendum esse. Contra, tres temporis characteres annum Christi 1116. Indictionem IX. & annum secundum Episcopatus Godebaldi, quos offert apographum in nova editione Miraei, unice verosac genuinos, & hinc probandos esse, ex superioribus constat; modo statuamus, id datum esse ante diem VIII. Julii, quo jam Godebaldus tertium Episcopatus annum inchoare debuisset, & quidem ea istius anni parte priore, quo adhuc currebat annus episcopatus, ejus secundus. Nunc, dum tu interim sperato praeclari ac magnifici triumphi, quem de Matthaei & Drakenb. debellata ignorantia in conspectu lectorum ducis, successu te oblectas, & fructum, quem ex prospera fortuna tua tibi proposui-

posuisti, commodo tuo percipis, ego ad sequentia pergam.

Ad pag. 136. num. XIV.

II. Hoc loco difficultatem moves adversus conjecturam Drakenborchii; quem in diplomate Andreae Episcopi Trajectini, dato anno 1131. & edito a Buchelio ad Hedam pag. 162. *Mengotus Praepositus*, pro *Rengotus*, scribendum conjecisse innuis. Quum autem eamdem conjecturam supra pag. 7. adoptarim, ut promissis satisfaciam, te audire, & difficultatem tuam examinare debeo. Ita ergo inquis. "Cum ignoretur annus obitus *Mengodi*, & in „ Charta Andreae Episcopi an. 1131. apud Buchelium ad Hedam p. 162. occurrat *Rengotus Praepositus*, licetne quaerere, an sit idem, qui *Mengodus*? Drakenburgius non dubitat. Sed difficultas est, quod charta praeferat annum 1131. qui correspondet anno tertio Andreae Episcopi, qui juxta Bockenbergium fuerit annus 1131. Nec evadimus, nisi dicendo, errorem esse in numeris, quod in vetustis chartis obtinet saepe saepius". Ex his verbis tuis nemo, credo, lectorum facile adsequi poterit, quam difficultatem indicare volueris, nisi etiam Catalogum Drakenb. inspexerit, atque inde didicerit, eum non tantum *Mengotus*, pro *Rengotus*, quod memorasti, substituendum censuisse, sed etiam, quod omisisti, credidisse, *anno MCXXIX* pro *anno MCXXXI* legendum esse, quia Hardbertus ejus in Praepositura successor jam in diplomate anni 1130. tamquam Praepositus Majoris memoratur. Verum difficultas a te proposita non adversatur illi parti conjecturae,

se, quam recensuisti; sed alteri, quam praeteristi. Numquam enim *Mengotus*, pro *Rengotus*, emendandum existimanti obstabit, quod charta praeferat annum 1131. qui correspondet anno tertio Andreae Episcopi, qui juxta Bockenbergium uerit annus 1131. sed potius obstabit ei, qui *annum* MCXXXI. mutat in *annum* MCXXIX. Nam non annus 1129. convenit anno tertio Andreae Episcopi, qui in subscriptione diplomatis memoratur, sed annus 1131. Haec igitur difficultas, ut & quod annus nonus Indictionis, ibidem in diplomatis subscriptione obvius, non anno 1129. sed anno 1131. conveniat, quam difficultatem ne attigisti quidem, me permoverunt, ut, adoptata priori conjecturae parte, qua pro *Rengotus* scribitur *Mengotus*, alteram tamen partem, qua *annus* MCXXXI. mutatur in *annum* MCXXIX. repudiarem, & potius aliam rationem, qua difficultatem, ex fine Mengoti & initio Hardberti Praepositorum Majoris nastram, tollerem, in Catalogo meo pag. 7. & 8. iniem. Eam autem quo melius ac clarius intelligas, tabulam annorum hujus temporis, quantum ad institutum nostrum faciunt, ab initio Lotharii Imperatoris, cujus Regni & Imperii anni his connexi sunt, tibi exhibebo; eademque opera aliquot diplomatum formulas finales, temporis charactees continentes, quae a descriptoribus corruptae sunt, levi, sed necessaria, mutatione emendare conabor.

Anno Christi 1125. Indict. III. Lotharius Rex eligitur III. Kalendas Septembres, sive die XXX. Augusti, & Idibus Septembribus, sive die XIII. ejusdem mensis sollemniter Aquisgrani Rex coronatur

ronatur. Vide Baron. in Annal. Eccl. ad ann. 1125. §. XI. Pagi Critic. ad Baronii Ann. Eccl. ad eumdem annum §. VIII. Adde scriptores aliquos, quos laudarunt Struvius in Hist. Germ. tom. I. pag. 357. & 358. & Hahnius in Hist. Imp. tom. III. pag. 175.

Anno Chr. 1126. Indict. IV. agitur annus Regni Lotharii primus usque ad XXX. Aug. inde vero annus ejus secundus.

Anno Chr. 1127. Indict. V. agitur annus Regni Lotharii partim secundus, partim tertius.

Anno Chr. 1128. Indict. VI. agitur annus Regni Lotharii partim tertius, partim quartus. *Godebaldus* Episcopus Trajectinus moritur *die XII.* Novembris, ut supra pag. 534. vidimus. *Ei* adhuc eodem mense substituitur *Andreas Episcopus.* Mengodus erat Praepositus *Majoris.*

Anno Chr. 1129. Indict. VII. agitur annus *Regni* Lotharii partim quartus, partim quintus; annus Andreae Episcopi primus usque fere ad mensem Decembrem; inde vero annus ejus secundus. Mengodus hoc anno erat Praepositus Majoris. Hoc anno, sed ante diem XXX. Aug. priusquam Lotharius annum Regni quintum numerare inciperet, datum est diploma Andreae Episcopi apud Clariss. Dumbar in Daventr. pag. 343. cujus haec est subscriptio: *Anno Dominicae Incarnationis millesimo centesimo vicesimo nono, Indict. septima, anno Regis Lotharii tertii (imo secundi) quarto, Episcopi Andreae primo.* In eo inter testes laudatur *Praepositus Mengodus.*

Anno Chr. 1130. Indict. VIII. agitur annus Regni Lotharii partim quintus, partim sextus; annus Andreae

dreae partim secundus, partim tertius. Mengodus hoc anno erat Praepositus Majoris.

Anno Chr. 1131. Indict. IX. agitur annus Regni Lotharii partim sextus, partim septimus; annus Andreae partim tertius, partim quartus. Hoc anno moritur Mengodus Praepositus Majoris X. Kalendas Septembres, sive XXIII. Augusti, cui succedit eodem anno Hardbertus Praepositus. Ad hunc annum referendum est diploma Episcopi Andreae, editum a Buchel. ad Hedam pag. 162. cujus haec est subscriptio: *Anno Dominicae incarnationis MCXXXI. Indict. IX. regnante Rege Lothario II. anno Regni ejus VI. anno vero Episcopi Domini Andreae III.* Inter testes in eo laudatur *Rengotus Praepositus*; pro quo legendum esse *Mengotus*, Drakenborchio pag. 240. adsentior. Sed pro *anno MCXXXI.* ut censebat, non substituendum esse *annum MCXXIX.* docent Indictio IX. annus Regni Lotharii VI. & Episcopi Andreae III. Tantum credendum est, diploma hoc datum esse ante diem XXIII. Augusti, quo Mengodus adhuc vivebat & Lotharius nondum inchoarat annum Regni septimum. Ad eumdem hunc annum pertinet aliud diploma Andreae, quod supra edidi pag. 297. Ejus haec est subscriptio: *Anno Dominicae incarnationis MCXXXI. Indictione nona, anno Regni Lotharii VI. Episcopatus nostri IV.* Inter testes in eo laudatur *Meingotus Praepositus.* Cuique patet, subscriptionem hanc mendosam esse: sextus enim Lotharii annus quarto Andreae convenire nequit. Lotharius enim die XXX. Augusti septimum Regni annum iniit, quum Andreas adhuc mense Novembri tertium Episcopatus annum numeraret. Legendum igitur est, vel *anno Re-*

 gni

gni Lotharii VII. vel *Episcopatus nostri III.* Sed posterius praeferendum esse constat ex *Meingoto Praeposito*, inter testes laudato, quem XIIII. Augusti obiisse vidimus. Datum ergo esse debet ante X. Kal. Sept. sive ante XXIII. Augusti quum adhuc viveret Meingotus, & adhuc numerarentur anni Lotharii sextus, & Andreae tertius. Ad eumdem hunc annum refero tertium Andreae Episcopi diploma, editum a Matthaeo de Jur. Glad. pag. 360. in quo haec temporis notatio occurrit. *Anno Dominicae incarnationis Mill. C. XXXI. Indictione IX. regnante Rege Lothario, anno VII. Regni ejus. Anno IV. Episcopatus Domini Andreae Pontificis humilimi Trajectensis Ecclesiae.* Inter testes autem memoratur *de sancto Martyno Hardbertus Praepositus.* Quartus annus Andreae *Episcopi docet*, datum fuisse hoc diploma mense Decembri, *circa* quem Andreas, ut vidimus, quartum Episcopatus annum iniit: quum Mengodus jam die XXIII. Augusti obiisset, & Lotharius XXX. Augusti septimum annum regni inchoasset. Hinc simul constat, Matthaeum ex integriore apographo diploma hoc edidisse, quam Buchelium; qui in notis ad Hedam pag. 161. pro *Anno Dominicae incarnationis Mill. C. XXXI.* perperam dedit, *Anno Dom. incarnat. MCXXX.* Annum enim 1131. tuentur Indictio nona, annus Regni Lotharii septimus, Andreae Episcopi quartus, & Hardbertus Praepositus.

Anno Chr. 1132. Indict. X. agitur annus Regni Lotharii partim septimus, partim octavus; annus Andreae partim quartus, partim quintus. Hoc anno Hardbertus erat Praepositus Majoris. *Ad hunc*

itunc annum pertinet diploma Andreae editum a Matthaeo tom. VI. Analect. pag. 75. in quo hanc temporis designationem invenio: *Trajecti in die sancto Pentecostes, Anno Dominicae incarnationis millesimo C. XXXII. Indictione X. Episcopatus nostri anno IV.* Inter testes vero memoratur *Hardbertus majoris Ecclesiae Praepositus.*

no Chr. 1133. Indict. XI. agitur annus Regni Lotharii partim octavus, partim nonus; annus Andreae partim quintus, partim sextus. Hoc anno Hardbertus erat Praepositus Majoris, & Lotharius Rex die IV. Junii Romae a Pontifice Innocentio II. Imperator coronatus est. Vide Pagi Critic. ad Baron. Annal. Eccles. ann. 1133. §. 1. Adde scriptores antiquos, quos laudant Struvius in Hist. Germ. tom. I. pag. 362. & Hahnius in Hist. Imp. tom. III. pag. 185.

mo Chr. 1134. Indict. XII. agitur annus Regni Lotharii partim nonus, partim decimus; annus Imperii ejus primus usque ad diem IV. Junii, inde vero annus secundus; annus Andreae partim sextus, partim septimus. Hoc anno Hardbertus erat Praepositus Majoris. Ad hunc autem pertinet diploma Andreae, editum a Miraeo lib. I. Diplom. Belg. cap. LIII. quod hos temporis characteres in subscriptione praefert: *Unigeniti aeterni anno incarnationis millesimo centesimo trigesimo quarto, Indictione XII. anno vero Lotharii decimo, Imperii secundo ejusdem, Episcopatus autem mei septimo.* Inter testes autem recensetur *Harbertus Majoris Ecclesiae Praepositus.* Ad eumdem annum pertinet etiam aliud Andreae diploma, cujus meminit Buchel. ad He-

dam pag. 161. & esse dicit anni MCXXXIV. Ind. XII. Episcopatus vero VII. Ultima epoc Episcopatus in utroqne diplomate ostendit, e data fuisse mense Decembri, quum paullo an Episcopus Andreas septimum dignitatis annu numerare incepisset.

Indiculus hic ad ulteriores annos extendi po set: verum haec sufficiunt definiendo ac stabilien do tempori, quo Mengodus Praepositus Majen obiit, eique Hardbertus successor sublectus est, (ne postea tibi dicere necesse sit, *annum obitus Mengodi ignorari*) ut & illustrandis & emendandis diplomatibus, circa eum & proximos annos datis. Quum autem in eo simus, unum *nunc addo*, etiam emendandam esse temporis *definitionem*, *obviam* in diplomate Andreae apud Buchel *ad Hedam pag.* 160. Est illa his verbis concepta: *Anno Unigeni ti Dei incarnati MCXXXIX.* Indict. II. *anno Epi scopatus mei XII. anno vero primo Regni Conradi II.* ubi inter testes primo loco memoratur *Praepositus Herebertus S. Mart.* Si verum foret, Andream duodecimum Episcopatus annum inchoasse, is ta men cum anno primo Regni Conradi convenire non potuisset. Non enim Lotharius die quarto De cembris anni 1138. obiit, nec Conradus Rex electus est media quadragesima anni 1139. ut ex stimat Baron. in Ann. Eccl. ad ann. 1138. §. 11. & ad ann. 1139. §. 1. sed potius Lotharius obiit die III. vel IV. (aut magis nocte inter utrumque) men sis Decemb. anni 1137. & Conradus III. ei succes sor substitutus est media quadragesima anni 1138. Vide Pagi Critic. ad Baron. Ann. Eccl. ad ann. 1138. §. VI. Adde auctores antiquos, laudatos apud

Struv.

itruv. in Hist. Germ. tom. III. pag. 366. & 368.
& Hahn. in Hist. Imp. tom. III. pag. 192. 207.
& 208. Quum autem Pascha anni 1138. inciderit
n diem III. Aprilis, media quadragesima ejus
nni conveniet admodum diei XV. Martii. Hinc
rimus Conradi annus finiisset circa medium men-
em Martium anni sequentis 1139. At Andreas,
i annum Episcopatus duodecimum numerare po-
uit, illum demum incepisset circa mensem De-
embrem ejusdem anni 1139. quo jam agebatur
nnus secundus regis Conradi. Verum insuper
Andreas, antequam annum Episcopatus duodeci-
num inchoare posset, obiit Kalendis Juniis, vel,
it aliis placet, XI. Kal. Jul. ejusdem anni 1139. non
1138. quum per decem annos & sex admodum
nenses dignitate illa functus esset. Hinc, anno
nchoato pro finito habito, apud Bekam pag. 48.
*Trajectense Pontificium ad XI. annos honeste rexis-
se* dicitur; contra vero, nulla mensium excurren-
ium ratione habita, apud Hedam pag. 157. *utili-
ter & honeste per decem anno Ecclesiam sibi com-
missam administrasse.* In diplomate igitur Buche-
li legendum est *anno Episcopatus mei* XI. & existi-
nare debemus, diploma datum esse ante diem XV.
Martii anni 1139. priusquam adhuc Conradus an-
num Regni secundum inchoasset. Hoc constat ex
diplomate ipsius Conradi III. quod exhibet Heda
pag. 158. in quo annus Regni ejus primus conjungi-
ur cum anno Christi CIↃCXXXVIII. (perperam ibi
editur CIↃCXXVIII.) & Indictione I. idque V. Idus
Aprilis, quum circa quintum decimum diem prae-
cedentis Martii rex electus esset. Insuper in eo-
dem Andreae diplomate scribendum est *anno vero
primo regni Conradi III.* non autem *Conradi II.*

Ad pag. 137. *num.* XV.

III. Hic displicet tibi audacia Drakenborchii, qui credidit, Hardbertum Praepositum Majoris dictum fuisse *Hardbertum*, vel *Heribertum*, *de Berom*, seu *Bierum*, & postea Episcopatum Trajectinum obtinuisse. Ita autem inquis: " Drakenburgius vult,
„ ut *Hardbertus* noster, sit *Heribertus van Berom*,
„ vel *Bierom*, qui *Andreae Cuikensis* successor an-
„ no 1139. & vigesimus sextus Episcopus Ultra-
„ jectensis, anno 1150. defunctus, ante Praepo-
„ situs Majoris fuerit. Sed haec frustra quaeras
„ apud Bekam, Hedam, Buchelium, *aut* Bocken-
„ bergium. Matthaeus id obiter *dixit in* notis ad
„ Anonym. de reb. Ultraj. p. 94". *Ejusdem* culpae, cujus Drakenborchium accusas, & ego me affinem confiteor, (vide pag. 8.) quaeque de silentio Bekae, Hedae, Buchelii ac Bockenbergii affirmas, itidem vera esse agnosco. Verum quum ipse fatearis, Matthaeum eamdem sententiam, sed non, ut dicis, obiter, verum dedita opera, proposuisse; isque, facultate a quinque Canonicorum collegiis benigne data usus, omnia Ecclesiarum Trajectensium scrinia ac tabularia excusserit, perscrutaverit, & ea occasione ex monumentis antiquis ibidem servatis multa Bekae, Hedae, Buchelio, & Bockenbergio incognita indagaverit, quale tandem hoc crimen est, quod praeeuntem sequimur? praesertim in iis, quae jure erroris accusari, multo minus convinci, nequeunt; ac quibus vel tu ipse nihil aliud objicere potuisti, quam antiquiorum silentium: quasi ultra eos sapere velle nefas foret, aut minus liceret, prioribus scriptoribus incogni-

tan

am familiam, unde Praepositus Majoris prognaus sit, ex tenebris eruere, quam integros Praepoitos Majoris, omnibus vetustioribus ignotos, inellci conjectura lectoribus obtrudere. Ne tamen nius Matthaei auctoritati ac fidei innitentem, ut udaciorem ac nimis temerarium, traducere velis, Matthaeo suffragatorem do duobus tuorum Buhelio & Bockenbergio aequalem Brockium: in cuus Catalogo Praepositorum haec verba invenimus: *Harbertus* [*a Berou Phrysius (nummi cusi habent Heribertus*)] *anno* MCXXXII. [*in Aprili. Hic videtur ille Hardbertus, qui anno* MCXXXIX. *post mortem Episcopi Andreae de Cuyck electus est Episcopus Trajectensis, & obiit anno* 1150.] Et quidem additi uncini ostendunt, quid Brockius in vetustiori forte Catalogo invenerit, quid ipse ei addiderit. Hic autem est idem Brockius, de quo tu ipse pag. 272. testaris, potuisse eum respexisse ad chartas, titulos, registra nobis ignota. Vide, quam iniqua conditione tibi compositus foret Drakenborchius, si tecum in harenam descendere vellet. Quia Hardbertum Praepositum Majoris *Hardbertum de Berom* appellatum, & postea Episcopum fuisse dixit, & idem statuentem Brockium nominatim laudare omisit, nunc Matthaeum consentientem habenti (idem sine dubio fecisses, si Brockium memorasset) Bekae, Hedae, Buchelii, Bockenbergii silentium crepas. Verum, si, productis Brockii verbis, sententiam argumento tuo (intelligo priorum silentium) refellere in animum induxisset, nonne eadem gravitate ei objicere potuisses? „ potuit Brockius respexisse ad chartas, titulos, „ & registra nobis ignota", quod eidem postea objecisti. Illud placet, & ex voto accidit, quod,

licet a sententia, quam proposuit, & ego postea adoptavi, dissentiens, attamen ostendere nequiveris, sententiam hanc ulli parti historiae adversari. Si autem conjectura quadam, mera quidem, sed quam nec ipsam historicorum testimonio refelli posse existimo, verisimilitudinem opinioni Brockii, Matthaei, Drakenborchii ac meae conciliare permittis, dicam, hanc forte caussam esse, cur Hardbertus, tamquam Praepositus Majoris, testis occurrat in multis Andreae diplomatibus ab anno 1131. quo Praepositum factum esse docui, etiam in diplomate apud Buchel. ad Hedam pag. 160. quod Andreas anno 1139. paucis tantum ante mortem mensibus dedit, numquam vero *post mortem* Andreae, quia ei mox in Episcopatu *successit*. Existimare enim nequeo, te velle, *mortuo Andrea mox* etiam obiisse Hardbertum: vel *Hardbertum & Heribertum* duo diversa nomina esse, quorum *illud* Praeposito Majoris, hoc Episcopo Andreae successori competiit. Certe Praepositus Majoris *Herebertus* vocatur in diplomate apud Buchelium ad Hedam pag. 160. Contra Episcopus vocatur *Hartbertus* apud Annalist. Saxon. pag. 682. *Hardbertus* in duobus diplomatibus regis Conradi III. apud Hedam pag. 163. & 164. Ceterum unde Heussenius *Nardbertus*, nomen sine dubio corruptum, hauserit, ex Buchelii Catalogo a me edito, si velis, videbis. Tanta saepe ductuum similitudo est in Mstis & diplomatibus inter literas *H* & *N*, ut altera ab altera vix distingui possit. Id Buchelio, quem Heussenius fideliter descripsit, hoc loco fraudi fuit.

Ad

Ad pag. 139. *num.* XVI.

In fine hujus articuli haec verba tua occurrunt. IV.
„ Drakenburgius, quae de Conradi ftirpe confor-
„ mia fcribit, haufèrat ex alio fonte. Nihil de-
„ dit, quod addendum fit: ne quidem ex appen-
„ dice Edictorum provinciae Ultraj. tom. 1. pag.
„ 752. ubi nefcio quas correctiones & additio-
„ nes daturus, deftruit, quae recte Catalo-
„ go inferuit. Quis enim ferat doceri fe, quod
„ Conradus factus fit Praepofitus Majoris anno
„ 1148. vel 1149. quem talem fuisfe triennio aut
„ quadriennio ante, non audeas negare"? Omnis
quidem haec accufatio neque ad me pertinet, quem
id non tradidiffe videre potes ex illis, quae fupra
occurrunt pag. 9. neque ad Drakenborchium; quem
Appendicis Edictorum Provinciae Ultraj. aucto-
rem non effe, certo novi. Nihilominus eam pau-
cis examinare libet, ut aequus lector, quanti il-
la pretii fit, fecum conftituere posfit. In Append.
igitur Edict. regionis Traject. tom. 1. pag. 752.
col. 1. Haec verba reperiuntur: *COENRAED &c.
is in het jaar* 1149. *Proost geworden &c. De*
voorfz. Lyste *heeft* 1148. Jam autem contendo,
omnem, cui eft mens fana, five qui fenfum com-
munem habet, & diligentius ad verba illa atten-
dit, fponte deprehenfurum, priora eorum *COEN-
RAED &c. is in het jaar* 1149. *Proost geworden
&c,* confideranda effe ut particulam contextus,
ad quam Auctor Append. notavit fequentia: *De*
voorfz. Lyste *heeft* 1148. ut indicaret, in Ca-
talogo fuo pro *anno* 1149. notari *annum* 1148.
Si vero contextum, unde priora defumta effe, &

licet a sententia, quam proposuit, & ego pol[illegible] adoptavi, dissentiens, attamen ostendere neq[illegible] ris, sententiam hanc ulli parti historiae adver[illegible] Si autem conjectura quadam, mera quidem, [illegible] quam nec ipsam historicorum testimonio refelli p[illegible] se existimo, verisimilitudinem opinioni Brod[illegible] Matthaei, Drakenborchii ac meae conciliare p[illegible] mittis, dicam, hanc forte caussam esse, cur H[illegible] bertus, tamquam Praepositus Majoris, testis o[illegible] currat in multis Andreae diplomatibus ab an[illegible] 1131. quo Praepositum factum esse docui, [illegible] in diplomate apud Buchel. ad Hedam pag. 1[illegible] quod Andreas anno 1139. paucis tantum ante [illegible] tem mensibus dedit, numquam vero post mort[illegible] Andreae, quia ei mox in Episcopatu successit. Ex[illegible] stimare enim nequeo, te velle, mortuo Andrea mo[illegible] etiam obiisse Hardbertum: vel *Hardbertum* & *He*[illegible] *ribertum* duo diversa nomina esse, quorum illud Praeposito Majoris, hoc Episcopo Andreae suc- cessori competiit. Certe Praepositus Majoris He- *rebertus* vocatur in diplomate apud Buchelium ad Hedam pag. 160. Contra Episcopus vocatur Har[illegible] *bertus* apud Annalist. Saxon. pag. 682. Herbe[illegible] *tus* in duobus diplomatibus regis Conradi III. [illegible] pud Hedam pag. 163. & 164. Ceterum unde He[illegible] senius *Nardbertus*, nomen sine dubio corrup[illegible] hauserit, ex Buchelii Catalogo a me edito, [illegible] lis, videbis. Tanta saepe ductuum similitu[illegible] in Mstis & diplomatibus inter literas H & [illegible] altera ab altera vi[illegible] singuli pe[illegible] quem Heussen[illegible]ter d[illegible] fraudi fuit.

Ad pag. [illegible] II.

In fine hujus articuli [illegible]
Drakenburgius, quae de Conrado [illegible]
scribit, [illegible]
nia quod addendum [illegible] tom. 1 pag.
lit, Edictorum provinciae Ultraj. [illegible]
lice ubi nescio quas correctiones & [illegible]
152. daturus, desinunt, quae nec Conra-
es inseruit. Quis enim [illegible], quod
go Conradus factus sit Praepositus Majoris anno
1148. vel 1149. quem talem [illegible]
quadriennio ante, non audeas negare? Omnem
dem haec accusatio neque ad me pertinet, quem
non tradidisse videre potes ex [illegible], quae supra
torum pag. 9. neque ad Drakenborchium; quem
pendicis Edictorum Provinciae Ultraj. aucto-
non esse, certo novi. Nihilominus eam pa-
examinare libet, ut aequus lector, quanti il-
retii sit, secum constituere possit. In Append.
tur Edict. regionis Traject. tom. 1. pag. 752
1. Haec verba reperiuntur: COENRAED [illegible]
in het jaar 1149. Proost geworden &c. [illegible]
orsz. Lyste heeft 1148. Jam autem [illegible]
nem, cui est mens sana, sive qui [illegible]
nem habet, & diligentius ad [illegible]
sponte deprehensurum, priora [illegible]
AED &c. is in het jaar 1149. Proost [illegible]
c. consideranda esse ut [illegible]
quam Auctor Append. [illegible]
[illegible] heeft 1148 [illegible]
[illegible]

cui propterea convenire debent, consulere si-
mus, videbimus, illa *is in het jaar* 1149. *Proost
geworden*, ibidem non reperiri; sed potius eorum
loco *is in het jaar* 1149. *geworden Bisschop van
Passauw*. Quisquis igitur nullo affectu ablatus
utrumque locum ea, qua decet virum gravem, &
alterum erroris non ferendi accusabit, cum is
attentione contulit, mox colliget, manum ejus,
qui Appendicis Auctor existit, aberrasse, & per-
peram *Proost*, pro *Bisschop van Passauw*, scripsisse:
indicare enim eum voluisse, in Catalogo suo auct-
ri, Conradum jam anno praecedenti 1148. Episco-
pum Passaviensem constitutum esse. Id cum
Brockium credidisse, Catalogus ejus *Epistolis*
huic additus docet. Quin insuper mecum com-
municatus Catalogus, quo Auctor Appendicis u-
sus est, eidem sententiae adhaeret: *ut pateat*,
Auctorem Appendicis ex eo nihil aliud, quam di-
xi, proferre vel potuisse, vel voluisse. Non igi-
tur lector erroris non ferendi, ut dicis, ab Aucto-
re Appendicis commissi, sed potius erroris levissi-
mi, qui in quemque cadere potest, admonendus
erat. Ejusdem generis error est, quem tamen
ineptiae nomine traducis, pag. 175. num. XXII.
in fin. quum majoris culpae, quam incuriae, ac-
cusari nequeat. Nam pro *obiisse*, *sive overleden*,
Auctor App. dicere debuerat, immo etiam voluerat,
depositus, vel *ab honore dejectus esse*, *sive afge-
zet*: neque haec apponi voluit eo loco, quo tu ea
posuisti, sed pag. praec. ad finem num. XXVII.
Qui similia peccata ferre nequit, ei auctor forem,
ne ipse umquam animum ad scribendum appelle-
ret. Homines enim sumus, nihilque humani a
nobis alienum putare debemus. Neque tu, Vir
Cla-

Clarissime, hujus legis immunis es, & in illa etiam e nihil humani a te alienum esse ostendisti. Certe pag. 230. num. XXII. laudasti *Necrologium Monasterii de Aldwica*, quum debuisses *Necrologium Monasterii Vallis S. Mariae.* pag. 284. num. XXXIX. dixisti *obiisse* 30. *Junii*, pro *admissus esse* 30. *Junii*. & pag. 333. num. VIII. dixisti 3. *Aug.* pro 3. *Sept.* Ejusdem vel minoris adhuc ponderis sunt vitia typographica, diligenter ac sollicite a te captata; praesertim in numeralibus notis. Tale certe vitium habendum est, quod carpis in Heussen. pag. 224. n. I. ubi pro *anno* 1065. legendum *anno* 1085. quod tot annis ante jam monuit Drakenb. mihique verum esse constitit ex apographo Buchelii, quem Heussenius describit. Tale est illud pag. 264. num. IV. de quo exclamas *nescio, quid velis*; omnesque ex te judicans addis: *Nemo, ut arbitror, haec intelligit*. Verum pro *an.* 1138. notis numeralibus, quae typographorum culpa turbatae sunt, in verum ordinem digestis, repone quaeso *an.* 1318. & vide, num tandem intelligere poteris. Tale denique vitium reprehendis pag. 271. lin. 2. sed pro *die* 16. *Decembris* 1597. ut perperam typographorum operae dederunt, legendum est *die* 16. *Decembris* 1599. Similibus refellendis tempus terere loco tuo indignum est; praesertim quum & tu, Vir Clariss. tuos manes passus sis, neque ipse ab his tibi satis cavere potueris. Certe non tibi, sed typographis tuis, acceptum retuli, quum ex Heuss. refers pag. 150. num. XXXIII. Florentium de Jutphaes obiisse 20. *Martii* 1337. qui recte memorat *diem* 28. *Martii*. Dein quum pag. 185. num. XI. memoras *annum* 1109. pro *anno* 1169. Et postea quum Adrianus van Zuylen *die XI. Octobris*

1505.

1505. concilio provinciali subscripsisse dicitur pag. 270. num. XXXV. pro quo legendum est *die XI. Octobris* 1565. Similiter iisdem tribuo, non tibi, quod pag. 253. lin. 13. laudetur *Matth. Anal. tom.* II *p.* 284. 289. pro *p.* 284. 298. ubi itidem numerorum notae turbatae sunt. Haec non eo animo a me relata esse, ut putes, rogo, ut similia tibi exprobrarem, sed ut impetrarem, ne eadem aliis exprobrare velles. Quod tibi fieri non vis, alteri ne feceris.

Ad pag. 140. *num.* XVIII.

V. Hoc articulo optime doces, non advertisse Drakenborchium, *Godefridum*, qui anno 115.. Praepositus Majoris fuit, distinguendum esse a *Godefrido de Rhenen*, itidem antea *Praeposito Majoris*, qui Episcopus Trajectinus *obiit*. *Similiter* etiam me supra pag. 10. lapsum esse, *ingenue confiteor*, tibique, quod me humaniter meliora docere volueris, ex animo gratias ago, ac rogo, ut, tecum cogitans te quoque labi posse, hunc errorem etiam benigne aequi bonique consulere velis. Quo facilius autem hunc favorem obtineam, promitto me vicissim, ubi tibi ex usu esse potero, non defuturum. Verum ne vices, tamquam in diem dilatas, asperneris, en, quod promisi, etiam non rogatus repraesentabo. Ex tumultuariis igitur observationibus ad reliqua Catalogi tui capita tres excerptas tecum communicabo. Earum prima periculum faciam, utrum digerere, & in ordinem redigere queam annos Godefridi Episcopi, ejusque diplomata; de quibus, data occasione, agens bis haesisse visus es, tum pag. 212. num. IX. tum pag. 261. num. VII. Secunda videbo, utrum dispellere potero tenebras, quas viri docti offuderunt diploma-

i cuidam Ottonis secundi Episcopi Trajectini, ribus diversis annis Christi id datum statuentes; uae res te etiam pag. 213. num. XI. sollicitum ha- uit. Tertia demum examinabo, quid censen- um sit de diplomate, quod pag. 218. num. XIII. mendae accusasti. Diverticulum hoc ne isplieeat, etiam atque etiam rogo; utque animo eputes, quaeso, me pensum abrumpere, ut vices ibi referam.

Quod igitur ad primam observationem, eam ncipiam ab illo anno, quo Fredericus Ahenobar- us Rex Germaniae electus est, quia etiam anno- um Regni & Imperii ejus in hac materia rationem abendam esse videbis. At vicissim, ne ulterius, uam necesse sit, excursus hic excrescat, annos, ui medii tuto omitti possunt, sicco pede trans- eo.

Anno 1152. Ind. XV. Fredericus Francofurti Rex Germaniae eligitur die V. Martii; & sollemni- ter Aquisgrani coronatur die IX. Martii. Vide Otton. Frising. lib. II. de Gest. Freder. I. cap. I. & III.

Anno 1153. Ind. I. agebatur annus Frederici Re- gis primus usque ad diem V. Martii; inde vero annus ejus secundus.

Anno 1155. Ind. III. agebatur annus Frederici Re- gis partim tertius, partim quartus. Eo anno die XVIII. Junii Romae Imperator coronatus est, quum jam annum quartum Regni incepisset. Ott. Frising. ibid. cap. XXII. Ab eo tempore numerare incepit annum Imperii primum. Ad hunc annum pertinet diploma Hermanni Epi- scopi Trajectini, editum a Matthaeo de Jur. Glad.

Glad. pag. 119. quod hanc praefert subscriptionem. *Anno Dominicae incarnationis MCLV. imperante Frederico, anno Regni ejus quarto, Imperii I. anno Episcopatus nostri V.* Dies adscriptus non est; sed annus Imperii primus memoratus docet, per aliquod tempus post diem XVIII Junii, quo Fredericus Romae coronatus est Imperator, datum esse.

Anno 1156. Ind. IV. agebatur annus Frederici Regis partim quartus, partim quintus; ejusdem Imperatoris partim primus, partim secundus. Hoc anno obiit Hermannus Episcopus Trajectinus morte subitanea. Vide Wilhelm. Procur. Egm. apud Matth. tom. IV. Analect. *pag.* 32 die VI. Kal. April. sive XXVII. Martii, *secundum* Bekam pag. 52. Joh. a Leid. in *Chron. Belg.* lib. XVII. cap. XXII. & Magn. *Chron. Belg. pag.* 174. quibus consentit, quem laudare & sequi soles, Bockenb. in Pontif. Traj. pag. 20. Horum auctoritate inductus credo, male memorari *III. Kal. April.* sive diem XXX. Martii, apud Hedam pag. 169. pro quo levissima emendatione, duabus notis numeralibus in unam coalescentibus, legendum patet *VI. Kal. April.* Illo mortuo, Trajectum venit Imperator Fredericus, in vicinia moratus, ejusque praesentia factum est, ut concordibus suffragiis Episcopus eligeretur Godefridus de Renen. Wilhelm. Procur. Egm. pag. 32. Beka pag. 53. Magn. Chr. Belg. pag. 185. & Joh. a Leid. in Chr. Belg. lib. XVII. cap. XXII. Quo die electio haec facta sit, nemo prodidit; nisi quod Episcopus factus esse dicatur ultimo anno Theodorici VI. Hollandiae Comitis in Magn. Chr. Belg. pag. 185. Is autem obiit Nonis, si-

five die v. Augusti anno 1156. Joh. a Leid. in Chr. Belg. lib. XVII. cap. XXIII. Quin etiam electus jam erat ante diem XVIII. Junii, quo incipiebat annus secundus Imperii Frederici. Vide subscriptionem diplomatis Imperatoris Frederici, nobis servatam a Matthaeo tom. v. Anal. pag. 530. ubi inter testes memorantur *Godefridus Trajectensis electus* & *Theodoricus de Hollant*. Ex morte autem Episcopi infra constabit, eum post diem XXVII. Martii, ante diem XV. Aprilis electum videri. Hoc anno, & quidem post diem XVIII. Junii, quo Fredericus annum Imperii secundum incepit, datum est diploma Godefridi Episcopi, editum a Matthaeo de Nobil. pag. 458. cujus haec est subscriptio: *Anno Domini MCLVI. Indictione IV. Regni Frederici Regis V. Imperii II. Episcopatus Godefridi I.*

Anno 1163. Ind. XI. agebatur annus Frederici Regis partim undecimus, partim duodecimus; ejusdem Imperatoris partim octavus, partim nonus; Godefridi Episcopi partim septimus, partim octavus. Hoc anno datum est diploma Riquardi Canonici S. Johannis Trajectini, quod exstat apud Matthaeum de Nobil. pag. 543. At subscriptio ejus vitio laborat, quae his verbis concipitur: *Anno Dominicae incarnationis MCLXIII. Indictione XI. Anno Regni Fretberici XI. Imperii VII. Episcopatus Domini Godefridi Venerabilis Antistitis nostri VII.* Annus Imperii Frederici septimus convenire nequit anno Christi 1163. & Indictioni XI. Vel itaque legendum est *Anno Dominicae incarnationis MCLXII. Ind. X.* & ita datum erit paullo post diem

XV.

xv. mensis Aprilis ejus anni, postquam Fridericus incepisset annum Regni undecimum, Godefridus annum Episcopatus septimum, ante diem XVIII Junii, priusquam Fredericus confecisset annum Imperii septimum. Vel potius legendum est *Imperii VIII.* & existimandum, datum esse in initio anni 1163. ante diem v. Martii, priusquam Fredericus annum Regni undecimum absolvisset.

Anno 1164. Ind. XII. agebatur annus Frederici Regis partim duodecimus, partim tertius decimus; ejusdem Imperatoris partim nonus, partim decimus, Godefridi Episcopi partim octavus, partim nonus. Ad hunc annum vulgo refertur Godefridi Episcopi *diploma*, quod exstat apud Matthaeum ad *Anon. B. Covord.* pag. 99. hac subscriptione: *Anno Dominicae incarnationis MCLXIV. regnante Freberico anno Regni ejus XIII. Imperii X. Anno Episcopatus nostri X.* In hac subscriptione vitium commissum esse certum est. Id vidit jam ipse ejus editor Matthaeus ad Anon. B. Covord. pag. 104 sed medicinam nullam attulit. Tu deinde, Vir Clarissime, succedens, & partes ab eo relictas occupessens, eam tentasti hoc modo in Catal. tuo pag. 212. num. IX. „ Error est in literis numeralibus, & scribendum est ann. 1166. quia charta data est *anno X. Godefridi Rhenensis*, Episcopi Ultrajectini. Atque annus primus ejusdem Episcopi erat an. 1156. ut est in Charta de Nobil. p. 459. proinde annus x. Episcopi fuerit an. 1166". Eamdem emendationem etiam probasti ibid. pag. 225. num. VII. Hic primus est eorum locorum, ubi in annis Godefridi

fridi Episcopi haesisse visus es. Experiundum igitur, num subvenire, & te ex hoc labyrintho explicare queam. Corrupisti autem, quae sana erant, & contra intacta reliquisti, quibus medendum erat. *Annus* enim 1164. non est mutandus in *annum* 1166. Id primo docet annus Regni Frederici XIII. qui convenit anno 1164. Sed anno 1166. convenit annus Regni ejus vel XIV. vel XV. Secundo docet annus Imperii Frederici X. qui iterum convenit anno 1164. Sed anno 1166. convenit XI. & XII. Mutato igitur anno Christi, simul mutari debebant annus Regni Frederici, & annus Imperii ejus; quod violentius omnibus videbitur, quam ut cuiquam, primis sanioris critices principiis imbuto, in mentem venire possit. Praestare igitur puto, ut levissima mutatione epocha Godefridi emendetur, & legamus *anno Episcopatus nostri IX.* ita diploma datum erit post diem XVIII. Junii anno 1164. quo Fredericus jam inceperat annum Regni XIII. annum Imperii X. Godefridus vero annum Episcopatus IX.

Anno 1168. Ind. I. agebatur annus Frederici Regis partim sextus decimus, partim septimus decimus; ejusdem Imperatoris partim tertius decimus, partim quartus decimus; Godefridi Episcopi partim duodecimus, partim tertius decimus. Hoc anno datum esse puto diploma Godefridi Episcopi, editum a Matthaeo in notis ad Anonymi B. Covord. pag. 100. Verum inscriptio ejus mendose hoc modo concipitur. *Anno Dominicae incarnationis MLXVIIII. Indictione I. anno Regni Domini Fritberici XVII. Imperii vero XIV. anno Episcopatus mei XIII.*

Annus Christi 1169. & Indictio prima simul subsistere nequeunt. Vel itaque legendum est *Anno Dominicae Incarnationis MCLXVIII.* atque ita diploma datum erit post diem XVIII. Junii: quo numerabatur Indictio prima, & inceperant jam Fredericus annum Regni septimum decimum, annum Imperii quartum decimum; Godefridus vero annum Episcopatus tertium decimum. Vel substituendum est *Indictione II.* quae incidit in annum Christi 1169. Et ita statuendum erit, diploma datum esse ante diem v. Martii, quo nondum elapsi erant anni Regis & Imperatoris Frederici, atque Episcopi Godefridi modo memorati. Utrum praeferas, res eodem redibit, & omnia sibi constabunt.

Anno 1169. Ind. II. agebatur *annus* Frederici Regis partim septimus decimus, *partim octavus* decimus; ejusdem Imperatoris partim *quartus* decimus, partim quintus decimus; Godefridi Episcopi partim tertius decimus, partim quartus decimus. Ad hunc annum pertinet diploma Balduini, Praepositi B. Mariae Trajectensis, editum a Matthaeo in notis ad Anonym. B. Covord. pag. 102. 103. Id autem hanc additam exhibet subscriptionem: *Anno incarnationis Domini MCLXIX. Indictione II. tempore Domini Godefridi, venerabilis Episcopi Trajectensis, anno Episcopatus sui XIII.* Diploma hoc datum esse debet ante diem XV. Aprilis, circa quem Godefridus annum Episcopatus XIV. inchoabat. Partem ejusdem diplomatis edidit etiam Matthaeus tom. v. Analect. pag. 531. & tom. IX. Analect. pag. 169. posteriori loco id recte referens ad annum 1169. at priori perperam

tam exhibens, *Anno incarnationis Domini MCLXVIII.*

Anno 1170. Ind. III. agebatur annus Frederici Regis partim octavus decimus, partim nonus decimus; ejusdem Imperatoris partim quintus decimus, partim sextus decimus; Godefridi Episcopi partim quartus decimus, partim quintus decimus. Huic forte anno competit diploma Godefridi Episcopi, editum a Lindebom. in Hist. Episc. Daventr. pag. 70. Ejus subscriptio admodum mendosa ita exhibetur: *Anno Dominicae incarn. MCLXX. Indict. II. regnante Frederico Romano Imperatore anno Regni ejus XIX. Imperii vero XVII. praesulatus mei anno XIIII.* Primus, tertius, & ultimus characterum chronologicorum conveniunt; verum iis non consentiunt secundus & quartus, qui secundum reliquos ita emendandi sunt, ut legamus *Indict. III.* & *Imperii vero XV*. Prioris emendationis norma mihi est primus character, posterioris tertius & quintus. Hinc jam, emendatione utraque recepta, efficio, diploma datum esse post diem quintum Martii ejusdem anni, quum Fredericus Imperator inchoasset annum Regni nonumdecimum; ante diem decimum quintum Aprilis, circa quem Godefridus Episcopus jam complesset annum dignitatis suae quartum decimum, & quintum decimum numerare incepisset; ut constat ex illis, quae de morte ejus pag. 567. dicam.

Anno 1172. Ind. V. agebatur annus Frederici Regis partim vigesimus, partim vigesimus primus; ejusdem Imperatoris partim septimus decimus, partim octavus decimus; Godefridi Episcopi partim sextus decimus, partim septimus deci-

 mus,

mus. Hoc anno datum est diploma, vulgatum a Matthaeo de Nobil. pag. 525. Verum subscriptio ejus vitio laborans hoc modo concipitur. *Anno MCLXXII. incarnationis Domini, anno XXII. Regni, XVIII. gloriosi Imperatoris Fritherici, Indictione V. Episcopatus mei anno XVII.* Ubi legendum esse *anno XXI. Regni* evincunt quatuor reliqui characteres chronologici, anni nempe incarnationis, Indictionis, Imperii Frederici, & Episcopatus Godefridi. Ita diploma datum erit post diem XVIII. Junii, quo tempore Fredericus annum Regni vigesimum primum, Imperii octavum decimum, & Godefridus Episcopatus septimum decimum jam numerare inceperant.

Anno 1176. Ind. IX. agebatur annus Frederici Regis partim vigesimus quartus, partim vigesimus quintus; ejusdem Imperatoris partim vigesimus primus, partim vigesimus secundus; Godefridi Episcopi partim vigesimus, partim vigesimus primus. Tria edita exstant diplomata, quae ad hunc annum pertinent. Eorum primum est Godefridi Episcopi, & occurrit apud Lindeborn. in Hist. Episc. Daventr. pag. 71. cujus haec est subscriptio: *Anno ab incarnatione Domini MCLXXVI. Indict. IX.* Alterum reperitur apud Matthaeum de Jur. Glad. pag. 360. quod hanc praefert subscriptionem: *Anno incarnationis Dominicae MCLXXVI. Indictione IX. Regni Frederici XXV. Imperii XXI. Episcopatus Domini Godefridi XXI.* Apparet, datum fuisse hoc diploma post diem XV. Aprilis, quum Godefridus jam inchoasset annum XXI. Episcopatus; ante diem XVIII. Junii, priusquam Fre-
de-

dericus annum Imperii XXI. ad finem perduxisset. Tertium est Baldewini, Praepositi B. Mariae Trajectensis, quod edidit Matthaeus in notis ad Anonymi B. Covord. pag. 103. 104. Ejus subscriptio, reliquis mendosior, ita nobis exhibetur. *Anno Dominicae incarnationis MCLXXVI. Indictione IX. tempore Frederici Imperatoris, Regni vel Imperii anno XXVI. Praesulatus Domini Godefridi anno XXII.* Jam ante me viri docti viderunt, simul consistere non posse annum Christi 1176. & annum Episcopatus Godefridi XXII. & hunc errorem emendare conati sunt. Inter eos etiam tu, Vir Clarissime, symbolam conferre voluisti. Ita enim in Catalogo tuo pag. 262. scribis. „ GERARDUS. „ subscripsit Chartae *Balduini de Hollandia*, „ Praepositi B. Mariae, fundantis anniversa- „ rium suum & fratris sui Franconis, quae prae- „ fert annum 1176. sed potius est anni 1178. „ uti Matth. observat ad Anonym. de Reb. „ Ultraj. pag. 104". Si haec conjectura tibi jam succurrisset, quum Praepositos S. Petri in ordinem redigeres, commodam habuisses occasionem bene de Heussenio merendi. Quum enim is statuisset, Godefridum Praepositum S. Petri, cujus nomen inter testes hoc diplomate adscriptum reperitur, dignitatem illam etiam anno 1178. obtinuisse, sed nihil probasset; sententiae ejus relatae opportune addere potuisses, *habere te, quo ipsum juvares*; quum nunc tantum simpliciter subjungas pag. 225. *te non habere, quod contradicas.* Alter hic jam locus est, cujus caussa me primam hanc observationem tecum communicare dixi, quia te ex annis

Godefridi Episcopi haud admodum recte expedisse visus es. Nam fateor equidem, annum 1178. quem pro *anno* 1176. reponis, *anno Praesulatus Domini Godefridi XXII*. convenire: vereor tamen, ne, Charybdin vitare cupiens, imprudens in Scyllam incideris. Fidem tuam! Vir Clarissime, an animum attendisti ad annum Indictionis adscriptum, ac credere potuisti, anno 1178. quem adoptasti, convenire Indictionem nonam? Si me audire non dedigneris, *annum MCLXXVI*. non mutabis in *annum MCLXXVIII*. nisi simul eodem tempore *Indictionem IX*. mutaveris in *Indictionem XI*. Verum insuper quod vitii genus oculos tuos contraxisse dicam, quum, ipsis verbis Matthaei ad Anon. de Reb. Ultraj. pag. 104. affirmare potuisti, *Matthaeum tibi ita emendanti praeiisse*? Ego enim, *nisi somnia me ludant*, vel glaucomate laborem, quovis pignore deposito certare haud verebor, Matthaeo id loco, quem laudas, in mentem non venisse, sed caste magis ac sobrie crisin exercuisse. Postquam enim duas ineditas Balduini Praepositi S. Mariae chartas publici juris fecisset, haec verba subjecit: ,, Utramque hanc descripsi ex libro membranaceo (librum vocant pilosum) Ecclesiae S. Mariae. Sed qui exscripsit posteriorem [intelligit illam, de qua agimus] ex bullis, forsan desioculus pro *Domini Godefridi anno* XX. scripsit *Domini Godefridi anno XXII*. Si enim annus MCLXIX. decimus tertius Godefridi fuit, ut in Charta praecedenti, & ipse ait paullo supra pag. 100. in Charta ejusdem anni, qui fieri potest, ut annus MCLXXVI. vigesimus secundus sit Episcopi

,, scopi

„ scopatus ejus annus? Certum enim, quod
„ admotus ad dignitatem Anno MCLVI. ut te-
„ stis etiam ipse est in Charta ejusdem anni,
„ quam primus jam edidi lib. II. de Nobilit.
„ pag. 459. Satis clara haec & manifesta". O-
stende jam, quaeso, quibus verbis hoc loco
Matthaeus indicat, pro *MCLXXVI*. substitu-
endum esse *MCLXXVIII*. Immo, si quid judicare
valeo, pro *Godefridi anno XXII*. reponendum
existimat *Godefridi anno XX*. Certum est, an-
num vigesimum Godefridi Episcopi convenire
anno Christi 1176. sed nondum tanta opus est
mutatione, ut mox dicam, ubi prius egerim
de verbis praecedentibus *Regni vel Imperii an-
no XXVI*. quae neminem errore infecta vidisse,
aut certe ejus arguisse, vehementer miror,
quum sint mendosissima. Annus enim vigesi-
mus sextus vel Regni vel Imperii Frederici an-
no Christi 1176. competere nequit. Insuper,
diversam esse epocham Regni & epocham Im-
perii Frederici Ahenobarbi, exempla antea lau-
data evincunt, & hinc unius & ejusdem anni
notatione indicari nequeunt, sed diversos anno-
rum numeros requirunt. Puto igitur voculam
vel erroneam, ejusque loco annum Regni Fre-
derici substituendum esse; & quidem notatum
fuisse annum Regni *XXV*. qui in annum Chri-
sti 1176. & in Indictionem IX. incidit. Ex eo
sequitur, proximum numerum *XXVI*. mutan-
dum esse in *XXI*. vel *XXII*. Quod posterius
minus a vestigiis vulgati numeri recedit, & hinc
praeferendum puto. Eo recepto, pro ultimo
numero *XXII*. non cum Matthaeo scribendum
est *XX*. sed potius *XXI*. Et hoc iterum, quam

 quod

quod Matthaeo placebat, propius ad vulgatam accedit. Totam igitur subscriptionem ita refingerem: *Anno Dominicae incarnationis MCLXXVI. Indictione IX. tempore Frederici Imperatoris, Regni anno XXV. Imperii anno XXII. Praesulatus Domini Godefridi anno XXI.* Multiplicem dicos ac variam mutationem. Agnosco. Verum, si tu, Vir Clarissime, minori transigere, & verum hinc exsulans reducere potueris, inter primos conatum tuum laudabo, &, quum unice verum quaeram, libens victas tibi manus porrigam. Interim, si sententia mea tibi non displiceat, censendum est, diploma datum esse post diem XVIII. *Junii*, quo Fredericus annum vigesimum *secundum Imperii* jam inchoavit.

Anno 1177. Ind. x. agebatur annus *Frederici Regis* partim vigesimus quintus, partim vigesimus sextus; ejusdem Imperatoris partim vigesimus secundus, partim vigesimus tertius; Godefridi Episcopi partim vigesimus primus, partim vigesimus secundus. Ad hunc annum referri debet diploma Gherardi Comitis, filii Domini Henrici Comitis de Ghelre, quod edidi supra pag. 299. Verum ejus etiam subscriptio vitio laborat. Concipitur autem his verbis. *Anno Dominicae incarnationis MCLXXVII. Indictione decima, anno Regni Domini Frederici Imperatoris XXVII. Imperii XXIII. Episcopatus vero Domini Godefridi anno XXIII.* Ita in apographo scriptum reperi. Verum annus Regni Frederici XXVII. & annus Episcopatus Godefridi XXIII. anno Christi 1177. competere nequeunt. Annus autem Imperii ejus XXIII.

oster

ostendit, scribendum esse *anno Regni Domini Frederici Imperatoris XXVI.* & deinde *Episcopatus vero Domini Godefridi anno XXII.* Ita datum erit diploma post diem XVIII. Junii, quo Fredericus annum Imperii vigesimum tertium agere incepit. Potest etiam aliter diplomatis subscriptioni subveniri, si, servatis annis Regni & Imperii Frederici Imperatoris, ut & Godefridi Episcopi, qui in apographo exstant, legere velimus *Anno Dominicae incarnationis MCLXXVIII. Indictione undecima*, & tum statuere, diploma datum esse post diem XV. Aprilis, circa quem Godefridus jam annum Episcopatus XXIII. numerare incepit, & ante diem XXVII. mensis Maji, quo Godefridus obiit, ut mox videbimus. Eligat quisque, quod malit; mihi tamen prius verius esse videtur, & diplomati magis convenire.

Anno 1178. Ind. XI. agebatur annus Frederici Regis partim vigesimus sextus, partim vigesimus septimus; ejusdem Imperatoris partim vigesimus tertius, partim vigesimus quartus; Godefridi Episcopi partim vigesimus secundus, partim vigesimus tertius; qui ei ultimus exstitit. Consentio autem viris doctis, ad hunc annum referendum consentibus memorabile admodum diploma Episcopi Godefridi, quo directum dominium praedii Horstani & castri in eo constructi obtulit dioecesi Trajectinae, ejus utili dominio sibi ac suis excepto. Editur illud a Matthaeo in notis ad Anonymi B. Covord. pag. 113, & 114. Verum ejus subscriptio, duplici errore laborans, perperam ita concipitur. *Anno Dominicae incarnationis MCLXXXVIII. In-*

dictione XI. anno Regni Imperatoris Frederici XXVIII. Imperii ejus & Episcopatus sui XXIII. Priorem errorem deprehendit Matthaeus, & recte emendandum docuit *Anno Dominicae incarnationis MCLXXVIII.* Eum enim annum non modo mors Godefridi requirit, ut Matthaeus recte ibidem pag. 104. & 114. observat, sed etiam Indictio XI. ut & annus Imperii Frederici & Episcopatus Godefridi XIII. Ad id non attendens aliquoties diploma ad annum 1188. perperam retuli in Catalogo; quod ne mihi vel Drakenborchio objicere velis, deprecor. Certe, si faceres, non nisi a me monitus facere posses, neque inventi & indagati erroris nostri gloriolam tibi vindicare, quam mea ipse vineta caedam. Verum *alium errorem idem* Matthaeus intactum dimisit. *Insuper enim scribendum est anno Regni Imperatoris Frederici XXVII.* Ita datum erit diploma post diem XV. Aprilis, ante diem XVIII. Junii, quo tempore Fredericus Ahenobarbus jam annum Regni XXVII. Godefridus jam annum Episcopatus XXIII. inceperant, & idem Fredericus adhuc annum Imperii XXIII. numerabat. Diploma hoc Godefridi *admodum memorabile* vocavi, tum propter splendidam donationem dioecesi Trajectinae factam, & pleniorem consanguineorum ac familiae Episcopi notitiam, tum etiam quod non aliunde dies anni, circa quem Episcopus electus sit, propius definiri adhuc queat. Eum autem ut inde eliciam, notandum est, Godefridum Episcopum eo tempore, quod jam modo, partim ex Matthaei, partim ex nostra sententia, emendatius propositum est, & speciatim

anno Episcopatus sui XXIII. hoc diploma edidisse, quo testatur, se praedium Horstanum & castrum in eo constructum donasse Beato Martino, de cujus bonis ipse ab uxore fratris redemerat. Post adscriptum autem instrumenti confecti tempus pergit, ac docet, donationem non semel ac simul, sed duobus diversis actibus, perfectam esse. Priori actu, ut addit, patrimonii sui praedium Horstanum per manum liberi Advocati Ecclesiae Rudolphi de Gore in ipso castro Horstano contulit B. Martino, atque in ejus rei fidem in castro illo Horst posuit vexillum S. Martini supra turrim continuis tribus diebus & tribus noctibus. Posteriorem actum peregit in urbe Trajecto, donationem suam super ipsum altare B. Martini, quo debuit ordine, qua sollemnitate, offerendo in die resurrectionis Domini. Festum autem paschatis, sive resurrectionis Domini, anno illo 1178. celebratum est die IX. mensis Aprilis. Non diu vero post adimpletas omnes sollemnitates donationis rejici potest hoc diploma, quod Episcopus in fidem ac testimonium gestae rei conscribi jussit; cui rei pono ad summum quinque vel sex dies. Ita diploma datum erit die XV. Aprilis. Quo admisso, Godefridus ad Episcopatum evectus esse debet inter diem XXVII. Martii, quo decessor ejus Hermannus obiit, & diem XV. Aprilis anni 1156. quo ipso die, viginti duobus annis postea, se Horstam dioecesi donasse testatus annum administrati Episcopatus vigesimum tertium inceptum numerabat. Neque etiam electionem ejus in multo priorem diem recte conferre possumus, si cogitemus tempus, quod necessario effluere debuit inter mor-

mortem decessoris, sive diem XXVII. Martii & ipsius electionem, ut Imperator Fredericus, quamvis in vicinia degens, obitu Hermanni nunciato, commode Trajectum venire, & Canonicorum, de successore eligendo dissentientium, suffragia Godefrido impetrare potuerit. Eos enim de eligendo Episcopo discordes primo fuisse aperte innuunt verba Willelmi Procur. Egm. pag. 32. *Successit Godefridus, qui sine discordia aliqua investitus est, quia Imperatoris Friderici Trajecti consistentis praesentia guerra fieri non permisit.* Adde Joh. a Leidis, quem Matthaeus ibid. laudavit. Non diu post peractam donationis Horstanae sollemnitatem & datum de ea diploma *Godefridus Episcopus* superfuit. Obiit enim *ante diem* VI. Kalendas Junias, sive die XXVII. *Maji anno* hoc eodem MCLXXVIII. Vide Bekam pag. 55. Chron. M. Belg. pag. 186. Hedam pag. 174. & Bockenb. Pontif. Ultraj. pag. 21. Ex quorum consentienti testimonio patet, apud Joh. a Leid. lib. XVIII. Chron. Belg. cap. XII. ubi de morte Godefridi agit, pro *sexto Junii* legendum esse *sexto Kal. Junii*. Ita Godefridus Ecclesiae Trajectinae praefuit per annos XXII. & nondum integrum mensem. Scriptores vero omnes modo laudati, & omnibus antiquior Anon. in Bell. Covord. cap. II. ipsi tantum viginti duos annos tribuentes, paucorum excurrentium dierum nullam rationem habuisse censendi sunt.

Prima haec observatio justo longius nos detinuit. In duabus sequentibus operam dabo, ut brevior sim.

Se-

Secunda observatio versabitur circa diploma quoddam Ottonis secundi, Episcopi Trajectini; cujus subscriptio, tribus locis a viris doctis proposita, tres diversos nati Christi annos praefert: quae res effecit, ut nec tu, Vir Clariss. nec alii, nec ego, certo ac stabili pede incedere potuerimus. Integrum illud diploma edidit Buchel. ad Hedam pag. 203. ejusque hanc subscriptionem exhibet: *Acta sunt haec anno incarnationis Domini MCCXXVIII. Indict. XIV. Domini Honorii Papae anno XI. Domini Frederici Imperatoris secundi anno Imperii sui septimo; Regno Domini Henrici filii ejus septimo; Pontificatus Domini Ottonis secundi anno XI.* Similiter integrum hoc diploma edidit etiam Matthaeus ad Anonymi B. Covord. pag. 159. Verum, in reliquis omnibus hujus subscriptionis characteribus chronologicis consentiens, solummodo pro *anno MCCXXVIII.* exhibet *annum MCCXXVII.* Solam tantum formulam finalem ostentat idem Matthaeus de Nobil. pag. 728. atque iterum tantum in aerae Christianae anno & a Buchelio, & a se ipso dissentit. Pro *anno* enim *MCCXXVIII.* non jam *annum MCCXXVII.* ut altero loco, sed annum *MCCXX.* praefert. Ex triplici anno, quo hoc diploma datum esse dicitur, ultimo loco apud Matthaeum memoratum annum 1220. vitiosum esse, Drakenborchium censuisse, & hinc nullam ejus rationem habere voluisse, inde colligo, quod eamdem ob causam ego quoque ejus meminisse neglexerim. Quot tamen Praepositi & Decani in eo diplomate testes laudantur, toties ejus cum Buchelio ad annum 1228. & cum Matthaeo ad annum 1227. & ipse, & ego mentionem fecimus, quasi duo diversa diplomata fuissent; in quo me errasse,

se, ingenue confiteor, eoque facilius hujus erroris veniam consecuturum spero; quod sententiam meam vel judicium non interponens historice tantum memorarim, quid invenerim; nunc vero, nullo monente errorem agnoscens & indicans, cui anno diploma attribuendum sit, indagaturus sum. Tu vero, Vir Clarissime, dissensum hunc eorum, qui vel integrum hoc diploma, vel ejus partem, characteres chronologicos continentem, dederunt, plus semel notasti; sed, mirare mecum fati similitudinem, nullo fere loco tecum tibi convenit. Primo Buchelio favere, & annum 1228. eligere videris in Catal. pag. 168. num. x. ubi ita scribis: „In alia charta, quae est *ibid.* [apud „Matth. ad Anonym. de Reb. *Ultraj.*] *pag.* 159. „160. anni 1227. *Remboldus* [*vocatur,*] *sed haec* „praefert annum 1228. apud Buchel. *ad Hedam* „pag. 203. & apud Matth. de Nobil. pag. 1061. qui „proinde corrigendus est pag. 798. ubi huic char„tae addidit annum 1220". Et quidem caussam addidisti pag. 213. num. xi. „In ejusdem Episco„pi [Ottonis] chartis de annis 1226. & 1227. de „decimis in *Halten* & *Bosinchem* est *Wulframmus* „Decanus Sancti Salvatoris apud Matth. in no„tis ad Anonym. de Reb. Ultraj. pag. 160. & 161. „in quarum priore de decimis in *Halten*, [illa est „anni 1227. & occurrit pag. 160.] est error in nu„meris apud Matth. de Nobil. p. 798. ubi prae„fert annum 1220. apud Buchel. ad Hedam pag. „203. praefert annum 1228. qui magis accedit ad „Ottonis II. annum undecimum". Singularis admodum haec ratio est, annum 1228. magis accedere ad annum Ottonis II. undecimum, quam annum 1220. Fateor, Vir Clarissime, annum un-

...mus distare ab anno xi. Ottonis ii. quam annum ...220. simul tamen contendo, antea verum esse ...osse, ut Otto hoc diploma anno 1220. quam an...o 1228. ediderit: quia Trajecti semper moris ex...stit, ut vivi tantum Episcopi, non mortui, di...lomata emitterent, & Otto anno 1228. jam interfe...tus fuit: quem anno 1227. ad Covordiam ceci...isse, docet Matth. ad Anon. B. Covord. pag. 157. ...uamquam pro *V. Kal. Aug.* quem diem habet li...er Memoriarum S. Salvatoris apud Matth. malim ...iem praecedentem *VI. Kal. Aug.* sive xxvii. Ju...i, quo celebratur festum Pantaleonis. Vide Ano...nymi B. Covord. cap. xxiv. & Matth. tom. ix. ...nalect. pag. 174. Secundo annum 1227. eligis, ...r eam caussam, cur annum 1228. rejicias, quam ...tiam hic dedi, attulisti in Catal. pag. 188. num. ...v. Lodewicus testis fuit „ anno 1227. in charta ejusdem *Ottonis*, pronunciantis super quaestione mota inter Capitulum B. Mariae & Comitem de *Goye*, super decimis de *Halten*, *Lurke*, *Westerhem* & *Osterhem* &c. quam dedit A. Matth. in notis ad Anonym. de Reb. Ultraj. p. 160. quae charta refert annum 1228. apud Buchel. ad Hedam pag. 203. sed male, nam illo anno Ecclesiae Ultrajectinae praeerat Willibrandus Episcopus". Tertio favere vi...eris Matthaeo annum 1220. edenti, sed pro quo ...se te vidisse putasti 1200. in Catal. pag. 226. num. x. „ Nescio an *Walterus* posterioribus etiam annis [memorasti a. 1200. & 1204.] fuerit Praepositus. Et dubium fit ex charta apud Buchel. ad Hedam p. 203. in qua est *Walterus Praepositus S. Petri* anno 1228. qui videtur esse alteri Praeposito tribuendus, ut infra patebit. Er-

„ ror

" ror forte ineft numeris, nam Matth. fubſcri-
" ptionem hujus chartae tranſcribens in tractatum
" ſuum de Nobil. p. 798. ubi tribuit annum 12..
[ſit ſphalma typographorum pro 1220. quam
ejus inter errata non memineris] Heusſenius in Ca-
" talogo non ultra annum 1200. adſcripſit Wa-
" ro praepoſito ". Alibi nihil decidis, & rem ar-
bitrio lectoris tacitus commiſiſti. Vide Catal. pag.
143. num. xxvi. pag. 237. num. viii. & alibi. Ut
igitur videam, utrum, quod me promittere memi-
ni, offuſas tenebras dispellere, & efficere queam,
ne andabatum more pugnare opus ſit, obſervo,
tot uni huic diplomati notas ac characteres Chro-
nologicos additos eſſe, ut ad eos curatius atten-
dens in conſtituendo tempore, quo *datum ſit*, erra-
re nequeat. Sex enim varias aeras *adſcriptas* *praeferet*,
quarum quinque poſteriores *conſpirantes* *conveni-*
re nequeunt primae, id eſt anno nati Chriſti; *ſive*
cum Matthaeo annum vel 1220. vel 1227. ſive
cum Buchelio annum 1228. adoptes. Ut brevita-
ti ſtudens id multis probem, neceſſe non eſt. Satis
enim ſponte patebit, ubi docuero, quinque illos
poſteriores characteres ſimul in nullum alium an-
num convenire poſſe, quam in annum 1226. &
quidem in annum illum exeuntem. Primo enim
huic & nulli alii annorum, qui vel a Buchelio, vel
a Matthaeo oſtentantur, convenit aera Indictionis
quartae decimae. Secundo huic convenit aera Ho-
norii Papae, qui Epiſcopus Romanus electus
die xviii. Julii anno 1216. obiit xv. Kalendas
Apriles, ſive die xviii. Martii anno 1227. Vide
Pagi Breviar. Pontif. Rom. tom. iii. pag. 229. §.
i. & pag. 251. §. xliv. Honorii itaque mors, in
annum 1227. incidens, aeque ac mors ipſius Epi-
ſco-

scopi Ottonis, annum Buchelii 1228. vitiosum es-
e docet. Is igitur Honorius anno 1226. agebat
Pontificatus annum partim x. partim xi. Tertio
huic convenit aera Frederici II. Imperatoris, qui
ab Honorio Pontifice Romano, coronatus est fe-
sto S. Caeciliae, sive die xxii. Nov. anno 1220. Vide
Odor. Raynaldi Annal. Eccles. ad ann. 1220. §.
II. Spondan. in Contin. Baron. ad ann. 1220. §. 1.
qui §. 2. docet, eum ab hac coronatione annum Impe-
rii primum numerasse) Bzovium in Annal. Eccles.
ad ann. 1220. §. 1. Pagi Breviar. Pontif. Rom. tom.
III. pag. 241. §. xxvi. & Auctores antiquos, quos
laudarunt Struvius in Hist. Germ. tom. 1. pag.
452. §. v. & Hahn. in Hist. Imperii tom. iv. pag.
137. Fredericus igitur anno 1226. agebat annum
Imperii partim vi. partim vii. Quarto huic con-
venit aera Henrici Regis. Quum enim pater Fre-
dericus ii. Imperator, paullo ante iter Italicum,
anno 1220. comitia Regni Germanici Francofurti
celebrans, filium hunc proceribus commendasset,
ab iis Rex electus est; atque ab eo tempore aeram
Regni incepit, licet demum die viii. Maji anno
1222. sollemniter Rex coronatus fuerit. Vide O-
dor. Raynald. in Annal. Eccles. ad ann. Chr. 1220.
§. 12. & Hahnii Histor. Imper. tom. iv. pag. 202.
Anno igitur 1226. agebat annum Regni partim vi.
partim vii. Quinto tandem huic convenit aera Ot-
tonis ii. Episcopi Trajectini, qui anno 1215. ele-
ctus est. Vide Anonymi B. Covord. cap. xvii.
Anno igitur 1226. agebat annum Episcopatus par-
tim xi. partim xii. Constat igitur has omnes ae-
ras firmare, diploma illud ad annum 1226. referri
posse; quasdam etiam docere, ad alium annum re-
ferri non posse. Iis parens deinceps solum genui-

Oo num

num esse credam, ut scribamus. *Acta sunt haec anno incarnationis Domini MCCXXVI.* non vero *MCCXX*, vel *MCCXXVII*, vel *MCCXXVIII.* Praeterea quum Fredericus II. Imperator annum imperii septimum, diplomati nostro adscriptum, demum numerare inceperit die XXII. Novembris anni 1226. inde patet, diploma hoc post illum anni diem emissum esse. Eo posito, quod negari non posse videtur, insuper patet, quum Otto, Episcopus anno 1215. electus, anno hoc 1226 egerit annum Episcopatus partim XI. partim XII. & tamen in hoc diplomate post diem XXII. Novembris adhuc annum Episcopatus XI. numerat, si in eo nihil vitii commissum sit, eum non nisi mense Decembri Episcopum eligi potuisse. Caeterum, in subscriptione hujus diplomatis aliquid erroris admissum esse, etiam Matthaeus odoratus est in notis ad Anonymi B. Coverd. pag. 159. & 160. idque ex collatione duorum diplomatum, quorum tabulas authenticas vidit in tabulario Ecclesiae S. Johannis, & ibidem edidit, alterum pag. 158. & 159. alterum pag. 160. & 161. Prioris haec erat subscriptio: *Anno incarnationis Dominicae MCCXXVI. II. Nonas Februarii, Pontificatus nostri anno undecimo.* Ob hanc chartam in nostro de quo egimus, diplomate, quod tantum ex apographo S. Mariae descripserat, & secundum ipsum referendum erat ad annum Christi 1227. perperam adscriptum itidem annum Ottonis undecimum putabat: vel conjiciebat undecimum vocari respectu ejus jam impleti. Verum ubi, quaeso, unquam in subscriptionibus eo sensu dictum invenit: *Acta sunt haec anno incarnationis Dominicae MCCXXVII. &c. Pontificatus Domini Ottonis secundi*

cundi anno XI. id est quum nondum elapsus esset annus Christi 1227. sed jam impletus esset annus Ottonis II. Episcopi undecimus? Sed omnis illa difficultas, quam Matthaeus sibi movit, evanescet, si, ut reliquas quinque ejus aeras velle vidimus, scribamus *MCCXXVI.* pro *MCCXXVII.* Posterioris haec erat subscriptio *Anno incarnationis Dominicae MCCXXVII. XII. Indictionis.* Ex eo in nostro eodem, de quo agimus, diplomate, quod similiter anni 1227. esse sibi persuadebat, *annum Indictionis XIV.* ferri non posse putabat. Verum, ut jam vidimus, in nostro substituendus est *annus MCCXXVI.* eique convenit *Indictio XIV.* In altero illo, quod ex autographo, in tabulario Ecclesiae S. Johannis servato, edidit, vel scriba erravit, vel Matthaeus scribae manum adsecutus non est; certissimum enim est, legendum esse *XV. Indictionis.* Anno Christi enim 1227. non Indictio XII. sed Indictio XV. convenit. Potest etiam, fateor, in nostro diplomate, quod Matthaeus se ex apographo S. Mariae descripsisse testatur, *annus incarnationis Dominicae MCCXXVII.* servari; verum tum *Indictio XIV.* mutanda est in *Indictionem XV.* & *Pontificatus Domini Ottonis secundi annus XI.* in *annum XII.* & statuendum erit, diploma datum fuisse in initio anni MCCXXVII. antequam Honorius, cujus mortem in diem XVIII. Martii incidere vidimus, obiisset; vel certe eum defunctum esse Trajectum nunciatum foret. Sed, prius praestare, nullus non videt. Minus enim a recepta lectione, quam se in apographo invenisse Matthaeus testatur, recedemus, si uno loco, in anno nati Christi, unitatis notam expungamus, quam si duobus, altero in anno Indictionis idem faciamus,

mus, altero in anno Episcopatus Ottonis unitatis numerum addamus. Minoris etiam audaciae est in eo loco emendationem tentare, in quo de vera lectione inter varios editores non convenit; quam in eo, in quo nihil dissentiunt.

Restat tertia observatio, qua examinandum superest, quid statuendum sit de diplomate, quod mendae accusasti in Catalogo tuo pag. 218. num. XXIII. his verbis: „ In charta foederis, initi inter *Gisbertum Brederodium* Electum & Ordines *Ultrajectinos* [adde, ab una, & magistratus urbis Renae ab altera parte,] contra *Philippum Burgundiae* Ducem, ejusque filium *Davidem*, nominatur *Theodoricus Grawaert* Decanus S. Salvatoris, quae data est IX. *Aprilis 1456.* apud Matth. Analect. tom. 2. pag. 481. 482. *Sed ibi* est error in mense, & forte in anno. Nam *Walterus* Decanus cum decesserit mense Septembri [die 2.] non potuit *Theodoricus* successisse mense Aprili ejusdem anni". Ut certum ergo statuis, errorem commissum esse in mense, & insuper conjicis, forte etiam nec adscriptum annum errore carere. Ex tota autem ratiocinatione tua patet, te existimare, chartam hanc datam esse debuisse post diem 2. Septembris anni 1456. quia demum eo die mortuus est Walterus Grawert, decessor Theodorici Grawert, in hac charta memorati. Ut autem inquiramus, utrum jure affirmaris, errorem ibi esse in mense, ante omnia subscriptio chartae proponenda est. Illa autem his verbis concipitur: *Gegeven ende geschiet in den jare* CIↃ. CCCC. *en* LVI. *des Vrydags den* IX. *in April.* Observo autem, te nullam quaestionem movisse diei, qui est dies Veneris, & quidem dies nonus cujusdam men-

mensis: de quo jam quaerendum. Pro *Aprili* substituendum ex tua sententia est vel *September*, vel unus sequentium istius anni. Cuicumque enim priori mensi obstaret eadem difficultas, quae obstat Aprili. Verum is, ut conveniat, talis esse debet, cujus dies nonus incidit in diem Veneris. Ut autem inveniamus, quinam quatuor mensium ultimorum anni 1456. hanc notam sibi vindicare possit, inquirenda est litera Dominicalis ejusdem anni, qui fuit bissextilis. Reperio autem fuisse *D*. & *C*. Dominicali hac duce disco, nulli eorum mensium hunc characterem competiisse: nonum enim Septembris incidisse in diem Jovis; nonum Octobris in diem Saturni; nonum Novembris in diem Martis; nonum Decembris in diem Jovis. Hinc colligo, nullum certe mensem hujus anni esse, qui Aprili substitui possit. At forte, ita conjicis, error est in anno, & anno 1456. substituendus est sequens. De eo ut videamus, antea dicendum est, inter eos, qui nomine urbis Trajecti chartae subscripserunt, hos ejus magistratus memorari: *Jan van Oudewater*, *Burgemeester*, *Matthaeus Gysbertsoen Overste Oudermante deserfyt t'Utrecht*. Jam vero ex Fastis Magistratuum Trajectensium constat, anno 1457. festo Purificationis B. Mariae Consules sive Burgimagistros Trajecti creatos esse *Jacobum Proeys* & *Henricum van Nyeveld*. Vide Corpus Edictor. Traject. tom. III. pag. 124. Ex iisdem Fastis patet, eodem anno Supremos Oudermannos fuisse *Wilhelmum van Steenre* & *Gobertum Egberts-zoen*. Vide Corpus Edict. Traj. tom. III. pag. 162. Nec ullis sequentium annorum vel Burgimagistrum vel Supremum Oudermannum fuisse reperies, quorum nomina huic chartae adscri-

scripta leguntur, atque eo tempore, quo charta data est, dignitate illa functi leguntur. Verum ulterius pergo, & addo, chartam hanc ne datam quidem esse posse post mortem Walteri Grawert Decani S. Salvatoris; idque te ipsum, Vir Clarissime, sponte deprehensurum fuisse, modo, ut brevissime dicam, ad historiam hujus temporis mentem attendere voluisses. Ipse dixisti, chartam hanc continere foedus contra Philippum Burgundiae Ducem ejusque filium Davidem. Ergo foedus adversus eos initum est, quo tempore Philippus nondum cum Dioecesi in gratiam redierat, & Trajectini, adhuc Electo suo Gisberto Brederodio adhaerentes, nondum obtrusum Davidem ut Episcopum suum receperant. Jam vero non modo inimicitiae inter eos sublatae sunt, *sed etiam* David sollemni jam pompa, tamquam *legitimus Episcopus*, Trajectum, patre Duce Philippo aliisque proceribus comitantibus, ingressus atque inauguratus est ante mortem Walteri Grawert mense Augusto. Id tibi notum esse potuit ex diplomate, dato anni 1456. die ult. Aug. cujus partem edidit Matthaeus, proximo post chartam nostram loco, tom. II. Anal. pag. 482. Tum ex alio diplomate, dato eodem anno 1456. die VI. Augusti, quod edidit Matthaeus non longe a mox memorato tom. II. Anal. pag. 488. Et denique ex alio instrumento, leges, quibus inter Gisbertum Brederodium & Davidem Burgundum convenit, continente, apud Matthaeum ad Rer. Amorfort. Script. pag. 308. quod emendatius exhibui supra pag. 36[illegible] Ex cujus inscriptione constat, Davidem, tamquam legitimum Episcopum, receptum & inauguratum fuisse die VI. Augusti anni illius 1456. Et hanc

inau-

naugurationis diem confirmat modo memoratum liploma apud Matth. tom. II. Analect. pag. 488. Ne vero de ea re ulla dubitatio supersit, instrumentum, ut puto, adhuc ineditum de Davidis nauguratione Epistolae huic subjiciam Num. VII. quod similiter testatur, inaugurationem illam dicto lie VI. Augusti anni 1456. peractam esse. Ex his omnibus efficio, chartam, cujus vindicandae causà tecum discepto, omnino ante mortem Walteri Decani S. Salvatoris emissam esse. Restat, ut probem, recte ei addi *diem IX. Aprilis*, & *annum CIƆCCCCLVI*. In mense Aprili nullum vitium esse nde constare puto, quod dies nonus ejus mensis n ipsa charta vocetur dies Veneris: quum ex litera Dominicali constet, diem IX. Aprilis revera in liem Veneris incidisse. Neque etiam in anno CIƆCCCCLVI. forte vitium esse, docent adscripti estes *Jan van Oudewater Burgimagister* & *Matheus Gysbertsoen Supremus Oudermannus*, de quibus charta testatur, eos die IX. Aprilis anni 1456. lignitatibus illis Trajecti functos esse. Jam autem ex Fastis Magistratuum Trajectensium constat, anno 1456. festo Purificationis B. Mariae Trajecti Burgimagistros electos esse *Jan van Oudewater* & Volken van Baern, eosque hanc dignitatem gessisse usque ad festum S. Marci. Vide Corpus Edict. Traj. tom. III. pag. 124. Praeterea eodem anno 1456. Supremos Oudermannos electos esse *Mattheum Gysberts-zoen* & Jacobum Tymans-zoen, eosque honorem hunc obtinuisse usque ad idem festum S. Marci. Vide iterum Corpus Edict. Traj. tom. III. pag. 161. Hinc igitur efficio, te male affirmasse, in adscripto chartae mense, male etiam conjecisse, forte in anno errorem

esse; quum & mensis ejusque dies & annus e habeant criteria, quae efficere debuissent, ne ulla vel in hunc vel in illum erroris suspicio cadere posset, si attentius examinati fuissent, idque imprimis a te fieri oportuisse, qui *Catalogum Historico-CHRONOLOGICUM* conscribere profiteris. Si haec vera sunt, quemadmodum vera esse existimo, quid igitur statuendum est de difficultate, quam movisti? nempe si Walterus Grawert Decanus S. Salvatoris demum die 2. Sept anno 1456. obiit, unde igitur fit, ut ejus successor Theodoricus Grawert jam die IX. Aprilis anno 1456. unquam Decanus S. Salvatoris memoretur? Nihil habeo, quod respondeam, nisi per *conjecturam*, quam etiam non aliter, quam meram *conjecturam* tibi offero: forte vivum Walter*um patruum* Decanatu S. Salvatoris cessisse Theodorico *Grawert*, fratris Theodorici filio. Si mihi veriorem viam haec conciliandi indicare potueris, libenter eam ex te intelligam. Sed tempus est, ut ex diverticulo in viam redeamus, & in texenda tela, quam adorsus sum, pergamus.

Ad pag. 140. *num.* XIX.

VI. Irasceris Heussenio, & de negotio, quod tibi facessit, ita quereris. „ Heussen. in Catalogo *Arnoldum* hunc inter *Lanzonem* & *Rodulphum* interseruit sine die, sine consule, & monuit ad „ calcem paginae, quod in Catalogo Matthaei „ postponatur *Godefrido de Rhenen*. Et quare „ ipse anteposuit? Non loquitur. Mavult con„ jecturis fatigari nos, quam a se doceri ". Magno hoc conjecturarum fasce, sub quo nimium defatiga-

atigaris, levari poteris, si Catalogum Buchelii, quem Epistolae subjeci, consulere volueris. Inde enim disces, Heussenium id ideo fecisse, quia Buchelius, quem sequebatur, ita praeierat. Si vero ulterius quaerendum censeas, & instes, quam tandem ad id faciendum caussam Buchelius habuerit? nihil aliud respondere possum, quam hunc etiam malle, conjecturis fatigari nos, quam a se doceri: & eum quidem, quam Heussenium, odio nostro digniorem esse, quod, licet non aliud diploma, in quo Arnoldus Praepositus Majoris memoratur, ad manum ipsi fuisset, quam quod tu & ego post Drakenb. ex ejus notis ad Hedam pag. 175. & seq. laudavimus, inde, licet nec annus nec dies adscripti sint, tamen, quum Godefridi Episcopi nomen praeferat, facile videre potuisset, Arnoldum ad ea tempora, ad quae retulit, referendum non esse. Permitte, Vir Clarissime, ut brevem observationem, in quam post editum Catalogum incidi, tecum communicem: nempe eumdem Arnoldum jam anno Christi 1164. (tu reponendum conjecisti annum 1166. vide supra pag. 556.) Praepositum Majoris fuisse, idque constare ex diplomate apud Matthaeum ad Anon. B. Covord. pag. 99. Notatu autem non indignum est, quum tres Praepositi totidemque Decani variorum Ecclesiarum ut testes adscribantur, Drakenborchium eorum primum, Arnoldum Praepositum Majoris, ex hoc diplomate memorare neglexisse, reliquos quinque suo loco recensuisse: nos deinde ambos similiter in omittendo Arnoldo, & quinque sequentibus commemorandis consensisse. Quid ergo? resne illa inter nos tres de compacto acta est?

Ad pag. 141. num. XXII.

VII. In fine hujus articuli ita notas: „Refert Bek.
„ quod anno 1203. a *Theodorico* Episcopo captus
„ *Florentius* in bello, quod pro fratre *Wilhelmo*
„ contra Comitem Loscensem gessit, in Castro de
„ Horst custodiae traditus fuerit. Annus obitus
„ nondum occurrit. In Necrol. S. Salv. ita lego
„ ad VII. Kal. Novemb. *Memoria Florentii Prae-*
„ *positi Majoris, Canonici nostri, presbyteri:* &
„ rursus VI. Kal. Decemb". Ad quae verba dum,
sed minoris momenti, notabo. Primo, quod ad
Florentii captivitatem attinet, de ea verba faciens
Drakenborchius anni, quo in manus *Episcopi* incidit, non meminit. Ego pag. 12. *retuli ad annum*
1204. & pro mea sententia inter plures *scriptores*
etiam Bekam laudavi. Tu captivitatem hanc pertinere dicis ad annum 1203. & soli Bekae testimonium denuncias. Sed vereor, ne decipiaris, & ad
verba Bekae non recte attenderis. Non tantum enim, postquam viderim, quae notaris, contendere
pergo, verius esse, eum demum anno sequenti ab
Episcopo captum esse, verum etiam Bekam in eo
no reliquis, quos laudavi, scriptoribus adsentiri.
Refert enim pag. 63. Theodoricum Hollandiae
Comitem obiisse pridie Nonas Novembres anno
MCCIII. ejusque viduam Adelheidam, marito
nondum sepulto, unicam prolem Adam collocasse Ludovico Comiti Losensi, ut deinceps cum
hoc principe extraneo comitatui Hollandiae pro
arbitrio praeesset: inde bellum ortum esse inter
eundem Ludovicum & defuncti Theodorici fratrem Wilhelmum Oostfrisiae Comitem. Dein
Beka

Beka pag. 64. addit, Theodoricum Episcopum Trajectinum, qui Losensi favebat, die XXIV. Julii (intellige non anni 1203. eo enim tempore Theodoricus Comes adhuc vivebat, sed sequentis 1204.) Hollandiam cum exercitu ingressum, Florentium Praepositum Majoris, qui a partibus fratris Wilhelmi adversus Losensem stabat, in potestatem redegisse, eumque captivum sub diligenti custodia in castro Horstano asservasse. Si ipsum Bekam respicere volueris, ipsum mihi in hac re assentientem opinioni tuae adversari videbis. Hoc ergo primum erat. Neque majoris momenti alterum est, sed tamen breviter referendum. Duo loca ex Necrologio S. Salvat. apud Matth. de Fundat. & Fat. Eccles. quorum alterum pag. 102. alterum pag. 105. occurrit, non alio animo hoc loco laudasse mihi videris, quam quia illa ad Florentium Hollandum, Praepositum Majoris, referenda esse tibi persuadebas. Verum, quod tuam bona venia tua dictum sit, mihi verius videtur, utrumque locum referendum esse ad Florentium de Jutphaes, qui integro seculo postea eidem Majoris Praepositus exstitit. Ejus mors in eodem Necrologio pag. 82. ad V. Kal. Apriles his verbis refertur: *V. Kal. obiit Florentius de Jutphaes Presbyter, Praepositus Ecclesiae majoris, Concanonicus noster.* Ejusdem vero memoria postea singulis ferme sequentibus mensibus, initio facto a mense Majo, in Necrologio illo memoratur. Ita ad VII. Kalendas Junias pag. 88. ad VII. Kalendas Julias pag. 91. ad VI. Kalendas Augusti pag. 94. ad IX. Kalendas Septembres pag. 96. ad VII. Kalendas Octobres pag. 100. & ad VII. Kalendas Januarias pag. 107. Quibus omnibus locis simili

mili modo, ut loco modo laudato, non tantum Praepositus Majoris, verum diserte etiam *Presbyter* & *Canonicus S. Salvatoris* fuisse dicitur. Insuper semper & mors & memoria ejus refertur in ultimas partes cujusque mensis. Ad utraque haec si attendisses, & cum illis contulisses duo, quae laudasti, loca, quorum priori *memoria Florentii Praepositi Majoris* occurrit *VII. Kalendas Novembres*, posteriori *VI. Kalendas Decembres*, atque hoc & illo pariter *Presbyteri* & *Canonici S. Salvatoris* dignitas ei tribuitur, satis legitimam caussam non habuisses, cur loca illa non itidem ad Florentium de Jutphaes pertinere contenderes. Si nihilominus sententiam tuam meae praeferas, ut eam verisimilem reddas, proba, *quaeso*, Florentium Hollandum quoque Presbyterum & Canonicum S. Salvatoris fuisse, ac *simul da rationem*, cur memoria Jutphasii, a mense Majo quolibet mense in Necrologio adscripta, mediis Octobri & Novembri omitteretur. Video, quid te in fraudem induxerit; hanc tibi legem tulisti, omnia loca Necrologii, quibus cognomina omittuntur, non ad posteriora tempora, quibus jam cognomina invaluerant, sed ad priora, quibus illa nondum recepta erant, referenda esse: eoque nomine saepe alios, quod eam spernebant, quo jure, qua injuria erroris accusasti. At legem tuam contra auspicia latam, & hinc non observandam esse, vel ex hoc exemplo discere potes.

Ad pag. 141. *num.* XXIII.

VIII. Postquam retulisses, Heusseniaum in Catalogo scribere, anno 1204. quemdam Ludovicum Majorem

rem Praepositum praefuisse, qui dedit Deca-
, & Capitulo liberam potestatem instituendi Sa-
rdotes in quatuor Ecclesiis Parochialibus, inde
l alia discessurus hoc antea votum subjungis:
Utinam indicasset, unde haec sumpserit!" Si-
: dubio hoc votum ex animo tuo profectum est,
: rem scire tua intererit. Hoc igitur beneficium
bi praestiturus nuncio, Heussenium sua sumsis-
ex Buchelii Catalogo a me edito, quem, ut
mper, ita etiam hoc loco, fideliter descripsit.
lem vero, quod Buchelius, testatur etiam Broc-
ii Catalogus. Verum ex utroque Catalogo
ihilo doctior evades. Non plura enim conti-
ent, quam Heussenius tibi jam dedit. Si ita-
ue, utroque inspecto, nunc, nomine tantum
iutato, optes, *Utinam* Buchelius & Brockius
dicassent, unde haec sumserint! etiam huic de-
derio, sed inscius, &, quid velles, nondum e-
ɔctus, satisfeci. Incidit enim in manus meas
pographum diplomatis, ex quo Buchelium &
rockium sua sumsisse verisimile est, idque di-
num judicans, ut omnibus innotesceret, in Ap-
endice Monumentorum ineditorum post Cata-
ɔgum meum pag. 301. typis describendum cura-
i, antequam adhuc Analecta tua praelum reli-
uissent, aut certe ea vidissem, atque inde desi-
erium tuum didicissem. Adeo vel ignarus uti-
tati tuae inservio!

Ad pag. 143. *num.* XXIV.

IX. Circa finem hujus articuli, Drakenborchio ex-
robras, quod *non cognoverit difficultatem*, quam
a initio hujus articuli tute ipse tibi moveras:
nem-

nempe utrum Otto Major Praepositus, memoratus in diplomate anni 1205. fuerit Otto Gelrus, qui postea Episcopus electus, & Otto hujus nominis primus vulgo nominatur, an vero Otto Lippiensis qui Ottoni primo in Episcopatu successit. Fundamentum, cui difficultas innititur, illud est, Hedam tradere, Ottonem primum, quum Episcopus eligeretur, fuisse *Praepositum*; eamque vocem, ita simpliciter positam, *semper, raro alias, significare Praepositum Majoris.* Hanc difficultatem Drakenborchio incognitam fuisse unde putat, incommodo silentio premis: verisimiliter tamen rem inde collegisti, quoniam hoc laqueo, qui te impedivit, se etiam impediri testatus non est. Hinc sine dubio ejusdem ignorantiae ego quoque tibi reus ero, quia similiter *illius non meminі.* Ne tamen me inauditum damnasse dicaris, permitte, Vir Clarissime, ut antea caussam agam. Forsan id etiam ejusdem mihi culpae reo proderit. Observaram, Bekam, ne alios recentiores memorem, referre, Ottonem primum, quum Episcopus eligeretur, fuisse *Praepositum Zantensem.* Observaram etiam, Anonym. in I. Covord. qui hoc ipso tempore vixit, narrare cap. XVI. Ottonem hujus nominis primum, quo tempore ad Episcopatum provectus est, fuisse *Praepositum Xanctensem.* Videns igitur Hedam, Ottonem primum, quum Episcopus eligeretur, vocasse *Ottonem Praepositum*, omnibus me ineptum appariturum putavi, nisi Hedam ex Anonymo & Beka exponerem, & vocem *Praepositus* non stricte pro Praeposito Majoris, sed latius pro quovis Praeposito in Dioecesi Trajectina acciperem; quo sensu, *quamvis raro, attamen eam vocem usurpari*, ipse con-

ancedis, & insuper infra pag. 190. diploma, in
uo Theodoricus de Horne *Praepositus Ecclesiae*
rajectensis inferioris, quod multo significantius
t, & semper Praeposito Majoris competit, de
raeposito S. Salvatoris accipiendum esse statuis.
l enim nisi facerem, Heda auctoritate Anonymi
Bekae erroris incusandus fuisset, quod haud li-
enter facio, si commoda ratio scriptorem oppor-
uno sensu interpretandi suppetat. Hanc autem,
on tam difficultatem, quam Hedae explicationem
uique, in locum ejus incidenti, atque ac mihi,
cillime sponte succursuram existimans, eam me-
oratu indignam habui. Apella hoc, per me ti-
i integrum est, *non cognoscere difficultatem*: sed
icissim mihi per te appellare liceat, *nolle nodum*
scirpo quaerere, & inutili quaestione ac quae-
tae difficultatis solutione lectoris patientia secu-
us abuti.

Ad pag. 144. *num.* XXIV.

Postquam in praecedentibus docuisses, Praepo- X.
tum, quem tu simpliciter vocas *Theodoricum*,
Heusenio *Theodoricum de Randerode* vocari,
a pergis: „ Drakenburgius idem cognomen ad-
jecit, sed pace ejus dixerim, nihil probavit,
& forte secutus est Heusenium; a quo, dum
singularis est, cavendum maxime". Non du-
to, quin tibi persuasum sit, idem, quod veri-
tis amore ductus ex conjectura Drakenborchio
probrasti, etiam a me commissum esse, ubi vi-
ris, me Drakenborchii verba adoptasse. Ve-
um, ne quid gravius nolenti & invito excidat,
ermitte, Vir Clarissime, ut tuis tibi verbis,
sed

sed ex alio Catalogi tui loco petitis, respondem
Haec est mera conjectura. *Drakenborchius &*
ego, in medio Belgio foederato, atque in ipsa u-
be Trajecto, vel certe loco inde parum remo-
ubi Theodoricus Praepositum egit, & multa i-
strumenta publica ac privata huc pertinentia, &
nondum inde quoquam deportata, invenimus,
degentes, *potuimus respexisse ad chartas*, tabu-
& registra tibi, Mechliniae commoranti, ignota,
aut saltem invisitata. Et sane ob oculos habemus
schedas Brockii, quas ambo ad finem articuli,
quamvis probandae alterius rei caussa, laudavimus,
& ad caput etiam laudassemus, si quem nobis in
re, unde nec damnum, nec lucrum sperandum
erat, fidem non habiturum, suspicari potuisse-
mus. Ex iisdem Brockii schedis *nunc editis* tibi
quoque constare potest, Praepositum *Majorem*
hujus temporis *Theodoricum de Randenrode* ab eo
vocari, & simul statui, ipsum non tantum hac
dignitate ab anno 1227. usque ad annum 1247.
functum esse, verum etiam tringinta novem annis
ante, sive anno 1208. Canonicum S. Gereonis
Coloniensis fuisse. Unde, si mihi per te conje-
cturam in medium afferre integrum est, suspicor,
Brockium vidisse diploma Theoderici Episcopi,
datum eodem anno MCCVIII. in quo, inter re-
quos viros ecclesiasticos, qui Episcopi donationi
adstiterunt, memoratur *Theodericus de Rande-
rode, Canonicus Sancti Gereonis in Colonia.* Di-
ploma hoc postea edidit Matthaeus in notis ad Ano-
nymi B. Covord. pag. 128. 129. Praeterea licet
Heussenius tibi in hac re testis singularis sit, & re
vera ad hoc usque tempus esse debuerit; numquam
tamen tibi concedam, etiamsi nullam Brockii ab
eo

o non visi rationem habeam, eum aut Draken-
orchio, aut mihi testem singularem esse posse.
Vidimus enim, ac manibus pro lubitu nostro ver-
avimus apographum Catalogi Bucheliani; quem
anta fide Heussenius in suum Catalogum transtu-
it, ut ne illas quidem notas Buchelii, verisimiter
se, certe a te non intellectas, omiserit, quibus
Buchelius varios codices suos Mstos, per quos
dispersa erant diplomata, huic indici suo conficien-
do necessaria, indicare consueverat; mihi aliisque,
quibus notae hae Buchelianae haud incognitae
sunt, manifestissimum indicium prodens, cui
nunc Catalogum sublegerit. Hujus itaque Bu-
chelii Catalogus Praepositorum Majoris, a me tui
caussa post hanc epistolam evulgatus, te, si sci-
re intererit, nunc docebit, ab eo quoque Theo-
doricum illum, qui annis 1227. & 1247. Praepositus
Majoris exstitit, *Theodoricum de Randenrode* cog-
nominatum esse. Quantam nunc fidem Brockii
& Buchelii dictis habere volueris, mea nihil re-
fert, dummodo mihi per te liberum sit, hos vi-
ros, in rebus patriae nostrae, & quidem nomina-
tim in illa, de qua hic agimus, quam versatissimos,
ubi eos erroris arguere, vel justam ob caussam ul-
lo modo erroris suspectos habere nequeo, prae-
euntes sequi. Ceterum, antequam hinc disce-
dam, ut pro salubri tua admonitione, *ab Heusse-
nio, dum singularis est, cavendum maxime esse*,
gratias referam, te vicissim, si permittis, mone-
bo, verba Buchelii *praefuit anno* 1227. 1247. Θ.
o. hoc modo exponenda esse, *praefuit tamquam
Praepositus Ecclesiae majoris anno* 1227. *&* 1247.
Vide Mstum codicem, quem noto hoc signo Θ. *fol.*
10. Similiter sequentem notam *lib. Alb.* X. *fol.*

14. indicare, *sigillum ejus depictum & diploma, ex quo pendebat, descriptum est in Msto libro, quem noto hoc signo Alb. X. fol.* 14. Hinc praetuum *id est obiit anno* 1230. quo interpretationis Buchelii Θ. 30. admitti non posse, & *de interpretatione notarum alterius*, praesertim ubi eas non probe intelligimus, *cavendum maxime*; neque ex his interpretationibus illationes faciendas esse; quae, si verae forent, eum, cujus haec notae sunt, non suae mentis fuisse probarent; quod viro gravi sine probatione omni exceptione majori haud facile statuendum est. Ipse vidisses, interpretationem tuam omnino admittendam non esse, si vel prima verba, luce meridiana clariora, *praefuit anno* 1227. & 1247. animum attendendum existimasses. Sane docere debuissent, *signum hoc* aliud quid, quam *obiit*, ejus auctori indicasse: de quo tutius pronunciasses *non intelligo*, ut de simili nota infra pag. 145. fecisti. Alia quaedam in hoc articulo restant, de quibus rectius ad sequentem videbimus.

Ad pag. 144. *num. XXVII.*

XI. Verba tua hoc articulo sequentia sunt: „THEODORICVS *de Wyckerade*. Huic dedit Heussen. annum 1247. Non occurrit mihi nisi anno „1240. in charta *Ottonis III*. jam citata ex Hist. „Episc. Daventr. p. 31. De cognomine videat „ipse". Ne succenseas, precor, Vir Clarissime, si rogare sustineam, ex quo tandem alio, quam ex uno tantopere a te publice traducto Heussenio, tum, quum Praepositorum Ecclesiae Majoris Catalogum conficiebas, didiceris, hoc nomen-

mpore, de quo articulis XXVI. & XXVII. agis, duos iversos Theodoricos, alterum alterius successo em, Praepositos D. Martini seu Majoris Ecclesiæ e fuisse? Non enim jure praetexere potes, eam b caussam te duos nobis Theodoricos dedisse, uia, si omnes annos ab anno 1225. ad 1247. quius Theodoricum de Randenrode Praepositum uisse Drakenborchius statuebat, uni eidemque ribueres, spatium illud temporis tantum foret, t verisimile non videretur. Certe, ne plura alia xempla cumulem, vel aequale vel etiam majus patium patienter fers num. XXXIII. in Florentio e Jutphaes ab anno 1311. ad annum 1333. vel, si Ieussenio credis, ad annum 1337. Quin immo e id quidem consilio tuo praetendere potuisses, icet ex Brockio tum novisses ac probasses, Theooricum de Randenrode, postea Praepositum Maoris, jam anno 1208. id aetatis confecisse, ut aerit Canonicus S. Gereonis Coloniensis. Pone nim, ut justo laxius spatium tibi concedam, eum nno 1208. fuisse triginta annorum: eo casu inveies, eumdem anno 1247. nondum septuaginta nnos natum fuisse: quam aetatem fidem excedee non puto. At dices, credo, te caussam, cur luos Theodoricos statueris, articulo praecedenti lodisse. Ibi enim, postquam Buchelio-Heussenianum Θ 30. pro arbitrio interpretatus esses *biit anno* 1230. addis: „ Quomodo Heussenius, „ statuens *Theodoricum de Randerode* obiisse an. „ 1230. repererit ejus sigillum appensum anno 1239. „ id equidem non satis intelligo. Porro conse„ quens videtur, ut, qui ad a 1240. memoratur *Theodoricus* Praepositus, alius sit a *Theodorico de* „ *Randerode*. Nihil hic pro certo". Verum

 il-

illud *consequens videtur* quo referendum sit, ne dum, qua sum ingenii tarditate, satis certe decerni utrum ad sigillum anno 1239. appensum, an qui anno 1230. mortuus dicatur. Si prius, me consequentiam nondum videre profiteor, cur is *Theodoricus*, cujus sigillum anno 1239. appensum reperiatur, alius sit a *Theodorico*, qui anno 1240. memoratur. Si posterius, ne urgeam, tum non tantum, quod tu dicis, secuturum, verum etiam Theodoricum de Randerode, qui obiit anno 1230. alium fuisse a Theodorico de Randerode, cujus sigillum appensum reperitur anno 1239. & a Theodorico, qui ad a. 1240. memoratur, & ita tres Theodoricos statuendos fore, nempe Theodoricum de Randerode mortuum 1230. *Theodoricum* de Randerode, cujus sigillum *appensum reperitur* 1239. & Theodoricum memoratum *ad a. 1240. ne*, inquam, id urgeam, unde, quaeso, probabis, Theodoricum de Randerode anno 1230. obiisse, nisi ex Heussenio? cui deinde unico fundamento superstruis omnem tuam opinionem, Theodoricum de Randerode distinguendum esse a Theodorico, qui anno 1240. Praepositus memoratur. Si ergo ex Heussenio opinionem illam, duos eo tempore Theodoricos, alterum alteri succedentem in Praepositura Majoris, fuisse, hausisti, isque, ut ne tibi verba reddam, & ex admonitione tua usum capiam, tibi tum singularis fuit, maxime tibi ab hoc homine cavendum erat: praesertim quum Matthaeus unicum tantum Theodoricum invenerit, & videres, Drakenborchium, assiduum illum, ut tu existimas, Heussenii sectatorem, hoc certe loco diligenter cavisse, ne sibi fumum venderet.

Ceterum nunc, post Buchelii Praepositos Majo-

joris tecum communicatos, intelligere potes, Heusſenium hic iterum Buchelium ſecutum eſſe, licet tantum partem verborum ejus in rem ſuam verterit. Cauſſa fuit, quod probe videret, ſi omnia deſcribere vellet, ſe manifeſte ſibi adverſaturum, eaque non conventura illis, quae de Theodorico de Randenrode proxime praemiſerat. Refert, ipſa Buchelii verba etiam hic conſpici, ut, quae dicenda reſtant, eo facilius percipiantur. Sunt igitur haec: (*Theodericus de Wyckerade* 1247. *cujus praedeceſſor Henricus, Fr. Comit. Gelriae, Epiſcopus Leodienſis. lib. D. Dipl. Lat.* 70.) *ſic* 1232. *D.* 6. *Anno* 1243. *Theodoricus major praepoſitus.* Signa corniculatae lunae, quibus priora verba circumſcripſi, non apparent in apographis Buchelii, ſed ego addidi. Cauſſa ex ſequentibus manifesta fiet. Ex his verbis Heusſenius tantum adoptavit prima, *Theodoricus de Wyckerade* 1247. Verum Heusſenius Buchelium, & ſimul omnes Heusſenium bona fide ſecuti, etiam, quod pace tua dictum velim, tu ipſe, Vir Clariſſime, certiſſime erraviſtis. Erravit etiam Buchelius; non tamen ex ignorantia, ſed ex quadam incuria. Quum enim (me ſomnium quoddam tibi narrare puta) Catalogis Praepoſitorum ac Decanorum, quos vel a Brockio, vel aliunde acceperat, ſubinde adjiceret, quae in variis diplomatibus eo ſpectantia offendebat, factum eſt, ut, quod aliis intento facillime evenire poteſt, verba priora, corniculatae lunae ſignis incluſa, ut a reliquis commodius diſtinguerentur, quae Catalogo Praepoſitorum S. Salvatoris adſcribenda erant, a Catalogo Praepoſitorum Eccleſiae Majoris annotaverit. Quibus deinde variis temporibus ad-

 jecit

jecit reliqua ultima, quae jam ad Catalogum Praepositorum non S. Salvatoris, sed S. Martini, & ad Theodoricum de Randenrode pertinent. Et quidem primo adjecit haec: *sic* 1232. *D.* 6. quibus indicavit, Theodoricum de Randenrode a se ut Praepositum Majoris repertum esse anno 1232, idque constare ex charta, a se descripta in libro diplomatum Latinorum, quem notarat litera D, pag. 6. Postea addidit ultima, quae sequuntur: *Anno* 1243. *Theodericus major Praepositus.* Ex simili errore, atque hoc loco commissum esse existimo, factum est, ut idem Buchelius *Jacobum de Outsboorn* adscripserit Praepositis Majoris, qui ad Catalogum Decanorum Majoris referendus erat, ubi tamen nec ipsum omisit: similiter, ut *Matthaeum* recensuerit inter Praepositos S. Salvatoris, qui ad ejusdem Ecclesiae Decanos pertinebat, quod recte in Heussenio carpis in Catal. pag. 192. Hoc autem somnium sub lucem per portam corneam immissum fuisse affirmanti haud difficulter credes, si verba Buchelii modo memorata mecum examinare digneris. Notavit autem *Theodorici Wyckeradii praedecessorem fuisse Henricum, fratrem Comitis Gelriae, Episcopum Leodiensem.* Jam autem nullus talis Henricus, ut verbis praecedentibus describitur, inter Praepositos Majoris, sed inter Praepositos S. Salvatoris, occurrit: inter quos etiam Buchelius, Heussenius, Drakenborchius, tu, & ego eum retulimus, (adde etiam ineditum Brockii apographum) ejusque successorem omnes uno ore fuisse statuimus *Theodericum* (Buchelii apographum vitiose legit *Theodorum*, & hinc itidem Heussenius) *de Wickenrode*, vel *de Wyckerode*; unde plus quam mirum mihi visum est,

est, tibi, qua es sagacitate, non sponte suboluisse, Heussenium hic perperam aberrasse. Haec, non tam erroris, quam incuriae, Buchelianae specimina in Theodorico Wyckeradio, Jacobo Outshornio, ac Matthaeo ne aequi censores nimium exagitemus, utque, quidquid commiserit, meritis ejus maximis donemus, eo magis oportet, quod omnia haec tumultuaria tantum opera sibi & usui suo annotarit, neque somniare potuerit, illa umquam lucem adspectura; inter nos vero constet, si Catalogos illos majori luce perfundere, & cum orbe literato communicare proposuisset, eum errorem deprehensurum atque emendaturum fuisse. At Heussenium, qui integra Buchelii verba ob oculos habuit, & hinc errorem facillime deprehendere potuit, hic ignaviter cessasse, eaque truncando effecisse, ne incuria Buchelii tam evidenter in oculos legentium incurreret, quis ferre potest? quis ferre potest, cum fideliter inter Praepositos Majoris Jacobum Outshornium enumerasse? Tu vero levius peccasti, qui non ipsis Buchelii verbis, sed tantum Heussenii excerptis usus es, & reliquos duos Heussenii *lapsus vidisti, sed cavisti imitari.* Antequam vero hinc discedam, ne iterum iterumque rogatum velim, Vir Clarissime, ut, si neque temporis longinquitas duos Theodoricos statuendos esse persuaserit, neque in eo praeeuntem Heussenium secutus sis, indicare velis, quas tandem notas characteristicas habueris, unde deprehenderis, omnia diplomata, quibus *Theodoricus Praepositus Majoris* adscriptus est, ad unum eumdemque Theodoricum referri non posse. Id enim in aliis ex usu esse poterit. & quidem ea ratione copia mihi dabitur examinandi, utrum diploma, an-

 no

no 1239. & hinc ante annum 1240. quem ad Theodoricum secundum pertinere pronunciasti, cursum, quod ante ineditum supra pag. 303. cum lectoribus communicavi, ad Theodoricum Heidenrodium, an ad Theodoricum ejus successorem referri debeat?

Ad pag. 144. *num.* XXVIII.

XII. Ad articulum hunc plura notari possent; at, reliquis missis, haec nunc tantum verba propono: „ Drakenburgius indicare contentus, quod Miraeus Guiberti vel Godefridi *genus paternum* uno „ in loco, & maternum in alio *retulerit*, quasi „ re bene gesta, abripit se alio. *Sed hoc primo* „ *falsum est, quod Miraeus de Guiberto vel Gode-* „ *frido Praeposito meminerit*". Sine dubio in eumdem errorem ego etiam, qui pag. 18. idem indicavi, tibi incidisse videbor. Quam opinionem ut ex animo tibi eximam, modeste ac breviter respondeo, me tecum agnoscere, falsum esse, *Miraeum Guiberti vel Godefridi Praepositi meminisse*: at mihi nunc vicissim operam da, atque agnosce, *falsum esse, vel Drakenborchium, vel me id unquam affirmasse*. Quid enim? an tibi unum idemque esse potest, *Miraeus retulit Guiberti genus paternum*, & *Miraeus meminit Guiberti*? Qui haec diversa, eorumque alterum verum, alterum falsum esse posse, non vidit, caecum esse oportet. Quum itaque praemiseris: *Drakenburgius indicat, Miraeum Guiberti genus paternum retulisse*, si legime ac consequenter ratiocinari voluisses, inferre debebas: *Falsum est, Miraeum Guiberti Praepositi genus paternum retulisse*. Ita enim ultimum

pri-

rimo oppositum fuisset. Verum docte &, pace tua dixerim, sophistice ab eo abstinuisti. Enuntiationem enim hoc modo formare non poteras, nisi ipse gravem errorem committere velles, & hinc statum ejus, quod in quaestionem vocabas, avertere conatus es. Sed in viam te reduco. Non dictum est, *Miraeum meminisse Guiberti Praepositi*, sed *Guiberti genus paternum reperiri esse apud Miraeum*, sive, ut tu reddis, ferme enim eodem redit, *Miraeum Guiberti genus paternum retulisse*. Quid enim, quaeso, aliud is, qui *Guibertum Praepositum ex gente Perweisia ortum fuisse* dixit, per ejusdem *Guiberti genus paternum* intelligere potest, quam *ejus patrem*, *ejus majores paternos*, vel in genere *stemma Perweisianum*. Stemma autem Perweisianum, ac nominatim Guiberti Perweisii patrem & avum, ipso tamen Guiberto omisso, Miraeum in Notit. Eccl. Belgii cap. cvi. retulisse, cuicumque libet, videndi facultas est. Hinc consequens est, *verum esse*, quod Drakenborchius, & ego ejus exemplo diximus, *Miraeum Guiberti genus paternum retulisse*, & simul te vel sophistice pro *Guiberti genus paternum* induxisse *Guibertum*; vel, si te *Guiberti genus paternum* & *Guibertum* eodem sensu accepisse affirmes, & hinc sophistice egisse neges, te falso falsi accusasse, quod erat verissimum. Ceterum, reprehendens, Vir Clarissime, quod non erat reprehendendum, id contra reprehendere neglexisti, quod tamen reprehensione erat dignissimum. Ut enim ipsemet vineta mea caedam, falsum esse sponte a nemine monitus profiteor, quod Drakenborchius, & ego, ab eo deceptus, diximus, *Guiberti genus maternum* reperiri apud Miraeum in No-

 tit.

tit. Eccles. Belg. cap. CXXXII. Quum autem Mi raeus eo loco nobis exhibeat stemma Gerardi, Grim bergae & Ninoviae domini, id Drakenborchio, locum ex Christophori Butkens Trop. Brab. a VIII. pag. 627. & 628. a te & a me laudatum, non observarat, fraudi fuisse videtur, quod ae stimarit, Guibertum Praepositum fuisse filium Go defridi, Perweisii domini, & Aliciae Grimberg & Ninoviae dominae. Meum igitur, quam illius, errorem magis culpandum esse confiteor, quod Tropaea Brabantina laudans, atque inde edoctus, Guibertum istius Godefridi, qui Aliciam uxorem duxit, non filium, sed fratrem fuisse, verba *van moeders syde ibid. cap.* CXXXII. delere negle xerim. Antequam articulum hunc *missum faciam*, ut pateat, recte Brockium & Buchelium statuisse, Godebertum hunc anno 1266. *Praepositum Ma joris* fuisse, non possum non, quin hic adscribam verba, quae mihi occurrerunt in autographo in strumenti, dati die XXVII. Januarii anni 1545. quo Decanus & Capitulum Ecclesiae Majoris Traje ctensis, sede Praepositurae vacante, ex antiquis di plomatibus & Ecclesiae suae statutis, aliisque mo numentis definiunt, quae sint jura Praepositi & Ar chidiaconi, & ad quae ipse vicissim sit adstrictus. Verba haec sunt: *Idem etiam confirmat concordia facta inter Dominum Gobbertum de Perweys Prae positum & nos Decanum & Capitulum, anno Do mini millesimo ducentesimo sexagesimo sexto in fe stino Valentini Martyris, ubi sic dicitur: Item de mansis, praediis, seu possessionibus, spectantibus ad administrationem praebendarum Capituli, seu fratrum Ecclesiae, dicimus, quod idem Praepositus di ctas possessiones in totum vel in partem non posset* re

ad firmam alicui, consensu Capituli non obtento. *em hoc idem dicimus de bonis in Insula prope civi-* *tem Trajectensem, quae habet Lambertus Noesse* *& Gerardus Albekyn, observandum.* &c.

Ad pag. 147. 148. & 149. *num.* XXX. *in fine*, XXXI. & XXXII.

His articulis agis de proximis Adolphi Waldec- XIII. ensis Praepositi Majoris successoribus, &, rejecta mnium aliorum sententia, nobis exhibes novum, t vocas, systema tuum. Quod quemadmodum on modo cuique in republica literaria licet, verum etiam, si justam ob caussam fiat, laude dignum est, ita etiam nemo prohibetur, sententiam ecens propositam examinare, ac videre, utrum era & hinc recipienda sit, an vero quaedam obtent, ob quas commode admitti nequeat. Secundum os, quorum opinionem Drakenborchius & ego t verisimiliorem proposuimus, Adolpho de Walleck subjungitur *Gyselbertus*, memoratus anno 1303. illi *Wilhelmus Hornanus*, proelio Duivelanlico interfectus anno 1304. huic *Engelbertus Hornanus* memoratus annis 1306. & 1311. ei vero *Theoloricus*, cui nullus certus annus adsignatur. Quum hanc sententiam tu quoque pag. 147. recensuisses, addis, Drakenborchium tamen adnotasse, ,, quod ,, Buchelius hunc tertium asserat *fuisse Praeposi-* ,, *tum ab an.* 1302. *usque ad* 1307. quo laqueo a- ,, deo impeditur, ut fateatur, nescire se, quid de ,, duobus prioribus statuendum sit". Verum, priusquam pergamus, cum bona pace tua interjiciendum est, verba Drakenborchii aliter a te proposita esse, atque ipse protulerit; cumque, quod tu

tu illi tribuis, neque dixisse, neque dicere pot[illegible] se, quum verba Buchelii, quae, quam pro[illegible] fieri potuerit, in Belgicum sermonem translata [illegible], & hinc a te respicienda erant, adversentur. [illegible] chel. ad Hed. pag. 233. ita inquit: „ Vidi lit[illegible]
„ in archivis ejusdem collegii, quibus cons[illegible]
„ anno 1302. Engelbertum ejus fuisse Praepo[illegible]
„ tum & Archidiaconum, quem anno ad[illegible]
„ 1307. eadem functum dignitate, in [illegible]
„ Hornensi, a Rietwico curiose satis collecto,
„ discere est". Omnino enim aliud est, [illegible] *eum Praepositum & Archidiaconum fuisse* [illegible] 1302. *& alibi eum anno adbuc* 1307. *eadem* [illegible] *functum*; aliud *fuit Praepositus ab anno* 1302. [illegible] *que ad* 1307. Haec jam in principio *notanda* erant. Postea ex usu erunt. Hac igitur *Drakenborchii* sententia repudiata, quatuor illos *Praepositos redigis* ad duos. Nam Adolpho substituis *Engelbertum de Horne*, ab aliis male *Gisbertum* dictum, quem annis 1302. 1303. & 1304. Praepositum Majoris fuisse, & proelio ad Duivelandiam interfectum esse statuis. Engelberti deinde successorem dicis *Theodoricum de Horne*, Praepositura functum [illegible] nis 1304. 1306. 1307. & 1311. Ita omnem diffic[illegible] tatem evanescere jactitas, & te elapsum esse cre[illegible] ex laqueo, quo Drakenborchium, cui ego a[illegible] sensi, impeditum dixisti. Sed etiam atque e[illegible] vide, Vir Clarissime, ne, *unum* hunc *laque[illegible]* Alexandri gladio secans, inscius *plures* tibi [illegible] *ces* pararis. Variae enim in systemate tuo diffi[illegible] cultates superesse videntur: quas, quaeso, ut [illegible] proponere liceat, permitte.

Primo ex systemate tuo sequitur, Brockin[illegible] qui se *Gysselbertum* anno 1303. VII. Maji Praep[illegible] [illegible]

im Trajectensem invenisse testatur, errasse; & secundum te, qui instrumentum a Brockio adhibitum numquam oculis usurpasti, nihilominus *Giselbertum* eumdem esse, qui *Engelbertus*; sive existimes, *Giselbertum* & *Engelbertum* esse idem nomen, sive potius in instrumento Brockii perperam *Giselbertum* pro *Engelberto* legi, sive potissimum male Brockium *Giselbertum* legisse, quum scriptum foret *Engelbertus*: quomodo enim verba tua intelligenda sint, ipse non aperuisti.

Secundo ex systemate tuo sequitur, si *Wilhelmum Hornanum* ex Catalogo Praepositorum Majoris expungis, erroris arguendos esse tantum non omnes annalium nostrorum conditores, quorum plures Drakenborchius, tu ipse pag. 148. & ego supra pag. 21. enumeravimus. Hi enim omnes uno ore Praepositum Majoris, qui proelio Duivelandico cecidit, *Wilhelmum de Horne* appellant. Eorum praecipuus & antiquissimus est Wilhelmus Procurator Egmondanus, qui, Chronicon anno 1332. finiens, & anno 1324. jam id aetatis existens, ut Capellanus in Brederode foret, scriptor fuit aequalis, & res suo ac proximo tempore gestas enarravit. Eo autem teste pag. 141. in proelio Duivelandico *Guido Trajectensis Episcopus, modo, capitur, & WILHELMUS DE HORNE MAJOR TRAJECTENSIS PRAEPOSITUS cum multis nobilibus inclinatur*, id est, interimitur. Optime vidisti, multos futuros, quibus immensa haec audacia displicitura esset, neque injuriam veteris aevi scriptoribus illatam ferre possent. Hinc, favorem lectorum systemati tuo conciliaturus, te magnorum virorum exemplum secutum esse praetexuisti. Nam, si te audire, ac verbis

bis tuis fidem habere volumus, primo *Wilhelm de Hoorn in Brockii MS. non occurrit* pag. Catalogi tui 147. sive *nomen Wilhelmi Brockio est incognitum* pag. 148. secundo *Buchelius Wilhelmum re-cis* pag. 147. sive *nomen Wilhelmi a Buchelio correctum permutatumque est in Engelbertum* pag. 148. tertio *Christophorus Butkens in eo consentit Buchelio ac consonat, statuens Engelbertum Praepositum Majoris; ac Wilhelmum de Horne fratrem ejus primogenitum fuisse, sed conjugatum & mortuum anno* 1301. pag. 148. num. XXXI. & in [illegible] XXX. Ne lenocinia haec incantis lectoribus [illegible] sint, antequam reliquas difficultates enumerem, probationes tuas examinari, &, quid veri falsive iis insit, excuti oportet.

Quod ad Brockium attinet, *miror tuam, Vir Clarissime,* imprudentiam, qui *tanta confidentia affirmaris, Wilhelmum in MS. Brockii non occurrere,* & mox repetieris, *ejus nomen ipsi incognitum esse;* ac quaerere libet, unde id tibi innotuerit? Sine dubio respondebis, te id ex silentio Drakenborchii collegisse. At, quantopere fallaris, tecum nunc communicatus Brockii Catalogus testari poterit. Ex eodem etiam inspecto facile tibi apparebit, forte Brockii a Drakenborchio, certe a me, non memorati caussam esse, quod necessarium non judicavimus, ut post Wilhelmi Procuratoris [illegible] mondani, Bekae & Hedae aliorumque laudata testimonia testaremur consensum ejus, qui firmandae sententiae suae solorum jam memoratorum Bekae & Hedae auctoritate utebatur. Ex errore tamen, quem te commisisse dolet, confiteri debeo, melius futurum fuisse, si nominatim Brockii mentio facta foret: ita enim in eum non praecipitasses

Ve-

erum, quum factum infectum fieri nequeat, nunc, ia tibi negare libuit, Wilhelmum Hornanum, mo 1304. Praepositi Majoris dignitatem Tracti obtinuisse, aliquam ex Brockio utilitatem pro ea sententia adversus tuam percipere possum. uum enim Brockius mense Junio ejusdem anni 512. Trajecti mortuus sit, quo Furmerius prium in Frisia Franequerae Bekam & Hedam in oem protractos typis describi curabat, hinc vesimiliter Bekam & Hedam, quos in Catalogo lauvit, adhuc ineditos legit. Quod si verum est, de efficio, eum etiam in utriusque historici Msto o Praepositum Majoris, qui proelio Duivelanco interfectus est, constanter *Wilhelmum Hornum* appellatum invenisse; quemadmodum iam Furmerius & postea Buchelius ediderunt.

Neque felicius secundo loco pro sententia tua adasti Buchelium. In notis enim ad Hedam ui pag. 231. *Principem Wilhelmum ex Comitius de Hoern Majorem Praepositum ad Duivelanam occisum* testatur) pag. 233. hanc adversus ejus rrationem movit difficultatem, *se vidisse literas archivis summi collegii, quibus constat, anno 302. Engelbertum ejus fuisse Praepositum & Arhidiaconum*, &c. vide pag. 600. Verum nusquam *WILHELMUM rejicit*, ut inquis pag. 147. aut *men illud corrigit permutatque in ENGELBERUM*, ut lectorem doces pag. 148. multo adhuc inus *CONTENDIT, eum, qui exstinctus est, n WILHELMUM, sed ENGELBERTUM pellari*, ut persuadere conaris pag. eadem 148. d potius laqueo hoc adeo impeditur, ut, rem decisam relinquens, nihil pronunciet: cujus pruntiam Drakenborchius imitatus est, ego vero ali-

aliquam difficultati tollendae viam inire conatus sum; verum de ea postea. Confer cum his, quae ad Hedam notavit, annotationes ejus ad Bekam pag. 110. & Catalogum Praepositorum Majoris, quem tecum communico, ac videbis, eum primo loco vulgarem Bekae narrationem, *Wilhelmum Hornanum Praepositum Majoris proelio Duivelandico periisse*, aliorum historicorum testimoniis confirmare: eidem narrationi in notis ad Hedam difficultatem movere: & in Catalogo Wilhelmum Hornanum inter Praepositos Majoris recensere, ac referre, eum proelio Duivelandico anno 1304 interfectum esse. Quid aliud autem ex omnibus his colligi potest, quam Buchelium, non obstante difficultate, quam sibi moverat, vulgarem narrationem non repudiasse?

Quod nunc ad Christophorum *Butkens*, quem tertio loco laudas, attinet, ingenue confiteor, eum in Genealogia Hornana nullum ejus gentis Wilhelmum Praepositum Majoris retulisse: numquam tamen inde efficere audebo, ergo nullus etiam fuit; ergo omnes scriptores, etiam proxime haec tempora viventes, qui eum enumerant, erarunt, & cunctis illis, tamquam fide dignior, praeferendus est unus Butkens, quamvis ab hoc tempore remotior, ac tot seculis recentior; vel ex ejus una auctoritate reliqui omnes emendandi sunt. Nequam nunc argumentis, quibus te non primum fuisse, qui Wilhelmum Hornanum ex Catalogo seu serie Praepositorum Majoris ejecerit, probare, & ita occurrere conatus es difficultati, quam sententiae tuae obstare ipse videras, & tibi etiam secundo loco objeci, responderim, tempus est, ut ad reliqua pergam.

Te

Tertia igitur difficultas, ex systemate tuo na-
cens, est, quod, Praepositum Majoris, quem
roelio Duivelandico cecidisse credis, *Engelber-
um de Horne* vocatum fuisse ex Christophoro
Butkens probans, eumdem hunc Butkens alibi
issentientem habeas. Certe in Trop. Brabant.
om. II. pag. 99. quem locum laudasti, ita inquit:
*ngelbert Chanoine & Archidiacre a Utrecht, tué
n Duivelande* 1303. Ad quae verba quam brevissi-
ne notas: *Scribendum fuerat* 1304. Oblata hac occa-
one, quam data opera praebes, utendum, tibique de-
nonstrandum est, tua in Drakenb. beneficia optime
ollocata, & me ejus loco haud ingratum esse. Quum
nim ex superioribus videre potueris, quantopere
rofecerim ex doctis ac fidis monitionibus tuis, qui-
us credulum Drakenborchium cautiorem reddere,
efficere conatus es, ne Heussenii tui verbis ni-
ium fidat, nunc vicissim te quoque, sed subti-
ens, ne noctuas Athenas, moneam, ut Chro-
ologicis te immiscere nolis, & ab iis tractandis
stineas, donec prima ejus artis principia melius
loctus sis. Jam aliquoties antea, me monente, ex-
ertus es, omnia illa specimina, quibus te aliquam
us peritiam consecutum esse lectoribus probare
natus es, male tibi cessisse. In illo, quod hoc
co dedisti, num felicior futurus, ac fortunam ma-
s obsequentem habiturus sis, audi, quaeso, bre-
ter. Proelium Duivelandicum accidit media
adragesima anni 1304. ut Brockius in Catal. te-
tur, sive accidit XIII. Kalendas Apriles, id
, die XX. Martii, quum festum Paschatis eo an-
demum in diem XXIX. Martii incideret, teste
eyero in Annal. Flandr. lib. X. pag. 101. Jam
ro Brabantini, Flandri, aliique omnes, qui cu-

 jus-

jusque anni initium vel a die Veneris antepaschali, vel ab ipso festo Paschatis eo tempore numerare soliti erant, die xx. Martii, quo ad Duivelandiam decertatum est, adhuc numerabant annum 1303. unde etiam Meyerus loco laudato, qui stilo Flandrorum usus est, proelium illud ad annum 1303. recte retulit. Ex his patet, quanto in hac disciplina versatorum applausu Christophorum Butkens Brabantinum, & in rebus Brabantinis Brabantinorum calculum secutum, emendare, ac docere volueris, oportuisse, ut pro *anno* 1303. dixisset *anno* 1304. Sed haec in transitu: nunc in viam. Christophoro Butkens, quem testem laudasti, testem minus suspectum opponere nequeo, quam ipsum Christophorum *Butkens*, qui Engelbertum Hornanum *proelio Duivelandico* non *interfectum*, sed *captum esse* refert in Trop. Brab. lib. IV. pag. 357. his verbis: *Ils obteindrent une assés signalée victoire en Duvelande, ou ILS FIRENT PRISONNIERS Gui Evesque d'Utrecht, frere au Comte d'Haynaut, ENGELBERT FRERE AU SIRE DE HORNES, & autres.* Jam autem cui, precor, operi majorem fidem haberi oportet? ei, cui auctor ultimam manum imposuit, quodque ipse vivus edidit: an vero, quod moriens imperfectum reliquit, aliique post obitum ejus ex variis schedis in lucem protraxerunt? Adde in re, tanto ante se tempore gesta, nulli scriptori tuto fidem haberi, nisi quatenus eam aliorum vetustiorum testimonio sibi praestruxerit. Id noscens Butkens attamen loco, quem tu laudasti, nullius auctoritatem praetexuit: sed loco, quem ego tibi indicavi, adhibuit ac memorat Meyerum, Oudegerstium, ac Chronicon Hollandicum. Horum

Meye-

Meyerus & Chronicon Hollandicum referunt, proelio Duivelandico non *Engelbertum Hornanum, vel captum, vel caesum*, sed potius *Wilhelmum Hornanum interfectum esse*. Secundum eorum Oudegerstium consulendi occasio nondum oblata est: is igitur quid tradat, ex te, vel quocumque alio, cui liber ad manum est, discere cupio.

Vidisti, sententiae tuae, *Engelbertum Hornanum, Praepositum & Archidiaconum Trajectensem, anno* 1304. *proelio Duivelandico periisse*, graviter adversari testimonium Rietwici; ex cujus stemmate Hornensi, satis curiose collecto, se didicisse Buchelius testatur, *Engelbertum* adhuc anno 1307. dignitate Praepositi & Archidiaconi Ecclesiae Majoris Trajecti functum esse. Hanc difficultatem quae tamen utrum difficultas sit, dubitas; ut ita animos lectorum fulgore auctoritatis tuae praestringas) quemadmodum amovere conatus sis, iis verbis, licet paullo pluribus, proponam. Ita ergo inquis: „Buchelius sup. cit. ad Hedam p. 233. affirmat, *Engelbertum* anno 1307. eadem functum esse dignitate, quod *in stemmate Hornensi, a Rietwico curiose satis collecto, discere sit*. &c. Sed id ex illo male collegit Buchelius, & ex stemmate Hornensi apud Butkens, *Engelbertus* anno 1303. in Zelandia occubuit. De *Wilhelmo* non affirmaret, eum anno 1307. superfuisse, quem vidit exstinctum: cum igitur contendat, eum, qui exstinctus est, non *Wilhelmum*, sed Engelbertum appellari, male collegit, hunc anno 1307. superfuisse. Superfuit sane ex Hornensi familia Praepositus alter, quem invenire difficile non sit, nempe.

LXXII. THEODORICUS DE HORNE, *Engel-*

„ *berti* frater, Praepositus Majoris in MS. Brockii a-
„ pud Drakenburgium, & Heusfenium ; qui ex Riet-
„ wico colligitur hac dignitate functus anno 13..
„ nec non annis 1306. & 1311. qui per Brockium *En-*
„ *gelberto* adscripti, Drakenburgio moverunt mo-
„ lestiam". Tanta obscuritate haec verba proposita
mihi videntur, ut vel inde vix difficultatem id voca-
dum esse, quod tibi proposuisti, pateat. Si itaque ra-
argumentandi ac sensum animi tui minus assecutus
sim, non voluntati, sed ingenii tarditati, id tribuas.
Davus enim, non Oedipus sum. Si quid autem ex
saepius repetita lectione judicare valeo, primo...
verum assumis, Buchelium *contendere*, *Praeposi-*
tum Majoris, proelio Duivelandico interfectum,
non *Wilhelmum*, sed *Engelbertum appellari*: ex eo
deinde consequens esse infers, *eumdem Buchelium*
male ex Rietwico collegisse, *Engelbertum adhuc*
anno 1107. superstitem fuisse. Ipse vicissim, quod
Buchelius facere debuerat, pro perspicacia judicii,
qua prae Buchelio polles, existimas, ex Rietwi-
co, *Engelbertum* anno 1307. tamquam superstitem
memorante, colligendum esse, *Theodoricum Her-*
nanum anno 1307. *Praepositum Majoris fuisse.*
Fateor, Vir Clarissime, hic oculis meis tenebras
offundi, neque me videre posse, qua via ab ...
antea trita id colligere potueris. Sane, si ex ...
dubitatis argumentis & auctoritatibus mihi con...
ret, *Engelbertum* Praepositum anno 1304. inter-
fectum esse; & viderem, eum tamen, ut vivum
Praepositum, anno 1307. a Rietwico memorari
modo consequenter argumentari vellem, ...
aliud colligere mihi permissum putarem, qu...
Rietwicum errasse; non vero *Theodoricum*
Horne dignitate Praepositi majoris illo anno fu...

ttum esse somniarem. Verum, quum fundamentum, quod tibi praestruxisti, atque id, quod assumsisti, fallat; & antea docuerim, Buchelium numquam *contendisse*, quod eum *contendere* aïs, quanti roboris sit argumentum ei superstructum, & quam legitima sit consequentia, quam inde collegisti, ipse sponte vides.

Quarto haud exigua difficultate systema tuum premit *Theodoricus de Horne*, quem annis 1304. 1306. 1307. & 1311. Praepositum Majoris fuisse contendis, & substituis ei, qui uno *Theodorici* nomine appellatur in Msto Brockii & apud Heussenium, cuique neuter eorum gesti honoris annum, Buchelius annum 1311. in Catalogo tribuit. Ut autem id tibi licere crederes, hoc vel simili argumento usus esse videris: *Engelbertum de Horne* Praepositum Majoris adhuc superfuisse annis 1306. 1307. & 1311. tradunt partim Brockius, partim Rietwicus. Verum, quum Christophorus Butkens, qui mihi fide dignior est, quam vel instrumenta vel scriptores, quos Brockius Catalogum, & Rietwicus stemma Hornense, ut ut satis curiose collectum, conficientes consuluerunt, affirmet, *Engelbertum* hunc jam anno 1304. interfectum esse, certum mihi est, Brockium & Rietwicum, vel quos secuti sunt, eodem plane errore oculos eorum fascinante, tantum in praenomine hujus Praepositi lapsos esse, iisque annis aliquem quidem gentis Hornanae Praepositum Majoris fuisse, sed illud tantum praenomen ei quaerendum esse: id quod inventu haud difficile est. Quum enim Brockius & Heussenius post *Engelbertum* memorent nescio quem *Theodoricum*, nullo etiam anno addito, Butkens vero testetur, *Engelberti* fratrem

 fuis-

fuisse *Theodoricum de Horne*, Praepositum S. Salvatoris, eumque hac dignitate functum esse anno 1293. ex ejus probationibus pag. 132. pateat, legitime conjicere possum, eum undecim annis post ea, sive anno 1304. fratri Engelberto in dignitate Praepositi Majoris successisse, atque illum esse, qui apud Brockium & Heussenium unico *Theodorici* nomine memoretur: (unde enim ceteroqui *Theodoricus* in Msto Brockii post *Engelbertum*?) adeoque eum, cui apud Brockium & Rietwium, vel in monumentis ac scriptoribus, quos illi adhibuerunt, annis 1306. 1307. & 1311. *Engelberti* praenomen datur, potius *Theodoricum* vocandum esse. Verum, quum haec vel similis ratiocinatio unice illi fundamento innitatur, *in nomine Praepositi Majoris, anno 1304. interfecti, potius credendum esse Christophoro Butkens, qui tribus admodum seculis postea vixit*, eumque *Engelbertum* appellavit, quam historicis nostratibus, eodem, quo Praepositus ille, tempore, aut certe eodem & proximo aevo florentibus, a quibus *Wilhelmus* vocatur; contendere possem, ipsam ratiocinationem examinari operae non esse, quamdiu, fundamentum ejus verum esse, nondum docueris, & simul probaris, Theodoricum Hornanum, qui anno 1293. Praepositus S. Salvatoris exstitit, post annum 1304. adhuc vixisse. Ut tamen liberalis sim, nec summo jure tecum agam, prinsquam id, quod a tua parte faciendum poposci, praestiteris, (quod umquam te praestiturum despero) in me suscipio onus probandi, Theodoricum Hornanum, qui Praepositus S. Salvatoris fuit, verosimiliter numquam, certe non tempore mortis, Praepositum Majoris fuisse. Id igitur ut palam fiat,

pri-

ximum moneo, Canonicos S. Salvatoris mortem illius Praepositi sui in Necrologio Ecclesiae S. Salvatoris his verbis retulisse, apud Matthaeum in Fundat. & Fat. Eccl. pag. 81. *XIII. Kal.* (Aprilis) *obiit Theodoricus de Hoerne, Levita, Praepositus noster.* Porro autem observo, eosdem Canonicos in hoc Necrologio non tantum diligenter annotare solitos fuisse dignitates, quas in Ecclesia S. Salvatoris obtinuerunt illi, quorum ibi obitus recensentur; verum simul etiam enumerasse, si quas, praesertim majores, in aliis Ecclesiis, vel peregrinis, vel Trajectinis, nacti erant. Vel centena illius moris exempla ex Necrologio hoc proferri possent; verum te in eo versatiorem esse novi, quam ut multis id tibi probari necesse sit. Pauca igitur ex multis notasse sufficiet. Ita dignitas in Ecclesia peregrina simul cum Canonicatu S. Salvatoris memoratur pag. 81. *XVII. Kal. Aprilis anno CIↃ. CCCC. XIV. obiit Johannes de Boesbout, Decanus SS. Apostolorum Coloniae, Canonicus noster.* Dignitas in Ecclesia peregrina simul cum Canonicatu & dignitate in Ecclesia S. Salvatoris pag. 82. *Anno CIↃ. CCCC. XCIX. XXVI. Martii obiit venerabilis vir, Magister Johannes Lensis, Decanus S. Andreae Coloniensis, nec non Canonicus & Scholasticus noster.* Praepositura Majoris cum Canonicatu S. Salvatoris pag. 82. *V. Kal.* (Aprilis) *obiit Florentius de Jutfaes, Presbyter, Praepositus Ecclesiae majoris, Concanonicus noster.* Decanatus Majoris cum Canonicatu S. Salvatoris pag. 98. *II. Idus* (Septembris) *obiit Dominus Stephanus, Major Decanus, presbyter, Canonicus noster.* Praepositura S. Petri & Canonicatus S. Salvatoris pag. 83. *III. Non. Aprilis Anno Domini CIↃ. CCCC.*

 LXXV.

LXXV. obiit venerabilis vir, Magister Walter de Gouda, Praepositus S. Petri, Canonicus noster. Decanatus S. Petri & Canonicatus S. Salvatoris pag. 102. *VII. Kal.* (Novembris) *obiit Wilhelmus Decanus S. Petri, Subdiaconus, Canonicus noster.* Decanatus S. Johannis & Canonicatus S. Salvatoris pag. 95. *III. Idus* (Augusti) *obiit Jacobus Rufus, Diaconus, Decanus Sancti Johannis, Canonicus noster.* Praepositura B. Mariae & Canonicatus S. Salvatoris pag. 85. *XII. Kal. Maji anno* CIↃ.CCC. *XCIII. obiit Magister Arnoldus de Emelisse, Praepositus Beatae Mariae, Canonicus noster.* Decanatus B. Mariae & Canonicatus S. Salvatoris pag. 89. *III. Idus* (Junii) *obiit Engelbertus Decanus S. Mariae, Canonicus noster.* & pag. 102. *III. Kal.* (Novembris) *Anno* CIↃ. CCCC. *XXXIV. obiit Johannes Wit, Decanus Beatae Mariae, Canonicus hujus Ecclesiae.* Dignitas in Ecclesia Trajectina, & quidem Decanatus Majoris, simul cum Dignitate & Canonicatu in Ecclesia S. Salvatoris, memoratur pag. 78. *IV. Idus* (Februarii) *Anno* CIↃ. CCC. *LXXXV. obiit Jacobus de Lochorst, civis Trajectensis, pater Hermanni de Lochorst, Decani Trajectensis, nec non Canonici & Scholastici hujus Ecclesiae.* & pag. 97. *II. Kal.* (Septembris) *obiit Mechtildis de Draeckenburch, mater Hermanni de Lochorst, Decani Trajectensis, nec non Canonici & Scholastici nostri.* Quum itaque Necrologium S. Salvatoris, obitum *Theodorici de Horne* referens, eum tantum *Levitam, Praepositum nostrum* vocet, etiam is tempore obitus non videtur Praepositus Majoris fuisse. Eam enim dignitatem si tum obtinuisset, sine dubio Canonici S. Salvatoris ex mo-

e in Necrologio Ecclesiae suae hoc vel simili mo-
lo mortem ejus annotassent: *obiit Theodoricus de Horne Levita, Praepositus Ecclesiae majoris, nec non Praepositus noster.* Ita me, quod promiseam, praestitisse, ac probasse confido, verisimiliter Theodoricum de Horne, quem Praepositum Majoris annis 1304. 1306. 1307. 1311. fuisse contendis, non exstitisse Praepositum Majoris tempore mortis. Si tamem forte excipere velles, sola Canonicorum S. Salvatoris, mortem Theodorici de Horne Praepositi sui in Necrologio Ecclesiae suae annotantium, negligentia alteram ejus dignitatem, Praepositurám Majoris, omissam esse, ne ita quidem admitti poterit sententia tua, nempe Brockium, adfirmantem *Engelbertum Hornanum anno* 1311. Praepositum Majoris fuisse, in solo nomine errasse, & pro *Engelberto de Hornes* tantum substituendum esse *Theodoricum de Hornes.* Quum enim mors hujus Theodorici in Necrologio referatur ante diem XIII. Kalendas Apriles, si, quemadmodum statuis, anno 1311. Praepositus Majoris fuit, obiisse dicendus est die XX. Martii anni 1311. & ad id tempus usque Praeposituram Majoris obtinuisse. Verum id adversabitur diplomati, quod ex Matthaeo de Jur. Glad. pag. 361. & 362. primo Drakenborchius in Catalogo, & postea ejus exemplo tu & ego laudavimus. Nam ex eo Florentium de Jutphaes jam Praepositum Majoris fuisse constat *anno* 1311. *in die Beati Petri ad Cathedram*, sive intelligendum censeas ejus Cathedram Romanam, id est, diem XVIII. Januarii, sive ejus Cathedram Antiochenam, id est, diem XXII. Februarii, quum postea demum mense Martio ejus decessor obiisset.

Quae adhuc pluribus disputavi, paucis in compendium nunc contraham. Ut systema tuum cuiquam verisimile videri possit, antea statuendum est, primo errasse Brockium, & in monumento antiquo, ex quo *Gifelbertum Praepositum Trajectensem die VII. Maji anno* 1303. fuisse docet, vel scriptum fuisse, vel scribendum esse *Engelbertum*: secundo errasse omnes scriptores, non tantum recentiores, sed etiam antiquos & synchronos, qui *Wilhelmum de Horne Praepositum Majoris anno* 1304. in proelio Duivelandico caesum narrant, & pro eo passim *Engelbertum de Horne* incerto Christophori Butkens testimonio, quique insuper tribus demum seculis postea vixit, substituendum esse: tertio errasse Brockium & *Rietwicum*, qui *Engelbertum de Horne* annis 1306. 1307. & 1311. memorant, ejusque loco memorandum esse *Theodoricum*: quarto *Theodoricum de Horne*, qui verisimiliter *Praepositus S. Salvatoris* obiit, &, si etiam Praepositus Majoris fuisset, mortuus esse debuisset die xx. Martii anni 1310. attamen annis 1304. 1306. 1307. & 1311. *Praepositum Majoris* fuisse, licet nullus umquam vel priorum vel posteriorum scriptorum, ne ipse quidem Christophorus Butkens, cui ceteroquin maxima pars systematis tui innititur, sed hic te deficit, cum inter Praepositos Majoris illis annis memorarit, certe non tribus illis prioribus annis. Stomachum firmum, qui quemvis cibum digerere potest, habere censendus est, quicumque haec sine nausea adsumere, & commode concoquere potest. Ea ego virtute destitutus sum.

Diffiteri neque possum, neque volo, sententiae a te repudiatae hanc, quam Drakenborchius jam observavit, difficultatem, ex loco Buchelii ad He-

Iedam pag. 233. petitam, adversari. Eam te mi-
nus recte pag. 147. ita proposuisse jam vidimus,
quasi Buchelius affirmarit, *Engelbertum de Horne*
Praepositum Majoris fuisse ab anno 1302. usque
ad annum 1307. quum tantum testari certum sit,
e in Archivis Ecclesiae majoris vidisse literas,
quibus constabat, *ipsum* anno 1302. ejus Praepo-
itum & Archidiaconum exstitisse; & praeterea
x stemmate Hornano, a Rietwico curiose satis
ollecto, disci posse, *eum* anno adhuc 1307. ea-
em dignitate functum fuisse. Secundum Bu-
helium itaque in altero instrumento *Engelbertus*
le Praepositus Majoris memoratur ante annum
304. quo *Wilbelmum Hornanum* Praepositum
Majoris periisse annalium Belgicorum scriptores
etulerunt; in altero vero post eumdem annum.
Verum observo, quemadmodum Drakenborchio,
ajus sententiam ferme secutus sum, adversatur
iploma *Engelberto* Praeposituram Majoris tri-
uens anno 1302. ita tibi vicissim adversari Riet-
rici stemma Hornanum, eamdem dignitatem an-
o 1307. ab *Engelberto* administratam referens.
Neque enim tibi incommodum est, qui *Engelber-*
tum jam anno 1304. interfectum fuisse putas, ejus
iventis mentionem fieri anno 1307. eamque sen-
tentiam confirmari suffragio illorum, qui eum e-
am annis 1306. & 1311. vixisse opinantur: quam
Drakenborchio & mihi, qui *ipsum* demum post
annum 1304. ad Praeposituram Majoris promotum
uisse credimus, jam ante eum annum ipsius tam-
uam Praepositi Majoris mentionem fieri. Mino-
itaque negotio, pro *Engelberto Wilbelmum* uno
loco substituendo, quam tu pro *Engelberto Theo-*
doricum tribus locis, & insuper in plurimis histo-
ricis,

ricis, nos hac difficultate liberare potuissemus, si nobis permissum fore credidissemus, eadem temeritate crisin omnibus regulis solutam exercere, qua tu, Vir Clarissime, alibi semper, tum praesertim hoc loco, eam exercere voluisti. Recte egisse Drakenborchium censeo, qui, ex verecundia quadam & veneratione erga monumenta antiquitatis, se hoc difficultatis laqueo impediri maluit, &, donec aliunde certior lux oboriatur, *judicium* sustinere, quam, illaudabili inconsiderantia, *cui* vix aliam similem alibi exstare arbitror, eo modo re se expedire conatus, plures sibi novarum difficultatum cruces figere, quibus semper *torqueatur*. Mihi vero, si laqueum, quem Drakenborchio exprobrasti, gravarer, longe facilior eam *difficultatem* evadendi via suppeteret, quam qua *te ingressum* video. Illam jam supra pag. 22. sed timide, *paucis verbis* proposui, nempe forsitan *Engelbertum* (manus mea aberrans *Wilhelmum* dedit; quam ἀβλεψίαν ut mihi benigne donare velis, obnixe rogo) Hornanum *Praepositum Majoris* & *Engelbertum Hornanum Praepositum S. Salvatoris* perperam inter se confundi. Mentem me meam obscurius, quam debueram, proposuisse, sponte agnosco; clarius tibi, quid voluerim, nunc exponam. Observaram, Brockium dixisse in Catalogo, *Engelbertum à Hoorn* praefuisse ut *Praepositum Trajectinum* anno 1302. similiter Buchelium in Catalogo notatum esse, se in libro Alb. pag. 71. descripsisse diploma anni 1302. in quo occurrit *Engelbertus Praepositus & Archidiaconus Trajectensis*: quare suspicari incepi, ambos indicasse illud diploma, quod etiam Buchelius in notis ad Hedam memorat. Id si verum est, insuper putabam, Buchelium ad

Hedam

edam locutionem diplomatis, *Praepositus & Ar-*
idiaconus Trajectensis, perperam intellexisse de
raeposito Majoris, quum intelligi debeat de *Prae-*
osito S. Salvatoris. Perperam etiam Brockium &
ımdem Buchelium *Engelbertum* anno 1302. recen-
iisse inter *Praepositos Majoris*, quum recensen-
us foret inter *Praepositos S. Salvatoris*. Neque
t, ut credam, te, Vir Clarissime, hanc sive
cpositionem, sive conjecturam meam jure repre-
endere posse. Ipse enim aliud diploma anni
293. a Christophoro Butkens in Probationibus
l Tropaea Brabantina tom. 1. pag. 132. editum,
ı quo Engelberti hujus frater Theodoricus de
[orne *Praepositus Ecclesiae Trajectinae inferioris*
ocatur, non de *Praeposito Ecclesiae Majoris*,
d de *Praeposito Ecclesiae S. Salvatoris* accipien-
ım esse recte infra pag. 190. monuisti. Verum
unc vel interpretationem vel conjecturam meam,
ıocumque eam nomine appellare volueris, ubi
ıis eam sibi merito displicere ostenderit, adver-
ıs neminem umquam pertinaciter defendam.
am hic examini ac judicio tuo proposuisse
ıihi sufficiat.

Si in hoc articulo longior fuerim, id mihi,
uaeso, vitio ne vertas. Copia materiae, quae in
ovo systemate tuo examinanda occurrebat, effe-
it, ne res paucioribus commode absolvi potuerit.
'ogita insuper, quae in unum articulum, quia
ıter se connexa erant, contraxi, plurium articu-
ırum vicem obtinere: duos enim Catalogi tui ar-
culos cum quatuor aliis Catalogi Drakenbor-
hiani ac mei conferendos, & utra sententia, an
uae in his, an quae in illis proposita erat, prae-
ıreuda foret, discutiendum fuisse. Nunc diu-
tur-

turnioris morae taedium majori saltu compensare conabor.

Ad pag. 155. *num.* XL.

XIV. Praecedenti articulo XXXIX. pag. 154. 155. docuisti, Martinum V. Pontificem Romanum electionem Rudolphi Diepholdii, qui defuncto Frederico Blankenhemio Episcopo Trajectino *in schismate* successor substitutus erat, nullam declarasse, & Episcopatum Trajectinum anno 1424 contulisse in Rabanum de Helmstadt, Episcopum Spirensem: at Rabanum, turbatis Ultrajecti rebus absterritum, cathedram Trajectinam cum Sudderi Cuilemburgici Praepositura *Majoris* permutasse anno 1425. approbante Pontifice. *Horum* actuum testes laudasti Chron. *Lat. in Analect.* Matth. tom. IX. pag. 64. Chronic. Osnabrug. ibid. pag. 434. Origines Culemb. Analect. tom. VI. pag. 282. & Buchel. ipsum ad Hedam pag. 288. Post haec, ita pergis, Suederum Ultrajectum venisse, & ad Ecclesiam admissum fuisse, accepta prius per procuratorem possessione diebus XX. & XXI. Julii anni 1425. idque probari Analect. Matth. tom. IX. pag. 284. & seqq. Illis deinde hoc articulo XL. postquam Rabanum de Helmstadt, Spirensem Episcopum, Praepositum Majoris ex permutatione canonica cum Suedero, approbante Martino V. factum dixisses, sequentia subjunxisti". Non „ capio, quare Heussenius, quin imo Drakenborgius, hunc Episcopum Spirensem omittant. Per„ mutatio effectum suum habuit. Suederus fa„ ctus est Episcopus: proinde *Rabanus* factus est „ Praepositus. Subjiciunt illi *Prosperum Columnam*,

„ nam,

„ *unam*, quem ajunt Praepositum factum esse *ex*
„ *cessione Suederi anno* 1426. Sed jam permuta-
„ verat cum *Rabano*. Si hic Praeposituram red-
„ didit *Suedero*, potuit illam altera cessione trans-
„ tulisse in *Prosperum*. Sed hoc est, quod su-
„ perest demonstrandum". Ego etiam, Vir
Clarissime, *Rabanum* tuum in Catalogo meo omi-
si. Quare, nisi quid aliud tibi videatur, pro
Heussenio & Drakenborchio tibi respondere, &
caussam omissionis, quam te capere non posse pro-
fiteris, reddere, eamque justam ac legitimam esse
probare conabor. Primo igitur Catalogus Buche-
lii, quem inferius tecum communicabo, osten-
det, Heussenium ejus non meminisse, quia neque
Buchelius, quem per omnia ipsum secutum esse
jam toties vidimus, ullam ejus mentionem fecit.
Deinde Drakenborchium nullam *Rabani* tui ratio-
nem easdem ob caussas habuisse conjicio, ob quas
ego quoque eumdem spernendum esse consensi.
Optime nempe novi, scriptores, quos laudasti,
aliosque plures, qui addi possunt, nobis narras-
se, *Rabanum*, Episcopum Spirensem, Suedero pro
Praepositura Majoris, quam obtinebat, cessisse
Episcopatu Trajectensi: Martinum V. Pontificem
eumdem Episcopatum in Suederum contulisse, &
hinc Suederum primo per procuratorem diebus
xx. & xxi. Julii possessionem Episcopatus acce-
pisse, ac paullo post die xxi. Augusti ipsum prae-
sentem sollemniter Episcopum inauguratum fuisse.
Sed insuper simul novi, neminem eorumdem scri-
ptorum retulisse, *Rabanum* similiter, vel per pro-
curatorem, vel praesentem, *Praepositurae Majo-
ris* possessionem adeptum esse: immo neminem
etiam aliorum scriptorum ullo umquam loco *Ra-
bani*

bani tamquam *Praepositi Majoris* meminisse. Eam itaque ob caussam nec mihi jus summam hanc dignitatem in eum conferendi competere existimavi. Quin etiam postea vidi, quam Catalogus meus jam typis descriptus foret, ne te quidem, unicum *Rabani* patronum, vel unum locum, ubi *Praepositus* vocetur, in medium proferre potuisse; sed tantum sententiam, quam defendendam suscepisti, hoc modo probare conatum esse: *permutatio effectum suum habuit: Suederus factus est Episcopus: proinde Rabanus factus est Praepositus.* Verum similis argumentatio in rebus facti legitima probatio esse nequit; certe admodum fallax est, quum facta potius indubitatis testimoniis adstruenda sint. Multa enim intervenire potuerunt, *quae effecerint*, ne *Rabanus*, licet pro cesso Episcopatu *Praeposituram* sibi pactus fuerit, numquam *tamen Praepositus* inauguratus sit. Potuit autem *Rabanus* hoc animo ac consilio a Suedero exegisse, ut loco Episcopatus Praepositura sibi cederet, non quo ipse eam sibi haberet, sed magis ut grati animi probandi caussa eam Martino offerret, & is vicissim, cuicumque vellet, donandi facultatem acciperet, qui eamdem fratris Laurentii filio *Prospero* donavit. Potuit etiam Martinus permutationem Episcopatus & Praepositurae, inter *Rabanum* & Suederum celebratam, rescidisse, & deinde novam Episcopatus provisionem Suedero dedisse, eoque casu vacantem Praeposituram Majoris in *Prosperum* transtulisse. Possunt & alii aliique plures casus exstitisse, ob quos Rabanus Praepositura, quamvis cessa, frui nequiverit, quos animo concipere, quibus libet & otium est, poterunt. Ob hanc igitur caussam, licet tibi adsentiar, de per-

permutatione Episcopatus Trajectini & Praepositurae Majoris ibidem Ecclesiae inter *Rabanum* & Suederum convenisse, Suederum etiam, quacumque demum ex caussa id factum fuerit, de quo postea videbimus, Episcopatum obtinuisse, nunc tamen multo firmius adhuc id, quod antea animo conceperam, teneo, eumdem *Rabanum* numquam *Praepositum Majoris* Trajecti factum esse. Quum vero contra tu, Vir Clarissime, id verum esse contenderis, *Rabanumque* in Catalogo tuo audacter in numerum *Praepositorum* retuleris, & insuper te non capere professus sis, quare Heussenius, quin immo Drakenborchius, (quibus & me deinceps addas, licet) hunc Episcopum Spirensem inter Praepositos recensere omiserint, *tibi firmis ac certis testimoniis demonstrandum superest*, *Rabanum revera Praepositum Majoris exstitisse*; atque ita ratiocinando colligere poteris, id vi permutationis a Martino probatae factum esse. Quod ubi legitime praestiteris, quum interim eo tempore, quo Catalogum tuum, ante hos decem vel duodecim annos promissum, edidisti, Heussenius jam diu eo abierit, unde negant redire quemquam, ego ejus loco victas tibi manus dabo, &, quum amice, quid verum sit, quaeram, sine ulla tergiversatione, libenti etiam animo in castra tua transiens, *Rabanum* Catalogo Praepositorum inseram; neque dubito, quin similiter Drakenborchius sua sponte idem facturus sit.

Caussa omissi Rabani reddita, dum tu perpendis, utrum satis gravis ac legitima habenda sit, jam interim hinc discedere, neque metuens, ne, *quasi re bene gesta, alio me proripuisse* tibi videar, ad sequentia transire possem. Verum, dum hoc

Rr tem-

tempore in dioecesi Trajectina degens omnia, quae operi suscepto inservire queunt, sedulo perscrutor, postquam jam totus Praepositorum & Decanorum Catalogus meus typis descriptus foret, quaedam monumenta antiqua, quae superesse suspicabar, sed antea diu frustra quaesieram, tandem felici fortuna in manus meas inciderunt. Ea, ad hunc & quosdam sequentes Praepositurae Majoris articulos pertinentia, notatu digno exemplo docere possunt, quam imprudenter & inconsulte illi plerumque famam prostituant, qui extranei populi, rebus domesticis, quae ex libris editis & ubique obviis satis commode addisci nequeunt, illustrandis temere sese immisceant, licet ipsi his occupati a patria ejus populi remoti agant, & a plerisque illorum, quae ad pensum hoc *pulchre exornandum* necessario requiruntur, & in *tabulariis publicis* ac privatis inedita latent, destituti sint; neque tamen ea, quae sibi deesse sentire debebant, investigare, aut ullam eadem ab indigenis accipiendi rationem circumspicere conentur: & nihilominus aliis, his copiis, quibus ipsi carent, instructis, adversari eosque refellere audeant. Paullulum igitur adhuc eidem huic capiti bona venia tua insistam, &, dum tu videre satagis, num quam viam *Rabano* tuo *Praeposituram Majoris* asserendi reperire queas; ego contra operam dabo, ut probem, Episcopum Spirensem, quem inter veros ac γνησίυς Majoris Praepositos retulisti, non nisi ὑποβολιμαῖον ac supposititium habendum esse, & certissime *Prosperum Columnam* Suedero Cuylenburgensi in hac dignitate successisse. Id autem ut tibi verum esse persuadeam, duplicis generis argumentis utar; & quidem praemittam auctoritates illo-

lleruum, quos in hac re idoneos judices esse nega-
e non poteris: his postea subjungam argumenta,
etita ex diplomatibus & monumentis publicis, i-
so illo tempore, de quo agimus, datis, quae ex
uthenticis tabulis descripsi.

Primo igitur loco ex scriptoribus tibi offero
estimonium in hac materia versatissimi Brockii,
am obiter a Drakenborchio in Catalogo ante
nos quindecim, & quod excurrit, annos lauda-
tum, (ex quo tu etiam ejus meministi) & a me,
qui autographum ejus oculis subjectum habeo, in
neum relatum. Is igitur in Serie Praepositorum
Majoris agnoscit, *Suederum* Praepositum Majoris
accepisse possessionem Episcopatus Trajectini *non
ure electionis, sed EX CESSIONE EPISCOPI
SPIRENSIS, per Papam antea de Ecclesia Tra-
ectensi provisum.* Et nihilominus sequente mox
rticulo testatur, non *Rabanum de Helmstadt*,
ed *Prosperum de Columna admissum esse ad Prae-
posituram Trajectensem EX CESSIONE SUEDE-
RI.* Hoc autem Brockii testimonium tanto ma-
oris ponderis existimandum est, quod ipse pro-
essus sit, se Seriem illam Praepositorum ex va-
iis diplomatibus, privilegiis, aliisque veterum
hartarum monumentis collegisse: unde sequitur,
um in illis tantum mentionem Episcopi Spiren-
is invenisse, tamquam ex cujus cessione Suede-
us Episcopatus Trajectensis possessionem acce-
erit; non vero, tamquam qui ex cessione Suede-
i, vel potius ob permutatum Episcopatum suum
Trajectensem cum Praepositura Suederi, vicissim
d Praeposituram Trajectensem admissus sit. Il-
ius autem testimonii pondus adhuc plurimum au-
gebitur, si conjectura, supra pag. 516. proposi-

 ta,

ta, verisimilis videatur, Indiculum Brockii excerptum esse ex libro quodam antiquo, in quo primo Canonici Majoris Praepositos & Decanos Ecclesiae suae, ex vetustioribus monumentis jam diu ante Brockium collectos, annotarunt, iisque deinde reliquos, prout paullatim alter alteri successit, subjunxerunt; hunc autem a prioribus collectum Indiculum tandem Brockium auxisse, & ad sua tempora deduxisse. Secundo pro mea sententia, quod miraberis, laudare tibi sustineo auctoritatem *ipsius* Buchelii, quem, ejus consensu sententiae tuae pondus te additurum existimans, pag. 155. ad partes vocasti: unde etiam ejusdem testimonium jure nunc rejicere nequis. Secundum ejus expressa verba, quod diffiteri nequeo, in notis ad Hedam pag. 288. *quae ipse indicasti, Rabanus ex familia nobilium de Helmstadt permutavit Ultrajectensem Ecclesiam cum Praepositura ejusdem Ecclesiae, tractantibus rem Suederi amicis, atque ita, Martino P. R. approbante, factus Culemburganus Antistes Ultrajectinus* LII. Verum attende, quaeso, ad verba ejus. Agnoscit quidem, Suederum, approbante Martino P. R. factum esse Episcopum Trajectinum; *Rabanum* vero factum esse *Praepositum Majoris* non addit; id enim verum non esse noverat; siquidem, ut in Catalogo testatur, *Prosper de Columna admissus ad Praepositurum*, EX CESSIONE SWEDERI. Hic te excepturum praevideo, Buchelium, ut dixi, Indiculum hunc Praepositorum vel accepisse ab amico Brockio, qui Rabanum Praepositum Majoris fuisse non credebat, vel excerpsisse ex quodam Ecclesiae codice & domestica Canonicorum annotatione, & hinc Indiculum, quem

jus nomine edo, non tam ipsius, quam aliorum
sententiam continere. Verum, quum seriem hanc
Praepositorum, quam ab aliis confectam accepit,
multis observationibus suis passim auxerit, *Ra-*
banum reliquis addere, ac suo loco inserere non
neglexisset, si, ipsum Praepositura Episcopatum
Trajectensem, a Martino in se collatum, permutasse
noscens, insuper credidisset, eum vi hujus per-
mutationis *Praepositum* factum, ac perperam in
Catalogo omissum esse. Tertio *Rabanum* tuum
non fuisse *Praepositum Majoris* inde deduco, quod,
secundum antiquaiſtius Ecclésiae statuta, Praepo-
situs eligendus erat ex Canonicis ejus Ecclesiae.
In veteri enim codice Statutorum Majoris, titu-
lo *De Electione*, capite *De Electione Praepositi*,
versiculo *Et si Praepositus*, ita sancitum invenio:
Et si Praepositus electus fuerit non de collegio no-
stro, quod non licet, nec visum est, Episcopus eum ad-
mittere non tenetur propter Archidiaconatum, qui
non debet committi, nisi uni de collegio nostro. Nec
in *hoc contraria consuetudo praevaluit.* Ab hac
majorum disciplina ac stricto jure paullatim disces-
sum, ac primo permissum scio, ut quis, in colle-
gium Canonicorum nondum adscriptus, attamen
Praepositurams consequi posset, modo uno eodem-
que tempore & Canonicus & Praepositus fieret.
Tandem vero etiam alios quidem ad Praepositurams
provectos invenimus, qui numquam, neque an-
te, neque post suam ad hanc dignitatem promo-
tionem, inter Canonicos recepti sunt; verum pri-
mum ejus rei exemplum quinquaginta annis Sue-
ctro ejusque ad Episcopatum erectione recen-
tius est. Primus enim eorum fuisse dicitur Simon
van der Sluys, qui demum anno 1474 ad Praepo-
 situ-

situram pervenit. De eo ita Brockius in Catalogo Praepositorum Majoris: *Hic Slusa est primus omnium Praepositorum, qui non fuit de collegio nostro electus, & non praebendatus Canonicus: nam ceteri sui praedecessores omnes fuerunt electi a Capitulo ex Canonicis, aut adepti sunt Praebendam & Praepositura m caussa permutationis.* In his notanda sunt verba *non praebendatus Canonicus*, quae emphasin habent, quum Slusa tempore admissionis ad Praeposituram Canonicus factus sit, sed non praebendatus. Quum enim Gisbertus Brederodius ab Episcopo Davide, qui ipsum ultra quadriennium in vinculis habuerat, Praepositura Majoris cedere invitus coactus esset, eaque in Slusam nondum Canonicum conferenda foret, *ne majorum* disciplina, olim religiose observata, *eo facto pessumdata* esse diceretur, hoc quasi *remedii ludibrium* inventum est, ut antea dicis caussa Canonicus adsumeretur, non concesso simul jure adipiscendi Praebendam, si qua proxime vacare contingeret. Hoc iterum observavit Brockius in Catalogo Canonicorum Majoris, his verbis: *Symon Doedes dictus de Slusa, de Rotterdam, Consiliarius ac Phisicus sive Medicus Caroli Ducis Burgondiae, artium & medicinae doctor, Praepositus Mechliniensis, admissus est XIII. Augusti an. MCCCCLXXIIII. ad Praeposituram & Archidiaconatum Trajectensem ex resignatione Brederodii, quum primo dictus Slusa ad Canonicatum absque exspectatione Praebendae aliquo loco vacaturae admissus fuisset, & praestat eodem loco in pleno Capitulo corporaliter juramentum. Obiit Mechliniae die Sabbathi in profesto Michaëlis anno* 1499. *ibidem sepultus.* Secundum, in quo mos ille majorum

rum neglectus est, fuisse Claudium Boisfotum, qui anno 1529. Praepofituram a Carolo V. consecutus est, idem Brockius in Catalogo suo retulit. Jam autem *Rabanus* tuus utroque, & Slusa, & Boisfoto, antiquior, neque Canonicus fuit, antequam de Episcopatu Praepositura permutando cum Suedero ageret, (certe in Serie Canonicorum Majoris, quam a Brockio confectam diligenter ejus caussa legi ac relegi, nomen ejus nullo loco memoratum reperi) neque etiam Suederus, Episcopatu auctus, Canonici dignitatem *Rabano* tuo, sed *Prospero* meo cessit. Id iterum me Brockius in Catalogo Canonicorum his verbis docuit: *Prosper de Columna Romanus, postea Cardinalis, admissus est IV. Junii anno MCCCCXXVI. ad Praeposituram & Archidiaconatum ac ad Praebendam Ecclesiae Trajectensis, sibi caussa resignationis per Dominum Suederum de Culenborch, nunc Episcopum Trajectensem, dimissas.* Ut igitur, non dicam verum, sed tantum verisimile fieri possit, *Rabanum* tuum fuisse *Praepositum Majoris*, alterutrum horum tibi probandum est, vel graviter hallucinatum esse Brockium ac somniasse, quum in Catalogo Praepositorum moneret, Slusam primum, Boisfotum secundum fuisse, qui, licet numquam adsciti fuerint in collegium Canonicorum Majoris Ecclesiae, attamen Praeposituram ejusdem Ecclesiae obtinuerint: vel *Rabanum*, antequam Episcopatum Praepositura commutare conaretur, collegio Canonicorum Majoris jam adscriptum fuisse, ac perperam in Catalogo Canonicorum Brockii omissum esse.

Levioribus adhuc armis adversus te velitatus sum, Vir Clarissime, & tantum auctoritatibus eo-

 rum,

[illegible], qui, quamvis in hac re [illegible], [illegible] homines [illegible], & in [illegible] gestis [illegible] [illegible], [illegible], sententiam illorum [illegible] [illegible], [illegible] adversari. Nunc vero graviorem [illegible] [illegible] [illegible], & ad majorem veritatis [illegible] [illegible] etiam [illegible], ipso illo, ac [illegible] [illegible], tempore confectis, testimonium [illegible] ex iis tibi probare [illegible], *Rabanum* [illegible], [illegible] inter Swiderum Cuylemburgium & [illegible] [illegible], veros ac legitimos Majoris Praepositos [illegible] [illegible], non nisi [illegible] [illegible] esse, ac [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Praepositurae administratione [illegible] [illegible]. Quartum igitur argumentum pro [illegible] sententia adversus [illegible] praebent [illegible] diplomata, in [illegible] [illegible] Praepositorum Majoris [illegible]; quae, memoriae causa collecta, & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], hodie adhuc supersunt. Unus horum [illegible], continens diplomata [illegible] illius Praepositurae ab anno 1391, quo [illegible] van der [illegible] ad Praepositurum [illegible] est, usque ad annum 1474, quo Brederodius eandem dignitatem deponere coactus est, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *Rabanum* [illegible] diploma exhibet, [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] a Swedero data sunt, ea, quae [illegible] [illegible] nomen [illegible], subjungit. [illegible] [illegible] codice tam exiguum temporis spatium [illegible] [illegible] *Swederi*, & primum *[illegible]* diploma, quae unquam Praepositi Majoris ac [illegible] [illegible] Praepositurae suae pertinentium, [illegible] [illegible] [illegible], medium [illegible], ut eo [illegible] [illegible], & non modo ad possessionem Praepositurae [illegible] esse, sed etiam eandem [illegible] [illegible] deposuisse, commode [illegible] queat.

pueas. Quamvis enim Suederus jam die xx. & xxi. Julii anno 1425. per procuratorem, ut antea vidimus, in possessionem Episcopatus venisset, & deinde die xxi. Augusti ejusdem anni Trajectum veniens sollemniter Praesul inauguratus esset, nihilominus diu postea Praepositaram retinuit, & adhuc ineunte anno 1426. tamquam Praepositus Majoris feuda vasallis ac beneficiariis concessit. Certe in codicem feudalem relatum invenio ejus diploma, datum die primo anni 1426. sive, ut subscriptio diplomatis Belgici loquitur, *anno MCCCCXXVI. op den Heiligen jairs dach*. Primum vero diploma, in quo deinde *Prosperi de Columna* Praepositi Majoris mentio fit, adscriptum praefert diem v. Februarii ejusdem anni 1426. idque datum est, antequam adhuc in possessionem Praepositurae venisset, quum tamen jam Trajecti innotuisset, Praeposituram in eum collatam esse. Et hinc non ipse *Prosper*, sed ejus nomine Bernardus Utenengius, tamquam ipsius Officialis, diploma illud petenti vasallo concessit. His enim verbis incipit: *Wy Meyster Beernt Uten Enge, Officiael Heren Prosper van der Columpnen, Doem-Proest Utrecht, doen kont ende kenlyck* &c. Quum autem postea die iv. Junii eodem anno 1426. quemadmodum recte Brockius monuit, ad Praeposituram admissus esset, jam sine adhibito Officiali ipse suo nomine diploma feudale indulsit die Saturni post festum S. Odulfi, quod die xii. Julii celebrari solet, eodem adhuc anno 1426. Ejus initium his verbis conceptum est: *Wy Prosper van der Columpnen, by der genaden Gods Doem-Proest Utrecht &c. doen kont ende kenlyck* &c. Ne ulla dubitandi caussa de illis, quae quarto hoc argu-

mento deduxi, superfit, tria, quorum memini diplomata, ex codice feudali excerpta, huic epistolae subjiciam sub num. III. IV. & V. Age jam, Vir Clarissime, ostende, si potes, *Rabanum* tu inter diem primum Januarii anni 1426. quo primum eorum diplomatum *Swederi*, licet jam Episcopi Trajectensis inaugurati, tamen adhuc tanquam *Praepositi Majoris* meminit, & diem XV. Februarii ejusdem anni, quo *Prosperum* jam *Praepositum Majoris* fuisse ex secundo eorum diplomatum probatur, eum itaque medio illo tempore *Praepositum Majoris* admissum esse, eamdemque dignitatem in *Prosperum* contulisse. Verum id tentandi necessitate te liberabit quintum atque *ultimum* argumentum; quod, prae reliquis *palmarium*, pro mea sententia adversus tuam *moveo*, & *nullum* subterfugii locum tibi reliquum *facere videtur*. Illud mihi suppeditat ineditum instrumentum publicum, quod Drakenborchium, quum Catalogum suum conficeret, non habuisse existimo, quia nullam ejus mentionem fecit. Id iterum ex tabulis authenticis descriptum epistolae meae tui causa sub num. II. subjungo. Proprie, ut videre potes, iisdem tabulis continentur duo instrumenta: quorum prius, sed tempore posterius, testatur, Leonardum Uten-Engium, Columnae procuratorem, quum die IV. Junii anno 1426. ejus nomine ad possessionem Praepositurae Majoris admitteretur, jura juranda, a novis Praepositis praestari solita, solemniter praestitisse. Ex eo nihil aliud probo, quam Brockium, Buchelium, Heussenium, Drakenborchium & me recte Prosperum inter veros & legitimos Praepositos recensuisse, ac statuisse, eum sollemnem Praepositurae possessionem die

IV.

IV. Junii anno 1426. nactum esse. Altero eorum instrumentorum, quod priori subjungitur, sed tempore prius est, ipse Prosper de Columna die XXIV. Februarii anno 1425. procuratorem suum constituit Bernardum Uten-Engium, Canonicum Trajectensem, qui operam daret, ut in possessionem Praepositurae & Archidiaconatus, ac Canonicatus & Praebendae Ecclesiae Trajectensis, quas dignitates Suederus obtinuerat, legitimo ac sollemni modo mitteretur, eaque promitteret ac praestaret, quae a Praepositis Majoris promittenda ac praestanda erant. In eo vero Prosper expressis verbis testatur, *SIBI DUDUM dominum suum PAPAM* [Martinum quintum] *DE PRAEPOSITURA, ARCHIDIACONATU, ac Canonicatu & Praebenda Ecclesiae Trajectensis, QUOS Reverendus Pater SUEDERUS de Culenborch, Electus Trajectensis, tempore promotionis de persona sua factae, in Ecclesia Trajectensi OBTINEBAT, prout obtinet, cum per hujusmodi promotionem aut munus consecrationis ipsi Electo impendendum, aut lapsum temporis de consecrandis Episcopis, seu certis aliis modis, vacare contigerint, per suas literas gratiose PROVIDERI MANDASSE.* Hinc me colligere posse puto, eodem ferme tempore Martinum V. Pontificem Maximum in Suederum Episcopatum, & in Prosperum Praepositaram Trajectensem contulisse. Constat enim ex ejusdem Martini diplomate, quod edidit Matthaeus tom. IX. Analect. pag. 294. eum *VIII. Idus Februarias*, id est die VI. ejus mensis, *Pontificatus sui anno octavo*, id est anno Christi 1425. Suederum de Culenborch, Praepositum Ecclesiae Trajectensis, ipsi Ecclesiae Trajectensi in Episcopum &

Pa-

Pastorem praefecisse: in nostro vero instrumento refertur, eumdem Martinum *dudum*, nempe ante diem XXIV. Februarii, id est dudum ante diem decimum octavum post Suederum Episcopum designatum, mandasse, ut Prosper de Suederi dignitatibus, & inter eas de Praepositura & Archidiaconatu, provideretur. Ex eo me jure ac merito effecisse arbitror, Martinum Pontificem Romanum, si non eodem tempore, certe paucissimis tantum diebus interjectis, Episcopatum in Suederum, ac Suederi Praeposituram & Archidiaconatum in Prosperum de Columna contulisse, ac praesertim Prosperum fuisse proximum Suederi in illis dignitatibus successorem: Rabanum itaque, *quem medium inter Suederum & Prosperum recensuisti*, *numquam verum Ecclesiae Majoris Trajectensis Praepositum* exstitisse, & ex eorum Catalogo eradendum esse, ne diutius legitimo Praeposito Prospero obstet; in quem nullo ejus merito tam infesto animo exstitisti, ut hanc ob caussam eum inter Praepositos *admittendum esse* dixeris, non quia revera Praepositus fuit, sed *quia omnes*, id est Brockius, Heussenius & Drakenborchius, *asserunt*, *hunc pariter cessisse Jacobo Ziericio, qui sequitur*.

Vide nunc, Vir Clarissime, quam provide adversus Drakenborchii sententiam collegeris, *permutatio Episcopatus & Praepositurae inter Rabanum & Suederum effectum suum habuit; Suederus factus est Episcopus: proinde Rabanus factus est Praepositus*. Hac argumentatione quam solide testimonium Brockii, diplomatibus aliisque Ecclesiae suae monumentis usi, quo Drakenborchius nititur, elidere conatus es. Verum ne in medio hoc

clivo

ivo subsistas: sed ut argumenta, quibus sententiam
jam convellere volui, similiter refellas, perge
unc, & prioribus eodem tenore subjunge:
Proinde non credendum est diplomati, ex tabulis authenticis descripto, quo Prosper testatur, se a Martino quinto accepisse illas dignitates, quas Suederus in Ecclesia Trajectensi adhuc obtinebat; & sua ad Episcopatum evectione vacuas facturus erat: non credendum est codici feudali ipsius Ecclesiae, qui diplomatibus Suederi Praepositi proxime, nullo alterius cujusquam diplomate medio, diplomata Prosperi Praepositi subjungit". Verum simul circumspice, un-
e suffragatores conducere possis. Quum autem
e eo, quod Suederus vi permutationis a Pontifi-
probatae Episcopus factus esse dicatur, te, li-
t tacentibus eodem tempore viventibus scripto-
bus, adversantibus proximis, legitime tamen
lligere posse ac necessario sequi existimaveris,
oinde Rabanus factus est Praepositus: ego vicis-
n, quum certissimis argumentis ac fide dignissi-
s testimoniis probarim, Rabanum Suedero in
aepositura non successisse, exemplum tuum se-
tus licentiam colligendi mihi sumsi: „Rabanus
non factus est Praepositus loco Suederi; proinde permutatio Episcopatus cum Praepositura
effectum suum non habuit, nec Suederus vi ejus
permutationis Episcopus factus est". Quin e-
n, quum instrumenti publici fide docuerim,
osperum testari, se Praeposituram Majoris per
ovisionem Martini Pontificis consecutum esse,
lem jure, quo tu usus es, mihi quoque colli-
e licet: „Prosper Praeposituram provisione
Martini V. nactus est: proinde Martinus V. per-
„ muta-

„ mutationem Episcopatus & Praepositurae, in„ ter Rabanum & Suederum initam, rescidit, &
„ Suederus nova ejus provisione Episcopatum
„ cepisse dicendus est". Tu vero, Vir Clarissime, qui utpote Romano-Catholicus in jure Pontificio me longe exercitatior es, earumque rerum non potes non peritissimus esse, perpende, quaeso, num forte recte rationem subduxerim: si vero me graviter hallucinatum esse ac somniasse compereris, cogitare velis, me esse Acatholicum Romanum, & hinc in similibus facile labi solere: quo salutari remedio graves, ut vocas, hallucinationes & somnia Drakenborchii felicissime, ut semper soles, mitigare conatus es infra pag. *161.*

Ne vero sententiam meam attentius *examinandi* provinciam repudies, eamque *suscipere recuses* praetextu laboris ac molestiae, quam *subire* deberes, ut latius per varios scriptores reptando indagares, quo fundamento adversus Hedam aliosque nostratium & exterorum historicos affirmare ausim, Suederum non vi permutationis, ad quam Rabanum opera amicorum permovisse dicitur, sed Martini V. provisione Episcopatum Trajectensem nactum esse; sponte profiteor, non tantum me inniti instrumento, quo non *Rabanum*, sed *Prosperum Praeposituram Majoris*, quam olim *Suederus* obtinuerat, adeptum esse modo probavi; sed praesertim ipsius Martini diplomati, quod edidit Matthaeus tom. IX. Anal. pag. 294. & sine dubio vidisti ac legisti, quum partem illam tom. II. Analect. in hac materia ipse laudaris. Diploma hoc datum est ad Suederum de Culenborch Electum Trajectensem, in quo inter alia haec Pontificis Romani verba longiora quidem, sed hic non omittenda, invenio:

Du-

Dudum Frederico Episcopo Trajectensi regimini Trajectensis Ecclesiae praesidente, nos, cupientes eidem Ecclesiae, cum vacaret, per Apostolicae sedis providentiam, utilem & idoneam praesidere personam, provisionem ipsius Ecclesiae ordinationi & dispositioni nostrae duximus ea vice specialiter reservandam; decernentes extunc irritum & inane, si secus super his per quoscunque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attemptari. Postmodum vero praefata Ecclesia per obitum dicti Frederici Episcopi, qui extra Romanam Curiam debitum naturae persolvit, Pastoris solatio destituta, Nos, vacatione hujusmodi fide dignis relatibus intellecta, ad provisionem ipsius Ecclesiae celerem & felicem, de qua nullus praeter nos hac vice se intromittere potuit, sive potest, reservatione & decreto obstantibus supra dictis, ne ipsa Ecclesia prolixae vacationis exponatur incommodis, paternis & sollicitis studiis intendentes prius deliberationem, quam de praeficiendo eidem Ecclesiae personam utilem & etiam fructuosam cum fratribus nostris habuimus diligentem, demum ad te, Praepositum ipsius Ecclesiae, in Diaconatus ordine constitutum, cui de literarum scientia, vitae munditia, honestate morum, spiritualium prudentia, & temporalium circumspectione, aliisque multiplicium virtutum meritis apud nos fide digna testimonia perhibentur, dreximus oculos nostrae mentis. Quibus omnibus attenta meditatione pensatis, de persona tua, nobis & dictis fratribus ob dictorum tuorum exigentiam meritorum accepta, ipsi Trajectensi Ecclesiae de dictorum fratrum consilio auctori-

„ tate

„ tate Apoſtolica providemus, teque illi praefi
„ mus in Epiſcopum & Paſtorem. &c". Videm
nullam hic mentionem fieri prioris proviſionis, a
Epiſcopatus in Rabanum collatus eſt, quia effecta
non habuit; neque permutationis, quia non i
approbata; ſed Martinum V. teſtari, ſe Eccleſ
Trajectenſi, cujus proviſionem ſibi reſervav
post mortem Frederici Suederum praefecit.
Quum autem Suederus, ad Epiſcopatum promo
tus, Praepoſituram obtinere non poſſet, Martinu
beneficium illud vel eodem tempore, vel pauci
diebus post, in fratris Laurentii filium Proſperum
de Columna contulit. Tuo nunc arbitrio pe
mitto, utra ſententia praeferenda ſit; tua, qua R
banum inter veros, an mea; qua ipſum *inter ſpur*
& ſuppoſititios Praepoſitos Majoris retuli:

Ceterum diſplicere tibi videtur, *Heusſenium*
narrantem Proſperum ad dignitatem Cardinalis Ec
cleſiae Romanae promotum eſſe, uti his verbi
hic TANDEM fit Cardinalis. Verum, ſi qu
in eo commiſit, luat id Buchelius, quem fidel
ſecutus eſt, ut Catalogus ejus docet: in parte
vero promeritae poenae veniat Brockius, que
etiam tantae exſpectationis adverbio uſum a
videre potes. Forte tamen ideo adhibuerat
quod Martinus, Proſperum jam die XXIV. Maj
anno 1426. antequam adhuc ad Praepoſituram a
mitteretur, clam Cardinalem Diaconum titulo S
Georgii ad velum aureum deſignans, eum per qua
tuor annos & ſex admodum menſes in pectore ſer
varit usque ad diem VIII. Novembris anni 143
quo tandem publicatus eſt, ut tu ex Ciacconio
Aubery docuiſti pag. 155. & ante te ex Imho
Geneal. Viginti Illuſtr. in Ital. Famil. pag. 23
Drakenborchius monuit.

Ad pag. 161. num. XLVII.

Hoc articulo de *Johanne Slacbeck* agens ejus XV.
obitum ita nobis refers: „moritur 15. Aprilis anno
„ 1543. Ita Heusfenius in Catalogo & Brockius
„ apud Drakenburg. Sed dies *quinta* notatur
„ in libro Edictorum Ultraj. tom. 1. pag. 280. col.
„ 2. Clar. Dumbar in Daventria Illustr. tom. 1. p.
„ 339. mavult diem decimum septimum ejusdem
„ mensis & anni". Hoc loco solitam in te curam
& diligentiam requiro. Verbis enim modo propositis
ectorem docuisti, in die emortuali hujus Praepo-
iti dissentire Brockium apud Drakenborchium &
ibrum Edictorum Ultraj. contra vero consentire
Heusfenium & Brockium. Si tamen oculis crede-
e audeam, mihique conscius sim, *me non so-
mniare*, lectores monendos esse existimo, ut, nisi
graviter tecum hallucinari malint, omnia contraria
psis credenda esse. Nam Brockius apud Draken-
orchium & liber Edictorum Ultraj. in eo conspi-
ant, Praepositum obiisse die v. Aprilis; ab iis
utem dissentit Heusfenius, mortem Praepositi
ejiciens in diem xv. Aprilis. Id verum esse de-
rehendent omnes, qui laudatos libros consulere
perae pretium judicabunt. Insuper Brockium in
atalogo Canonicorum itidem statuisse, Johannem
lacheck obiisse die v. Aprilis, constabit ex lo-
o ad articulum sequentem laudando. Neque melio-
s notae est, quod addis, τ̀ μακαρίτlw Clarisf. Dum-
ar malle, diem decimum septimum mensis Apri-
; ei mortualem fuisse. Tantum enim historice
arrat:, alios mortem ejus contulisse in diem XII.
ios in diem XV. alios denique in diem XVII. Apri-

lis; sed, quam sententiam ipse sequi *malit*, ne verbo quidem indicavit. Ut autem omnibus judicandi potestas fiat, tu, an ego aberraverimus, ipsa Clarisſ. Dumbar verba subjiciam. *Over ons sterfjaar, te weeten het jaar* 1543. *wen het eens is, als ook over de stersmaent April; bestaende het geschil alleen daarin, dat door eenige den* 12, *andere den* 15, *en* het Boek des Levens *van ons Kapittel den* 17. *van gemelte maent April daar na wordt opgeworpen*. Si autem ideo virum Clarisſ. diem XVII. *Aprilis* MALUISSE credis, quia id statuentium sententiam ultimo loco retulit, neque eam refutavit; eodem jure & tu dicendus eris MALUISSE *diem decimum septimum Aprilis*, quia pariter narras, in quem diem varii scriptores mortem Johannis Slacheck retulerint, & *ultimo loco* proponis opinionem Clarisſ. Dumbar, neque eam improbandam esse docuisti. Ceterum errasse Brockium, qui die V. Aprilis, Matthaeum, qui die XII. Aprilis, & Librum Vitae apud Clarisſ. Dumbar, qui die XVII. Aprilis Johannem Slacheck obiisse voluerunt, eumque die XV. Aprilis defunctum esse, ipsius Epitaphium, quod pag. 40. edidi, satis docet. Confitearis igitur necesse est, non semper Heussenii Chronologiam rejiciendam esse, sed ipsum aliquando in sententiarum divortio veriorem amplexum esse. Id tamen hoc loco non ejus prudentiae, sed singulari casui, adscribendum est. Antea saepissime vidimus, eum fideliter Catalogum Buchelii secutum esse; nisi quod supra ad num. XVIII. pag. 593. dictum est, eum illo loco, ubi Buchelius ex incuria errarat, non quidem errorem ejus emendasse, sed tantum illa verba callide ac docte resecuisse, & omisisse, unde error lectoribus manifestus

fieret

fieret. Nunc altera generalis istius regulae, eum fideliter Buchelium expressisse, exceptio addenda est; eum interdum illa Buchelii verba suppressisse, ex quibus sensum commodum eruere non poterat. Id ex hoc loco constat. Utrumque enim Buchelii apographum, quo usus sum, hoc loco vitiose descriptum Slacheckii mortem ita refert: *moritur s. al.* 15. *April. anno* 1543. quum scribendum foret; *moritur* 5. *al.* 15. *April. anno* 1543. ut indicaret, Praepositum hunc secundum alios die v. Aprilis, secundum alios xv. ejusdem mensis obiisse. Quum autem forte Heussenius in Catalogi Bucheliani apographum simili modo depravatum incidisset, neque ex notis illis *s. al.* 15. *April.* se expedire posset, nihil propius aut commodius esse credidit, quam ut illa *s. al.* ad quae haerebat, expungeret; & ita inscius verum mortis Slacheckii diem nactus est; ac recte nobis dedit: *moritur XV. Aprilis.*

Ad pag. 161. *num.* XLVIII.

Quae plurima ad hunc articulum discutienda sunt, quanta brevitate potero, proponere conabor. Ita igitur incipis: „CORNELIUS A MYE-„ROP Praepositus, admissus juxta Heussenium „13. Februarii an. 1545. *post mortem*, inquit, *Jo-*„*annis Slacbeck*. Nisi sit error in numeris, bien-„nium intercessit. Idem obtinet in Chronologia „Drakenburgii hic. Qui etiam graviter halluci-„natur, dum, quas loquitur molestias *Cornelio* il-„latas, has Ultrajectensi Archiepiscopo imputat, „& somniat Archidiaconatum mensae Episcopali „unitum. Jura & jurisdictiones Archidiacono-

XVI.

„ rum Episcopis tributas legerit. In similibus fa-
„ cile labuntur Acatholici". Bona verba, quaeso, Vir Clarissime, & vide potius, ne te triumphum ante victoriam cecinisse experiaris. Nam, crede mihi, haud temere alibi in pejore caussa fastuosioribus verborum formulis usus es: quae, si exemplum tuum imitandum censerem, ne tandem magno cum foenore in caput tuum verterent, periculum foret. Sed ad rem. Omnia, quae hoc loco tibi displicere ostendisti, tantoque supercilio excepisti, me contra probasse, & in Drakenborchii sententiam discessisse, videre potes ex Catalogo meo pag. 41. Eamdem itaque, tamquam si mea foret, adversus confidentissimam criminationem tuam defendendi necessitatem mihi incumbere *sponte* agnosco; quam etiam, caussae *bonitate nixus*, nulliusque hoc loco erroris mihi conscius, subterfugere nolui. Quod attinet ad tempus, quo Cornelius a Myerop Praepositurам majoris administrare occeperit, nos tres, Heussenius, Drakenborchius, & ego, uno ore statuimus, id factum esse die XIII. Februarii anno 1545. Et quidem Heussenius, ut semper, iterum hic summa fide descripsit Catalogum Buchelii, in cujus utroque exemplari ita scriptum inveni: *admissus post mortem Slacbeck* 13. *Febr. anno* 1545. Drakenborchius, cujus auctoritatem secutus sit, annotare omisit. Quum tamen ex toto ejus Catalogo mihi constet, ipsum Indiculo Brockii, & quidem Brockii autographo, usum esse, idemque exemplum ab iis, in quorum arbitrio ac potestate est, usui meo feliciter impetrarim, ex eo, quod haec scribens ante oculos habeo, disco, Drakenborchium ducem Brockium secutum esse: quod & me fecisse pag. 41. monui. Brockius

igitur

igitur in serie Praepositorum ita notat: *admissus est post mortem Slacbeck XIII. Febr. anno XV. XLV.* Eamdem sententiam iterum proponit in Indiculo Canonicorum Majoris, quem itidem ipsius manu exaratum utendum accepi. In eo haec verba occurrunt. *admissus est vigore provisionis Apostolicae ad Praeposituram Trajectensem, vacantem per mortem Slacbeck. Actum XIII. Febr. anno XV. XLV.* Tu contra, Vir Clarissime, dubitare videris, utrum error in Heussenii numeris admissus sit, & simul agnoscis, Chronologiam Drakenborchii Heussenianae convenire. Non addidisti vero, num in numeris, quibus mors Slacbeckii, an in illis, quibus Myeropii substitutio indicatur. Hinc utrosque examinandi, & neutra parte vel tantillum a vero aberratum esse, probandi onus imposuisti; quod tui caussa suscipio. Numeris prioribus nihil erroris inesse, inde verisimile fit, quod jam die XXVII. Aprilis anni 1543. sive jam duodecimo post die, quam Slacheckium obiisse Heussenius statuit, & recte statuisse praecedenti observatione docui, ipsi ex caussa mortis Franciscus a Quercu in munere Canonici praebendati successor substitutus sit. Id iterum me docuit Brockius in Indiculo Canonicorum his verbis: *Franciscus a Quercu admissus est vigore nominationis Georgii d'Egmont Episcopi Trajectensis, pro primo suo introïtu eidem die Jovis sancta, quae fuit XIII. Aprilis, anno 1536. per Capitulum concessae, ad praebendam vacantem per mortem Slacbeck Praepositi, die XXVII. Aprilis anno MDXLIII.* Insuper, iisdem non tantum nihil erroris inesse, verum etiam nihil erroris inesse posse, evincit titulus sepulchralis, quem supra Catalogo meo pag. 40.

inferni. Si ergo priores numeros recte habere ex his pateat, & tamen erratum foret, necessario error commissus esse debebit in numeris posterioribus, quibus Myeropii ad Praeposituram admissio indicata est. Et id ipse etiam statuere velle videris, ut colligo ex hoc, sed admodum obscuro, indicio; quod, Chronologia Heussenii & Drakenborchii in dubium vocata, tamquam primum initium Praepositurae Myeropianae margini adscripseris annum Christi 1543. ipsum illum annum, quo Slacheckium obiisse modo vidimus. Sed ehodum, Vir Clarissime, sentisne, te hac ratione incautum lectorem tecum prono capite in gravissimum errorem praecipitaturum. Quum enim diei, quo Myeropius ad Praepositaram admissus est, quaestionem non moveris, nec de errore *in eo commisso* umquam te dubitasse palam ostenderis, ex tua hac sententia admissus erit die XIII. Februarii anno 1543. idque *per mortem Johannis Slacbeck*, qui demum obiit die XV. mensis Aprilis sequentis: id est, Slacheckio, antequam moreretur, mortuo successit. Animum advertere infeliciter oblitus es, si Myeropium jam anno 1543. Praepositum factum esse statuere velles, tibi simul statuendum fuisse, vel in mense etiam erratum, & Februarii aut Majum aut posteriorem ejusdem anni mensem substituendum esse, vel Myeropium non *per mortem*, sed *ex cessione Slacbeckii* honorem Praepositi obtinuisse. Ne quid hinc fama & existimatio tua detrimenti capiat, nihil non te conaturum jam nunc praevideo; utque erroris hujus suspicionem quam longissime a te amoliaris, forsitan omnem culpam in typographos rejecturum; &, licet ob dubitationem, de veritate Chronologiae Heussenii

&

& Drakenborchii propositam, excusatio haec vix aliqua verisimilitudinis specie se commendare, vel cuiquam mortalium probabilis videri poterit, audacter tamen dicturum, affirmaturum, clamaturum, errorem hoc loco ab operis typographorum commissum esse; male feriatum illud hominum genus perperam 1543. pro 1545. dedisse; eorum lapsum malo fato oculos tuos fugisse, quum summa diligentia ac superstitiosa cura, quaecumque commiserant, etiam quae minimi momenti videri poterant, in syllabum colligeres: vel potius, te errorem sponte deprehendisse, & cum reliquis tom. III. part. I. iisdem emendandum misisse; sed & hic ignaviter eos officio functos esse: perperam igitur me typographorum errorem tibi adscribere, aut in eo notando inutiliter tempus terere. Quamvis autem plus semel in Catalogo tuo ostenderis, ab eo te alienum non esse, ut typographorum admissa aliis adscripta gravius, quam debebas, exagitares; & hinc iniquum videri nequeat, ut ex edicto Praetoris Romani eo jure, quod in alium statuisti, ipse utaris: attamen, si hanc viam sequi tibi lubeat, propter ea, quae ad pag. 139. num. XVI. supra dixi, ulterius *anno* 1543. non insistam; sed, exemplari meo *annum* 1545. substituendum esse adscribens, alterum tua fide inter errores typographicos referam. Ut igitur ad numeros posteriores, unde me typographi tui averterant, redeam, in iis etiam erratum non esse contendo, idque, si vis, paucis tibi probare conabor. Primo igitur hujus rei causa laudo excerpta diplomatis feudalis, quae adstruendae Genealogiae Zuyleniorum rami Nyveltini, quae apud me Msta exstat, inter alia documenta afferuntur. In iis Marcus de Weeze, Canonicus

Majoris, Gisberto Zuylenio de Nyvelt adhuc impuberi bona quaedam feudalia, morte patris Wilhelmi ad eum devoluta, die XII. Decembris anno 1543. concedens, vocatur *Praefectus curiae feudalis, Praepositura Majoris vacante*, sive vernacula nostra *Stadthouder van de Leenen der vacerende Domproostdye*. Inde nunc illud efficio, Myeropium, exeunte anno 1543. nondum Slacheckio, jam aliquot mensibus antea defuncto, in Praepositura Majoris successisse. Deinde laudo instrumentum ineditum, datum die x. Julii anno 1545. sed nunc huic Epistolae sub num. XI. subjunctum, quo Myeropius, jam Ecclesiae Cathedralis Trajectensis Praepositus & Archidiaconus, testatur, se tempore *admissionis ad hunc honorem* quamdam compilationem *seu ordinationem* per modum cujusdam *informationis* &c. observaturum jure jurando promisisse: ex alio autem inedito instrumento, sub num. X. huic quoque Epistolae addito, constat, compilationem illam compositam fuisse die XXVII. Januarii anni 1545. Ex illis autem colligo, ne eo quidem tempore, id est die XXVII. Januarii anni 1545. Myeropium adhuc Slacheckio, jam integro anno & novem mensibus defuncto, successisse. Tertio laudo ultimo loco memoratum de admissione Myeropii ad Praeposituram instrumentum, quod, ex tabulis authenticis descriptum, &, ut diximus, huic Epistolae sub num. X. adjectum, testatur, *id factum* esse die XIII. Februarii anni 1545. *quo eodem* die Heussenius, Drakenborchius & *ego* statuimus, ac diu ante nos Brockius & Buchelius statuerunt, Myeropium ad Praeposituram admissum esse. Unde jam tuto colligere licet, nullam tibi

cau-

causſam legitimam fuiſſe, per tuum, *Niſi ſit error in numeris*, ſententiam noſtram erroris ſuſpectam reddendi, aut certe de ejus veritate dubitandi.

Quid igitur te ſubegit, ut de numeris Heusſenianis, ſive de anno, quo vel Slacheckius mortuus, vel potius Myeropius ei Praepoſitus ſublectus eſſe dicitur, dubitares? Quia, inquis, *niſi ſit error in numeris, biennium intercesſit* inter mortem illius & hujus ſollemnem ad Praepoſituram admisſionem. Sane ordinarium non fuiſſe, ut tanto tempore nullus mortuo in hoc munere ſucceſſor ſubſtitueretur, ſponte confiteor: at ſimul etiam quaero, an nulla umquam cauſſa intervenire potuerit, quae impedierit, ne in locum defuncti Praepoſiti novus prius adoptaretur? Immo cauſſam hujus morae poſt mortem Slacheckii Drakenborchius adferre conatus eſt. Sed illa tantopere tibi diſplicuit, ut eum *graviter hallucinari*, quin etiam *ſomniare*, ſumma confidentia pronunciaveris. Neque dubitandum eſt, quin idem de me, quem Drakenborchii ſententiam probaſſe vides, judicaturus ſis. Eam autem ſimul damnas, & his verbis proponis: *graviter hallucinatur, dum, quas loquitur moleſtias Cornelio illatas, has Ultrajectenſi Archiepiſcopo imputat, & ſomniat Archidiaconatum menſae Epiſcopali unitum*. Secundum te igitur ſtatuit, Georgium Egmondanum Archiepiſcopum Ultrajectenſem operam dediſſe, ut Archidiaconatus menſae Epiſcopali uniretur, & Cornelio, id probare vel admittere nolenti, lites intuliſſe; inde vero factum eſſe, ne annis 1543. & 1544. ad Praepoſituram admitteretur. Fateor, me haec ingentem ſatis mirari non potuiſſe, cum, qui ali-

qua historiae, praesertim Trajectinae, cognition censeri voluit, tam pudendum errorem commisisse, ut crederet, anno 1543. quo Slachedis obiit, *Archiepiscopum* Trajectinis praefuisse; quum vel pueri apud Trajectinos, qui leviter primis rerum patriae initiis imbuti sunt, noverint, nullum eo tempore in universo terrarum orbe fuisse, qui *Archiepiscopi Ultrajectensis* titulum sibi vindicabat, eumque demum a consentientibus Pontifice Romano & Hispaniarum Rege liberaliter donatum esse Frederico Schenckio, Egmondani successori. Parum itaque abfuit, quin, justa indignatione motus, tecum pronunciarem, qui talia scribere sustinuit, *graviter hallucinatum esse*, & *somniasse*. Ante tamen, quam id facerem, convenire *judicavi*, ut ipsa Drakenborchii verba *respicerem*. *Verum*, ne irascaris, Vir Clarissime, *non quia de fide* verbis tuis habenda dubitabam, (id enim dignitas, qua fungeris, prohibebat) sed ne audita tantum una parte reum condemnasse merito accusarer. Consulto autem libro non minus obstupui, quam quum primo verba tua legerem, & oculis credere non ausus, jam vere me somniare putavi. Duobus enim locis vernacula Drakenborchii insigniter interpolata reperi; primo enim illum, qui lites Cornelio intulit, non *Archiepiscopum* vocavit, sed *Episcopum*, sive vernacula *den Bisschop*: deinde non solum *Archidiaconatum*, sed *Praepositum & Archidiaconatum* simul, sive *de Proosdye en Archi-Diaconschap*, mensae Episcopali junctos dixit. Has mutationes utrum *dedita opera ac probe vigilans*, an vero (concede, ut tua tibi verba reddam) *graviter hallucinatus* ac *somnians* feceris, ego, qui, quid tecum animo volveris, scire

ne-

nequeo, etiam dijudicare nolo; sed tibi committo. Si tamen, quid verisimile fiat, nosse cupis, fateor libens, probabile videri, vocem *Archiepiscopo*, pro *Episcopo*, hallucinanti ac somnianti obrepere potuisse, non tamen quasi nescieris, eum, qui annis 1543. & 1544 Ecclesiae Trajectinae praeerat, tantum adhuc *Episcopi*, nondum *Archiepiscopi*, titulo usum esse, (in hac re enim versatior es, quam ut quisquam id de te sibi persuadere posset) sed quoniam, non satis ad id, quod prae manibus erat, attendens, per incuriam *Archiepiscopo*, pro *Episcopo*, eodem modo scripseris, quo auctorem Append. Edict. Traj. *Praepositus*, pro *Episcopus Passaviensis*, & *defunctus*, pro *depositus*, te vero *de Aldwica*, pro *vallis S. Mariae*, tum *obiisse*, pro *admissus esse*, dedisse supra pag. 549. & 550. notavi. Sed longe minor verisimilitudo apparet, eodem casu evenisse, ut unius tantum *Archidiaconatus* mensae Episcopali juncti memineris, quum Drakenborchius id expresse de *Praepositura & Archidiaconatu* retulerit. Huic enim verisimilitudini adversatur mirifica illa occasio, qua Drakenborchium Acatholicum Romanum lapsum esse, mera quidem conjectura, sed opportune, tibi in mentem venit. Hanc occasionem ita proponis: *Legerit jura & jurisdictiones Archidiaconorum Episcopis tributas. In similibus facile labuntur Acatholici.* Jam vero data erroris occasio apud imperitos aliquam verisimilitudinis speciem obtinere poterat, si Drakenborchium tantum solum *Archidiaconatum* mensae Episcopali junctum, non vero si *Praeposituram simul & Archidiaconatum* statuisse diceres. Non igitur credere possum, te, quum sententiam Drakenborchii proponens vocem *Praeposituram* omitteres,

res, *graviter hallucinatum esse* ac *somniasse*, sed potius aliam id faciendi caussam habuisse, quam incertis conjecturis indagare nolo. Insuper observatu haud indignum est, te, quum lapsus istius occasionem ederes, sapienti consilio reticuisse tempus, quo jura & jurisdictiones Archidiaconorum Episcopis tributa fuerunt. Liceat tamen rogare, utrum id factum fuerit circa annum 1543. quo Episcopum Cornelio litem movisse Drakenborchius dixit? nam ita demum occasio lapsus commode ac docte erit excogitata, & opportune tempus conveniet. Verum, eo tempore simile quid accidisse, umquam me legere non memini. *Si vero* respexeris ad annos 1560. & seq. *quibus novi Episcopatus* in Belgio constituti sunt, *vide, quaeso,* Vir Clarissime, quam sententiam *foveas de ratione* cogitandi Acatholicorum Romanorum in genere, ac nominatim Drakenborchii. Secundum te enim ita ratiocinari debuit: video, annis 1560. & seq. jura & jurisdictiones Archidiaconorum novis Episcopis tributas esse: ergo caussa, cur octodecim annis antea Myeropius per biennium admodum post mortem Slacheckii ad Praeposituram admitti non potuerit, illa fuit, quod eo tempore lis illi de Praepositura & Archidiaconatu Majoris ab Episcopo suo mota, & utraque illa dignitas mensae Episcopali juncta sit. Occasio haec lapsus ingeniose excogitata tanta sine dubio verisimilitudine omnibus placebit, ut pluribus verbis eam commendare, vel illustriori luci exponere supervacaneum videatur. Unum adhuc rogare animus fert, quaenam te, Vir Clarissime, caussa impulerit, ut affirmantem, Cornelio ab Episcopo lites illatas, & Praeposituram atque Acrhidiacona-

tum

ım mensae Episcopali contributam fuisse, incle-
ıenter adeo traduxeris, & graviter *hallucinatum*
sse, ac *somniasse* dixeris? Ipse nullam indicasti,
ed, quasi alter Heussenius, maluisti conjecturis
ıtigari nos, quam a te doceri. Permitte igitur,
t experiar, utrum conjectura indagari possit; ea
ımen lege, ut, si veram deprehendere nequeam,
l partim ingenii mei tarditati, aut, si vis, stu-
iditati, partim silentio tuo adscribas. Forte igi-
ır Drakenborchii sententia displicuit, quod no-
eras, hanc potestatem legitimo jure Imperatori
'arolo non competere, ut invito Canonicorum
Majoris collegio, Praepolituram & Archidiaco-
atum Ecclesiae ejus ad mensae Episcopalis utili-
ıtem ac commodum transferret; vel quod nondum
geras, ipsum illud jus umquam sibi vindicas-
. Si prior caussa animo obversata est, simul cogi-
ndum fuerat, Reges ac Principes omni tempore
xistimasse, nihil non sibi licere, neque semper
vidas manus abstinuisse ab iis, quae legitime sui
ıris non esse noverant; multa etiam ab eorum au-
cis & purpuratis perpetrari, quae aequitati & ju-
civium adversabantur. Ipse pag. 29. & seq.
bservasti, Carolum V. Imperatorem, quo tem-
ore summum in regionem Trajectinam imperium
ıipiscebatur, & Ecclesiarum jura ac privilegia
onfirmabat, tantummodo sibi pactum esse jus
esignandi Episcopos Trajectinos & quinque Ec-
esiarum Decanos, quos a se designatos Canonico-
ım collegia sollemniter eligerent; neque plura
ısi Clementem V. Pontificem Romanum conces-
sse: nihilominus tamen Regem Philippum II.
us filium, insuper sibi vindicasse jus nominandi
l Praepolituras. Tu caussam hujus rei huc us-
que

que non reperisti; sed apud Belgas foederatos ni- his dubitat, quin voluntas regis pro jure obser- ri debuerit. Si altera caussa te permoverit, i mentem revocandum erat illud, quod docti ore esse solet, *quantum est, quod nescimus!* n enim cognitio, vel potius ignorantia, veri si que regula esse nequit.

Sequitur nunc, ut etiam examinemus, utru hanc sententiam in Drakenborchium, quaecu que tandem caussa te ad id permoverit, *jure pro* nunciare potueris, cum *graviter hallucinari*, qui Cornelio lites illatas dicit ab Ultrajectensi Episco po Georgio Egmondano; quin etiam *somniare*, dum credit, Praeposituram & Archidiaconatu Majoris mensae Episcopali contributam esse. Vi deo equidem, ipsum neminem, *cujus auctoritate* sententiam adstrueret, memorasse; verum, auto- grapham Brockii Seriem Praepositorum Majo- ris, quam cum eo communicatam fuisse nosti, & ego quoque supra pag. 41. testem laudavi, ante oc los habens, affirmare possum, similiter Drakenbor chium Brockii sententiam probasse, ejusque au ctoritatem secutum esse. Is itaque in dicta Se ita notat: *Post cujus* [Johannis Slacheckii] *m- tem Maria Regina & Gubernatrix nomine fra Imperatoris incorporavit Praeposituram & Ar diaconatum Episcopatui Trajectensi: unde lites Ep scopi contra Myerop anno* 1543. Id etiam Carolum V. Imperatorem diu ante, anno 1530. tempore Sl heckii egisse, idem Brockius ex actis & monum Ecclesiae suae in Serie Canonicorum Majoris Tra jectensis ita narravit: *Johannes Slacbeck We admissus est primo Junii anno MDXXX. ad Pra posituram & Archidiaconatum Trajectensem* re

esignatione D. Claudii de Bousfet. Idem eodem nno feria sexta post ascensionem Domini constituit Procuratores, & consentiit in unionem Praepositurae & Archidiaconatus Trajectensis cum Episcopatu, ac etiam in coadjutorem suum, in alterutrum, uxta voluntatem Imperatoris; & illius actus testis uit M. Lambertus then Duynen, Canonicus Trajectensis. Idem IV. Martii 1532. *praestat juramentum, tamquam Consiliarius Caesareae majestatis in Consilio suo provinciali Trajectensi. Obiit V. Aprilis anno* 1543. His testimoniis Drakenborchius & ego, Acatholici Romani, quod hominum genus ex tua sententia *in similibus facile labuntur*, uto ac sine periculo erroris fidem nos habere posse existimavimus plures ob caussas. Primo enim Walterus Brockius proxime haec tempora, immo hoc ipso tempore, vixit. Quamvis enim demum anno 1612. obierit, ut constat ex iis, quae pag. 10. dicta sunt; quum tamen moreretur, admodum senex fuisse, & jam ante mortem Slacheckii natus esse debuit. Exhibitus enim mihi est codex MStus, in quo sive ipse Brockius, sive alius quisquam ex tabulariis Majoris aliarumque Ecclesiarum, ut & Monasterii S. Paulli, & aliunde illa, quae de jure bonorum feudalium & censualium passim invenerat, diligenter annotavit. Hujus autem codicis capiti adscripta erant haec verba: *Sum Gualteri Brock de Tilborch anno* 1555. & quidem eadem characterum forma, qua reliquae Brockii schedae conscriptae sunt. Pone igitur eum illo tempore, quo haec sua manu adscripsit, viginti admodum annorum fuisse*, moriente Slacheckio iam octo annos natus erat, annos autem septuaginta septem, quum moreretur. Certe Slacheckii

suc-

successorem Myeropium, demum septimo decimo anno, postquam haec jam scripsisset, mortuum nosse potuit. Secundo Brockius fuit Catholicus Romanus, & hinc in similibus *haud facile labi potuit*. Tertio, sacro munere in Ecclesia Majori functus est; & hinc *in similibus difficilius labi potuit*. Quarto, eorum, quae ad res Ecclesiae sua, & praesertim ejus Praepositos & Decanos, pertinebant, haud imperitus fuit, quippe *qui se eorum Catalogum ex variis diplomatibus, privilegiis* & aliis veterum chartarum ejusdem Ecclesiae monumentis collegisse testatur, unde *in similibus difficillime labi potuit*. Idque tibi etiam tantopere persuasum fuit, ut ejus inprimis auctoritate systemata, quae nova adinvenisti, *firmare conatus* sis; & insuper, quum Brockius *Lambertum Engelbertum* anno 1085. Praepositum *S. Mariae* fuisse dixisset, idque recensens Drakenborchius pag. 255. a. eum respexisse conjecisset ad diploma ejusdem anni, editum a Buchelio ad Hedam pag. 142. sed ibi duos diversos Praepositos, *Lambertum & Engelbertum*, memorari, & praeterea Ecclesias, quarum Praepositi fuerunt, non memorari docuisset, tacite innuens Brockium errasse, id aegre admodum tuleris, & indignabundus exclamaris: *haec est mera conjectura, & potuit Brockius respexisse ad Chartas, titulos & registra nobis ignota.* Si nihilominus Brockium etiam, quia sententiae a te latae adversari audet, nunc *graviter hallucinatum esse*, ac *somniasse*, eumque forsitan jura & jurisdictiones Archidiaconorum Episcopis tributas esse contendas, id certe, ipso te fatente, effecero, non solos Acatholicos Romanos *in similibus facillime labi*, sed etiam Romano-Catholicum, ac munere ec-

ecclesiastico functum, cui Ecclesiae suae monumenta patuerunt, licet in similibus aut rarissime aut numquam labatur, nunc tamen lapsum esse, & Acatholicis Romanis, auctoritatem tanti viri secutis, labendi caussam exstitisse. Verum non hic subsistendum. Tantopere enim non Drakenborchius modo & ego ex optimi Brockii scriptis profecimus, sed etiam ipsa regio & urbs Trajectina tot ac tanta ejus diligentiae & industriae debent, ut illud quoque omni cura mihi circumspiciendum existimaverim, num quae ratio superesset demonstrandi, ne ipsum quidem aut *graviter hallucinatum esse*, aut *somniasse*. Post multam igitur inquisitionem & investigationem, tandem inveni ac nactus sum duo diplomata, quae apprime huc facere ne ipsum quidem te, Vir Clarissime, negaturum confido: Ea, ex tabulis authenticis excerpta, sub num. VIII. & IX. Epistolae meae subjeci. Utraque eumdem annum 1544. adscriptum praeferunt. Alterum vero VIII. Idus Januarias, sive die VI. ejus mensis in oppido Tongrensi dedit *Joannes Poggius, Dei & Apostolicae Sedis gratia Episcopus Tropiensis, ad Serenissimum Principem Carolum Romanum Imperatorem semper Augustum, Germaniae, Hispaniarum, &c. Regem Catholicum, Sanctissimi Domini nostri Pauli Divina providentia Papae tertii & Apostolicae Sedis Nuncius, cum potestate Legati de latere.* Aversae parti hic titulus additus est: *Revocatoriae unionis Praepositurae & Archidiaconatus mensae Episcopali Ecclesiae Trajectensis.* Alterum XXIII. Decembris in urbe Gandavo dedit *Carolus V. Imperator*, in cujus aversa parte hunc titulum adscriptum inveni: *Instrumentum, quo Imperator Carolus quintus approbat revocationem unionis & incorporationis Praepositurae &*

Archidiaconatus ad mensam Episcopalem cum restitutione in integrum, si quid contra dictam reunitionem attentatum fuerit. Ex his diplomatibus omnia, quae de hoc negotio Brockius Catalogo suo inseruit, petita esse contendo: unde consequi necesse est, ut, si nihilominus Drakenborchium *graviter hallucinatum esse*, ac *somniasse* judicare velis, non modo idem tibi pronunciandum sit de Brockio, quem secutus est, sed etiam de ipso Imperatore Carolo V. & Paulli III. Pontificis Romani nuncio de latere, quorum verbis Brockius fidem habuit. Duo autem sunt *capita*, quae a Brockio Catalogo inserta *erroris* ac *somnii* accusasti. Eorum primum est, Praeposituram & Archidiaconatum Majoris Trajectensis mensae Episcopali junctum fuisse. Id autem *verum esse* testimonio suo affirmat Imperator Carolus; qui confitetur, se dedisse *acte, contenant en effect consentement & ordonnance, de faire unir & incorporer la Domprevoste & l'Archidiaconne y annexe a la table Episcopale.* Confitetur insuper, Episcopum Tropiensem Nuncium Apostolicum dedisse *certaines bulles, en forme d'union & incorporation de la dite Domprevoste & Archidiaconne a la table Episcopale, en date du quatriesme de Janvier dernier.* Testimonio Caroli consentit illud Episcopi Tropiensis, qui confitetur, se *Praeposituram & Archidiaconatum illi annexum mensae Episcopali Ecclesiae Trajectensis, quam diu Georgius Episcopus illi praeesset, ex causis expressis duntaxat, univisse, annexisse, & incorporasse.* Alterum caput est, ex Praepositura & Archidiaconatu Majoris Trajectensis, mensae Episcopali juncto, natas esse lites Episcopi contra Myropium; quod iterum Imperator & Episcopus

variis diplomatum suorum locis verum esse affirmant. Imperator enim fatetur, se unionem & incorporationem jussisse *a la poursuyte de l'Evesque d'Utrecht ou ses agens*: Episcopus Tropiensis, se univisse, annexuisse & incorporasse *ad importunam instantiam quorundam procuratorum seu solicitatorum Reverendi Domini Georgii, Episcopi Trajectensis.* Fatetur insuper Tropiensis, se, quum postea rescivisset, unionem faciendi potestatem sibi non competere, eamdem revocasse, & simul decrevisse, ne Episcopus literis suis, per subreptionem & obreptionem extortis, uti posset; Canonicis vero, sub poena majoris excommunicationis & mille marcarum argenti puri, interdixisse, ne illis parere & unionem admittere auderent. Qua ratione huic legati decreto Episcopus Georgius obsequutus fuerit, his verbis testatur Imperator: *Ores qu' il n' estoit loysible au dit Evesque, de prendre aucune possession ou attempter aucune chose soubs umbre & pretext des dites bulles d'union revocquees; ce non obstant s'est advance & ingere d'en faire prendre en son nom telle quelle possession de droit des dits Domprevoste & Archidiaconne d'Utrecht, & depuis s'est fait maintenir en iceulx benefices, & fait sequestrer les fruyts; & leur a fait commander sur grosse paynes, de remettre les feaulx de la dite Archidiaconnie es mains de l'official.* Ad tantas igitur angustias opera Episcopi sui redacti sunt Canonici, ut, si decretis ejus parerent, poena ab Episcopo Tropiensi proposita subeunda, si iisdem adversarentur, mulcta ab ipso Episcopo suo dicta solvenda foret. Quibus ut se expedirent, magnis sumtibus & ingenti rerum suarum detrimento quosdam collegii sui ad Imperatorem Carolum V. in Germaniam

Spiram usque, ubi imperii comitia habebat, & alio delegare coacti sunt; qui tandem obtinuerunt, ut Episcopus hujus principis auctoritate deterritus ab injustis inceptis desistere debuerit. Quum igitur ex his dilucide constet, re vera Praepositurae & Archidiaconatum Majoris junctum fuisse mensae Episcopali, atque inde natas esse lites, quas Georgius Episcopus Myeropio ac Canonicorum collegio intulit, dic, quaeso, Vir Clarissime, utrum legitimam hanc sententiam in Drakenborchium tuleris, eum id affirmantem, quod non tantum Brockius, sed etiam Carolus V. Imperator, & nuncius Pontificis affirmarunt, graviter *hallucinatum esse*, ac *somniasse*; an vero tu potius id negans censendus sis, temerarie rei, cujus *plane imperitus* eras, cognitionem tibi arrogasse, & *summa* confidentia iniquissimum judicium pronunciasse. Antequam finiam, unico tantum verbo monebo, inscriptionem vitri a te memoratam, quam Myeropius Ecclesiae Goudanae dono dedit, emendatius a me exhibitam esse in Catalogo pag. 127.

Ad pag. 162. num. XLVIII.

XVII. In hac articuli appendice, memoratae paginae lin. ult. inquis. „ An Praepositus obierit anno „ 1572. non liquet hactenus”. Quibus verbis indicare voluisse videris, tibi nondum liquere, te nondum liquido dicere, ac pro certo affirmare posse, non utrum Myeropius anno 1572. mortuus sit, id enim affirmasti hujus pag. lin. 13. sed potius, utrum Myeropius usque ad mortem, quae in annum 1572. incidit, Praeposituram Majoris obtinuerit. Contra non mihi tantum certum est, verum omni-

minibus quoque Trajecti degentibus, si scire cupiunt, certum esse potest, eum ante mortem Praepositura nulli cessisse. Unde vero id collegerim, libenter tecum communicabo, ut hoc officio te demereri coner, &, si sententiam legitime probarim, ipse etiam idem tibi liquere deinde fateri possis. Ad id nempe usus sum excerptis codicum feudalium Ecclesiae Majoris, quos etiamnum in ejus tabulariis asservari audio. In illis enim diplomata feudalia Myeropii, tamquam Praepositi, nomine data occurrunt usque ad diem primum Junii anni 1572. quem die ultimo Julii ejusdem anni obiisse ex Epitaphio ejus in Catalogo meo pag. 41. probavi. Ne vero tibi persuadeas, ipsum inter diem I. Junii & XXXI. Julii Praepositura hac alteri cessisse, insuper addo, ex eodem me codice didicisse, proxime post mortem ejus nullum fuisse Praepositum Majoris, eoque tempore diplomata feudalia concessa esse nomine *Johannis Brubesii Canonici & Thesaurarii Majoris Trajectensis, tamquam Vicarii generalis Praepositurae Majoris vacantis, a Dominis Vicedecano & Capitulo Majoris ad id delegati*: sive Belgice, *Johan van Brubesen, Canonik en Thesaurier ten Dom t'Utrecht, als Vicaris generaal der Domproostdye vacerende, by de Heeren Vice-Domdeken en Capittel gedeputeert*. Eorum autem primum praefert diem XV. Novemb. anni ejusdem 1572. Et quidem in hoc titulo Vicedecani, non vero Decani, mentio fit, quia mortuo Johanni van der Vecht nullus adhuc consuetis solemnitatibus Decanus substitutus erat, licet ipse Bruhesius ad eam dignitatem Canonicorum electione jam designatus esset. Satis tamen mirari nequeo, te non sponte deprehendisse, Myeropium

adhuc tempore mortis Praepositum Majoris fuisse, sed bonam copiam ejurare, ac fateri debuisse, *non liquere*. Ejus enim rei caussa esse nequit, quia Mechliniae degenti monumenta, notitiae hujus rei consequendae necessaria, quae Trajecti superant, consulendi facultas non dabatur. Nam praeter illa etiam domi habebas, unde animus, nisi aliis occupatus ad id attendere neglexisset, illius, quod *non liquere* pronunciasti, certior fieri poterat. Certe ipse Analect. Belgic. tom. I. part. II. edidisti Viglii Epistolas ad Hopperum: in autem Epist. CLXXVI. Hoppero die V. Aug. anno 1572. inter alia haec nunciat: *Praepositus Majoris Trajectensis diem clausit extremum.* Ad quem locum recte notasti, innui *Cornelium a Myerop*, & nos ad Catalogum tuum remisisti. *Jam autem*, ipsum eo tempore adhuc Praepositurae *praefuisse*, primo ex eo colligi potest, quod Viglius eum simpliciter, non addito nomine proprio, *Praepositum Majoris* appellet. Si enim, licet Praepositura cessisset, aliusque ei substitutus fuisset, ita tamen vocaret, quia olim ea dignitate functus erat, incertus Hopperus haesisset, utrum Viglius indicasset Myeropium, an ejus successorem. Secundo, quoniam comitis Bosuti fratrem Praepositi hujus Coadjutorem vocet. Si enim Myeropius non amplius Praepositus foret, etiam Coadjutorem in hoc munere habere non potuisset, & Comitis Bosuti frater non Myeropii, sed successoris ejus, Coadjutor fuisset. Tertio etiam ex eo, quod, Coadjutorem hunc ad ecclesiasticum statum parum affectum videri nuncians, mox addat, *Velim autem te meminisse Buchonis nostri* &c. quibus verbis tacite Buchonem, fratris filium, Hoppero commendat, ut, si Coadjutor

ille statui ecclesiastico renunciet, Bucho ei in Praepositura Majoris, morte Myeropii vacua, sufficiatur. Hinc etiam, ne Praepositum, qui non allectus erat in collegium Canonicorum, a Rege creari Canonici quererentur, operam dedit, ut Bucho ab Archiepiscopo Frederico successor Myeropii in Praebenda constitueretur, quod his verbis notat Brockius in Catal. Canon. *Bucho Aytta a Zwichem Phrysius, presbyter, admissus est ultima Septembris anno* 1572. *ad Praebendam vacantem per mortem D. Cornelii Myeropii, Praepositi Trajectensis, ex collatione Archiepiscopi Trajectensis, tamquam secundus Theologus, vigore bullae Pianae, in gratiam D. Viglii Zwichemi, Praesidis secreti consilii Bruxellensis, qui erat Buchonis patruus. Hic Bucho obtinuit a patruo Viglio Praeposituram S. Bavonis Gandensis. Obiit Buscoducis* 1600. Eadem res etiam illustrari potest ex alia Viglii ad Hopperum Epistola, quae inter editas a te est Epist. CLXXXII. ubi die XIII. Octobris anno 1572. primo Hoppero testatur, *se gratiam magnam habere pro ea, quam ergo nepotem Buchonem ostendit, benevolentia*; quam nemine ostenderat promittendo, se opem laturum in Praepositura Trajectensi Buchoni impetranda, si Coadjutor eam repudiaret. Verbis autem sequentibus deinde ostendit, se verisimiliter ex propensa illa voluntate fructum non percepturum: nam *Bossuti fratri propinqui ejus persuadere satagunt, ut Praeposituram retineret, quoadusque viam praepararint, ut in alterum, quem promovere desiderabunt, resignari ea possit.* Tandem proxime addit, alia ratione Buchoni consuli posse: *Cogitavi vero ego aliquando de nepote ad Coadjutoriam beneficii mei assumendo, sed id ex Regiae Majestatis benignitate pendebit, a qua an illud pe-*

tere audeam, *non satis scio*. Eum vero hujus voti compotem factum esse, in notis ad eum locum docuisti, & ex loco Brockii laudato constat.

In eadem hac articuli XLVIII. appendice, refers ex numero Praepositorum Majoris Trajectensis ecclesiae *Antonium van Schouwenburch*, quem Praepositura functum fuisse existimarunt Matthaeus eumque secutus Heussenius: quibus deinde in principio pag. 163. subjungis: „ Etiam suspicio fuit „ Drakenburgio, & tamen illum Catalogo suo „ inseruit. Immerito". Erroris, cujus Drakenborchium accusasti, me etiam tibi reum futurum praevideo. Necesse itaque est, ut, quid a nobis commissum crimineris, examinem, ac caussam nostram agam. Primo igitur dicis, *Etiam suspicio fuit Drakenburgio*; quo indicare voluisti, etiam suspicionem fuisse Drakenborchio, perperam Antonium Schouwenborchium a Matthaeo inter Praepositos Majoris referri; quum tamen is profiteatur *constare*, perperam Matthaeum statuisse, Antonium hunc anno 1558. Praepositum Majoris fuisse. His enim verbis Drakenborchius usus est: *Dog HET BLYKT uyt den voorgaande Prost, dat hy* (Matthaeus) *hier ontrent gedwaalt heeft*. id est, *Verum PATET ex praecedenti Praeposito, Matthaeum in eo errasse*. An, quaeso, is, cui tantum *suspicio est*, *rem falsam esse*, umquam dicere solitus est, *patet*, *apertum est*, *colligi potest*, *constat* id *falsum esse*? Verum alibi etiam inter vocabula, quibus dubitationem vel conjecturam indicamus, & certo aliquid affirmamus, vel sententiam, opinionem proponimus, accurate distinguere aut non potuisti, aut noluisti. Ita quum Drakenborchius in Praepositis S. Mariae articulo primo dixisset, *MIS-*

SCHEN

:CHIEN *heeft by het oog gehad*, id est *FORTE espexit*; tu, Vir Clarissime, id in Catalogo pag. 72. referens, dicis, *Drakenburgius PUTAT, Brockium respexisse*, pro *PUTAT*, *FORTE respexisse*, vel *CONJICIT respexisse*. Verum, si ita Latine reddidisses, locus non fuisset ei, quod subjicere libebat, *sed haec est mera conjectura*. Brockium enim eo respexisse, non pro veritate demonstrata, sed pro mera conjectura datum esse omnibus patuisset, & verba illa superflua fuissent.

Secundo postquam id, quod Drakenborchius *patere* adfirmarat, minus candide *suspicionis* nomine traduxisses, addis insuper: *& tamen illum Catalogo suo inseruit. Immerito.* Quibus verbis te aliquod ejus factum improbasse, indicat vox *Immerito*: at, quale illud fuerit, haud satis distincte proposuisti, nec ego percipio. Primo improbasse non potes, Drakenborchium, qui erroris accusavit Matthaeum, quod Antonium Schouwenborchium inter veros Praepositos retulerit, tamen Antonium illum, tamquam qui falso a Matthaeo inter Praepositos relatus erat, Catalogo suo inseruisse. Errorem enim Matthaei refellere non poterat, nisi Antonium, in quo error commissus erat, Catalogo suo inserendo. Quin etiam ita tuum ipsius factum improbares. Licet enim testeris, te Matthaei & Heussenii sententiae assentiri non posse, similiter tamen illum Catalogo tuo inseruisti. Secundo neque illud te improbare velle credo, Drakenborchium, licet patere affirmarit, Matthaeum errasse, quum Schouwenborchium tamquam verum Praepositum memorarit, similiter tamen eumdem ut verum Praepositum Catalogo suo inseruisse. Id enim verbis ejus aperte adversatur, ex quibus ne-

mo aliud colligere potest, quam ideo Catalogo in-
sertum esse, ut Matthaeus erroris coargueretur,
non autem quia ipsum verum Praepositum fu-
isse vel sibi persuadebat, vel aliis persuadere vole-
bat. Nihil igitur superesse puto, quod impropera-
re volueris, nisi formam externam, qua in pro-
ponendo Matthaei errore usus est: quod nempe
de Schouwenborchio acturus materiam hanc novo
versu inceperit, aut saltem nomen ejus majusculis
literis scripserit. Id igitur vocaveris *Catalogo fu-*
inserere, & hoc facto eum commeruisse putaveris,
ut exclamares *Immerito*. Idem me quoque com-
misisse video; & hinc nullus dubito, quin ejusdem
peccati a te reus agar: cujus *atrocitatem* ut,
quantum possim, minuam, ultro *confiteor*, me
bona fide nescire, ullas hac de *re leges aut a te*,
aut a quoquam alio sancitas esse; non *meminisse* e-
tiam, aliquem hujus delicti umquam accusatum es-
se: & hinc semper mihi persuasisse, haec in libe-
ra republica literaria cujusque arbitrio relicta esse.
Permitte autem, ut addam, me nondum videre, ex si-
mili facto, quod aliquoties in Drakenborchio notare
tibi libuit, & aliquoties me etiam perpetrasse spon-
te agnosco, ullam fraudem fieri, ullumve incom-
modum creari posse lectori, id est, ei, qui Praeposi-
tos aut Decanos nostros potius oculis perlegere,
quam digitis numerare velit. His igitur de cau-
sis me, ejusdemque delicti socium, admissi facino-
ris veniam impetraturos confido; idque tanto fa-
cilius, quod deprehendisse visus sim, ne ipsum
quidem te, qui Drakenborchium hanc legem ne-
glexisse culpas, eamdem superstitiosa vel simili re-
ligione observasse. Ejus rei testem laudasses
Henricum Serieur, perperam a nonnullis Praepo-

situm

um Majoris memoratum, cujus articulum non
odo hac ipsa pag. 163. sed proximis post vo-
m *Immerito* verbis, & novo versu & majuscu-
; literis incipis; nisi in mentem venisset, te si-
dubio excepturum, exemplum hoc ideo tibi objici
on posse, quia illorum, quos veros Ecclesiarum
raepositos & Decanos fuisse existimasti, nomini-
is suum numerum praefigendo a reliquis, quos
urios iisque dignitatibus numquam functos pro-
inciasti, & hinc honore numeri additi privasti,
stinxeris, & Henricum nomini ejus nullum nu-
erum apponendo perperam inter Praepositos re-
tum esse indicaris: ex hac autem, quam obser-
isti, methodo illud insuper commodum sponte
'ofluere, eos, qui eleganti & utili non legendi,
d numerandi, Praepositos & Decanos studio te-
ntur, ne numerandi quidem laborem invitos sub-
e necesse habere; sed, ut sciant, quot cujusque
cclesiae Praepositi aut Decani nobis noti sint,
fficere, si cujusque ordinis ultimum respiciant:
imerum enim huic adscriptum illum esse, quem
quirebant. Alia itaque exempla mihi circumspici-
ida esse videns, dum Catalogum tuum Historico-
hronologicum evolvo, comperi, te inter Praepo-
os aut Decanos adscripto numero, tamquam
ota, qua veros a falsis distinguis, retulisse,
ios ipse ea dignitate functos non esse confessus
: & contra omisso eodem numero inde exclusis,
, quibus numquam te gesti honoris quaestionem
overe voluisse existimo. Ita pag. 209. inter
aepositos S. Salvatoris retulisti *Petrum Daman-*
um, eique numerum XXXIX. tamquam signum
ri & genuini Praepositi, apposuisti. Eumdem
nen numquam Praepositum inauguratum fuisse

agno-

agnoscis. Ita enim in fine ejusdem & princi-
pag. seq. inquis: „Non arbitror, *Petrum* pos-
„ disse Praeposituram Ultrajectensem S. Salva-
„ ris, utpote quam non nisi post *Pamelium* co-
„ sequi potuit, quando, mutata jam Ultraj-
„ Rep. tam sacra, quam profana, non admi-
„ bantur provisi a Rege Hispaniarum". Et re-
te arbitratum esse probat Sander. in Flandr. Illu-
tom. I. lib. IV. pag. 224. ult. edit. *Auctus quoque a-
plissima dignitate Praepositi & Archidiaconi Eccle-
siae Collegiatae S. Salvatoris Ultrajecti. Sed, Ba-
tavis civitatem istam ejusque beneficia occupantibus,
hunc titulum sine proventu habuit.* Contra inter
Decanos B. Mariae pag. 287. recensuisti *Rudol-
phum de Borch*, ac testatus es, *te eum ut Deca-
num B. Mariae memoratum reperisse in duobus*
diplomatibus, altero anni 1326. *altero anni* 1330
Agnoscis etiam, Drakenborchium ejus tanquam
Decani mentionem factam invenisse in Ecclesi-
istius ineditis statutis, neque vel tua, vel Dra-
kenborchii testimonia in dubium vocasti; & ta-
men eum adscripto numero non honorasti, & in
legitimorum Decanorum Catalogo exclu-
Sed similium nugarum jam diu taeduit, ad q-
invitus prolabi coactus sum, ut non tan-
Drakenborchium, sed me quoque, qui e-
exemplum imitatus sum, & hinc ejusdem cu-
tibi affinis videbor, adversus accusationem, j-
re, an injuria institutam, arbitrio tuo relinqu-
defenderem.

Ad pag. 163. num. XLIX.

Hoc articulo, recensens Antonium de Hennin XVIII. louffu, dicis: „ Admissus, inquit Heussenius n Catalogo, ultimo Septembris 1573. Tria con- ueta juramenta, quae Praepositus per se tene- oatur exsolvere in Capitulo, praestitit Bruxellis lie 24. Aprilis 1575. per dispensationem Capi- ıli Majoris (datam ob pericula viarum) die 18. Decembris 1572, uti praefert Charta apud Matth. Fund. & Fata p. 40. & seqq. Ex qua atet, admissum fuisse *Antonium* ad Praepositu- am ultima die Septembris, uti Heussenius no- at: sed, si apud A. Matth. non sit in numeris er- or, anno integro citius, nempe 1572. Porro oi nulla mentio *Coadjutoriae*, in vim cujus Ieussenius voluit, *Antonium* Praepositum fa- tum fuisse". Primo observo, Heussenium, testan- Henninum admissum esse die xxx. Septembris 1573. iterum secutum esse Buchelium, eique con- ire Brockium, ut ex eorum Catalogis infra sub- is videre poteris. Neque eos in anno hoc me- ando errasse, constat ex diplomate ipsius Hen- , dato die xix. Januarii anni 1574. quod ex instru- ito authentico descriptum sub num. xii. epi- ie meae subjeci. In eo probat a Johanne Back, :uratore suo, *ultima Septembris anni millesimi gentesimi septuagesimi tertii in acceptanda pos- ›ne dignitatis suae promissa*. Hinc recte, Henni- anno integro citius, nempe 1572. admissum cre- , hanc addidisti conditionem, *si apud A. Matth. it in numeris error*. In numeris enim apud Matth. um, & annum 1573. servandum esse, lauda- tum

tum diploma docet, & mox latius probabo. Laudo igitur, te errorem in anno admissionis ab alterutro commissum sagaciter odoratum esse, eaque demum conditione Heussenium erroris damnasse, si non si error in numeris Matthaei. Verum miror, Vir Clarissime, te, diplomate Matthaei invento & examinato, tacitum praeterire potuisse *annum millesimum quingentesimum septuagesimum quintum*, quo Henninus, secundum diploma illud Matthaei, debita jurajuranda praestitisset. Intervallum enim duorum & sex septemve mensium inter xxx. Sept. anni 1572. quo eum admissum suspicabaris, & xxiv. Aprilis anni 1575. quo demum solemni modo jurasse dicitur, alterutrum annum tibi suspectum reddere debuerat. Ad annos igitur editos diligentius paullo advertens sponte vidisses, omnino in anno posteriori errorem commissum esse. In diplomate enim cum anno 1575. jungitur *Indictio secunda*, quum tamen ei competat *Indictio tertia*, *secunda* vero *anno praecedenti* 1574. Praeterea in eodem diplomate *cum die XXIV. Aprilis anni* 1575. jungitur *annus secundus Domini Gregorii divina providentia Papae ejus nominis decimi tertii*. Is autem Pontifex Romanus electus est die xiii. Maji anni 1572. unde constat die xxiv. Aprilis anni 1575. paucos tantum dies deesse, quia annus Pontificatus ejus tertius jam elapsus fuerit, & *annum secundum* convenire *anno praecedenti* 1574. Quum igitur anno 1574. conveniant & Indictio secunda, & Gregorii XIII. annus secundus, uterque hic character chronologicus, annum illum in diplomate a Matthaeo edito emendandum esse, ultro te docuissent, si Catalogum Historico-Chronologicum edenti ad eos animum advertere libuisset. *Postea*, authenticas instrumenti hujus a Matthaeo publicati

cam tabulas nactus, vidi, utramque emendatio-
m propositam. earum auctoritate confirmari.
i enim Matthaeus pag. 40. linea antepen. de-
millesimo quingentesimo septuagesimo quinto, in iis
itur *septuagesimo quarto*. ubi vero pag. 41. lin.
dedit *Anno XV*. *LXXII. op ten XVIII. dach*
n December, in iisdem exstat *Anno XV*. *LXXIII.*
terum in dubium vocare videris, utrum Henninus
e mortem Myeropii Coadjutor ejus in Praeposi-
Majoris fuerit, quia in Charta apud Matth. mo-
memorata nulla mentio *Coadjutoriae* fit. Verum
iliter in Charta illa neque designatio per Re-
n, neque electio per Canonicos, neque ullus
is modus, quo ad Praeposituram pervenerit, in-
itur. At Heussenius, vi Coadjutoriae Henni-
i Praepositum factum volens, fideliter iterum
ripsit Buchelium, Buchelioque consentit Broc-
, ut ex eorum Catalogis Epistolae subjectis
noscere poteris. Et id etiam testatur Viglius
pistola ad Hopperum, a te ipso edita in Analect.
g. tom. I. part. II. num. CLXXVI. *Praepositus*
jor Trajectensis diem clausit extremum, & Comi-
ossuti frater, EJUS COADJUTOR, ad Eccle-
icum statum parum affectus videtur. Velim autem
meminisse Bucbonis nostri. Similiter Slachec-
n consensisse, ut sibi mox, postquam ad Prae-
turam admissus esset, Coadjutor in Praeposi-
& Archidiaconatu adjungeretur, Brockium
antem supra pag. 651. audivimus. De hoc igi-
Antonio de Hennin a Bousu, ac de modo,
ad Praeposituram Majoris pervenerit, ita cen-
um est: eum viventi Myeropio Coadjutorem
raepositura & Archidiaconatu a Philippo rege
titutum esse: verum, quum ad vitam ecclesiasti-
cam

cam parum affectus foret, mortuo Myeropio diu permoveri non potuisse, ut se sollemniter ad Praeposituram admitti postularet. Et hinc per integrum annum, & quod excurrit, in ea re nihil actum esse: tandem tamen, a propinquis persuasum, ut Praepositus fieri vellet, eamque dignitatem tamdiu retineret, donec in alterum, quem ad hunc honorem promovere desiderabant, transferendi occasionem invenissent, procuratorem suum constituisse Johannem Back, qui Trajectum profectus die ultimo Septembris anno 1573. ad Praeposituram admissus est; verum ea lege, ut ipse Henninus quam primum Trajectum adiret, & triplex jusjurandum, quod Praepositi tempore admissionis praestare solebant, praesens Decano & Capitulo juraret: cui conditioni quam diu nondum satisfecisset, libera etiam Praeposituræ administratione non frueretur; sed omnia, quemadmodum a morte Myeropii factum erat, nomine Johannis Bruhesii, tamquam Vicarii generalis Praeposituræ Majoris vacantis, administrarentur: hanc a procuratore admissam conditionem, qui ad illam paciscendam nullam nominatim potestatem accepisse videtur, Henninum primo probare noluisse; & hinc ea de re cum Decano & Capitulo per literas egisse, ut praetextu periculorum, quae iter facientibus calamitoso hoc Belgii tempore subeunda erant, Trajectum veniendi necessitate liberaretur; quod tandem benigno Canonicorum decreto die XVIII. Decembris anni 1573. sed sub certis iterum conditionibus, in decreto instrumenti expressis, concessum est. Hoc privilegio impetrato, Henninum demum procuratoris sui acta ac promissa die XIX. Januarii anno 1574. probasse, at simul testatum esse,

esse, se id facere, quod omnes lites & rixas evitare cuperet, ac nihil magis, quam concordiam & mutuam benevolentiam, in votis haberet. Eumdem deinde Henninum triplex jusjurandum die IV. mensis Martii anno 1574. praestitisse, & instrumentum, per Notarium publicum confectum, in quo primo triplicis jurisjurandi formulae erant perscriptae, quarum quamlibet Henninus sua manu subsignarat, quibus deinde subjiciebatur Notarii testimonium, Henninum ita se praesente jurasse, Trajectum misit: quod & ipsum authenticum superest, ac vidi & legi, sed addere brevitati studens omisi. Verum, quum instrumentum hoc, secundum formam solitam ac praescriptam non confectum, pluribus vitiis laboraret, multa etiam in jusjurandi triplicis formulis per negligentiam perperam scripta forent, quae in tabulis authenticis diligenter lineis subductis notata sunt, vitioso hoc instrumento, tot defectibus laborante, sibi satisfactum non se Decanum & Canonicos rescripsisse, ac postulasse, ut eadem denuo juraret, ejusque actus instrumentum, a Notario confectum, a quo similia vitia aberant, ad se transmitteret. Ita vero Henninum die XXIV. Aprilis anni 1574. triplex hoc jusjurandum iterum praestitisse, & in fidem hujus publicum a Notario instrumentum fieri curasse. Quo demum perlato, Henninus liberam Praepositurae per Socium, & Archidiaconatus per Officialem, a se constitutos, administrationem nactus est. Nam ad hoc usque tempus omnia, quae Praeposito & Archidiacono gerenda erant, nomine Joannis Bruhesii, qui interim ad Decani dignitatem electus erat, tamquam Vicarii generalis Praepositurae Majoris vacantis, gesta fuerunt, omnesque

fructus & emolumenta, quae illi percipere soliti erant, Canonicis Majoris accreverunt, aut ipsa Ecclesia Metropolitana percepit. Certe Bruhesii, ut vicarii, nomine interim omnia diplomata feudalia concessa sunt, quorum ultimum praefert diem XXVII. Martii anni 1574. Primum autem, quod ipsius Hennini nomine datum est, adscriptum habet diem XVIII. Septembris anni ejusdem 1574. Medio tempore nullum datum occurrit.

Ita absolvi, quae ad quadraginta novem *Praepositos Majoris* a te memoratos notanda habui. His si quinquagesimum addere velis, is erit *Carolus Ligniacus*, filius Caroli Comitis Arembergici, & Annae Croviacae; quae, fratris Caroli haeres, Ducatum Arschotanum posteris reliquit. *Hic Carolus Ligniacus*, Canonicus *Leodiensis*, *quum* Antonius de Hennin a Bousſu anno *1603.* in Hannonia mortuus esset, Praeposituram Majoris Trajectensis obtinuit ab Alberto Archiduce Austriae, Belgarum Principe. Verum, Belgis foederatis in pristinam libertatem sese vindicantibus, dignitatis hujus possessionem adipisci non potuit. Docet hoc Brockius, in cujus schedis haec notata invenio: *Antonius de Bossu Praepositus noster obiit* XXVI. *Augusti* 1603. *cujus Praeposituram obtinuit ab Archiduce filius Principis Arembergensis, Canonicus Leodiensis.* Licet autem Brockius & Buchelius, scriptores probe Catholici, eum in Catalogis Praepositorum praeterierint, haud minus tamen dignus est, qui inter Praepositos Majoris referatur, quam *Petrus Damantius* inter Praepositos S. Salvatoris, memoratus a te pag. 209. & *Antonius Asselius* inter Praepositos S. Mariae; cujus rationem habuisti pag. 284. Neque adhuc intelligo, cur, eos memorans,

eumdem honorem pag. 210. habere nolueris *Job. Conrado Schew*, qui Damantio, ad Episcopatum Gandavensem anno 1590. promoto, successit in Praepositura S. Salvatoris. Minus enim periculi erat fidem haberi Christophoro Butkens in re suo tempore gesta, quam aliquid de re, quae tribus ante se seculis acciderat, adversus consentiens historicorum aequalium testimonium affirmanti. Si nihil aliud, referri poterunt inter Praepositos in Partibus, & locum hunc melius tuebuntur, quam *Litardus* & *Rabanus de Helmstadt* inter veros Majoris Praepositos. De his pro lubitu constituendi potestas tibi est. Ceterum *Carolus Lignlacus*, a Canonicis Trajectinis repudiatus, alibi hoc damnum compensavit. Factus enim est postea Praepositus S. Lambertti Leodiensis.

Confero nunc me ad alteram pensi, quod hac Epistola absolvere proposui, partem, ad Abbates nempe S. Paulli Trajectensis. Quum autem videam, Annotationes meas ad Praepositos tuos Majores multo longiores evasisse, quam primo existimaram, in Abbatibus his examinandis tanto me breviorem fore experieris: ad quod me etiam invitat exemplum tuum. In genere enim ad eos observo, te materiam hanc molliori, quam Ecclesiarum Praepositos & Decanos, brachio tractasse, & tantum suspensa manu, immo vix summis digitis attigisse. Praecipue autem hic deesse video copiam illam testimoniorum, annos, quibus quemque, in Catalogo memoratum, Abbatis dignitatem gessisse Matthaeus & Anonymus tuus testati sunt, probantium, qualis in Catalogo tuo Historico-Chronologico apparuit. Verum in illo curri-

culo alius praeierat, quem eadem tibi via quatuordecim vel quindecim annis antea incessisse ipse memorasti, cujusque labor nonnullius, ni fallor, usus esse potuit; ejus itaque aemulatione accensus ab ipso inventis facile quaedam addere potuisti. Contra hic tibi praeluxerunt Matthaeus & Anonymus tuus; qui aliam plane methodum, ab illa prioris diversam, secuti sunt. Testimoniis enim neglectis, tantum non sola nomina & administrati monasterii annos indicare satis habuerunt, atque ita, quasi re bene gesta, alio iterum se abripuerunt. Horum exemplum te nunc abstulit; quum tamen, si id agere voluisses, multa eorum, quae ab iis pro auctoritate dicta sunt, testimoniis, licet non tanta copia advocatis, firmare potuisses. *Mihi enim*, licet numquam proposuerim horum *Abbatum Catalogum* conficere, aut eum, qui a *Matthaeo* editus est, vel locis scriptorum, vel testimoniis veterum diplomatum illustrare, plura tamen diplomata, quaedam etiam inedita, sponte occurrerunt, quum a te editum examinarem; quae hoc tempore, ne longior iterum fiam, omittere consultius duxi; sed alia occasione, quae forte brevi commoda nasci poterit, tecum communicare non refugiam. Unice id nunc agam, quod me curaturum in initio Epistolae promisi. Examinabo igitur, utrum septem Abbates, quos Anonymus tuus Catalogo triginta Abbatum Matthaei addidit, atque ipse probasti, inter veros ac genuinos Abbates jure ac merito recenseri possint. Sunt autem hi sequentes. Eorum primus est *Henricus*, quem numero VI. secundus est *Fredbericus*, quem numero VIII. tertius est *Johannes*, quem numero X. quartus est alius *Henricus*, quem numero XVI.

quintus est *Gerbrandus*, quem numero XVII. sextus est *Johannes Eem*, quem num. XXII. & septimus est *Arnoldus de Poekwyck*, quem numero XXVIII. Anonymus tuus retulit. De his omnibus per partes videndum est.

XIX. Septem igitur Abbatum, quos Anonymus tuus ac tu Matthaei Catalogo addidistis, agmen ducit *Henricus*, qui in Abbatum tuorum serie sexto loco occurrit. Hunc *omni dubio procul Catalogo inesse debere*, affirmas; & insuper ad numerum VII. sequentem, postquam Anonymus tuus locum ex Godefrido Monacho ad annum 1196. attulisset, testaris, eumdem Godefridi locum etiam adscripsisse Matthaeum, & hinc *mirum tibi videri*, *eum*, *quum haec ex Godefrido Monacho describeret*, *non advertisse*, *HENRICUM Abbatem eorum Catalogo inserendum fuisse*. Verum permitte, Vir Clarissime, ut dicam, vicissim mihi quoque mirum videri, te, quum de tempore, quo *Henricus* tuus monasterio S. Paulli praefuerit, nihil, ut ipse confiteris, auctor Anonymus adnotaverit, & usus sis tertia editione Collectionis Freheri, in qua Godefridi Monachi Sancti Pantaleonis Coloniensis Annales exstant, in eodem etiam non inquisivisse, num indagare posses tempus, quo monasterii sui Abbas creatus sit. Quum enim mortem indicaverit, casu etiam evenisse potuit, ut annotaverit annum, quo ad regimen monasterii sui evectus sit. Id si tibi in mentem incidisset, & exsequi libuisset, repperisses, Struvium, qui tertiam editionem nobis procuravit, in notis contextum priorum editionum ex Msto Guelferbytano supplesse, & ad annum 1169. notasse, eumdem *Henricum* illo anno Abbatem factum esse. Ita lectorem docere potuisses,

Henricum Abbatem dignitatem illam ab anno 1169. ad annum 1196. obtinuisse. Verum, ne improvidi fallamur, cujus, quaeso, monasterii? Certe non S. Paulli Trajectensis, de cujus tamen Abbatibus solis Anonymum tuum agere dixisti. Annis enim, 1170. 1173. & 1178. *Hildebrandum* vel *Hildeboldum*, qui in Catalogo tuo *Henricum* proxime praecedit, Abbatem monasterii S. Paulli fuisse, & Matthaeus & Anonymus tuus observarunt. Horum prior trium scriptorum testimonia laudavit; ex quorum unanimi consensu constat, *Hildebrandum*, vel, ut unus vocat, *Hellebrandum* hunc, anno 1173. Abbatem fuisse; quibus consentit quartus scriptor a te laudatus. Tu etiam *Hildeboldum* Abbatem S. Paulli anno 1178. *testem esse* monuisti in Charta ejus anni, *quam citat Matthaeus* de Jur Glad. Verum, ut me ex verbis tuis proficere ostendam, utinam docuisses, utinam indicasses, qua pagina illius libri repereris! Tanto enim magis usui fuisset, quod nesciam, num alibi, quam loco illo, *Hildeboldus* vocetur. Id igitur me permovit, ut quaerere operae pretium existimarim, praesertim quum jam non, *ut reperiuntur, viginti Matthaei volumina percurrenda sint*, sed tantum unicum. Neque etiam tempus, huic investigationi impensum, mihi inutiliter periit. Inveni enim exstare apud Matthaeum de Jure Glad. pag. 180. Verum ex te nunc intelligere cupio, utrum *Hildebrandum*, sive *Hellebrandum*, & *Hildeboldum* idem nomen esse, eoque eumdem Abbatem indicari arbitreris. Ego interim aliud ejusdem anni diploma, sed in quo iterum *Hildebrandus* appellatur, tibi suppedito ex Matth. notis ad Anon. B. Covord. pag. 114. Tandem, anno 1170. *Hildebrandum*

cu-

eidem monasterio praefuisse, probat diploma apud Lindeborn. Hist. Episc. Dav. pag. 70. Quibus insuper addo, eumdem *Hildebrandum* anno 1177. ut Abbatem occurrere in diplomate, quod edidi supra pag. 299. Si igitur scire desideres, cujus monasterii Abbatem *Henricum* tuum fuisse credam, certum esse respondeo, eum praefuisse monasterio S. Pantaleonis, quod ordinis Benedictini est Coloniae, cujusque Monachus Godefridus exstitit. Hic autem Godefridus Abbatum monasterii sui successionem tanta diligentia annotavit, ut ex Chronicis Regiis S. Pantaleonis, quae edidit Eccard. tom. I. Corporis historici medii aevi, & hoc Godefrido Monacho, qui incipit, ubi Chronica Regia defecerunt, a condito monasterio, sive ab anno Christi 1001. quo Christianus, primus Abbas S. Pantaleonis, obiit, usque ad annum 1237. quo Henricus hujus nominis quartus Abbas creatus est, continua Abbatum hujus monasterii series confici possit: quae interrumpetur, si *Henricum*, ad annum 1196. memoratum, non S. Pantaleonis Coloniensis, sed S. Paulli Trajectensis Abbatem fuisse statuas. Ut autem id statuere liceat, non permittunt etiam ipsa Godefrid. Monachi verba, quae haec sunt: *Felicis memoriae Heinricus Abbas obiit: cui Waldeverus successit, Abbas S. Paulli in Trajecto, antea Monachus Ecclesiae nostrae.* Non enim indicat, Heinricum, cujus mortem refert, fuisse Abbatem S. Paulli in Trajecto, eique successisse Waldeverum, antea Monachum S. Pantaleonis; sed potius, Heinricum illum fuisse Abbatem S. Pantaleonis, eique successisse Waldeverum; qui eo tempore, quo Abbas S. Pantaleonis eligebatur, erat Abbas S. Paulli Trajectensis; quum olim, antequam Ab-

 bas

bas S Paulli fieret, fuisset monachus S. Pantaleonis Coloniensis. Waldeverum autem anno 1196. ad regimen Monasterii S. Pantaleonis evectum fuisse, inde constat, quod quadriennio post, quum dignitatem illam iterum deponeret, Abbas S. Pantaleonis expresse vocetur apud eumdem Godefrid. Monach. ad ann. 1200. *Eodem anno cum Waldeverus baculum pastoralem coram prioribus resignasset, & destituta esset Ecclesia S. Pantaleonis Abbate, fratribus discordantibus, ex consilio Domini Archiepiscopi & Priorum convenerunt in Praepositum Heinricum Ecclesiae S. Ludgeri in Werdene.* Ex his patet, primum hunc, quem Abbatibus S. Paulli Trajectensis te & Anonymum tuum addidisse credis, non ejus, sed S. Pantaleonis Coloniensis Abbatem fuisse, & hinc perperam *in Catalogo tuo* memorari.

XX. Secundus, quem Anonymus tuus Catalogo Abbatum S. Paulli addidit, est *Fredhericus*, num. VIII. memoratus; qui anno 1226. dignitatem hanc obtinebat. Eum male a Matthaeo omitti, & inter genuinos S. Paulli Trajectensis Abbates referendum esse, & hinc ab Anonymo recte loco suo restitui, diplomatis Ottoniani auctoritate abunde docuisti; eoque nomine vos gratiam ab antiquitatum Trajectensium studiosis promeritos esse, lubens ac laetus agnosco.

XXI. Tertius, quo Abbatum S. Paulli Trajectensis Catalogum Anonymus tuus auxit, est *Johannes*, num. X. relatus; qui anno 1282. monasterii ejus praefecturam gessit. De eo idem, quod de praecedenti Fredherico, dicendum puto. Nam &

ſic diploma ipſius, quod verbo tantum ab Anonymo indicatum erat, tu vero diligenter ac felicite investigaſti, perperam eum a Matthaeo indictum praeteriri evincit.

Quartus, quem tamquam ab Anonymo tuo Matthaei Catalogo inſertum conſiderari debere conjicio, eſt *Henricus*, qui in ſerie veſtra ſextus decimus Abbas memoratur. De eo fateris, Matthaeum *huic Abbati diſtinctum in Catalogo ſuo locum non dediſſe.* Quae verba nullum alium, quam hunc, ſenſum habere poſſunt, Matthaeum ei quidem in Catalogo locum, ſed non diſtinctum, dediſſe. Si ergo verborum tuorum ſenſum recte aſſecutus ſum, exiſtimas, inter *Henricum van Ryckele*, qui in ſerie tua eſt quartus decimus, & *Gerbrandum* ſive *Gerlandum*, quem ſeptimum decimum Abbatem numeras, duos Abbates medios fuiſſe, ambos *Henricos* dictos; eorumque poſteriori Matthaeum diſtinctum in Catalogo ſuo locum non dediſſe: ſed vel ambos Henricos, vel eorum poſteriorem & *Gerbrandum*, uno eodemque articulo memoraſſe. Verum, quicumque Matthaei Catalogum in Fundat. & Fat. Eccleſ. pag. 204. conſulere dignabitur, ſponte deprehendet, eum post *Henricum van Ryckele* novo articulo memoraſſe alium *Henricum*, cui eodem articulo ſubjungit *Gerbrandum*: unde quisque mecum, credo, colliget, eum Abbati illi Henrico non modo *diſtinctum*, ſed inſuper *ullum in Catalogo tuo locum non dediſſe*; vel potius, eum mediorum *Henricorum* alterutrum omiſiſſe, reliquum vero & *Gerbrandum* uno eodemque articulo recenſuiſſe; ita tamen, ut de unico hoc medio Henrico praedicet, quod tu

XXII.

partim de priori, partim de posteriori praedicat. Existimat enim *Henricum*, quem unicum inter Henricum van Ryckele & Gerbrandum agnoscit monasterio praefectum esse anno 1321. obiisse anno 1326. idque probat ex Wilhelmo Procur. Egmond. apud Matth. tom. IV. Anal. pag. 164 & 235. Contra Anonymus tuus inter eos admittit duos *Henricos*, quorum prior Henrico van Ryckele successisset anno 1321. alter jam anni sequentis 1322. die XXVI. Februarii subscripsisset Chartae Frederici de Blanckenheim, & obiisset anno 1326. Ex his itaque constat, Anonymum Catalogo suo *Henricum*, quem Matthaeus plane ignoravit, addidisse: recte tamen addidisse nondum demonstratum est. Ut igitur sententiam *Anonymi* tui probem, legitimam antea *& fonticam caussam* mihi dari postulo, cur ei potius, quam Matthaeo, fides in hac re habenda sit. Ut brevis sim, ambo demum seculo septimo decimo vixerunt, & hinc aliquid de rebus seculi quarti decimi affirmantibus, sine laudato idoneo teste, tuto credere non possumus. Jam vero ex Wilhelmo Procur. Egm. pag. 164. constat, anno 1321. *Henricum* factum esse Abbatem S. Paulli: ex eodem Wilhelm. pag. 235. probatur, anno 1326. *Henricum* Abbatem S. Paulli obiisse. Utrumque hunc locum de eodem *Henrico* intelligebat Matthaeus, ejusque sententia inde quodammodo probatur, quia Wilhelm. inter pag. 164. & 235. nullam sed *Henrici* mortui, vel alterius *Henrici* electi mentionem fecit. Verum Anonymus tuus utroque loco de duobus diversis *Henricis* agi putavit. Cujus sententiae caussam requiro. Et quidem non una est ratio, quare me eam juste requirere arbitrer.

Quar-

quamvis enim confitear, fine miraculo aut portento evenire posse, primo ut unius admodum anni spatio tres Abbates, alter alteri succedentes, uni monasterio praesint, secundo ut omnes illi tres nomine *Henrici* appellentur; quum tamen id non quotidie accidere soleat, certo etiam testimonio erat probandum, ne cuiquam incredulo ulla dubitandi ansa superesse posset. Tertio, eo majori iure ab Anonymo tuo sententiae suae caussam, eamque veram esse, probationem idoneam requiro, quia in eodem hoc articulo graviter hallucinatus est, & plus quam somniavit. Testatur enim, *Henricum* suum die XXVI. Februarii anno 1322. subscripsisse Chartae *Frederici de Blanckenbeym*, qui demum anno 1394. ut Heda, vel verius 1393. ut alii existimant, Episcopus Trajectensis factus est; verum ejus loco memorasse debuisset *Fredericum de Zyrck*. Ipsa illa charta, quam Anonymus tuus indicavit, edita est a Matthaeo in Fundat. & Fat. Eccles. pag. 411. Antequam ad sequentia pergam, monendum est, Abbatem illum, qui anno 1322. monasterio S. Paulli praefuit, appellatum fuisse *Henricum van der Wolffbeghe*. Id me docuit diploma; quod, ex cod. feudali Abbatum S. Paulli descriptum, huic Epistolae num. VI. litera A. subjunxi. Alium ejusdem nominis Abbatem Anonymus tuus supra retulit num. XII. eumque memorari dixit annis 1297. & 1302. Ei consentit, ut monuisti, Matthaeus, nisi quod priorem annum 1297. omittat. Si quis itaque contendat, duos eodem praenomine ac cognomine Abbates monasterio huic praefuisse, pertinaciter illi adversari nolo: id enim evenire potuisse confiteor. Permitte tamen, Vir Clarissime, ut, quid in mentem

tem venerit, dicere audeam: quod si tibi displiceat, pro non dicto habeas, rogo. Puto igitur, Abbatem, num. XII. relatum, *Henricum* dictum esse, ac monasterio praefuisse anno 1297. Id enim constat ex diplomate, quod edidit Matth. de Jur. Glad. pag. 423. Cognomen vero *van der Welbaghe* non Abbati, qui anno 1302. sed qui anno 1322. monasterio praefuit, competiisse; sed forte diploma, quod ex codice feudali edidi, etiam Matthaeo visum esse, eumque, quemadmodum in notis numeralibus passim erravit, pro vocibus *dusent drie honderd ende twe ende twyntich*, omisso ultimo numero, per notas scripsisse anno 1302. Verum haec non nisi mera est conjectura.

XXIII. Ut septem Abbatum numerus, quem *Matthaei* Catalogo Anonymum tuum addidisse dicis, inveniatur, eorum quintus habendus est Gerbrandus vel *Gerlandus*, quem in serie tua septimum decimum numeras; licet tamen eum ab Anonymo insertum esse non memoraris. Et proprie etiam ab eo additus vel insertus esse dici nequit, quum Matthaeus omnino eum recensuerit, ac tempus, quo & primum creatus, & deinde iterum a dignitate remotus sit, diligenter annotarit; ita tamen, ut distinctum in Catalogo ejus locum non obtineat, sed in eumdem articulum, in quem etiam decessor Henricus, contributus sit. Quum autem neque umquam promiserit, se vel cuique Abbati suum daturum articulum, vel quolibet articulo non nisi de uno Abbate acturum, neque etiam Abbates suos notis numeralibus distinxerit, dici etiam nequit, quod tamen de eo dixisti pag. 313. tan-

tum

ım *protulisse Abbates triginta*. Nam protulit .bbates triginta & unum, sed eos in triginta ar- culos distribuit. Quid enim? si omnes triginta & num Abbates, quos recensuit, unicò tantum ar- culo referre Matthaeo libuisset, num inde jus tibi ıtum existimares dicendi, eum non nisi unicum ntum Abbatem retulisse? Non igitur dici potest, nonymum tuum hoc loco Indiculum Matthaei ldito novo Abbate auxisse, sed tantum eum le- orum, vel magis emtorum, qui Abbates poti- numerare, quam legere, solent, commodo, quod profior Matthaeus facere noluerat, eleganter nsuluisse, & gravem ac non ferendam ejus llucinationem emendasse, unum illum articulum ɔtili ingenii acumine in duos dividendo. Cete- m breviter addo, hunc Gerbrandum vel Gerlan- m vocari *Gheernant van Kalicheym* in diploma Reynaldi Comitis Gelriae, quo fatetur se Ab- ɪis ejus jurisdictionem altam & bassam in Lyen- ı ad certum tempus conduxisse. Ipsum illud ıloma, ex codice feudali Abbatiae Paullinae criptum, post hanc epistolam edidi num. VI. ɪra B.

XXIV. Sextus Abbatum, quo addito Anonymus tuus :alogum Matthaei auxit, est *Johannes Eem*, si- *Johannes de Eem*, qui in serie a te edita vige- us secundus numeratur, & anno 1366. mo- ɪerio praefuisse dicitur. Ut autem locus ab ɔnymo adsignatus ipsi vacuus fiat, erroris arguis tthaeum, qui in Catalogo, quem se ex Char- ılliisque priscis monumentis confecisse testatus dicit, ejus decessorem *Johannem de Oey* si- ccurrisse annis 1358. 1360. 1361. 1364. 1373. 1377.

1377. quorum annorum duos posteriores ipsi e-
mendos esse contendis, quia *Johannes de Eem* an.
1366. Abbas memoratur in quodam diplomate ap.
Heussen. in Hist. Episc. Traj. pag. 353. col.
Eodem jure & ego seriem Anonymi augere, i
contendere possem, inter *Johannem de Oey* &
Johannem de Eem novum adhuc alium Abbatem
interponendum esse *Johannem de Mey*, memora-
tum die VIII. Sept. anno 1364. in diplomate apud
Matthaeum de Nobil. pag. 787. quod tuam etiam
diligentiam effugit, licet numerosa Matthaei vo-
lumina percucurreris. Ut autem locum ei commo-
dum invenirem, non necesse foret *Johanni à
Oey*, ut latius cederet, & annus 1364. quem Mat-
thaeus ipsi tribuit, ac tu patienter *reliquisti*, ei-
dem similiter demeretur. *Crederem enim Mat-
thaeum, Johanni de Oey annum 1364. tribuentem*,
respexisse ad illud diploma, quod ipse edidit de
Nobil. pag. 842. in quo ut Abbas memoratur die
Veneris post Natalem Christi anno 1364. Eo au-
tem tempore annus apud Trajectinos incipiebat
a die Natali Christi, sive a die XXV. Decembris,
ut dictum est supra pag. 201. & latius docuit Ch-
risf. van de Water in Praefat. tom. 1. Edictor.
Traject. pag. †††††† 2. litera vero Dominicalis
anni 1363. fuit A. Ex quibus simul constat, di-
ploma illud secundum eam, quae hodie recepta
est, computationem datum esse die XXIX. Decem-
bris anni 1363. Dicere itaque liceret, *Johan-
nem de Oey*, qui in diplomate illo, exeunte anno
1363. Abbas memoratur, eamdem dignitatem etiam
in initio anni sequentis 1364. obtinuisse; sed non
diu postea successorem accepisse *Johannem de Mey*,
qui die VIII. Septembris Abbas, ut vidimus, [illegible]
[illegible]

atur. Hoc licet speciose admodum praetexi pos-
t, ingenue tamen confiteor, novos illos Abba-
s & *Johannem de Mey*, quem a me, & *Johan-
em de Eem*, quem a te indicata diplomata agno-
cere videntur, admodum suspectos esse, ac val-
e me vereri, ne potius errore nati, quam Mona-
horum S. Paulli suffragiis electi sint. Caussa,
ua ad hanc sententiam amplectendam permotus
am, est, quod idem *Johannes de Oey*, quem an-
o 1363. exeunte Abbatem fuisse vidimus, adhuc
bbatem memoratum inveni in tribus diplomati-
us, quorum primum datum est anno 1366. in fe-
to Sancti Hippolyti, quod celebratur die III. Au-
usti; secundum in festo S. Marci Evangelistae
nni 1367. tertium die Dominica mediae quadrage-
imae anni 1377. Tria haec, ex codice diplomatum
eudalium ipsius Abbatiae Paullinae excerpta, post
anc Epistolam cum aliis monumentis vetustis
um. VI. literis D. C. & A. edidi. In animum
nducere nequeo, te, ut *Johannem de Mey* &
Johannem de Eem vindices, existimaturum, se-
iem Abbatum ita componendam esse:

XXI. *Johannes de Oey* 1358. 1360. 1361. 1363. die XXIX. Decembris, & ineunte 1364.
XXII. *Johannes de Mey* 1364. die VIII. Septembris.
XXIII. *Johannes de Eem* 1366. die IV. Maji.
XXIV. *Johannes de Oey* 1366. die III. Augusti, anno 1367. 1373. 1377.

Id enim si cuiquam probabile fore credidisses,
numquam ad id temeritatis prolapsus esses, ut Mat-
thaeo, qui se *Johannem de Oey* annis 1373. & 1377.
in chartis & priscis aliis monumentis invenisse affir-
mavit, fidem abrogares, eosque annos Abbati illi
demendos judicares: sed jam tum, quum Anale-
cta

cta tua ederes, potius *Johanni de Oey*, *Johannes de Eem*, & huic iterum *Johannem de Oey* successisse statuisses. Quum itaque in codice feudali, quem prae oculis habeo, certissime *Johan van Oey* omnibus illis diplomatibus ut Abbas S. Paulli memoretur, nihil aliud superest, quam ut statuamus, a exemplaribus diplomatum, quae Matthaeus & Heussenius laudarunt, qui se tabulas authenticas vidisse non adfirmarunt, errorem commissum, &, pro *Johannes de Mey* ac *Johannes de Eem*, legendum esse *Johannes de Oey*. Hinc sponte sequetur, *Johannem de Eem*, quem Anonymus tuus addidit, & tu ulterius illustrare atque adstruere conatus es, numquam Abbatem S. Paulli fuisse, & ex eorum Catalogo iterum eradendum esse.

XXV. Ultimus septem Abbatum a *Matthaeo omissorum*, cujus cognitio Anonymo, ulterior vero illustratio tibi accepta ferenda est, vocatur *Arnoldus de Poelwyck*. Hic in serie tua memoratur Abbas Sancti Paulli vigesimus octavus, quem Anonymus anno 1440. monasterio praefuisse affirmavit. Verum, quod pace tua dictum sit, gravissime hallucinatur, ac somniat. Nullus enim *Arnoldus de Poelwyck*, certe non hoc tempore, neque praesertim anno 1440. Abbas Sancti Paulli Trajectensis exstitit; sed sine ullo dubio *Wilhelmus de Heuckelem* in praefectura hujus monasterii successorem habuit *Jacobum de Poelgeest*. Id, antequam desinam, paullo diligentius probare. Eademque occasione alium errorem, in hac Abbatum serie commissum, qui jam non Anonymo, sed tibi uni ac soli, tribui debet, & non modo spe de Analectis tuis concepta, sed etiam fama & ex-
ist.

imatione hominum, quam scriptis consecutus es, ndignus est, emendare conabor: quod te aegre on laturum confido, quum aliqua inde lux Caalogo Abbatum, quorum te curam tangere ostenisti, accedet. Inter Ecclesiasticos Dioeceseos Trajectensis, si Episcopum & quarumdam Ecclearum Praepositos exceperis, paucos fuisse, quius Abbas S. Paulli clientium seu vasallorum nuiero cedere debuerit, docent antiqua hujus moasterii volumina feudalia, quorum plura hodie suersunt. Eorum unum, & quidem antiquissimum, uod prae manibus est, nuper utendum accepi, quum maxime ante oculos habeo, ex quo etiam uaedam instrumenta in praecedentibus tecum ommunicavi. Jam vero hic codex certissimum stimonium praebet, *Arnoldum de Poelwyck*, ab nonymo tuo memoratum, non Abbatem verum, d ὑποβολιμαῖον ac subdititium esse. Nam in inio ejus nomina Abbatum, quorum literas feudas continet, hoc modo recensentur.

Nomina Abbatum hujus libri.
Gerardus de Damasco.
Wilhelmus de Huekelem.
Jacobus de Poelgeest.
Johannes Clauwert.

ides hic *Arnoldum de Poelwyck* inter Wilhelum & Jacobum, quem locum ei Anonymus triuit, omitti. Insuper in toto hoc volumine, uod satis ingens ac spissum est, & DXXIII. foliis onstat, nullae occurrunt literae *Arnoldi de Poelyck*; at contra innumerae *Wilhelmi de Huekelem* que ad annum 1451. & hinc *Jacobi de Poelgeest*. t quidem duarum postremarum Wilhelmi, quas otavi, prior data est die x. Aprilis, altera die

Veneris post festum S. Aegidii Abbatis, sive die III. Septembris: ambae exstant eo codice fol. 79. Huic Wilhelmo brevi post eodem adhuc anno successit Jacobus de Poelgeest: duarum autem primarum literarum ejus prior data est die Lunae post festum S. Victoris Martyris, sive die XI. Octobris, posterior die Mercurii ante festum S. Galli Confessoris, sive die XIII. Octobris. Utraque exhibetur fol. 79. & fol. 79. verso. Praeterea in eodem hoc codice plurimae occurrunt literae, anno 1440. datae, quae auctorem praeferunt Wilhelmum de Heukelum, permissione divina Abbatem Monasterii S. Paulli Trajectensis. Omnes enim his verbis Belgicis incipiunt: *Wy Willem van Huekelem, by der onthengnisse Goits Abt sinte Pauwels t'Utrecht.* Earum, quas librum evolvens observavi, syllabum tibi propono sequentem:

I. In festo S. Gregorii Papae (die XII. Martii) fol. 284. verso.

II. In festo S. Benedicti (die XXI. Martii) fol. 272.

III. Die Mercurii post festum S. Benedicti (die XXIII. Martii) fol. 134. verso, & 135.

IV. Die XI. Aprilis. fol. 77. verso.

V. Die XV. Aprilis. fol. 77. verso.

VI. Die Dominica post festum S. Georgii (die XXIV. Aprilis) fol. 135. verso.

VII. In festo S. Marci Euangelistae (die XV. Aprilis) fol. 70. 135. verso, 350. verso, & 351.

VIII. Die Martis post festum S. Marci Euangelistae (die XXVI. Aprilis) fol. 136.

IX. Die Lunae post festum S. Odulphi (die XIII. Junii) fol. 136.

x. In craftino BB. Petri & Paulli Apoftolorum (die xxx. Junii) fol. 152. verfo bis.

xi. In craftino vifitationis B. Mariae virginis (die iii. Julii) fol. 72. verfo.

xii. Die Dominica poft feftum S. Jacobi (die xxxi. Julii) fol. 353. verfo.

xiii. In craftino S. Galli Confefforis (die xvii. Octobris) pag. 70. verfa.

xiv. In festo S. Lucae Euangeliftae (die xviii. Octobris) pag. 70. 71. bis. 73.

xv. In craftino SS. Simonis & Judae Apoftolorum (die xxix. Octobris) pag. 72.

xvi. Die Lunae post feftum S. Catharinae virginis (die xxviii. Novembris) pag. 72.

xvii. Die Martis post conceptionem B. Mariae virginis (die ix. Decembris) pag. 73.

Ex his patere puto, perperam ab Anonymo tuo *Arnoldum de Poekwyck*, tamquam Abbatem S. Paulli, medium inter *Wilhelmum de Heukelum* & *Jacobum de Poelgeest* recenferi, & quidem ftatui, eum anno 1440. Monafterii Paullini regimen obtinuiffe. Tu tamen, Vir Clariffime, non modo fententiam Anonymi probafti, verum etiam ejus adftruendae ac firmandae caufsa adduxifti diploma, datum anni 1440. die Saturni post festum S. Margaretae, five die xvi. Julii, & editum a Matthaeo ad Rer. Amorfort. Script. pag. 202. quo *Arnoldus Abbas S. Paulli* bona feudalia, quae Adamus de Lockhorst ipfi reddiderat, vicisfim in feudum concesfit Johanni de Lockhorst, Adami filio. Per *Arnoldum* autem *Abbatem*, iftius diplomatis auctorem, intelligendum exiftimas Anonymi tui *Arnoldum de Poelwyck*. Verum tot chartas *Wilhelmi de Heukelum*, non modo eodem anno 1440. fed etiam

ejuſdem anni 1440. menſe Julio & ante & poſt diem XVI. ejus menſis datas, ex codice feudali Monaſterii Paullini tibi modo recenſui, ut jure meo affirmare poſſe mihi perſuadeam, Matthaeum, qui chartam illam edidit, in vitioſum ejus exemplar incidiſſe, vel, ſi tabulas authenticas nactus ſit, in eo deſcribendo erraſſe, & quidem errorem commiſſum eſſe in exprimendo anno, quo data eſſe dicitur, ejusque errorem tibi fraudi fuiſſe. Puto igitur eum, qui diploma authenticum deſcripſit, ſive Matthaeus ipſe, ſive alius fuerit, ſimilibus literarum *cb* & *en* ductibus deceptum fuiſſe, & exigua mutatione, pro *duſent vierbondert ende veertich*, legendum eſſe *duſent vierbondert ende veertien*: diploma autem referri debere ad *Arnoldum Wilhelmi*, qui in Catalogo Anonymi *Abbas vigeſimus* quintus numeratur. Ne tamen me temerarium & hominem projectae audaciae arbitreris; qui, immodico emendandi pruritu laborans, ne a diplomatibus quidem pro lubitu fingendis ac refingendis manus continere poſſim, conjecturam meam non modo veriſimillimam, ſed potius veriſſimam eſſe, alioque, qui ante Matthaeum hanc chartam verſarat, ei non annum 1440, ſed 1414. adſcriptum invenisſe, eodemque etiam retuliſſe, primo patet ex veteri quadam ſcheda, manu antiqua exarata; quae, monumenta & diplomata Lockhorſtiorum, adnobile eorum praedium Lockhorst, in dioeceſi Trajectina ſitum, pertinentia, enumerans, inter alia idem illud diploma, quod Matthaeus publici juris fecit, tertio loco his verbis memorat: *Brief van Aernt, Abt van S. Pouwels, daer by Jan van Lockhorst verlyd word by opdracht van Adam van Lockhorst, den leenweer van Lockhorst, met de*

bepalinge. van de heerlickheyt van Lockhorst, *in date Saterdachs na sinte Margareta* 1414. Ubi non tantum idem dies Saturni post festum S. Margaretae, & annus 1414. recte referuntur; verum etiam attendendum est ad verba *met de bepalinge van de heerlickheyt van Lockhorst*. Nam in charta, a Matthaeo evulgata, accurata finium praedii Lockhorstiani descriptio occurrit; unde unum idemque diploma esse constat. Secundo Buchelium quoque hac charta usum esse, eamque similiter ad annum 1414. retulisse, patet ex inedito ejus stemmate Lockhorstiano; ubi inter alia, ad chartam illam respiciens, inquit: *Jan van Lockhorst ontfing, by opdracht Adams syns Vaders, het goet Lockhorst van den Abt van S. Paulus H. Arent van Leyden* 1414. *die daar de selfde tyt syn Vader weder in lyftochte, blykende by de brieven en memorien daer van synde. is ook* 1413. *verlyd na doode syns broeders by den Heer van Merwede mette goeden van Slydrecht*. Unde illud etiam discimus, Abbatem, qui *Arnoldus Wilhelmi* ab Anonymo vocatur, ex celebri familia Leydiorum genus traxisse, & hinc *Arnoldum Wilhelmi filium de Leyden* vocantum esse. Vide etiam pag.691. Arnoldum autem hunc anno 1414. Abbatem Sancti Paulli fuisse, auctor est Matthaeus, qui testatur, se ipsum in chartis & priscis aliis monumentis memoratum reperisse annis 1408. 1410. 1412. 1417. Neque aliter Anonymus, quem edidisti. Eorum tamen sententia tibi displicuit; quam erroris arguisti, ac probare conatus es, perperam *Arnoldo* tribui annos 1412. & 1417. Nam anno 1412. eumdem jam mortuum fuisse. Opinionem tuam his verbis pag. 319. articulo xxv. proponis. „Ego puto, non nisi priores duos [annos] illi tri-

 „ buen-

„ buendos, aut certe annum dumtaxat 1411. Est
„ namque apud Matthaeum de Jure Glad. pag. 438.
„ Charta, data 6. Junii 1412. in qua *piae me-*
„ *riae Dominus Arnoldus, dum vitam duxit in hu-*
„ *manis, permissione Divina Abbas monasterii San-*
„ *cti Pauli Trajectensis* &c." Articulo deinde
sequenti verbis Anonymi, qui Arnoldi successorem
Gerardum van Damassche annis 1421. 1422. 1427.
Abbatem fuisse retulerat, subjungis: "Hic scribi-
„ tur de Jure Gladii pag. 442. successor *Arnoldi*,
„ cui proinde annum 1412. & seqq. recte dabis."
Haec sententia ex adverso repugnat meae, qua in
diplomate Arnoldi *veertien*, pro *veerticb*, scriben-
dum conjeci, & tamquam verum adsumsi ac pro-
bare conatus sum, *Arnoldum* adhuc *anno 1414.*
Abbatem fuisse: altera enim *probata, altera* ad-
mitti nequit. Quum autem superius *argumenta*
produxerim, quibus emendationem meam veram
esse evinci posse putabam, superest nunc, ut in-
quiramus, quid de sententia tua statuendum sit,
utrum ea recipienda, an repudianda sit. Primum
itaque contendo, Arnoldum Abbatem *die* VI. *Ju-*
nii anno 1412. nondum obiisse, quod tamen ex
tua sententia sequi necesse erat. Id vero colligo
ex diplomate Frederici de Blankenhem Episcopi
Trajectensis, quod *datum anno Domini* CIϽ. CCCC.
XII. *mensis Octobris die nona*, & editum est
Matthaeo in Fundat. & Fat. Eccles. pag. 110.
Eo Episcopus venerabili & religioso viro *Do.*
Arnoldo Abbati monasterii S. Pauli in civitate sua
Trajectensi committit & mandat, quatenus virgi-
nes ac viduas, quae, in monasterium Sanctarum
undecim millium virginum receptae, arctioris vi-
tae desiderio aestuantes, sub clausura perpe-
tuas

rias suas dirigere elegerant, per unius anni spatium, quod iis pro probationis anno assignabat, n capella & aedificiis monasterii diligenter inclu-lat. Hoc enim frustra *Arnoldo Abbati* mandasset Episcopus *die nona mensis Octobris*, si jam *ante diem VI. Junii ejusdem anni* obiisset. Secundo, Buchelius in quadam scheda, in quam nomina Abbatum S. Paulli in diplomatibus sibi obvia conjecerat, testatur, *Arnoldum* non tantum adhuc anno 1417. ut Matthaeus & Anonymus voluerunt, ed insuper adhuc anno 1419. Abbatem fuisse, & lignitate hac abdicata, anno demum 1421. obiisse. Verba ejus haec sunt: *Arnoldus de Leydis Abbas an.* 1407. 1419. *resignavit, & obiit an.* 1421. nsuper tertio contendo, eum, qui *Arnoldi* succesfori *Gerardo van Damassche* annum 1412. & sequentes auctoritate tua dabit, perperam daturum, t *Gerardum* demum circa annum 1420. *Arnoldo* n praefectura monasterii Paullini succesfisse. Id olligendi jus mihi concedit jam saepius memoratus codex, in quem *Gerardi van Damassche* & rium successorum Abbatum diplomata feudalia ollecta sunt. In hujus codicis folio 2. haec in-criptio reperitur: *Registrum Domini Gherardi de Damassoo, Abbatis monasterii Sancti Pauli in Trajecto, subnotato anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo in crastino Victoris.* Hinc constat, um die XI. Octobris anni 1420. Abbatem fuisse. Neque tamen diu ante hoc tempus electus esse debuit. Titulo enim huic memorato proxime subiciuntur sequentia. *In den selve jare, doe men screef MCCCC.]* XXI. *op Sinte Peters dach ad Cathedram dede myn Heer syn eerste verlyinghe Reyner Evert soen, Tyman den Langhe, ende Evert van*

Doem. *Ende hier waren over, daer dit geschiede, als Ghestichtsmanne Gelmer Volkyers soen, ende Dirc Poeyt.* Ex his patet, *Gerardum* Abbatem primam feudi concessionem tribuisse, sive feuda a decessore concessa vasallis renovare coepisse anni 1421 festo, quod vocatur Petri ad Cathedram, sive ea dicetur ejus Cathedra Romana, sive Antiochena, quorum illud die XVIII. Januarii, hoc die XXII. Februarii celebrari solet; & hinc simul patet, eum non diu ante id tempus ad praefecturam Monasterii provectum esse. Nulli enim, ne tibi quidem ipsi, verisimile videri posse existimo, neminem vasallorum *Gerardo*, qui jam anno 1412. Abbas factus erat, tamquam domino feudi directo sollemne jusjurandum feudale, nisi demum ineunte anno 1421. adeoque nono post electionem anno, *praestitisse.* Quum itaque plus quam verisimillimis *argumentis* docuerim, *Arnoldum* anno 1420. adhuc Abbatis dignitatem obtinuisse, eique demum anno illo *Gerardum* successisse, forte prodigii instar videbitur, *Arnoldum* jam in diplomate tuo die VI. Junii anni 1412. tamquam mortuum memorari. Verum, quicumque primis chronologiae initiis imbutus vel leviter tantum animum ad characteres temporis, in diplomate tuo obvios, advertere incepit, mox facile deprehendet, in eo errorem commissum esse; quod tibi, qui nasum habes, non suboluisse, vix credibile visum est. Periodus illa, qua dies diplomatis tui tempus continetur, his verbis concipitur: *In nomine Domini Amen. Anno a nativitate ejusdem M. CCCC. XII. Indictione prima, die Dominica, sexta mensis Junii, hora vesperarum vel quasi, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris ac Domini nostri, Domini Martini Divina providentia*

ntia Papae quinti anno sexto. Quadruplicem hic ›ocham temporis memoratam vides: primam an- ım a nato Christo, alteram annum Indictionis, rtiam feriam hebdomadis junctam diei anni, ıartam annum Pontificatus Martini quinti. Ea- m tres posteriores aperte ostendunt, primam nnino vitiosam esse. Primum enim anno Chri- . MCCCCXII. non inumerabatur Indictionis an- ıs primus, sed quintus; deinde dies VI. Junii ni MCCCCXII. non incidebat in diem Domini- m, sed in diem Lunae; tandem tantum abest, artinum quintum eodem anno MCCCCXII. Pon- icatus annum sextum egisse, ut contra illo mpore ad hanc dignitatem ne evectus quidem erit; quam demum die XI. Novembris anni CCCXVII. nactus est. At vicissim inter tres illas ochas convenit, pro *Anno a nativitate ejusdem* . *CCCC. XII.* legendum esse *Anno a nativitate usdem M. CCCC. XXIII.* Illo enim anno nume- batur annus Indictionis primus; illo anno dies VI. nii incidebat in diem Dominicam; illo tandem no Martini V. Pontificis Romani annus sextus ebatur usque ad diem XI. Novembris, quo de- ım septimum annum incepturus erat. Eo autem no *Arnoldus* secundum Buchelium non tantum gnitatem Abbatis S. Paulli Trajectensis jam abdi- rat, verum etiam obierat; & hinc recte in di- ›mate, quod laudasti, vocari poterat *piae memoriae ›minus Arnoldus, dum vitam duxit in humanis, ›missione divina Abbas monasterii Sancti Pauli ajectensis.* Dolet profecto, manifestissimum men- m, vel Matthaeo, vel operis typographorum ad- ibendum, tibi fraudi fuisse; praesertim quum error facillimo negotio deprehendi potuerit ex reli-

quis, qui diplomati adduntur, characteribus chronologicis, & inprimis ex anno sexto Martini V. Pontificis; cujus, tempore memorabilis illius concilii Constantiensis ad eam dignitatem evecti, annus primus omnibus, qui historiam Ecclesiasticam vel primis tantum labiis degustarunt, notissimus esse solet. Si ego similiter lapsus fuissem, jure occinere potuisses, non tantum *graviter* me *hallucinatum esse*, ac *somniasse*; sed potius pudendo modo aberrasse, idque commisisse, quod ne Acatholicis quidem Romanis, qui in historia Episcoporum Romanorum facile labuntur, donari possit. Vellem nunc succurrisset tibi, id quod recte monuisti supra pag. 136. *errorem circa numeros in vetustis chartis obtinere saepe saepius*; & pag. 133. *in numeris esse plurimum errorem apud Matthaeum.*

Ut nunc, quae latius multis hoc articulo disputavi, in pauca contraham, patet, Vir Clarissime, anno 1440. monasterio hujus urbis Paullino praefuisse *Wilhelmum van Heukelum*, ac perperam Anonymum & te ipsum credidisse, eo anno *Arnoldum de Poelwyck* Abbatem fuisse: diploma enim, quo id firmasti, non ad eum *Arnoldum* & ad annum 1440. sed ad *Arnoldum Wilhelmi de Leyde*, & ad annum 1414. referendum esse: similiter male te statuisse, hunc *Arnoldum Wilhelmi* jam anno 1412. obiisse, quum diploma, in quo tamquam mortuus refertur, non ad annum 1412. sed potius ad annum 1423. referendum sit. Utrum vero aliquis *Arnoldus de Poelwyck* umquam monasterii Paullini Abbas exstiterit, dubito: certe id affirmare non audeo. Quod enim Matthaeus de Jure Glad. pag. 113. & Anonymus tuus pag. 315. *Registrum A. de Poelwyck*

yck *Abbatis S. Pauli* laudent, vereor, ne & hic egendum sit *H. de Poelwyck*, ut intelligatur *Henricus de Poelwyck*, quem ipsi Matthaeus & Anonymus anno 1401. & annis sequentibus monasterii Abbatem fuisse tradiderunt. Certe alibi *Arnoldi de Poelwyk* Abbatis mentionem nondum inveni.

Ita tandem septem illorum Abbatum, quos Anonymus Catalogo Matthaei addidisse creditur, examen absolvimus. Evicimus autem, solos tantum duos eorum, *Fredbericum* & *Johannem*, qui numero VIII. & X. recensentur, inter veros ac genuinos Abbates referendos esse: unum, *Gerbrandum*, qui est Abbas XVII. Catalogo non additum, sed tantum suum ei articulum assignatum esse, quum Matthaeus ipsum & decessorem eodem articulo junxisset: quatuor reliquos, *Henricum* numero VI. alium *Henricum* numero XVI. *Johannem Eem* numero XXII. & *Arnoldum de Poelwyck* numero XXVIII. locum, quem obtinere jussi sunt, tueri non potuisse, & proinde ex Catalogo Abbatum eradendos esse. Ne vero tot recens additorum Abbatum ex Catalogo tuo expunctione numerum eorum nimium imminutum esse querare, id, antequam desinam, operam dabo, ut partem damni, quod, licet invitus, attamen intuli, iterum compensasse dicar. Duorum enim novorum Abbatum, qui Matthaei, Anonymi, & tuam diligentiam effugerunt, nomina ac tempus, quo monasterii praefecturam obtinuerunt, ex occultis latebris, quibus adhuc delituerunt, eruam, &, utrum Catalogo Anonymi inserendi sint, arbitrio tuo relinquam. Eorum prior est

MATTHAEUS, qui inter numerum IV. & V.

v. addi debet, & Abbas exstitit anno 1168. quo tempore Godefridus Episcopus Trajectensis coenobitis monasterii Ludinge-Kerke in Frisia concessit privilegium eligendi proprium Abbatem qui etiam hujus *Matthaei* consilio sibi adsciverunt Wigboldum Frisium. Vide Appendicem Documentorum post Schotani Histor. Frisiae pag. 11. Ejusdem rei meminit etiam Winsemius in Chron. Fris. pag. 137: sed Abbatis nomen addere neglexit. Neglexit id etiam Andr. Cornelius Stauriensis in Chronico Frisiae, nuper anno 1742. recuso, pag. 95. qui insuper, Abbatem illum Paullinum decennio antiquiorem efficiens, eum refert ad annum 1158.

WERNERUS, secundus Abbatum *omissorum*, medius inserendus est inter *numerum* VII. & VIII. & monasterii praefecturam gessit *anno 1224. Eum* memorat charta Giselberti de Amestelle, quam edidit Matth. Anal. tom. VI. pag. 56.

Haec speciminis loco ad Praepositos tuos Majoris & Abbates S. Paulli Trajectensis nunc sufficiant, quae judicio ac censurae tuae libenter committo, confidens fore, ut, sicubi erravero, quod quin saepius accidisse deprehendas, nullus dubito, peccatis meis benigne & humaniter ignoscere, eademque indulgentia, qua cum Heussenio, Drakenborchio, aliisque semper egisti, etiam ergo me uti velis. Id ubi impetravero, (facillime autem me impetraturum indoles tua certissimum pignus est) stimulus mihi addetur, ut, negotiis, quae prae manibus habeo, expeditis, quamprimum otium nactus fuero, reliquarum Ecclesiarum Praepositos ac Decanos Trajectenses similiter ad exa-

me-

hen revocem: ubi haud minus ſcitu digna occurrere, quum videris, ipſe fateberis. Id unum, antequam manum de tabula, te deprecor, ne graviter feras, ſi diutius te detinuero, &, epiſtolam ſcribere incipiens, ferme integrum librum dederim. Rerum, de quibus agendum erat, copia & ubertas effecit, ne brevior eſſe potuero. Vale, Vir Clariſſime, & inceptis meis fave, quemadmodum me tuis favere omni tempore experieris.

Dabam Trajecti ad Rhenum Kal. Majis anni cIↃ IↃ CCXLIV.



S Y L L O G E

MONUMENTORUM ET DIPLOMATUM INEDITORUM,

quorum mentio fit in praecedenti epiſtola

AD VIRUM CLARISSIMUM

CORNELIUM PAULUM HOYNCK

VAN PAPENDRECHT,

Archipresbyterum Mechlinienſem.

SYLLOGE MONUMENTORUM ET DIPLOMATUM,

Quorum in praecedenti Epistola, mentio fit.

Num. I.

EX AUTOGRAPHO BROCKII.

CATALOGUS

Praepositorum & Decanorum summi templi Trajectini, ex variis Diplomatibus, Privilegiis, ac aliis veterum Chartarum ejusdem Ecclesiae monumentis (etsi imperfectus) per me collectus.

Jus eligendi Episcopum in :cclesia Trajectensi Conraus Imperator anno MCXLV. v. Kal. Novemb. dat Praeositis & Capitulis majoris & . Salvatoris Trajectensium: uod Eugenius III. papa 15. :al. Apr. anno suo primo, vi-:licet anno 1146. confirmat. In cathedrali & regulari cclesia, vacante Praelato, fra tres menses eligere te-:ntur. Alia beneficia infra r menses conferri debent.

Stus Adelbertus, Egmondae ultus, primus Praepositus. cius Sti Willebrordi.

[*Stus Gregorius*, postea ter-s Episcopus.]

Craft sub Sto Frederico 10 838. [qui post mortem Sti

EX APOGRAPHO BUCHELII.

CATALOGUS

Praepositorum majoris Ecclesiae.

Stus Adelbertus, Deirorum Regis filius & socius Willebrordi, primus Praepositus Trajectensis. Egmondae sepultus.

Craft sub Frederico Episcopo anno 838.

AUTOGR. BROCK.	APOGR. BUCH.
Sui Frederici Episcopi pauco tempore supervixisse putatur. Vixisse adhuc videtur anno 850. fuit nobilis & dives.]	
Ragenboldus Praepositus sub Baldrico Episcopo anno IXºXLIII. [qui & *Radenboldus* ab aliis dicitur, pro *Radenboldus*.]	*Ragenboldus* Praepositus sub Balderico anno 943.
	Habeo annales Egmondanorum procerum, in quibus legitur, *Gisbertum Walgeri filium* Praepositum fuisse Trajecti circa annum 1005. Verum, cum Bockenbergius hujus non meminerit, nec enim annales vulgari lingua conscripti, nihil certi statuere audeo.
Udo, aliis *Odo*, Praepositus anno MXXVI. [Hic ab Immone Comite captus fuit ante annum 1020.]	*Udo*, aliis *Odo*, Praepositus anno 1026.
Focco Praepositus sub Barnoldo Episcopo anno MXLVI.	*Focco* Praepositus sub Bernardo Episcopo anno 1046.
	Lanzo Praepositus sub Conrado Episcopo anno 1086.
Ansfridus Praepositus anno MLXIII.	*Ansfridus* Praepositus anno 1063.
Ludolphus Praepositus anno MLXXXI.	*Ludolphus* praepositus anno 1081.
Lanzo Praepositus sub Conrado Episcopo anno MLXXXVI.	
	Lanzo S.
	Arnold Praepositus S. Martini.
Rodolphus Praepositus anno MCVIII. qui occiditur ab inimicis suis anno 1112.	*Rodolphus* Praepositus anno 1108. qui occiditur ab inimicis suis anno 1112.
Mengodus Praepositus anno MCXVIII.	*Mengodus* Praepositus an[no] ...

AUTOGR. BROCK.

MCXVIII. & 31. [in Novemb. pro *Manbold* corrupte *Mangoldus*.]

(*Rotardus* anno MCXX. fit tandem [circa annum MCXXXI.] Episcopus Cameracensis, [& anno 1133. erat annus ejus praesulatus tertius.] Alibi ponitur *Lutgardus* eodem anno, alibi [frater] *Lietardus*, prout in litera Cameracensis Episcopi, in qua alienationem bonorum in Zizilo c'b, quo tempore observabatur in Ecclesia Trajectina claustralis obedientia. anno 1122.]) *Haec, lunae corniculatae signis circumscripta, in autographo erant deleta, & ad marginem adscribebantur haec verba:* passandus hic, quia Praepositus S. Mariae.

Harbertus [*a Beron Phrygius*, (nummi cusi habent *Herbertus*)] anno MCXXXII. in Aprili. Hic videtur ille *Hardbertus*, qui anno MCXXXIX. post mortem Episcopi Andreae de Cuyck electus est Episcopus Trajectensis, & obiit anno 1150.]

Conradus, [Marchio de Austria, uterinus] frater Conradi Imperatoris, praefuit anno MCXLV. [Qui impetravit a fratre suo Conrado III. Imperatore pro ecclesiis majori & S. Salvatore

APOGR. BUCH.

no 1118. 1131.

Rotardus anno 1120. fit tandem Episcopus Cameracensis. alibi ponitur *Lutgardus* eodem anno, alibi *Lietardus*.

Harbertus, aliis *Hardbertus* anno 1132.

Conradus frater Conradi Imperatoris, praefuit anno 1145. Hic postea electus Pataviensis Episcopus, & inde Archiepiscopus Salseburgensis.

AUTOGR. BROK.

toris privilegium eligendi Episcopum Trajectensem: quum jus eligendi & instituendi Episcopum in ipsa Trajectensi Ecclesia, usque ad tempora dicti Conradi Imperatoris, ad Reges Romanorum & Imperatores semper pertinuisset: quod Papa Eugenius III. approbavit 18. Martii anno 1146.]

Godefridus de Rhenen est electus Episcopus a Capitulis [ut supra] anno MCLVI. moritur 27. Maji anno XIC LXXVIII. [Successit anno XIC XLVIII. Conrado tunc in Episcopum Pataviensem electo, qui Conradus obiit anno MCLXVIII. tunc Archiepiscopus Saltzburgensis, 4. Kal. Octobris in Admontensi monasterio sepultus.

[*Arnoldus* anno MCLXIX.]

[*Simon* praefuit anno MCLXXIIII. 76. 78.]

Theodericus de Hollandia anno MCXCVI. a quibusdam eligitur Episcopus Trajectensis, & moritur anno 1198. [Fuit filius Theoderici 6. & 9. Comitis Hollandiae, & successit ei in Praepositura Trajectensi ejus ex fratre Florentio Comite nepos.]

Florentius de Hollandia praefuit anno 1204. quo anno etiam quidam

Lude-

APOGR. BUCH.

Godefridus de Rhenen Praepositus est electus Episcopus anno 1156. moritur 27. Maji anno 1178.

Theodericus de Hollandia, anno 1196. a quibusdam eligitur Episcopus Trajectensis, & moritur anno 1198. sepultus Tycini.

Florentius de Hollandia praefuit anno 1204. quo anno etiam quidam

Lude-

AUTOGR. BROCK.

Ludovicus major Praepositus praefuit, qui dedit Decano & Capitulo Trajectensi liberam potestatem instituendi sacerdotes in Ecclesiis quatuor Parochialibus Trajectensibus &c.

Otto de Lippia anno 1215. electus est Episcopus Trajectensis, [& occiditur a Coverdensibus anno 1227. die 28. Julii. fuit filius sororis Domini Theoderici de Are, Episcopi Trajectensis. & erat Praepositus Trajectensis anno 1205. quibusdam.]

Theodoricus de Randenrode praefuit anno 1227. & 1247. Hic erat anno 1208. Canonicus S. Gerionis Coloniensis. Hic Praepositus anno 1241. usus est aquila aurea, ut videtur, in campo nigro. Obiit x. Februarii anno MCC...]

Gobertus de Parweys [(id est, *Godefridus*, vel potius *Godebertus*)] praefuit [anno 1250.] 1263. & 1266.

Adolphus de Waldeck [(tunc scribebant *Waldegge*, tamen postea successive *Waldecke* & *Valdeke*)] praefuit anno 1286. [1301.] Hic anno 1301. a quibusdam electus est Episcopus Trajectensis: sed

APOGR. BUCH.

Ludovicus major Praepositus praefuit, qui dedit Decano & Capitulo liberam potestatem instituendi sacerdotes in 4. Ecclesiis Parochialibus.

Otto de Lippia anno 1212. electus Episcopus Trajectensis.

Theodoricus de Randenrode praefuit anno 1227. & 1247. Θ. 30. cujus sigillum anno 1239. lib. Alb. x. fol. 14.

Theodoricus de Wyckerade. 1247. cujus praedecessor Henricus, Fr. Comitis Gelriae, Episcopus Leodiensis. lib. D. Dipl. Lat. 70. sic 1232. D. 6. anno 1243. Theodoricus major Praepositus.

Godebertus Parwys praefuit anno 1263. & adhuc anno 1266. Libr. Alb. x. 40. Reg. 5. 29.

Adolphus de Waldec praefuit 1287. Θ. 28. Hic anno 1301. a quibusdam electus Episcopus Trajectensis: sed Guido Hannonia praevaluit, & Adolphus est eodem electus Episcopus Leodiensis.

AUTOGR. BROCK.

sed Guido Hannonia praevaluit, & Adolphus eodem anno eligitur Episcopus Leodiensis, [ubi primo anno administrationis suae mense Decembri ex veneno periisse dicitur, anno videlicet MCCC. secundo. Hic in die Nativitatis Domini anno 1302. accepit possessionem Episcopatus Leodiensis in persona propria, & obiit eodem anno mense Decembri ut s. 1302.]

[*Gysselbertus* Praepositus Trajectensis anno 1303. 7. Maji.]

Engelbertus (alibi *Wilhelmus* (a)) *de Hoorn*, obiit xx. Decemb. [Juxta librum memoriarum Hugonis Pollert anni 1320. Engelbertus de Horne dicitur vixisse adhuc anno 1311. & erat 1306. Praepositus S. Salvatoris. Praefuit ut Praepositus Traj. 1302.]

Wilhelmus de Hoorn Praepositus anno 1304. occubuit in bello Zelandico [circa medium quadragesimae,] & Guido Episcopus capitur, prout vult Heda [& Joh. de Beke.]

Theo-

APOGR. BUCH.

Engelbertus Praepositus & Archidiaconus Tr. in literis de ao 1302. lib. Alb. 71.

Engelbertus, alibi *Wilhelmus*, *de Hoorn* obiit xx. Dec.

Wilhelmus de Hoorn Praepositus anno 1304. occubuit bello Zelandico secundum Hedam.

Theo-

(a) Duo haec verba Brockius manu sua delevit. Ceterum utraque in autographo ejus deleta apparent; & jam deleta sunt antequam apographum ejus describebatur, in quo desunt sine ulla litura.

AUTOGR. BROCK.	APOGR. BUCH.
Theodericus,	*Theodericus* 1311.
	Jacobus Ostbornius, qui anno deinde 1322. eligitur Episcopus.
	Bartholomaeus de Wassenaer, Theodorici filius, word omtrent dese tyd *Domproost* genaemt; sed abusive, ut quidam *Dombeerck*, qui in aliis tamen collegiis canonici.
Florentius de Jutphaes, [qui anno 1309. in die S. Severini erat Decanus S. Johannis,] praefuit anno XIIIc XI. & moritur 28. Martii, anno 1337. Hic Florentius inchoavit domum in Doirn, quae postmodum collapsa est tota.	*Florentius de Jutphaes* praefuit anno 1313. moritur 28. Martii anno 1337. Hic inchoavit domum in Doirn, quae non longe post collapsa est.
Henricus de Mierlaer Canonicus capitularis [ac decretorum doctor,] eligitur a Capitulo suo sexta Aprilis vel circa anno 1337. Praepositus Trajectensis. Hic construxit domum, seu potius castrum, in Doirn sumptu proprio, quod perfecit anno 1356. & obiit ipso Agnetis anno 1362.	*Henricus de Mierlaer* Canonicus capitularis eligitur a Capitulo suo 6. Aprilis anno 1337. Praepositus Trajectensis. Hic refecit castrum in Doirn sumptu proprio, anno 1356. perfectum, & obiit anno 1362. ipso Agnetis. De ejus electione vide literas de anno 1337. in lib. Alb. fol. 68. 110.
Zwederus Wterloo, Canonicus capitularis Trajectensis, [& Praepositus Ecclesiae Sti Petri Trajectensis anno 1360.] eligitur post mortem Mierlaer, & moritur 22. Aprilis anno XIIIc LXXVIII.	*Swederus Uterloo*, Canonicus capitularis 1363. eligitur, & moritur 1378.
Gyselbertus Cock, Canonicus ca-	*Gysbertus Cock*, Canonicus ca-

AUTOGR. BROCK.

capitularis Trajectensis, eligitur [a Capitulo] post mortem Wterloo, & moritur XX. Maji anno XIII^{c} XCI. [Hanc electionem Arnoldus de Horn Episcopus Trajectensis confirmavit anno 1378.]

Wilhelmus de Coulster, Cancellarius Ducis Alberti Comitis Hollandiae, admissus est ad Praeposituram Trajectensem XXI. Maji anno XIII^{c} XCI. & moritur X. Octobris anno XIII^{c} XCIX.

Johannes de Montfoordt [minorennis] admissus in Octobri anno XIII^{c} XCIX. ad Praebendam & Praeposituram Trajectensem, vacantem per mortem Coulster. Hic tandem resignavit Praeposituram, & , [quia tantum fuit clericus,] fit Burgravius, ac ducit uxorem. [anno 1404. emancipatur. non fuit in sacro ordine. praestat juramentum feria secunda post festum Brixiae Episcopi anno XIV^{c} IIII. quod faciet plenam solutionem Capitulo, licet etiam non resederint, quum ad ea usque tempora portiones non residentium cessissent domino Praeposito.]

Zwederus de Culenborch successit Montfortio octava Novembris anno XIV^{c} XIV. Hic anno XXIII. a quibus-

APOGR. BUCH.

capitularis Trajectensis, eligitur post mortem Uterloo. & moritur 20. Maji anno 1391.

Wilhelmus de Coulster, Cancellarius Ducis Alberti Comitis Hollandiae, admissus est ad Praeposituram Trajectensem 21. Maji anno 1392. & moritur X. Octobris 1399.

Johannes de Montfort admissus *in Octobri 1399.* ad Praebendam & *Praeposituram* Trajectensem, per mortem Coulster vacantem. Hic tandem resignavit, & fit Burggraef, duxitque uxorem. Vid. sigillum hujus anno 1400. lib. Alb. X. pag. 153.

Swederus de Culenborgh successit Monfordio 8. Novembris anno 1414. qui anno 1424. eligitur Episcopus. ar-

dam

AUTOGR. BROCK.

lam eligitur Episcopus Trajectensis, [& accepit possessionem Episcopatus Sabbato post assumptionis B. Mariae anno 1425. in persona propria, sed 21. Julii praecedenti per procuratorem suum, non jure electionis, sed ex cessione Episcopi Spirensis, per Papam antea de Ecclesia Trajectensi provisi. Obiit XXI. Augusti anno 1432.]

Prosper de Columna Romanus, admissus est IV. Junii anno MCCCCXXVI. ad Praeposituram Trajectensem ex cessione Zwederi. Hic tandem fit Cardinalis.

Jacobus de Zyrck [Lotharingus, Scholasticus Treverensis] admissus est 4. Januarii anno 1433. ex resignatione dicti Prosperi. [Idem Jacobus fit anno 1439. Archiepiscopus Treverensis, & moritur anno 1446.]

Gisbertus de Brederode admissus est in vigilia S. Andreae Apostoli anno 1437. ex resignatione dicti Zyrck. Idem eligitur anno MCCCCLV. [7. Aprilis] Episcopus Trajectensis, [& rexit Episcopatum Trajectensem per annum & quatuor menses, ut temporalis dominus.] Sed tandem praevaluit David de Burgundia. Hic tandem resignavit Praepositu-ram

APOGR. BUCH.

jori tamen parte Capituli reluctante.

Prosper de Columna Romanus admissus ad Praeposituram 4. Junii 1426. ex cessione Swederi. Hic tandem fit Cardinalis.

Jacobus de Zierck Praepositus admissus anno 1433. 4. Januarii ex resignatione dicti Prosperi.

Gysbertus de Brederode admissus in vigilia S. Andreae anno 1437. ex resignatione D. Zirck. Erat etiam Praepositus Trajecti ad Mosam 1468. Hic tandem resignavit Praeposituram Trajectensem M. Simoni de Slusa, medico Caroli Ducis Burgundiae, eodem Carolo cogente, & moritur Brederode 15. Augusti anno 1476.

AUTOGR. BROCK.

ram M. Simoni de Slusa, medico Caroli Audacis, cogente dicto Carolo, & moritur Bredae Brabantiae XV. Augusti anno 1475.

[Juxta concordata Apostolicae sedis cum natione Germanica, anno 1448. inita, Papa reservavit sibi in utroque turno collationem de majoribus dignitatibus post pontificales in cathedralibus & de principalibus in collegiatis Ecclesiis, hoc est omnium Praepositurarum in Trajecto.]

Simon [*Docdius*, *dictus*] *de Slusa* a Rotterdam., medicus Caroli Ducis Burgundiae, admissus est XIIII. Augusti anno LXXIIII. & moritur Machliniae XXVIII. Septembris anno XIIIIc, XCIX. [Hic Slusa est primus omnium Praepositorum, qui non fuit de collegio nostro electus & non praebendatus Canonicus; nam ceteri sui praedecessores omnes fuerunt electi a Capitulo ex Canonicis, aut adepti sunt Praebendam & Praeposituram caussa permutationis &c. Primus extra ecclesiam assumptus.]

Philibertus Naturelli Burgundus, Abbreviator de majore, [Apostolice provisus, Canonicus Trajectensis,] admissus est XI. Februarii anno MD.

APOGR. BUCH.

Simon de Slusa a Rotterdam admissus 13. Augusti anno 1474. Moritur Mechliniae 29. Septembris anno 1499. Hic erat medicus, cujus meminerunt annales vulgares fol. 400.

Philibertus Naturelli Burgundus, Abbreviator de majore, admissus XI. Febr. anno 1500. obiit 19. Julii anno 1529.

In-

AUTOGR. BROCK.

MD. idem obiit XIX. Julii anno MDXXIX.

Claudius de Boussut, Archidiaconus Atrebatensis, admissus est XVIII. Aug. A° XVc XXIX. [Secundus, qui non fuit Canonicus praebendatus Trajectensis post recens bellum.]

Johannes Slacbeck Westfalus, admissus est prima Junii anno XVc XXX. ex cessione Claudii praedicti, & moritur 5. Aprilis anno XVc XLIII. [Post cujus mortem Maria Regina & Gubernatrix nomine fratris Imperatoris incorporavit Praeposituram & Archidiaconatum Episcopatui Trajectensi; unde lites Episcopo contra Myerop anno 1543.]

Cornelius a Myerop admissus est post mortem Slacheck XIII. Febr. anno XVc XLV. Idem obiit ultima Julii anno XVc LXXII.

Antonius de Hennin a Bossu, Canonicus Trajectensis, admissus est ultima Sept. anno XVc LXXIII. ex caussa coadjutoriae. [Fuit filius D. Johannis de Hen-

APOGR. BUCH.

Invenio circa haec tempora *Jacobum de Eynattum* Doctorem, Praepositum Ultrajectensem.

Claudius de Boussut, Archidiaconus Atrebatensis, admissus 18. Aug. a° 1529.

Johannes Slacbeck Westfalus, admissus 1. Junii anno 1530. ex cessione Claudii praedicti. moritur 5. al. 15. Aprilis anno 1543.

Cornelius a Mierop admissus post mortem Slacheck 13. Febr. anno 1545. Obiit ultima Julii anno 1572.

D. Henricus Scrieur Praepositus & Archidiaconus & Canonicus Trajectensis.

Antonius de Hennin a Bossu, Canonicus Trajectensis, admissus ultima Sept. anno 1573. ex caussa coadjutoriae. post quem vacavit hic locus &

AUTOGR. BROCK.

Hennin, Comitis de Bossu, Equitis aurei velleris. Obiit dictus Praepositus 26. Augusti anno 1603.]

Postea alia manu additur:
Hugo de Zuylen de Nyvelt, Canonicus Trajectensis, admissus est vigore electionis Mauritii Principis Auriacensis, tanquam Gubernatoris hujus provinciae, v. Octob. 1618. & gaudebit omnibus emolumentis & juribus Capitularibus.

APOGR. BUCH.

& Ordines sibi reservarunt emolumenta, donec anno 1618. respublica non nihil mutata, & hoc munere donatus est *Hugo de Zulen de Nivelt*. Obiit Pentec. Anno 1630 Mey 16.

Num. II.

1426. In nomine Domini Amen. Anno Nativitatis ejusdem millesimo quadringentesimo vicesimo sexto, Indictione quarta, mensis Junii die quarta, hora tertiarum vel quasi, Pontificatus sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri, Domini Martini divina providentia Papae quinti anno nono, in venerabilium virorum Dominorum Arnoldi Wael Vicedecani, Johannis de Mynden, Johannis Wael, Wilhelmi de Raemsdorp, Petri van der Praest, Johannis Coletier, Andreae de Scoirle, Johannis Theodorici, Johannis de Ghinckel, Johannis Pryns, Georgii de Pala, Johannis Uten Elsweer, Ghysberti Heerman, Hermanni Vos, & Henrici de Erpel, Canonicorum Capitularium Ecclesiae Trajectensis in domo Capitulari minori ejusdem Ecclesiae, Capitulo ad infrascripta peragenda specialiter indicto, capitulariter congregatorum, meique Notarii publici & testium infrascriptorum, ad hoc specialiter vocatorum & rogatorum, praesentia personaliter constitutus venerabilis vir Magister Bernardus Uten Enghe Canonicus Trajectensis,

Pro-

Procurator &, procuratorio nomine nobilis & venerabilis viri Domini Prosperi de Columpna, Praepositi Praepositurae, Mensis Martii nuncupatae, in Ecclesia Valentina, ac Praepositi & Archidiaconi Trajectensis, prout de suae procurationis mandato, ibidem exhibito & perlecto, cujus tenor de verbo ad verbum inferius annotatur, plenam fecit fidem, ad requisitionem dictorum Dominorum Capitularium. Idem magister Bernardus Procurator, tactis corporaliter sacrosanctis Euangeliis, nomine procuratorio, quo supra, in animam praefati Domini sui constituentis solempniter juravit, quod dictus Dominus Prosper Dominus suus, vel ipse Magister Bernardus Procurator nomine procuratorio, quo supra, compositionem, quam quondam bonae memoriae Arnoldus de Hoern inter quondam Swederum Uter Loe, tunc Praepositum & Archidiaconum dictae Ecclesiae Trajectensis, & Capitulum ipsius Ecclesiae fecit & ordinavit, quoad omnes & singulas perpetuitatis clausulas, firmam & perpetuis temporibus illibatam servabit, panem, cervisiam, denarios mensurnales & convivii ipsis Dominis Decano & Capitulo pro praefatae Ecclesiae Trajectensis quadraginta praebendis, sive Canonici & personae ipsius Ecclesiae praesentes fuerint, & omnes residentiam fecerint, sive non, secundum antiquam eorum observantiam, ac si omnes & singulae personae ipsius Ecclesiae Trajectensis capitulariter praesentes forent, & residentiam fecerint, videlicet pro singulis decem solidis unum florenum aureum de Florentia, aut verum valorem ejusdem, plenariter & sine quacunque subtractione vel diminutione ministrando, nec non taxationem panis & cervisiae, vulgariter *verding* appellatam, juxta tenorem libri Camerae & modum quondam Ghysberti Koc, quondam Praepositi & Archidiaconi antedictae Ecclesiae Trajectensis, firmiter observando. Insuper, quia in dicta compositione cavetur, quod omnia bona, tam Praepositurae, quam Archidiaconatus Trajectensis, sunt Dominis Decano & Capitulo Ecclesiae praedictae pro servitio praebendatorum & officiatorum ejusdem Ecclesiae obligata, idcirco Magister Bernardus Procurator praelibatus nomine procuratorio, ut supra, consequenter, tactis sacrosanctis Euangeliis, corporaliter juravit, quod, quamdiu praenominatus Dominus Prosper Dominus suus erit Praepositus & Archidiaconus dictae Ecc-

cle-

clesiae Trajectensis, ipse Dominus Prosper vel Magister Bernardus Procurator ac procuratorio nomine, ejusdem Domini sui dicto procurationis mandato sibi durante, deputabit & ponet unum Canonicum praebendatum capitularem ipsius Ecclesiae, domum claustralem infra emunitatem Ecclesiae Trajectensis habentem, in Socium ejusdem Domini Prosperi, ad percipiendum & levandum omnes fructus & reditus dictae Praepositurae, & ad recipiendum cautiones pro eisdem fructibus & reditibus, ad usum & in solutionem servitii praebendatorum & officiatorum praedictorum: quodque etiam ipse Dominus Prosper, vel Magister Bernardus praedicti nomine procuratorio, quo supra, constituet unum alium Canonicum Capitularem, domum claustralem infra emunitatem praedictam habentem, in Officialem ejusdem Domini sui, ad exercendum jurisdictionem Ecclesiasticam, & ad percipiendum & colligendum omnia & singula emolumenta hujusmodi jurisdictionis Ecclesiasticae in Archidaconatu praedicto, ad usum supradictum: salvo, quod ipse Magister *Bernardus, quamdiu fuerit* Canonicus praebendatus Ecclesiae *Trajectensis, habens* domum claustralem infra emunitatem ejusdem Ecclesiae, poterit, prout de praesenti est, personaliter esse Officialis & Vicarius dicti Domini Prosperi, & jurisdictionem Ecclesiasticam exercere, ac percipere & colligere omnia & singula emolumenta hujusmodi jurisdictionis Ecclesiasticae in Archidiaconatu praedicto, ad usum supradictum, prout in mandato suo plenius continetur, dummodo dictus Magister Bernardus a praefato Domino Prospero non fuerit revocatus, vel ab officio destitutus: salvo etiam, quod praefati Socius & Officialis, postquam praebendatis & officiatis praedictis de eorum servitio fuerit integraliter satisfactum, praefatis Domino Prospero seu Magistro Bernardo Procuratori praetacto, ad usum Domini sui praedicti, de reliquis reddent computum legalem & rationem. Super quibus omnibus & singulis praefati Domini Capitulares petierunt a me Notario publico infrascripto eis fieri unum aut plura publicum seu publica instrumentum vel instrumenta, atque ipsum & ipsa, ad majorem roboris firmitatem, praedictorum Domini Prosperi & Magistri Bernardi Procuratoris sigillorum appensione communiri. Acta fuerunt haec Trajecti sub anno, Indictione, mense, die,
ho-

hora, pontificatu & loco praenarratis, praesentibus discretis viris Dominis Henrico de Vynario & Jacobo Fermini, Presbyteris in Ecclesia Trajectensi saepe dicta perpetuis beneficiatis, testibus ad praemissa vocatis specialiter & rogatis. Tenor vero mandati procurationis, de quo supra fit mentio, sequitur, & est talis. In nomine Domini Amen. Anno a nativitate ejusdem millesimo quadringentesimo vicesimo quinto, Indictione tertia, die vero Dominica vicesima quarta mensis Februarii, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri, Domini Martini divina providentia Papae quinti anno octavo, in mei Notarii publici & testium infrascriptorum, ad hoc specialiter vocatorum & rogatorum, praesentia personaliter constitutus nobilis & venerabilis vir Dominus Prosper de Columna, Praepositus Praepositurae, mensis Martii nuncupatae, in Ecclesia Valentina, cui dudum dictus Dominus noster Papa de Praepositura & Archidiaconatu ac Canonicatu & praebenda Ecclesiae Trajectensis, quos Reverendus Pater Swederus de Culenborch, Electus Trajectensis, tempore promotionis de persona sua factae, in Ecclesia Trajectensi obtinebat, prout obtinet, cum per hujusmodi promotionem, aut munus consecrationis ipsi electo impendendum aut lapsum temporis de consecrandis Episcopis seu certis aliis modis vacare contigerint, per suas literas gratiose mandavit provideri, ut in ipsis literis plenius continetur, principaliter pro seipso, citra tamen aliorum procuratorum suorum hactenus per ipsum constitutorum quorumcunque revocationem, omnibus melioribus & aptioribus modo, via, jure, causa, forma, quibus melius & efficacius potuit & debuit, fecit, constituit, creavit & solempniter ordinavit suum verum, certum, legitimum & indubitatum Procuratorem, actorem, factorem, negotiorum suorum gestorem, ac in spiritualibus & temporalibus Vicarium & Officialem specialem & generalem; ita tamen quod specialitas generalitati non deroget, nec e contra, videlicet venerabilem & circumspectum virum Dominum Bernardum Uten Enge, Canonicum Trajectensem, Licentiatum in decretis, absentem tanquam praesentem, ad prosequendum ipsius Domini constituentis nomine gratiam Apostolicam, ipsi Domino constituenti de dictis Praepositura & Archidiaconatu ac Canonicatu & praebenda

1425.

benda gratiose factam, ut praefertur, nec non literas Apostolicas, super ipsa gratia confectas & conficiendas, ac processus desuper fulminatos & fulminandos, Reverendo in Christo Patri & Domino, Domino Dei & Apostolicae sedis gratia Episcopo Trajectensi existenti pro tempore, & venerabilibus & circumspectis viris, Dominis Decano & Capitulo, singulisque Canonicis & personis dictae Ecclesiae, illique vel illis, ad quem vel ad quos in ipsa Ecclesia Canonicorum receptio, nec non praebendae ac Praepositurae & Archidiaconatus praedictorum collatio, provisio, praesentatio, electio seu quaevis alia dispositio communiter vel divisim pertinet, omnibusque aliis & singulis, quorum interest vel intererit quomodolibet in futurum, quibuscunque nominibus censeantur, aut quacunque praefulgeant dignitate, communiter & divisim praesentandum, intimandum, insinuandum & notificandum, ipsosque nec non executores & subexecutores in ipsis literis & processibus deputatos & deputandos, ut ad executionem dictarum literarum & processuum procedant, *ipsisque pareant, obediant* & intendant in omnibus & per omnia juxta *& secundum* vim, formam & tenorem praefatarum literarum & processuum, sub poenis, sententiis, & censuris in illis contentis, monendum & requirendum, sibique Praeposituram & Archidiaconatum ac Canonicatum & praebendam praedictos cum omnibus juribus & pertinentiis suis conferri & assignari, ac de illis provideri, seque in & ad corporalem, realem & actualem possessionem Praepositurae & Archidiaconatus ac Canonicatus & praebendae, juriumque & pertinentiarum praedictorum induci, & inductum defendi, nec non ad Praebendam in dicta Ecclesia in Canonicum recipi & in fratrem, stallo sibi in choro & loco in Capitulo ipsius Ecclesiae cum plenitudine juris Canonici assignatis, & ad Praeposituram & ad Archidiaconatum hujusmodi, ut est moris, admitti, sibique de ipsorum Praepositurae & Archidiaconatus ac Canonicatus & praebendae fructibus, reditibus, proventibus, juribus & obventionibus universis integre responderi petendum, obtinendum, faciendum & procurandum, dictamque possessionem intrandum, adipiscendum, apprehendendum, nanciscendum, tenendum, regendum, gubernandum, manutenendum, continuandum &

ac defendendum: nec non de obſervandis ſtatutis & conſuetudinibus, ac conſervandis juribus & libertatibus dictae Eccleſiae; nec non, prout hoc Praepoſiti ipſius Eccleſiae, qui fuerunt pro tempore, jurare conſueverunt, de pane, cerviſia, denariis menſurnalibus & convivii, ac aliis juribus dictis Dominis Decano & Capitulo pro quadraginta praebendis & ſedecim Officiatis ipſius Eccleſiae, ſive Canonici & perſonae ejusdem Eccleſiae praeſentes fuerint, & omnes reſidentiam fecerint, ſive non, etiam pro ſingulis decem ſolidis unum florenum aureum de Florentia, aut verum valorem, plenarie & fine quacunque diminutione & ſubtractione miniſtrandum, & miniſtrari faciendum & procurandum: nec non taxationem panis & cerviſiae, *verding* vulgariter nuncupatam, juxta tenorem libri Camerae ejusdem Eccleſiae, ac modum quondam Ghysberti Koc, ipſius Eccleſiae Praepoſiti & Archidiaconi, dum viveret, firmiter obſervandum; ac quaecunque alia licita juramenta, per Canonicos ac Praepoſitum & Archidiaconum praefatae Eccleſiae, exiſtentes pro tempore, praeſtari ſolita & conſueta, in animam ipſius Domini conſtituentis praeſtandum: fructus quoque, reditus, proventus, jura, obventiones & emolumenta Praepoſiturae & Archidiaconatus ac Canonicatus & praebendae praedictorum vendendum, arrentandum, locandum, dislocandum, & ad firmam ſeu annuam penſionem dandum & concedendum pro pretio & ad tempus perſonis, quibus videbitur, ac illos, illas, & illa a perſonis, ipſos, ipſas & ipſa habentibus & debentibus, petendum, emovendum, exigendum, recuperandum, recipiendum, & levandum; nec non etiam ſummarie, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu & figura judicii, ſola facti veritate inſpecta, terminis obſervatis, vel non ſervatis ſive abbreviatis, omnes & ſingulas lites, cauſas, quaeſtiones, & controverſias beneficiales, profanas, civiles, criminales, matrimoniales & injuriarum, inter quascunque perſonas eccleſiaſticas & ſeculares, capitula, conventus, collegia, communitates & univerſitates motas & ſubortas, ac movendas & ſuboriundas, ratione dicti Archidiaconatus ad forum, cognitionem, & deciſionem ſuam quomodolibet ſpectantes & pertinentes, audiendum, cognoſcendum, decidendum, & ſine debito terminandum;

dum: nec non advocatos, provisores, notarios, procuratores & alios officiales, ratione dictorum Praepositurae & Archidiaconatus poni & deputari solitos, ac unum e Canonicis capitularibus praefatae Ecclesiae in Socium ipsius Domini constituentis juxta morem Ecclesiae ponendum, deputandum, destituendum, amovendum & substituendum, etiam perpetuo & ad tempus, quoties hoc visum fuerit expedire: nec non Ecclesias, Monasteria & alia loca ecclesiastica, sub dicto Archidiaconatu consistentia, in quibus sibi, ratione ejusdem Archidiaconatus, de jure vel de consuetudine aut alias visitationis officium competit, earumque personas, tam in capite, quam in membris, visitandum & reformandum, contradictores quolibet & rebelles per censuram ecclesiasticam & alia juris remedia compescendum, de quorumcunque etiam subditorum dictorum Praepositurae & Archidiaconatus delictis & excessibus cognoscendum, ac contra delinquentes & excedentes quoscunque, tam per viam accusationis, quam denunciationis & inquisitionis, procedendum, ipsosque & eorum quemlibet pro ipsorum & cujuslibet eorum delictis puniendum, condempnandum & mulctandum, & condempnationes, mulctas & poenas inflictas & infligendas petendum, emovendum, exigendum, recuperandum, recipiendum, & levandum, mitigandum, & etiam remittendum, ac de receptis, solutis & levatis solventes quitandum: nec non finem, quitantiam, refutationem, liberationem & pactum de rem solutam ulterius non petendo faciendum, obligationesque, cautiones, promissiones & securitates circa praemissa necessarias in omnibus modis & formis; delinquentes & excedentes ac ipsorum quemlibet ab administrationibus beneficiorum & officiorum suorum perpetuo vel ad tempus suspendendum, amovendum & privandum; in & contra ipsos ac quoscunque alios, ecclesiasticos & seculares, nec non Capitula, conventus, collegia, communitates & universitates quaecunque, & eorum Ecclesias, Monasteria & alia loca quascunque excommunicandum, suspendendum a Divinis, & interdicti, ac alias poenas, censuras, & sententias, etiam interlocutorias & diffinitivas, quacunque occasione sive causa rationabili, prout hoc ad Praepositum & Archidiaconum Praepositurae & Archidiaconatus

prae-

praedictorum pro tempore spectat & pertinet, ferendum & promulgandum; ac latas & promulgatas, nec non ferendas & promulgandas exequendum, & executioni debitae demandandum, ac exequi & executioni debitae demandari petendum, faciendum, obtinendum & procurandum: absolutionis quoque beneficium quibuscumque personis, ecclesiasticis & secularibus, Capitulis, conventibus, communitatibus & universitatibus, a quibuscunque poenis, sententiis & censuris simpliciter vel ad cautelam impendendum: interdictum quoque in quibusvis Ecclesiis, Monasteriis & aliis locis ecclesiasticis ponendum, tollendum, & relaxandum: electiones quoque, praesentationes & postulationes quarumlibet personarum idonearum ad quaecunque beneficia ecclesiastica, cum cura vel sine cura, secularia & regularia, etiamsi Canonicatus & praebendae, dignitates personatus, perpetuae administrationes vel officia fuerint, quorum approbationes, institutiones, confirmationes, seu admissiones ad eum ratione Praepositurae & Archidiaconatus praedictorum de jure vel consuetudine aut alias pertinebit, admittendum, approbandum & confirmandum: nec non praesentatos, electos, & postulatos ad beneficia hujusmodi cum solemnitatibus in talibus fieri solitis instituendum: resignationes quoque beneficiorum ecclesiasticorum cum cura & sine cura, secularium & regularium, ac cessiones & renunciationes jurium, litium, & causarum quorumcunque simpliciter vel ex causa permutationis factas & faciendas, quarum receptiones & admissiones ad ipsum Dominum constituentem ratione Praepositurae & Archidiaconatus praedictorum spectabunt & pertinebunt, recipiendum & admittendum: resignata quoque, ut praefertur, & quaecunque alia beneficia ecclesiastica, cum cura & sine cura, secularia & regularia, ad collationem, provisionem, praesentationem seu quamvis aliam dispositionem ipsorum Praepositurae & Archidiaconatus spectantia & pertinentia, compermutantibus & aliis personis idoneis, quibus videbitur, cum omnibus juribus & pertinentiis suis conferendum, & de illis providendum, ac ad illa praesentandum, & in eis instituendum personas antedictas, translationes quoque quaslibet faciendum: nec non venditiones & emptiones

 de

dicatum solvi cum omnibus suis clausulis necessariis & opportunis; nec non ratificaturum & approbaturum inviolabiliter usque ad satisfactionem condignam omnes ac singulos reales personales atque alios processus, poenas, sententias & censuras, per ipsos procuratorem & vicarium ac substituendos, & eorum quemlibet seu ejus nomine rite habendas, ferendas, & promulgandas: nec non eosdem procuratorem & vicarium ac substuendos & eorum quemlibet ab omni onere satisdandi relevare sub expressa hypotheca & obligatione omnium & singulorum bonorum suorum, mobilium & immobilium, praesentium & futurorum. De & super quibus omnibus ac singulis dictus Dominus constituens petiit sibi a me Notario publico infrascripto unum vel plura, publicum seu publica fieri & confici instrumenta. Acta fuerunt in castro de Genezan Penestrin diocesis, praesentibus ibidem venerabilibus viris Dominis Luca de Reate Sanctorum Felicis & Fortunatae, & Jacobo Rugins de Salerno Sanctorum Petri & Lettorati, Tercellanensis & Poliscastrensis *diocesis Monasteriorum* Abbatibus, ac Francisco Ottis Sacciferati *& Valionae* comite, & Petrucio de Antiochia Domicello Romano, testibus ad praemissa vocatis specialiter & rogatis. Et ego Andreas Dalem, dictus de Arkel, Clericus Leodiensis diocesis, publicus Apostolica auctoritate Notarius, quia praedictis Procuratoris constitutioni & potestatis dationi, omnibusque aliis ac singulis supradictis praesens interfui, ideo hoc praesens publicum instrumentum per alium, me aliis praepedito negotiis, fideliter scriptum exinde confeci, subscripsi & publicavi, signoque ac nomine meis solitis & consuetis signavi rogatus & requisitus, in fidem & testimonium omnium ac singulorum praemissorum. Et ego Johannes de Galencoep, Clericus Trajectensis, publicus Imperiali auctoritate Notarius, quia praemissis omnibus & singulis, dum sic, ut praemittitur, agerentur & fierent, una cum praenominatis testibus interfui, eaque sic fieri vidi & audivi, ideo praesens publicum instrumentum per alium, me aliis occupato negotiis, fideliter scriptum exinde confeci, subscripsi, & in hanc publicam formam redegi, signoque & nomine meis solitis & consuetis, una cum appensione sigillorum praedictorum Domini Prosperi
&

& Magistri Bernardi Procuratoris sui, jussu ejusdem Magistri Bernardi signavi, in testimonium omnium & singulorum praemissorum requisitus.

Num. III.

Wy Sweder van Culenburch &c. doen kont ende kenlyck allen luden, dat voir onss quam ende voir onse mannen, die hier na bescreven staen, Joncfrouw Janna, Johans Witten dochter, die hy by Nellen hadde; ende droech ons op, alse onse mannen wysden dat recht was, den halven tiende van Papenderp mit alle sinen toebehoeren, ende gelegen is bider Stat van Utrecht, dair Vreric van der Woerde mitter hofstede tot Lubbenesse, ende die Heren van den Doem t'Utrecht aen die oest side, ende die gemeen wech aen die West side naest gelegen syn, ende dair die Heren van sinte Pouwels t'Utrecht voirt al omme naest gelegen syn. Doe dit gesciet was, aldair rechtevoirt verliden wy ende verleenden Joncfrouw Mergrieten hoire suster, Jan Vuystincs wyf, den selven halven tiende voirs. also die verscreve ende bepaelt staet, ende Johan de Wit, hoir vader die van ons ende van onser Doemproestye te houden plach, te houden van ons ende van onser Doemproestye Joncfrouw Mergriete voirs. ende hoir nacomelingen, beheltelyck ons ende onser Doemproestye ende enen igeliken syns rechts. Ende voir Joncfrouw Mergrieten voirs. hulde Jan Vuystinc hoir man, mit sulker vorwairden, weert sake, dat Joncfrouw Mergriete voirs. storve, eer Joncfrouw Janna hoir suster verscreven, ende geen blikende geboerte achter hoer en liete, so soude dese alinge tiende vorscreve comen ende erven op Joncfrouw Janna voors. ende wairt dat Joncfrouw Janna voirs. dan storve, ende geen blikende geboerte achter hoer en liete, so soude dese alinge tiende vorscreve comen ende erven op Andries de Witte rechte leenvolger in der tyt. Hier waren over ende aen onse mannen, als Geryt van Killenstein, Jan van der Meer, ende Henric van Ghent, ende anders veel lude. In oirkonde &c. anno MCCCCXXVI. op den Heiligen jairs dach.

1426.

Num. IV.

1426. Wy Meyster Beernt Uten Enge, Officiael Heren Prosper van der Columpnen, Doemproest t'Utrecht, doen kont ende kenlyck allen luden, dat voir ons quam, ende voir der Domproeftien manne, die hier na bescreven staen, Johan van der Weteringe, ende droech ons op mit sinen vrien wille, als die manne wysden dat recht was, vier mergen ende vier hont lants, gelegen in den Kerspel van Coten op den Weerdt, tuschen Bloemenweerde ende Weerdenstein, daer die Heren van den Doem besyden aen gelant syn, ende boven naest gelant is Henric Stevensz. en-de verteech dair op tot der Doemproeftien behoef, so dat hy dair niet aen en behielt, als die mannen wysden, dat recht was. Doe dit geschiet was, doe verliden wy ende verleenden rech-tevoirt Aelbrecht Willemsz. die vier mergen ende vier hont lants voirs. so die voir bepaelt staen, te houden van Heren Prosper ende der Doemproestien *voirs. Aelbrecht* voirs. ende syn nacomelinge tot enen *onverfterfliken erfleen*, behoudeliken Heren Prosper ende der Doemproestien voirs. ende enen igeliken syns rechts. Hier waren over ende aen, dair dit geschiede, der Doemproestien mannen, als Timan van Hamerstein, Johan van der Meer, ende Willem de Wit, ende anders veel goeder lude. In oirkonde des briefs be-zegelt mit des Officialiteyts zegel. Gegeven in 't jair ons Heren MCCCC. ende XXVI. XV. dage in Februario.

Num. V.

1426. Wy Prosper van der Columpnen, by der genaden Gods Doemproest t'Utrecht, doen kont ende kenlyck allen lu-den, dat voir onss quam ende voir onse mannen, die hier na bescreven staen, Geryt Jansz. ende droech onss op mit sinen vrien wille, als onse manne wysden, dat recht was, een stuc erfs, gelegen in Honswyck, dair nu Dirc Helmic op woent; dair boven ende beneden naist gelant syn die Heren van Oudemunster t'Utrecht: ende een stuc erfs, dair boven naist geland syn die Heren van Oudemunster voirs. ende beneden Aernt van den Velde: Ende noch een

stuc

tue erfs, dair boven ende beneden naist geland is Aernt van den Velde voirſ. Ende Geryt voirſ. verteech dair op tot onſer behoef, als onſe manne wysden, dat recht was, ſo dat Geryt voirſ. dair niet aen en behielt. Doe dit geſchiet was, doe verliden wy ende verleenden rechtevoirt Alaert van Ingen dit voirſ. lant, als voirſ. ende bepaelt ſtaet, ende onſs Geryt voirſ. opgedragen heeft: te houden van ons ende van onſer Doemproeſtien Alaert van Ingen voirſ. ende ſyn nacomelinge totenen onverſterfliken erfleen, geheltelyck ons ende onſer Doemproeſtien ende enen yegeliken ſyns rechts. Hier waren over ende aen, daer dit geſchiede, onſe manne, als Steven van Nyenvelt, ende Timan van Hamerſteyn, ende anders veel goeder lude. In oirkonde des briefs bezegelt &c. anno MCCCCXXVI. des Saterdages na Sinte Odulfs dach.

Num. VI. lit. A.

Wy Willem van Heukelem, by der onthingniſſe Goids Abt tot Sunte Pauwels t'Utrecht, maken kenlic allen luden, dat voir ons ende voir onſer Abdien mannen, die hier nae beſcreven ſtaen, gecomen is Jacop van Jutphaes Florens ſoen onſe man, ende toenden ons drie brieve van leen, ongecancelliert ende ongeraſiert, ende bezegelt mit zegelen onſer voirvaders, Abten tſente Pauwels t'Utrecht, alſoe het geleec, ende wy dat bekennen mochten, ſprekende van woirde to woirde, als hier na beſcreven ſtaet, dair die ierſt aldus afhielt. Allen den genen, die deſen brieff zellen ſien of horen leſen, wy Henrich van der Wolffheghe, by der gracien Goids Abt tot Sunte Pauwel t'Utrecht, doen the weten, dat quam voir ons ende voir onſe manne, die hier nae beſcreven ſyn, een beſcheiden knape Ernst, Hubrecht ſoen, van Wlven onſe man, ende droech op in onſe hant tot Johans van Broechuyſen behoeff ſeſs ende darich pont zwarter tornoyſe, enen groten koninx tornoyſen voir ſeſtien penninghe gerekent, the nemen ende op te boren alle jair ewelike, die een helfte tot Sunte Martyns miſſe in den wynter, ende die ander helfte van den voirſ. gelde tot Sunte Peters miſſe dair naest comende, of bynnen vierſien nachten nae elken termyne onbegrepen, ute der helfte

1439.

1332.

van onſer tiende, die gelegen is tot Emmeneſſe, die Maes van Cattenbroeck hout van ons te lene, in deſen manieren, dat Maes of ſyn erfnamen dien voirſ. tiende niet aenvan en ſellen, noch leden, noch vercopen, dien voirſ. Jan of ſyn erfnamen en ware zeker gemaket ſynre ſeſendedartich ponde, alzet voirſ. is, mit goeden borgen, dair Jan of ſyn erfnamen mede genoegede. Voirt wairt dat zake, dat Maes voirſ. of ſyn erfnamen hem des tienden niet onderwynden en woude, ſoe ſoude hem Jan voirg. off ſyn erfnamen dier helfte van der voirſ. tienden onderwynden, en ſoudſe aenvaen tot ſeſs ende dartich ponde toe voirſ. tot ſyns ſelfs ſeggen off ſynre erfnamen, mit goeden trouwen ende ſonder enige archeit. Doe dit gedaen was, alſe recht wyſede, doe verleende wy dien voirſ. Jan die voirſ. ſeſs ende dartich ponde ſjaers in allen den punten, alſe die voirſ. Ernst opgedragen had, en alſo hier voirſ. is, te beſitten in alſulken leenwere ende rechte die voirſeide ſeſs ende dartich ponde, alſe die voirſeide Ernst te voren wte der helften van onſer tienden tot Emeneſſe voirg. hadde, die de voirſ. Maes van ons hout te lene: ende hebben dien voirſ. Jan van Broechuyſen ontfaen mit recht ende mit vonniſſe tot onſen ende ons Goitshuys manne, alſe van dien ſeſende dartich ponden ſjaers. Dit geviel tot Utrecht in onſen zale tot ſunte Pauwels in aenwoirde onſer manne Haren Adaems van Lochorst Ridder, Erembrecht van Beyerden, ende Ghyſen Marſelis broeder, ende ander vele goeder lude, in 't jair ons Heren duſent drie honderd ende twe ende twyntich, des Donresdages nae Sunte Lamberens daghe. Ende die ander brieff hielt van woirde to woirde aldus. Wy Johan van Oey, by der genaden Goids Abt tot ſunte Pauwels t'Utrecht, maken kond allen luden mit deſen openen brieve, dat voir ons ende voir onſe manne, die hier na beſcreven ſtaen, quam een eerſam man Burre van Broechuſen, Canoninc ten Doem t'Utrecht, ende begerende, dat wy hem wouden verlyen ſeſs ende dartich pond ſjaers wt den tiende van Emeneſſe, welke ſeſs ende dartich pond ſjaers Hair Johan van Broechuſen ſyn vader, daer God die ziele aff hebbe, van ons ende van onſen voirvaders plach te houden. Ende aldair rechtevoirt ſoe verlyde wy, alſe ordel ende recht wyſede, Haren Burren van Broechuſen deſe voirſ. ſes ende dartich pont ſjaers wt deſer voirnoemder tiende

1377.

tienden van Emenesse in alre manieren, alse die Haer Johan syn vader van ons ende van onse voirvaders plach te houden, behoudelyc ons, onsen Goidshuse, ende elker manne syns rechts. Ende also voirt, doe dit geschyet was, doe quam Hair Burre van Broechusen voirg. ende droech ons op in onse hant dese voirscr. ses ende dartich pont sjaers wt deser voirs. tiende van Emenesse, ende verteech dair op mit hande ende mit monde, alse ordel ende recht wysde, alse te behoeff Florens van Jutfaes Jacobsz. Ende aldair rechte voirt, doe dit geschien was, doe verlyden wy, alse ordel ende recht wysde, Florens van Jutfaes voirg. dese voirs. sess ende dartich pond sjaers wt den voirs. tiende te Emenesse, te houden van ons ende van onsen Goitshusen in alre manieren, alse Hair Johan van Broechusen voirs. die van ons ende van onsen Goitshusen plach te houden, behoudelyc ons, onsen Goitshusen, ende elker mannen syns rechts. Ende over alle dese voirs. dingen waren aen ende over Arnt van Lochorst, ende Evert Foec onse mannen: voirt meer Hair Ghysbert van Broechusen Haren Burren broder, Henrick van Langeraecke, ende anders goeder luede genoch. In oirkonde des briefs besegelt mit onsen zegel. Gegeven in 't jair ons Heeren dusent drie hondert seven ende seventich, des Sonnendages te mit vastene. Ende die darde brieff die hielt aldus. Wy Gheryt van Damassche, by der genade Goids Abt tsunte Pauwels t'Utrecht, maken kenlic allen luden, dat voir ons, ende voir onse manne, die hier nae bescreven staen, gecomen is Jacop van Jutfaes Florensz. ende versocht aen ons ter goeder tyt bynnen jair ende daghe, als hy schuldich was te doen, ende onse manne wysde, dat recht was, sess ende dartich pont sjaers wt den tiende van Emenesse, die hem aen gecomen syn van dode Florens van Jutfaes sinen vader, den God genadich wesen moet. Welke sess en dartich pont sjaers voirs. wt desen voirs. tiende wy verlyt hebben ende verlyen Jacob voirs. te houden van onser Abdien voirg. in alre manieren, alse Florens syn vader voirg. van ons te leen te houden plach, behoudelic onser Abdien ende elker malc syns rechts. Hier waren over ende aen, dair dit gesciede, Tyman die Lange, Vrederic van den Voerde, onse manne, ende meer goeder lude genoech. In oirkonde

1422.

konde des briefs bezegelt mit onsen zegel. Gegeve in 't jai ons Heren dusent vierhondert twee ende twyntich op Sinte Johans avont te midsomer. Ende doe wy alle dese voir brive gesien, overlesen, ende wel verstaen hadden, aldair rechtevoirt soe maecte Jacop van Jutfaes voirs. voir ons ende voir onse mannen, mit sinen vrien moetwille, ende mit onser hant, die wy om synre beden wille dair toe deden, als die man wysden, dat recht was, alse dat die rechte nacht ende die rechte leenweer van den voirs. sess ende dartich pont sjaers, die Jacop voirs. heeft wt den tiende tot Emeness, ende van ons ende van onser Abdien te lene hout, alsoe als sy in den voirs. brieven gescreven ende benoemt staen, nae Jacops doet voirs. comen ende erven sullen op Loeff sinen soen, die hy heeft by Joncfr. Meynten, sinen wive, Herboerts dochter van Pallaes, behoudelic der voirs. Joncr. Meynten Jacops wyf van Jutfaes voirs. hoerre lyftochte an den voirs. sess ende dartich pont sjaers, alsoe lange, als sy in levende live is, die vriliken te heffen ende te gebruken, sonder hynder ofte becroen Loefs hoirs *soens voirs. behou*delyc ons ende onser Abdien ende elker *malc syns* rechts. Hier waren over ende aen, dair dit gesciede, Arnoldus Bynedop, ende Hubert van Pallaes, ende meer goeder lude. In oirkonde des briefs bezegelt mit onsen zegel, gegeven in 't jair ons Heren dusent vierhondert negen ende dartich den vysten dach in Junio.

Num. VI. lit. B.

1327\. Wy Reynout, Greve van Gelren, daen kondt allen luden, ende bekennen myt desen brieve, dat wy van enen eerbaren manne ende enen geestelicken Haren Gheernaet van Kalicheym, Abt tot sinte Pouwels t'Utrecht, ontfangen hebben ende genomen syn gerichte tot Lienden, hoge ende lege, also als hem toebehoirt, tot vier ende viertich jaren, den date des briefs navolgende, oft die Biscop van Utrecht, oft convent des Goedshuys van sinte Pouwels voirgenoemt syn consent ende gehengnisse dair toe willen gheven ende doen, um alsulken jairpacht, alse hier nae bescreven staet: ende ofts die Biscop oft convent voirgenoemt des niet consentiren en wouden, soe hebbe wyt ontfaen, ende ontfangen

angen tot lieve des voirgenoemden Abs, alsoe lange alse
hij leeft, om den selven pacht, die hyer nae bescreven steet.
Als om twee beren, die vette ende guet syn, te vergelden
hem yegelicx jairs op sinte Mertyns avont in den winter
in den Goetshuse van sinte Pouwels voergenoemt under
onsen cost ende arbeyt, oft voir en ygelicken bere vier pont
cleynre penninge, die gheve syn op dien selven termyn te
vergelden. Weert dat wy des niet en deden, soe verwillecoren
wy desen voirgenoemden Abt sculdich te wesen, des
naesten dages dair nae vier beren, ofte sestyn pont der selver
munte dair voir, voir ons ende onse nacomelinge. Voirt
neemen wy ende ontfangen desen voirghenoemden Abt ende
sine monicen, mit all haren luden ende all haren guede, dat
hem ende haren Goidshuyse toebehoirt, ende in onsen landen
gelegen is, onser bescerminisse, ende sunderlinge tot
Leyenden, tot Hemert, tot Dryell, tot Reden ende tot
Ermell, ofte wair dat gelegen is bynnen onse lande, ende
oick hair luyde, die bynnen den onsen woenachtich syn, ende
geloven sy in gueden trouwen van allen onrecht ende
gewaut bynnen den onsen te beschermen ende te bewaeren,
alse voirs. is, na all onsen maicht. Voirt weert dat
saike, dat yemant des voirghenoemden Abt ofte sinen monicen
van enigher wairlicker saken ofte guedt aenspreke, des en
soelen sy voir nyemant te rechte staen, dan voir ons,
off dien wyt sunderlinge bevelen, dair aff recht ende bescheyt
te doen hebben. Voirt gelove wy desen voirgenoemden
Abt ende synnen convent in gueden trouwen, dit
voirscreven gericht van Lyenden nyemant voirt te gheven
noich te verlyen, mer aen ons ende onse nacomelingen te
hauden ende te blyven alle dese tyt ende jaeren vuyt, die
voirseit syn, ende geloven desen voirseiden Abde ende Convent
in gueden trouwen, alle dese voirscrevene punten ende
voirwaerden witlicke ende wael, vast, stede te hauden. Voirt
geloefen wy ende verbinden ons mede desen Abt voirghenoemt
ende syne Goytshuyse, alle voerwairden ende punten,
die in onsen brieve bescreven staen, ende wy hem myt onsen
segell besegelt hebben gegeven, alse van den gerichte
van Dryell, vast ende stede te hauden. In oirkonde des hebben
wy onsen segell hier an gehangen. Gegeven ende gescheit
tot Utrecht in 't jair ons Heren dusent driehondert

zeven

zeven ende twintich op sinte Marcus dach Ewangelist.

Num. VI. lit. C.

1367. Wy Edwaert, byder genaiden Goits Hertoge van Gelren ende Greve van Zutphen, doen kont allen luden, ende beken-nen myt desen brieve; dat wy van enen eersamen manne, ende enen Geestelicken Heren, Johanne van Oyen, Abte tot sinte Pouwels t'Utrecht, ontfangen ende ghenomen hebben synen gerichten tot Lienden ende tot Dryele, hoge ende lege, alse sy hem toebehoeren, tot onse live, die wile wy le-ven, ellics jairs om drie beren, die vette ende goet syn, op sinte Mertyns avont, die coemt in den wynter, te betalen in dat Godshuyss, van sinte Pouwels voirgenoemt onder on-sen coste ende arbeyde, ofte voir enen yegelicke bere vier pont cleynre penninge, die genge ende geve syn, in den selver tyt te betalen. Weert dat wy des nyet en deden, soe verwillecoren wy, desen voirgenoemden Abte sculdich te wesen des naesten dages dair nae sesse beren, ofte vier ende twintich pont der selver munten daer voir. Voirt soe nemen wy ende ontfangen desen voirscreven Abt ende synen monicen myt allen haren luden, ende alle hare gue-de, dat hem ende haren Godshuyse toebehoirt, ende in on-sen lande gelegen is, in onse beschermenisse, ende sunder-lingen tot Lyenden, tot Hemert, tot Dryell, tot Reden ende tot Ermell, off wair dat gelegen is bynnen onsen lande, ende oick hare lude, die bynnen den onsen won-achtich syn, ende gelaven sy in goeden trouwen van al-len onrechte ende gewalt bynnen den onsen te bescher-men ende te bewaren, alse voirseit is, nae alle onse macht. Voirt weere dat saike, dat yemant desen voirgenoemde Abte ofte syne monicen van yeniges weerentlicker saken ofte guede ane spreke, des en soelen sy voir nyemant te rechte staen, dan voir ons offt dien wyt sunderlinge be-velen, dair aff rechte ende bescheyt te doen hebben. Fort gelove wy desen voirgenoemden Abte ende synen Con-vent in gueden trouwe, dese voirseide gerichten van Lyen-den ende van Dryele bynnen onsen tyt nyemant voirt te geven, noch voirt te verlyen in engenre manieren, mer an ons selve onse leve dage te houden ende te bliven. Alle des

ra-

voirseide punten, ende ellic punt sunderlinge, hebben wy geloeft ende gelaven in gueden trouwen den voirseiden Abte ende synne Convente van sinte Pouwels t'Utrecht wittelicken, waell, vaste, stede, ende onverbrekelicke te hauden. In oirconde des soe hebben wy onsen segell aen desen bryeff doen hangen. Gegeven in den jair dusent drie hondert zeven ende tzestich, op sinte Marcus dach Ewangelist.

Num. VI. lit. D.

1366.

Alle de ghene, de desen breeff zellen sien of horen lesen, do ic Vrancke van Ghestel verstaen, dat ic ontfangen heb van enen eersamen man in Goede, Hair Johanne van Oey, Abt t'sinte Pouwels t'Utrecht, de tienden gelegen tusschen Scherpendrecht ende Leuwersloet, groet ende smal, als die den voirs. Godshuis to behoeren, in den Kerspel van Heiligersberge, mit alsodanigen voirwerden, dat ic ende myn nacomelinge zellen gheven den Abt voirs. jairlix bynnen Meye vyff pont Utersch paeyments: ende wert zake, dat ic of myn nacomelinge desen voirs. pacht niet en betaelden bynnen desen voirs. termyn, so viel ic ende myn nacomelinge van allen recht, dat ic of sie hebben mochten an den voirs. tienden; ende dese voirs. tiende quaem dan vry ende los an den voirs. Abt, ende an syn Godshuys, behoudeliken om syns versetens pachts. Voirt sint voirwerde, wanneer ic aflivich werde, zo sellen myn nacomelinge dese voirs. tiende verheergewaden mit vijf ponden als voirs. is, of mit een jaer pachts van den koern tienden. Ende dese koer van deser voirs. heergewade sal staen an den Abt van t'sinte Pouwels, die in der tyt is. Alle dese voirwerden gelove ic Vranck voirgenoemt stede ende vast te houden in goeden trouwen voir my ende myn nacomelingen sonder argelist. Hier waren over en an in des Abts zael de voirgenoemde Abt, Hair Henric de Vrese, Hair Henric de Ketelaer Monike des Godshuys voirs. Hair Herman Bokel Canonic t'sinte Jan t'Utrecht, Her Henric van . . . . . , Vicarius in der selver Kercken, Henric van Langerake, ende anders veel goeder lude. In orkonde des breeffs bezegelt mit mynen zegel:

gel: ende tot eynre meerre vestnisse, so heb ic ghebeden Hair Wencken mynen broder desen breef mede to be-gelen mit sinen zegel tot eynre vestnisse al deser vor-dinge. Gegeven in 't jaer ons Heren dusent dre hondert ses ende tsestich op sinte Ypolitus dach.

Num. VII.

Instrumentum resignationis juris Domini Giberti Electi, & admissionis sive intronisationis Domini Davidis, Episcopi Trajectensis.

1456. In nomine sanctae & individuae Trinitatis Amen. Per hoc praesens publicum instrumentum cunctis pateat evidenter, & sit notum, quod anno a nativitate Domini MCCCCLVI. Indictione quarta, die vero Veneris sexto mensis Augusti, hora tertiarum vel circa, Pontificatus sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri, Domini Calixti, divina providentia Papae tertii anno *secundo*, coram venerabilibus & circumspectis Dominis Praelatis & Canonicis Majoris, Sancti Salvatoris, Sancti Petri, Sancti Johannis & Beatae Mariae, Ecclesiarum Trajectensium, nec non generosis & strenuis viris, Baronibus, Militibus & Armigeris militaribus patriae Trajectensis, ac providis & discretis viris, Burgimagistris, Senioribus populi, Consulibus & Rectoribus civitatis Trajectensis, in loco capitulari majori dictae Majoris Ecclesiae, ad infrascripta capitulariter & ad generale Capitulum Trajectense, prout ibidem referebatur, congregatis; ubi, de more & consuetudine longaeve praescriptis, Praelati & Canonici earundem Ecclesiarum, ac Barones, Milites militares, Armigeri & Nobiles patriae, nec non Rectores civitatis Trajectensis, tamquam tres status, per quos Ecclesia, civitas, & patria Trajectensis citra Yselam retroactis temporibus rectae fuerunt, & conservabantur, prout adhuc reguntur, & conservantur in juribus, libertatibus & privilegiis earumdem, convocari & congregari consueverunt, ad negotia, ipsos status ac Ecclesiam & patriam praedictos tangentia sive concernentia, pertractanda & disponenda, in mei Notarii publici & testium infra-

scriptorum ac numerosae multitudinis populi adstantis praesentia, praesentatoque ibidem per Illustrissimum Principem Dominum Joh. Ducem Clivensem, ibidem praesentem, quodam tractatu concordiae in scriptum redacto, & per eumdem Dominum Ducem Clivensem inter Serenissimum & Illustrissimum Principem & Dominum, Dominum Philippum Ducem Burgondiae &c. ac Reverendum in Christo Patrem & Dominum, Dominum Davidem, Dei & Apostolicae sedis gratia Episcopum Trajectensem, ex una, ac venerabilem & generosum Dominum Ghysbertum de Brederode, tunc Electum & Archidiaconum Trajectensem, nec non supradictos tres Status patriae Trajectensis de & super Episcopatu Trajectensi & ejus occasione partibus ex altera facto, & per me Notarium publicum infrascriptum ibidem publice & alta voce de verbo ad verbum praelecto, ac tandem per Dominum G. de Brederode, tunc Electum & Archidiaconum Trajectensem, ac tres Status patriae Trajectensis supradictos, prout eos & eorum quemlibet concernebat, acceptato & admisso, praefatus generosus Dominus G. de Brederode tunc Electus, pro bono pacis, ut asseruit, insequendo formam dictae concordiae, sponte, libere & simpliciter cessit, resignavit & renunciavit per verba de praesenti omnibus juri, titulo, actioni & interesse, sibi ad Ecclesiam Trajectinam quomodolibet competentibus, ad opus dicti Reverendi Domini Patris, Domini Davidis Episcopi Trajectensis, ac etiam, prout supra, renunciavit omnibus appellationibus, per ipsum & Ecclesiam generalem Trajectensem conjunctim & divisim ad sedem Apostolicam & futurum concilium contra ipsum Dominum David ac ejus provisionem Apostolicam quomodolibet interjectis & interpositis; ac alias dixit & fecit, prout in quadam papiri cedula, per venerabilem Magistrum Wolterum de Gouda, Praepositum dictae Ecclesiae S. Petri, ibidem prius publice lecta, plenius continetur in haec verba: *Ego Ghysbertus Electus Trajectensis, insequens formam concordiae, inter Illustrissimum Principem Dominum meum Ducem Burgundiae, ac Reverendum Patrem Dominum Davidem Episcopum Trajectensem ex una, & me partibus ex altera factam, sponte cedo, resigno & renuntio omnibus juri, titulo, actioni & interesse, mihi*

 ad

ad Ecclesiam Trajectensem quomodolibet competentibus, & per me praetensis, ad opus & utilitatem dicti R. Patris; nec non renuncio appellationibus per Dominum Decanum & Capitulum & me conjunctim, nec non per me divisim emissis ad Dominum nostrum Papam & ad futurum Concilium contra dictum R. Patrem interjectis. Praesentibus ibidem discretis viris Magistro Jacobo Johannis Ysbrandi nuncio, Gerardo van der Laer praeminigistro dictae Ecclesiae Majoris, nec non Johanne de Blochoven & Pelgrino de Hoye, nuntiis & servitoribus saepe dictae civitatis Trajectensis, in ante pro testibus, ac pluribus aliis personis fide dignis, tam Clericis quam laïcis, ad praemissa audiendum vocatis & rogatis. Deinde vero hora quinta post meridiem ejusdem diei Veneris Venerabiles & circumspecti viri, Dominus Ghysbertus de Brederode Archidiaconus Trajectensis, ac singuli Domini Praelati & Canonici earumdem Majoris, Sancti Salvatoris, Sancti Petri, Sancti Johannis, & Beatae Mariae Ecclesiarum Trajectensium, in Ecclesia Majori praelibata juxta intimationem eis factam ad obviandum in tertio campanae Episcopalis pulsu Domino nostro Episcopo Trajectensi supradicto, ut est moris, in mei Notarii publici & testium infra scriptorum, ad hoc specialiter vocatorum & rogatorum, praesentia, cum quam plurimis ac quasi universis dictarum Ecclesiarum perpetuis beneficiatis, Chorisociis & Scolaribus, personaliter congregati, tandem Reverendo Patri & Domino nostro, Domino Davidi de Burgondia, Episcopo Trajectensi praetacto, cum crucibus, candelis accensis, & thuribulo ad pontem urbis, qui Borchbrug vulgariter nuncupatur, solempniter obviarunt, ipsisque ibidem consistentibus, & parum Dominum Episcopum memoratum exspectantibus, venit idem Dominus noster Episcopus, decenter pontificalibus indutus, cum Illustrissimis Principibus Dominis Burgondiae & Clivensi Ducibus, ac Domino de Cherloys, dicti Domini Ducis Burgundiae unigenito, ac quam pluribus aliis Dominis temporalibus, Comitibus, Baronibus, Militibus & Nobilibus in multitudine valde copiosa, eumdem Dominum David Episcopum associantibus & solempniter comitantibus. Quem ad statim venerabiles Domini Ghysbertus de Brederode, Archidiaconus Trajectensis supradictus, & Johan-

hannes Proys, dictae Majoris Ecclesiae Decanus, praestantiores praelati pro tunc ibidem praesentes, cum ea, eum qua decuit, reverentia in Ecclesiam Majorem antedictam, ceteris Dominis Praelatis, Canonicis, Chorisociis & Scolaribus processionaliter versus eandem praecedentibus, cum canticis induxerunt, Dominis Ducibus & ceteris nobilibus ac militaribus patriae & Rectoribus civitatis Trajectensis protinus reverenter comitantibus. Quibus quidem canticis in eadem Ecclesia ad tempus continuatis & peractis, memorati Domini Archidiaconus & Decanus dictum Dominum Episcopum in domum Capitularem majorem Ecclesiae Majoris praefatae, sequentibus Dominis Praelatis & Canonicis praenominatis, Chorisociis vero & Scolaribus praetactis se ad chorum ejusdem Ecclesiae transferentibus, duxerunt. Et ibidem ipse Dominus Episcopus in primo loco sedens, ubi Episcopus pro tempore in Capitulo generali sedere consuevit, eisdem Praelatis ac Canonicis, ac duobus aliis Statibus patriae Trajectensis cum aliquibus testibus infrascriptis praesentibus. Et exposito ibidem per praefatum Dominum Jo. Proys, Decanum Majoris Ecclesiae, tractatu concordiae suprascripto, tandem idem Dominus noster Episcopus eandem concordiam, quantum in eo fuit, & eumdem concernebat, acceptavit, & conservare promisit. Ac demum cassatis & extinctis per praefatum Dominum David Episcopum omnibus & singulis processibus, per ipsum seu ejus nomine contra Dominum G. Archidiaconum & quoscunque alios Praelatos, Canonicos, Vicarios, beneficiatos atque Clerum Trajectensem citra Yselam, & generaliter contra tres Status patriae Trajectensis suprascriptos auctoritate sua ordinaria fulminatis, dicti tres Status successive renuntiarunt omnibus appellationibus & adhaesionibus, per ipsos seu eorum nominibus contra ipsum Dominum David Episcopum ac ejus provisionem Apostolicam ad praefatam sedem seu futurum Concilium quomodolibet interpositis & factis. Post haec memoratus Dominus Episcopus, Laïcis omnibus seclusis, juramentum, per Episcopos Trajectenses in prima eorum receptione praestari solitum, ex quodam libro sibi porrecto corporaliter legit atque praestitit. Et deinde, revocatis duobus aliis Statibus patriae Trajectensis, lectaque

ibidem publice coram praefato Domino Episcopo; in praesentia omnium dictorum trium Statuum, quadam litera patriae Trajectensis, vulgariter dicta die Lantbrieff, juxta quam dicta patria Trajectensis a longaevis retroactis temporibus in suis juribus privilegiis & libertatibus regi & conservari consuevit, idem Dominus Episcopus, aliquali deliberatione praehabita, eandem literam, prout praedecessores sui Episcopi Trajectenses ipsam observarunt, similiter observare promisit. Quibus sic peractis, memorati Domini Archidiaconus & Decanus dictae Majoris Ecclesiae eundem Dominum Episcopum in chorum praedictae Majoris Ecclesiae adduxerunt, & in sede Episcopali Trajectensi ipsum ibidem locaverunt & intronisaverunt, ceteris Dominis Praelatis & Canonicis, ac Illustrissimis Dominis Burgondiae & Clivensi Ducibus, Comitibus, Baronibus, Militibus, Nobilibus ac duobus aliis Statibus, videlicet militia patriae ac Rectoribus civitatis Trajectensis supradictis, comitantibus. Qui Domini Archidiaconus & Decanus cum aliis Praelatis, Canonicis, Chorisociis ac Scolaribus ibidem existentibus sonora voce Ymnum Beatorum Augustini & Ambrosii, videlicet Te Deum laudamus cum similibus suis versibus, hilariter cantaverunt, ac in organis alternatim personarunt. His itaque praemissis, dicti Archidiaconus & Decanus praenominatum Dominum D. Episcopum ante summum altare ipsius chori perduxerunt, cum facie ad populum statuerunt, ac quadam antiphona cum versiculo & collecta pro pace decantata, iidem Domini Archidiaconus & Decanus praedictum Dominum Episcopum in aulam Episcopalem Trajectensem, & ulterius in cameram eidem aulae contiguam induxerunt, claves palatii Episcopalis ac sigilla Episcopalia sibi consueta assignando, in signum verae, realis, actualis & corporalis possessionis omnium rerum, jurium & pertinentiarum Ecclesiae Trajectensis antedictae. Super quibus omnibus & singulis saepe dictus Dominus D. Episcopus ac Praelati & Canonici Ecclesiarum praedictarum successive petierunt a me Notario publico infrascripto, eis fieri unum vel plura publicum seu publica instrumentum sive instrumenta. Acta fuerunt haec Trajecti, sub anno, Indictione, die, mense, horis, Pontificatu & locis quibus

bus supradesignatis, praesentibus ibidem Dominis Jacobo Johannis Ysbrandi, Johanne de Gheyn, Arnoldo Haes, Johanne Fent, & Stephano Witvoet, earundem Ecclesiarum Trajectensium perpetuis beneficiatis & officiatis, testibus ad praemissa vocatis specialiter & rogatis.

Et ego Petrus Hasert, clericus Trajectensis, publicus imperiali auctoritate Notarius, ac dicti Capituli generalis Trajectensis scriba, quia praemissis omnibus & singulis superius positis & conscriptis, &c.

Num. VIII.

Revocatoriae unionis Praepositurae & Archidiaconatus mensae Episcopali Ecclesiae Trajectensis.

Joannes Poggius, Dei & Apostolicae sedis gratia Episcopus Tropiensis, ad Serenissimum Principem Carolum Romanum Imperatorem semper Augustum, ac Germaniae, Hispaniarum &c. Regem Catholicum, Sanctissimi Domini nostri Pauli divina providentia Papae tertii & Apostolicae sedis Nuntius cum potestate legati de latere, dilectis nobis in Christo Capitulo singulisque illius Canonicis & personis Ecclesiae Trajectensis, ac universis & singulis aliis, ad quos praesentes nostrae literae pervenerint, seu fuerint praesentatae, Salutem in Domino. Noveritis, quod cum nuper ad importunam instantiam quorumdam Procuratorum sive Solicitatorum Reverendi Domini Georgii Episcopi Trajectensis quandam cessionem juris, quod dilectus nobis in Christo Cornelius Meropius, Decanus Ecclesiae S. Salvatoris Trajectensis, in & ad Praeposituram, quae inibi dignitas post Pontificalem major existit, ac Archidiaconatum illi perpetuo annexum ejusdem Ecclesiae Trajectensis, de quibus, uti asserebat, alias tunc certo modo vacantibus sub certis modo & forma sibi Apostolica vel alia auctoritate provisum seu provideri concessum fuerat, habere praetendebat, admiserimus, ipsamque Praeposituram & Archidiaconatum illi annexum praedictos mensae Episcopali dictae Ecclesiae Trajectensis, quamdiu idem Georgius Episcopus illi praeesset, ex causis ibidem expressis duntaxat, univimus, annex[i]mus, & incorporavimus, aliasque & alia fecimus, prout in eis-

1544.

eisdem literis, quarum tenores praesentibus haberi volumus pro expressis, latius habetur. Et cum nos unionem, annexionem, & incorporationem hujusmodi vigore facultatum nostrarum, nobis a dicta Sede concessarum, facere minime poteramus, quumque de dignitatibus & praebendis Ecclesiarum Cathedralium disponere, nec similes uniones & annexiones facere, & alias beneficia quaecunque Ecclesiastica valorem centum ducatorum excedentia conferre, & de illis etiam providere juxta earundem nostrarum facultatum tenorem non possumus, nec valemus; idcirco ad obviandum litibus, controversiis & differentiis, quae occasione praemissorum inter vos & ipsum Episcopum oriri possent, sponte & ex nostra certa scientia & spontanea voluntate dicimus & fatemur, nos easdem unionem, annexionem & incorporationem per nos vigore facultatum nostrarum ex causis ibidem tunc, ut praefertur, expressis facere minime potuisse neque debere: prout re vera, si aliter, quam ut praefertur, & alias juxta veritatem rei informati fuissemus, easdem nec fecissemus, aut decrevissemus: ipsasque propterea cassandas, annullandas & retractandas fore & esse, & nullitatis vitio subjacere, & tanquam a nobis non factas nec etiam concessas declaramus; decernentes ex nunc, prout ex tunc, & econtra, ipsum Episcopum suosve procuratores & factores dictis nostris literis unionis & annexionis praedictae tamquam nullis & invalidis, prout ipso jure nullae & invalidae existunt, uti, nec eas executioni demandari posse, neque debere: inhibentes vobis omnibus & singulis supradictis & vestrum cuilibet in virtute Sanctae obedientiae, & sub majoris excommunicationis latae sententiae, a qua, praeterquam in mortis articulo constituti, absolutionis beneficium nequeatis obtinere, nec non mille Marcharum argenti puri fisco Apostolico applicandi poenis, ne praefatas nostras unionis & annexionis literas hujusmodi, sicut praefertur, a nobis surreptitie & obrepticie extortas & impetratas, executioni quoquo modo demandare, nec ipsas unionem, annexionem & incorporationem admittere, seu admitti facere audeatis vel praesumatis: sed eas, ut praefertur, pro nullis & irritis, & penitus nullius roboris & efficaciae existentibus habeatis: quas nos similiter pro talibus, & ut tales ab omnibus repu-

tandas fore & esse praesentium tenore dicimus & pronunciamus. In cujus rei fidem praesentes manu propria subscriptas fieri,& per notarium nostrum infrascriptum subscribi, sigillique nostri jussimus & fecimus appensione communiri. Datum in oppido Tongrensi Leodiensis Diocesis, anno a Nativitate Domini millesimo quingentesimo quadragesimo quarto, octavo Idus Januarias, Pontificatus ejusdem Sanctissimi Domini nostri Pauli anno decimo.

Joannes Poggius Eps Tropiensis nuncius Aplicus,

Ludovicus Alemanus Clericus Bisuntinensis Diocesis publicus Apla & Imperiali auctoritatibus Notarius de mandato sst.

Num. IX.

Instrumentum, quo Imperator Carolus quintus approbat revocationem unionis & incorporationis Praepositurae & Archidiaconatus ad mensam Episcopalem cum restitutione in integrum, si quid contra dictam revocationem attentatum fuerit.

1544. Charles par la divine Clemence Empereur des Rommains, tousjours Auguste, Roy de Germanie, de Castille &c. &c. a tous ceulx, qui ces presentes letres verront, salut. De la part de venerables nos chiers & bien ames, les Domdoyen & Chapitre de l'Eglise Cathedrale de notre cite & Province d'Utrecht, nous a este expose & remonstre, comme a la poursuyte de l'Evesque d'Utrecht ou ces agens nous luy ayons accorde acte, contenant en effect consentement & ordonnance de faire unir & incorporer la Domprevoste d'Utrecht & l'Archidiaconne y annexe a la table Episcopale: suyvant le quel acte a sur son tel quel donne a entendre obtenu de l'Evesque de Tropy nunce Apostolique, estant lors vers nous, certaines bulles en forme d'union & incorporation de la dite Domprevoste & Archidiaconne a sa table Episcopale, en date du quatriesme de Janvier dernier: & estant le dit Nunce adverty que icelle union estoit au dehors de son pouvoir & faculte l'a re-

vocque le fixiesme du dit mois, & fait insinuer & intimer la dite revocation aus dits exposans. Et ores qu'il n'estoit loysible au dit Evesque de prendre aucune possession ou attempter aucune chose soubs umbre & pretext des dites bulles d'union revocquees: ce non obstant s'est advance & ingere d'en faire prendre en son nom telle quelle possession de droit des dits Domprevoste & Archidiaconne d'Utrecht, & depuis s'est fait maintenir en iceulx benefices, & fait sequestrer les fruyts, & leur a fait commander sur grosses paynes de remectre les seaulx de la dite Archidiaconne es mains de l'Official. Ausquels commandemens les dits exposans pour les causes que dessus, & que le contraire leur estoit prohibe par le dit Nunce Apostolicque, n'ont acquiesce, & eulx trouvans en cest endroit bien perplex, se sont trouvez vers nous a Spiers & ailleurs pour obtenir sur ce provision & remede convenable, & tant insiste, que finablement les dittes letres d'union vitale sont rendues & restituees es mains du dit Sr. Evesque de Tropy Nunce Apostolicque, pour les faire casser, comme elles sont, du moings ainsi qu'entendent les dits exposans. Par quoy ils nous ont de rechef tres humblement fait supplier & requerir, declairer nul & de nulle valeur & efficace tout ce, que soubs umbre des dittes bulles d'union vitale dessus dite a esté fait & attempte au contraire, & sur ce leurs faire depescher nos letres patentes de declaration en tel cas pertinentes. Pour ce est il, que nous, les choses dessus dites considerees, inclinans favorablement a la supplication & requeste des dits exposans, avons par l'advis & deliberation de notre treschiere & tresamee seur la Royne Douagiere d'Hongrie, de Boheme &c. de par nous Regente & Gouvernante en nos pays de par decha declaire, & declarons par ces presentes nul & de nulle valeur tout ce enthierement, qu'a este fait en vertu des dites bulles d'union emanees du dit Nunce, remectant le tout en tel estat, qu'il estoit avant la concession d'icelles. Sy donnons en mandement aux chief, president, & gens de nostre prive conseil, & de nostre grand conseil a Malines, au premier & autres de nostre conseil a Utrecht, & a tous autres nos justiciers & officiers, que de ceste nostre presente declaration & de tout le contenu en

cestes ils facent, souffrent, & laissent les dits exposans playnement & paysiblement joyr & user sans aucun contredit ou empeschement. Car ainsi nous plaist il. En tesmoing de ce nous avons fait mectre nostre seel a ces presentes. Donne en nostre ville de Gand le vingtroisieme jour de Decembre, l'an de grace mil cincqcens quarante quatre, de notre empire le xxv^e^ & de nos regnes de Castille & autres le xxixe.

Num. X.

Nos Cornelius Miropius, Dei & Apostolicae sedis gratia Praepositus & Archidiaconus Trajectensis, notum facimus universis, quod, tactis corporaliter sacrosanctis Euangeliis, juravimus hiis praesentibus, & juramus, quod compositionem, quam quondam bonae memoriae Arnoldus de Hoirn inter quondam Swederum Wter Loo, tunc Praepositum & Archidiaconum dictae Ecclesiae Trajectensis, & Capitulum ipsius Ecclesiae fecit & ordinavit, quoad omnes & singulas perpetuitatis clausulas firmam & perpetuis temporibus illibatam servabimus, panem, cerevisiam, denarios mensurnales & convivii ipsis Dominis Decano & Capitulo, pro ejusdem Ecclesiae Trajectensis quadraginta praebendis, sive Canonici & personae ipsius Ecclesiae praesentes fuerint & omnes residentiam fecerint, sive non, secundum antiquam eorum observantiam, ac si omnes & singulae personae ipsius Ecclesiae Trajectensis corporaliter praesentes fuerint, & residentiam fecerint, videlicet pro singulis decem solidis unum florenum aureum de Florentia, aut verum valorem ejusdem, plenarie & sine quacunque subtractione vel diminutione ministrando: nec non taxationem panis & cerevisiae, vulgariter *verding* appellatam, juxta tenorem libri Camerae & modum quondam Gyselberti Cock, praedecessoris nostri, firmiter observando. Insuper quia in dicta compositione cavetur, quod omnia bona & emolumenta tam Praepositurae, quam Archidiaconatus Trajectensis, sunt Dominis Decano & Capitulo Ecclesiae praedictae pro servitio praebendatorum & Officiatorum ejusdem Ecclesiae obligata; idcirco juravimus & juramus, quod, quamdiu erimus Praepositus & Archidia-

1548.

diaconatus dictae Eccleſiae Trajectenſis, deputabimus & ponemus unum Canonicum praebendatum Capitularem ipſius Eccleſiae, domum clauſtralem infra emunitatem Eccleſiae Trajectenſis habentem, in Socium noſtrum, ad percipiendum & levandum omnes fructus & reditus dictae Praepoſiturae, & ad recipiendum cautiones pro eisdem fructibus & reditibus ad uſum & ſolutionem ſervitii praebendatorum & officiatorum praedictorum. Et quod etiam conſtituemus unum alium Canonicum Capitularem ejuſdem Eccleſiae, domum clauſtralem infra emunitatem praedictam habentem, in Officialem noſtrum ad exercendum juriſdictionem Eccleſiaſticam, & ad percipiendum & colligendum omnia & ſingula emolumenta hujuſmodi juriſdictionis Eccleſiaſticae in Archidiaconatu praedicto ad uſum ſupradictum. Salvo, quod praefati noſtri Socius & Officialis, poſtquam praebendatis & officiatis praedictis de eorum ſervitio fuerit integraliter ſatisfactum, nobis de reliquo reddent computum legalem & rationem. *Inſuper* modo praemiſſo juravimus, ac tenore *praeſentium juramus*, certam compilationem per modum *cujuſdam informationis*, declarationis pariter & decreti, per Decanum & Capitulum praedictos ſub data anni milleſimi quingenteſimi quadrageſimi quinti, die Martis viceſimo ſeptimo Januarii factam, & capitulariter concluſam, ac omnia & ſingula in eadem comprehenſa pariter & contenta inconcuſſe obſervaturum, cum ea adjectione, quod nos nullo unquam tempore ab hujuſmodi praeſtito juramento abſolutionem per nos vel alium impetrabimus, aut impetrari faciemus: & eadem impetrata vel impetranda, etiamſi motu proprio nobis conceſſa fuerit, non utemur, renunciando in praemiſſis omnibus & ſingulis tam juris civilis & Canonici, quam facti, exceptionibus nobis quomodolibet competentibus. Promittimus inſuper bona fide, praefatos Dominos Decanum & Capitulum ſingulosque Canonicos praebendatos ipſius Eccleſiae perpetuo ſervare indemnes, ſi quovis modo (quod abſit) eos aut aliquem eorum ratione admiſſionis, per eos de nobis ad dictas Praepoſituram & Archidiaconatum noſtros factae, per quoſcunque ſeu quemcunque moleſtari contingat; quod admiſſioni hujuſmodi & poſſeſſioni inde ſequutae ad decretum

Do-

Dominorum Decani & Capituli praedictorum fine contradictione renunciabimus, si forsan postmodum repertum fuerit, in eisdem Praepositura & Archidiaconatu nos jus non habere; & quod cum aliqua persona compositionem de Praepositura & Archidiaconatu praedictis sine expresso eorundem Dominorum Decani & Capituli consensu nullatenus faciemus. In cujus rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Trajecti anno a nativitate Domini millesimo quingentesimo quadragesimo quinto, die decima tertia mensis Februarii.

Num. XI.

1545.

Cornelius Miropius, Dei & Apostolicae sedis gratia Praepositus & Archidiaconus Ecclesiae Cathedralis Trajectensis, notum facimus universis & singulis Christi fidelibus, praesentes nostras literas visuris, lecturis pariter & audituris, quod quum Reverendus, Nobiles ac Venerabiles viri Domini Johannes van der Vorst, Loenbecae Dominus, U. J. Doctor, Decanus, & Capitulum ejusdem Ecclesiae Trajectensis, confratres nostri, quandam compilationem seu ordinationem, per modum cujusdam informationis, declarationis pariter & decreti, ad evitandum contentiones, lites, differentias, ac dissentiones, perpetuis futuris temporibus valituram, in unum congesserint, quae inter nos nostrosque successores, Praepositos & Archidiaconos ejusdem Ecclesiae ex una, & dictos Dominos Decanum & Capitulum partibus ex altera, quomodolibet in posterum exoriri possent, quam quidem compilationem nos tempore admissionis nostrae ad antedictam Praepositurani & Archidiaconatum ejusdem Ecclesiae, tactis sacrosanctis Dei Euangeliis, prout in juramento nostro desuper praestito latius continetur, promisimus & juravimus observare & adimplere. Hinc est, quod assidue animo revolventes, quantum sit bonum pacis & concordiae, quum inter credentes & Christi fideles omnes, tum vero maxime inter Ecclesiasticos viros, eosdemque confratres, pro quo unigenitus aeterni Dei aeternus filius Dominus noster Jhesus Christus specialiter patrem suum coelestem oravit, ut omnes unum sint, sicut ipse pater in filio, & filius in patre unum

unum sunt; ideo singulari studio pacis, concordiae, & mutuae benevolentiae inter nos & successores nostros, Praepositos & Archidiaconos antedictae Ecclesiae ex una, & praefatos Dominos Decanum & Capitulum ejusdem Ecclesiae ex altera partibus, in perpetuum inviolabiliter confovendae, antedictam compilationem, quam diligenter visitavimus, & maturius masticavimus, & perpendimus, ac omnia & singula in eadem comprehensa de novo, tam pro nobis, quam posteris & successoribus nostris, praesentis scripti munimine, manus propriae subscriptione ac sigilli nostri appensione per modum transfixi approbavimus, confirmavimus, ac corroboravimus, prout inhaerendo praedicto nostro jurejurando desuper praestito tenore praesentium, quatenus in nobis est, in Dei nomine approbamus, confirmamus & corroboramus. Actum Trajecti die Veneris decima mensis Julii, anno millesimo quingentesimo quadragesimo quinto.

Cor. Myeropius Ppus & Archinus
qui supra manu propria.

Num. XII.

1574. Anthonius de Hennin a Boussu, sanctae sedis Apostolicae Prothonotarius, ac Dei ejusdemque sedis gratia Praepositus & Archidiaconus Ecclesiae Metropolitanae Trajectensis, Dominus temporalis de Lambuyssaert &c. notum facimus universis & singulis Christi fidelibus, praesentes literas visuris, lecturis pariter & audituris, quod nos, lites omnes, rixas, contentiones differentias ac dissensiones modis omnibus evitare cupientes, nihil magis, quam pacem, concordiam & mutuam benevolentiam, in votis habeamus: ac ea propter omnia & singula per honorabilem & circumspectum virum Dominum ac Magistrum Johannem Back, pastorem in Mercxhem & Dambrugge Antverpiensis Dyocesis, familiarem & Procuratorem nostrum legitime constitutum, seu per eundem jure sive procurationis mandatum substitutum sive substitutos, cum nostram dilectissimis confratribus nostris, Reverendo, Nobilibus, Amplissimisque Dominis Decano & Capitulo Ecclesiae Trajectensis praefatae, ultima Septembris anni millesimi quingentesimi

ntesimi septuagesimi tertii, nomine nostro & pro nobis
cta, dicta, facta, gesta seu in acceptanda possessione di-
nitatis nostrae praefatae promissa, jurata, seu & quovis
modo procurata (& praecipue quae noster immediatus prae-
ecessor in simili actu egit, dixit, fecit, gessit, promisit,
eu quovis modo juravit) laudavimus, stabilivimus, appro-
avimus, corroboravimus, ac ratificavimus, prout laudamus,
tabilimus, approbamus, corroboramus, ac inviolabiliter &
n perpetuum ratificamus per praesentes, sub manus nostrae
propriae subscriptione, publici ac insignis Notarii stipulati-
one, propriique nostri sigilli per modum transfixi appensio-
ie, hac decima nona Januarii anno Domini millesimo quin-
gentesimo septuagesimo quarto, stilo Romano.

Anthoine de Boussu.

Et me Domino Petro de Dammis
praesente ac stipulante, publico & ad
praemissa requisito Notario, in consi-
lio Brabantiae admisso, quod signo
meo majori hic apposito attestor.



ER-

NASCHRIFT.

Dewyl ik fie, dat my hier eenige plaats overig is, heb ik ter vervulling van defelve, en tot meerder opheldering van het geen aangaande Gysbert van Brederode, en zyn gedwongen afftand van de Dom-Proostdye, op Bladzyde 34 en 35. gefegt is, niet onvoegelyk geacht, het volgende, bevattende eenige minder bekende omftandigheeden dier gefchiedenis, uit de Gefchreve Lyst der Dom-Heeren van Brock hier by te voegen.

Gisbertus de Brederode, Praepofitus & Archidiaconus, & quondam Electus Trajectenfis, anno MCCCCLXX. ipfo die Viti & Modefti ab Epifcopo Trajectino Davide in civitate Trajectenfi captivus detinetur, & altera die ducitur captivus in Wyck, in qua captivitate per annos quatuor & ultra detentus fuit, & liberatur tandem circa festum Affumptionis Beatae Mariae anno MCCCCLXXIV. Sed, antequam liberaretur, coëgit eum Epifcopus David fuam refignare Praepofituram in favorem Symonis de Slufa, Medici Caroli Ducis Burgundiae fratris fui: & pro emenda utili per Epifcopum petita, eidemque per certos arbitros addicta, pro omnibus & fingulis per Archidiaconum commiffis & perpetratis, coactus eft folvere Epifcopo infra fex annos decem millia florenorum Renenfium, & omnes penfiones Archidiacono ab Epifcopo ceffas & debitas Epifcopo remittere &c. Sic pronunciatum per Decanum Vene, Joh. Militis Praepofitum Arnhemenfem, & Theodoricum Witterum Praepofitum Elstenfem, Canonicos Trajectenfes ex parte Epifcopi; & Gerardum Dominum de Asfendelf, Reynerum de Ens Canonicum Sti Salvatoris, & Reynerum de Heneriten Dominum de Papendrecht, affinem Praepofiti, ex parte Praepofiti, die XVIII. Martii anno MCCCCLXXIV. Infuper Brederode exulatur ex patria Trajectenfi, & fecesfit Bredam; ubi moritur anno fequenti LXXV. die XV. Augufti, & fepelitur apud Carthufianos prope montem Sanctae Gertrudis, quibus mille florenos legavit in elemofinam.

ERRATA.

Bladz. 22. lin. 3. *Willem.* lees, Engelbert.
50. lin. 29. *in het jaar* 1169. *mede aldaar pag.* 100. *en* 103. l. in het jaar 1168. aldaar pag. 100. in het jaar 1169. mede aldaar pag. 103.
51. l. 15. *pag.* 114. l. pag. 104.
69. l. 29. *Proost van Sint Jan.* l. Deken van Sint Jan.
75. l. 8. 11. *Mey.* l. 11. Maart.
89. l. 16. *draagt.* Voeg hier by: Dog Matth. waarschout te recht; dat men daar 1178. lesen moet.
90. l. 29. *Otto de twede.* l. Otto de derde.
91. l. 16. *de twede, Bisschop.* l. de derde, Bisschop.
92. l. 12. *overleden zy.* l. gekoren zy.
116. l. 27. *jaar* 1169. l. jaar 1168.
l. 28. *pag.* 100. *en* 103. l. pag. 100. in het jaar 1169. pag. 103.
l. 29. *het jaar* 1188. l. het jaar 1178.
121 l. 4. *den XXVI. Maart.* l. den XXV. Maart.
l. 6. *de Aanteken.* l. den XXVI. Maart in de Aanteken.
137. l. 10. *jaar* 1169. l. jaar 1168.
l. 11. *pag.* 100. 103. l. pag. 100. in het jaar 1169. aldaar pag. 103.
159. l. 22. *pag.* 360. l. pag. 120.
l. 25. *jaar* 1169. l. jaar 1168.
l. 26. *pag.* 100. 103. l. pag. 100. in het jaar 1169. aldaar pag. 103.
l. 31. 1188. l. 1178.
183. l. 9. *jaar* 1188. l. jaar 1178.
185. l. 2. *pag.* 201. l. pag. 401.
210. l. 17. *in het jaar* 1188. l. in het jaar 1178.
230. l. 14. *jaar* 1145. l. jaar 1143.
238. l. 16. 1337. l. 1329.
239. l. 3. *jaar* 1365. l. jaar 1371.
446. l. 8. *sic dicto.* l. sic ducto.
510. l. 23. *occultantur.* l. occultatur
528. l. 5. *quo jam.* l. qui jam.
532. l. 16. *annum* 1102. l. annum 1120.
537. l. 20. *rejiciendum.* l. rejiciendam.
545. l. 21. *decem anno.* l. decem annos.
551. l. 32. *Dein quum* &c. *pro anno* 1169. Haec delenda: ipse enim Clariss. Hoynck in erratis id jam monuit. Pro eo igitur hoc novum adde exemplum: Insuper quum p. 139. num. XVII. refera, Godefridum Episcopum secundum Hedam obiisse *anno* 1188. pro *anno* 1178.
578. l. 2. *leguntur.* l. dicuntur.
596. l. 25. *memint.* l. meminit.
l. 30. *legime.* l. legitime
600. l. 19. *ab allis.* l. ab aliis.
666. l. 4. *si non si.* l. si non sit.
677. l. 2. *felicite rinvestigasti.* l. feliciter investigasti.
686. l. 10. *occurunt.* l. occurrunt
693. l. 8. *innumerabatur.* l. numerabatur.

